This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

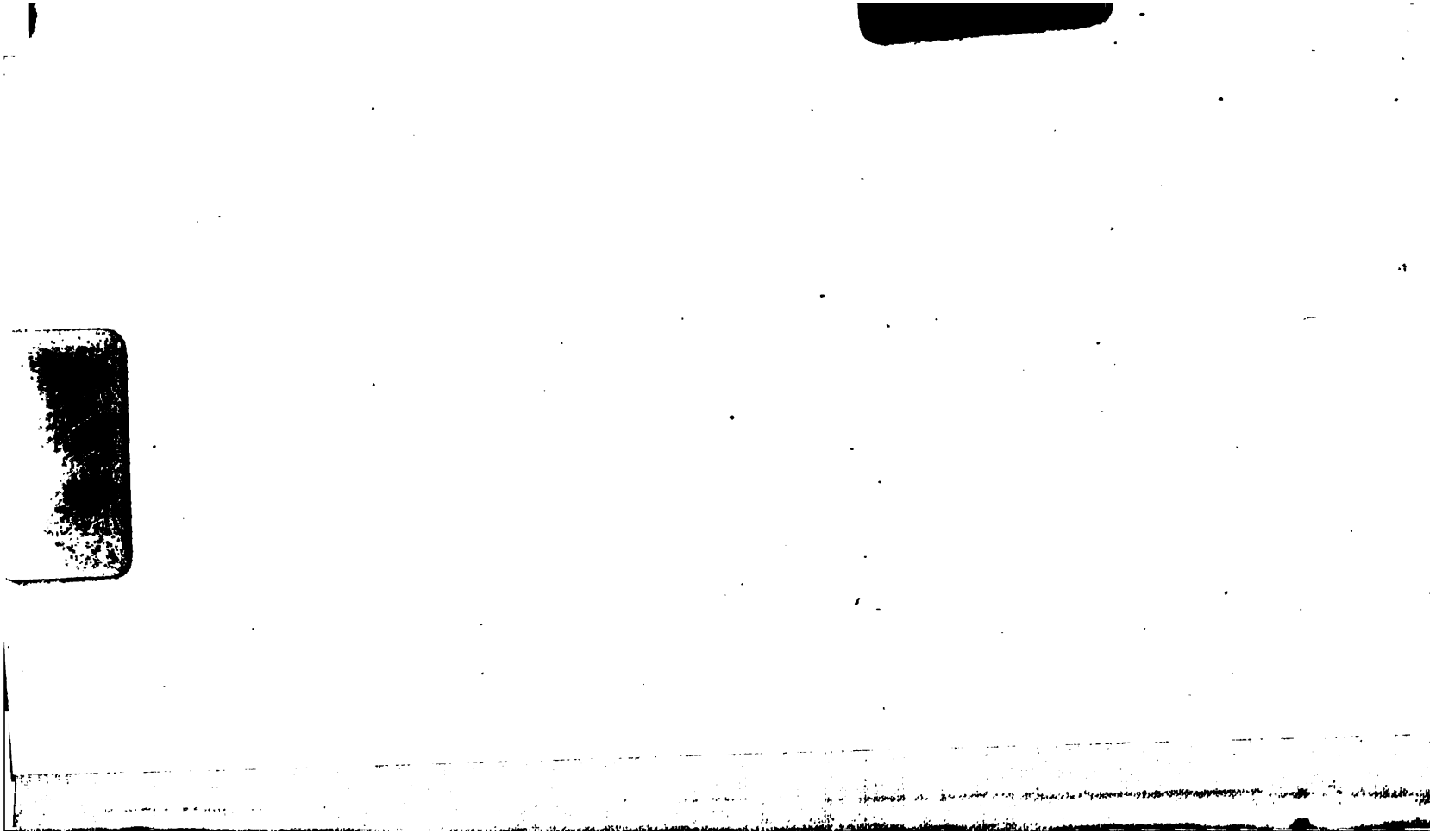

[illegible]604

VERSLAGEN

OMTRENT

's RIJKS OUDE ARCHIEVEN.

XXX.

1907.

'S GRAVENHAGE
1908.

'S-GRAVENHAGE
MARTINUS NIJHOFF

VERSLAGEN

OMTRENT

's RIJKS OUDE ARCHIEVEN.

PUBLIC LIBRARY

XXX.

1907.

'S GRAVENHAGE.
1908.

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
152604
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS.
R 1909 L

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

INHOUD.

Bladz.

Rijksarchief te 's-Gravenhage 1

Aanwinsten van het Rijksarchief te 's-Gravenhage in 1907 . 42

Rijksarchief in Noordbrabant 118

Lijst van Stukken uit de Provinciale Griffiearchieven van Noordbrabant in 1907 uit 's Rijks archiefdepot te 's-Hertogenbosch overgebracht naar het archiefgebouw der Provinciale Griffie 140

Rijksarchief in Gelderland 145

„Repartitie" of „Staat van Oorlog". Jaarlijksche Oorlogsbegrooting van de Republiek der Vereenigde Nederlanden. 159

Repartitiën of Staten van Oorlog. (Jaarlijksche Oorlogsbegrootingen van de Republiek der Vereenigde Nederlanden), vermoedelijk alle behoorende tot het Oud-Archief van Arnhem, doch berustende bij de Openbare Bibliotheek te Arnhem 167

Rijksarchief in Noordholland 171

Rijksarchief in Zeeland 186

Regesten, getrokken uit het archief der heerlijkheid Bruinisse 201

Rijksarchief in Utrecht 234

Inventaris van de archieven der notarissen, die voor 1811 geresideerd hebben in de provincie Utrecht 258

Rijksarchief in Friesland 276

Familie-archief van Kingma-state. 297

Bladz.

Rijksarchief in Overijssel 547

Rijksarchief in Groningen 556

Huisarchief Lulema 581

Huisarchief Gruys 625

Rijksarchief in Drente 687

Aanwinsten van het Rijksarchief in Drente in 1907 . . . 701

Rijksarchief in Limburg 712

Verslag omtrent de bevordering van eene behoorlijke bewaring van gemeente- en waterschaps-archieven in Noordbrabant, over de jaren 1905, 1906 en 1907 737

Regeling van oude gemeente- en waterschapsarchieven in Zuidholland 754

Jaarverslag van de Commissie van Advies voor 's Rijks Geschiedkundige Publicatiën 760

Verslag omtrent het in 1907 ingesteld onderzoek in archieven en bibliotheken van Italië naar bescheiden, betrekking hebbende op de Nederlandsche geschiedenis 767

Verslag omtrent het in 1907 ingesteld onderzoek in archieven en bibliotheken van Rome naar bescheiden, betrekking hebbende op Nederlandsche kunstenaars en geleerden . 781

Notulen van de achttiende bijeenkomst der Rijksarchivarissen 792

Het Rijksarchief te 's-Gravenhage.

A. Archiefwezen.

Als naar gewoonte zal in dit jaarverslag het eerst van mijne werkzaamheden op het gebied van het archiefwezen melding worden gemaakt, opdat ik daarna die, welke het Rijksarchief in het bijzonder aangaan, ter sprake zal kunnen brengen.

Door de archieven in de provinciën te bezoeken stelde ik mij van den toestand daarvan op de hoogte, terwijl ik met de archivarissen op 8 October eene bijeenkomst heb gehouden. In die vergadering kwam eene zaak in behandeling, die door Uwen ambtsvoorganger aan de orde was gesteld. Bij Zijne Excellentie was het denkbeeld in overweging om eene commissie van deskundigen te benoemen en aan de Belgische regeering voor te stellen dit ook te doen, opdat door gemeenschappelijk overleg zou kunnen bevorderd worden, dat de archieven van het eene land, die zich in het andere bevinden, zouden worden teruggebracht naar de depôts, waarin zij wetenschappelijk tehuis behooren. Toen over die zaak de Commissie van advies voor 's Rijks geschiedkundige publicatiën gehoord was geworden, had deze het plan van een algemeenen ruil wederom aanhangig te maken ontraden en in overweging gegeven om over een partieelen ruil besprekingen te houden en dit op te dragen niet aan eene commissie, maar aan iemand, die met de in het Rijksarchief aanwezige Belgische archiefstukken vertrouwd is. Een lid van de Commissie van advies, Mr. S. Muller Fz., had zich niet met die zienswijze vereenigd en hiervoor gronden aangevoerd in eene afzonderlijke nota, welke bij het rapport dier commissie was gevoegd. Op verlangen van Uwen ambtsvoorganger heb ik dezelfde zaak in de bijeenkomst der Rijksarchivarissen ter sprake gebracht, nadat zij van bovengemelde en eenige later gewisselde stukken in kennis waren gesteld. In strijd met mijne meening, die overeenkwam met die der Commissie van advies, was de vergadering van oordeel, dat sedert het tijdstip, waarop het laatst met België overlegd was, het „Provenienz-princip" in het buitenland, bepaaldelijk in België, zoozeer was doorgedrongen, dat er

alle reden was om op dien grondslag onderhandelingen over een algemeenen ruil te openen. Men wenschte dat hiermede een Nederlandsche commissie werd belast, die van al hetgeen voor België naar dat beginsel in aanmerking komt vooraf eene lijst moest opmaken.

Toen Gedeputeerde Staten van Zuidholland in het begin des jaars weder tot periodieke vernietiging van stukken der provinciale griffie wilden overgaan, bleek mij daartegen geen bezwaar te zijn; immers de meeste op te ruimen stukken kwamen voor op de officieele lijst van vernietigbare stukken, terwijl de overige van dien aard waren, dat de lijst daarmede zou kunnen worden aangevuld. Later gaf de voorgenomen verbouwing van het provinciale gouvernementsgebouw het college aanleiding bij Uwen ambtsvoorganger machtiging aan te vragen om zich van tal van andere stukken te ontdoen. Na bewerkt te hebben dat hetgeen van waarde was naar elders verplaatst werd, heb ik mij met de opruiming van het overige vereenigd. Deze regeling had o.a. ten gevolge, dat de Koninklijke Bibliotheek in het bezit kwam van volledige seriën van geschreven en gedrukte jaarverslagen der gemeenten in Zuidholland en dat onze bibliotheek werd aangevuld met daaraan ontbrekende drukwerken.

Op de wenschelijkheid om ook voor de gemeente-archieven eene lijst van vernietigbare stukken vast te stellen had reeds voor een paar jaren de Vereeniging van Archivarissen in Nederland gewezen. Na kennis genomen te hebben van de beschouwingen, die hieromtrent door die vereeniging en door mij in het midden zijn gebracht, heeft Uw ambtsvoorganger aan Gedeputeerde Staten der verschillende provinciën een schrijven van 7 Augustus toegezonden, waarbij uiteengezet werd hoe zoodanige vernietiging zou kunnen plaats hebben, en tevens gevraagd werd naar de opmerkingen, waartoe het plan van deze regeling aanleiding geeft.

Daar de archivaris in Drenthe had voorgesteld om de door hem bewerkte inventarissen van de archieven van de Staten van Drenthe en van de heerlijkheid Ruinen en den inventaris van de kerkelijke archieven van genoemde provincie te doen drukken, werd ik in de gelegenheid gesteld daaromtrent aan Uwen ambtsvoorganger mijne zienswijze mede te deelen. Ook heeft Zijne Excellentie mijn gevoelen ingewonnen omtrent de vervulling van de opengevallen betrekking van archivaris in Overijssel.

De werkzaamheden tot regeling van de rechterlijke archieven in Zuidholland werden ook thans voortgezet.

Het is Uwer Excellentie bekend, dat in 1904 in die gemeenten, wier archieven door wijlen den heer Hingman zijn geïnventariseerd, een onderzoek naar daar achtergebleven rechterlijke stukken was ingesteld. Voorzoover zij aldaar waren aangetroffen, waren

zij naar het Rijksarchief overgebracht om daar nagegaan en onder onze aanwinsten beschreven te kunnen worden. Bij den aanvang des jaars bevonden zich in het Rijksarchief stukken uit Vianen, Bleiswijk en Moordrecht, die nog niet op die wijze geregeld waren geworden. Deze werkzaamheid werd door Mr. van Meurs ten einde gebracht, zoodat de drie verzamelingen op de aanwinstenlijst van dit jaar konden worden gebracht. 's-Gravenhage en Vlaardingen zijn de twee eenige gemeenten, waarin nu nog een onderzoek naar rechterlijke stukken zal moeten worden ingesteld. Hoe dit in eerstgemelde gemeente zal kunnen geschieden, zal te bepalen zijn, nadat hierover met den Gemeente-archivaris zal zijn overlegd. Over Vlaardingen zal zoo aanstonds worden gehandeld.

Op het Rijksarchief waren stukken aangetroffen, die door den heer Hingman buiten de door hem bewerkte inventarissen van gemeente-archieven waren gehouden. Voorzoover zij rechterlijk waren, had ik ze op de aanwinstenlijsten van het Rijksarchief laten brengen. De niet rechterlijke had ik aan de betrokken gemeenten teruggegeven, naarmate ik met deze in aanraking kwam. Alleen waren nog bescheiden van laatstgemelden aard van Kethel en Spaland achtergebleven, welke thans aan die gemeente zijn toegezonden. Ik voegde daarbij eene lijst, waarop de stukken nader omschreven zijn en die als hulpmiddel dienst zal kunnen doen, totdat van het geheele oud-archief der gemeente een nieuwe inventaris zal zijn bewerkt.

Terwijl Mr. van Meurs zich in opdracht van Gedeputeerde Staten met de regeling van het archief der gemeente Oud-Beijerland bezig hield, zonderde hij daaruit enkele stukken af, welke van rechterlijken aard bleken te zijn en dienovereenkomstig onder onze aanwinsten van dit jaar vermeld zijn geworden. Wederkeerig heb ik, ingevolge machtiging van Uwen ambtsvoorganger, bij proces-verbaal van 12 Augustus 1907 aan het gemeentebestuur eenige bescheiden overgedragen, die niet als rechterlijk konden worden beschouwd maar toch als zoodanig in 1811 naar de rechtbank van eersten aanleg te Dordrecht waren overgebracht geworden.

Met een enkel woord meen ik hier in herinnering te moeten brengen, dat Uw ambtsvoorganger aan het gemeentebestuur van Vlaardingen had voorgesteld om aan den archivaris van die gemeente een plan van inventaris van het rechterlijk archief aldaar te bewerken. In 1906 was de archivaris met mij over de inrichting van dat plan in overleg getreden, bij welke gelegenheid hij de wenschelijkheid betoogde om in den inventaris ook het rechterlijk archief van Vlaardinger-ambacht op te nemen. Ging men hiertoe over, dan zouden hieraan ook de rechterlijke archieven van Zouteveen en Babberspolder moeten worden toegevoegd,

daar die ambachten thans tot de gemeente Vlaardinger-ambacht behooren. Zonder omtrent die zaak een beslissend oordeel uit te spreken keurde ik het goed, dat het plan zich ook tot die archieven zou uitstrekken. Toen de heer archivaris mij daarop een voorloopigen inventaris van de rechterlijke archieven van stad en ambacht met eene historische toelichting had toegezonden heb ik hem te dier zake nog naar eenige opheldering gevraagd. Nadat hiervan door hem was kennis genomen, hebben Burgemeester en Wethouders in den loop van dit jaar het plan met de toelichting bij Uwen ambtsvoorganger ingediend en tevens verzocht ook het rechterlijk archief van Vlaardinger-ambacht in bruikleen te mogen bekomen. Omtrent dat ontwerp en dat voorstel heb ik Zijne Excellentie mijn gevoelen medegedeeld. Hoewel ik van de wenschelijkheid van de vereeniging van de rechterlijke archieven van stad en ambacht niet overtuigd was, meende ik, dat de heer archivaris bij de bewerking van zijn plan blijk gegeven had van niet ongeschikt te zijn voor de hem opgedragen wetenschappelijke betrekking. Dit gaf Uwen ambtsvoorganger aanleiding om aan Burgemeester en Wethouders mede te deelen, dat Zijne Excellentie bereid was om hun het rechterlijk archief van Vlaardingen ter bewaring toe te vertrouwen of onder hunne berusting te laten. Tevens is met hen in overleg getreden over het lokaal, waarin dat archief zal worden geborgen, en over de vraag, of aan het laatste het rechterlijk archief van Vlaardinger-ambacht zal worden toegevoegd.

Evenals in de vorige jaren heeft de heer Reynders zich met het copieeren van het moeilijk leesbare eerste deel van de registers der dagvaarten van het land van Voorne bezig gehouden.

Door den heer Beth is de regeling van de van de rechtbank te Gorinchem afkomstige rechterlijke archieven ten einde gebracht, zoodat hij de van de rechtbank te Amsterdam overgenomen archieven onder handen heeft kunnen nemen.

In het vorige jaarverslag is medegedeeld, hoe de overneming van de notarieele archieven, dagteekenende van vóór de invoering van de Fransche wetgeving, is voorbereid geworden. Die regeling kon eerst tot stand komen, nadat de algemeene maatregel van bestuur, bedoeld in art. 69 A der wet op het notarisambt, zou zijn vastgesteld. Toen in den loop van het jaar de Minister van Justitie een voorloopig ontwerp hiervan aan Uwen ambtsvoorganger had toegezonden, heb ik dienaangaande mijne beschouwingen medegedeeld. Dit gaf mij aanleiding een nieuw ontwerp in te dienen, bij welks samenstelling zooveel mogelijk is gebruik gemaakt van de gegevens, welke het eerstgemelde concept opleverde. De algemeene maatregel van bestuur is vervolgens bij Koninklijk besluit van 23 Augustus 1907 vastgesteld geworden.

Inmiddels had de heer Morren zijn onderzoek in de notarieele bescheiden, voorhanden in de algemeene bewaarplaats te 's-Gravenhage, voortgezet. Werd die arbeid hierdoor bevorderd, dat dit depôt zich in het Rijksarchiefgebouw bevindt, daartegenover stond, dat de stukken veelal in de grootst mogelijke wanorde verkeerden en met moeite moesten worden uit- en bijeengezocht. De notarieele archieven van Delft o.a. bestaan uit ruim 300 portefeuilles en pakken met losse minuten. Deze akten, afkomstig van verschillende notarissen en van de meest uiteenloopende jaren, waren willekeurig bijeengevoegd. Zij moesten alle naar de herkomst worden gesorteerd en vervolgens op datum gelegd. Daar vele stukken door vocht gedeeltelijk waren vergaan en deze geheele verzameling over het algemeen in vrij slechte conditie verkeerde, was dit werk zeer tijdroovend en bezwaarlijk. Deze zelfde moeilijkheden deden zich ook bij andere kleine gemeenten voor. Nadat de van vóór Maart 1811 dagteekenende stukken alle geordend en beschreven waren, kon de inventaris hiervan worden gevoegd bij het proces-verbaal van 23/28 December 1907, waarbij zij van den notaris-bewaarder zijn overgenomen. Die inventaris is van de noodige bladwijzers voorzien, opdat daarvan gebruik zal kunnen worden gemaakt in afwachting dat er een definitieve inventaris van alle notarieele archieven in de provincie Zuidholland tot stand komt. Eene afzonderlijke afdeeling vormen de protocollen, die op de gemeente Leiden betrekking hebben, daar deze aan die gemeente in bewaring zullen moeten worden gegeven. Onder de in de Haagsche bewaarplaats aanwezige notarieele bescheiden zijn ook stukken van rechterlijken aard aangetroffen. Deze zijn bij afzonderlijk proces-verbaal overgenomen en op onze aanwinstenlijst gebracht. Een later ontdekt register kon hieraan nog worden toegevoegd. Buitendien kwamen eenige protocollen aan het licht afkomstig van notarissen, die hunne ambtsbediening uitgeoefend hebben binnen de thans bestaande grenzen van de provinciën Noordholland, Utrecht, Noordbrabant en Zeeland. De archivarissen in die provinciën stelde ik in de gelegenheid ze van den notaris-bewaarder over te nemen, terwijl ik van hen de toezegging bekwam, dat zoo zij in de door hen te bezoeken depôts protocollen aantroffen, welke in de provincie Zuidholland tehuis behooren, zij mij hiervan zouden kennis geven. Dank aan zulk eene aanwijzing van den archivaris in de provincie Utrecht, heb ik bij proces-verbaal van 4 November 1907 van den notaris-bewaarder te Utrecht 13 deelen protocollen kunnen overnemen, welke op dien grond voor het Rijksarchief in aanmerking kwamen. Nadat de in het Utrechtsche Rijksarchiefdepôt tehuis behoorende protocollen onder het beheer van genoemden archivaris waren gekomen, heb ik gunstig ge-

rapporteerd op diens voorstel om de zoodanige, welke de gemeente Utrecht aangaan, aan die gemeente in bewaring te geven.

Toen het onderzoek van de bescheiden der algemeene bewaarplaats te 's-Gravenhage een goed eind ver gevorderd was, heeft de heer Morren het ook tot die van het depôt te Dordrecht uitgestrekt. Met behulp van een daar aanwezigen inventaris konden de van vóór Maart 1811 dagteekenende stukken daar gemakkelijker dan in den Haag worden opgezocht. Alles wat van dien aard aan het licht kwam is tot nader onderzoek naar het Rijksarchief opgezonden. Zoo is ook gehandeld ten opzichte van de protocollen, die op de gemeente Dordrecht betrekking hebben. Wel heeft Uw ambtsvoorganger zich bereid verklaard mij te machtigen deze aan de gemeente in bewaring te geven, maar het was wenschelijk ze vooraf naar den Haag te verplaatsen opdat ze daar gereinigd en nagegaan zouden kunnen worden. Nadat de gansche bezending uit Dordrecht was overgekomen, is met de desinfectie van de stukken een begin gemaakt, hetgeen in verband met de bestaande hulpmiddelen slechts langzaam kan geschieden. Zoodra zij in bruikbaren toestand verkeeren, worden zij nader onderzocht en beschreven.

B. Rijksarchief.

I. *Personeel.*

Door het overlijden op 5 Augustus van den oudsten adjunct-archivaris Mr. A. Telting is eene vacature bij het Rijksarchief ontstaan. Na in 1889 tot commies te zijn aangesteld, werd hij in 1893 tot adjunct-archivaris bevorderd. Reeds bij zijne komst op het Rijksarchief is hem de zorg voor de archieven van onze West-Indische Koloniën toevertrouwd geworden. Na vele jaren zich met de studie daarvan bezig te hebben gehouden, heeft hij den inventaris van deze verzamelingen voltooid. Deze regeling is als zijne hoofdwerkzaamheid te beschouwen. Zijne belangstelling in dat onderwerp was zoo groot, dat hij in 1899 uit eigen beweging eene reis naar Suriname en Curaçao heeft ondernomen om zich van de archieven aldaar op de hoogte te stellen en de regeling daarvan te bevorderen. Buitendien heeft hij zich onafgebroken op andere onderzoekingen, vooral van rechtshistorischen aard toegelegd. Zijne groote kennis op dat gebied komt in talrijke door hem geleverde uitgaven van oude rechtsbronnen uit. Nog in de kracht des levens door een onverwachten dood aan zijn werkkring ontrukt, zal hij nog lang in de herinnering van hen, die met hem in aanraking kwamen, voortleven. Niet het minst gevoelden de ambtenaren van het Rijksarchief zich door zijne voorkomendheid en hulpvaardigheid aangetrokken.

De ledige plaats, die hij heeft achtergelaten, is door de benoeming op 7 December van Mr. P. G. Bos, commies bij het archief in Groningen, vervuld. Tengevolge van bijzondere omstandigheden zal deze eerst in Maart 1908 met zijne nieuwe werkzaamheden een aanvang kunnen maken.

II. *Ordening der archiefverzamelingen.*

In den loop van dit jaar werden door Dr. de Hullu, als belast met de zorg voor de koloniale archieven, geregeld en geïnventariseerd een aantal registers en stukken, behoorende tot de finantieele administratie van den Aziatischen Raad, dateerende van nà diens reorganisatie in 1804, alsmede van de Ministeriën van Koophandel en Koloniën en van Marine en Koloniën onder koning Lodewijk Napoleon.

Den 17en Maart 1804 stelde het Staatsbewind, gelijk bekend is, een nieuwe instructie voor den Aziatischen Raad vast en, nadat de benoeming van de negen leden, waaruit hij voortaan bestaan zou, den 22en Maart d.a.v. was afgeloopen, hield de nieuwe Raad den 1en Mei van hetzelfde jaar zijn eerste vergadering. Volgens het reglement van orde, dat op het laatst van September werd gearresteerd, verdeelde de Raad zich in drie commissiën: 1°. een tot de Indische zaken; 2°. een tot den Koophandel en de Zeevaart; 3°. een tot de Finantiën. Aan elk van deze commissiën was opgedragen om betreffende de zaken, die tot haar ressort behoorden, voorstellen te doen, adviezen te geven en de besluiten ten uitvoer te leggen, welke daarop door den Raad werden genomen.

De zetel van den Raad werd van Amsterdam overgebracht naar den Haag, wijl men het gewenscht achtte dat hij in dezelfde plaats verblijf hield, waar ook het algemeen bestuur des lands resideerde. Ten gevolge hiervan werden nu eerlang insgelijks naar den Haag overgeplaatst de secretarie, het kantoor van den ontvanger, dat van den opperboekhouder, dat van den generalen staat, het bureau tot de Indische zaken en het bureau van finantiën. Om echter de belanghebbenden te gerieven, die vorderingen loopende hadden wegens verdiende soldijen, en de afdoening te vergemakkelijken van de alsnog te verrichten commerciëele zaken, werden te Amsterdam gelaten het kantoor van de monstering, het soldijkantoor, de magazijnen met de daaraan verbonden pakhuismeesters, boekhouders en mindere beambten, en het zoogenaamde commerciecomptoir, „alwaar de boeken zoo van de Indische producten en den theehandel als van de ingekochte behoeften werden gehouden, de ontvangcedullen van de verkochte goederen, nadat daarvoor door de respectieve koopers genoegzaam in banco was afgeschreven, opgemaakt

(werden), en vervolgens met de kooplieden werd geliquideerd, voorts de vrachtrekeningen der ingehuurde schepen nagezien en geboekt werden, met één woord al hetgeen tot het commerciële behoorde, werd bewerkt". Bovendien werd te Amsterdam een geheel nieuw kantoor gevestigd; in Juli 1804 toch bepaalde de Raad dat, „teneinde zoodanige werkzaamheden welke, schoon behoorende tot het comptoir van den ontvanger, òf uit hoofde van den aard der zaak òf tot gerief der commercie niet wel anders dan te Amsterdam konden plaats hebben, aldaar op een geregelden voet werden aan den gang gehouden", te dier stede een afzonderlijk kantoor zou worden geplaatst, ondergeschikt en verantwoordelijk aan den ontvanger, „tot waarneming der aldaar voor te vallen betalingen". Aan het hoofd van het aldus georganiseerde kantoor Amsterdam stonden twee commissarissen, geen zitting hebbende in den Raad, die den 3en Augustus door het Staatsbewind werden benoemd. Zij hadden volgens hun instructie vanwege den Raad toezicht te houden over de werkzaamheden en te zorgen dat de te Amsterdam achtergebleven bureaux of kantoren in goede orde werden gehouden. De kantoren te Middelburg en te Rotterdam werden evenals vroeger aangehouden tot gedeeltelijken aankoop en expeditie van goederen en het ontvangen en verkoopen van een gedeelte der retouren, alles echter onder het hoofdbestuur van den Raad, aan wien zij ondergeschikt en verantwoordelijk bleven. Het Middelburgsche kantoor stond onder een commissaris, die in zijn beheer werd bijgestaan door een eersten boekhouder, een tweeden boekhouder tegelijk kassier, drie boekhouders van de commercie, een pakhuismeester en een klerk. Op het Rotterdamsche kantoor waren werkzaam een opperboekhouder, een tweede boekhouder tevens kassier, een pakhuismeester en een paar klerken. Te Delft, Hoorn en Enkhuizen had de Raad geen kantoren meer, maar alleen nog eenige beambten in dienst, die geëmployeerd werden tot het opzicht over de aldaar nog aanwezige, onverkocht gebleven gebouwen en localen, terwijl die te Hoorn bovendien belast waren met de directie van alles, wat betrekking had tot het depôt van de Oost-Indische troepen en de compagniën, welke voor de Kaap waren gedestineerd.

In dezen toestand bracht de oprichting van het Koninkrijk Holland verandering. Koning Lodewijk vaardigde den 25en Juni 1806 een decreet uit, waarbij voor de zaken van de Indiën en van den Koophandel werd ingesteld een directeur-generaal, benoemde den 6en Juli d.a.v. als zoodanig Mr. P. van der Heim en gelastte dezen zijn ambt aanstonds te aanvaarden. De beide Raden, de Aziatische en de Amerikaansche, die aanvankelijk met den directeur-generaal doch onder diens orders in functie

bleven, werden bij een nieuw decreet des Konings van 29 Juli gesupprimeerd, met verzoek aan de leden om den inmiddels tot Minister verheven directeur-generaal als individueele raadslieden te blijven assisteeren. Bij ministeriëele beschikking van 5 Augustus werd verordend dat diegenen hunner, welke in den voormaligen Aziatischen Raad hadden uitgemaakt de commissie tot de zaken van Koophandel en Zeevaart, zouden „voortgaan met de behandeling van alle zoodanige zaken als welke aan dezelve in deze hunne voormalige qualiteit plegen te worden gedemandeerd", en dat de twee overige gewezen leden van dienzelfden Raad insgelijks zouden doen ten opzichte van „alle zoodanige zaken als tot nu toe gehoord hadden tot de werkzaamheden van de commissie tot de zaken van finantiën van meergemelden Raad". Intusschen had de Koning bij decreten van 12 en 15 Juli een instructie gearresteerd voor den Minister, een secretaris-generaal benoemd en het nieuwe Ministerie, voor zooveel de behandeling der koloniale aangelegenheden betrof, gesplitst in twee afzonderlijke afdeelingen of divisiën, elk onder een eigen chef, die beiden op 15 Juli werden benoemd. De eerste divisie, ook divisie Oost geheeten, was met de Oost-Indische, de tweede of zoogenaamde divisie West met de West-Indische zaken belast. Voor het overige kwam er in de inrichting van de voor den Oost-Indischen dienst bestemde bureaux weinig of geen verandering.

De ontvanger-generaal van den voormaligen Aziatischen Raad werd onder den titel van ontvanger der eerste divisie in zijn ambt gecontinueerd, het kantoor van den opperboekhouder, het bureau van finantiën alsmede het kantoor van betaling te Amsterdam bleven voortbestaan. Eveneens bleven in functie de beide commissarissen te Amsterdam met de onder hen ressorteerende kantoren van commercie, van de monstering, het soldijkantoor benevens de aan de magazijnen aldaar verbonden pakhuismeesters, boekhouders enz. Ook bij de kantoren Middelburg en Rotterdam werd de administratie geheel op denzelfden voet voortgezet.

Een nieuwe wijziging kwam in den loop van 1808 tot stand. Bij Koninklijk decreet van 8 Januari werd het Ministerie van Koophandel en Koloniën vereenigd met dat van Marine en als Minister van Marine en Koloniën benoemd Mr. P. van der Heim, die eenige dagen later zijn ambt aanvaardde. Deze regeling beteekende niet, dat de afzonderlijke departementen van Marine en Koloniën werden opgeheven — zij bleven integendeel elk op zichzelf voortbestaan, dat van Koloniën evenals te voren verdeeld in de divisiën Oost- en West en met geheel dezelfde organisatie als vroeger, — maar alleen dat zij van nu af gedirigeerd werden door één en denzelfden persoon als Minister. Dit veranderde door de nieuwe regeling, welke het Koninklijk decreet van

6 Mei 1808 voorschreef. Volgens dat decreet zouden er voortaan zijn: twee commissarissen-generaal als adjuncten van den Minister, een voor de Marine en een voor de Koloniën, Oost-Indische zoowel als West-Indische, verder een secretaris-generaal, een ontvanger-generaal van de Koloniën, en zeven divisiën, een eerste voor de finantiën van Marine en Koloniën beide, een tweede, derde en vierde uitsluitend voor Marine-zaken, een vijfde voor het krijgswezen der Koloniën, een zesde voor het politiek bestuur der Koloniën en een zevende voor de handelszaken der Koloniën. Voor zooveel de generale secretarie met de daartoe behoorende bureaux aangaat, trad deze organisatie reeds in werking op 18 Juni 1808, doch haar volle beslag kreeg zij eerst met de overbrenging van het Ministerie naar de nieuwe residentie Amsterdam in den loop van September en October van genoemd jaar. De Raden bij den Minister voor de Oost-Indische zaken werden den 31^{en} Augustus en de commissarissen te Amsterdam den 30^{en} September ontslagen. De finantiëele kantoren van de voormalige divisie Oost werden bij ministeriëele beschikking van 10 Augustus met nagenoeg onveranderd personeel bij de verschillende nieuwe divisiës ingelijfd als volgt: het kantoor van den opperboekhouder fungeerde voortaan als 1ste sectie van het 2de bureau der eerste, het soldijkantoor als 1ste bureau der zesde, het commerciekantoor als 1ste sectie van het 2de bureau der zevende divisie. Bij de zevende divisie werden werkzaam gesteld de boekhouders van de te Amsterdam gevestigde Equipagiewerf en magazijnen met de daaraan verbonden pakhuismeesters en andere bedienden. Het kantoor van de monstering werd den 30^{en} September afgeschaft, terwijl de ambtenaren van het te Amsterdam bestaande kantoor van betaling aangewezen werden om, zoodra de ontvanger-generaal der Koloniën zijn bediening zou hebben aanvaard, op diens kantoor over te gaan. Was door deze reorganisatie het afzonderlijke kantoor Amsterdam dat, zoolang de Aziatische Raad en het Ministerie te 's-Gravenhage resideerden, had bestaan opgeheven, de kantoren Middelburg en Rotterdam bleven voorloopig op denzelfden voet in wezen.

Met ingang van Januari 1809 kwam er in de inrichting van het Ministerie wederom verandering. Ingevolge de Koninklijke decreten van 16 en 29 November bestond het van toen af inplaats van uit zeven slechts uit vier divisiës: een eerste en tweede voor Marine-zaken, een derde voor de civiele, politieke en militaire zaken der Koloniën, welke te voren onder de vijfde en zesde divisiën, en een vierde voor de commerciëele relatiën met de Koloniën, welke te voren onder de zevende divisie hadden behoord. De behandeling der koloniale finantiën n.l. de liquidatie der achterstallen, het examineeren van de rekeningen,

het toezicht over de geaccordeerde sommen wat alles te voren op het 2de bureau der eerste divisie was verricht, werd overgebracht naar het 4de bureau van de generale secretarie, terwijl het bijhouden van de actieboeken van de voormalige Oost-Indische Compagnie, dat tot dusver eveneens op het 2de bureau der eerste divisie had plaats gehad, bij Koninklijk decreet van 2 Januari 1809 aan het Ministerie van Finantiën werd opgedragen. Tevens traden op 1 Januari 1809 in functie een chef van de generale comptabiliteit, die een zelfstandige plaats innam bij de generale secretarie van het Ministerie, alsmede een ontvanger-generaal der Koloniën, die volgens een nader vast te stellen instructie belast werd met de „perceptie van alle de koloniale inkomsten". De kantoren te Middelburg en te Rotterdam werden op anderen voet ingericht. Zooals bij een Koninklijk decreet van 27 November 1808 was bepaald geworden, werden de beide tot hiertoe afzonderlijk bestaande Oost- en West-Indische kantoren te Middelburg vereenigd tot één Koloniaal Etablissement, onder het bestuur van een commissaris-directeur bijgestaan door drie boekhouders, twee klerken en een pakhuismeester. Het Oost-Indische kantoor te Rotterdam werd met het aldaar gevestigde West-Indische kantoor en het Zuider-departement der Marine vereenigd tot één administratie onder directie van een commissaris, drie boekhouders, een paar klerken en een pakhuismeester.

De organisatie, gelijk zij hierboven is geschetst, tot richtsnoer nemende heeft Dr. de Hullu, voor zooveel betreft het archief van den Aziatischen Raad over 1804—1806, beschreven eenige losse stukken en registers behoorende tot het archief van de commissie van finantiën uit den Raad; verder een serie grootboeken, journalen, kasboeken, rekening-courantboeken, registers en maandstaten van ontvang en uitgaaf, alle gehouden door den ontvanger-generaal; de grootboeken, journalen en memorialen van den opperboekhouder; de rekeningen van ontvangsten en uitgaven en de belastrollen van naar Indië vertrokken ambtenaren en militairen gehouden op het kantoor van de monstering; de memorialen van het bureau van finantiën; de soldijrollen en naamlijsten van overleden dienaren die op het soldijkantoor, benevens de registers van de opbrengst der verkochte Oost-Indische koopwaren met de interestboeken van vóór- en nàbetaling en gerescontreerde partijen en de registers van gepasseerde ordonnantiën wegens ingekochte goederen enz., die op het commercie-kantoor werden gehouden, alsmede eenige stukken betreffende tractementen en pensioenen van werklieden van het kantoor Middelburg.

Wat de finantiëele bescheiden van het in 1806 opgetreden

Ministerie van Koophandel en Koloniën aangaat, werden geïnventariseerd de grootboeken, journalen, kasboeken enz., behoorende tot de administratie van den ontvanger der eerste divisie of zoogenaamde divisie Oost; de grootboeken, journalen enz. van den opperboekhouder; de boeken gehouden op het kantoor van de monstering; die van het bureau van finantiën, het soldijkantoor en het commercie-kantoor, en de kassa- en bankboeken van het kantoor Zeeland.

Ten slotte had nog hetzelfde plaats ten opzichte van die stukken en registers van finantiëelen aard, die een deel uitmaken van het archief van het Ministerie van Marine en Koloniën, n.l. die van den ontvanger, die, welke te voren door den opperboekhouder, op het soldijkantoor en op het commerciekantoor, doch onder dit Ministerie op de bureaux der verschillende divisiën gehouden werden, en die, welke afkomstig bleken van het in den aanvang van 1809 te Middelburg opgerichte Koloniaal Etablissement, of ingekomen zijn bij den chef der generale comptabiliteit.

Tot nog toe was Dr. de Hullu uitsluitend met de zorg voor de oude Oost-Indische koloniale archieven belast geweest. In vroegeren tijd had Mr. Telting de oude archieven der West-Indische koloniën geïnventariseerd, waarna zij onder zijn beheer waren gebleven. Na zijn overlijden is de zorg voor deze verzamelingen nu ook aan Dr. de Hullu opgedragen.

De heer Bondam heeft de aanwinsten van dit jaar beschreven met uitzondering van die van rechterlijken en kolonialen aard en van eenige andere verzamelingen. Deze bestonden uit de van den Gouverneur van Zuidholland afkomstige collectie, die door den heer Beth en het archief van de familie Sloet, dat door den heer Van Oyen geïnventariseerd is geworden. Buitendien voltooide de heer Bondam zijn onderzoek in het archief der Nassausche domeinen naar de stukken welke ter voldoening aan de aanschrijving van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 14 October 1901 aan het archief in Zeeland moesten worden afgegeven.

Door den heer Van Meurs kon de ordening van het archief van het Hof van Holland niet worden voortgezet, daar zijn tijd door de regeling van de plaatselijke rechterlijke archieven werd in beslag genomen.

Uit het vorige verslag is het bekend, dat de heer Berends in het vorige jaar de nadere regeling van het archief van het Departement van Binnenlandsche Zaken in zoover had ten einde gebracht, dat hij nog slechts eene hiermede samenhangende werkzaamheid van bijzonderen aard had te verrichten. De stukken, die in vroegeren tijd door de ambtenaren ten hunnen gebruike

uit het archief waren gelicht en tot dossiers vereenigd, moesten uit de 50 portefeuilles, waarin zij zich bevonden, weder worden verwijderd en op hunne plaats ingevoegd. Doorgaans behoorde hiertoe te worden nagegaan, hoe zij oorspronkelijk geagendeerd en gedeponeerd waren geworden. Die arbeid, welke reeds ten vorigen jare was aangevangen, is nu ten einde gebracht.

Daarna heeft de heer Berends zich met de archieven, overgenomen van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, bezig gehouden. In de eerste plaats kwamen de eigenlijke departements-archieven in aanmerking, zoowel die van Waterstaat als die van de andere takken van staatsbemoeiing, welke later daaraan zijn toegevoegd. Te zamen vormen zij eene omvangrijke verzameling, die grooter is dan de van het Departement van Binnenlandsche Zaken afkomstige. Op die archieven was eene dergelijke bewerking toe te passen als reeds ten aanzien van het archief van het Departement van Binnenlendsche Zaken had plaats gehad en in het vorige jaarverslag is uiteengezet. Die nadere regeling is voorbereid door de seriën van die archieven op kladlijsten te brengen en naar de vroegere wijze van agendeering en deponeering onderzoek te doen. Tevens werd de beschrijving ondernomen van een aantal stukken, die niet tot de departements-archieven behooren, maar ten gevolge van koop en schenking door het departement waren verkregen. In deze werkzaamheden werd de heer Berends door den klerk Van de Pol bijgestaan.

Onze bibliotheek heeft eene hoognoodige verplaatsing ondergaan. Tot nog toe werd zij in drie van elkander verwijderde lokalen bewaard, hetgeen voor het gebruik omslachtig en ook voor de contrôle en het beheer niet wenschelijk was. Uit twee dezer lokalen zijn de boeken naar het depôtgebouw overgebracht, alwaar zij dicht bij den ingang zijn geplaatst en gemakkelijk te bereiken zijn. Bij deze verplaatsing zijn zij door den heer Van Rosmalen zorgvuldig met den catalogus vergeleken. Naar een der ontruimde vertrekken is nu de koloniale afdeeling van de bibliotheek overgebracht, welke tot nog toe in eene andere kamer geplaatst was. Dr. de Hullu, die steeds voor deze afdeeling had zorg gedragen, heeft in het midden van het jaar het beheer van de geheele bibliotheek op zich genomen.

III. *Toestand der Archiefverzamelingen.*

De aanwinsten der bibliotheek werden voor zoover noodig ingebonden.

Tot verbetering van den uiterlijken toestand van het Koloniaal

archief werden 333 deelen van het Batavia' inkomend briefboek herbonden en van nieuwe rugtitels voorzien. Ook werden de rugtitels van de portefeuilles van het archief van het Departement van Binnenlandsche Zaken vernieuwd.

De concierge-boekbinder bond 4 handschriften in, herstelde 45 handschriften, vervaardigde 5 charterdoozen en 550 charterzakjes en voorzag 100 portefeuilles van rugstukken. Aangemaakt werden 2700 portefeuilles.

Het copieeren van de door tijd en vocht verbleekte brieven van Simon van Slingelandt werd onder toezicht van den heer Bruggeman voortgezet.

Op de in het vorige jaarverslag omschreven wijze werden de registers en bundels, die uit de bewaarplaatsen van notariëele archieven te 's-Gravenhage en Dordrecht verkregen werden, gedesinfecteerd door middel van zwavelkoolstof. Aldus werd ook gehandeld met stukken van andere archieven, welke bij de overneming bleken in ongunstigen toestand te verkeeren.

Daar van het testament van Raimbaud, Prins van Oranje van 1173 eene photographie verlangd werd en dat merkwaardige stuk beschadigd was, heb ik de hulp van Dr. M. Schoengen ingeroepen, die de welwillendheid had het op eene zeer oordeelkundige wijze te doen restaureeren en voor het vervaardigen van de photographie zorg te dragen.

IV. *Aanwinsten en verliezen.*

De werkzaamheden tot overneming van de archieven van de departementen van algemeen bestuur en van de daarmede samenhangende verzamelingen konden wegens den toestand, waarin zich de daartoe behoorende stukken bevinden, slechts langzaam vorderen.

Van de overneming van het archief van het Departement van Koloniën kon reeds in het vorige jaar worden melding gemaakt. Bij dat departement berustten eenige verzamelingen die niet tot het departements-archief behoorden: van dien aard waren de minuut-notulen en bijlagen van den Raad van Koophandel en Koloniën 8 Juli — 31 December 1814; minuten en andere bescheiden van de administratie van het West-Indische pensioenfonds 1822—1849; stamboeken van het garnizoen van Curaçao 1815—1816; verbaal en copie geheim verbaal met bijlagen van het verhandelde bij den commissaris-generaal voor de West-Indische bezittingen J. van den Bosch 1827—1829. Bij proces-verbaal van 28 Februari 1907 zijn deze bescheiden onder mijn beheer gekomen. Nadat de hiertoe noodige machtiging was verleend, is het archief van het Koloniaal Etablissement te Amsterdam tot 1829 naar het Rijksarchief overgezonden,

zoodat het bij proces-verbaal van 5 Maart 1907 daarin opgenomen kon worden. Deze verzameling was hier vooral welkom, omdat daarbij tevens de minuut-notulen met bijlagen van 1815 en latere stukken van den Raad van Koophandel en Koloniën werden aangetroffen.

Behalve het verbaal van het Departement van Oorlog bevinden zich in het Rijksarchiefgebouw een aantal verzamelingen, die van dat departement afkomstig zijn en beschreven zijn in den zoogenaamden inventaris van Thielen. Men had die collecties daarheen overgebracht, opdat nader zou kunnen worden onderzocht, wat hiervan voor het Rijksarchief moest worden overgenomen en wat later naar het departement zou moeten terugkeeren. Daar die verzamelingen bij vroegere verplaatsingen in eene groote wanorde waren geraakt, behoorde in de eerste plaats de orde, welke daarin volgens den inventaris had bestaan, te worden hersteld. Die arbeid, welke reeds vroeger door den heer van Rosmalen ondernomen was, is nu door dezen ten einde gebracht. Daarna behoorden de collecties opnieuw onderhanden te worden genomen. De omschrijvingen, die in den inventaris van de stukken waren gegeven, waren veelal zoo gebrekkig en onvolledig, dat zij van den aard daarvan geen goed denkbeeld konden geven. Wilde men met behulp van den inventaris eene regeling omtrent de stukken maken, dan behoorde men tevens van de laatste kennis te nemen. Om in dien toestand te voorzien wordt iedere omschrijving op de eene helft van een dubbel blaadje gecopieerd, op welks andere helft aangeduid wordt, van welken aard de stukken bij nader onderzoek blijken te zijn. Deze bewerking is door den heer van Rosmalen reeds voor ongeveer een derde gedeelte van de verzamelingen verricht.

Om de onder het Departement van Justitie berustende archieven te kunnen overnemen waren zij in het vorige jaar naar het Rijksarchiefgebouw overgebracht, welke maatregel voorloopig niet was toegepast op de departements-archieven welke op de zaken van den Roomsch-Catholieken eeredienst betrekking hadden, daar het gebleken was, dat er verschil van meening was omtrent de tijdgrens, waarbinnen zij moesten worden afgegeven. De zaken van den R. C. eeredienst waren achtereenvolgens behandeld geworden door het:

Departement	van	den R. C. eeredienst,	Sept	1815 — Juli	1826,
„	„	Binnenlandsche Zaken,	Aug.	1826 — Dec.	1829,
„	„	den R. C. eeredienst,	Jan.	1830 — Juni	1862,
„	„	Buitenlandsche Zaken,	Juli	1862 — Mei	1866,
„	„	Justitie,	Juni	1866 — 14 Jan.	1868,
„	„	den R. C. eeredienst,	15 Januari	— Aug.	1868,
„	„	Justitie,	sedert September		1868.

Het financieel beheer van dezen tak van dienst is in Januari 1871 van het Departement van Justitie aan dat van Financiën overgegaan. Bij het Departement van Justitie werden de stukken betreffende den R. C. eeredienst, afkomstig van genoemde departementen, tot 1870 in eene verzameling bewaard. Volgens art. 1 van het Koninklijk besluit van 16 Januari 1904 N°. 30, had ik de departements-archieven tot 1830 over te nemen, maar stond het vrij, indien een departement eenigen tijd vroeger of later was opgeheven of gereorganiseerd, dat tijdstip als uiterste grens aan te nemen. Daar zulk eene reorganisatie op 1 Januari 1830 in werking was getreden, meende ik, dat de hierbedoelde departements-archieven tot December 1829 moesten worden overgebracht. Hiervoor was te meer reden, omdat diezelfde termijn op een dergelijken grond voor de archieven van Waterstaat en Nijverheid, Koloniën, Oorlog en Marine was aangenomen. Daarentegen was Zijne Excellentie de Minister van Justitie van gevoelen, dat de stukken tot 1870 als een geheel waren te beschouwen en, als het archief vormende van het in 1868 opgeheven Departement van den R. C. eeredienst, op grond van het aangehaalde artikel van het Koninklijk besluit met het Rijksarchief vereenigd moesten worden. Daar eene nadere gedachtenwisseling over deze zaak niet tot overeenstemming heeft geleid, heeft Zijne Excellentie er van afgezien de bedoelde bescheiden thans naar het Rijksarchief te doen overbrengen. Men heeft zich daar met het onderzoek van die archieven bezig gehouden, tegen wier verplaatsing het Departement van Justitie geen bezwaar heeft gemaakt. Onafgebroken heeft zich hiermede de heer W. G. Ross bezig gehouden, zoodat het op het einde des jaars bijna gereedgekomen was. Spoedig zal dus het proces-verbaal van overneming van deze bescheiden kunnen worden opgemaakt.

Het is mijn voornemen, zoodra de werkzaamheden op dat gebied wat verder gevorderd zullen zijn, bij een later jaarverslag van de reeds van departementen van algemeen bestuur overgenomen archieven een algemeen overzicht te geven.

In het vorige jaarverslag heb ik medegedeeld, dat nagegaan behoorde te worden, of in het Rijksarchiefgebouw zooveel plaatsruimte is, dat daarin de archieven van de auditeurs militair tot 1830 opgenomen zouden kunnen worden. In verband hiermede moest worden onderzocht, hoeveel strekkende meters zij beslaan. Ten vorigen jare had de heer W. G. Ross zich met den heer Van Rosmalen naar de plaatsen begeven, alwaar die archieven bewaard worden, en ze daar opgenomen. Dat onderzoek is in het begin des jaars ten einde gebracht, zoodat hieromtrent verslag kon worden gedaan. Hieruit bleek dat aangetroffen zijn:

1°. te Leeuwarden de archieven van de audities van Friesland en van Groningen en Drenthe, benevens eenige copieboeken van de auditie te Amsterdam;
2°. te 's-Hertogenbosch de archieven van de audities van Noordbrabant, van Zeeland en van Limburg;
3°. te Arnhem de archieven van de audities van Gelderland en van Overijssel;
4°. te Haarlem het archief van de auditie van Noordholland, benevens een enkel register van de auditie van Utrecht;
5°. te 's-Gravenhage, het archief van de auditie van Zuidholland.

Daar het archief van de auditie van Utrecht niet te Haarlem gevonden werd, is hiernaar een onderzoek ingesteld, waaruit bleek dat het bij het Hoog Militair Gerechtshof te Utrecht berust, alwaar het vervolgens ook is opgenomen.

Alleen te 's-Gravenhage, Utrecht en Haarlem werden stukken van vóór 1814 aangetroffen. Die uit dat vroegere tijdperk, welke te Leeuwarden en te Arnhem werden bewaard, zijn reeds in het bezit van het Rijksarchief.

Daar de over te nemen stukken gezamenlijk eene planklengte van ongeveer 120 meter hebben, is hiervoor plaatsruimte in het Rijksarchiefgebouw te vinden. Dienovereenkomstig ben ik door Zijne Excellentie den Minister van Justitie gemachtigd geworden maatregelen te treffen om ze daarheen over te brengen. Die verplaatsing zal zonder eenig bezwaar kunnen geschieden. Immers de heer Ross heeft bij zijn bezoek de archieven niet alleen opgemeten, maar ze ook uitgezocht en op lijsten gebracht waarnaar ze kunnen opgezonden worden. Toch heb ik ze nog niet opgevraagd daar de ambtenaren ten gevolge van het overnemen van andere archieven met werk overladen zijn en het in ontvangst nemen en regelen van deze collecties veel tijd en inspanning zal kosten. Eerstdaags zal hiertoe echter moeten worden overgegaan, daar het niet wenschelijk is ze lang bij de auditeurs achter te laten, daar zij dan gevaar loopen van met de nieuwere archieven vermengd te worden. Slechts ten opzichte van één auditie-archief, dat te 's-Gravenhage, is op eene andere wijze gehandeld, daar het in het Huis van Bewaring, alwaar het zich bevond, zijn ondergang tegemoet ging. Door vochtigheid heeft deze verwaarloosde verzameling zoozeer geleden, dat meerdere stukken geheel of gedeeltelijk vergaan zijn. Ik achtte het geraden haar naar het Rijksarchief over te brengen, opdat terstond tot de regeling zou kunnen worden overgegaan. Deze was ver van gemakkelijk, daar de half vergane stukken moeilijk leesbaar zijn en de bescheiden, die uit verschillende tijdperken dagteekenen, in de grootste wanorde waren geraakt. De heer van Oijen heeft

met het ordenen en beschrijven van deze verzameling een begin gemaakt en is met dat werk reeds ver gevorderd.

Ten gevolge van bijzondere omstandigheden is het Rijksarchief in het bezit gekomen van stukken, die tot het archief der provinciale griffie van Zuidholland behooren.

Op den zolder van het provinciale gouvernementsgebouw bevonden zich twee verzamelingen van archiefstukken, die in verband met eene verbouwing uit dat lokaal verwijderd moesten worden. De eene stond bekend als te bevatten de aan den gouverneur gerichte en van hem uitgegane missives betreffende de registratie 1 Januari 1824—30 April 1844. De andere werd geacht te bestaan uit verschillende stukken, behoord hebbende tot het archief van de opgeheven provinciale bewaring van het kadaster. Volgens een inventaris dagteekenden die bescheiden van 1811—1843. Gedeputeerde Staten stelden aan Uwen ambtsvoorganger voor beide collecties te doen vernietigen onder mededeeling, dat het Departement van Finantiën daarin geen bezwaar zag. Bij het door mij ingestelde onderzoek bleek mij dat de twee verzamelingen op de navolgende wijze waren ontstaan.

Evenals in de andere provinciën was de gouverneur in Zuidholland met ingang van 1 Januari 1824 belast geworden met het bestuur en toezicht over de Rijksbelastingen in de provincie, welke bevoegdheid hem met ingang van 1 Januari 1844 weder ontnomen is. Voor de uitgaande en ingekomen stukken, die op zijne bemoeiingen met de indirecte belastingen betrekking hadden, werd eene afzonderlijke serie gevormd. Daar onder de indirecte belastingen de registratie het meest op den voorgrond kwam, werd deze verzameling gewoonlijk als die van de stukken betreffende de „registratie enz." aangeduid. Deze sluit zich aan bij de bescheiden betreffende hetzelfde onderwerp van vóór 1824, welke de gouverneur van den directeur der registratie en domeinen moet hebben overgenomen.

De andere verzameling stond met deze in verband. De administratie van het kadaster is in het algemeen met ingang van 1 Januari 1826 afgezonderd van die van de directe belastingen en vereenigd met die van de registratie. Gelijktijdig werden in iedere provincie de werkzaamheden van het kadaster onder het onmiddelijk beheer en bevel van den gouverneur aan een inspecteur van het kadaster opgedragen. De stukken betreffende de zaken, die de gouverneur in overleg met den inspecteur afdeed, werden in de reeds genoemde verzameling aangaande de registratie enz. opgenomen. Daarnevens vormde de inspecteur eene andere collectie voor de zaken, die hij afzonderlijk behandelde, en voegde hieraan toe de stukken betreffende het beheer van het kadaster die hij van den directeur der directie belas-

tingen had overgenomen. In 1833 werd de inspecteur door een provincialen bewaarder van het kadaster vervangen, die eveneens onder den gouverneur werkzaam was. De stukken betreffende de door den gouverneur in overleg met hem afgedane zaken werden niet in de afdeeling registratie enz. geplaatst, maar de bewaarder hield, evenals de inspecteur dit had gedaan, onder zich de stukken aangaande de door hem afzonderlijk behandelde zaken. Toen zijne betrekking met ingang van 1 Januari 1844 werd opgeheven, heeft hij slechts een gedeelte van de onder hem berustende bescheiden aan de bewaarders van de hypotheken en het kadaster en aan de controleurs van de directe belastingen en het kadaster moeten afgeven. Hierdoor verklaart zich het bestaan van de tweede verzameling.

Het kwam mij niet wenschelijk voor de stukken van deze collecties, welke tot het archief van den gouverneur behoorden of zich daarbij aansloten, aan vernietiging prijs te geven. Wel zullen zij bij thans te behandelen zaken niet meer te pas komen, maar het is in strijd met eene goede archiefregeling zulke seriën van onderling samenhangende en met zorg gerangschikte stukken in haar geheel op te ruimen. Bovendien kon zekere historische waarde daaraan niet worden ontzegd. Dit gold vooral van de in beide verzamelingen aanwezige bescheiden aangaande het kadaster, daar zij over de invoering van het kadaster hier te lande licht verspreiden. De stukken betreffende de indirecte belastingen zijn natuurlijk van geringer belang, maar kunnen toch nog met vrucht geraadpleegd worden, indien men wil nagaan hoe de wetten en besluiten aangaande die belastingen zijn toegepast en de hierop betrekking hebbende administratie was ingericht.

Nadat Gedeputeerde Staten met mijne zienswijze in kennis waren gesteld, hebben zij hieruit aanleiding genomen om aan Uwen ambtsvoorganger in overweging te geven de stukken naar het Rijksarchief te doen overbrengen. Hiertegen heb ik opgemerkt, dat zij behoorden tot het archief van den gouverneur en er voor hunne verplaatsing naar het Rijksarchief alleen dan reden zou bestaan, wanneer tevens het oudste gedeelte van het archief der provinciale griffie daarheen werd overgebracht. Dit laatste zou eerst kunnen geschieden, nadat door verwijdering van het archief van het Departement van Binnenlandsche Zaken de noodige plaatsruimte in het Rijksarchiefgebouw zou ontstaan zijn. Evenwel zag ik de wenschelijkheid in om zooveel mogelijk aan het verlangen van Gedeputeerde Staten tegemoet te komen. Naar aanleiding van mijne hieromtrent nader medegedeelde beschouwingen heeft Zijne Excellentie aan dat college bericht, dat de stukken naar het Rijksarchief zouden kunnen worden overge-

bracht, onder voorwaarde, dat, zoodra aldaar de noodige plaatsruimte zou verkregen zijn, daarheen ook zou worden verplaatst het oudste gedeelte van het archief der provinciale griffie, omdat die stukken behooren tot het archief van den gouverneur en het niet wenschelijk is ze op den duur daarvan te scheiden. Hoewel Gedeputeerde Staten de noodzakelijkheid der gestelde voorwaarde niet konden inzien, omdat de verzamelingen een afgerond geheel vormen, hebben zij daarin berust. Dientengevolge zijn zij naar het Rijksarchief overgebracht, alwaar zij door den heer Beth onderzocht, geordend en voor onze aanwinstenlijst beschreven zijn.

Onze overige aanwinsten leveren eene groote verscheidenheid op. Zoowel op zich zelve staande stukken als geheele verzamelingen werden op verschillende wijze verkregen. Van de laatste zal ik het eerst melding maken.

Een goed samenhangend geheel vormen de papieren, die ons door een lid der familie Conrad geschonken werden en merkwaardig zijn, als afkomstig van de hoogst verdienstelijke ingenieurs, welke tot dat geslacht hebben behoord.

Talrijk zijn de zoodanige, welke op Frederik Willem Conrad betrekking hebben, die onder den grooten waterbouwkundige Christiaan Brunings zoowel bij het hoogheemraadschap van Rijnland als voor den waterstaat van Holland is werkzaam geweest en als zijn leerling, vriend en rechterhand bekend stond. Brunings had hem van zijne papieren al de zoodanige vermaakt, die niet aan den Staat toebehoorden. Vandaar dat deze talrijke bescheiden in zijn bezit zijn gekomen, toen Brunings in 1805 als directeur-generaal over 's lands rivier- en zeewerken overleed, en zij zich thans in de verzameling bevinden. Conrad heeft zich vooral naam gemaakt door het aanleggen van de uitwateringssluizen te Katwijk. Spoedig nadat hij tot inspecteur-generaal van den waterstaat van het Koningrijk Holland bevorderd was, is hij in 1808 op betrekkelijk jeugdigen leeftijd overleden.

Van zijne zoons heeft de jongste, ook Frederik Willem genaamd, zich niet het minst in het ingenieursvak onderscheiden. In zijn ambtelijke loopbaan heeft hij het tot hoofdinspecteur van den waterstaat gebracht. Zijne verdiensten zijn buitendien uitgekomen bij de droogmaking van het Haarlemmermeer, den aanleg van den Hollandschen IJzeren Spoorweg en van de eerste telegraaflijn in Nederland. Als president van de Internationale commissie voor het Suezkanaal genoot hij eene Europeesche vermaardheid. In de verzameling worden van hem betrekkelijk weinige, doch niet onbelangrijke stukken aangetroffen.

Dit laatste geldt ook van de door diens broeder, den hoofdingenieur Jan Willem Conrad nagelaten papieren. Talrijk en van

de grootste verscheidenheid zijn daarentegen de zoodanige, welke van diens zoon Jan Frederik Willem Conrad afkomstig zijn, hetgeen aan zijne veelzijdige kennis en buitengewone werkkracht te danken is. Tot de hoofdwerken, door hem als ingenieur tot stand gebracht, behoort de in 1864 voltooide groote schutsluis Willem III aan den ingang van het Noordhollandsche kanaal. Buiten hetgeen hij in die hoedanigheid en later als inspecteur van den waterstaat te verrichten had, heeft hij tal van andere werkzaamheden op zich genomen. Deels werd hij daarmede als lid van regeerings-commissies belast, deels werden hem die door gemeente- en waterschapsbesturen en bijzondere maatschappijen opgedragen. Ook buiten waterstaats-aangelegenheden heeft hij zich op velerlei economisch gebied bewogen. Dit getuigt o. a. het aandeel, dat hij in internationale congressen heeft genomen, en het lidmaatschap van de jury van binnen- en buitenlandsche tentoonstellingen. Sedert 1889 was hij onafgebroken lid van de Provinciale Staten van Zuidholland. Toen hij op gevorderden leeftijd van den waterstaatsdienst afscheid nam, werd hij in 1891 een van de werkzaamste en invloedrijkste leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

J. F. W. Conrad heeft zelf zich met de regeling van de verzameling bezig gehouden. Achter zijne eigene papieren heeft hij de overige gevoegd. Deze laatste ordende hij slechts gedeeltelijk naar de personen, van wie zij afkomstig zijn, daar hij de hieronder aanwezige ingekomen brieven naar de afzenders rangschikte. Om in dien toestand te voorzien heeft de heer Bondam, die de verzameling geïnventariseerd heeft, die brieven bijeengevoegd naar de personen, aan wie zij gericht waren. Zoo kon voor ieder lid der familie Conrad en voor Brunings eene afzonderlijke verzameling worden gevormd. Als van ouderen datum zijn deze collecties nu vóór die van J. F. W. Conrad geplaatst geworden. In diens papieren is geene verandering gemaakt. Wel bestond hiertoe eenige aanleiding, daar hieronder veel voorkomt, dat op zich zelf weinig waarde heeft. Men treft stukken aan, die in archieven en drukwerken zijn terug te vinden, couranten-artikels, circulaires en programma's van vereenigingen enz. Het scheen echter niet raadzaam die stukken te verwijderen, daar ze met zooveel zorg en overleg bij de belangrijke bescheiden waren gevoegd, dat zij daarmede als het ware een geheel uitmaken. Er was dus bezwaar ze daarvan te scheiden, te meer ook omdat het uit een practisch oogpunt aanbeveling verdiende ze te gelijk met de andere te kunnen raadplegen. In het samenstellen van de door hem bijeengebrachte stukken is dus geene wijziging aangebracht. Alleen zijn zij hier en daar in eene andere volgorde geplaatst.

Tijdens mijn ambtsvoorganger had de heer A. Baron Sloet Van Oldruitenborgh in 1885 het onder hem berustend gedeelte van zijn familie-archief aan het Rijksarchief geschonken. Toen na het overlijden van Mr. L. E. A. Baron Sloet tot Oldhuis te Haarlem diens erfgenamen mij een ander door dezen nagelaten gedeelte beschikbaar stelden, meende ik dat aanbod te moeten aannemen, daar beide verzamelingen elkander aanvullen. De erflater had zich onafgebroken met de genealogie van zijne familie bezig gehouden. Hij had een uitvoerig geslachtsregister bewerkt, zijne familiepapieren met gewaarmerkte afschriften van in openbare archieven berustende stukken vermeerderd en van de verzameling een inventaris samengesteld. Het kwam mij echter voor, dat de inrichting, die hij aan het archief gegeven had, niet behouden kon worden. De verzameling moest van de daaraan toegevoegde moderne copiën worden gezuiverd en de stukken behoorden zooveel mogelijk met de personen, van wie zij afkomstig waren, in verband te worden gebracht.

Dit laatste was echter geen gemakkelijke taak, daar het niet bekend was, hoe de verzameling gevormd is geworden. De stukken hebben blijkbaar op drie verschillende takken betrekking, die ontstaan zijn door afstamming van drie zoons van Johan Sloet, in 1508 gehuwd met Mechteld van Apeldoorn, n.l. Arent, Johan en Bartolt. De erflater, als afstammende van Arent, behoorde tot den oudsten tak en zal daardoor de op dien tak betrekking hebbende stukken geërfd hebben. Een van de afstammelingen van den uit Bartolt voortgekomen jongsten tak Floris Willem Sloet tot Warmelo, huwde in 1783 met Johanna Catharina Sloet van Plettenberg, eene afstammeling uit den jongeren, van Johan Sloet nederdalenden tak. Dit verklaart, hoe de stukken van den jongeren tak in het bezit van den jongsten tak gekomen zijn. Onzeker is het echter, hoe de stukken van beide takken in het bezit van den erflater gekomen zijn. Wellicht zijn zij hem door een vertegenwoordiger van den jongsten tak geschonken.

Van dat vermoeden uitgaande, heeft de heer Van Oyen, die zich met de regeling van het thans verkregen archief heeft belast, de stukken naar de drie takken gesplitst en ze tusschen de leden van iederen tak, die ze het eerst bezeten moeten hebben, verdeeld. Dit geldt bepaaldelijk van de bescheiden, welke direct op de leden van de familie Sloet betrekking hebben. Aan de stukken van een lid van dat geslacht zijn de zoodanige toegevoegd, die zijne echtgenoot aangaan of de familiën, waaruit deze in mannelijke of vrouwelijke lijn is afgestamd. Wel zijn die bescheiden niet alle door die echtgenoten bezeten, maar doorgaans was het ondoenlijk te bepalen, wie van hare afstammelingen ze

verkregen heeft. In verband gebracht met de echtgenoot, door welke de verwantschap was ontstaan, konden de op de aanverwante geslachten betrekking hebbende bescheiden in onderlingen samenhang worden beschouwd en elkander wederkeerig ophelderen. Zoo is eene rangschikking ontstaan, die wel niet aan alle eischen van archiefregeling voldoet, maar eenigszins het algemeene overzicht bevordert.

Van een familielid werden overgenomen de scheepsjournalen, brieven en andere stukken, nagelaten door Pieter en zijn zoon Ary Bezemer, die zich als verdienstelijke zee-officieren bekend hebben gemaakt. Afwisselend voeren zij ter koopvaardij en in 's lands dienst. Reeds als luitenant ter zee heeft Pieter zich onderscheiden, toen 's lands brigantijn de Maasnimph, waarvan hij het bevel voerde, in den nacht van 18 Augustus 1800 door een Engelsche barcas en twee sloepen overrompeld werd. Dank aan zijn kloekmoedig optreden werd die aanslag verijdeld. Zijn zoon A. Bezemer heeft van dat gevecht eene beschrijving gegeven die, nadat eene copie daarvan voor het Rijksarchief is gemaakt, met den door kogels doorboorden steek zijns vaders aan het Rijksmuseum is afgestaan. Bij de door A. Bezemer nagelaten papieren bevindt zich eene kunstige afteekening in kleuren van de baai Nagasaki, blijkbaar door een Japanner in Augustus 1825 vervaardigd, toen Bezemer als kapitein van het koopvaardijschip Vasco de Gama zich aldaar bevond.

Op eene auctie door den boekhandelaar R. W. P. de Vries te Amsterdam gehouden, waar verscheidene stukken in veiling kwamen, welke afkomstig waren van Jan Cock Blomhoff, die in het begin van de vorige eeuw aan de Nederlandsche factorij te Decima verbonden is geweest, laatstelijk als opperhoofd, gelukte het eenige handschriften betreffende zijn verblijf aldaar aan te koopen, waaronder inzonderheid opmerking verdienen een groot aantal Hollandsche brieven, door Japanners aan hem gericht, alsmede eenige lijsten van goederen, door de factorij aan verschillende Japansche autoriteiten geleverd, en eenige aanteekeningen over de zeden, gewoonten en instellingen van Japan, Korea en andere Oostersche landen, en den Nederlandschen handel in Japan, die waarschijnlijk door Cock Blomhoff zelven zijn opgesteld.

In het vorige jaarverslag is een overzicht van de regeling van de door Groen van Prinsterer nagelaten papieren gegeven. Het is mij aangenaam nu te kunnen mededeelen, dat Dr. C. A. Wilkens te Kalksburg bij Weenen de brieven, die hij van den heer Groen ontvangen heeft, aan het Rijksarchief geschonken heeft. Deze sluiten zich goed aan bij de zoodanige, die door hem aan Mr. Groen geschreven zijn en in de verzameling zijn te vinden. Te hopen is, dat dit voorbeeld door anderen, die met

den heer Groen in briefwisseling hebben gestaan, zal worden nagevolgd.

Op eenige van de merkwaardigste bescheiden, die buiten de genoemde verzamelingen verkregen zijn, wensch ik nu nog de aandacht te vestigen.

Van het Koloniaal Etablissement zijn eenige registers afzonderlijk overgenomen, omdat zij van vóór 1814 dagteekenen. Eenige dezer zijn van gewicht, als op de repartitiën aan de hoofdparticipanten van de Oost-Indische-Compagnie betrekking hebbende. De bescheiden uit de laatste jaren van de XVIIIe eeuw, welke dat onderwerp aangaan, worden hierdoor bruikbaarder gemaakt.

Art. 10 van het door onzen Staat in 1596 met Frankrijk gesloten tractaat hield bepalingen in omtrent de opheffing van het „droit d'aubaine". Dat artikel werd door Hendrik IV in Augustus 1597 geratificeerd bij een charter, dat in de secreete kas der Staten-Generaal aanwezig is. Uit den inhoud blijkt, dat van dit stuk zeven exemplaren hebben bestaan, die vermoedelijk voor ieder van de provinciën bestemd zijn geweest. Toen de heer B. Pot Bz. te Kinderdijk mij een gelijkluidend charter aanbood, begreep ik, dat dit een van de andere exemplaren is geweest. In de hoop, dat later blijken zal, uit welk Staten-archief dit stuk afkomstig is, heb ik zijn geschenk met erkentelijkheid aanvaard.

Van den Archivaris in de provincie Utrecht werden twee copie-registers, afkomstig uit de collectie van Hilten ontvangen. Zij staan in verband met de langdurige geschillen tusschen de Staten van de Ommelanden en de stad Groningen, waaraan bij sententie van gecommitteerde rechters van 24 Juli 1640 een einde is gemaakt. Met uitzondering van de conclusies van de Staten van de Ommelanden behooren de in deze registers afgeschreven bescheiden niet tot de stukken van het ingevolge resolutie van de Staten-Generaal van 17 Juli 1628 aangevangen proces, maar schijnen zij in verband hiermede toch te zijn opgemaakt. Zoowel de „sommiere deductie" van de Staten der Ommelanden als het door de stad Groningen gevormde „recueil van questien" moeten vóór April 1639 zijn samengesteld, daar blijkens eene op de copiën gestelde aanteekening van Hilten daarvan toen in het bezit is gekomen. Daar door tusschenkomst van de Staten-Generaal aan de geschillen een einde gemaakt is, bevat het archief van dat bestuurslichaam tal van stukken, die op dat onderwerp betrekking hebben. Voor het Rijksarchief hebben deze copiën eenige waarde, daar zij bij het onderzoek van het archief van de Staten-Generaal nu ook geraadpleegd zullen kunnen worden.

Hoewel geen archiefstuk is als eene nuttige aanwinst te be-

schouwen een handschrift van Adriaan Terling Willemsz., die volgens zijne eigene opgave geboren was te Brielle als de zoon van een poorter aldaar en geweest was priester en rector van het St. Catharina-convent te Brielle. Hij voltooide het eigenhandig 19 April 1602 in Den Haag alwaar hij destijds woonde en vulde het op vele plaatsen tot in 1605 met aanteekeningen aan. Het boekje bestaat uit eene geschiedkundige beschrijving van de heerlijkheid van het land van Voorne en is op de wijze van eene kroniek in zes divisies ingedeeld. In de eerste divisie wordt over de afkomst en het geslacht van de heeren van Voorne gehandeld, waarna de vorsten worden opgesomd die later de heerlijkheid bezeten hebben. Bijzonderheden, hen aangaande, worden zoowel aan kronieken als aan oorkonden ontleend. Belangrijker is hetgeen in de volgende divisies wordt medegedeeld, daar hierin een overzicht gegeven wordt van de rechten van de heerlijkheid en de gesteldheid van de vier kwartieren (Oostvoorne, Westvoorne, Flackee en Bommenee) wordt uiteengezet. De steden en dorpen van ieder kwartier worden opgenoemd met aanduiding van de daaraan verleende privileges. Tevens wordt van de aldaar gelegen kerken, kloosters, gods- en gasthuizen melding gemaakt, dikwijls met de daaraan verbonden geestelijke beneficies. Dat alles wordt door niet onbelangrijke, hoewel zeer gebrekkige, schetsjes in kleuren van zegels, wapens, plattegronden en gebouwen, vooral kerken en kasteelen, opgehelderd. Ofschoon deze opgaven zeer beknopt zijn, heeft het handschrift historische waarde, omdat het van de bestuursinrichting en plaatselijke gesteldheid van het land van Voorne in het begin der XVIIe eeuw een volledig overzicht geeft.

In onze kaartenverzameling werden 37 kaarten opgenomen.

Behalve met de gewone vervolgen werd de bibliotheek vermeerderd met 34 boekwerken op Nederland, 11 op het buitenland en 16 op Oost- en West-Indië betrekking hebbende.

Van afstand van stukken aan de gemeente Oud-Beijerland is reeds in verband met de rechterlijke archieven melding gemaakt.

Aan den directeur van 's Rijks Prentenkabinet zijn afgestaan de ter auctie Mazel in 1887 aangekochte autographen van A. de Verwer 1636, N. Maes 1665, J. van der Does 1667, M. Holtshey 1738, C. Ploos van Amstel 1777, 1795, D. Langendijk 1789, 1790, en B. C. Koekkoek 1833, 1845, alsmede een uit de collectie Beeldsnijder afkomstige ongedagteekende brief van den Graaf de Nieuwerkerke.

De ingevolge aanschrijving van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 14 October 1901 aan het archief in Zeeland af te geven stukken zijn bij proces-verbaal van 4 Februari 1907 aan den archivaris in die provincie overgedragen. Zij maakten deel uit van de Nassausche domein-archieven, waarvan door den

heer Hingman een inventaris was opgemaakt. In de hierna volgende lijst van die stukken is tevens opgegeven waar zij in genoemden inventaris voorkomen. Slechts een viertal nommers waren niet door den heer Hingman beschreven, terwijl een vijfde (het laatste nommer van de lijst) niet tot de Nassausche domeinarchieven behoort.

1. Copie-contract tusschen Zijne Hoogheid en de Brabantsche admodiateurs van den Melo-polder, 21 Februari 1686. 1 stuk.

2. Copie-contract wegens de pacht der visscherij, genaamd de Groote en Kleine Vogel, 1734. 1 stuk. Inventaris Hingman, uit n°. 4552.

3. Stukken betreffende een proces tusschen A. S. Fennema, rentmeester van Zijne Hoogheid in Hulsterambacht, en Adriaan van Herrewegen, betreffende de ontruiming van een huis in den Zandpolder onder Hontenisse, 1776—1788. 1 bundel. Invent. H., uit n°. 4309.

4. Conditiën van verpachting van Zijne Hoogheids windmolens in Hulsterambacht, voor de jaren 1773—1797. 4 stukken. Invent. H., uit n°. 4552.

5. Conditiën van verpachting der visscherijen in Hulsterambacht voor de jaren 1773—1797. 4 stukken. Invent. H., uit n°. 4552.

6. Conditiën van verpachting van eenige dijken en schorren in Hulsterambacht, voor de jaren 1785—1797. 2 stukken. Invent. H., uit n°. 4552.

7. Contracten, aangegaan met den molenmaker J. van Dalen, wegens het onderhoud der molens in Hontenisse, Ossenisse en Hengstdijk, 1725, 1730, 1736, 1742, 1749, 1754, 1760, 1766 en 1784. 8 stukken. Invent H., uit n°. 4310.

8. Generale taxatie-lijsten van Zijne Hoogheids tienden in het domein Hulsterambacht, 1784—1789, 1791, 1793—1796. 11 stukken. Invent. H., uit n°. 4550.

9. Conditiën van verpachting van Zijne Hoogheids tienden in Hulsterambacht, 1766, 1767, 1771—1773, 1775—1779, 1782—1792, 1794. 22 stukken. Invent. H., uit n°. 4551.

10. Generale lijsten van den staat der pachters in het domein Hulsterambacht, 1777—1794 (1778 in duplo). 19 stukken. Invent. H., uit n°. 4550.

11. Conditiën van de verpachting van landen in den polder van Groot Kieldrecht, 1752. 1 stuk. Invent. H., uit n°. 4549.

12. Everingboek van de dijkage van Canisvliet en de overige polders bedijkt in het jaar 1652. Copie. 1 stuk. Invent. H., uit n°. 4310.

13. Copie-missiven en memoriën betreffende de onderhandelingen met den abt van Baudelo over de herdijking van den polder Canisvliet, 1684.
Stukken betreffende de overeenkomst aangegaan met Mr. Adriaen Pieterson, waarbij deze afstand doet van zijne rechten op eenige duinlanden in den polder van Canisvliet, 1684. Copie. 3 stukken. Invent. H., uit n°. 4310.

14. Copie-contracten van verpachte landen in diverse polders in Hulsterambacht, 4 Juli 1783. 6 stukken. Invent. H., uit n°. 4549.

15—18. Conditiën van verpachting van Zijne Hoogheids landen en hofsteden in Hulsterambacht voor de jaren 1773—1797. 4 stukken. Invent. H., uit n°. 4549.

19. Leg-cohier van Zijne Hoogheids tienden in Hulsterambacht, geformeerd door den landmeter D. W. C. Hattinga, 1775. 1 deel. Invent. H., uit n°. 4551.

20. Vergaarboek van de erfcijnsen en erfpachten van Zijne Hoogheid in Hulsterambacht, alsmede van de plantage en erfcijnsen van het Hof te Zande, etc. 1 deel. Invent. H., n°. 4542.

21 en 22. Generaal register van de erfcijns-gronden in Hulsterambacht. 2 deelen. Invent. H., n°. 4540 en 4541.

23. Generaal cohier der landen van Zijne Hoogheid in Hulsterambacht, in admodiatie gegeven voor den tijd van 18 jaar, ingaande 1785. 1 deel. Invent. H., n°. 4547.

24. Generaal vergaarboek van de tienden van Zijne Hoogheid in Hulsterambacht, zooals die in het jaar 1772 verdeeld zijn in wijken, opgemaakt in 1775. 1 deel. Invent. H., n°. 4545.

25. Recueil van de titels en bewijzen betreffende de goederen van Zijne Hoogheid in Hulsterambacht, verdeeld in 24 hoofdstukken. Met de stukken vermeld in hoofdstuk I, III, IV, VIII, X en XIV. 1 portefeuille. Invent. H., n°. 4306.

26. Copie van de 13e rekening van Abraham Wouters, als ontvanger der ordinaris kerkemiddelen der stad Hulst, over 1755. 1 stuk. Invent. H., uit n°. 4308.

27. Extract uit het rapport van Mr. Dirk Graswinkel en Mr. Adriaan van Strijen, betreffende de goederen van de abdij van Duinen in Hulsterambacht, na de reductie van Hulst gekomen aan Zijne Hoogheid, 1646. 1 stuk. Invent. H., uit n°. 4307.

28. Cohier van de polders onder Axel en Axeler-ambacht, met opgave hunner grootte en van de namen der eigenaars en gebruikers, aangelegd in 1743. 1 deel. Invent. H., uit n°. 4310.

29. Authentiek afschrift van de adjudicatie van Zaamslag en geënclaveerde polders, zooals die zijn toegewezen binnen Axel den 9en Juni 1650, gemaakt 6 Juli 1762. 1 stuk. Invent. H., uit n°. 4310.

30. Ontvangboek van Hulst, Hulsterambacht en St. Jansteen, beginnende met den oogst van 1794 (oude stijl). 1 deel. Invent. H., n°. 4543.

31. Ontvangboek van de betaalde cijnsen in Hulsterambacht, met aanteekening van betalingen over 1799 tot 1814. 1 deel. Invent. H., n°. 4544.

32. Generale rapporten van den rentmeester der domeinen van Vere, 1795—1807 en 1809. 14 stukken. Invent. H., n°. 9799—9810.

33. Rekeningen van Adriaen Anemaet, als penningmeester van den Frederikspolder, 1686/1687, 1690/1695, 1696/1698, 1699/1702, 1703—1718, 1720. 21 stukken. Invent. H., n°. 9598.

34. Rekening als voren van Matthijs van der Merwede van Clootwijck, over 1655. 1 stuk. Invent. H., n°. 9587.

35. Manuaal of ontvangboek van denzelfden als penningmeester van den Frederikspolder, over 1656. 1 stuk. Invent. H., uit n°. 9589.

36. Staten van de administratie van Jacob Nebbens, als rentmeester der domeinen van Noord-Beveland, 1749—1774, bevattende aanteekeningen van betaalde en te betalen pachten. 1 bundel.

37. Generale rapporten van den rentmeester der domeinen van Noord-Beveland, over 1775—1795. 22 stukken.

38. Ingekomen stukken bij de rentmeesters der domeinen van Noord-Beveland, en enkele minuten van uitgaande brieven, tusschen de jaren 1732 en 1792, en één stuk van 1802. 1 bundel. Invent. H., uit n°. 9577.

39. Memoriën van den rentmeester van Noord-Beveland, bevattende aanteekening van ontvangen orders en het daarop verrichte, 1798—1801. 4 stukken. Invent. H., uit n°. 9576.

40. Manualen van den rentmeester Jacob Nebbens van de landpachten en andere inkomsten van het domein Noord-Beveland, 1749—1753. 5 stukken. Invent. H., uit n°. 9788.

41. Eerste rekening van Jasper van Clootwijck, als penningmeester van den Frederikspolder over 1641. 1 deel. Invent. H., n°. 9583.

42 en 43. Memorialen *A* en *B*, bevattende copie der brieven van den rentmeester van Noord-Beveland, en ontvangen resolutiën van den Domeinraad, 1748—1762, 1762—1770. 2 deelen. Invent. H., n°. 9578 en 9579.

44. Rekening van Jacob Nebbens, als penningmeester van den Sophia-polder, over 1776. 1 deel. Invent. H., n°. 9599.

45. Conditiën van verpachting van dijken en gorzen op Noord-Beveland, ingaande 1809. 1 stuk. Invent. H., uit n°. 9788.

46. Conditiën van verpachting van hofsteden en landerijen op Noord-Beveland, ingaande 1809. 1 stuk. Invent. H., uit n°. 9788.

47. Conditiën als voren, ingaande 1745. 1 stuk. Invent. H., n°. 9788.

48. Relevé du sommier des baux du bureau du Sas de Gand, pour être envoyé à celui établi à Hulst, 1811. 1 stuk. Invent. H., uit n°. 4309.

49. Aanbesteding van het doen van reparatiën aan hofsteden op Noord-Beveland door den ontvanger te Colijnsplaat, namens de algemeene Nederlandsche maatschappij tot begunstiging der volksvlijt te Brussel, 1826. 1 stuk.

50. Copie-acte van hypothecatie van de landen in den Sophiapolder; geregistreerd te Goes 6 Mei 1837. 1 stuk. Invent. H., uit n°. 9791.

51. Verklaring van eene vrijwillige verhooging van den koopprijs van een huis te Cortgene, gesteld in de acte van registratie, daarvan opgemaakt 19 Februari 1856. 1 stuk. Invent. H., uit n°. 9788.

52. Register van uitgaande brieven van P. J. Boddaert, waarnemend rentmeester-generaal der domeinen van Zeeland Bewesterschelde, aan diverse authoriteiten, Juli 1796—13 April 1805. 1 deel.

V. *Afschriften voor het Rijksarchief gemaakt.*

Evenals in vorige jaren werden weder oude inventarissen van elders berustende archieven gecopieerd.

Zooals bekend is, vererfde de heerlijkheid Vianen van de heeren van Brederode op de graven van Dohna en van hen op de vorsten van Lippe—Detmold, van welke zij in 1725 door de Staten van Holland is aangekocht. Het gevolg hiervan is, dat in het „fürstliche Haus- und Landesarchiv" te Detmold bescheiden aangaande de heeren van Brederode en de heerlijkheid Vianen berusten. In mijn vorig jaarverslag is medegedeeld, dat zij ter inventariseering naar het Rijksarchief zijn opgezonden. De heer van Meurs, die zich met dien arbeid bezig houdt, bevond dat zij uit twee verzamelingen van ongeveer gelijken omvang bestaan. Volgens een ouden Duitschen inventaris bevatte de eerste 257 genommerde bundels, waarvan nog slechts 198 aanwezig zijn. De stukken der tweede collectie vormen 74 ongenommerde bundels, terwijl er buitendien ongeveer 69 perkamenten oorkonden bestaan. De bundels van beide verzamelingen zijn met zoo weinig zorg samengesteld, dat vele dezer kunnen worden beschouwd als feitelijk ongeordende stukken te bevatten. De

regeling zal dus een langdurigen arbeid vereischen. In den loop van dit jaar zijn een aantal stukken beschreven, zoodat reeds een belangrijk gedeelte van deze collectie bewerkt is geworden.

VI. *Gebruik van het archief gemaakt en daaruit verstrekte inlichtingen.*

Vroegere onderzoekingen werden voortgezet voor of door:

dr. L. V. Goemans te Leuven, over de betrekkingen tot de Zuidelijke Nederlanden, 1596—1633;

jhr. Mr. W. H. de Savornin Lohman te Utrecht, over de briefwisseling van Mr. G. Groen van Prinsterer tijdens den Belgischen opstand;

den heer F. W. J. de Witt Huberts te Haarlem, over de geschiedenis van den negenjarigen oorlog met Frankrijk;

den heer E. Jordens te Brussel, over naar Frankrijk uitgeweken Nederlanders tijdens de omwenteling;

den heer E. W. Pahlow te Madison (Wisconsin), over de betrekkingen tusschen Engeland en Nederland in de XVIIe eeuw;

den heer W. J. Kolkert te Deventer, over de betrekkingen van Nederland en Denemarken, 1646—1654;

den heer N. Tcharykow te 's-Gravenhage, over de diplomatieke betrekkingen tusschen Rusland en Nederland in de XVIIe eeuw;

dr. K. Heeringa te Schiedam, over de geschiedenis van den Levantschen handel;

dr. H. Wätjen te Heidelberg, over de scheepvaart in de Middellandsche zee, XVIIe eeuw;

graaf H. de Castries te Parijs, over de oudste betrekkingen van Nederland tot Marocco;

den heer J. S. Theissen te Groningen, over Friesland tijdens Karel V;

den heer N. W Posthumus te Amsterdam, over de Leidsche lakenindustrie;

den heer H. E. Becht te 's-Gravenhage, over de handelsgeschiedenis der Republiek in de XVIIe en XVIIIe eeuw;

den archivaris van Hattem, over de geschiedenis van het Loo;

den heer E. van Biema te s'-Gravenhage, over de kunstgalerij op het huis Ten Bosch;

den heer ten Raa te Haarlem, over genealogie van het leger;

Mr. L. M. Rollin Couquerque te 's-Gravenhage, over de geschiedenis der militaire strafwetgeving (1801);

Mr. F. E. Pels Rijcken te Breda, over tienden in den Ruigenhil;

Jhr. G. G. Calkoen te 's-Gravenhage, over de Zuidhollandsche wateren benoorden Lek en Maas;

Mr. J. G. C. Joosting te Assen, over de kerkelijke rechtspraak in het vroegere bisdom Utrecht;

den heer N. Mac Leod te Rijswijk, over de maritieme geschiedenis der Oost-Indische-Compagnie;

Mr. W. Roosegaarde Bisschop te Londen, over de regeling in 1660 van het erfrecht ab intestato in Nederlandsch-Indië;

den heer P. H. van der Kemp te 's-Gravenhage, over het Indische regeeringsstelsel, 1815—1830;

den heer L. Fouché te Leiden, over den vroegeren toestand der Zuid-Afrikaansche boeren;

den heer A. Hotz te 's-Gravenhage, over de betrekkingen van Nederland tot Perzië;

den heer J. G. A. N. de Vries te 's-Gravenhage, over den invoer van Chineesch en Japansch porcelein door de Oost-Indische Compagnie;

den heer A. Grandidier te Parijs, over bronnen voor de geschiedenis van Madagascar;

den heer G. J. van Grol, gezaghebber van St. Eustatius, over de vroegere oeconomische toestanden aldaar;

den heer J. Graham Cruickshank te Georgetown, over kolonisatie van Nederlanders op Barbados, 1627—1647.

De krijgsgeschiedkundige nasporingen werden door kolonel F. de Bas, P. R. Goudschaal en luitenant F. van Steenhardt Carré voortgezet.

Op verzoek werden er nasporingen gedaan voor:

mevrouw I. Cooper-Oakly te Milaan, over den graaf de St. Germain;

frh. von Schoenaich te Berlijn, over het gezantschap naar Londen tot terugvordering van door de Engelschen gekaapte schepen, April 1759;

dr. Gräbner te Könitz, over I. Casado de Azevedo y Rosales, Spaansch gezant te 's-Gravenhage, 1700;

het Departement van Buitenlandsche Zaken, over de rechten van Nederland op de Nederlandsch-Engelsche begraafplaats te Lissabon;

den heer L. de Bouvrier te Smyrna, over titels van eigendom van het hospitaal aldaar;

mr. J. P. graaf van Limburg Stirum te Constantinopel, over de geloofsbelijdenis van den patriarch Cyrillus Lucaris;

den heer J. van der Gheyn te Brussel, over een miniatuur voorstellende Karel den Stoute;

den directeur van het Gemeente-museum te 's-Gravenhage, over een steekspel op den Hofvijver bij den intocht van graaf Leycester 1586;

den heer C. G. 't Hooft te Amsterdam, over bijzonderheden betreffende admiraal de Ruyter;

den heer G. Loisel te Parijs, over diergaarden in Nederland;

den archivaris der gemeente Amersfoort, over het ontstaan en den aanleg van den weg van Amersfoort naar Voorthuizen;

den majoor-ingenieur te Haarlem, over eigendomsbewijzen van gronden voor den aanleg der lunetten van de linie Beverwijk;

mr. W. Thorbecke te 's-Gravenhage, over het eigendomsrecht van vestinggrond bij Zutphen;

jhr. mr. V. de Stuers te 's Gravenhage, over de vestingwerken van Maastricht;

het Departement van Waterstaat, over de bestemming gegeven aan de vlaggen en vaandels indertijd in de grafelijke zaal op het Binnenhof;

den heer Bijlsma te Rotterdam, over de verpachting van de gruit aldaar;

den heer J. Gimberg te Zutphen, over het jachtrecht van de havezate Herveld of Harreveld bij Lichtenvoorde;

den heer G. van der Stuyt te Scheveningen, over een servituut op het perceel Prinsegracht 41 te 's-Gravenhage;

den Belgischen gezant te 's-Gravenhage, over de kerkfabriek te Bois d'Haine;

jhr. B. W. F. van Riemsdijk te Amsterdam, over Barend Pietersz., oud-directeur van Suratte, 1640;

den heer D. Ferguson te Croydon, over stukken omtrent M. Mz. Boshouwer;

dr. F. de Haan te Batavia, over een rapport van een reis naar het warm bad bewesten de Ankee, 1696;

den heer F. H. de Vos te Galle, over de rechtsgeldigheid van eenige XVIIe eeuwsche plakaten betreffende het huwelijk op Ceilon tijdens het Nederlandsch bestuur;

den heer S. Oppenheim te New-York, over de kolonisatie van Joden op de Wilde Kust van Guiana, 1658—1659;

Er werden onderzoekingen gedaan door:

dr. E. Hubert te Luik, over de betrekkingen op godsdienstig gebied tusschen de Vereenigde- en Spaansche Nederlanden, 1648—1713;

den heer G. W. T. Omond te Brugge, over „het Koninkrijk der Nederlanden en de(n) Belgische(n) opstand";

den heer G. de Manteyer op het kasteel Manteyer in Frankrijk, over de geschiedenis van het prinsdom Oranje;

den heer W. G. F. Snijders te 's-Gravenhage, over de krijgsgebeurtenissen van 1672—1678;

den heer W. I. Hull te Swarthmore, over de geschiedenis der Kwakers in Nederland;

dr. A. J. van der Meulen te Utrecht, over de vredeshandelingen te Parijs, 1783;

dr. V. Kijbal te Praag, over de diplomatieke betrekkingen tusschen Frankrijk en Oostenrijk, 1590—1610;

jhr. mr. J. H. Hora Siccama te 's-Gravenhage, over de oude betrekkingen van de Republiek tot Zwitserland, en over de bemiddeling van de Republiek en Engeland in den strijd tusschen Oostenrijk en Turkije, (einde XVIIe eeuw);

dr. Th. Bussemaker te Leiden, over de betrekkingen der Republiek tot Oostenrijk in de XVIIIe eeuw;

den heer A. Björnbo te Kopenhagen, over de paskaart van IJsland door Joris Carolus, 1626;

dr. O. Posse te Dresden, over den zegelstempel van den Roomsch-Koning Graaf Willem II van Holland;

den heer S. A. Waller Zeper te Utrecht, over bronnen voor de geschiedenis van Jan van Beaumont;

dr. G. Morre te 's-Gravenhage, over de Bourgondische heerschappij in Holland;

den heer J. Huges te Gouda, over Franchois Vranck, pensionaris van Gouda, 1583—1592;

den heer J. F. van Hoytema te 's-Gravenhage, over het huis van Oldenbarnevelt;

dr. N. Japikse te 's-Gravenhage, over de voor uitgave bestemde brieven van den raadpensionaris De Witt;

F. E. baron Mulert te 's-Gravenhage, over admiraal de Ruyter;

den heer H. J. van Veen te Winschoten, over G. K. van Hogendorp, pensionaris van Rotterdam;

H. E. baron van Asbeck te 's-Gravenhage, over admiraal de Ruyter;

den heer C. F. Gijsberti Hodenpijl te Vrijenban, over de geschiedenis van het tijdvak 1810—1813;

mr. T. de Vries te 's-Gravenhage, over de biographie van Mr. G. Groen van Prinsterer;

den heer C. H. Peters te 's-Gravenhage, over gedenkstukken van middeleeuwsche bouwkunst;

den heer H. Bode te Pforzheim, over de handelsgeschiedenis der Republiek in de XVIIe en XVIIIe eeuw;

den heer J. J. Reesse te Amsterdam, over de geschiedenis van den suikerhandel aldaar;

den heer H. L. de Beaufort te Utrecht, over boekdrukkersprivilegiën;

den heer G. H. J. C. Eschauzier te Amsterdam, over levensbijzonderheden van Ds. A. Smout;

den heer J. Bijlo te Middelburg, over stukken betreffende het proces De Cliever;

den heer E. W. Moes te Amsterdam, over de kunstgalerij in het huis Ten Bosch;

den heer S. W. F. Margadant te 's-Gravenhage, over brieven van W. Bilderdijk;

mej. M. J. Hamaker te Utrecht, over de correspondentie tusschen Jacob Geel en Bake in de collectie Groen van Prinsterer;

mr. S. Muller Fz. te Utrecht, over Bakhuizen van den Brink;

den heer G. C. W. Görris S. J. te Leiden, over het leven van dr. W. J. F. Nuyens;

den heer Aug. Sassen te 's-Gravenhage, over de muntgeschiedenis van Holland;

den archivaris in Zeeland, over het werk van Jacob van Grijpskerke;

den heer W. R. H. Wakker te Groningen, over de staten van oorlog;

jhr. mr. E. van Beresteyn te Utrecht, over de bestuursmaatregelen van Koning Willem I;

den heer H. E. Prins te 's-Gravenhage, over de oprichting van de maatschappij tot bevordering van volksvlijt, „Banque de Bruxelles", 1822;

den heer Th. Morren te 's-Gravenhage, over de bewaarplaats der Rijksarchieven te 's-Gravenhage;

mr. E. M. Meyers te Amsterdam, over stukken van de Staatscommissie tot het Burgerlijk Wetboek, (1798);

den heer J. W. Groeneyk te 's-Gravenhage, over de ontwerpen van wet op de militaire rechtspleging, 1844/45;

den heer E. J. J. van der Heijden te Gouda, over de ontwikkelingsvormen van de Naamlooze Vennootschap;

het Departement van Finantiën over eigendomsrecht van grond langs het Noordhollandsch kanaal onder Buiksloot; over afpaling van den rijksweg Naarden-Amersfoort bij Groeneveld en over afstand van rijksgrond aan Rijnland voor het uitwateringskanaal bij Katwijk in 1804;

den archivaris van Rotterdam, over de visscherij van de grondheerlijkheid Charlois en over de privileges van Schouwen en Duiveland;

den archivaris van Baardwijk, over stukken betreffende de heerlijkheid Eethen en Meeuwen;

den archivaris van Gouda, over den Waddinxveenschen bruggeweg;

mr. L. G. N. Bouricius te 's-Gravenhage, over het archief van Babberspolder en Zouteveen;

den heer H. P. de Pree te Hoogmade, over de rechten van den heer van Hoogmade;

mej. Voeten e. a. te 's-Gravenhage, over het huis Honselaarsdijk;

den heer J. C. Vermaas te Scheveningen, over de geschiedenis van Scheveningen;

de Departementen van Marine en Waterstaat over de verwijding van de groote zee- en doksluis te Hellevoet, 1798;

den archivaris in Noordholland, over een sententie van den Hoogen Raad 1641, betreffende slagdeuren in het Niedorperverlaat;

den archivaris van Dordrecht, over bedijking van den Zuidpolder van Barendrecht;

het gemeentebestuur van Tholen, over bedijking van den Auvergne- polder, (1691);

mr. C. J. A. Bichon van IJsselmonde, over de droogmaking van de polders onder Bleiswijk en Hillegersberg en over het finantieel beheer daarvan;

den heer N. J. P. de Blocq van Kuffeler te Hoorn, over het recht van aardhaling op Marken;

den heer J. A. Grutterink te Delft, over de vroegere uitgestrektheid der duinen;

dr. M. C. Dekhuyzen te Utrecht, over de geschiedenis van de kust van Ter Heyde tot Hoek van Holland;

den heer N. A. M. van den Thoorn te 's-Gravenhage, over de bekading van den polder Madroel;

den heer R. D. Baart de la Faille te Groningen, over het kloosterwezen in Friesland in de XIIe en XIIIe eeuw;

mr. P. G. Bos te Groningen, over de geschiedenis der Wederdoopers aldaar;

den heer J. F. van Beeck Calkoen te Utrecht, over de geestelijke goederen in Holland;

dr. W. P. C. Knuttel te 's-Gravenhage, over de synodale acten van Zuidholland;

dr. A. H. L. Hensen te Warmond, over het oprichten van een R. C. Seminarie te Maastricht;

mr. A. P. Th. Eyssell te 's-Gravenhage, over het recht op kerken;

den heer C. J. F. baron Mackay te Buren, over het weeshuis aldaar;

dr. C. te Lintum te Rotterdam, over de geschiedenis van den handel van Rotterdam op Oost-Indië;

mr. D. W. K. de Roo de la Faille te 's-Gravenhage, over den gouverneur-generaal H. W. Daendels; (voortzetting van het werk van zijn vader Dr. de Roo);

graaf P. Teleki te Budapest, over het logboek van Mathijs Quast, als bron voor de kartographie van Japan;

den heer G. P. Rouffaer te 's-Gravenhage, over de „Louwsche voyagie", 1641—1642;

den heer F. G. Kramp te Leiden, over de geschiedenis van Formosa;

den heer C. Ligtenberg te Utrecht, over Willem Usselinx;

den heer J. S. Roos te Suriname, over de geschiedenis der Nederlandsch-Israëlitische gemeente aldaar;

dr. M. C. P. Silva te Rio de Janeiro, over de geschiedenis van Brazilië;

den heer A. L. H. Obreen te 's-Graveland, over het journaal van de reis van P. van Strucht naar de mijnen in Rio Grande, 1650 en over de ontruiming van Brazilië door de Hollanders, 1640;

den heer G. J. Hoogewerff te Utrecht, over admiraal Witte de With naar de Braziliaansche kust, 1646;

Het gebruik, dat van het Rijksarchief wordt gemaakt, breidt zich steeds uit. Het vreemdelingenboek werd thans geteekend door 174 bezoekers. Meer dan honderd zendingen van tot het Rijksarchief behoorende stukken gingen naar andere depôts. De stukken werden vooraf steeds gestempeld en zoo noodig geteld. Uit andere depôts werden ons 41 maal stukken toegezonden, opdat die in de leeszaal geraadpleegd zouden kunnen worden. In dat lokaal is steeds de heer Bruggeman aanwezig, die, hierin bijgestaan door den heer Hoogendijk, den meesten bezoekers inlichtingen geeft en de noodige stukken mededeelt. Door beiden, meer bepaaldelijk door den heer Hoogendijk wordt tevens toezicht gehouden op den gang van zaken in het depôtgebouw. De laatste

voltooide mede de ordening van de heerenboekjes; met eene betere ordening van de inventarissen werd een begin gemaakt. Een groot deel van den diensttijd van den heer Bruggeman werd in beslag genomen door het collationneeren van copiën bestemd voor de Commissie van advies voor 's-Rijks geschiedkundige publicatiën.

Bij de herdenking van den drie-honderdjarigen geboortedag van den admiraal de Ruyter werd van 22 tot 24 Maart door de vereeniging die Haghe in den Haagschen Kunstkring eene tentoonstelling van gedenkstukken van het leven van dien vlootvoogd en van het zeewezen van zijn tijd gehouden. Met machtiging van Uwen ambtsvoorganger zijn toen eenige merkwaardige archivalia naar het naburige gebouw van den Kunstkring overgebracht, alwaar zij onder de hoede stonden van den heer Morren en van dienstpersoneel van het Rijksarchief. Als voorzorgsmaatregel werden die bescheiden dagelijks bij het sluiten van de tentoonstelling naar het Rijksarchiefgebouw teruggebracht.

VII. *In druk uitgegeven bescheiden.*

Van wege het Rijksarchief zijn in den loop van het jaar geene bescheiden in het licht gegeven.

VIII. *Lokalen, meubilair en gereedschappen.*

Gelijk medegedeeld is zijn uit het in het Rijksarchiefgebouw gevestigde Haagsche depôt de notarieele archieven tot 1811 overgenomen. Daar de uit de Dordrechtsche en Rotterdamsche depôts te ontvangen notarieele archieven de plaats zullen moeten innemen van de sedert het genoemde jaar dagteekenende notarieele archieven van het Haagsche depôt, heb ik aan Uw ambtsvoorganger voorgesteld aan den Minister van Justitie te willen verzoeken deze zoo spoedig mogelijk te doen verwijderen. De hierop gevolgde gedachtenwisseling heeft tot het gunstige resultaat geleid, dat Zijne Excellentie zich bereid verklaard heeft bij de samenstelling van de begrooting voor 1909 de oprichting van een brandvrij gebouw tot berging van bedoelde verzameling in nadere overweging te nemen.

De door Uwen ambtsvoorganger in 1906 goedgekeurde plannen tot het wijzigen van de inrichting van het voor het dienstgebouw bestemde verwarmingstoestel, tot het aanbrengen van hydrophoren in de werkvertrekken en tot het verbeteren van de ventilatie in de ijzeren kaartenkasten, zijn thans uitgevoerd.

IX. *Reddings- en brandbluschmiddelen.*

In den toestand hiervan kwam geene verandering.

C. *Voorstellen.*

In den loop van dit jaar is mij niets voorgekomen, dat mij thans aanleiding geeft daaromtrent aan Uwe Excellentie een voorstel te doen.

De algemeene Rijksarchivaris,

TH. H. F. VAN RIEMSDIJK.

7 Maart 1908.

STAAT DER AANWINSTEN

VAN HET

RIJKSARCHIEF TE 's-GRAVENHAGE,

in **1907.**

A. OVERGENOMEN OF TEN GESCHENKE ONTVANGEN:

Van Gedeputeerde Staten van Zuidholland.

I. Stukken afkomstig van den Gouverneur van Zuidholland.

Directeur der registratie en domeinen in het departement van de Monden van de Maas, later in de provincie Zuidholland, Jan. 1812—April 1814,
directeur der registratie in Zuidholland, Mei 1814—Dec. 1818,
directeur der registratie en domeinen in Zuidholland, Jan. 1819—Dec. 1823.

De stukken van de domeinen, loopende over de jaren 1819—1823, zijn in 1825 overgegeven aan den administrateur der domeinen in het 2e ressort, standplaats Amsterdam, blijkens missive van den gouverneur van Zuidholland van 31 Maart 1825, no. $\frac{51}{5312}$

1—16. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken van den directeur der registratie (en domeinen), in verzamelingen getiteld:

Inspecteurs en verificateurs — Ambtenaren,
" " " — Registratie,
" " " — Zegel,
" " " — Comptabiliteit,
" " " — Sequestratie,

Generalia — Ambtenaren,
„ — Registratie,
„ — Zegel,
„ — Comptabiliteit,
„ — Ordonnanceering,
„ — Sequestratie,
„ — Boeten,
„ — Jacht en visscherij, 1812—1823. 16 portefeuilles.

17. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken van den directeur betreffende het personeel, de executie van vonnissen, de verpachting van domeinen enz. in andere provinciën, 1819—1823. 1 portefeuille.

18—21. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken van den directeur betreffende de comptabiliteit, 1820—1823. 4 portefeuilles.

22 en 23. „Departements-agenda": Agenda van ingekomen en uitgaande stukken van den directeur, 1814. 2 deelen.

24—26. Agenda van den directeur, 1815, 1819—1821, 1822. 3 portefeuilles.

27—61. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken van den directeur betreffende de kantoren Alphen, Brielle, Beyerland (Oud), Culemborg, Delft, Dordrecht, Gorinchem, Gouda, 's-Gravenhage, Leiden, Middelharnis, Naaldwijk, Papendrecht, Rotterdam, Schiedam, Woerden, Woubrugge, IJsselmonde, 1813—1823. 35 portefeuilles.

62 en 63. Klapper op vorengenoemde ingekomen en uitgaande stukken, 1813—1819, 1821—1823. 2 deelen.

64. Minuut- uitgaande missiven van den directeur betreffende den oud-ontvanger Frachez te Sommelsdijk, 1813, 1814. 1 omslag.

65. Ingekomen berichten betreffende staten van restanten, welke voor de goederen van opgeheven kapittels verschuldigd waren, 1815. 1 omslag.

66. Ingekomen opgaven voor de samenstelling van het register van ambtenaren, 1818—1821. 1 omslag.

67. Ingekomen staten van de op het memoriaal in debet openstaande zaken, wegens processen-verbaal van bekeuring, die voor zegel geviseerd en geregistreerd zijn, 1819. 1 omslag.

68. Correspondentie wegens op de memorialen openstaande posten, 1820. 1 omslag.

69. Ingekomen staten van door de kantoren Oud-Beyerland, Gorinchem en Dordrecht bij voorschot gedane betalingen, 1820—1823. 1 omslag.

70. Staten van ordonannciën, uitgereikt aan ontvangers der registratie, voor rembours der door hen bij voorschot gedane betalingen, 1822, 1823. 1 omslag.

71. Correspondentie wegens betaalde justitiekosten, 1821. 1 omslag.

72. Ingekomen opgaven van voor ordonnanciën ontvangen leges- gelden, 1821—1823. 1 omslag.

73. Ingekomen opgaven van goederen aan gedetineerden toebehoorende, 1822, 1823. 1 omslag.

74. Ingekomen processen-verbaal van kasopnamen, 1823. 1 omslag.

75. Ingekomen staten van door onderscheidene kantoren der registratie in het jaar 1823 gedane ontvangsten en uitgaven. 1 omslag.

76. Gedrukte aanschrijvingen van het hoofdbestuur der registratie, (duplicaten), 1815—1817. 1 portefeuille.

77 en 78. Alphabetische bladwijzer op de onderscheidene instructiën betreffende de registratie, het zegel enz. (in duplo), 1814—1817. 2 deelen.

79. Correspondentie naar aanleiding van eenige aan den directeur der registratie en domeinen gezonden missiven over zaken, welke niet tot zijne bevoegdheid behooren, 1819—1822. 1 portefeuille.

80—85. Generale staten van ontvangsten en uitgaven van den directeur, 1812—1823. 6 deelen.

86—90. Zegelrekeningen van den directeur, 1814—1823. 5 deelen.

II. Stukken afkomstig van den Gouverneur.

Regulateurs van het recht van successie, 1814—1818.

1. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken van den regulateur te 's-Gravenhage, 1814—1816. 1 omslag.

2. Ingekomen aanschrijvingen, instructiën enz. bij den regulateur te 's-Gravenhage, 1814—1819. 1 omslag.

3—5. Memoriën van aangifte en staten van saldo's van nalatenschappen onder het kanton 's-Gravenhage, 1814, 1815. 3 portefeuilles.

6. „Quotisatieboek der gemeente 's-Gravenhage": Register van aanteekening van nalatenschappen, 1814—1816. 1 deel.

7—12. Registers van overledenen in het kanton 's-Gravenhage, 1814—1816. 6 deelen.

13. Brieven-copieboek van den regulateur te Leiden, 1814 tot 1819. 1 deel.

14. Register van overledenen in het kanton Leiden, 1814 tot 1817. 1 deel.

15. Register van overledenen in het kanton Noordwijk, 1814—1815. 1 deel.

16. Ingekomen stukken bij den regulateur te Delft, 1814—1818. 1 omslag.

17. Brieven-copieboek van den regulateur te Delft, 1814—1818. 1 deel.

18. Register van nalatenschappen in het kanton Delft, 1814—1818. 1 deel.

19. Register van overledenen in het kanton Delft, 1814—1817. 1 deel.

20—24. Registers van overledenen in het kanton Rotterdam, 1814—1816. 5 deelen.

25. Register van overledenen in de kantons Schiedam en Vlaardingen, 1814—1817. 1 deel.

26. Ingekomen aanschrijvingen, instructiën enz. bij den regulateur te 's-Gravenzande, 1814—1817. 1 omslag.

27. Register van overledenen in het kanton Naaldwijk, 1814—1817. 1 deel.

28. Ingekomen stukken bij den regulateur te Gouda, 1814—1817. 1 omslag.

29. Registers van overledenen in de kantons Gouda, Haastrecht en Hilligersberg, 1814, 1815. 1 portefeuille.

30—32. Registers van overledenen in het kanton Gouda, 1816, 1817. 3 deelen.

33—40. Registers van overledenen in het kanton Haastrecht, 1816, 1817. 8 deelen.

41—49. Registers van overledenen in het kanton Hillegersberg, 1816, 1817. 9 deelen.

50. Ingekomen stukken bij den regulateur te Brielle, 1814—1819. 1 omslag.

51. Brieven-copieboek van den regulateur te Brielle, 1814—1819. 1 deel.

52. Register van overledenen in het kanton Brielle, 1814—1816. 1 deel.

53. Ingekomen stukken bij den regulateur te Sommelsdijk, 1814—1817. 1 omslag.

54. Register van overledenen in de kantons Sommelsdijk en Goedereede, 1814. 1 deel.

55. Register van overledenen in het kanton Sommelsdijk, 1816. 1 deel.

56. Register van overledenen in het kanton Middelharnis, 1814, 1815. 1 deel.

In dit register zijn ook personen genoemd, die in de jaren 1811—1813 zijn overleden.

57. Ingekomen stukken bij den regulateur over de kantons Strijen en Oud-Beyerland, 1814—1817. 1 omslag.

58. Copiën van missiven, die door den regulateur over de kantons Strijen en Oud-Beyerland zijn verzonden, 1816—1818. 1 omslag.

59. Quitantiën voor de ontvangst van sommatie-biljetten ter inzending van memoriën van aangiften van de nalatenschappen van overledenen in de kantons Strijen en Oud-Beyerland, 1814—1816. 1 portefeuille.

60 en 61. Registers van overledenen in de kantons Strijen en Oud-Beyerland, 1814—1817. 2 deelen.

62. Ingekomen stukken bij den regulateur te Sliedrecht, 1814—1819. 1 omslag.

63. Register van overledenen in het kanton Sliedrecht, 1814—1816. 1 deel.

64. Brieven-copieboek van den regulateur te Gorinchem, 1814—1817. 1 deel.

65. Minuten van uitgaande brieven (genummerd 1—11) van den gequalificeerde tot de directie over de invordering der belasting op het recht van successie te Dordrecht, 1807—1815. 1 omslag.

III. Stukken afkomstig van den Gouverneur van Zuidholland.

Gouverneur van Zuidholland, belast met het bestuur en toezicht over de registratie en loterijen, Jan. 1824—Dec. 1843, en over het kadaster, Jan. 1826—Dec. 1843.

1—244. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken van den gouverneur van Zuidholland, betreffende de registratie, het kadaster en de loterijen, 1824—1844. 244 portefeuilles.

245—249. Verzameling van algemeene instructiën en circulaires (nos 1—600) van het hoofdbestuur van de registratie, het kadaster en de loterijen, 1818—1836. (gedrukt) 5 deelen.

250—255. Appointementen van den gouverneur, betreffende de registratie, het kadaster en de loterijen, 1826—1829, 1834—1843. 6 portefeuilles.

256—275. Registers op de ingekomen en uitgaande stukken van den gouverneur, betreffende de registratie en de loterijen, 1825—1844. 20 deelen.

Sedert Januari 1833 zijn de stukken betreffende het kadaster vermeld in de registers der directe belastingen, in- en uitgaande rechten en accijnsen, ingevolge resolutie van den gouverneur van 14 Januari 1833, no. 135. D. B.
37

276—295. Index op vorengenoemde registers, 1825—1844. 20 deelen.

296. Generale index op de ingekomen en uitgaande stukken van den directeur der registratie in Zuidholland, 1824—1825. 1 deel.

Ingevolge art. 19 van het Koninklijk besluit van 20 December 1823, nº. 106, bleven de bureaux van den directeur der registratie in Zuidholland voorloopig daar waar zij waren. Terwijl die bureaux buiten het provinciaal gouvernementsgebouw gevestigd waren werd door dien directeur een afzonderlijke index voor zijne correspondentie gehouden.

297. Alphabetische bladwijzer op de hoofden van bovengenoemden index van den directeur der registratie. 1 deel.

298—301. Stukken meerendeels van 1841—1843, blijkbaar gelicht uit de serie van ingekomen en minuten van uitgaande stukken en naar de onderwerpen gerangschikt in verzamelingen (dossiers) gemerkt 1—55*b*. 4 portefeuilles.

302. Lijst vermeldende den inhoud van de onder nos. 298—301 genoemde dossiers. 1 stuk.

303—346. Generale staten van ontvangsten en uitgaven van den gouverneur, betreffende zegel-, registratie-, griffie- en hypoteekrechten, boeten, successierechten en restitutiën van betaalde boeten, 1824—1843. 44 deelen.

347—379. Zegelrekeningen van den gouverneur, 1824—1843. 33 deelen.

380—395. Provinciale maandstaten van ontvangsten en uitgaven (met bijlagen) door den gouverneur opgemaakt en door den administrateur van 's Rijks schatkist in Zuidholland goedgekeurd, 1824—1834, 1839—1843. 16 portefeuilles.

396—403. Geleidebrieven van de door de ambtenaren der registratie, later ook door de hypotheekbewaarders, ingezondene maandstaten van ontvangsten en uitgaven en correspondentie over die staten, 1834, 1837—1843. 8 portefeuilles.

404. Staten van den gouverneur van de rechten van successie, en van overgang bij overlijden geheven in de provincie, 1827—1837. 1 portefeuille.

405. Staten van den gouverneur van de door hem aan de ontvangers der registratie verzondene jacht- en vischacten, 1824—1843. 1 portefeuille.

406. „Inventaris der stukken overgegeven door den staatsraad-gouverneur der provincie Zuidholland aan het Ministerie van Financiën en zulks ter voldoening aan de ministerieele aanschrijving van den 8en April 1841, no. 57, afd. registratie, waaronder begrepen zijn de stukken betreffende het kantoor van het buitengewoon zegel, alsmede van de contrôle." (z. d.) 1 stuk.

407. „Inventaris van stukken gevonden op de zolders van het gouvernement voor de afdeeling registratie, op den 30en Juni 1841." 1 stuk.

408. „Inventaris der verzamelingen van voorschriften en decisiën het bestuur der registratie betreffende, welke aan den directeur der indirecte belastingen te 's-Gravenhage, bij missive van den staatsraad-gouverneur der provincie Zuidholland in dato 19 Juni 1844, no. $\frac{493}{7024}$ 3e afd., zijn afgezonden ter voldoening aan het verzoek vervat in de missive van gemelden directeur van den 11en Juni te voren, no. 810." 1 stuk.

409. „Inventaris van de boeken bij de afdeeling registratie in gebruik geweest." (In margine is aangeteekend aan wie in 1844 onderscheidene dier boeken zijn afgestaan.) 1 stuk.

410. Lijsten van de voornaamste dijk- en polderbesturen in Zuidholland, Zeeland, Gelderland, Overijssel, Friesland en Groningen. z. d. 1 pakket.

IV. Stukken afkomstig van den Gouverneur van Zuidholland.

Directeur der directe belastingen in het departement van de monden van de Maas, later in de provincie Zuidholland, belast met de zorg voor het kadaster, 1811—Dec. 1825.

1—11. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken van den directeur der directe belastingen van het departement der Monden van de Maas, later in de provincie Zuidholland, 1811—1822. 11 portefeuilles.

12—17. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken van den directeur der directe belastingen, in- en uitgaande rechten en accijnsen in de provincie Zuidholland, 1823—1825. 6 portefeuilles.

18—20. Registers op de ingekomen stukken, 1820, 1821. 3 deelen.

21—23. Registers op de uitgaande stukken, 1820, 1821. 3 deelen.

24. Registers op de ingekomen en uitgaande stukken, 1821—1825. 1 portefeuille.

25. Index op de ingekomen en uitgaande stukken, 1816—1825. 1 deel.

26. Minuten van uitgaande stukken betreffende de contrôle Delft, 1818—1821. 1 portefeuille.

27 en 28. Methodieke verzameling der wetten, decreten, reglementen, instructiën en decisiën, betrekkelijk het kadaster van het Fransche Rijk, die bij Koninklijk besluit van 15 Februari 1818 alhier van toepassing zijn verklaard, 1812. (Gedrukt). 2 deelen.

29—37. Staten der pachtcontracten door de controleurs opgemaakt (model S), met bijlagen, 1814—1826. 9 portefeuilles.

38 en 39. Ingekomen staten van de gebouwde en ongebouwde eigendommen, 1817. 2 portefeuilles.

40. Tableaux der eigenaren van de gebouwde en ongebouwde eigendommen, opgemaakt door de controleurs en taxateurs, 1821. 1 portefeuille.

41. Staten B en C van de belastbare opbrengst der gebouwde en ongebouwde eigendommen, benevens tafels model n°. 2 van vergelijking der oude en nieuwe maten, 1821—1823. 1 portefeuille.

42—47. Comptabiliteitsregisters, 1812, 1813, 1816—1819, 1823—1825. 6 deelen.

48. „Inventaris der stukken berust hebbende ter directie van het kadaster in Zuidholland", (Copie), 1825. 1 stuk.

V. Stukken afkomstig van den Gouverneur van Zuidholland.

Inspecteur van het kadaster in Zuidholland, Febr. 1823—Dec. 1832.

1—35. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken van den inspecteur van het kadaster, 1823—1832. 35 portefeuilles.

36—38. „Verzameling van instructiën en circulaires van het hoofdbestuur van de registratie, het kadaster en de loterijen, betreffende de uitvoering van het kadaster sedert 1 Januari 1826 (nos. 1—110)", 1826—1831. (Gedrukt). 3 deelen.

39 en 40. „Modellen van registers enz. behoorende tot de algemeene instructie van den 21en Februari 1826, no. 18, betreffende de kadastrale schattingen". 1 portefeuille en 1 deel.

41—43. Registers op de ingekomen en uitgaande stukken, 1826—1832. 3 portefeuilles.

44—49. Index op de ingekomen en uitgaande stukken, 1824—1832. 6 deelen.

Onderscheidene stukken betreffende het kadaster van de jaren 1826—1832 komen ook voor in de registers van ingekomen en uitgaande stukken der afdeeling registratie, vermeld onder III nos 257—264.

50—52. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken betreffende polderlasten, 1826—1830. 3 portefeuilles.

53. Tabellen ter berekening der tienden door de controleurs en schatters opgemaakt, 1828—1830. 1 portefeuille.

54—63. Tabellen no. 8 bevattende de toepassing van het tarief der voor de gemeenten aangenomen voorloopige begrootingen op de ongebouwde eigendommen, die verhuurd zijn, en de vergelijking der uitkomsten dier toepassing met de huurprijzen, opgemaakt door de controleurs en schatters, 1828—1831. 10 portefeuilles.

64. Tabellen van klassificatie der grondeigendommen, door de controleurs en schatters opgemaakt, 1828—1832. 1 portefeuille.

65. Tabellen van ingeleverde bezwaren tegen de klassificatie der grondeigendommen, door de controleurs en schatters opgemaakt, met bijlagen, 1828—1832. 1 portefeuille.

66—68. Uittreksels uit de aanwijzende tafels. (Bijlagen van de onder no. 65 genoemde tabellen). 3 portefeuilles.

69. Vergelijkende tafels van den inhoud en de begrooting volgens den ouden en den nieuwen perceelsgewijze ingerichten legger, opgemaakt door den inspecteur, 1828—1830. 1 portefeuille.

70—72. Processen-verbaal, rapporten, tabellen en andere stukken betreffende de schatting van perceelen, 1829—1832. 3 portefeuilles.

73—81. Reclames tegen de begrooting en rangschikking (klassificatie) der gebouwde en ongebouwde eigendommen en minuten van de daarop genomen beschikkingen, 1833. 9 portefeuilles.

82—84. Reclames tegen de onder nos. 73—81 genoemde beschikkingen en minuten van de nadere daaromtrent genomen beschikkingen, 1833. 3 portefeuilles.

85. Aanvragen om vrijdom van grondbelasting en minuten van de beschikkingen waarbij die worden afgewezen, 1833, 1834. 1 portefeuille.

86—91. Registers van grensschetsen van gemeenten in de kantons 's-Gravenhage, Voorburg, Rotterdam, Vlaardingen, Beyerland en Strijen, door de landmeters opgemaakt, z. j. 6 deelen.

92. Tafels aanwijzende de grensperceelen van de verschillende kantons, z. j. 1 portefeuille.

93—95. Comptabiliteitsregisters, 1826—1830. 3 deelen.

96. Register van betalingen uit het fonds voor het kadaster, 1826, 1827. 1 deel.

97. Budget van uitgaven voor de kadastrale werkzaamheden, 1831—1833. 1 portefeuille.

98. Staten van personeele beschrijving der ambtenaren van het kadaster, 1827—1832. 1 portefeuille.

VI. Stukken afkomstig van den Gouverneur van Zuidholland.

Provinciaal bewaarder van het kadaster in Zuidholland, Jan. 1833—Dec. 1842.

1—18. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken van den provincialen bewaarder, 1833—1843. 18 portefeuilles.

19. Verzameling van algemeene instructiën betreffende de instandhouding van het kadaster (nos. I—XVIII), 1833—1843. (Gedrukt). 1 deel.

20. Registers op de ingekomen en uitgaande stukken, 1833—1836. 1 portefeuille.

21. Agenda's van ingekomen en uitgaande stukken, 1837—1843. 1 portefeuille.

22. „Uittreksel van de verordeningen ter instandhouding van het kadaster in het Koninkrijk der Nederlanden". (Gedrukt). 1 deel.

23. „Volledige verzameling der modellen vermeld in de verordeningen ter instandhouding van het kadaster der Nederlanden", 1833. (Gedrukt). 1 deel.

24. Schetsen van de door de landmeters opgemeten perceelen, 1835—1839. 1 portefeuille.

25—27. Klappers van de perceelen waarvoor tijdelijke vrijdom van grondbelasting is verleend, 1837—1843. 3 portefeuilles.

28. Staten B en C betreffende de belastbare opbrengst der gebouwde en ongebouwde eigendommen, 1839—1843. 1 portefeuille.

29. Ingekomen staten van de leges-gelden, ontvangen door de kantoren van bijzondere bewaring van het kadaster, 1836—1839. 1 portefeuille.

30. Staten van personeele beschrijving der ambtenaren van het kadaster, 1833—1841. 1 portefeuille.

31. Berichten bij den gouverneur ingekomen, betreffende de in Zuidholland bestaande veenderijen, met bijlagen, 1826 en 1833. 1 portefeuille.

Van het Gemeentebestuur van Vianen.

VII. Archief van de Kamer van Justitie te Vianen.

1. Ingekomen stukken van de Kamer, 1653—1662. 3 stukken.

2. Reglement van de Kamer van Justitie, 1643. 1 stuk.

VIII. Rechterlijk archief van Vianen.

1. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken van het gerecht, 1577, 1641—1811. 543 stukken.

2. Stukken in verschillende zaken gediend hebbende, XVIIe en XVIIIe eeuw. 191 stukken.

3. Ordonnantiën betreffende de rechtspleging, 1538—1695. 4 stukken.

4. Stukken betreffende de crimineele rol, 1653—1797. 281 stukken.

5. Stukken betreffende de civiele rol, 1641—1804. 740 stukken.

6. Stuk van een extra-ordinaris rol, 1670—1673 en handelingen van extra-ordinaris rechtsdagen, 1693—1705. 7 stukken.

7. Register van uitspraken van commissarissen over de kortingen van 't wangebruik van landerijen, 1675—1678. 1 deel.

8. Stukken van gerechtelijk vereffende boedels, enz., 1658—1777. 108 stukken.

9. Stukken betreffende de registers van opdrachten, 1617—1760. 551 stukken.

10. Acten van openbaren verkoop van onroerende goederen, enz., 1613—1803. 300 stukken.

11. Acten van openbaren verkoop van roerende goederen en verpachtingen, 1625—1800. 236 stukken.

12. Inventarissen van boedels, 1646—1796. 56 stukken.

13. Stukken betreffende de gemeene landsmiddelen, 1772 en 1773. 8 stukken.

14. Allerhande acten en minuten van allerhande acten, 1658—1773. 578 stukken.

15. Register van ingekomen requesten met appointementen, 1795—1802. 1 deel.

16. Aanvragen en acten van taxatie voor het collateraal, 1655—1786. 37 stukken.

17. Minuten van leenacten van de leenkamer van Vianen, 1687—1708. 5 stukken.

IX. Rechterlijk archief van Ameide en Tienhoven.

1. Stuk betreffende de crimineele rol, 1729. 1 stuk.

2. Acte van openbaren verkoop van roerend goed, 1650. 1 stuk.

X. Rechterlijk archief van Bolgerie en Autena.

1. Stukken in verschillende zaken gediend hebbende, 1680—1728. 28 stukken.

2. Minuut acten van opdracht, enz., 1658—1708. 20 stukken.

3. Acten van openbaren verkoop van onroerende en roerende goederen, 1658—1698. 7 stukken.

4. Acten van openbare verpachting, 1700—1727. 17 stukken.

XI. Rechterlijk archief van Heikop.

Acten van openbaren verkoop van onroerende goederen, 1653—1717. 10 stukken.

XII. Rechterlijk archief van Lexmond.

Acten van openbaren verkoop van onroerende goederen, 1658—1680. 9 stukken.

Van het Gemeentebestuur van Bleiswijk.

XIII. Rechterlijk archief van Bleiswijk. (vervolg op aanwinstenlijst 1896 n°. XXXVI).

1. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken van het gerecht, 1567, 1741—1811. 99 stukken.

2. Stukken in verschillende zaken gediend hebbende, 1571—1793. 28 stukken.

3. Stukken betreffende de crimineele rechtspraak, 1759—1774. 3 stukken.

4. Stukken betreffende de civiele rechtspraak, XVIIIe eeuw. 21 stukken.

5. Stukken van gerechtelijk vereffende boedels, 1673—1804. 38 stukken.

6. Stukken betreffende de registers van opdrachten, enz., 1734—1796. 6 stukken.

7. Acten van openbaren verkoop van onroerende goederen, 1601, 1677—1697. 5 stukken.

8. Acten van openbare verhuring, 1781—1808. 67 stukken.

9. Register van ingekomen requesten met appointementen, 1780—1801. 1 deel.

10. Register van allerhande acten, 1737—1753. 1 deel.

XIV. Rechterlijk archief van Moercapelle en de Wildevenen. (vervolg op aanwinstenlijst 1896 n°. LVII).

1. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken van het gerecht, 1692—1809. 57 stukken.

2. Stukken in verschillende zaken gediend hebbende, 1616—1804. 26 stukken.

3. Vierschaarboek, 1649—1652. 1 deel. (fragment).

4. Interrogatiën, dingtalen, enz., 1692—1810. 61 stukken.

5. Stukken van gerechtelijk vereffende boedels, 1663—1804. 9 stukken.

6. Stukken betreffende de registers van opdrachten, 1700—1811. 36 stukken.

7. Acten van openbaren verkoop van onroerende goederen, 1698—1804. 34 stukken.

8. Register van openbaren verkoop van roerende goederen, 1649—1654. 1 deel.

9. Allerhande acten, 1652—1804. 31 stukken.

Van het Gemeentebestuur van Moordrecht.

XV. Rechterlijk archief van Moordrecht. (vervolg op aanwinstenlijst 1896 n°. LIX).

1. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken van het gerecht, 1780—1811. 11 stukken.

2. Stukken in verschillende zaken gediend hebbende, 1642—1666, 1672—1799. 29 stukken.

3. Interrogatiën, 1722, 1723. 2 stukken.

4. Stukken van gerechtelijk vereffende boedels, 1712—1798. 8 stukken.

5. Copie-acten van openbaren verkoop van onroerende goederen, 1580—1625, 1776. 28 stukken.

6. Acten van openbaren verkoop van roerende goederen, 1747—1807. 19 stukken.

7. Acten van openbare verpachting, 1779—1807. 18 stukken.

8. Allerhande acten, 1705—1771. 21 stukken.

Van het Gemeentebestuur van Oud-Beijerland.

XVI. Rechterlijk archief van Oud-Beijerland. (vervolg op aanwinstenlijst 1895 n°. XII).

1. Rechtskundig advies, 1804. 1 stuk.

2. Requesten, 1797—1810. 7 stukken.

3. Register van ingekomen requesten met appointementen, 1804—1811. 1 deel.

4. Aanvragen om taxatie voor het collateraal, 1787. 2 stukken.

Van den Bewaarder van de acten, minuten en repertoria van notarissen, berustende in de algemeene bewaarplaats te 's-Gravenhage.

XVII. Rechterlijk archief van 's-Gravenhage.

1. Boedelrekeningen van door het gerecht van 's-Gravenhage aangestelde curators, overgelegd aan schepenen, 1716 en 1717. 15 stukken.

Enkele stukken zijn door vocht gedeeltelijk vergaan.

2. Huwelijksvoorwaarden gepasseerd voor verschillende notarissen over 1809—1811 en geregistreerd ter secretarie. Copiën. 28 stukken.

XVIII. Rechterlijk archief van Delft.

Requesten aan de Heeren van de Wet om confinement met beschikkingen, 1717—1720 en 1723 met bijlagen. 13 stukken.

XIX. Rechterlijk archief van Ter Aar.

1. Stukken gediend hebbende in zaken, welke door den secretaris zijn behandeld, 1706, 1715, 1717, 1724, 1725 en 1746. 19 stukken.

2. Stukken in verschillende zaken gediend hebbende, 1728, 1733 en 1738—1740. 9 stukken.

3. Notarieele grosse (bijlage van het dingboek 1739). 1 stuk.

4. Aangiften ter secretarie van den verkoop van onroerend goed, 1725, 1736 en 1737. 19 stukken.

nos. 2—4 zijn afkomstig van den notaris en secretaris Daniel Uytenboogaart.

5. Notarieele grossen (bijlagen van de transport- en hypotheekregisters), 1690—1695, 1746—1749, 1771 en 1778. 10 stukken.

6. Hypothecatiën, 1771—1774. 5 stukken.

7. Attestaties, huurcedels, testamenten, inventarissen, acten van voogdij, procuraties en andere acten, 1719—1734. 26 stukken.

Afkomstig van den notaris en secretaris Johan Burghart.

8. Allerhande acten, waarvan één onvoltooid, 1744, 1749, 1771 en 1774. 4 stukken.

9. Taxatie en scheiding van de goederen nagelaten door Cornelis Gerritsz. Groenevelt, 1724 en 1726 met bijlagen. 9 stukken.

XX. Rechterlijk archief van Alphen.

1. Advies van mannen, 17 Maart 1643. Copie. 1 stuk.

2. Overdrachten en schuldbekentenissen, 1653—1668. Concepten. 14 stukken.

Afkomstig van den schout Adriaan Rosenboom.

3. Volmachten tot overdrachten, 1660, 1661,1691 en 1701. Copiën. 7 stukken.

4. Allerhande acten, 1676, 1677 en 1689. 5 stukken.

Afkomstig van de schouten Adriaan en Dirck Rosenboom.

XXI. Rechterlijk archief van Broek, Tuil en 't Weegje, Bloemendaal en Broekhuizen.

Conditiën en voorwaarden, 1721—1728. 1 deel.

Enkele acten zijn verleden ten overstaan van den notaris Leendert van der Valk te Gouda.

XXII. Rechterlijk archief van Esselijkerwoude.

Testamenten 1729. 2 stukken.

XXIII. Rechterlijk archief van Koudekerk.

Commissie van schepenen voor den baljuw en schout als curator over den boedel van Gerrit Jans van Greecken, 25 November 1691. Extract uit het dingboek van 1693. 1 stuk.

XXIV. Rechterlijk archief van Naaldwijk.

Crimineele dagvaardingen van de hooge vierschaar der heerlijkheid Naaldwijk, Honsholredijk en 't Hoenderland. Copiën, 1742. 7 stukken.

XXV. Rechterlijk archief van Vrijhoeven.

Repudiatie door Hendrik Klaasz. Hogenboom, van den boedel van zijn schoonvader Ewout de Jongh, 9 September 1730. 1 stuk.

XXVI. Rechterlijk archief van Warmond.

1—5. Testamenten, boedelscheidingen, procuraties en andere acten:

1. Augustus 1733—1742,
2. 1743—1749,

3. Februari 1750—1758,
4. 1759—1765,
5. 1766—Januari 1776. 5 deelen.

Afkomstig van den secretaris, stadhouder en griffier der heerlijkheid Cornelis Boon. In deel 2 liggen losse rekeningen behoorende tot den boedel van Neeltge Claasdr. Kellenaar; in deel 5 is één acte verleden voor leenmannen van Warmond.

Van het Koloniaal Etablissement te Amsterdam.

XXVII. 1. Register van personen voor Indië aangesteld, 1 Januari 1798—4 December 1809. 1 deel.

2—12. Registers van de repartitie van 12½ procent bankgeld, door de Oost-Indische Compagnie uitgedeeld aan de gemeene participanten, 1777, 1782, 1786—1788, 1791—1796. 11 deelen.

13—16. Alphabetische naamwijzers op de registers van de repartitie van 12½ procent bankgeld, door de Oost-Indische Compagnie uitgedeeld aan de gemeene participanten, 1777, 1788, 1791 en 1792. 4 deelen.

Van den Archivaris in de provincie Utrecht.

XXVIII. 1. Verbaal van de ambassade van Willem van Lier, heer van Oosterwijck, gezant van de Staten-Generaal naar Venetie, 1628—1636. Copie. 1 deel.

Afkomstig uit de verzameling Rethaan Macaré.

2. Conclusiën van de dingtalen in conventie en reconventie door de jonkers en eigenerfden van de Ommelanden in het van 1628—1640 door hen tegen de stad Groningen gevoerde proces ingediend.
„Sommiere deductie" door dezelfden aangaande dat geschil vóór April 1639 opgemaakt. Copie. 1 deel.

3. „Recueil van de questiën" tusschen de stad Groningen en de jonkers en eigenerfden van de Ommelanden, in verband met het van 1628—1640 gevoerde proces, vanwege die stad vóór April 1639 opgemaakt. Copie. 1 deel.

N°. 2 en 3 afkomstig uit de verzameling van Hilten.

Van den Archivaris in de provincie Gelderland.

XXIX. Gedrukte kaart van het eiland St. Eustatius, met de namen der plantages en die van de eigenaars, uitgegeven bij R. Ottens te Amsterdam, 1775.

Van den heer B. Pot Bz. te Kinderdijk.

XXX. Confirmatie van het 10e artikel van het tractaat van ligue en confederatie tusschen Frankrijk en de Vereenigde Nederlanden in 1596 gesloten, betreffende opheffing van het „droit d'aubaine", gegeven door Hendrik IV in Augustus 1597. 1 charter (het zegel geschonden).

Van mejuffr. C. C. A. Conrad te 's-Gravenhage.

XXXI. Stukken afkomstig van Chr. Brunings, F. W. Conrad, J. W. Conrad, F. W. Conrad Jr. en J. F. W. Conrad.

Christiaan Brunings, geboren te Neckerau 8 Nov. 1736; toeziener van het hoogheemraadschap van Rijnland 1765; inspecteur-generaal over 'slands rivieren (Holland) 1769; had een werkzaam aandeel in de werken aan het Bijlandsche en Pannerdensche kanaal, de droogmaking der plassen onder Bleiswijk en Hillegersberg, de haven van Nieuwediep, de vervening van den Krimpenerwaard, van welke commissie hij in 1798 president werd, de verdediging van het zeestrand bij Terheiden en Petten, de verbetering der beneden-rivieren; werd lid der commissie van superintendentie over de zeedijken en zeeweringen in de provincie Holland. 13 Maart 1795; lid der commissie van den waterstaat van het noordelijk gedeelte der provincie Holland, 27 Oct. 1795; lid van de commissie tot droogmaking der Nieuwkoopsche en Zevenhovensche plassen in 1797, waartoe hij reeds in 1787 had geadviseerd; president der commissie voor de maritieme werken te Hellevoetsluis, 1798; eerste commissaris-inspecteur over den waterstaat der Bataafsche republiek, 26 Juli 1800; directeur-generaal over 'slands rivier- en zeewerken, 10 October 1803, en overleed te 's-Gravenhage 16 Mei 1805.

1. Minuten van uitgaande brieven, en door hem verzonden brieven van de jaren 1771, 1778, 1784, 1791, 1803 en 1804. 6 stukken.

De verzonden brieven werden door hem terug verzocht.

2. Ingekomen brieven van de jaren 1772, 1776—1779, 1781—1787, 1790—1791, 1794—1795, 1798—1804. 646 stukken.

3. Minuten van afgezonden brieven en ingekomen brieven betreffende familie-aangelegenheden, 1752—1796. 20 stukken.

4. Stukken betreffende aanstellingen en onderscheidingen aan Brunings verleend, 1765—1805. 4 stukken.

5. Brieven van Melchior Bolstra, landmeter van Rijnland, aan J. Noppen, toeziener van Rijnland, (schoonvader van Brunings), 1739 en 1762; idem 1769—1772, vermoedelijk aan Brunings. 8 stukken.

6. Brief van D. Klinkenberg, landmeter; (vermoedelijk aan J. Noppen), 2 Augustus 1753. 1 stuk.

7. Aanteekeningen van Brunings over technische onderwerpen:

Vergelijking van den waterstaat van Amstelland en Rijnland. 3 vellen.

Aanteekeningen op de waterbouwkundige werken van Wiebeking, Woltman en anderen. 31 vellen.

Beoordeeling der „Beiträge zur hydraulischen Architectur" van R. Woltman; met copie der anti-critiek door Woltman, 1795. 2 stukken.

Aanmerkingen op Woltman's „Theorie des Deichbaues". 4 vellen.

Beschouwing over de resistentie van het water. 4 vellen.

Beoordeeling van antwoorden, ingekomen op verschillende prijsvragen. 6 stukken.

Over de verbetering van de rivier de Merwede. 2 vellen.

Aanteekeningen op het werk van Gennete „Expériences sur le cours des fleuves". 1 stuk.

Beschrijving van het werktuig tot meting der stroomsnelheid van de rivieren (gedrukt, met bijbehoorende teekeningen). 6 stukken.

Verslagen betreffende de werken tot verbetering der rivieren, 1784. (Gedrukt). 2 stukken.

Beschouwingen over het beheer van den waterstaat der Bataafsche republiek, 1798—1802. 5 stukken.

Schets van een ontwerp omtrent het beheer der rivieren en zeeweringen in de Bataafsche republiek, en stukken daartoe betrekkelijk, 1798—1801. 7 stukken.

Rapport over het verrichte tot herstel der doorbraken in de dijken, door C. Brunings, A. J. de Bock en D. G. B. Dalhoff, 1795. (Gedrukt). 1 stuk.

Consideratiën betreffende de algemeene verbetering der hoofdrivieren in de Bataafsche republiek, 28 Maart 1804, met bijlagen. (Gedrukt). 4 stukken.

Inventaris van goederen, welke in de dijksmagazijnen van West-Friesland steeds in voorraad moeten zijn, vastgesteld 29 September 1723, geamplieerd 30 September 1776. (Gedrukt). 1 stuk.

Losse aanteekeningen over verschillende onderwerpen. 19 stukken.

8. Stukken, verzameld door Chr. Brunings.

Aanteekeningen van David Brunings, philol. en philos. student, (vader van Chr. Brunings), 1721—1723. 1 bandje 4°.

Minuten van missiven en rapporten van den landmeter Nicolaas Cruquius:

om de stad Leiden van het onzuivere water te ontlasten en van zuiver water te voorzien;

betreffende een project van den mechanicus van Borselen, tot het wegnemen der ondiepten in de Maas bij Rotterdam, 1737;

wegens de inspectie van de Merwede en de middelen tot voorkoming van inondatie, door de professoren 's-Gravesande, Wittichius en den landmeter Cruquius;

betreffende middelen tot bewaring van het Weergors;

over het nut van het opmeten en in kaart brengen van Holland;

over den toestand der rivieren, de middelen tot verbetering daarvan en tot voorkoming van inondatien. (fragment);

over het uitdiepen van de Roodevaart, de Nier en de Sevenbergsche haven. (met 2 schetskaartjes);

betreffende de zeewering bij het dorp Terheiden, 1733;

advies over het drooghouden van den Alblasserwaard;

verhandeling over „de opkomst, verandering, tegenwoordigen en toekomenden staat van het vaderland ten opzichte van de wateren", 1731. (in duplo). 17 stukken.

Raming van kosten voor het droogmaken van een gedeelte van het Haarlemmermeer, door M. Bolstra. 1 stuk.

Aanteekeningen over diverse waterstaatszaken, gemaakt omstreeks 1738. 4 vellen.

Frederik Willem Conrad, geboren te Delft 21 Dec. 1769, geadmitteerd als landmeter 1788; adjunct-toeziener van het hoogheemraadschap van Rijnland, 1796; lid der commissie ter beneficeering van de Nieuwkoopsche droogmakerij en die tot vervening van den Krimpenerwaard, 1798; geadmitteerd tot de vergadering in zake de sluiswerken te Hellevoetsluis, 1799; commissaris-inspecteur over 'slands waterwerken in het departement van Amstel en Texel, 26 Juli 1800; inspecteur over de zeehavens en zeegaten in het 2e district, 14 Oct' 1803; directeur van de werken tot het maken eener uitwatering bij Katwijk aan Zee, 1804; lid der commissie tot het uitvoeren der sluis- en dokwerken te Hellevoetsluis, 1805; volgde in hetzelfde jaar Brunings op als generaal toeziener van Rijnland; inspecteur-generaal van den waterstaat in het Koninkrijk Holland, 1807; overleed 6 Febr. 1808.

9. Minuten van uitgaande brieven en door hem verzonden brieven van de jaren 1795, 1796, 1800, 1803—1805. 12 stukken.

De verzonden brieven zijn weer in zijn bezit gekomen.

10. Ingekomen brieven van de jaren 1791—1792, 1794—1805, 1807—1808. 362 stukken.

11. Minuten van brieven, houdende kennisgeving van het overlijden van Chr. Brunings, Mei 1805. 3 stukken.

12. Copieën van brieven aan mevrouw J. P. Gildemeester, geboren Brunings, na het overlijden van haar vader ontvangen, Mei 1805. 4 stukken.

13. Ingekomen brieven bij F. W. Conrad, betreffende het overlijden van Chr. Brunings, het plaatsen van een monument op zijn graf in de kerk te Haarlem, en zijn levensbeschrijving, 20 Mei 1805—18 December 1807. 69 stukken.

14. Concept van de levensbeschrijving van Chr. Brunings door F. W. Conrad, en aanteekeningen daartoe betrekkelijk. 29 vellen.

15. Stukken betreffende de bekroning der door Conrad ingezonden levensbeschrijving. 12 stukken.

16. Concepten van een opschrift voor het huldeblijk, door dijkgraaf en hoogheemraden van Rijnland aangeboden aan de nagelaten betrekkingen van Chr. Brunings, en grafschriften bij diens overlijden. 9 stukken.

17. Copie-staatsbesluit van 10 Maart 1806, betreffende het plaatsen van een monument op het graf van Chr. Brunings, en stukken daartoe betrekkelijk. 4 stukken.

18. Aanstellingen, benoemingen, opdrachten en onderscheidingen, verleend aan F. W. Conrad, 10 Juni 1771—13 October 1807. 32 stukken.

19. Correspondentie betreffende en diploma's van het lidmaatschap van wetenschappelijke genootschappen, 1804—1806. 8 stukken.

20. Aanteekeningen van F. W. Conrad over technische onderwerpen:

Beoordeeling van de werken tot beperking van de uitbreiding van het Haarlemmermeer. 2 vellen.
Over diverse onderwerpen. 11 stukken en vellen.

21. Beschrijving van eene inspectie-reis door de provincie Noordholland, gehouden door F. W. Conrad en W. Beyerinck, 18—25 October 1797. 1 stuk.

22. Beschrijving van eene reis door Noordholland, door F. W. Conrad met zijne vrienden H. en J. P. Gildemeester, 7—13 Juni 1800. 2 stukken.

23. Stukken, verzameld door F. W. Conrad.

Artikel, voorkomende in „Allgemeine auf Geschichte und Erfahrung gegründete theoretisch practische Wasserbaukunst" uitgegeven door Wiebeking en Kröhnke: over de methode waarvan men zich in Holland bedient tot het meten der diepte op de rivieren, door F. W. Conrad. 1 stuk.

Copie van het rapport, uitgebracht door den landmeter A. Blanken Jz., aan den Agent van Inwendige politie belast met het toezicht op den staat der dijken, wegen en wateren der Bataafsche republiek, betreffende werkzaamheden tot beveiliging van den Krimpenerwaard, Januari 1800. (met bijlagen). 3 stukken.

Bestek en conditiën van het afdammen en droogmaken van de groote zeesluis te Workum in Friesland, 20 April 1807, met kaart, geteekend door C. Swaan, landmeter. 2 stukken.

Copie-missive van het metselaars- en timmermansgilde te Leiden aan C. Redelijkheid, ter weerlegging van diens beschuldiging, neergelegd in zijne memorie aan Gecommitteerde Raden tegen die van de schelpkalk-branders te Rotterdam; zonder jaar. 1 stuk.

24. Lijst van boeken, door Chr. Brunings vermaakt aan F. W. Conrad, volgens codicille van 28 December 1797. 1 stuk.

25. Catalogus eener wetenschappelijke bibliotheek, vermoedelijk opgemaakt na het overlijden van F. W. Conrad. 17 vellen.

26. Vijf teekeningen van vruchten en bloemen, in rood krijt, potlood en waterverf, geteekend door J. Scholten, F. W. Conrad en een onbekende. 5 stukken.

27. Ingekomen brieven bij mevrouw Conrad, na het overlijden van haar man, April 1808. 4 stukken.

28. Brief van A. Twent, Minister van Binnenlandsche Zaken, aan de kinderen van den overleden inspecteur-generaal F. W. Conrad, 9 Januari 1809. 1 stuk.

29. Request van M. J. Conrad, gewezen luitenant bij de genie, (broeder van F. W. Conrad) aan de Commissie van Superintendentie van den Waterstaat, om plaatsing bij den waterstaat, 1805. 1 stuk.

Jan Willem Conrad, oudste zoon van den vorige, geboren te 's-Gravenhage 1 Oct. 1795, genoot zijne opleiding eerst op de militaire school te 's-Gravenhage, later op het lycée Charlemagne te Parijs; teekenaar op het bureau van den Waterstaat, 17 Maart—24 Mei 1815; opzichter in Staats-Vlaanderen 1816; ingenieur 2e klasse 25 Dec. 1816; werd 15 April 1817 werkzaam gesteld te Mons onder de bevelen van den inspecteur C. van Delen, met wien hij in 1818 eene reis naar Engeland maakte; in 1822 als provinciaal-, na 1823 rijks-ingenieur, in Limburg geplaatst, werd hij aldaar bevorderd tot ingenieur 1e klasse, 28 Jan. 1834; verplaatst naar het arrondissement Schouwen en Duiveland in 1837; als hoofd-ingenieur weer naar Maastricht in 1839; belast met den algemeenen dienst te 's-Gravenhage, 2 April 1851; als hoofd-ingenieur 1e klasse geplaatst in Overijssel, 11 Jan. 1852; overleed te Zwolle 4 April 1853.

30. Minuten van uitgaande missiven en rapporten, 26 Augustus 1825—29 September 1851. 21 stukken.

31. Ingekomen brieven, 16 November 1815—23 April 1852. 8 stukken.

32. Aanstellingen, benoemingen, opdrachten en onderscheidingen, verleend aan J. W. Conrad, 1810—1852. 40 stukken.

33. Minuut van den staat van dienst van J. W. Conrad, tot 12 Augustus 1816, door hem ingezonden aan den Inspecteur-generaal van den Waterstaat. 1 stuk.

34. Stukken betreffende een reis door J. W. Conrad met den inspecteur C. van Delen naar Engeland gemaakt in 1818.

Ingekomen brieven bij C. van Delen, 7 en 16 November 1818. 2 stukken.

Aanteekeningen omtrent door hen bezichtigde werken, 7—12 November 1818. 1 stuk.

35. Copiën van stukken, betreffende den aanleg van den straatweg van Maastricht naar Aken, 1823—1826. 3 stukken.

36. Agenda van ingekomen en uitgaande stukken bij den algemeenen dienst van den waterstaat te 's-Gravenhage, Augustus 1851—April 1852. 2 stukken.

37. Ingekomen brieven, betreffende familie-aangelegenheden, benevens een minuut van J. W. Conrad, 1818—1834. 5 stukken.

38. Correspondentie en aanteekeningen betreffende eene levensbeschrijving van F. W. Conrad. 7 stukken.

39. Huurcontract en andere stukken betreffende de huur van een huis op de Nieuwe Haven te 's-Gravenhage, bewoond door J. W. Conrad, 1851—1852. 6 stukken.

Frederik Willem Conrad Jr., derde zoon van F. W. Conrad, geboren te Spaarndam 15 Febr. 1800; aspirant-ingenieur 8 Sept. 1817; ingenieur 2e klasse 4 Aug. 1825, geplaatst in de provincie Noordbrabant en bij Kon. besluit van 6 Aug. 1829 overgeplaatst naar Zuidholland; ingenieur 1e klasse 28 Jan. 1834; werd in 1839 aangewezen als ingenieur bij de werken voor de droogmaking van het Haarlemmermeer; ingenieur-directeur van den Hollandschen IJzeren Spoorweg, 1840, met onbepaald verlof uit 's Rijks dienst; rijkscommissaris bij genoemden spoorweg, 1845; hoofd-ingenieur 2e klasse, 11 Jan. 1852; in hetzelfde jaar aangesteld als lid der commissie van beheer en toezicht over de droogmaking van het Haarlemmermeer; lid der Provinciale Staten van Zuidholland in 1853; hoofd-ingenieur 1e klasse 4 April 1854; in 1855 begonnen zijne bemoeiingen met de werkzaamheden voor de doorgraving der landengte van Suez; inspecteur van den waterstaat 1 Febr. 1858; belast met den algemeenen dienst van den waterstaat 1 Febr. 1864; hoofdinspecteur van den waterstaat 28 Maart 1866; hij overleed te München 1 Febr. 1869 op den terugweg van zijne laatste reis naar Egypte, tot bijwoning der opening van het Suez-kanaal.

40. Minuut-missiven van F. W. Conrad, 27 Juni en 2 Juli 1831. 2 stukken.

41. Aanschrijvingen en opdrachten, verstrekt aan F. W. Conrad door den inspecteur-generaal van den waterstaat J. Blanken Jz, 23 Mei 1820—14 Maart 1825. 16 stukken.

42. Bijdragen en mededeelingen door F. W. Conrad geplaatst in tijdschriften:

„Over de Nederlandsche rivieren en de middelen tot hare verbetering", geschreven naar aanleiding van een over dit onderwerp aan de regeering uitgebracht rapport, 1832.

Aanbeveling van de „Beschrijving van gegoten ijzeren molenassen met gekoppelde roeden", door J. A. Scholten Hz., 1833.

Bespreking van een werkje van P. van Griethuizen, over voorbehoedmiddelen tot beveiliging onzer zeedijken en zeeweringen tegen zware zeestortingen en golfslagen, 1834.

Notitie betreffende verschillende waterbouwkundigen, en uittreksel uit de levensbeschrijving van Chr. Brunings, ter plaatsing in het woordenboek voor kunst en wetenschappen.

Open brief aan Hildebrand, naar aanleiding van eene uitdrukking in diens „Proza en Poëzie", betreffende het plaatsen van monumenten in kerken, 1840. 7 stukken.

43. Geschiedkundige aanteekeningen betreffende het Haarlemmermeer, over 1200—1840. 31 vellen.

44. Gelegenheids-gedichten, betrekking hebbende op de droogmaking van het Haarlemmermeer. 29 stukken.

45. Opstellen en aanteekeningen over wetenschappelijke onderwerpen. 15 stukken.

46. Aanteekeningen betreffende waterstaats-werken; voor het meerendeel getrokken uit de resolutiën van de Staten van Holland. 16 stukken en vellen.

47. Gedrukte en gecopieërde stukken betreffende de organisatie van den Waterstaat, 1811, 1816, 1822, benevens gedrukte verslagen, verhandelingen en levensberichten door F. W. Conrad. 12 stukken.

48. Ingekomen brief en minuut van een uitgaanden brief van F. W. Conrad, als lid eener door de Koninklijke Academie van Wetenschappen benoemde commissie, 1 en 2 October 1853. 2 stukken.

49. Ingekomen brieven en telegrammen, ontvangen door J. F. Augier, hoofd-ingenieur van den Waterstaat, na het bericht van het overlijden van F. W. Conrad, Februari 1870; benevens enkele couranten-artikelen naar aanleiding van diens overlijden. 23 stukken.

Jan Frederik Willem Conrad, zoon van Jan Willem Conrad, geboren te Maastricht 28 Mei 1825; cadet bij den waterstaat, 1841; aspirant-ingenieur, 16 Juli 1845; ingenieur 2e klasse, 21 Jan. 1851, geplaatst te Goes en van daar naar Alkmaar in 1859; ingenieur 1e klasse 23 Febr. 1860; hoofdingenieur 2e klasse, 29 Nov. 1868, belast met den dienst in Zeeland 1 Dec. 1868; overgeplaatst naar Noordholland 3 Febr. 1874; hoofd-ingenieur 1e klasse, 18 April 1874; inspecteur van den waterstaat, ter standplaats 's-Gravenhage, 4 Maart 1881. Met ingang van 1 Nov, 1891 werd hem op zijn verzoek eervol ontslag verleend. Van 1889 tot aan zijn dood was hij onafgebroken lid der Provinciale Staten van Zuidholland, van 6—19 Juli 1898 lid van Gedeputeerde Staten, en sedert 1891 lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal Hij overleed te 's-Gravenhage 12 Aug. 1902.

50. Staten van dienst van J. F. W. Conrad, door hemzelven opgemaakt, 4 November 1858 en 31 Augustus 1868. 2 stukken.

51. Aanstellingen, benoemingen, bevorderingen en ontslag verleend aan J. F. W. Conrad, met minuten van uitgaande-, benevens ingekomen brieven daartoe betrekkelijk, 22 Maart 1841—15 Januari 1892. 124 stukken.

52. Onderscheidingen door de Nederlandsche en buitenlandsche regeeringen aan J. F. W. Conrad verleend, benevens ingekomen brieven en minuten van uitgaande brieven daarop betrekking hebbende, 14 December 1864—17 Mei 1901. 69 stukken.

53. Ingekomen en uitgaande stukken betreffende „dienstzaken":

Ontvangen tevredenheids-betuigingen wegens verrichte werken, 1846—1876.
Processen-verbaal wegens overgifte van onder Conrad berust hebbende waterstaatsarchieven, 1859 en 1891.
Opgaven van gedane dienstreizen, 1878—1881.
Minuut-rapport, uitgebracht aan den Minister van Binnenlandsche Zaken, over den aspirant-ingenieur C. H. Breunissen-Troost, en ingekomen stukken naar aanleiding van diens ontslag, 1863. 17 stukken.

54. Ingekomen en minuten van uitgaande brieven, naar aanleiding van de benoeming van J. F. W. Conrad tot directeur-generaal der gemeentewerken te Amsterdam, 1873. 11 stukken.

55. Ingekomen en minuten van uitgaande brieven, alsmede couranten-berichten, naar aanleiding van de aanbieding der portefeuille voor Waterstaat, Handel en Nijverheid, 1887. 16 stukken.

56. Couranten-artikelen, betogende de wenschelijkheid van de benoeming van Conrad tot gouverneur van Suriname, 1896. 2 stukken.

57. Ingekomen missiven, door Conrad ontvangen, en minuten van door hem uitgebrachte rapporten, als lid van diverse door de regeering benoemde commissiën:

Oever-verdediging van Zeeland, 1860.
Stroomafleiding tot bescherming der oevers van Zeeland, voorgesteld in de brochure van A. Magielse, 1865.
Wiermaaierij, 1867, 1868 en 1870.
Afdamming van het Slaak, 1869.
Grensregeling tusschen Noordbrabant en Zeeland, 1869.
Indijking van het Zwin, 1870, 1872 en 1873.
Verbetering van het Hellegat, 1871.
Kanaal naar Terneuzen, 1870—1871.
Schutsluis te Vere, 1870 en 1873.
Droogmaking van het zuidelijk deel der Zuiderzee, 1866, 1870, 1873, 1897.
Kanaal door de Geldersche vallei, 1877—1878.
Noordzee-kanaal, 1873, 1878 en 1883.
Verbetering van de waterwegen tusschen Amsterdam en den Rijn, 1877—1878.

Weduwen-pensioenfonds van het corps ingenieurs en opzichters van den waterstaat, 1891 en 1901.
Waterweg van Rotterdam naar zee, 1877 en 1896.
Schutsluis bij Terneuzen, 1897.
Watervoorziening der stelling Amsterdam, 1895 en 1899.
Waterweg van Dordrecht naar zee, 1896, 1897 en 1901.
Gezondheidsraad, 1902.
Verschillende examen-commissiën, 1854—1902. 108 stukken.

58. Couranten-berichten betreffende den bouw en de opening der schutsluis Willem III, aan den ingang van het Noordhollandsche kanaal, nabij Amsterdam, 1864, en ingekomen brieven en stukken naar aanleiding van een bezoek aan genoemde sluis door een Chineesch gezantschap, op 29 Juni 1866. 12 stukken.

59. Ingekomen- en minuten van uitgaande stukken, benevens couranten-berichten betreffende de werkzaamheden van J. F. W. Conrad, hem opgedragen door gemeente- en waterschapsbesturen en particuliere maatschappijen:

Nederlandsche landaanwinning-maatschappij, 1853.
Oosterschelde-maatschappij, 1853.
Grindweg te Kloetinge, 1854 en 1856.
Straten en wegen op Zuid-Beveland, 1855.
Havenwerken van Goes, 1855—1856.
Begraafplaats te Krommenie, 1859.
Kanaal Schagen-Groote Sloot, 1866.
Anna-Paulowna-polder, 1863—1864.
Eerste commissie voor Rijnlands waterlozing, 1867.
Waterverversching in de grachten van Leiden, 1867.
Reis naar Denemarken, 1868—1869.
Indijking Wieringermeer, 1869 en 1891.
Willem-Annapolder, 1870—1871.
Verlaging van de zeesluis te Kruiningen, 1871—1872.
Tweede commissie voor Rijnlands waterlozing, 1871, 1872 en 1876.
Bemaling van de Beemster. 1871—1872.
Polder van Terneuzen, 1872.
Het Sas van Goes, 1873.
Versterking van de uitwatering bij Katwijk aan Zee, 1874.
Tienhovensche-Maarseveensche droogmakerij, 1875.
Bemaling van het waterschap Schouwen, 1875.

Bemaling van den Nieuwkoopschen polder, 1879.
Beschoeiing van de zanderij-vaart onder den spoorweg Haarlem—Zandvoort, 1883.
Haven van Scheveningen, 1893.
Droogmaking van het Amelander wad, 1896.
Waterlandsche zeedijk bij het Kijnselmeer, 1896—1897.
Plan tot doorsnijding van de Schelde bij Antwerpen, 1899—1900.
Het kanaal van Suez, 1878—1902. 164 stukken.

60. Ingekomen brieven en minuten van uitgaande brieven, betreffende medewerking aan de uitgave van een nieuwen „Waterbouwkundigen cursus", 1875—1877. 11 stukken.

61. Ingekomen stukken, minuten van uitgaande stukken, en drukwerken, betrekking hebbende op diverse congressen:

1e Scheepvaart-congres te Brussel, 1885; 3e te Frankfort 1888; 4e te Manchester, 1890; 6e te 's-Gravenhage, 1894; 7e te Brussel, 1898; 8e te Parijs, 1900 en 9e te Dusseldorf 1902.
Permanente commissie voor scheepvaart-congressen, 1899 en 1901.
Internationale commissie voor de statistiek der scheepvaart, 1888—1890.
5e congres voor hygiëne en demographie te 's-Gravenhage, 1884; 9e te Madrid, 1898; 10e te Parijs, 1900.
Congres voor nijverheids-hygiëne en reddingswezen te Amsterdam, 1890.
Nationaal congres voor vak-onderwijs en vak-opleiding te Amsterdam, 1895.
4e congres voor openbare gezondheidsregeling te Maastricht, 1899.
Internationaal congres voor handels-scheepvaart te Parijs, 1900.
Congres voor internationale scheepvaart te Monaco, 1901.
Natuur- en geneeskundig congres te Rotterdam, 1901.
Internationaal congres voor den handeldrijvenden middenstand te Amsterdam, 1902. 209 stukken.

62. Ingekomen brieven en bijdragen van verschillende hoofdingenieurs en ingenieurs van den waterstaat, voor de op het vierde internationaal congres der binnenlandsche scheepvaart te Manchester in 1890 gehouden tentoonstelling van kaarten met bijbehoorende beschrijving der Nederlandsche waterwegen. (Kanalen-boek). 78 stukken.

63. Ingekomen missiven en andere stukken, door Conrad ontvangen en verzameld, als deelnemer aan of lid der regelingscommissie of jury van verschillende tentoonstellingen:

Internationale tentoonstelling te Philadelphia, 1876.
Idem te Parijs, 1878.
Nationale en koloniale nijverheids-tentoonstelling te Arnhem, 1879.
Internationale koloniale en uitvoerhandel tentoonstelling te Amsterdam, 1883.
Internationale tentoonstelling te Antwerpen, 1885.
Nationale tentoonstelling van kunstnijverheid te 's-Gravenhage, 1887.
Tentoonstelling te Parijs, 1889.
Brandweer-tentoonstelling te Parijs, 1898.
Historisch-geneeskundige tentoonstelling te Arnhem, 1899.
Wereld-tentoonstelling te Parijs, 1900. 97 stukken.

64. Ingekomen stukken en minuten van uitgaande brieven, rakende het lidmaatschap van verschillende plaatselijke commissiën te Goes, Alkmaar, Middelburg, Haarlem en 's-Gravenhage, 1851—1901. 74 stukken.

65. Stukken als voren, rakende de verkiezing van J. F. W. Conrad tot lid der Provinciale- en Gedeputeerde Staten van Zuidholland, 1889, 1895, 1898, 1901. 30 stukken.

66. Stukken als voren, rakende zijne verkiezing tot lid der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, 1889, 1891, 1894, 1897, 1901. 17 stukken.

67. Ingekomen stukken, minuten van uitgaande brieven, gehouden aanteekeningen enz. betreffende in de Tweede Kamer behandelde zaken, 1893—1902, o. a. over de

verbetering van den afvoer van Frieslands boezemwater, 1895.
Salaris-regeling van de ambtenaren der posterijen en telegraphie, 1901.
Overeenkomst met België tot verbetering van het kanaal van Gent naar Terneuzen, 1902.
Adres van de firma F. Andriessens, V. A. Hillen & Co., in zake de aanneming van het leveren van ijzeren kasten voor het Rijksarchief te 's-Gravenhage, 1901.

Adres van den aannemer J. H. van Asperen te Naarden, houdende verzoek om ontheffing van hem opgelegde boeten, wegens te late oplevering van onderhoudswerken aan kazerne-gebouwen enz., 1900—1902. 100 stukken.

68. Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende het verbinden van den naam Conrad aan een scheepstimmerwerf te Haarlem, en aan eene straat te IJmuiden, 1883 en 1897. 5 stukken.

69. Ingekomen en minuten van uitgaande brieven, als lid van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs; aanteekeningen, bijdragen voor het gedenkboek en ontvangen drukwerken van genoemd Instituut, 1867—1900. 64 stukken.

70. Correspondentie als lid der Nederlandsche maatschappij ter bevordering van nijverheid, ontvangen drukwerken, courantenverslagen der gehouden vergaderingen, enz., 1878—1902. 99 stukken.

71. Ingekomen brieven, betreffende de bekroning van J. F. W. Conrad, voor zijne beantwoording der in 1864 uitgeschreven prijsvraag betreffende de zeewering bij Petten, benevens enkele aanteekeningen en een couranten-bericht. 4 stukken.

72. Ingekomen en minuten van uitgaande brieven, betreffende de beoordeeling van verschillende prijsvragen, uitgeschreven door het Bataafsche genootschap der proefondervindelijke wijsbegeerte te Rotterdam, van de jaren 1869, 1872, 1886 en 1888, met enkele drukwerken van genoemd genootschap. 29 stukken.

73. Ingekomen stukken en minuten van uitgaande brieven, betreffende het lidmaatschap van binnen- en buitenlandsche wetenschappelijke genootschappen, 1860—1901. 51 stukken.

74. Ingekomen stukken, copie-rapporten van waterstaatsambtenaren, aanteekeningen enz. betreffende verschillende werken van den waterstaat, en opstellen over waterbouwkundige en andere onderwerpen.

Verbetering der kleine rivieren, 1884—1890.
Normaliseering van de rivier de Waal, 1889.
Verbetering van den Neder-Rijn en Lek, 1892—1893.
Waterhoogte op de rivieren, 1891—1893.
Verbetering van de Eem, 1888.
Het Noordzee-kanaal, 1886—1895.

De Waterweg van Rotterdam, 1888—1895.
Het Merwede-kanaal, 1887—1893.
Havenwerken te Amsterdam, 1889.
Haven te Rotterdam, 1892.
Haven van Vere, 1890—1898.
Haven van Harlingen, 1889.
Vluchthaven te Tiel, 1888.
Texelsche zeegaten. 240 stukken.

75. Stukken als voren.

Verdediging van het Noordzee-strand, 1860 en 1889.
Duinen en duinbeplanting, 1891—1892.
Toestand der duinen op Terschelling, 1887.
Waterleidingen.
Waterweg van Gouda naar de ringvaart van den Haarlemmermeerpolder, 1892.
Vaartverbetering om 's-Gravenhage, 1891.
Het plan „Huet" tot verandering van het Noordzeekanaal in een open verbinding van Amsterdam met de Noordzee, 1893.
Verversching van het water in de grachten van Gorinchem, 1889—1891.
Sluizen bij Spaarndam en voorstellen tot verbetering van het Spaarne.
Wegen en vaarten in het hoogheemraadschap van den Amstel, 1889—1891.
Landaanwinning in de Friesche Wadden, 1891.
Opheffing van brug- en sluisgelden op 's Rijks kanalen.
Aanteekeningen op de onteigenings-wet.
Voorschriften voor het uitvoeren en onderhouden van werken ten behoeve van besturen en particulieren.
Maatregelen ter voorkoming van ongelukken en verzekering van werklieden.
Verveningen in Drenthe, 1887—1888.
Verbetering van de afwatering der Geldersche vallei, 1888.
Over den aard van het water in de boezems, die met het Noordzee-kanaal in verbinding staan, en waterverversching in de grachten van Amsterdam, 1893.
IJsbreking en ijsopruiming op rivieren en kanalen.
Opstuwing van het water door den wind. 303 stukken.

76. Stukken als voren.

Bedijking der Friesche Wadden, 1897.
Kaarten, vervaardigd aan de Topographische inrichting

van het Departement van Oorlog. 1893.
Bevloeiing van de Solo-vallei, 1893—1897.
Nieuwe schutsluis te IJmuiden, 1889.
Verbetering van Berkel en Schipbeek, 1884 en 1892.
Afsluiting van de Maas bij Andel, 1892.
Afwatering-kanaal van 's-Hertogenbosch naar Drongelen, 1892—1893.
Afsluiting der Maas beneden Heusden, 1891—1892.
Heusdensche kanaal, 1891—1892.
Verlegging van den Maasmond, 1882—1888. 285 stukken.

77. Geschreven stukken en drukwerken over diverse onderwerpen, door Conrad verzameld, met aanteekeningen van zijne hand en eenige hierop betrekking hebbende brieven:

Over spilsluizen. Extract uit het werk van Simon Stevin, getiteld „Sterckte-bou".
Op te richten societeit tot exploratie van Suriname, 1897.
Het beheer der burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië, door Saltet, 1895.
Atlas des ports maritimes de France.
Berekening van de lengte der graden van de parallelcirkels der aarde.
De haven van Havana.
Verslag der rijkscommissie voor graadmeting en waterpassing, 1891.
Tabel van verschillende snelheden.
Over de voordeelen van slib-bemesting, 1896.
Over het gebruik van het kunst-cement van Cazius.
Aanteekeningen over den Golfstroom.
Over onderzeesche oeververdediging.
Voorziening der kanaalboorden, door P. C. van Kerckhoff, 1883.
Tabellen van de waterhoogte in de Zeeuwsche havens, 1898.
De haven van Blankenberghe.
Maatschappij tot exploitatie van fabrieken voor cement-ijzerwerken, systeem Monier, 1898.
Afdamming der Ooster-Schelde, 1867.
Kaart der rioleering-werken van 's-Gravenhage.
Lengte-profiel der voornaamste kanalen in Drenthe, 1869.
Kaart van het Dortmund-Eems-kanaal.
De haven van Brussel, 1901.
Teekening van sloten en sleutels.
Uitwatering van de Vecht; missive van Hubrecht aan den hoofd-ingenieur H. Rose te 's-Hertogenbosch.
Teekening van Haedicke's veld-windmolen. 94 stukken.

78. Concept van een levensbericht van den hoofd-ingenieur J. G. van Gendt, door J. F. W. Conrad, 1875. 1 stuk.

79. Overzicht van de loopbaan van J. W. Conrad, als ambtenaar van den Waterstaat, geschreven door zijn zoon J. F. W. Conrad. 1 stuk.

80. Ingekomen brieven van buitenlandsche ingenieurs en andere bekende buitenlanders, 1856—1902, met enkele minuten van brieven, door Conrad aan hen geschreven. 96 stukken.

81. Ingekomen brieven, houdende gelukwenschen bij bevordering en aan Conrad verleende onderscheidingen, dankbetuigingen wegens toegezonden boeken en kaarten, enz. 1858—1900, met enkele minuten van Conrad. 222 stukken.

82. Correspondentie betreffende het plaatsen en het herstellen van het monument op het graf van F. W. Conrad Sr., in de Groote-kerk te Haarlem, 1842—1843, en 1886—1888. 9 stukken.

83. Stukken betreffende vrijstelling van den dienst bij de nationale militie voor J. F. W. Conrad, 1845—1851. 5 stukken.

84. Geslachtslijsten van de familie Conrad, extracten uit registers van geboorten, huwelijken en overlijden, enz. 15 stukken.

Van dr. C. A. Wilkens te Kalksburg bij Weenen.

XXXII. 1. Brieven van mr. G. Groen van Prinsterer aan dr. C. A. Wilkens, 10 Juli 1871—3 April 1876. 50 stukken.

2. Brieven van mevrouw Groen van Prinsterer aan dr. C. A. Wilkens, 29 Maart 1876—7 Januari 1878. 21 stukken.

3. Brieven van dr. C. A. Wilkens aan mevrouw Groen van Prinsterer, 14 September 1873—15 Maart 1879. 16 stukken.

4. Lijkrede op mevrouw Groen van Prinsterer door ds. Moll, 18 Maart 1879. 1 stuk.

Van de erfgenamen van mr. L. E. A. Baron Sloet tot Oldhuis te Haarlem.

XXXIII. Archief van het geslacht Sloet.

Geslacht Sloet.

1. Geslachtswapen in kleuren op papier en kwartierstaten van verschillende leden. 9 stukken.

2. Genealogiën van het geslacht. 17 stukken.

3. Copiën van elders berustende stukken betreffende de genealogie van het geslacht, XVe—XVIIIe eeuw. 55 stukken.

4. Extracten uit de judiciaal- en ridderschaps-registers van Overijssel, betreffende de verschrijving van leden van het geslacht, 1460—1661. 4 stukken.

5. Verklaring van de ridderschap en edelen van Overijssel dat de geslachten Sloet, Kruyse en ter Brugge riddermatig zijn. Kampen 24 Juli 1706. 1 stuk.

Op perkament met 3 gekleurde wapens.

6. Verklaring van den syndicus der ridderschap van Cleve dat het wapen van Sloet in het jaar 1691 onder de kwartieren van Van Spaen is opgezworen. Cleve 11 October 1771. 1 stuk.

7. Notarieele copie van het Kon. besluit van 29 Augustus 1819 waarbij de titel van Baron wordt erkend voor het geslacht Sloet tot Twee Nijenhuizen, Sloet van Oldruitenbergh, Sloet van Hagendorp, Sloet van Lindenhorst, Sloet van Warmelo en Sloet van Westerholt. 1 stuk.

8. Lijkrede, dissertatiën, brieven van rouwbeklag enz. betreffende leden van het geslacht. 1 pakket en 8 stukken.

9. Inventaris van het archief, opgemaakt door Mr. L. E. A. Baron Sloet tot Oldhuis. 1 portefeuille.

10. Genealogie van het geslacht opgemaakt door denzelfde. 1 deel.

Oudste tak.

1). Arent Sloet tot Tweenijenhuisen, gehuwd met Juriana van Keppel.

11. Huwelijksvoorwaarden van Arent Sloet en Juriana van Keppel, 2 Januari 1549. 1 stuk.

Copie geteekend door A. van Bentheim.

12. Magescheid tusschen Arndt Sloet en de kinderen van Van Keppel, 29 September 1555. Copie. 1 stuk.

13. Lijst van verpandingen gedaan door Arnt Sloet, 1550—1575. 1 stuk.

14. Schuldbekentenis van Arnt Sloet en Corien (zijne echtgenoote), 1556. 1 stuk.

15. Schuldbekentenis van Juriana van Keppel, weduwe Arnt Sloet, 1594. 1 stuk.

2). Jan Sloet tot Tweenijenhuisen, (zoon van A. Sloet n°. 1), gehuwd met Adriana Kruise.

16. Huwelijksvoorwaarden van Johan Sloet en Adriana Kruise. 17 Februari 1582. 1 stuk.

Copie geteekend door A. van Bentheim.

17. Verklaringen omtrent de riddermatigheid van het geslacht Kruise in het stift van Munster, 9 September 1711 en z. d. 3 stukken.

3). Wolter Sloet tot den Kersenberg (zoon van J. Sloet n°. 2), gehuwd met Anna Catharina van Wijnbergen.

18. Huwelijksvoorwaarden van Wolter Sloet en Anna Catharina van Wijnbergen, 15 Juni 1637. 1 charter en 1 stuk.

19. Testament van Wolter Sloet en Anna Catharina van Wijnbergen, 7 Mei 1664. 1 stuk.

20. Als voren, dd. 30 April 1667. 1 stuk.

21. Verklaring voor het gerecht van Zutphen door Wolter Sloet en Anna Catharina van Wijnbergen over hun testament van 2 Mei 1667. 1 charter.

22. Verdeeling der nalatenschap van Ernst Sloet door zijne broeders Arent, Wolter en Johan Sloet, 10 April 1639. Copie. 1 stuk.

23. Accoord gemaakt tusschen de broeders en zuster, Ernst, Juriana, Wolter en Johan Sloet, waarbij de havezathe de Kersenberg aan Wolter Sloet wordt toegewezen, 1 December 1643. Copie. 1 stuk.

24. Insinuatie van Wolter Sloet tot den Kersenberg aan de erven van Derk van Keppel om tot eene nieuwe verdeeling van goederen over te gaan, 21 November 1648. Copie. 1 stuk.

25. Verhuurcontract van een tiend, geteekend door Wolter Sloet tot den Kersenberg, 14 Jan. 1663. 1 stuk.

26. Magescheid tusschen Adriaan, Judith en Anna Catharina van Wijnbergen, de laatste gehuwd met Wolter Sloet, 9 en 21 Juli 1651. 1 charter en 1 stuk.

27. Aanteekeningen betreffende het goed Kersenberg, XVIIe eeuw. 1 stuk.

28. Vertoog over de riddermatigheid van het geslacht van Wijnbergen, XVIIIe eeuw. 1 stuk.

29. Attestatiën omtrent de riddermatigheid van het geslacht van Wijnbergen, XVIIIe eeuw. 3 stukken.

30. Magescheid tusschen Herman en Johan van Wijnbergen, over de nalatenschap hunner moeder en van hunne tante Margrietha Marthens, 4 April 1614. 1 stuk.

31. Huwelijksvoorwaarden van Johan van Wijnbergen en Judith van Wijnbergen, 10 October 1635. 1 charter.

32. Magescheid tusschen de kinderen van Johan van Wijnbergen d'oude en Wijchmoet Casijns, 20 December 1639. Authentieke copie. 1 stuk.

33. Testament van Judith van Wijnbergen, weduwe van Johan van Wijnbergen, 3 November 1651. Authenthieke copie. 1 stuk.

4). Herman Jan Sloet tot den Kersenberg (zoon van Wolter Sloet n°. 3), gehuwd 1°. met Adriana Elisabeth Sloet, 2°. met Aleyda van Hemert.

34. Huwelijksvoorwaarden van Herman Jan Sloet en Adriana Elisabeth Sloet, 29 September 1659. 1 charter.

5). Adriaan Sloet tot den Kersenberg, Oye en Westerborch (zoon van Wolter Sloet n°. 3), gehuwd met Margaretha Elisabeth van Hattum.

35. Huwelijksvoorwaarden van Adriaan Sloet en Margaretha Elisabeth van Hattum, 10 Augustus 1671. (in duplo), 2 charters.

36. Opdrachten van huizen te Hattem aan Adriaan Sloet, 9 Augustus 1690, 30 Januari 1691. 2 charters.

37. Opdracht van een huis te Zutphen door Herman Jan Sloet en R. A. van Hemert, echtelieden, aan hun broeder Adriaan Sloet, 24 Februari 1712. 1 charter.

38. Opdracht van de goederen den Kersenberg, Icking en Eyerkamp door Herman Jan Sloet en R. A. van Hemert, echtelieden, aan hun broeder Adriaan Sloet tot den Westenborch, 22 December 1716. 1 charter.

39. Burgerbrief van de stad Dundee voor Adriaan Sloet, heer van Kersenberg, 14 Mei 1716. 1 charter.

40. Genealogische aanteekeningen en attestatiën omtrent het wapen en den adel van het geslacht van Hattum, XVIIIe eeuw. 7 stukken.

41. Extracten uit de doop en trouwboeken te Hattem betreffende voornoemd geslacht, 1598—1648. 1 stuk.

42. Accoord gemaakt voor het gerecht van Utrecht tusschen de erfgenamen van Daniel van Hattum, 12 Februari 1632. Copie. 1 stuk.

43. Magescheid tusschen de kinderen van Jan van Hattum en Agnes Rengers, 24 Januari 1633. 1 stuk.

44. Notarieele attestatie waaruit blijkt dat het geslacht Rengers was opgezworen in de Marksche Ridderschap in 1686. 1 stuk.

45. Huwelijksvoorwaarden van Johan van Hattum en Margaretha de Pottere, 25 Februari 1648. Copie. 1 stuk.

46. Verkoop van land te Vollenhove door Jan van Hattum gehuwd met Margaretha de Pottere, namens hunne dochter Margaretha Elsabeta van Hattum, aan Hendrik Wychers, 4 November 1652. 1 stuk.

47. Contract van ruil tusschen Johan Romswinckel en Peter van Pottre, 17 November 1595. 1 stuk.

48. Huwelijksgeboden van Godschalk de Pottere en Elisabeth Tengnagel, Goch 28 Juli 1611. 2 stukken.

49. Testament voor schepenen van Zwolle van Johan ter Borchorst, 7 September 1639, met 5 transfixen: a—d. approbatiën van voornoemd testament door de gerechten van Steenwijk, Isselham, Vollenhove en Kuinre A°. 1640—1641. e. testament van Machtelina Luickense, ten behoeve van de kinderen van Godschalk de Pottere, 14 December 1649. 6 aaneengehechte charters.

50. Beleening van Wilhem Luyckensen, burgemeester van Zwolle, gehuwd met Fenna Voet, door den ambtman van het stift Essen met het goed Nannink, hem aanbestorven van zijn zwager Wolter Voet, 8 Juli 1585. 1 charter.

51. Beleening van Machteld Luyckensen, door den proost van Deventer, met land in Mastenbroek, na den dood van haren vader, 9 Juli 1594. 1 charter.

52. Beleening van Machteld Lucassen, door den ambtman van het stift Essen, met het goed Nannink, na den dood van Lucas Goetman, 13 Juli 1637; met 2 transfixen van 14 Augustus 1653 en 27 Mei 1668 waarbij nieuwe momberen gesteld worden. 3 aaneengehechte charters.

53. Schuldbekentenis van Engelbert van Duiren ten behoeve van Margaretha de Pottere vanwege hare moeder Elisabeth van Tengnagel, weduwe de Pottere, 25 April 1640. 1 stuk.

54. Magescheid tusschen de kinderen van Godschalk de Pottere en Elisabeth Tengnagel, 3 October 1648. 2 stukken.

55. Verdrag tusschen de broeders Peter en Nicolaas van Pottre, 7 October 1651. 1 stuk.

56. Beleening van Anna Sophia de Pottre door het vrij-wereldlijk stift Essen met het goed Nanninck in het kerspel Ommen, 15 October 1688. 1 charter.

57. Certificaten van den wapenheraut C. Beuchelier over den adel van het geslacht de Pottere, 1709. 2 stukken.

58. Wapens in kleuren van Potter, Potter van Loo en Martens. 2 stukken.

59. Certificaat van ridder- en stiftmatige personen over den adel van het geslacht de Potter, 1712. 1 stuk.

60. Genealogie de Potter, opgemaakt door den wapenheraut A. F. Jaerens, Brussel 11 Augustus 1749. 1 stuk.

61. Genealogische aanteekeningen betreffende de geslachten van Estvelt, van Hattum en de Potter. 3 stukken.

6). Arent Herman Sloet tot Hagensdorp (kleinzoon van een broeder van Wolter Sloet, n°. 3).

62. Testament van Arent Herman Sloet, drost van Vollenhove, 20 Februari 1728. Copie. 1 stuk.

7). Gijsbert Frederik Sloet tot Marxveld (zoon van Herman Jan Sloet n°. 4), gehuwd met Armgardina Margaretha Gansneb gen^{d}. Tengnagel.

63. Inventaris der nalatenschap van A. M. Gansneb gen^{d}. Tengnagel, echtgenoote van G. F. Sloet, 19 November 1723. 1 stuk.

64. Inventaris der nalatenschap van Arent Herman Sloet, 24 April 1728. 1 stuk.

8). Adriaan Sloet tot den Kersenberg (zoon van Herman Jan Sloet n°. 4) gehuwd met Frederika Johanna Grevink.

65. De 8 kwartierwapens op perkament in kleuren van Adriaan Sloet, heer tot Kersenberg. 1 stuk.

9). Frederika Margaretha Sloet, (dochter van Adriaan Sloet nº. 8), gehuwd met Boldewijn Sloet tot Lindenhorst.

66. Magescheid der nalatenschap van A. M. Gansneb gend Tengnagel, gehuwd gewéést met G. F. Sloet tot Marxveld, 2 Juni 1759. 1 stuk.

10). Wolter Herman Sloet tot Diepenbroek, Kersenberg, Oije en Westerborch, (zoon van Adriaan Sloet nº. 5), gehuwd 1º met Angenis Reiniera van Lintelo tot de Marsch, 2º. met Cornelia de Gennes de Felin.

67. Huwelijksvoorwaarden van Wolter Herman Sloet en A. R. van Lintelo, 17 April 1708. (In duplo). 2 charters.

68. Perkamenten-blad waarop de wapens in kleuren van: Lintelo, Scheele, Heumen, Coevorden, Veen, Ripperda, Wijnbergen, Ittersum, Lintelo, Unia, Dorth, Aylva, Heumen, Meckema, Boecop en Achelen. 1 stuk.

69. Huwelijksvoorwaarden van Wolter Herman Sloet en diens tweede vrouw Cornelia de Gennes de Felin, 11 Februari 1717. (In duplo). 2 charters.

70. Opdracht van het goed Hasseler enz., aan Wolter H. Sloet,.... Augustus 1730. 1 charter.

71. Beleening van Hector de Gennes en Jacquette de Blamon, echtelieden, door Christina van Denemarken, hertogin-weduwe van Calabrië enz., met de heerlijkheid Phelin, 22 October 1549. 1 charter.

72. 16 kwartieren van Cornelia de Gennes de Felin, Frau van Coeverden tot Walfordt. Op papier in kleuren. 1 stuk.

11). Jan Adriaan Sloet tot Westerholt (zoon van Adriaan Sloet nº. 5).

73. Opdrachten van landerijen te Vollenhove door Adriaan Sloet en E. M. van Hattum, echtelieden, aan hun zoon Jan Adriaan Sloet, 30 Augustus en 9 September 1715 en 27 Februari 1717. 3 charters.

74. Beleening met voornoemde landerijen, 27 Februari 1717. 1 charter.

75. Opdracht van landerijen te Vollenhove aan Jan Adriaan Sloet, 30 December 1730. 1 charter.

76. Beleening van Jan Adriaan (Joost) Sloet, door de leenkamer van den huize Wisch, met den hof te Hasselaer en Wennekinck c. a., na den dood van zijnen vader Adriaan Sloet. 22 Maart 1737. 1 charter, (zegel verloren).

12). Jan Adriaan Joost Sloet tot Diepenbroek en Oije, (zoon van Wolter Herman Sloet, nº. 10), gehuwd met Anguina Elisabeth Albertina van Heeckeren tot de Nettelhorst.

77. Huwelijksvoorwaarden van J. A. J. Sloet en A. E. A. van Heeckeren tot Nettelhorst, 22 Februari 1740. (In duplo). 2 charters.

78. Approbatie door het leenhof van Gelre en de graafschap Zutphen van de huwelijksvoorwaarden van J. A. J. Sloet en A. E. A. van Heeckeren tot Nettelhorst, voor zoover deze hunne leenen in Gelderland betreffen, 7 Mei 1740. 1 charter.

79. Approbatie als voren, voor zoover de leenen van den huize Vorden betreft, 25 Maart 1760. 1 charter.

80. Commissie van Zijne Hoogheid voor J. A. J. Sloet, als ordinaris gedeputeerde in de binnenlandsche deputatie des kwartiers van Zutphen, 31 Januari 1756. 1 stuk.

81. Besloten testament van J. A. J. Sloet en A. E. A. van Heeckeren tot Nettelhorst, 29 Augustus 1742. (In duplo). 2 stukken.

82. Registratie van het voornoemde testament door het gerecht van Zutphen, 29 Augustus 1742. 1 charter.

83. Opening van het voornoemde testament door het gerecht van Zutphen, 5 October 1771. 1 stuk.

84. Verklaring van Henrich heer thoe Ghemen dat hij Herman van Dijpenbroke zal schadeloos houden voor de gelofte die zij jegens Gherde van Heeckeren aangegaan hebben, 27 Augustus 1457. 1 charter. (Zegel verloren).

85. Magescheid tusschen Jacoba Judith Isabella vrijvrouwe van Rechteren, douairière van Evert vrijheer van Heeckeren tot Nettelhorst en hare kinderen, 22 Juni 1731. Met transfix van 6 December 1731, behelzende approbatie voor de leengoederen. 1 charter met transfix.

86. Nadere magescheid als voren bij het aangaan van haar tweede huwelijk met den vrijheer van Huffel, 5 Augustus 1739. 1 charter.

87. Brief aan mevrouw de douairière Sloet geb. van Heeckeren over een genealogisch onderzoek, 29 Juni 1770. 1 stuk.

13). Anna Margaretha Elsebeen Sloet, (dochter van Wolter Herman Sloet n°. 10), gehuwd met Roelof van Hoevell.

88. Huwelijksvoorwaarden van Anna M. E. Sloet en Rudolph van Hoevell heer van Nijenhuis, 12 Juli 1728. 1 charter.

14). Agnes Reiniera Arnoldina Wilhelmina Sloet (dochter van Jan Adriaan Joost Sloet, n°. 12).

89. Verhandelingen over den adel van de 16 geslachten waaruit de kwartieren bestaan van A. R. A. W. Sloet dochter tot Diepenbroek. Z. d. 1 deel.

15). Everdina Carolina Jacoba Sloet, (dochter van Jan Adriaan Joost Sloet, n°. 12).

90. 16 kwartieren, opgezworen door Geldersche edelen, van Everdina Carolina Jacoba Sloet, 1756. Op perkament in kleuren en copiën. 4 stukken.

91. 8 kwartieren, opgezworen door de leden van de ridderschap der graafschap Mark, van Everdina Carolina Jacoba Sloet, 1 Mei 1765. 1 stuk. Op perkament in kleuren. 1 stuk.

92. 8 kwartieren van Everdina Carolina Jacoba Sloet, waarop zij geadmitteerd werd als stiftsjuffer van het stift Bedbur, 18 December 1769. 1 stuk.

16). Adriaan Wolter Willem Sloet tot Diepenbroek en Sinderen (zoon van Jan Adriaan Joost Sloet nº. 12), gehuwd met Johanna Helena van Rhemen.

93. Beleeningen van A. W. W. Sloet, door de leenkamer van de hoogheid Wisch, met het goed den hof tot Hasselaer, enz., 10 April 1769, 3 Jan. 1774. 2 charters.

17). Robbert Adolf Borchard Jan Sloet tot Westerholt (zoon van Jan Adriaan Joost Sloet nº. 12), gehuwd met Geertruida van Lijnden.

94. Huwelijksvoorwaarden van R. A. B. J. Sloet tot Westerholt en Geertruida van Lijnden tot den Oldenaller, 5 November 1784. 1 stuk.

18). Ludolph Evert Willem Sophonius Sloet tot Oldhuis (zoon van Jan Adriaan Joost Sloet nº. 12), gehuwd met Anna Geertruida van Broeckhuysen.

95. Huwelijksvoorwaarden van L. E. W. S. Sloet tot Oldhuis en Anna Geertruida van Broeckhuysen, 19 December 1782. In triplo. 3 charters.

96. Kerkelijke attestatie van de huwelijksgeboden van L. E. W. S. Sloet en A. G. van Broeckhuysen. Zutphen 19 December 1782. 1 stuk.

97. Magescheid tusschen de erfgenamen van J. A. J. Sloet tot Diepenbroek en A. E. A. van Heeckeren tot Nettelhorst, 1 en 4 April 1769. 1 stuk.

98. Nadere magescheid betreffende de nalatenschap als voren, 25 October 1776. In duplo. 2 stukken.

99. Commissie van Zijne Hoogheid voor L. E. W. S. Sloet tot Oldhuis als gecommitteerde in den Raad van State wegens de Ridderschap van Overijssel, kwartier Vollenhove, 26 October 1787. 1 stuk.

100. Commissie als voren van H. H. Mog., 21 November 1787. 1 charter. (Zegel verloren).

101. Missive van den Hoogen Raad van Adel aan L. E. W. S. Sloet tot Oldhuis te Zwolle, behelzende toezending van het extract Kon. besluit van 13 Februari 1815 nº. 60. 1 stuk.

102. Besluit van den Souvereinen Vorst houdende erkenning van L. E. W. S. Sloet tot Oldhuis als lid der Ridderschap van Overijssel, 28 Augustus 1814. Authentiek extract. 1 stuk.

103. Besloten testament van Theodora Margaretha Swaen, gedeponeerd bij het gerecht van Zutphen en waarbij zij tot universeele erfgename stelt hare nicht Anna Geertruida van Broeckhuysen, gehuwd met L. E. W. S. Sloet tot Oldhuis, 13 Augustus 1782. 2 stukken.

104. Nadere mageschеid tusschen de onder nº. 97 vermelde erfgenamen, waarbij aan L. E. W. S. Sloet, de adellijke havezathe het Oldhuis met het recht van beschrijving in de Ridderschap van Overijssel wordt toegekend, 21 Augustus 1782. 1 stuk.

105. Extract-landdagsreces van Gelderland, waarbij aan Anna Geertruid van Broeckhuysen vergunning verleend wordt om met L. E. W. S. Sloet in het huwelijk te treden,... December 1782. 1 stuk.

106. Extract uit het protocol van pers. kennisse van Zutphen volgens hetwelk Anna Geertruid Swaen, gehuwd geweest met Hotse Aysma van Lauta, tot universeele erfgename stelt haar eenige kleindochter A. G. van Broeckhuysen, gehuwd met L. E. W. S. Sloet tot Oldhuis, 8 September 1783. 1 stuk.

107. Opdracht door Theodora M. Swaen aan L. E. W. S. Sloet en A. G. van Broeckhuysen, echtelieden, van een huis te Zutphen, 22 Maart 1785. 1 charter.

108. Testament van Theodora Margaretha Swaen, ten behoeve van Anna Geertruid van Broeckhuijsen, gehuwd met L. E. W. S. Sloet tot Oldhuis, 23 Maart 1785. 1 stuk.

109. Huwelijksvoorwaarden van Wilt Hendrik van Broeckhuysen en Scheltina Anna Ida Aysma van Lauta, 22 Juli 1762. 1 charter.

110. Genealogische aanteekeningen over het geslacht van Broeckhuysen. 8 stukken.

111. Stamtafel van het geslacht Swaen, op perkament met gekleurde wapens, XVIIIe eeuw. 1 stuk.

112. Opdracht, wissel en volmacht betreffende het geslacht Swaen, 1699, 1754. 3 stukken.

113. Schuldbekentenis, accoord, processtukken, enz., betreffende het geslacht van Aysma, 1659—1759. 6 stukken.

114. Huwelijksvoorwaarden van Hotze van Aysma van Lauta en Anna Geertruid Swaen, 6 November 1727. (In duplo). 2 charters.

115. Magescheid tusschen Theodora Margaretha Swaen en Anna Geertruid Swaen, gehuwd met Hotze van Aysma van Lauta, dochters van Antonie Swaen en van Maria van Diemen, 14 November 1740. 1 stuk.

116. Staat en inventaris der nalatenschap van Anna Geertruid Swaen, weduwe Hotze van Aysma van Lauta, 26 December 1782. 1 stuk.

19). Jan Adriaan Joost Sloet tot Oldhuis (zoon van Ludolph Evert Willem Sophonius Sloet nº. 18), gehuwd met Johanna Jacoba S. Visser.

117. Kennisgeving door den Hoogen Raad van Adel aan J. A. J. Sloet tot Oldhuis dat hij gerechtigd is tot het voeren van den titel van Baron, 15 Mei 1822. 1 stuk.

118. Kennisgeving door den gouverneur der provincie Gelderland aan J. A. J. Sloet tot Oldhuis dat hij benoemd is tot districts-commissaris van Over- en Middel-Veluwe, 28 December 1827. 3 stukken.

119. Kennisgeving door den Minister van Binnenlandsche Zaken aan J. A. J. Sloet tot Oldhuis dat hij benoemd is tot ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw, 8 October 1840. 2 stukken.

120. Benoeming van J. A. J. Sloet tot Oldhuis door Z. M. koning Willem III tot commandeur in de Orde van de Eikenkroon, 15 Juni 1850. 1 stuk.

20). Ludolph Anne Jan Willem Sloet tot de Beele (zoon van Jan Adriaan Joost Sloet nº. 19), gehuwd met Jacoba Maria Visser.

121. Zijn photographisch portret. 1 stuk.

21). Bartholomeus Willem Anne Elisa Sloet tot Oldhuis (zoon van Jan Adriaan Joost Sloet nº. 19), gehuwd met Wilhelmina Hendrika Arntzenius.

122. Stukken betreffende zijne aanstelling tot schoolopziener, lid en president van de arrondissements rechtbank te Zwolle, van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van de commissie van wetgeving voor de Nederlandsch-West-Indische bezittingen, enz., 1824—1862. 15 stukken.

123. Diploma's van genootschappen, 1837—1879. 10 stukken.

124. Levensberichten. 10 stukken.

125. Brief van Joseph Israëls, met potloodschets 1859. 1 stuk.

22). Mr. Ludolf Edward Alfred Sloet tot Oldhuis, (zoon van Bartholomeus Willem Anne Elisa Sloet nº. 21).

126. Bul der Leidsche hoogeschool tot jur. doctor, aanstellingen tot advocaat, rechter in de arrondissements rechtbank te Winschoten en Haarlem, vice-president der arrondissements rechtbank te Leiden, officier der d.d. schutterij, lid van het gesticht Meerenberg, enz., XIXe eeuw. 12 stukken.

Jongere tak.

1). Johan Sloet de Jonge, gehuwd met Florentina van Buckhorst.

127. Staat der huwelijksgoederen van Johan Sloet de Jonge, z. d. 1 stuk.

128. Uitspraak over een „bijsterendijk", bezegeld door den drost van Vollenhove Johan Sloet, 9 October 1571. 1 charter.

129. Brief van Carel van Gelder aan zijn zwager Johan Sloet, drost van Vollenhove, Arnhem 5 October 1588. 1 stuk.

130. Opdracht door Agnes van Ittersum. weduwe van E. Ripperda aan Johan Sloet de Jonge en Florentina van Buckhorst, echtelieden, van $^1/_3$ deel eener losrente, 10 Juni 1592. 1 charter.

131. Brieven aan Johan Sloet van zijn gemachtigde te Arnhem over tienden, Januari 1609. 2 stukken.

132. Pachtcontract geteekend door Johan Sloet de Jonge 10 Juni 1610. 1 stuk.

133. Testament van Johan van Buckhorst, 1416. Copie. 1 stuk.

134. Beleening van Willem van Buckhorst door den stadhouder der leenen van het hertogdom Gelre en de graafschap Zutphen, met tienden te Zalk, 11 Maart 1474. 1 stuk.

135. Magescheid tusschen Willem, Herman en Johanna van Buckhorst, broeders en zuster, betreffende de nalatenschap van hun vader en van hun oom, 19 November 1478. 1 stuk.

136. Kwijting door kerkmeesters van Zalk eener som ontvangen van Johan van Buckhorst, als executeur van het testament zijner moeder Aleyd van Buckhorst, 11 Maart 1536. 1 stuk.

137. Verklaring van den vicaris van St. Johans-altaar in de Nicolaas-kerk te Kampen, omtrent de aflossing eener rente door Willem van Buckhorst, 21 Maart 1548. Copie. 1 stuk.

138. Verdrag tusschen den rentmeester van Salland, c. a. en Willem van Buckhorst, over pacht van landen in Zallikerbroek, 18 Juni 1549. 1 stuk.

139. Oproeping van Willem van Buckhorst door den stadhouder, canselier en raden van Overijssel, Drenthe en Lingen, Zwolle 2 November 1562. 1 stuk.

140. Attestatiën van het gerecht van Zalk over den bouw van het huis Bouckhorst, 15 en 17 November 1562. 1 stuk.

141. Attestatie van het gerecht van Zalk dat Thomas van Buckhorst en zijne zuster Sebastiana in der tijd verkocht hebben zekere bouwhoeve aan hun oom Johan van Buckhorst, gehuwd met Aleyd Mulert, 4 Augustus 1564. 1 stuk.

2). Mechteld Sloet, (dochter van Johan Sloet de Jonge nº. 1), gehuwd met Borchard van Oer.

142. Huwelijksvoorwaarden van Borghard van Oer en Mechteld Sloet toe Buchorst, 30 Maart 1606. 1 charter.

143. Rekening, accoord en verdrag over de nalatenschap van Willem van Buckhorst en Mechteld Oem van Wijngaarden, tusschen de erfgenamen van Johan Sloet de Jonge, Carel van Gelder en Alexander Bentinck, 1614, 1615. 1 deel.

144. Accoord over de nalatenschap van Agnes van Westerholt, vrouwe van Almelo, tusschen Mechteld Sloet, weduwe Borchard van Oer en verdere erven, 5 Maart 1618. 1 stuk.

145. Paspoort van Maurits Prins van Oranje voor Borchard van Oer te Munster, om te mogen verblijven in de vereenigde provinciën, Deventer 15 Augustus 1605. 1 stuk.

146. Paspoort van den Graaf van Gelre voor Borghard van Oer en zijn knecht, om te mogen verblijven in Overijssel, Twente en het stift van Munster, 16 Juli 1606. 1 stuk.

3). Boldewijn Sloet tot Slotenhagen en Lindenhorst (kleinzoon van den broeder van Johan Sloet de Jonge nº. 1), gehuwd met Johanna Catharina Gansneb gend. Tengnagel.

147. Beleening van Boldewijn Sloet door de leenkamer van Overijssel met landerijen in het schoutambt van Vollenhove, na den dood van zijn vader Conrad Willem Sloet, 12 Februari 1684. 1 charter, (zegel verloren).

4). Agnes Wilhelmina Sloet (zuster van Boldewijn Sloet nº. 3) gehuwd met Schutto Gerrit van Frijdag.

148. Huwelijksvoorwaarden van Schutto Gerrit van Frijdag en Agnes Wilhelmina Frederika Sloet, 25 Januari 1704. 1 charter.

5). Roelof Sloet tot de Hare (kleinzoon van Boldewijn Sloet nº. 3).

149. Testament van Roelof Sloet, heer tot de Hare, 2 Mei 1788. 1 stuk.

6). Lodewijk Arend Sloet tot Plattenburg (broeder van Roelof Sloet nº. 5), gehuwd met Johanna G. J. van Sytzama.

150. Huwelijksvoorwaarden van L. A. Sloet en J. G. J. van Sytzama, 3 September 1753. 1 charter.

151. Magescheid tusschen de kinderen van C. W. Sloet tot Lindenhorst en Anna Judith van Echten, 16 Januari 1746. 1 stuk.

152. Erfdeeling als voren, 9 Mei 1760. 1 stuk.

153. Stukken betreffende den nagelaten boedel van Tekko Dominicus van Sytzama, zijnde de vader van M. P. D. van Sytzama en J. G. J. van Sytzama gehuwd met L. A. Sloet, 1758. 1 charter en 2 stukken.

154. Verkoop door L. A. Sloet aan zijn broeder Coenraad Willem van zijn $^1/_4$ aandeel in de havezathe Marxveld, 1 Januari 1758. 1 stuk.

155. Overeenkomst van L. A. Sloet met zijne zuster Judith Agnes, aangaande eene gekochte praebende, 1 Januari 1771. 1 stuk.

156. Besloten testament van L. A. Sloet, 12 November 1780. (In duplo). 2 charters.

157. Magescheid tusschen de erfgenamen van Judith Agnes Sloet van Lindenhorst, 19 April 1781. 1 stuk.

158. Commissiën voor L. A. Sloet als vaandrig, luitenant, ritmeester en luitenant-kolonel, 1741—1766. 2 charters en 2 stukken.

159. Ontslag van L. A. Sloet tot Plattenburg als luitenant-kolonel, 22 Februari 1775. 1 stuk.

160. Commissie van H. H. Mog. voor L. A. Sloet als Raad ter Admiraliteit op de Maas, 5 Mei 1777. 1 charter.

161. Idem ter Admiraliteit van Amsterdam, 8 Mei 1780. 1 charter.

162. Commissie van Zijne Hoogheid voor L. A. Sloet als landrentmeester van het kwartier van Vollenhove, 6 Juli 1784. 1 stuk.

163. Huwelijksvoorwaarden van F. D. van Sytzama en Anna Clant van Hankema, 21 Juli 1730. Authentieke copie. 1 stuk.

164. Opening van het besloten testament van J. A. van Sytzama tot den Blankenhemert, 10 Maart 1757. 1 stuk.

165. Testament van F. D. van Sytzama, 27 April 1753. Copie. 1 stuk.

166. Provisioneel magescheid tusschen de erfgenamen van J. A. van Sytzama heer van den Blankenhemert, 8 Juni 1768. Authentieke copie. 1 stuk.

167. Magescheid als voren, 6 October 1769. 1 stuk.

168. Schuldbekentenissen, liquidatiën, brieven, enz., betreffende de nalatenschappen van Sytzama, XVIIIe eeuw. 39 stukken.

169. Stukken betreffende de limieten van landen in Westerwolde en Drente. XVIIe eeuw. 3 stukken.

7). Judith Agnes Sloet (zuster van Roelof Sloet nº. 5).

170. Testament van Judith Agnes Sloet, 2 Maart 1780. 1 stuk.

Jongste tak.

1). Timon Sloet tot Bukelo, gehuwd 1º. met Aleida van Rouwenoord, 2º. met Agatha Bellaerts.

171. Attestatiën van Jan van Isselmuden en Henrick Sloet, neven van Timon Sloet, dat hij is een zoon van Arent Sloet en Mechteld van der Veen, 11 Maart 1662. 2 stukken.

172. Huwelijksvoorwaarden van Timon Sloet en Agatha Bellaerts, 15 September 1666. 1 stuk.

2). Geert Sloet tot Warmelo, (broeder van TimonSloet nº. 1), gehuwd met Charlotte van Gelre tot Warmelo.

173. Huwelijksvoorwaarden van G. Sloet en Charlotte van Gelre tot Warmelo, 24 Juni 1654. (In duplo). 2 stukken.

174. Codicil van Charlotte van Gelder, gehuwd met G. Sloet, 8 Mei 1657. Copie. 1 stuk.

175. Testament van Charlotte van Gelder, weduwe G. Sloet, 7 October 1679. 1 stuk.

176. Huwelijksvoorwaarden van Derrick van Briennen van de Lathmer en Charlotte van Gelder, 15 October 1626. Notarieele copie. 1 stuk.

177. Verdeeling tusschen Charles, Charlotte, Fenna, Elsabe en Judith van Gelder, broeder en zusters, van de nagelatene ouderlijke goederen Warmelo, Geldersche-Weert, enz., 19 Januari 1629. 1 stuk.

178. Magescheid tusschen de kinderen van Adolf van Gelder en Maria van Batenborgh, 28 November 1633. (In duplo). 2 charters.

179. Magescheid tusschen Charlotte, Fenna, Elsabe en Judith van Gelder, betreffende de nalatenschap van haren broeder Carel Godfried van Gelder, 2 October 1639. 1 charter en 1 stuk. (zegel verloren.)

180. Magescheid en verdeeling van de Geldersche Weert, tusschen Charlotte, Elsabe en Judith van Gelder, 7 Juni 1640. (In duplo.) 2 charters.

181. Genealogische staat van het geslacht van Gelder. 1 stuk.

3). Gerard Sloet tot Oldenhof en Singraven (zoon van den broeder van den vader van Timon Sloet nº. 1), gehuwd met Johanna Florentina van Oer tot Buckhorst.

182. Huwelijksvoorwaarden van G. Sloet tot den Oldenhof en Johanna Florentina van Oohr, 15 Mei 1634. 1 stuk.

183. Verkoop door Johan van Welvelde, gehuwd met Florentina van Oer, aan G. Sloet gehuwd met Johanna Florentina van Oer, van de havezathe Landsinkhof, 2 Januari 1650. 1 stuk.

184. Paspoort van Isabella Clara Eugenia, Infante van Spanje, voor Lambert Bernhard van Oer, om zich te begeven van Frankrijk naar Holland, Brussel 9 Augustus 1632. 1 stuk.

185. Protest van Agnes Florentina van Oer zu Buckhorst, douairière van Welvelde zu Diepenbroek, 7 Augustus 1650. 1 stuk.

186. Administratieve stukken betreffende verpachtingen, visscherij, enz., van den huize Buckhorst, XVIIe eeuw. 2 bundels.

187. Inventaris van charters enz., aanwezig op den huize Buckhorst, XVIIe eeuw. 6 bladen.

188. Overdracht van goederen door Josina Barmentloe weduwe van Herman van Welvelde en hare kinderen, aan hun zoon en broeder Joost van Welvelde, 26 Mei 1598. 1 stuk.

189. Brieven van Christoph Bernhard bisschop van Munster, aan Johan van Welfelt tot Diepenbroeck, 8 Augustus 1657 en 28 April 1658. 2 stukken.

190. Abolitie door Christoph Bernhard bisschop van Munster, voor Borchardt Joost van Welfeldt, 10 Mei 1669. 1 stuk.

191. Commissiën enz., voor Borchardt Joost van Welvelde heer van Zalk, als gecommitteerde ter Staten-Generaal, den Raad van State, enz., 1685—1702. 10 stukken.

192. Huwelijksvoorwaarden van Borchardt Joost van Welvelde, vrijheer van Zalk en Veecaten, heer van Meulekate, landdrost van Isselmuden en van Alitea Anna van Haeften, dochter toe Gramsbergen, 27 Juni 1704. 1 stuk.

193. Familie-bescheiden, processtukken, enz., voor het meerendeel afkomstig van B. van Welvelde tot Diepenbroeck, drost van Bocholt, XVIIe eeuw. 1 portefeuille.

4). Arent Sloet tot Buckelo en Warmelo (zoon van Timon Sloet n°. 1), gehuwd met Catharina Florentina de Bedarides tot Gelderswaard.

194. Huwelijksvoorwaarden van Arent Sloet en C. F. de Bedarides, 20 November 1668. 1 stuk.

195. Opdracht door Thymon Sloet, gehuwd met Aleyd van Rouwenoordt, aan hun zoon Arent Sloet, van de havezathe Boeckelo, 24 Februari 1662. 1 stuk.

196. Aanneming van Arent Sloet tot amptsjonker van Ede, 5 Mei 1663. Copie. 1 stuk.

197. Commissiën van H. H. Mog. voor Arent Sloet, als kapitein, 22 October 1665 en 9 Maart 1671. 2 charters.

198. Inventaris der nalatenschap van Timon Sloet tot Boeckelo, 21 October 1686. 1 stuk.

199. Contract van overgave van het goed Warmelo c. a., door Charlotte van Gelder, weduwe G. Sloet, aan hare nicht Florentina de Bedarides, gehuwd met Arent Sloet, 1 Mei 1680. 1 stuk.

200. Brief van Gerrit Sloet aan zijn broeder Arnold Sloet, Oegli in Bengalen 29 November 1671. 1 stuk.

201. Testament van Johanna Charlotta de Bedarides, 26 December 1684. 1 stuk.

202. Magescheid van de nalatenschap van Johanna Charlotta de Bedarides, 4 Juni 1685. 1 stuk.

203. Accoord gesloten tusschen Catharina Florentina de Bedarides, douairière Sloet, en Johan van Essen, 22 October 1692. 1 stuk.

204. Wapenschild in kleuren en geslachtkundige aanteekeningen, enz., betreffende het geslacht de Bedarides. 5 stukken.

205. Huwelijksvoorwaarden van Daniël de Bedarides en Elsabe van Gelder, 17 Februari 1632. 1 stuk.

206. Testament van Daniël de Bedarides en Elsabe van Gelder, 25 Februari 1664. 1 stuk.

5). Gijsberta Sloet (dochter van Timon Sloet nº. 1), gehuwd met Frederik Lambert Bent.

207. Testament van Gijsberta Sloet, weduwe van Frederik Lambert Bent, 11 Juli 1702. 2 stukken.

6). Jan Albert Sloet (zoon van Timon Sloet nº. 1).

208. Commissie van Gecommitteerde Raden van Holland en West-Friesland voor J. A. Sloet als luitenant, 7 Maart 1671. 1 stuk.

209. Testament van Jan Albert Sloet, 12 December 1693. Copie. 3 stukken.

7). Timon Sloet (zoon van Timon Sloet n°. 1), gehuwd met Louisa Catharina van Laer.

210. Testament van Timon Sloet en Louisa Catharina van Laer, heer en vrouw van Borgbeuningen, 7 Maart 1733. Copie. 1 stuk.

8). Jan Albert Gabriel Sloet tot Warmelo, Pekendam en Gelderswaard (zoon van Arent Sloet n°. 4), gehuwd met Adriana Gesina van Haersolte.

211. Testament van J. A. G. Sloet en A. G. van Haersolte, 31 Januari 1707. 1 stuk.

212. Verdeeling der nalatenschap van Machteld Sloet, weduwe van Jacob Jorisz. Pits, 24 Januari 1704. 1 stuk.

213. Commissie van H. H. Mog. voor J. A. G. Sloet als raad ter admiraliteit in West-Friesland, 3 Mei 1708. 1 charter. (Zegel verloren).

214. Lijst van door J. A. G. Sloet gekochte landerijen, 6 Januari 1730. 1 stuk.

215. Taxatie door het gericht van Diepenheim van landen behoorende aan J. A. G. Sloet, 15 Februari 1742. 1 stuk.

216. Testament, codicil en magescheid betreffende de nalatenschap van Anthony van Haersolte gehuwd met Johanna van Haersolte, ouders van Adriana Gesiena van Haersolte, echtgenoote van J. A. Sloet, 1699—1720. 4 stukken.

217. Huwelijksvoorwaarden van Dirck van Rijswijck, sluiter te Calkar, en Anna Tengnagel, 3 Augustus 1535. 1 charter.

218. Huwelijksvoorwaarden van Raben Tengnagel en Elisabeth Cloeck, 10 Mei 1547. Copie 1 stuk.

219. Boedelscheiding voor schepenen van Rees van de nalatenschap van Raben Tengnagel en Elisabeth (Cloeck). 3 November 1566. Copie. 1 stuk.

402604

220. Magescheid tusschen Nicolaas, Margrieth en Anna Tingnagell, broeder en zusters, 14 October 1581. 1 charter.

221. Huwelijksvoorwaarden van Nycolaes Tingnagel en Margaretha Mom, 11 September 1582. 1 charter.

222. Testament voor schepenen van Zwolle, van Johan ter Borchorst, ten behoeve o. a. van Lutgera en Elisabeth Tengnagel, wier moeder was Margaretha Mom, 3 September 1630. 1 charter.

223. Huwelijksvoorwaarden van Johan van Haersolte en Lutgera Tengnagel, 9 Augustus 1630. Copie. 2 stukken.

224. Verdrag tusschen Johan van Haersolte, gehuwd met Lutgera van Tengnagel, en Godschalk de Pottere, gehuwd met Elisabeth van Tengnagel, over een goed en renten in Overijssel, 11 Mei 1634. 1 stuk.

225. Verdrag tusschen Johan van Haersolte en Elisabeth van Tengnagel weduwe van Godschalk de Pottere, over de nalatenschap van Lutgera van Tengnagel, 30 Juni 1638. 1 stuk.

226. Notarieele attestatie omtrent de riddermatigheid van het geslacht Tengnagel, Kleef 14 Februari 1711. 2 stukken.

9). Arent Sloet tot Warmelo en Kersenberg (zoon van Jan Albert Gabriël Sloet nº. 8), gehuwd met Florentina Wilhelmina Borre van Amerongen.

227. Commissiën voor Arent Sloet tot Warmelo, als gedeputeerde ten landdage van Bentheim, 1755—1760. 5 stukken.

228. Commissiën voor Arent Sloet tot Warmelo, als gedeputeerde in de binnenlandsche deputatie van de provincie Overijssel, wegens de ridderschap van het kwartier Twente, 1759, 1768. 2 stukken.

229. Volmacht van F. W. Borre van Amerongen, douairière van Arent Sloet, op A. en S. Norden te Londen, wegens den verkoop van Engelsche fondsen, nagelaten door Daniël Peter Sloet, ... October 1773. 1 stuk.

230. Brieven aan F. W. Borre van Amerongen, douairière van Arent Sloet, over de nalatenschap van haren zwager D. P. Sloet. XVIIIe eeuw. 1 bundel.

231. Notarieel testament van Fl. W. Borre van Amerongen, gehuwd met Arent Sloet tot Warmelo, 18 December 1751. 1 stuk.

232. Magescheid der nalatenschap van Fraulein Schimmelpenninck toe Blankena, moeder van F. W. Borre van Amerongen, gehuwd met Arent Sloet, 29 November 1757. 1 stuk.

233. Besloten testament van Arent Sloet tot Warmelo, 29 April 1758. 1 stuk.

234. Finaal accoord tusschen C. W. van Haersolte c. a. en A. Sloet, gehuwd met F. W. Borre van Amerongen, aangaande de nalatenschap van W. van Haersolte, gehuwd geweest met E. Borre van Amerongen, 23—26 Mei 1766. 43 stukken.

235. Testament van F. W. Borre van Amerongen, douairière Arent Sloet, verleden voor het gerecht van Zeist, 14 October 1771; met codicil van 13 October 1772. 2 stukken.

236. Promotie-bul van de academie te Utrecht voor dr. Floris Willem Borre van Amerongen, 26 Maart 1707. 1 charter.

237. 8 Kwartieren van Coenraadt Emanuel van Baexen toe de Ray. Op perkament in kleuren. 1 stuk.

238. Stukken betreffende de genealogie van het geslacht Borre van Amerongen. 12 stukken.

10). Anthony Simon Sloet (zoon van Jan Albert Gabriël Sloet nº. 8) gehuwd met Armgard van Raesfelt tot Heemsche.

239. Commissie van gecommitteerde raden der Staten van Holland en West Friesland voor A. S. Sloet als luitenant, 30 April 1728 en acte van overplaatsing bij de garde te voet, 28 Juli 1732. 2 stukken.

240. Commissiën van de Staten van Holland en van H. H. Mog, voor A. S. Sloet als kapitein te voet, 10 en 13 Maart 1741. 2 charters.

241. Attestatie van de abdis en de kappitteldames van het stift te Leden, over den adel en het wapen van het geslacht van Raesfelt, 19 Januari 1737. 1 stuk.

11). Daniel Peter Sloet (zoon van Jan Albert Gabriel Sloet nº. 8).

242 Commissiën voor D. P. Sloet, als vaandrig, luitenant, kapitein en majoor, 1739—1771. 4 charters en 2 stukken.

243. Testament van Daniël Peter Sloet, voor den auditeur-militair mr. W. Meyer te Namen, benevens staat zijner nalatenschap, 14 November 1771. 2 stukken.

244. Dagboek van Daniël Peter Sloet, majoor der infanterie (vele bladen uitgescheurd). 1 deel.

12). Thimon Sloet, (zoon van Jan Albert Gabriël Sloet, nº. 8).

245. Commissie van H. H. Mog voor Thimon Sloet als kapitein te voet, 25 Juli 1741. 1 charter.

13). Floris Willem Sloet tot Warmelo, (zoon van Arent Sloet nº. 9), gehuwd met Johanna Catharina Sloet van Plattenburg.

246. Opdracht van het goed Warmelo aan F. W. Sloet, 24 Maart 1777. 1 stuk.

247. Admissie van F. W. Sloet tot Warmelo in de ridderschap van Overijssel, 1777. 7 stukken.

248. Request met appointement van F. W. Sloet tot Warmelo om venia aetatis aan de ridderschap van Overijssel, 1777 2 stukken.

249. Commissiën voor F. W. Sloet tot Warmelo, als gedeputeerde ter Staten-Generaal, 1780—1792. 5 stukken.

250. Huwelijksvoorwaarden van Floris Willem Sloet tot Warmelo en Johanna Catharina Sloet van Plattenburg, 5 September 1783. In duplo. 2 stukken.

251. Inventaris der nalatenschap van Arent Sloet tot Warmelo en Kersenberg, 10 Mei 1771. 1 stuk.

252. Request met appointement waarbij de douairière A. Sloet, geb. Borre van Amerongen, den inventaris genoemd onder n°. 251 bij het drostambt van Diepenheim en Haaksbergen indient, 10 Mei 1771. 1 stuk.

253. Rechtskundig advies van den griffier P. Putman te Deventer, over het codicil gemaakt door F. W. Borre van Amerongen, douairière Sloet, 26 Augustus 1777. 1 stuk.

254. Taxatie der goederen in Holland en Utrecht gelegen, nagelaten door Florentina Wilhelmina Borre van Amerongen, douairière van Arent Sloet, 6 September 1781. 1 stuk.

255. Taxatie van de havezathe Plattenburg, 8 November 1784. 1 stuk.

256. Request met appointement van de erfgenamen van L. A. Sloet tot Plattenburg om terugbetaling eener borchtocht, 1805. 1 stuk.

257. Magescheid tusschen F. W. Sloet tot Warmelo en diens zuster Elisabeth Sloet, gehuwd met Derk Bentinck, heer van Diepenheim, betreffende de nalatenschap hunner ouders A. Sloet en F. W. Borre van Amerongen, 1 Maart 1782. 1 stuk.

258. Liquidatie tusschen F. W. Sloet tot Warmelo en zijne zuster E. Sloet, gehuwd met D. Bentinck tot Diepenheim, 30 Augustus 1777 en 7 Januari 1783. 2 stukken.

259. Stukken betreffende het goed Plattenburg. 4 stukken.

Verschillende onderwerpen.

260. Genealogie van Renesse. Ms. XVIIIe eeuw. 2 stukken.

261. Stamtafel en genealogische aanteekeningen van het geslacht Ulft, XVIIIe eeuw. 2 stukken.

262. 8 kwartieren van leden van de geslachten Bosch en Monix, 1611. (Copie in kleuren uit een wapenboek van den wapenheraut C. de Beuchelier.) 1 stuk.

263. Opgezworen 8 kwartieren van Wolter van Brienen zu Cloeradt, tot admissie in het „Ritterlichem Collegio des Reinischen Erzstifts Collen", 1662. 1 stuk.

264. Attestatie van de ridderschap van Friesland omtrent den adel van de geslachten Aylva en Unia, Leeuwarden 10 December 1712. 1 stuk.

265. 64 kwartieren van Cecilia Tamminga wier ouders waren Swier Tamminga tot Saxenhuisen en Libiena Sloet. Penteekening der XIXe eeuw. 1 stuk.

266. Huwelijksvoorwaarden van Vrederic heer van Bare en Connegont, zuster van den graaf van Meurs, 18 April 1349. 1 charter.

267. Magescheid tusschen Johan van den Sande en Jacob van Weze, 6 Januari 1372. 1 charter. (Zegel verloren).

268. Magescheid tusschen Aelbert Snavel en Geert Ludikenzone, 5 Juli 1393. 1 charter.

269. Huwelijksgift van Elmar van Huenen en Gerrit zijn oudsten zoon, aan Conegonde van Huenen hunne dochter en zuster, gehuwd met Willem van Ulft gen^{d}. Matelang, 13 December 1430. 1 charter.

270. Opdracht van landen door Heer Coenraad, pastoor van Putten, aan Steven de Buesen kinderen, 1468. 1 charter.

271. Magescheid tusschen Henrick van Vorthuesen en zijne kinderen Thonis, Henrick en Johan van Vorthuesen, 14 Augustus 1482. 1 charter.

272. Verkoop van een stuk land door het convent te Daesdonck aan G. Romswinckel, 20 April 1560. 1 charter.

273. Lijsten der ridderschap van het kwartier van Zutphen, 1539. 3 stukken.

274. Extract uit de resolutiën van de edelen van Salland, 24 Juli 1666. 1 stuk.

275. Commissiën voor Philips van Borselen van der Hooge als kapitein, 25 Maart 1690 en 21 April 1691. 2 charters.

276. Request aan H. H. Mog. van Gerrit van der Weppelen, ex-kapitein ter zee en apologie van zijn gedrag in den zeeslag voor Duinkerken tegen Jean Bart op 29 Juni 1694. Copie. 1 stuk.

277. Commissie van koning Lodewijk de XVe voor Duparck, als vaandrig in het regiment Artois, 18 Mei 1735. 1 stuk.

278. Sterkte van het Spaansche leger in de Nederlanden, 1598. 2 stukken.

279. Stukken betreffende het 12 jarig bestand. Copie der XVIIe eeuw. 5 stukken.

B. AANGEKOCHT.

Van den boekhandelaar H. G. Bom te Amsterdam.

XXXIV. Ter auctie van 15 Juli 1907.

Drie missiven van den luitenant-generaal Daendels aan den kolonel Du Ry, van het 1^e^ regiment cavalerie te 's-Gravenhage, d.d. 16 en 28 October 1795 en 10 Augustus 1798. 3 stukken.

Van den boekhandelaar Frederik Muller & Co. te Amsterdam.

XXXV. Ter auctie van 10 December 1906.

1. Kaart van de buitengorzen van den polder Nieuw-Oostbroek op het eiland Putten, met de opgekomen grafelijkheids-plaat. (Copie naar een oude kaart uit het kantoor van den rentmeester-generaal der domeinen, onderteekend door M. de Vries, gezworen landmeter, 9 April 1735). M. S.

2. Kaart van de geprojecteerde nieuwe dijkage op de plaat Flakkee, aan weerszijden van de haven van Middelharnis, door A. van Weel, landmeter, September 1797. M. S.

3. Plan, profiel en façades van de noordsluis onder het zoogenaamde Kijkpaals-bolwerk der stad Brielle, door J. van Westenhout Davidsz., 1771. M. S.

4. Situatie van een gedeelte van den ouden Hoornschen zeedijk op het eiland Voorne, beoosten de reede van Hellevoetsluis, met de peilingen in het Haringvliet, door C. de Beer, ingenieur van den waterstaat, 24 Mei 1817. M. S.

5. Schetskaart van de slikken tusschen Goeree en Overflakkee. M. S.

6 en 7. Schetskaarten van den mond van de Maas, met opgave der breedte en diepte der vaarwaters. 2 exemplaren. M. S.

8. Kaart van het Sloe, met de peilingen aldaar gedaan in April 1815, van af de stad Vere tot aan den mond van de Zuidvliet, overgelegd bij het project tot het graven van een nieuw havenkanaal voor de stad Middelburg aan de commissie voor de havenwerken dier stad, door de ingenieurs A. Schraver en P. van Diggelen, 13 Mei 1815. M. S.

9. Reproductie van een oude kaart van Friesland, te Venetië gedrukt in 1558, herdrukt door Frederik Muller & Co., te Amsterdam.

10. Reproductie van een oude kaart van Brabant, te Venetië gedrukt in 1558, herdrukt door Frederik Muller & Co., te Amsterdam.

11. Kaart van het zuidelijk deel van Zuidholland, gelegen tusschen Gouda, Vianen, Heusden en Willemstad, uitgegeven bij Fred. de Wit. (Gedrukt).

12. Kaart van een deel der provincie Holland, met het Leidsche- en Haarlemmermeer, gedrukt naar een copie door Pieter Bruinsz. in 1591 gemaakt naar een kaart van het jaar 1531, uitgegeven in 1724.

13. Kaart van Delfland. (Gedrukt).

14. Kaart van Delfland, Schieland, IJsselmonde, Voorne, Putten, Goeree en Overflakkee. (Gedrukt).

15. Kaart als voren, door Balthazar Florisz. van Berckenrode, uitgegeven bij Fred. de Wit. (Gedrukt).

16. Kaart van de generale dijkage van het land van Voorne, door Chr. van Hagen, 1675. 2 bladen. (Gedrukt.)

17. Kaart van den polder Westenrijk, genaamd Zuidland, op het eiland Voorne. (Gedrukt).

18. Kaart van het eiland Goeree met de diepten en droogten daar omheen gelegen, gemeten, gepeild en in kaart gebracht door N. Cruquius, 1729—1732. (Gedrukt).

Hierop bij geteekend de duikeldam tusschen Goeree en Overflakkee, met een geprojecteerden dijk aan de westzijde van Overflakkee.

19. Kaart van de bedijkte en drooggemaakte gecombineerde Noordplas, door Klaas Vis, ordinaris landmeter van Rijnland, 1767. (Gedrukt).

20. Kaart van de Maas van de stad Rotterdam tot in zee, door Jacob Quacq, postmeester van Rotterdam, 1665; met de aangedijkte polders van het eiland Rozenburg, daarop aangebracht omstreeks 1740, bij R. en J. Ottens te Amsterdam. (Gedrukt).

21. Kaart van den loop der Nederlandsche rivieren, behoorende tot het project van den heer van Barneveld, tot ontlasting van de Maas, Waal en Neder-Rijn. Met gedrukte memorie. (Gedrukt).

22. Kaart als voren, met daarop geteekende aanwijzing van het peil in de jaren 1751 en 1760, dienende tot aanduiding van Hollands en Utrechts water-gevaar wegens het afkomende bovenwater op de Lek.

De kaarten 21 en 22 zijn duplicaten van de kaart nº. 238 der kaartenverzameling op het Rijksarchief, doch wijken daarvan af door de daarop geplaatste aanteekeningen.

23. Concept-sluizen en doorgravingen bij Katwijk om daardoor meerder uitlozing te verkrijgen van Rijnlands boezem, met beschouwing der oppervlakte van Rijnland ten opzichte van eb en vloed in het IJ en de Noordzee, door M. Bolstra, 1740. (Gedrukt).

24. Kaart van den Alblasserwaard en de Vijf-Heerenlanden, door Abel de Vries, landmeter te Dordrecht; hierop aangeduid de landen die op de Zederik lozen. (Gedrukt).

Kaart nº. 24 is dezelfde kaart als nº. 2438 uit de kaartenverzameling, doch hierop is eene aanwijzing geplaatst.

25. Kaart van de Merwede van het huis te Merwede tot aan de plaat het Roode zand. — Hierop met rooden inkt bijgeschreven de peilingen in de Noord gedaan. (Deze kaart behoort tot het advies van Gecommitteerde Raden, aan de leden der Staten toegezonden bij de punten van beschrijving voor de vergadering van 24 April 1764).

Kaart nº. 25 is dezelfde kaart als nº. 871 uit de kaartenverzameling, doch met aanteekening van later verrichte peilingen.

26. Kaartje van den grooten koninklijken weg nº. 9, van Gorinchem tot Vianen. (Gedrukt).

Van den boekhandelaar R. W. P. de Vries te Amsterdam.

XXXVI. Ter auctie van 12 November 1907.

Stukken afkomstig van Jan Cock Blomhoff.

Jan Cock Blomhoff, geboren 5 Augustus 1779, kadet in het leger der bondgenooten tegen de Franschen 1794; verlaat de militaire loopbaan 1795; neemt dienst bij het door den Prins van Oranje opgerichte regiment jagers 1799; vertrekt met dit korps naar Engeland en wordt daar afgedankt 1802; begeeft zich naar Java 1805; treedt daar in 1808 weder in krijgsdienst en wordt 1ste luitenant-adjudant bij den staf van den generaal Daendels; pakhuismeester bij de Nederlandsche factory op Decima 1809; in 1813 met den titel van provisioneel opperhoofd dier factory afgevaardigd naar Java om met de Engelschen een handelsverdrag te sluiten; wordt bij zijn aankomst door Raffles gevangen genomen en naar Engeland gezonden; wordt na de herstelling van Nederlands onafhankelijkheid administrateur-boekhouder bij 's-Rijks approvisionnementsmagazijnen voor het leger te Dordrecht; opperhoofd van Decima 1816—1823; leeft na zijn terugkeer in het Vaderland in 1824 ambteloos en overlijdt 13 Oct. 1853.

1. Translaat-beschikkingen en getuigschriften door de autoriteiten van Nagasaki afgegeven aan J. Cock Blomhoff, opperhoofd van de Nederlandsche factory op Decima, 1817—1823. 5 stukken.

2. Kwitantie wegens terugbetaling van gelden, door de Nederlandsche factory op Decima ter leen opgenomen van de geldkamer en van het opperhoofd in Osaka, 1819. 1 stuk.

3. Brief van den resident van Batavia aan J. Cock Blomhoff, opperhoofd van de Nederlandsche factory op Decima, 25 Juni 1822. 1 stuk.

4. Hollandsche brieven van Japaneezen aan J. Cock Blomhoff, opperhoofd van de Nederlandsche factory op Decima, 1822—1826. (Meerendeels ongedateerd). 111 stukken.

5. Schuldbekentenis van J. Cock Blomhoff, opperhoofd van de Nederlandsche factory op Decima, voor een geldsom ten behoeve der factory geleend van de keizerlijke Japansche geldkamer, 18 November 1823. 1 stuk.

6. „Katalogus van voorwerpen door den Japansche keizerlijke dockter Botanikus in Jedo mij toegezonden bij mijn vertrek", 1823. 1 stuk.

7. „Eijsch van Zijn Keizerlijke Majesteit voor het aanstaande anno 1824". 1 stuk.

8. Assurantie-polis, door J. Cock Blomhoff gesloten voor het schip Jorina varende van Batavia naar Rotterdam, 7 Juli 1824. 1 stuk.

9. Copie-brief van den directeur-generaal van Financiën te Batavia aan den gewezen negotie-boekhouder J. F. van Overmeer Fisscher, betreffende een erreur in de rekening van Japan over 1823, met bijlage, 8 April 1829. 2 stukken.

10. Rekening van betaald „capittelgeld" (gedurende een hofreis?) naar Jedo. 1 stuk.

11. Rekening en andere stukken betreffende reparatiën aan de gebouwen der Nederlandsche factory op Decima. 3 stukken.

12. Lijsten en afrekeningen van goederen door de Nederlandsche factory op Decima aan verschillende Japansche autoriteiten geleverd. 16 stukken.

13. Aanteekeningen betreffende zeden, gewoonten, instellingen, voortbrengselen enz. in Japan, Korea, Guzeratte, den Nederlandschen handel in Japan, enz., 17 stukken.

14. Japansche stukken. 77 bladen.

Van den heer J. J. L. Bedloo de Bronovo te 's-Gravenhage.

XXXVII. Geschiedkundige beschrijving van de heerlijkheid Voorne, door Adriaen Terling Willemsz., poorter van den Briel. Handschrift, voltooid te 's-Gravenhage den 19en April 1602. 1 deel.

Van mejuffrouw C. Bezemer te Renkum.

XXXVIII. Stukken afkomstig van Pieter en Ary Bezemer.

Pieter Bezemer, schipper op een walvischvaarder van de reeders Eduard Jacob Penning & Co. te Schiedam, 1787—1794; luitenant ter zee bij aanstelling van 30 Mei 1795.

1. Generale rekening van het koopvaardijschip „de vrouw Geertruida", gehouden door schipper Cornelis Wuyster, van de ontvangsten en uitgaven gedaan op diverse reizen sedert 1 Maart 1762 tot 9 September 1771. 1 deel.

2. Journaal van den walvischvaarder „Schiedam", toebehoorende aan Eduard Jacob Penning & Co. te Schiedam, gehouden op drie achtereenvolgende reizen naar Groenland, (onder den commandeur Pieter Bezemer?),

2 April—7 Augustus 1787,
4 April—13 Augustus 1788,
4 April 1789 tot het vergaan van het schip op 1 Juni en den terugkeer van de bemanning op 26 Augustus 1789. 1 deel.

3. Journaal van den walvischvaarder „Onverwagt", toebehoorende aan Eduard Jacob Penning & Co. te Schiedam, gehouden op vier achtereenvolgende reizen naar Groenland onder den commandeur Pieter Bezemer,

4 April—24 Augustus 1791,
10 April—21 Augustus 1792,
10 April—25 Augustus 1793,
6 April—15 Augustus 1794. 1 deel.

4. Journaal gehouden aan boord van 's lands brik „de Vlieg", kruisende langs de kust onder commando van den luitenant P. Bezemer, 3 Juli—10 October 1795. 1 deel.

5 en 6. Journaal als voren, 3 Juli—10 October 1795, toen de bemanning van 's lands brik „de Vlieg" overging op 's lands oorlogschip „de Havik".

Journaal gehouden aan boord van „de Havik", behoorende tot een esquadre, zeilende naar de Kaap de Goede Hoop, 11 October 1795—23 Juni 1796.

Vervolg van dit journaal, ... 24 Juni tot de overgave van het esquadre aan de Engelschen op 17 Augustus 1796 en aankomst in de Tafelbaai op 27 Augustus 1796. 2 deelen.

Ary Bezemer, zoon van Pieter Bezemer, cadet ter zee 3 Juni 1795; luitenant ter zee 27 Febr. 1801; 1ste luitenant 15 Mei 1808; met verlof uit 's lands dienst, 14 Nov. 1814; tijdelijk ter koopvaardij varende; weer in 's lands dienst gesteld 9 Jan. 1816; op non-activiteit 13 Juli 1816; varende ter koopvaardij voor de reeders N. J. de Cock & frère te Gent; benoemd tot kapitein-luitenant ter zee 11 Aug. 1821; weer in 's lands dienst geplaatst 1 Maart 1830; kapitein ter zee 1 April 1831; inspecteur van uitrusting, levensmiddelen en kleeding bij de marine 1 Oct. 1832—31 Dec. 1850 en uit den dienst ontslagen met den titulairen rang van Schout-bij-nacht.

7. Extract uit het journaal van het oorlogschip „Revolutie" onder bevel van den kapitein F. Lancester, op een reis naar de Middellandsche-zee en vervolgens naar Oost-Indië, 1802—1807; door A. Bezemer, bij besluit van den Raad van Marine van 18 Januari 1802 als luitenant ter zee geplaatst aan boord van genoemd schip. 1 deel.

8. Journaal gehouden aan boord van 's Konings corvet „Mandarin", varende in de Indische wateren, onder bevel van den luitenant ter zee H. Carnarens en nadat deze op Banda den 21en Januari 1809 overleden was, onder commando van den luitenant ter zee A. Bezemer, 9 December 1807—8 September 1808 en 9 September 1808 — 3 Februari 1810 toen het schip genomen werd door het Engelsche fregat „Cornwallis" onder bevel van W. A. Montagie. 1 deel en 1 stuk.

Op een los blad: Instructie voor den luitenant ter zee A. Bezemer, 6 Juni 1809.

9. Stukken betreffende reclame van A. Bezemer van zijne halve gage voor den tijd dien hij in krijgsgevangenschap heeft doorgebracht, sedert 3 Februari 1810—7 October 1812; gedateerd: 12 April 1816—9 Februari 1824. 7 stukken.

10. Journaal, gehouden aan boord van de brik „Attelante", toebehoorende aan de firma Thomas Bouw & zoon, varende van Rotterdam naar Lissabon, 19 October 1814—20 April 1815. Idem, varende naar New-York en terug, 2 Juni 1815—3 Februari 1816, waarna het schip op de werf gebracht werd tot 28 Mei 1816. 1 deel.

In dit deel ligt een los blad uit een scheepsjournaal 19—29 Maart 1817.

11 en 12. Journaal gehouden aan boord van het koopvaardijschip, „de Fanny", onder bevel van den kapitein A. Bezemer, varende van Antwerpen naar Rio Janeiro en terug, 20 October 1817—7 Juli 1818.

2e reis als voren: 8 Juli 1818—6 Maart 1819. 2 stukken.

13 en 14. Journaal, gehouden aan boord van het koopvaardijschip „Auguste", varende van Amsterdam naar Batavia en terug naar Antwerpen, onder bevel van den kapitein A. Bezemer,

7 Juli 1819—16 Sept 1820,
17 Sept. 1820—26 Jan. 1822, } van Antwerpen naar Batavia
27 Jan. 1822—15 Febr. 1823, } en terug. 2 deelen.

15. Register van afgezonden missiven van den kapitein A. Bezemer, 20 Juli 1819—9 Februari 1823. 1 deel.

16 en 17. Journaal gehouden aan boord van het koopvaardijschip: „Vasco de Gama", varende van Antwerpen naar Batavia en terug, onder bevel van den kapitein A. Bezemer, 22 September 1823—6 November 1824.

Als voren, naar Batavia, van daar naar Japan en over Batavia terug naar Antwerpen, 7 November 1824—15 Juli 1826. 2 deelen.

18. Register van uitgaande brieven van den kapitein A. Bezemer, bevelhebber van het schip: „Vasco de Gama", 14 Februari 1824—29 Juni 1826. 1 deeltje.

19. Instructie voor kapitein A. Bezemer als commandant van het schip de „Auguste", gaande naar Batavia, hem gegeven door de reeders N. J. de Cock & frère, 8 November 1820. 1 stuk.

20. Stukken aan kapitein A. Bezemer medegegeven op zijn reis naar Japan:

Notitie betreffende het aandoen van de haven van Nagasaki.

Beschrijving van het Japansch vaarwater tusschen Batavia en Decima door kapitein H. Voorman. Copie.

Instructie voor gezaghebbers van schepen, varende naar Japan en terug, gearresteerd door commissarissen-generaal over Nederlandsch-Indië, 7 Mei 1814 n°. 5. Copie.

Orders en voorschriften voor de bevelhebbers der Nederlandsche schepen „Vasco de Gama" en „Johanna Elisabeth", op hun reis naar Japan, afgegeven door het opperhoofd van den Nederlandschen handel: de Sturler, 1825, met bijlagen. 11 stukken.

21. Missiven, gericht aan den kapitein A. Bezemer, betrekking hebbende op zijn reis naar Japan, en facturen van medegenomen goederen, 6 Juni 1825—25 Februari 1826 en 11 October 1828. 18 stukken.

22. Missiven van Japanners aan kapitein A. Bezemer, tijdens zijn verblijf in Japan. 3 stukken.

23. Aanvragen om koopwaren uit het schip van kapitein A. Bezemer te mogen lichten; facturen van afgeleverde waren en van ontvangen proviand. 48 stukken.

24. Missiven aan den gouverneur van Nagasaki, 1817 en 1825. (Minuten en copiën). 5 stukken.

25. Missiven van Japanners aan het opperhoofd van den Nederlandschen handel in Japan: de Sturler, 1825. 4 stukken.

26. Facturen van goederen ingeladen in het schip „Vasco de Gama", op de terugreis van Nagasaki naar Batavia, 1825. 7 stukken.

27. Quitanties betreffende de afrekening tusschen den kapitein A. Bezemer en de reeders van de schepen: „Fanny", „Auguste" en „Vasco de Gama", 1817—1826. 8 stukken.

28. Notitie van ontdekte klippen en droogten in den Indischen Archipel, door den luitenant-amanuensis, belast met het beheer van het depôt der zeekaarten, A. van der Jagt, gedateerd 16 Februari 1826, met begeleidend schrijven van 20 Februari d.a.v. 2 stukken.

29. Contract tusschen de firma N. J. de Cock & frère te Gent en Louis le Carpentier, scheepsbouwmeester te Antwerpen, wegens het bouwen van een koopvaardijschip van 300 ton (Vasco de Gama), 5 Juni 1822. Copie. 1 stuk.

30. Notitie betreffende den bouw van het schip „Vasco de Gama", 17 Juli 1822—16 October 1823.

Idem betreffende de afmetingen van genoemd schip. 2 stukken.

31. Contract tusschen de firma N. J. de Cock & frère en Louis le Carpentier, wegens het bouwen van een koopvaardijschip van 160 ton, 28 September 1822. Copie. 1 stuk.

32. Notitie betreffende den bouw van bovenbedoeld schip, 23 September 1822—11 Juli 1823. 1 stuk.

33. Kaart van „de baai van Nagasakky met de stad en de Nederlandsche schepen Vasco de Gama en Johanna Elisabeth, onder bevel van de kapiteins Bezemer en Mesdach", Augustus 1825. M. S. 1 stuk.

34. Journaal gehouden aan boord van Z. M.'s fregat „Euridice", varende in de Zeeuwsche wateren en voor Antwerpen, onder bevel van den kapitein ter zee Jhr. J. E. Lewe van Aduard, door den eersten officier A. Bezemer, 14 Maart 1830—8 Maart 1831.

Journaal gehouden aan boord van Z. M.'s korvet „Dolfijn", onder bevel van den kapitein-luitenant A. Bezemer, 8 Maart 1831—3 September 1832. 1 deel.

35. Algemeene order op den dienst, of instructie voor den kapitein-luitenant, eerste officier aan boord van Z. M.'s korvet „Dolfijn", onder commando van A. Bezemer, 3 Mei 1831. Copie. 1 deeltje.

36. Register van uitgaande brieven van den kapitein ter zee A. Bezemer, als bevelhebber van Z. M.'s korvet „Dolfijn", 9 Maart 1831—1 October 1832. 1 deel.

37. Register van uitgaande brieven van A. Bezemer aan verschillende autoriteiten, 10 Maart 1814—23 April 1853. 1 deel.

38. Aanstellingen, benoemingen en onderscheidingen verleend aan A. Bezemer.
Stukken betreffende zijn ontslag uit de krijgsgevangenschap.
Idem betreffende het pensioen aan hem en later aan zijne weduwe toegekend, 3 Juni 1795—6 Februari 1854. 75 stukken.

39. Relaas van den aanval op 's lands hoeker „de Maasnimph", onder bevel van den kapitein Pieter Bezemer, gestationneerd op de Maas, door een Engelsche barkas en twee sloepen, 18 Augustus 1800. 1 stuk.

Copie naar het origineel van A. Bezemer, berustende in het Rijksmuseum en bewaard wordende bij den steek van den Commandant.

40. Lijst van geobserveerde miswijzingen van het kompas, op eene reis van Europa naar Batavia en van daar naar Amerika in 1804 en 1805. 1 stuk.

41. Lijsten van benoodigde victualie voor een schip, bemand met 130 koppen voor den tijd van zes maanden, dagelijksche menus, enz. 4 stukken.

42. Memorie betreffende de wenschelijkheid van het plaatsen der loodsen buiten de zeehavens. 1 stuk.

43. Opgaven voor het examen van luitenant ter zee in het jaar 1800. 1 deeltje.

44. „Verzameling van onderscheidene stukken, waarvan in de praktijk op zee gebruik kan worden gemaakt", uit andere schrijvers overgenomen of vertaald door Ary Bezemer. 1 deeltje.

45. „Schatkaamer ofte konst der stuerlieden", bevattende opgaven en berekeningen voor de bepaling der plaats waar men zich op zee bevindt. 1 deel.

46. Een dergelijk werk als het vorige onderteekend „A. Bezemer, facit 1800". 1 deel.

47. Een teekening in Oost-Indischen inkt van 's lands oorlogschip „Revolutie" waarop A. Bezemer in het jaar 1800 als cadet en later als luitenant ter zee diende. 1 stuk.

48. Gravure, voorstellende het beschieten der stad Antwerpen op 27 October 1830. 1 stuk.

C. GECOPIEERD.

Naar bescheiden berustende:

In het archief der provincie Friesland (archief van Beyma thoe Kingma):

„Catalogus van alle de boeken, die ter secretarije van 't Edel-Moogende Collegie ter Admiraliteit in Friesland worden gevonden, opgemaakt den 12en May 1795".

In de „bibliothèque royale de Belgique" te Brussel:

Kaarten van een deel der provinciën Holland, Zeeland, Utrecht en Gelderland, uit den atlas van Christiaan Sgrooten. 3 photografische afdrukken.

In het archief van de gemeente Rotterdam:

Plattegrond der stad Rotterdam, door L. F. Temminck, 1839. (4 bladen).

Plattegrond der stad Rotterdam en hare omstreken door L. F. Temminck, 1839.

In het archief van de gemeente Bleiswijk:

Register van eenige stukken en bescheiden in de ambachtskas berustende, omstreeks 1700.

In het archief van de gemeente Moordrecht:

Inventaris van de papieren en gelden, op 2 Mei 1795 in de weeskast bevonden, opgenomen door den geremoveerden schout en weesmannen en overgegeven aan den provisioneelen president en weesmannen.

Lijst van de boeken, brieven, charters en papieren ter secretarie bevonden, en specteerende het ambacht en de voorheen publieke kerk, 9 Augustus 1798.

In het archief van de gemeente Vianen:

Copiën van memories van de papieren bij den drossaard aan Zijn en Haar Excellentie of den secretaris Sarrasin overgeleverd, $\frac{\text{Januari}}{\text{Februari}}$ 1654.

Copie van een inventaris van de papieren, bij mevrouw de drossaardin aan Haar Excellentie overgeleverd op den 22en Februari 1658.

Inventaris van de papieren, charters en munimenten bij de weduwe van den drossaard Ernst van Abcoude van Meerthe aan den geautoriseerde van Haar Excellentie Jacques de l'Homme overgeleverd, 21 December 1667.

Inventaris van de papieren, gelicht uit het sterfhuis van Haar Excellentie, 21 April 1669.

Lijst van de registers en papieren, toebehoorende „Haar Genade het Fraulein van Brederode goeder gedachtenis," berustende onder haar gewezen secretaris Elisa Gordon, en door dezen op het torentje van de charters gebracht, 6 Augustus 1687.

Inventaris van eenige papieren, specteerende tot het huis Vianen, die gebracht waren in het torentje van de charters op het Hof, 10 September 1687.

Resolutie van de Raden van Zijn Excellentie te Vianen, dat de documenten van de rekeningen van den rentmeester ter secretarie van de stad gebracht en bewaard zouden worden, 18 Juli 1692.

Inventaris van de papieren, registers en charters bij Micheel, als secretaris, van Mr. Henrik van Dortmont, gewezen provisioneelen secretaris, overgenomen, loopende tot 1716.

Memories van boeken, zilveren zegels, een blikken doos en papieren, bij schout en schepenen van Leksmond en Lakerveld uit de secretarie van Leksmond gehaald op $\frac{11}{1}$ November 1677 en 21 Maart 1678.

Het Rijksarchief in Noordbrabant.

I. *Gebouwen en meubelen.*

Het gewone onderhoud der gebouwen had op bevredigende wijze plaats. De herstellingen die noodig bleken, geschiedden steeds met bekwamen spoed.

In de goten aan de zuidwestzijde van den achterbouw en ook in het zinken dak van den zijbouw ontstonden eenige lekken die slechts voorloopig hersteld konden worden. Afdoende herstelling was slechts mogelijk door geheele vernieuwing van het zink, en daarvoor was niet voldoende geld meer beschikbaar. In het onderhoudsbestek voor de jaren 1908 en 1909 is deze afdoende herstelling als vernieuwingswerk opgenomen.

Door mijn ambtsvoorganger was nog voorgesteld twee der privaten van een inrichting voor waterdoorspoeling te voorzien, aangezien in de zomermaanden de lucht in de portalen en op de trappen meermalen verontreinigd werd. Dit moest volgens het bestek in het afgeloopen jaar gebeuren. Bij de uitvoering van dit werk bleek, dat geen afdoende verbetering te verkrijgen zou zijn, indien niet tevens de geheele privaatleiding veranderd en vernieuwd werd. De oude, bochtige leiding van compositiebuizen werd dus vervangen door een nieuwe van gegoten ijzeren, bij welke het aantal bochten tot het kleinst mogelijk getal werd teruggebracht. Van de vier privaten is er een vervallen; de overige drie werden voorzien van geheel vrijstaande closetinrichtingen, zoodat de luchtverontreiniging wel tot het verleden zal behooren.

Volgens de voorschriften van het bestek werden voorts de ijzeren vloerroosters van de boekerij, die het meest beloopen waren en worden, opnieuw geschilderd. De gedeelten van de ijzeren steunramen en draagbalken, welke tengevolge van het vervangen der hooge boekenkasten door lage kaartenkasten en -tafels zichtbaar geworden waren, werden tegelijkertijd in de passende kleuren bijgeschilderd.

De meubelen werden vermeerderd met achttien sorteertafeltjes. Volgens het bestek voor 1908 en 1909 zullen er nog tweeëntwintig geleverd worden. Dan zal het mogelijk zijn in ieder van de grootere gangen in den voor- en achterbouw twee tafeltjes te plaatsen, terwijl er voor ieder van de kortere gangen van den zijbouw nog één over zal zijn. Bij de raadpleging van de archiefbescheiden in het depôt zelf zal het dan niet meer zooveel behoeven te gebeuren, dat er tafeltjes verplaatst moeten worden, wat niet alleen lastig is, maar ook beschadiging van de beschilderde vloerroosters teweegbrengt.

Voor de meubeling van de leeskamer en voor de aanvulling van de meubeling van eenige andere vertrekken werd een twaalftal stoelen, dat eenige jaren geleden reeds door mijn ambtsvoorganger uit de tweede hand gekocht was, maar in een toestand die ze voor onmiddellijk gebruik niet geschikt maakte, hersteld en opnieuw bekleed. Voor de binderij werd een draaikruk aangeschaft. De overige meubelen werden behoorlijk onderhouden, en zoo noodig hersteld.

Zooals reeds meermalen werd opgemerkt is er dringend behoefte aan meer ruimte. In de vorige verslagen, in 't bijzonder in die over 1904 en 1905 is dit in den breede aangetoond.

Behalve over gebrek aan ruimte valt er ernstig te klagen over de stook-inrichtingen en over de wijze van verwarming der lokalen. De stook-inrichtingen zijn lastig te bedienen. Het stoken zelf neemt veel tijd in beslag, en bovendien moeten bij de heetwater-stookinrichting zooveel voorzorgsmaatregelen in acht worden genomen, dat de persoon die haar bedient, niet rustig aan den arbeid kan blijven. Vooral in den afgeloopen winter werkte deze inrichting zeer onregelmatig. Herhaaldelijk gaf de alarmbel te kennen, dat de spanning in de buizen te hoog was, en moesten er tijdroovende en omslachtige maatregelen worden genomen om het vuur te matigen. Maar ook de heete-lucht-verwarming gaf reden tot klagen. Het schijnt dat deze bepaald nadeelig werkt op de gezondheid van hen die in de aldus verwarmde vertrekken lang moeten vertoeven. Ieder zonder uitzondering is in den laatsten winter gedurende langer of korter tijd met meer of minder ernstige aandoeningen van de ademhalingswerktuigen tehuis moeten blijven. En ook in vorige winters was dit bij velen het geval. De nadeelen van de verwarmingswijze zijn, dat de lucht te droog en bovendien met uiterst fijne stofdeeltjes bezwangerd is, en dat er geen mogelijkheid bestaat om den warmtetoevoer te regelen. Bij een uitbreiding van het gebouw zou een nieuw stelsel van centrale verwarming door het geheele gebouw kunnen worden aangebracht, en daardoor zouden alle thans bestaande nadeelen kunnen worden weggenomen. Misschien zou dan ook

wel blijken dat met minder brandstoffen meerdere en betere uitkomsten te verkrijgen waren.

II. *Reddings- en brandbluschmiddelen.*

Volgens de uitkomsten der beproevingen die geregeld plaats hadden, verkeeren deze in goeden staat.

Bij de beproeving van het nieuwe bliksemafleidingsysteem bleek dit aan de strengst gestelde eischen te voldoen.

III. *Toestand der verzamelingen.*

Voor een behoorlijke bewaring en voor het aanbrengen van verbeteringen waar die noodig bleken, werd steeds zorg gedragen.

Aangezien de geldmiddelen beschikbaar volgens het onderhoudsbestek 1906/7 daarvoor niet toereikend waren kon één dezer verbeteringen niet worden aangebracht, of liever niet worden voortgezet. De verandering der te breede kasten in het voordepôt, welke in 1905 (1) op de bovengalerij heeft plaats gehad, moest op de overige galerijen nog achterwege blijven. Dat deze verbetering noodig is, bleek mij nog uit den toestand van sommige deelen die op de te lange planken geplaatst zijn. Door het tegen elkaar leunen waren deze aan den onderkant zoodanig omgebogen, dat de bladen met de plank in aanraking kwamen, en daardoor sleten en vuil werden. Bij het ontwerpen van het nieuwe onderhoudsbestek is met dezen eisch tot verbetering rekening gehouden.

Voortgezet is de geleidelijke herstelling der kaarten, welke door de vroegere gebrekkige bewaarwijze geleden hadden; voltooid is zij nog niet. Aangezien eerst in den zomer van 1908 de beide kaartentafels welke nog aangemaakt moeten worden, in gebruik zullen kunnen worden genomen, kan de eindregeling van deze verzameling eerst daarna plaats hebben. Dan ook zullen de overige verzamelingen van uitgevouwen bewaard wordende bescheiden een behoorlijke plaats kunnen krijgen.

Tegelijk met de voortzetting der ordening van de zich reeds in deze bewaarplaats bevindende oude notarieele bescheiden, is er weder naar gestreefd, ook de bewaring dezer bescheiden te verbeteren door ze zorgvuldig uit te vouwen en zoo noodig van omslagen te voorzien. De achter een negental schepenbanksarchieven geplaatste oude notarieele archieven zijn thans in beteren toestand gebracht.

---

(1) Archiefverslagen XXVIII blz. 90 (Overdruk blz. 3).

De aangevangen ordening van het archief van den Prefekt van het Departement der Rijnmonden en de weder ter hand genomen ordening van de griffie-archieven van vóór 1851 gaven mede aanleiding tot het aanbrengen van stoffelijke verbeteringen.

Het oud-archief der gemeente Someren, hetwelk ter bewaring in de Rijksbewaarplaats is overgegeven, verkeerde in zulk een vervuilden en vochtigen toestand, dat het eerst behoorlijk moet drogen en daarna gereinigd moet worden.

In andere bewaarplaatsen zijn dit jaar niet minder dan 187 protokollen van hier tijdelijk in bewaring gegeven. Vele van deze ondergingen vóór de verzending noodzakelijke herstellingen. Een zestal protokollen der schepenbank van Zevenbergen (n.l. die welke op den ouden inventaris voorkomen onder I. 30, I. 36, I. 42, I. 43, I. 44 en K. 6) zijn opnieuw gebonden.

Niet minder dan 48 deelen van het archief der Bossche schepenbank zijn dit jaar geheel herbonden en voorzien van nieuwe perkamenten ruggen op dezelfde wijze als dit in vorige jaren met een groot aantal reeds is geschied. Het zijn die welke genummerd zijn: 349, 355, 363, 388, 398, 421, 446, 447, 450, 454, 458, 472, 477, 479, 482, 488, 490—493, 495, 496, 499, 518, 520, 527—529, 542, 550, 553, 554, 556, 557, 579, 584, 592, 617, 618, 731, 924—926, 928—932.

De toestand van de boekerij geeft wederom geen reden tot bijzondere mededeelingen. Voor het gewone bindwerk werd geregeld gezorgd.

IV. *Ordening en inventarisatie.*

Mijn ambtsvoorganger was bij zijn vertrek nog bezig met de ordening en beschrijving van de archieven der gewestelijke besturen welke van 1795 tot 1813 het gebied van de tegenwoordige provincie Noordbrabant beheerd hebben. Na de regeling van de hoofdverzameling voltooid te hebben, was hij begonnen met die van de archieven der commissiën, welke uit het algemeen gewestelijk bestuur gevormd daarnaast en daaronder werkzaam waren. Uit een praktisch oogpunt kwam het mij wenschelijk voor deze aangevangen werkzaamheden nog niet voort te zetten. Nasporingen in deze bijzondere archiefjes komen niet veel voor, en zijn zij noodig, dan is over 't algemeen het te verrichten werk niet al te tijdroovend. Dit is wel het geval met de nasporingen in het archief van den Prefekt van het Departement der Rijnmonden. Want al mocht de orde in dit archief naar het uiterlijk te oordeelen vrij voldoende heeten, bij eenigszins opmerkzamer beschouwing bleek wel het tegendeel.

Vooral uit den eersten tijd van het bestuur van den Prefekt, de laatste 8 maanden van het jaar 1810, was het archief in een zeer gebrekkigen toestand tot ons gekomen. Het lijkt wel of het werk den ambtenaren bijzonder vreemd was. Het archief uit de jaren 1811, 1812 en 1813 is in veel beter orde bewaard gebleven, al is ook uit dien tijd niet alles terug te vinden wat er wezen moet. Van die jaren is er een doorloopende reeks bescheiden alle genummerd overeenkomstig een „Indicateur" welke behalve de dagteekening van ontvangst van het stuk ook vermeldt naar welk bureau of welken ambtenaar het ter onderzoek of om bericht en raad is gezonden, terwijl er ten slotte de eindbeslissing bij is opgeteekend, en ook de eindbestemming van de stukken, veelal kortelijk aangeduid door: „aux archives". Deze reeks dan begint met het jaar 1811. Daarnaast loopt een reeks welke, aanvangende met juli 1811, bleek te omvatten de minuten van de uitgegane brieven en genomen beslissingen. Deels zijn deze genummerd met de Indicateurnummers deels met nummers van een „journal" hetwelk niet bij het archief bewaard is gebleven. De stukken welke genummerd zijn met Indicateur-nummers blijken doorgaans betrekking te hebben op de eind-afdoening eener zaak, die welke de journalnummering dragen zijn veelal minuten van verwijzingsbrieven. Deze laatste reeks, aangeduid als „Correspondance" en bewaard in portefeuilles gemerkt *C* is over 't algemeen zeer lastig te raadplegen. De stukken zijn er in geordend volgens de dagteekening, en niet volgens de Indicateur-nummering. Vele jaren geleden schijnt men daarvan ook reeds last te hebben ondervonden, althans toen is men begonnen met de minuten van de uitgaande brieven te vereenigen met de ingekomen brieven volgens de overeenkomstige Indicateur-nummers. Dit werk is gevorderd tot juni 1811. Thans heb ik dit voortgezet en voltooid over het geheele jaar 1811. Bovendien is nu in den Indicateur zoowel voor het eerste als het laatste halfjaar aangeteekend, welke stukken er in de algemeene reeks aanwezig zijn. Bij dit vergelijkingswerk kwam ook uit dat verschillende stukken niet op hun nummer lagen, of dat stukken van 1812 en 1813 volgens hun nummer onder 1811 waren opgeborgen. Niet minder van belang is echter, dat aan het licht kwam, dat een overgroot aantal stukken welke volgens den Indicateur naar het „*Bureau Particulier*" waren verwezen, in de algemeene reeks ontbraken, en daarbij hoogst belangrijke rapporten, dekreten van den Keizer en beslissingen van de Ministers. Terwijl mijn ambtsvoorganger reeds meermalen wees op het zoek-raken van de Onder-prefektsarchieven, ben ik geneigd tot eenzelfde beslissing te komen ten opzichte van die stukken van het „*Bureau Particulier*". Het

wordt thans verklaarbaar hoe zooveel nasporingen in dit archief (bijv. over veerquaesties, over vereeniging van gemeenten enz.) vruchteloos bleven of althans geen voldoende uitkomsten opleverden. Misschien zijn deze stukken van het „*Bureau Particulier*" (evenals vermoed wordt van de stukken uit de Onderprefekts-archieven) bij het vertrek van den Prefekt door dezen medegenomen, en zal onderzocht moeten worden waar zij dan gebleven zijn. Aangezien in de jaren 1810 tot 1813 op velerlei gebied maatregelen van diep ingrijpenden aard zijn genomen, die soms van den tot toen bestaan hebbenden toestand zelfs geheel en al verschilden, moet deze leemte in het Prefekts-archief zeer zeker betreurd worden. Toen eenmaal het jaar 1811 nagegaan en geordend was, en daarbij de werkwijze der administratie duidelijker werd, viel het ook gemakkelijker eenige orde te brengen in de stukken van 1810, die deels gevonden werden bij een onderafdeeling van het archief n.l. het archief van den „*Conseil de Préfecture*", deels aangetroffen werden in een portefeuille met „pièces diverses". Als vaststaande mag worden aangenomen, dat al bestaat er ook van mei tot december 1810 een algemeene Indicateur, de bescheiden niet volgens de nummering daarvan in een algemeene reeks verzameld zijn geworden. Een deel ervan is blijven berusten bij de bescheiden van den „Conseil de Préfecture" aan wien ze om bericht en raad waren gezonden. Het eigenlijke archief van dezen Conseil bestaat uit een reeks zeer beknopte klad-notulen van de gehouden vergaderingen, elke behandelde zaak op een afzonderlijk vel, en uit de rapporten uitgebracht door de „conseillers" daartoe door den „Conseil" aangewezen. Een ander deel, en wel dat teruggevonden is bij de „pièces diverses" bleek niet anders te zijn dan bescheiden gezonden naar het „*Bureau des Finances*" en door dit van een bijzonder sprekende nummering voorzien. De niets zeggende benaming „pièces diverses" heeft dus thans voor een betere plaats kunnen maken, te meer waar het niet moeilijk viel om wat nog verder daarbij een onderkomen had gevonden zijn juiste plaats te hergeven. Al ontbreekt dus de doorloopende reeks van stukken van 1810, en zal die moeten blijven ontbreken, aangezien voor de afzonderlijke bewaring zeer zeker beweegredenen hebben gegolden, welke thans niet meer zijn na te sporen, toch is het doen van nasporingen in de stukken van dat jaar nu veel vereenvoudigd kunnen worden, omdat op den Indicateur is aangeteekend waar de stukken te vinden zijn. Vooral dit laatste is een tijdroovend werk, dat bovendien veel oplettendheid vordert, maar ook erg droog is. Aan het eind van het jaar was het vrij ver gevorderd, maar niet voltooid.

Werkzaamheden van gelijken aard zijn verricht aan het

archief van de Commissarissen-generaal van het door de Franschen verlaten Departement der Rijnmonden te 's-Hertogenbosch. In het verbaal berustend bij dit archief, is thans aanteekening gemaakt of de stukken bewaard zijn gebleven of niet. Er kwamen daarbij te voorschijn nog stukken uit het Prefektuursarchief, betrekkelijk door den Prefekt onafgedane zaken. In den Indicateur van het Prefektuursarchief is daarvan telkens aanteekening gemaakt. Ook over de eerste jaren van het archief van den Gouverneur van Noordbrabant is dit werk voortgezet. Daarbij is er ook naar gestreefd de dossiers van dit archief tot hun eenvoudigste bestanddeelen terug te brengen. Al wat een eigen dagteekening en nummer heeft, behoort ook een eigen plaats te hebben. Het onder te brengen bij een dossier hetwelk op dezelfde zaak betrekking heeft, zou alleen dan zijn goed te keuren, wanneer het geheele archief volgens dat stelsel opgebouwd was. Wanneer dit niet het geval is, is het halfslachtig, willekeurig en bemoeilijkt de nasporingen. Mijn ambtsvoorganger heeft in zijn *Overzicht van de Archieven van het Provinciaal bestuur in Noordbrabant*, (gevoegd als Bijlage bij het verslag over 1902 (1)) onder n^{0}. IX van C: Archieven van 1814 tot op den 15^{en} juli 1850, een verzameling stukken van zeer ongelijksoortigen aard genoemd. Nu de regeling van de archieven van 1814 tot 1850 weer ter hand is genomen, achtte ik het noodig deze verzameling nog eens aan een nauwkeurig onderzoek te onderwerpen. Het denkbeeld was toch bij mij opgekomen dat deze zoogenaamde dikke-pakken-collectie wel eens voor een grooter of kleiner deel niets anders kon zijn dan een willekeurige verzameling van stukken tot op zeker tijdstip op een of ander bureau der griffie achtergebleven, en toen bij een groote opruiming eens op een lijst gebracht, zonder dat voor het afzonderlijk bewaren een andere reden bestond, dan dat de stukken nu eenmaal bij elkaar gevonden waren. Was dit denkbeeld juist, dan zou er niets tegen zijn om nu te doen, wat de ambtenaren van lang verleden tijden verzuimd hadden, en wel de stukken eenvoudig op dag en nummer in de algemeene recks op te nemen. Buiten beschouwing moesten natuurlijk blijven de talrijke antwoorden op éénzelfde circulaire hetzij eenmaal hetzij periodiek ingekomen. Een afzonderlijke bewaring daarvan is uit den aard der zaak voorgeschreven. Er zijn echter ook portefeuilles of bundels betiteld met o. a. Zuid-Willemsvaart, Provinciale wegen enz. Wanneer nu blijkt dat die bundels alleen stukken bevatten over eenzelfde aangelegenheid, maar dan ook alles wat er over die aangelegenheid is gewisseld, dan kan dit ook aanleiding

(1) Archiefverslagen XXV blz. 95 (Overdruk blz. 6).

geven tot een afzonderlijke bewaring. Blijkt echter, dat het maar een toevallig bijeengevonden grooter of kleiner deel van zoo'n soort stukken is, dat men dus te doen heeft met de nalatigheid van een ambtenaar, die ze had moeten opbergen ter plaatse waar zulks behoort, dan is er ook geen reden die afzonderlijke bewaring te handhaven. Ongeveer volledig bijeen zijn bewaard gebleven alle stukken welke betrekking hebben op de verdeeling der gemeene gronden in het Neder-ambt van het Land van Kuik; deze kunnen dus ook afzonderlijk bewaard blijven. Onderzocht wordt nu in hoeverre dit met andere bundels het geval is. — Gelijk vroeger gebeurd is met de provinciale begrootingen en rekeningen van na 1850, is nu ook gebeurd met die van vroeger tijd. Alle stukken welke niet rechtstreeks en nauw in verband staan met de begrooting of de verantwoording der uitgegeven gelden, zijn afgezonderd om in de algemeene reeks van ingekomen brieven enz. te worden opgenomen. Soms kwamen daarbij te voorschijn aanschrijvingen van algemeenen aard, die in eenig jaar noodig waren geweest bij het doen der verantwoording, en bij de verantwoordingsstukken achter waren gebleven. Op deze wijze werd o. a. ontdekt een aanschrijving van den Minister van Binnenlandsche Zaken dd. 25 maart 1850 n°. 152 over de betaling van advertentiekosten bij aanbestedingen, waarnaar eerst lang te vergeefs was gezocht.

Een onderzoek in te stellen in de protokollen der schepenbank van Megen gaf aanleiding die protokollen en ook de losse stukken te ordenen volgens een hier berustenden inventaris van het jaar 1811. Niet alles wat die inventaris vermeldde, werd teruggevonden.

Ook het archief van de Hooge Vierschaar van Breda werd geordend. Een groote reeks protokollen en registers die zich bij het oud-rechterlijk archief van Breda bevonden, en niet vermeld werden in den inventaris-Hingman, bleken grootendeels tot dat archief van de Hooge Vierschaar te behooren. Een beschrijving is er nog niet van gemaakt, aangezien het wenschelijk is vóór de eind-rangschikking de archieven van de overige Hooge Vierscharen (te 's-Hertogenbosch, Bergen-op-Zoom, Grave, Steenbergen en Willemstad) te ordenen.

De ordening van de reeds hier bewaard wordende oude-notarieele archieven is mede voortgezet. Voornemens zijnde onmiddellijk na de overneming van de oude-notarieele archieven uit de arrondissements-bewaarplaatsen een inventaris te geven van alle notarieele archieven, wil ik het feit dezer ordening hier slechts in herinnering brengen.

De overbrenging van de beschrijving der plakaatverzameling op fiches is thans gevorderd tot en met het jaar 1801.

De verzameling kaarten en prenten moest weder tijdelijk worden overgebracht naar een andere plaats, aangezien de eenige jaren geleden geplaatste kaartentafels enkele dringend noodzakelijke verbeteringen moesten ondergaan. De eind-ordening en beschrijving is daarom uitgesteld tot die kaartentafels weder in gebruik kunnen worden genomen, en ook de twee laatste nog noodige geplaatst zullen zijn.

De uitvoerige beschrijving der Boschregisters is geleidelijk voortgezet. Zij werd in dit jaar voltooid van 12 registers.

V. *Uitgaaf van bescheiden uit het archief.*

Hieronder valt ditmaal niets te vermelden.

VI. *Aanwinsten en verliezen.*

Aanwinsten verkregen door de overbrenging van opgespoorde oud-rechterlijke archieven of deelen daarvan naar dit archiefdepôt, zijn ook dit jaar weder niet te vermelden. Wel zijn er o.a. in Someren oud-rechterlijke archiefbescheiden aan het licht gekomen, maar aangezien de ordening van het oud-gemeentearchief dezer plaats, dat zeer in wanorde verkeert, nog niet voltooid is, en er uitzicht bestaat, dat er nog meer voor het oud-rechterlijk archief zal worden gevonden, kan de omschrijving van het gevondene nu achterwege blijven.

Een beknopte opsomming van hetgeen voor de verschillende verzamelingen verkregen is, volgt hier.

A. Voor het **Oud-provinciaal archief.**

Eenige dossiers voor het archief van den *Prefekt van het Departement der Rijnmonden.*

(Aangetroffen in het archief van de Commissarissen-generaal van het door de Franschen verlaten Departement der Rijnmonden en in dat van den Gouverneur van Noordbrabant.)

Een afschrift van een bestek voor het herstellen en onderhouden van een viertal kerken van het kapittel van Oirschot (nl. die te Wintelre, Vessem, Bladel en Middel-

beers), aanbesteed op 12 april 1736 door deken en kannunnik van het kapittel; *voor het archief van dat kapittel.*

(Geschonken door den heer W. E. J. van Dissel te Eindhoven.)

B. Voor de **Rechterlijke Archieven.**

Voor het archief van de schepenbank van *Woudrichem.*

Bescheiden overgelegd in gedingen, waarin Leendert van Tetterode als procureur is opgetreden; en wel:

a. De baljuw van Woudrichem ratione officii tegen Anthony Groenenbergh schepen tot Uitwijk wegens mishandeling van den schout van Uitwijk bij een schouwvoering; 1738.

b. Jan Jansz. de Smit tegen Anthonie Corn. van Andel over arbeidsloon; 1738.

c. Jan Janse de Smit tegen Joost Tijsse van den Wijngaard over arbeidsloon; 1738.

d. Anthony Cornelisse van Andel tegen Joost Tijsse van den Wijngaard over de onderlinge verplichtingen bij het uitvoeren van aangenomen werken; 1738.

Voor het archief van de schepenbank van *Almkerk.*

Bescheiden overgelegd in een geding tusschen Joost Holster en Ary van den Heuvel over de uitbetaling van schadevergoeding voor het stallen van vee tijdens een overstrooming, (waarin Leendert van Tetterode als procureur is werkzaam geweest); 1741.

Voor het archief van de schepenbank van *De Werken.*

Een volmacht voor den procureur van Tetterode om pachtpenningen van de tienden van de ambachtsheerlijkheid De Werken te innen; 1743.

Voor het archief van de schepenbank van *Werkendam.*

Bescheiden gediend hebbende in een geding tusschen Johannes van Langen en Klaas Baggerman over voogdij-

zaken, 1733 (waarin Leendert van Tetterode als procureur is opgetreden).

Nog eenige dergelijke bescheiden uit verschillende gedingen, met Leendert van Tetterode als procureur.

(Al deze bovengenoemde bescheiden zijn aan dit archief overgedragen door den heer Algemeen Rijksarchivaris).

Voor het archief van de schepenbank van *Oyen*.

Een protokol van schepenen van Oyen als Commissarissen van huwelijkszaken bevattende trouwakten van 23 januari 1796 tot 25 juni 1809.

(Overgenomen van het gemeentebestuur van Oyen).

Voor de *oude-notarieele archieven* werd verworven:

Twee banden waarin te zaamgebonden minuten van den notaris A. Molkeman te *Bergen-op-Zoom* over de jaren 1593—1613 en 1614—1631.

Een dergelijke band van den notaris L. Rietraet te *Breda* over 1616—1620.

(Door tusschenkomst van den heer Algemeen Rijksarchivaris verkregen van den notaris-bewaarder van de arrondissements-bewaarplaats te 's-Gravenhage).

C. Voor de **Nieuwe archieven.**

1°. Een bundel bewijzen van ontvangst van ordonnantiën van betaling, uitgereikt overeenkomstig de bepalingen van de wet van 29 nivôse an XIII (relative à l'éducation aux frais de l'Etat d'un enfant dans chaque famille qui en a sept vivans; Bulletin des lois n°. 28), ingekomen bij den *Gouverneur van Noordbrabant* in de jaren 1848 tot 1850.

2°. Een bundel besluiten van gemeentebesturen uit het Derde Administratief Distrikt in Noordbrabant (houdende benoeming van leden van het Algemeen Armbestuur) ter approbatie gezonden aan *Gedeputeerde Staten* door den Commissaris van het 3e Distrikt bij schrijven van 5 januari 1847, ingekomen en behandeld op 12 januari 1847 sub litt. P.

D. Voor de **Verzamelingen wetenschappelijke hulpmiddelen, oorkonden enz.**

I. *Voor de verzameling oude rechtsbronnen.*

Een 16e eeuwsch afschrift van de „Blijde incomste" van Karel V dd. 26 april 1505.

(Aangekocht.)

II. *Voor de verzameling oorkonden en charters.*

Een tweetal afgeloste schuldbrieven op perkament, d.d. 14 april 1689 (met groot uithangend zegel van koning Karel V) en 31 mei 1728, ten laste van het graafschap Megen.

(Overgedragen door Zijn Excellentie den Minister van Financiën.)

Een akte van aanstelling tot opzichter van de jacht te Teteringen voor Capiteyn Glabbeek dd. 12 augustus 1721, afgegeven, onderschreven en bezegeld door den landgraaf Willem van Hessen, gouverneur der stad Breda.

(Aangekocht.)

E. Voor de **Kaartenverzameling.**

Reproductie van de kaart van de rivier de Rotte, met een plattegrond der stad Rotterdam, door Jan Janszoon Potter, 1567.

Reproductie van den „Plattegrond der stad Rotterdam door L. F. Temminck 1839" (vier bladen).

Reproductie van den „Plattegrond der stad Rotterdam en hare omstreken, door L. F. Temminck 1839".

(Alle geschonken door de Commissie voor het archief en het museum van oudheden der gemeente Rotterdam.)

„Groote stedewijzer van het Koningrijk der Nederlanden". Gekleurde teekening, met rechts afstandwijzer; eerste helft der 19e eeuw.

71 × 44,7 c.M.

„Kaart en afstandswijzer van het Koningrijk der Nederlanden."
Uitgegeven door H. J. van Wees te Breda, 1850.
88 × 61,7 c.M.

„Afstands-wijzer der provincie Noord-Braband", vervaardigd door J. Burgers; gegraveerd door Van Baarsel en Tuyn.
Eerste helft der 19e eeuw; uitgegeven door H. Palier en Zoon te 's-Hertogenbosch.
73,5 × 50,7 c.M.

„Caart-Figuratif van de verdeeling en grensscheydinge van den Bodem van Elde, soo als die op den 11 mey 1802 te 's-Bosch voor den notaris Carel Storm van 's-Gravensande, tusschen de geswoorens van St. Michiels Gestel, Boxtel, St. Oedenrode, als meden die van Scheyndel, beneffens de Gecommitteerdens van 't Gemeentens bestuur van Scheyndel is verdeelt en gesippareert. Opgenomen door H. Verhees; 1803."
Teekening in O. I. inkt en kleuren, met een „Explicatie". Aan de linkerzijde beneden, teekeningen van de kerk van „Berlicum", „Capel tot Middelrode"; de kerken van „Dungen"; „Gemonde gedeeltelyk een oudt Romeyns Gebouw, van Duyf steen"; „St. Michiels-Gestel"; en „Boxtel, soo als het was 1790."
Kaart 158,8 × 94,3 c.M.

„Plan der Bisschoppelijke stad 's-Hertogenbosch, met derzelver geestelijke gebouwen en terrein daar onder hoorende zoo die was ter teiden van de overgave in den jaare 1629".
Waterverfteekening uit de 19e eeuw met „Renvoy".
57,2 × 41,8 c.M.

„Kaart van de stad en jurisdictie van 's-Hertogenbosch."
Waterverfteekening van A. B. van Lieshout, 1824, met een „Renvoy" in twee kolommen.
71,5 × 54,5 c.M.

„Platte grond der stad 's-Hertogenbosch", vervaardigd door J. B. Drossaers, gegraveerd door D. Veelwaard jun.; links in twee kolommen: „Aanwijzing der straten, stegen

enz," rechts in een kolom: „Aanwijzing der bruggen die namen hebben" en: „Voorname gebouwen enz."
Uitgegeven bij H. Palier en Zoon te 's-Hertogenbosch.
52,7 × 38,7 c.M.

„Kaart van de landen van Heusden en Althena, met derzelver aangrenzende Polders, Buiten-Landen, en aanpaalende Rivieren; behoorende bij het generaale plan tot het aftappen der inundatie-wateren van voornoemde Landen door den Inspecteur-generaal van 's Lands rivieren C. Brunings, en Adjt Inspecteur-generaal C. R. T. Kraayenhoff, voorgedraagen en bij Resolutie van het Committé van het Intermediair Administratief Bestuur van het voormalig Hollandsch Gewest in dato 3 february 1798 vastgesteld. Gemeeten voor zoo verre tot het hoofd-oogmerk nodig was, door de landmeeters by het werk der rivieren J. Engelman en F. W. Conrad, en voorts uit de naauwkeurigste stukken zamengesteld door F. W. Conrad.
Dl Veelwaard sculpsit 1798."
99,5 × 62,7 c.M.

(Deze alle werden ten geschenke bekomen van den Eerwaarden heer L. M. J. W. Gast te Oostelbeers door tusschenkomst van den heer H. Hanssen.)

F. Voor de **Boekerij** (1).

Behalve met de verslagen welke dit archiefdepôt telken jare van wege Uw Excellentie mag ontvangen, is de boekerij daarvan verrijkt met de verslagen welke de navolgende colleges, commissiën of ambtenaren hebben uitgebracht over hunne werkzaamheden of over den toestand van de door hen bestuurd wordende gemeenschap of van de door hen beheerd wordende verzamelingen.

Commissie van toezicht over het gemeentearchief te Rotterdam (1906).
Gemeente-archivaris van 's-Gravenhage (1906).
Idem „ Leiden (1906).
Idem „ Dordrecht (1906).
Idem „ Vlaardingen (1906).
Idem „ Haarlem (1906).
Idem „ Middelburg (1906).

(1) Hieronder zijn alleen opgenomen de *geschonken* boekwerken.

Bibliothekaris van de Koninklijke Bibliotheek (1906).
Directeur van het Krijgsgeschiedkundig bureau van den Generalen Staf (over de nasporingen en studiën op het gebied der Nederlandsche krijgsgeschiedenis in 1905/6).
Rijkscommissie tot het opmaken en uitgeven van een beschrijving van de Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst (1906).

Commissie ter verzekering eener goede bewaring van gedenkstukken van geschiedenis en kunst te Nijmegen (1906).
Commissie van bestuur van het Provinciaal museum van Oudheden en geschiedkundige voorwerpen in Drente (1906).

Gedeputeerde Staten der provincie Noordbrabant (1906).
Idem Drente (1906).
Burgemeester en Wethouders der gemeente 's-Hertogenbosch (1906).

Inventarissen van de navolgende archieven zijn voor de boekerij geschonken:

Het oud-archief der gemeente Tilburg door M. H. van Visvliet. (Door het Gemeentebestuur van Tilburg.)
Het archief van de Weeskamer te Rotterdam door mej. dr. H. C. H. Moquette, adjunct-archivaris. (Door de Commissie voor het archief en het museum van oudheden der gemeente Rotterdam.)
De archieven berustende onder het Bestuur der Godshuizen te Middelburg; de oude archieven 1343—1812; bewerkt door C. de Waard. (Door het Bestuur.)
De archieven van den Etstoel en van de hem opgevolgde collegiën tot 1811, door mr. J. G. C. Joosting, Rijks-Archivaris in Drente. (Door den samensteller.)
De archieven van de Schultengerechten in Drente, door denzelfden. (Als voren.)
Het archief der abdij te Dikninge, door denzelfden. (Als voren.)

Het archief der heerlijkheid Ruinen, door denzelfden. (Als voren.)

De archieven der besturen in Drente van het Ned. Herv. kerkgenootschap, berustende in het depôt van 's Rijks archieven in Drente, door denzelfden (Als voren.)

Van den Ministre de l'Intérieur et l'Instruction publique in België mocht bovendien nog ontvangen worden:

Inventaires sommaires des archives des anciens gouvernements des Pays-Bas conservées aux archives générales du Royaume à Bruxelles. Tôme I.

Van catalogi van bibliotheken en oudheidkundige verzamelingen zijn ten geschenke ontvangen:

De boekerij van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noordbrabant; 2e supplement. (Van het Bestuur.)

De prentverzameling der gemeente Leiden door mr. dr. J. C. Overvoorde, archivaris der gemeente; IIe en IIIe afdeeling en register. (Van het Gemeentebestuur.)

De Provinciale Bibliotheek van Zeeland. IIe deel, 1e en 2e stuk. (Van Gedeputeerde Staten der provincie.)

Ten vervolge is ontvangen:

Het Dijk- en Waterschapsrecht in Nederland vóór 1795, door A. A. Beekman, afl. 27 tot 29 slot. (Van Uw Excellentie.)

De notulen van het verhandelde in de vergaderingen van de Provinciale Staten van Noordbrabant in 1906 en 1907 (Van het Provinciaal bestuur.)

De in 1907 verschenen afleveringen van Limburg's jaarboek. (Van de vereeniging „Limburg".)

Voorts valt hieronder te vermelden:

De gedenkstukken der algemeene geschiedenis van Nederland van 1795 tot 1840, uitgegeven door dr. H. T.

Colenbrander; deel III, eerste en tweede stuk. (Van de Commissie van advies voor 's Rijks geschiedkundige publicatiën.)

Analecta Gijsberti Coeverincx; pars I, bewerkt door fr. G. van den Elsen en frater W. Hoevenaars. (Van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noordbrabant.)

De Kathedraal van 's Hertogenbosch door dr. C. F. X. Smits. (Van den schrijver.)

Prins Willem I van Oranje, zwanebroeder der Illustre Lieve Vrouwe broederschap te 's-Hertogenbosch, door Ch. C. V. Verreyt; — overdruk uit Taxandria, tijdschrift voor Noordbrabantsche geschiedenis. (Van den schrijver.)

Geschiedenis van het oude Wilhelmieten-klooster en van het bisschoppelijk instituut Sainte-Marie te Huybergen, door eenige oud-leerlingen. (Van de samenstellers.)

Bronnen voor de geschiedenis van Rotterdam; deel IV: Regestenlijst van Rotterdam en Schieland tot in 1425; bewerkt door J. H. W. Unger. (Van de Commissie voor het archief en het museum van oudheden der gemeente Rotterdam.)

Geschiedenis van den Disch, later het Burgerweeshuis te Aardenburg, door G. A. Vorsterman van Oyen, oud-archivaris der gemeente. (Van de Regenten van het Burgerweeshuis te Aardenburg.)

Aanvullingen op het Brabantsche en Geldersche geslacht van Vlierden, door C. P. J. van Vlierden; — overdruk uit het maandblad De Nederlandsche Leeuw, jaargang 1906, nos 9 en 10. (Van den schrijver.)

Michiel Adriaansz. de Ruyter en zijn naaste familie door P. K. Dommisse, gemeente-archivaris. (Van het Bestuur der gemeente Vlissingen.)

Het aloude geslacht van Everdingen; de generaties van 1400—1650, door A. F. van Beurden. (Van den schrijver.)

Stamboom der Venlosche Regeeringsfamilie de Paderborn en de verwantschap met de van Wessems, door A. F. van Beurden. (Van dezen.)

Ten slotte kan hier nog vermeld worden dat de Rijks-archivaris in Gelderland mij in staat stelde het hier bewaard wordende exemplaar van de Bataafsche Staatscourant, de Koninklijke Staatscourant en de Koninklijke Courant niet weinig te completeeren.

Met machtiging van Uw Excellentie deed hij mij toekomen:

Jaargang 1805 van de Bataafsche Staatscourant (op een achttal nummers na).

Jaargang 1806 van de Bataafsche en Koninklijke Staatscourant.

Jaargang 1807 van de Koninklijke Courant.

Eindelijk geeft de overbrenging van een verzameling stukken uit het archief van de Commissarissen des Konings en ook uit dat van Gedeputeerde Staten uit deze provincie, onderscheidenlijk dagteekenend van na 1879 en na 1869 aanleiding tot het spreken van een verlies. Mijn ambtsvoorganger heeft deze stukken toch indertijd als aanwinst vermeld. Zij zijn hier gekomen met stukken van ouder tijd en kwamen bij de ordening van deze gaandeweg te voorschijn. De lijst is als bijlage bij dit verslag gevoegd.

VII. *Afschrijven van elders berustende bescheiden.*

De afschrijving der gewaarmerkte kopieën van de 13de en 14de eeuwsche Bossche schepenakten en van oud-notarieele akten uit het register van cijnsbrieven van de Illustre-Lieve-Vrouwe Broederschap te 's-Hertogenbosch, in 1905 (1) aangevangen en in 1906 (2) voortgezet, is in den loop van dit jaar voltooid.

---

(1) Archiefverslagen XXVIII blz. 107 (overdruk blz. 20).
(2) Idem XXIX » 140 (» » 40).

Van 3 akten uit de 13e, 59 uit de 14e vóór 1365 en 53 uit dezelfde eeuw na 1365, alsmede van 57 notarieele akten uit het tijdvak 1327—1524 zijn thans nauwkeurige afschriften verkregen. Op de waarde van het bezit daarvan is het vorig jaar reeds gewezen. Als bijzonderheid kan nog vermeld worden dat dit bezit nu reeds van veel belang is gebleken bij het onderzoek naar de echtheid van eenige met dat oogmerk hierheen opgezonden oude schepen-akten. Van een drietal dezer zoogenaamd dagteekenend van vóór 1323 bestond reeds lang vermoeden dat zij vervalscht of valsch opgemaakt waren. Deze valschheid is thans vrij stellig aangetoond kunnen worden. De oudst bekende wijze van opstelling der Bossche schepen-akten is thans gebleken tusschen 1323 en 1326 te zijn veranderd. De daarvoor in de plaats gekomene heeft zich niet lang gehandhaafd gezien; immers tusschen 1328 en 1330 schijnt zij weer wijziging te hebben ondergaan. De aangetroffen akten van na 1330 vertoonen eerst den vorm die behouden is totdat de Latijnsche taal door de Nederlandsche is vervangen. Valschheid of vervalsching mag dus vrij zeker aangenomen worden wanneer akten aangetroffen worden in een vorm, welke niet overeenstemt met dien welke ten tijde der dagteekening gebruikelijk is geweest.

Bij een der verzamelingen in dit archief wordt bewaard een afschrift van 1609 der zoogenaamde „*Ordonnantie locaal*" op 8 november 1569 door koning Filips aan die van Zevenbergen verleend. Van het gemeentebestuur van Zevenbergen is de oorspronkelijke perkamenten octrooibrief ter inzage bekomen, waardoor het mogelijk was het afschrift te vergelijken. Van het bewaard wordend afschrift is thans opnieuw een afschrift genomen, en op den kant daarvan is opgeteekend in hoeverre de tekst afwijkt van dien van den oorspronkelijken brief, zoodat het als 't ware beschouwd kan worden, dat van dezen ook een afschrift is verkregen.

Een afschrift is voorts verkregen van het geschiedkundig overzicht, dat mr. A. G. Kleyn, destijds archivaris van Breda, schreef naar aanleiding van een optocht die op 25 en 28 juni 1867 te Breda zou worden gehouden ter gelegenheid van het XXIe Nederlandsch Landhuishoudkundig Congres en voorstelde: de Intocht van prins Maurits in Breda op 4 maart 1590. Breedvoerig wordt daarin behandeld de bekende verrassing met het turfschip. Het programma der festiviteiten bij gelegenheid van dat Congres was niet meer verkrijgbaar. Een exemplaar ervan bevindt zich in de boekerij van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noordbrabant, en daaruit is het afschrift genomen.

Ten slotte kan hier nog vermeld worden dat thans van

53 gemeenten uittreksels uit de jaarlijksche verslagen zijn gemaakt voor zoover betreft hetgeen daarin wordt vermeld over de gemeente-archieven.

VIII. *Raadpleging der verzamelingen.*

Ook dit jaar is weder druk gebruik gemaakt van de gelegenheid om nasporingen te doen in of inlichtingen te bekomen uit de hier bewaarde archiefverzamelingen. Het getal van hen die zelf kwamen onderzoeken wijkt niet veel af van dat in het vorig jaar. Dat het aantal door hen afgelegde bezoeken nogal beduidend minder was, komt alleen daarvan, dat een drietal onderzoekers, welke het vorig jaar geslachtkundige nasporingen kwam doen, en daarvoor te zamen bijna 400 maal het archief bezocht, hun onderzoekingen geheel of bijna geheel voltooid had. Van de 300 werkdagen op welke het archief voor het publiek toegankelijk was, is het op 184 dagen bezocht door van één tot zes personen per dag. Het geheel getal der bezoeken was 287, het aantal bezoekers 49, waarvan er 29 slechts eenmaal, de overige meer (tot 55 maal toe) kwamen. Bij voortdurend gebruik bleek de leeszaal nagenoeg aan alle eischen te blijven voldoen. Er ontbreekt nog een tafel voor het raadplegen van groote bescheiden (zooals kaarten). Met het aanschaffen van deze is bij het opmaken van de raming voor het nu loopend jaar rekening gehouden.

De krijgsgeschiedkundige nasporingen werden niet voortgezet.

De geslachtkundige nasporingen in schepenprotokollen uit dit archief elders zijn ook dit jaar vervolgd, terwijl met een enkele nieuwe werd aangevangen. Een tijdelijke inbewaargeving van Boschprotokollen had plaats in de Universiteitsbibliotheek te Amsterdam, van die van Oirschot, Helmond en Oisterwijk in het Rijksarchief in Gelderland, van die van Dongen en Geertruidenberg in het Rijksarchief in Noordholland, van die van Zevenbergen in het Rijksarchief van Utrecht en in de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage, van die van Megen in het Rijksarchief te Utrecht, terwijl een kopie van een 17e eeuwsch testament ter inzage naar het Gemeentearchief van Rotterdam werd gezonden. Bijna 190 deelen werden aldus tijdelijk verplaatst. Het uitgeleende kwam in den regel zelfs binnen den bepaalden tijd van uitleening terug.

Evenals dit in vorige jaren is geschied wil ik hier melding maken van eenige onderwerpen waarover inlichtingen zijn verstrekt of nasporingen zijn gedaan.

Het mederecht van den Staat in de heerlijke jacht van *Oirschot*

en Best, waarover de Staat in proces was gewikkeld, en waarin door den Hoogen Raad ten zijnen nadeele uitspraak werd gedaan.

Het heerlijk jachtrecht van *Moergestel*, naar aanleiding van een geding thans in hooger beroep ten voordeele van den bezitter van dat heerlijk jachtrecht beslist.

Het recht van voorpoting onder *Schijndel* in het bijzonder voor zoover betreft den zoogenaamden „Bodem van Elde".

Het recht van voorpoting in het oude *hertogdom Brabant* in het algemeen.

Het eigendomsrecht van het veer te *Grave*.

Het eigendomsrecht der vercijnsde gemeente onder *Heeze en Leende*.

Servituten op verschillende huizen en landen rustende.

Het recht op beurzen gefundeerd door Hester van Grinsven, Peter van Grinsven en Becx.

De oude bronnen van inkomsten van een nu nieuw gestichte parochie *Weebosch*.

Uitwatering van polders in westelijk Noordbrabant.

De voorwaarden van bedijking van de Kaas- en Broodpolder.

Sluiting van den Groenendijk nabij Megen.

Onderzoekingen van zuiver wetenschappelijk doel zijn ingesteld omtrent:

De heerlijkheden in Noordbrabant.

Eerewachten en gardes d'honneur.

De weeskleeding in Noordbrabant.

De notarissen met commissie van den Raad van Brabant toegelaten in den Lande van Overmaze.

De geschiedenis van het klooster te Huibergen.

Ketterverbranding te 's-Hertogenbosch in 1569.

Het kasteel van Wouw.

Het kasteel van Deurne.

De ligging van het oude kerspel Brakel in of nabij het Land van Kuik.

De oude benamingen van Bossche huizen.

De regentenfamiliën van Zevenbergen.

De inrichting van het bestuur van Zevenbergen.

De familie en afkomst van mr. Franchois Vrancken, pensionaris van Gouda, later lid van den Hoogen Raad van Holland.

De wapens der geslachten Vermeer, Gulder en Wijnaendts.

IX. *Bemoeiingen met de lokale archieven in de provincie.*

Ten aanzien der hier te vermelden werkzaamheden en zorgen kan ik verwijzen naar het jaarverslag omtrent mijne bemoeiingen

voor een goede bewaring van gemeente- en waterschapsarchieven in deze provincie, dat ik aan de Gedeputeerde Staten uitbreng.

De beschrijving en herstelling van Oude Burgerlijke Standregisters, welke daarvoor hierheen waren opgezonden, is zoo goed gevorderd, dat deze in het nu loopend jaar naar de onderscheiden ambtenaren van den Burgerlijken Stand zullen kunnen worden teruggezonden.

De Rijksarchivaris in Noordbrabant,

C. C. D. EBELL.

LIJST

VAN

Stukken uit de Provinciale Grifflearchieven van Noordbrabant

in 1907 uit 's Rijks archiefdepôt te 's-Hertogenbosch overgebracht naar het archiefgebouw der Provinciale Griffie.

Stukken uit het Archief van de Commissarissen des Konings in Noordbrabant na 1879

Belastingen.

1. Antwoorden op de circulaire van 20 april 1883, A n°. 1, (Prov. Bijblad n°. 43) betrekkelijk lijsten van wijk- en buurtnummers met vermelding der kadastrale nummers.

2. Antwoorden op de circulaire van 18 juli 1892, A n°. 10, betrekkelijk het indienen door gemeentebesturen van voordrachten tot benoeming van zetters.

Kamers van Koophandel.

3. Verslagen van kamers van koophandel en opgaven van veranderingen in het personeel dier kamers; 1880—1884.

(Verg. Staat van Aanw. 1897, blz. 112, Overdr. blz 35, 3°.)

Landbouw en veeteelt.

4. Minuten der maandelijksche overzichten van de vergunningen tot vee-invoer (in uitzondering op art. 1 van het Koninklijk besluit dd. 8 december 1870, *Stbl.* 194, en art. 1 van het Koninklijk besluit dd. 14 augustus 1888, *Stbl.* 142); 1892.

(Verg. Staat van Aanw. 1897, blz. 112, Overdr. blz. 35, 8°.)

Medische Politie.

5. Antwoorden op de circulaire van 11 december 1885, A n°. 8, omtrent inrichtingen tot ziekenverpleging.

(Verg. Staat van Aanw. 1897, blz. 112, Overdr. blz. 35, 5°.)

Nederlandschap.

6. Lijst van personen aan wie door de Commissarissen des Konings een bewijs van Nederlanderschap is afgegeven; 1875—1880.

Openbare werken.

7. Staten van kosten van meer werk en onderhandsche contracten aangaande de uitvoering van openbare werken in de provincie Noordbrabant door het Rijk; 1878—1893.

(Verg. Staat van Aanw. 1897, blz. 112, Overdr. blz. 35, 2°.)

Schadelijk gedierte.

8. Lijsten van aanvraag en van verleening van vergunning tot het dooden van schadelijk gedierte; 1887/8—1891/2.

(Verg. Staat van Aanw. 1897, blz. 112, Overdr. blz. 35, 7°.)

9. Inlichtingen door de Justitie verstrekt omtrent aanvragers van vergunningen tot het dooden van schadelijk gedierte; 1888—1892.

(Verg. Staat van Aanw. 1897, blz. 112, Overdr. blz. 35, 6°.)

Stukken uit het Archief van de Gedeputeerde Staten van Noordbrabant na 1869.

Correspondentie.

1. Correspondentiestukken uit de jaren 1870—1879, gevonden bij de correspondentiestukken van den Commissaris des Konings.

2. Idem uit de jaren 1870—1886, aangetroffen bij de provinciale begrootingsstukken.

3. Idem uit de jaren 1870—1888, aangetroffen bij verschillende verzamelingen.

Kasopneming.

4. Processen-verbaal van kasopneming en rapporten over het beheer der gemeente-financiën, uitgebracht door ambtenaren der provinciale griffie, 1870—1889.

(Verg. Staat van Aanw. 1897, blz. 113, Overdr. blz. 36, 15°.)

Kamer van Koophandel.

5. Verslagen van kamers van koophandel over 1872.

Landbouw en veeteelt.

6. Verslagen van districts-veeartsen over 1872—1876.

7. Correspondentiestukken betreffende landbouw- en veeteeltzaken; 1879—1884.

(Verg. Staat van Aanw. 1897, blz. 113, Overdr. blz. 36, 17°.)

8. Deklijsten, gehouden tot voldoening aan artikel 11 van een reglement tot bevordering der paardenfokkerij; 1888—1890.

(Verg. Staat van Aanw. 1897. blz. 113, Overdr. blz. 36, 23°.)

Medische Politie.

9. Verslagen van Geneeskundig Staatstoezicht; 1877—1879.

10. Antwoorden van de burgemeesters op een circulaire dd. 4 october 1888, G nº. 99/21 over het gebruikmaken van koepokstof door de geneeskundigen; 1888.

(Verg. Staat van Aanw. 1897, blz. 113, Overdr. blz. 36, 22º.)

Nationale Militie.

11. Lijsten van zich in hechtenis bevindende lotelingen; 1869—1878.

(Verg. Staat van Aanw. 1897, blz. 112, Overdr. blz. 35, 10º.)

12. Stukken betrekkelijk herkeuringen voor de Nationale Militie; 1877.

Onderwijs.

13. Verslagen van districts-schoolopzieners; 1874, 1877—1879.

14. Diverse verslagen.

15—18. Beschikkingen op aanvragen om Rijksbijdragen voor het lager onderwijs aan bijzondere scholen in de districten 's-Hertogenbosch, Breda, Tilburg en Eindhoven; 1890—1892.

(Verg. Staat van Aanw. 1897, blz. 113, Overdr. blz. 36, 24º.)

19. Lijsten betrekkelijk de pensioenbijdragen van onderwijzers; 2e halfjaar 1891.

Openbare werken.

20. Ligger der toegangswegen naar spoorwegstations in de provincie Noordbrabant, ontworpen door Gedeputeerde Staten 15 maart 1877.

21. Twee staten van kosten van meer-werk betreffende de uitvoering van openbare werken door de Provincie; 1886 en 1887.

(Verg. Staat van Aanw. 1897, blz. 113, Overdr. blz. 36, 21º.)

Schutterij.

22. Stukken betrekkelijk de begrooting voor schutterijen; 1876 en 1877.

23. De staten **B, C, G** en **H** der schutterij, (zijnde:

B. Kwartaalstaten van ingelijfde schutterplichtigen van den eersten ban.

C. Idem van veranderingen in het personeel van den eersten ban.

G. Jaarstaten van de regeling van het kontingent der schutterij.

H. Verslag van den afloop der jaarlijksche lichtingen) alle over 1891—1893.

(Verg. Jaarverslag 1897, blz. 80, Overdr. blz. 9, 7°.)

Waterstaat.

24. Stukken betrekkelijk de verbetering van de rivier de Dommel; 1869—1880.

Stukken uit het Archief van de in 1852 opgerichte Provinciale Commissie van Landbouw.

Correspondentiestukken uit de jaren 1854—1871.

(O. a. vermeld Staat van Aanw. 1897, blz. 114, Overdr. blz. 37, 2°).

Het Rijksarchief in Gelderland.

I. *Gebouwen en meubelen.*

Een nieuw onderhoudsbestek is aanbesteed en herbesteed. Daarin zijn verschillende voorzieningen aan het gebouw opgenomen. Die voor het jaar 1907 zijn alle vroegtijdig overeenkomstig de definitieve besteding verricht. In het geheele gebouw is de muurbezetting onder handen genomen en zoover noodig vernieuwd. Hetzelfde is geschied met de buitenplint om het geheele gebouw. De leibedekking van twee der vier hoektorens is geheel, die der andere gedeeltelijk vernieuwd. De wanden en zolderingen der beide bovenbureelen, en ook het houtwerk op een dier vertrekken, zijn overgeverfd. Op de kamer voor den Archivaris zijn twee binnenramen vervangen door houten schotten waartegen boekenplanken zijn aangebracht. Daarna is ook in dit vertrek het muur- en houtwerk en het verwulf geschilderd en is de parketvloer opgeschaafd.

Op de leeskamer zijn twee boekenkasten aangebracht. Met maatregelen ter bescherming van de stukken in het rek langs den zuidgevel van de archiefbewaarplaats tegen het blakeren door de zon is een aanvang gemaakt. Voor de geheele voorziening zal eenige verruiming van de beschikbaar gestelde gelden noodig zijn.

Het geheele gebouw is geregeld en behoorlijk onderhouden. De bliksemafleiders zijn op gezette tijden onderzocht en in orde bevonden.

Omtrent een rechtstreekschen toegang van het trappenhuis in het dienstgebouw tot den depôtzolder, waarop ik in mijne vorige verslagen doelde (1), heeft in dit jaar een onderzoek plaats gehad. Op dien zolder heb ik bij mijn komst hier in 1905 nog het grootste deel aangetroffen van de afbraak der vroeger op de bovengalerij door archiefrekken vervangen toonkasten met onderkastjes. Ik heb toen dat materiaal, dat vermengd was met een

(1) Archiefverslagen 1905 blz. 153 en 156, 1906 blz. 175.

hoeveelheid kistplanken en deksels, voor zoover mogelijk weer ineen doen zetten en in twee lange rijen midden over de zolderruimte doen opslaan, en van de rest een aantal geschikte pakkisten laten maken. Hierdoor is een ordelijke toestand geschapen, en is de zolder nu ook bruikbaar geworden tot die binderswerkzaamheden voor welke groote ruimte noodig is.

Doch het in gebruik nemen der kasten voor sommige gedrukte stukken, bindmaterialen enz. wacht nog op de betere toegankelijkheid van den zolder.

II. *Reddings- en bluschmiddelen.*

Voor het ordelijk ten gebruik gereed houden van de middelen tot brandblussching wordt geregeld zorg gedragen.

De reddingskoker, waarvan de aanschaf indertijd is voorgeschreven en welke toen in overleg met den Rijksbouwkundige is geleverd, ligt op de bovengalerij gereed om gesteld te worden ter plaatse waar daartoe ringen en haken in den gevelmuur zijn aangebracht. Recht daaronder bij de buitendeur van het depôt staat de er bij behoorende ijzeren stelling.

Op elke galerij hangen een zeker aantal groote brandzakken met knipsluitingen en handvat.

De bluschflesschen staan op vaste plaatsen. De slangen zijn geregeld onderzocht. De extincteur is geladen en in gereedheid.

Zijn alzoo alle voorzorgen voor blussching en redding bij brand genomen welke noodig en voorgeschreven zijn, geconstateerd moet worden, dat de depôtzolder niet dan zeer bezwaarlijk met een brandslang is te bereiken.

III. *Toestand der verzamelingen.*

Met een algemeene schoonmaak der verzamelingen is, nu in den loop van het jaar de geregelde hulp van een binder verkregen is, een aanvang gemaakt. De inhoud van bijna de geheele bovengalerij is opeenvolgend uit de kasten genomen, uitgeklopt en afgeborsteld, terwijl ook de kasten gereinigd zijn.

Bij deze gelegenheid is tevens begonnen met een betere verzorging der losse stukken. Die der hoofdcollectie op deze galerij vond ik meerendeels afgedeeld in groote pakken, door middel van kruistouwtjes. In dezen toestand lijden de stukken voortdurend. Zij staan te vast opeen. Het touw snijdt in. Bij het door gemis van rugschriften vaak noodige in- en uitschuiven scheuren licht de buitenste stukken. Zonder steun dan van een touwtje in het midden, zakken ze door, krullen om en worden bij het schuiven

beschadigd, enz. Een aantal der pakken zijn nu losgemaakt en verdeeld tot een grooter aantal bundels van een handbreedte, in stevige kardoesomslagen. Deze zijn door den amanuensis J. Wolthers geleidelijk van duidelijke en oogelijke rugopschriften voorzien. Zij zijn eenigszins wijd geplaatst, èn tegen beschadiging, èn om gelegenheid te houden er later portefeuilles om te doen naarmate deze aangeschaft of vervaardigd kunnen worden.

Ook met het herbinden van registers en protokollen is een aanvang gemaakt. Herbonden zijn o. a. de groote signaten en registers der Culemborgsche leenkamer, waarvan de banden vergaan waren. De oude teekens waarmede deze deelen vroeger gemerkt waren en met welke de onderlinge verwijzingen er in geschied zijn, heb ik aan de hand der oude inventarissen nauwlettend opgezocht. Zij zijn door den amanuensis met de pen weder op de ruggen aangebracht.

Verder zijn eenige oude gerechtssignaten, kohieren enz. opnieuw gebonden, eenige banden hersteld, en een aantal losgeraakte deelen opnieuw in den band gezet, onder herstelling der ingescheurde bladen, versterking van hoeken enz.

Verschillende boekwerken, compleet geworden deelen van vervolgwerken en andere, zijn gebonden.

IV. *Werkzaamheden tot ordening, inventarisatie enz.*

Bij de ingebruikneming van de archief-bewaarplaats in het jaar 1880 hebben op de bovengalerij een plaats gevonden twee der hoofdverzamelingen van het Geldersche Rijksarchief, n.l.:

De archieven der **gewestelijke besturen** uit de jaren 1795—1813.

De in het jaar 1817 door de Pruisische aan de Nederlandsche regeering overgedragen archieven van bij het grenstractaat van 7 October 1816 definitief aan ons Rijk gekomen **oud-Kleefsche enclaves**, de Lijmers met Zevenaar enz.

In de archiefrekken, onmiddellijk volgende achter de drie rijen toonkasten, dus in het midden der galerij, zijn deze twee collecties toen geplaatst. Hierachter zijn later, naarmate ze inkwamen, andere verzamelingen neergezet, met name:

Het archief van den franschen onderprefekt van het **arrondissement Tiel**, met de door hem in het jaar 1811 overgenomen archieven van den kwartierdrost van Nijmegen over 1807—1811; waarbij gevoegd zijn de reeds vroeger hier aanwezige sous-prefecture-archieven van Nijmegen en Zutphen, het laatste met het archief van den kwartierdrost aldaar.

De door de gemeente **Elburg** van haar oude stadsarchief in depôt afgestane stukken en deelen.

Verscheiden **marke-archieven**.

Een aantal HSS. van Geldersche **rechtsbronnen** en commentaren daarop.

Twee seriën **rekeningen der Burensche domeinen en geestelijke goederen** uit 1636, 1655—1718, 1746—1769, de eene serie nog doorloopend tot 1795; beide met vele gapingen; samen 116 deelen, rendants-exemplaren, afkomstig van het kantoor van den ontvanger; waarbij nog gevoegd een kerkrekening van Buren over 1680—1705 met bijlagen en een omslag met stukken van Buren, in „bruikleen" ontvangen uit het gemeente-archief van Buren.

Verschillende sinds het jaar 1880 door aankoop en schenking verkregen particuliere **HSS.**, **oorkonden en bescheiden**; bij welke, gedeeltelijk naar het jaar van aanwinst gerangschikte, verzameling verder ook enkele vóór het jaar 1880 verkregen HSS. gevoegd zijn.

Bovendien had men hier ter plaatse de talrijke doozen geborgen met charters en oorkonden van het grafelijkheids-archief van **Culemborg**.

Nadat in latere jaren nieuwe bergruimte verkregen was door de vervanging der drie rijen toonkasten door archiefrekken, is deze nieuwe ruimte in de jaren 1897—1904 voornl. bezet met enkele groote nader in depôt bekomen verzamelingen. Deze bestaan in:

Het huisarchief van **De Geldersche Toren** onder Spankeren, de vooral bij genealogen welbekende collectie-Van Rhemen, met handschriften- en boekenschat.

Het huisarchief van het kasteel **Enghuisen** onder Keppel, bestaande in familiepapieren en ambtelijke retroacta der Van Heeckeren's, archivalia der heerlijkheid Beverwaard met familiepapieren der Nassau-la-Lecq's; archivalia van de eigenaars en verdere titels en bescheiden betreffende de heerlijkheid en heeren van Scherpenzeel (familiën Hackfort, Van Westerholt).

Het oude Stadsarchief van **Doetinchem**.

De verzameling boedelpapieren en retroacta van den Vordenschen oud-notaris en oud-burgemeester **J. H. Gallee**, waarbij vele notarieele akten, stukken over de schattingen voor de domeinverkoopingen, door de Franschen in het departement van den Boven-IJssel geschied; papieren van den Arnhemschen secretaris mr. J. Grothe, Vordensche gemeente-archivalia, markearchieven.

Het archief der leenkamer van den heer van **Doorwerth** met eenige andere papieren en enkele boekwerken.

Het huisarchief van **Ter Horst**, bij Loenen op de Veluwe, bestaande in: familiebescheiden en ambtelijke retroacta van opvolgende eigenaars (vooral de Hackfort's) en titels en bescheiden hunner rechten, waarbij een verzameling markestukken:

akten en bescheiden betreffende de Hollandsche familie Van-Adrichem; een aantal niet onbelangrijke charters en papieren betreffende Utrechtsche zaken en plaatsen.

Een gedeelte van het huisarchief van Nerijnen, heerlijkheidsbescheiden van **Waardenburg-Nerijnen** met titels van rechten, proces-dossiers enz. en familiebescheiden betreffende vroegere eigenaars (Bronkhorsten enz.); familiepapieren en ambtelijke retroacta van leden der geslachten Van Gent en De Merode; pamfletten-verzameling.

Een aantal **boekwerken**, waarbij gevoegd was de verzameling der gedrukte **plakaten** en officieele drukwerken van het archief.

Een verzameling particuliere en ambtelijke papieren en drukwerken, afkomstig van **mr. Peel Beek**, tusschen 1780 en 1810 successievelijk richter der heerlijkheid Wolfsweert, practiseerend advokaat te Wageningen, richter van Wageningen en dijkspresident van Wageningen & Bennekom, en secretaris van Wageningen.

Een aantal deelen met **Landdags- en Kwartiersrecessen** van verschillende jaren en herkomst.

De notulen, staten, correspondentie enz. van het Bestuur van het voormalig **pensioenfonds voor weduwen en weezen van onderwijzers** in Gelderland, 1843—1895.

Een groot aantal losse jaargangen van de **Arnhemsche Courant**, door mijn voorganger kort vóór het jaar 1905 aanvaard.

Met al deze verzamelingen, benevens den voorraad bergmateriaal (nog ongebruikte doozen, portefeuilles enz.), was de galerij bijna geheel gevuld. Zooals na het medegedeelde vanzelf spreekt, stonden de verschillende verzamelingen onderling niet in overlegde volgorde. Van de sub III in dit jaarverslag besproken schoonmaak is gebruik gemaakt om hierin verandering te brengen.

Eerst is door verwijdering van boekwerken en ledige doozen de voor de nieuwe rangschikking noodige ruimte gemaakt. De bovenbedoelde voorname collecties, welke een essentieel deel van het Geldersche Rijksarchief uitmaken, zijn hierop naar voren gebracht.

Voorop kwamen de oudste archieven der van 1795 dagteekenende (1) provinciale griffie van Gelderland, die der provinciale

(1) Vóór dien tijd had elk kwartier zijn eigen Staten. Ter griffie van de kwartiers-hoofdplaatsen werden de besluiten dier Staten met de bijbehoorende stukken bewaard, en ook een stel der besluiten van den Landdag. Dit was de gemeenschappelijke vergadering van de afgevaardigden der kwartieren, bij toerbeurt in de bedoelde hoofdplaatsen gehouden. De bij deze besluiten behoorende stukken werden bewaard

regeeringscollegies van de jaren 1795—1798; dan die van het Departementaal Bestuur van den Rhijn (grootste deel van Gelderland en Utrecht te zamen) van 1799—1801; dan die der departementale bestuurscolleges van 1801—1811; daarna die der prefektuur van het fransche departement van den Boven-IJssel (hoofdplaats Arnhem) van 1811—1813; waarna voor de archieven der onder-prefekturen van 1811—1813 met die der kwartiersdrosten van 1807—1811 voorloopig eenige ruimte is open gelaten.

Na deze centrale archieven zijn weder de oude archieven gevolgd van de in 1816 bij Nederland ingelijfde en tot Gelderland gebrachte oud-Kleefsche gebiedsdeelen.

Deze beide hoofdcollecties stonden, gelijk boven is gezegd, sinds 1880 (in dezelfde volgorde) in de oude archiefkasten op het midden der galerij.

Daarachter heb ik nu de marke-archieven laten volgen; daarna de oude gemeentelijke bescheiden; dan de huis- of familie-archieven; vervolgens de HSS. van geleerden, praktizijns en ambtenaren en de diverse aanwinsten met de collectie kopieën van Landdags- en kwartiersrecessen enz.; daarna drukwerken en ten slotte het materiaal.

Geheel voltooid was aan het eind van het voor dit werk geschikte seizoen deze regeling nog niet.

Bij de verplaatsing zijn de gewestelijke bestuursarchieven van 1795—1811 vergeleken met den inventaris, indertijd door den Provincialen Archivaris Is. An. Nijhoff opgemaakt. Overeenkomstig die lijst waren zij geordend. Wat er volgens deze, behoudens enkele in margine genoteerde reserves, zijn moet, bleek ook aanwezig.

---

door de hoofdplaats die de beurt had. Elke hoofdplaats kreeg alzoo een zeer onvolledig stel landschapsstukken. Men voorzag, voor zoover als noodig voorkwam, door kopieën wel in het gemis van de ontbrekende stukken. Doch een eigenlijk Landschapsarchief is tijdens de Republiek niet gevormd. De kwartieren vormden te zamen een lid der Unie, genoemd de Provincie Gelderland. Doch een eenheid, een eigenlijke gemeenschap was dit niet. Wel vormde het Hof van Gelre & Zutphen een band tusschen de kwartieren. Het ontving de voor de Provincie voornl. door de Generaliteits-colleges, de andere Provinciën, enz. bestemde stukken en bewaarde die voor zoover ze niet moesten worden gezonden naar de secretarie van de plaats die voor den volgenden Landdag aan de beurt was. Tot zekere hoogte behelst dus het archief van het Hof het oud-provinciaal archief vóór 1795. Maar eerst met dat jaar komt een eigenlijk Provinciaal Bestuur, een provinciale griffie tot stand.

Die inventarisatie heeft zich denkelijk aangesloten bij de oorspronkelijke nog onverstoorde inrichting dezer archieven. Die inrichting komt dan hierop neer. Slechts voor een enkel tijdvak, voor één der opvolgende Besturen, zijn de ingekomen stukken op zich zelven als een chronologische serie, en de minuten en brieven en besluiten eveneens zelfstandig bewaard geworden. Overigens zijn de ontvangen stukken bij de behandeling door de griffie belegd met minuten van brieven, rapporten, conceptbesluit enz., en aldus voor de behandeling en beslissing in de vergaderingen gereed gemaakt en genummerd. De hierdoor gevormde dossiers zijn daarna op den datum en het nummer van het gevallen besluit bewaard. Voor elk der opvolgende Besturen zijn deze seriën met de verder bij het Bestuur ingekomen stukken, welke tot geen besluit aanleiding gaven, als een eigen archief behandeld en afzonderlijk gehouden. De laatstbedoelde stukken, statistische opgaven met staten, verzamelde antwoorden op circulaires, eenvoudige stukken ad informandum enz. die voor kennisgeving zijn aangenomen, zijn naar de onderwerpen in omslagen verzameld en betiteld. Zij vormen een eigen serie, die der diverse dossiers, welke als het ware de staart vormen van de algemeene chronologische serie der behandelde stukken. Daarentegen zijn de meeste financieele bescheiden gebleven onder de berusting van de Commissies voor de Domeinen en Financiën of wel van het huishoudelijk financieel Bureau der Griffie, dat van den Commies, later Tresorier, mr. G. H. Eerligh, waardoor zij zijn behandeld. Zij zijn als afzonderlijke archieven dier Commissies en van dat Bureau bewaard.

De rangschikking nu van deze onderdeelen binnen elke afdeeling van den algemeenen inventaris had niet de registratuur maar de behandelde dossiers naar voren gebracht, zoodat niet deze als de bijlagen van de resolutieboeken, doch omgekeerd deze laatste als een aanhangsel van de dossiers zijn behandeld.

Zoo sterk, dat de netregisters van notulen, resolutiën en correspondentie en de Index telkens geheel achteraan elke afdeeling van den inventaris, resp. elk archief, gebracht en in den inventaris telkens afzonderlijk aan het eind vermeld zijn onder den titel van „geregistreerde stukken", en ook niet zijn medegenummerd; terwijl de minuutregisters der notulen enz. tusschen de diverse dossiers op verschillende plaats zijn opgenomen.

Bij de verplaatsing heb ik dit veranderd. Ik heb steeds de registratuur, minuut en net, vooropgebracht en daarna de chronologische hoofdserie der losse stukken of dossiers, resp. de algemeene seriën der ingekomen stukken en rapporten, doen volgen. Deze omzettingen heb ik in margine van den inventaris voorloopig aangeduid. Evenzoo die welke ik hiermede in verband

hier en daar in de plaatsing der diverse dossiers heb aangebracht. Na de voltooiing van het geheele werk zal misschien overschrijving van den inventaris wenschelijk zijn, met eenige vernummering.

Een andere wijziging welke ik mij veroorloofde, is de splitsing van de collecties der oudste twee Besturen, het Provinciaal Collegie van Politie, Financie en Algemeen Welzijn (1795—1798) en het Intermediair Administratief Bestuur van het Voormalige Gewest Gelderland (1798—1799). Deze waren tot eene collectie, eene gezamenlijke afdeeling van den inventaris gemaakt, doch hebben gelijk recht op zelfstandige regeling als de rest. Bij de splitsing ondervond ik dan ook geene zwarigheden. Ook deze wijziging is voorloopig op den inventaris aangegeven.

Overigens heb ik de chronologische seriën wat nader onderhanden genomen. De orde daarvan is, waar noodig, hersteld en door nieuwe omslagen en opschriften beter verzekerd. Dat ik de te zware en niet verpakte bundels sloopte en tot beschermde, handiger en getitelde bundels omvormde, heb ik boven al vermeld. Dit werk was aan het eind van het seizoen afgeloopen voor de volgende besturen:

Het Provinciaal Collegie, 1795—1798.
Het Intermediair Bestuur, 1798/99.
Het Departementaal Bestuur van den Rhijn, 1799—1802.
Het Departementaal Bestuur van Gelderland, 1802—1805.

Bij de vergelijking der bescheiden met de inventarissen heb ik enkele onderdeelen der archieven van den Raad van Financiën (1805—1811) en de Auditiekamer (december 1803—december 1810) wat nader gesorteerd.

Zulk een vergelijking heb ik ook gedaan ten aanzien van de twee groote huis-archieven, die van De Geldersche Toren en van Enghuisen. Dit ging iets bezwaarlijker. Evenmin als Is. An. Nijhoff bij de provinciale archieven heeft mr. Bijleveld bij deze en andere huisarchieven, welke hij beschreef, de bescheiden met het nummer gemerkt dat hij er in zijn inventaris aan gaf. Zijn voorganger, jhr. mr. Th. van Riemsdijk, had dit gemis voor Nijhoff's werk opgeheven door met potlood het inventarisnummer op het buitenste blad van elk deel, pak of dossier te plaatsen. Dit had het bewaren der orde natuurlijk zeer in de hand gewerkt. Intusschen bleek ook bij de ongenummerde huisarchieven niets naar elders verdwaald te zijn en was de orde slechts zeer weinig verstoord.

Bij deze twee collecties heb ik de bescheiden, welke andere provinciën betreffen, wat nader onderzocht en, voor zoover daartoe aanleiding was, nader gesorteerd. De eerste, de collectie-Van Rhemen, bevat nog al veel Overijselsche zaken, de andere eenige

Noordbrabantsche. Ik heb de aandacht van mijne ambtgenooten in die provinciën op deze documenten gevestigd.

Gelijk ik boven vermeldde, berustte op deze galerij ook de doozen-collectie van Culemborg's landsheerlijk archief. Dit zetelt zelf een galerij lager. Daar was voor die doozen geen ruimte. Zoo kwamen ze er dan boven, in het vrije gedeelte der achterste kast, d. i. die langs den zuidgevel. Daar deze plaats, met het oog op den zonneschijn, vooral met het oog op de zegels, ongeschikt is, ligt verplaatsing naar het midden van het depôt en liefst naar een lagere galerij, in mijn voornemen.

Dit hangt samen met andere verschikkingen, o. a. noodig omdat het archief van het Hof van Gelre & Zutphen thans op drie verschillende plaatsen geborgen is. Dit mag zoo niet blijven. Op zijn beurt is het weer een gevolg van de aanvankelijke bestemming van de 2e, 3e en 4e galerij van het depôt voor telkens de verzameling der archieven van en uit elk der drie kwartieren van Nijmegen, Zutphen en Arnhem. Al levert deze algemeene bestemming wel eenig gemak op, zij is toch in de gevolgen onpraktisch. Dit ook, omdat de omvang der aanwezige archieven uit het eene kwartier zooveel grooter is dan die uit het andere. Ook, nog meer, omdat die uit het Nijmeegsche, Culemborg daarbij gerekend, meer dan de ruimte van eene galerij innemen. Maar bovenal, omdat de benedengalerij, welke in verband hiermee voor de archieven der drie centrale collegiën, Leenkamer, Rekenkamer en Hof, bestemd werd, daarvoor nu eenmaal bij lange niet groot genoeg is.

Verandering is thans nog al bezwaarlijk, omdat een algemeene *achter*uitschuiving van bijna alle archieven er voor noodig zou zijn, en het gansche gebouw zoo goed als geheel gevuld is. Daar het gewenscht is dat de bestanddeelen van het depôt geplaatst zijn in de orde waarin zij in een systematisch plan van indeeling van den catalogus van het depôt moeten worden opgenomen, is het ook in ieder geval wenschelijk dergelijke groote wijzigingen in de plaatsing uit te stellen tot de definitieve vaststelling van zulk een plan.

Nu, intusschen, het gebouw bijna geheel vol is, is verkrijging van meer bergruimte in verband met den voortdurenden aanwas noodzakelijk. Wanneer deze meerdere ruimte gevonden kon worden binnen de tegenwoordige muren, zou de oplossing der geschetste moeilijkheden en opheffing der tegenwoordige verdeelde plaatsingen waarschijnlijk tamelijk gemakkelijk zijn.

Ik heb hierbij het oog op een wijziging der archiefkasten zoo, dat in elke 6 in plaats van 5 vakken boven elkander kwamen of een plank meer. Dit is zeer goed mogelijk, wijl elke galerij

2.75 M. hoog is. Andere jongere depôts hebben galerijen van 2.25 M. hoogte en toch telkens 5 vakken boven elkaar. De noodige hoogte is er dus, en deze wijze van inwendige uitbreiding der bergruimte schijnt mij, de omstandigheden en de ligging van het gebouw in aanmerking genomen, ook om de geringe kosten en om de groote aanwinst, welke op de bergruimte van een geheele galerij neerkomt, aangewezen. Ik veroorloof mij, ook in verband met het in mijn eerste jaarverslag medegedeelde omtrent de inzichten van den Rijksbouwkundige J. van Lokhorst, deze zaak in de bijzondere aandacht van Uwe Excellentie aan te bevelen.

Voorshands is het mijn voornemen op de bovengalerij de nog vrije en door verplaatsing der Culemborgsche charterdoozen vrij te krijgen ruimte te gebruiken om de verder in het depôt vooral op de 2e galerij nog aanwezige kleinere huisarchieven en familiepapieren en HSS. daarin te brengen en al die verzamelingen dus bijeen te brengen en tegelijk de bedoelde charterverzameling een voor hun behoud betere plaats te verschaffen.

Na deze tot goed verstand m. i. noodige, uiteenzetting ga ik de overige werkzaamheden in het afgeloopen jaar geleidelijk vermelden.

Behalve de vermelde bestonden de mijne, naast de voortzetting van het vroeger onderzoek der diverse aanwinsten sinds 1880, in het bewerken en beschrijven van sommige onderdeelen der verzamelingen. Zoo heb ik een deel van het hier gedeponeerde archief der Kerkvoogdij van de Herv. Gem. Arnhem, de collectie grafboeken, geregeld en beschreven. Van enkele registers heb ik uitvoerige inhoudsopgaven gemaakt. O. a. van eenige HSS. van rechtsgeleerden met kopieën van allerlei ordinantiën en rechtsbronnen, van sententiën en casus-positiën, formulieren, enz. enz.; met kopieën van oorkonden.

De deelen van het leenkamer-archief van Culemborg heb ik alle onderzocht vóór ze gebonden zijn en opnieuw, onder vergelijking der oude inventarissen, beschreven. Daarbij kwamen verschillende fragmenten van een verloren register der geestelijke goederen van Culemborg voor den dag, die nu te zamen zijn gebracht. Ook de leenregisters van Doorwerth heb ik onderzocht en het oudste in onderdeelen beschreven.

De aanwinsten van het jaar 1906 beschreef ik alle uitvoerig.

Van de in het archief aanwezige collecties der Staten van Oorlog maakte ik een specifieke lijst op, welke ik als bijlage aan dit verslag toevoeg. Daarbij voeg ik tevens de lijst der tot het oud-archief van Arnhem behoorende collectie.

Bij een deel van dit werk werd ik bijgestaan door den heer G. A. van Schouwen, iuris doctorandus, die zich in het voorjaar

bij mij als volontair kwam aanmelden, en wien ik o. a. enkele handschriftbeschrijvingen opdroeg ter leering en tot afwisseling bij het hoofdwerk, dat hij hier te doen kreeg. Dit bestond in het beschrijven der dossiers van civiele processen van het Hof, te beginnen met het jaar 1635, tot welk jaar vroeger een verzorging dier dossiers had plaats gehad. De eerste der door den heer Van Schouwen beschreven dossiers heb ik met hem behandeld. Langzamerhand bewerkte hij ze meer alleen en al vrij spoedig kon ik hem de beschrijving geheel zelfstandig overlaten. Hij heeft er in den loop van het jaar een honderdtal beschreven. Ter afwisseling liet ik hem ook deelnemen aan het onderzoek der vroegere aanwinsten, en aan enkele onderzoekingen, waardoor hij geleidelijk op de hoogte kon komen van den inhoud onzer verzamelingen.

Voor zijn welwillendheid en leerzaamheid heb ik allen lof. Hij vond in sommige der proces-dossiers de stof voor een door hem te bewerken historisch-juridisch proefschrift. Dit zal den rechtstoestand betreffen der abtsgoederen van Abdinghof, onder de kelnarij van Putten dier abdij behoorende. In verband daarmede heeft bij het hier bewaarde archief dier kelnarij geheel doorgewerkt en aan een afdoende regeling daarvan de hand geslagen. De registers er van hebben wij te zamen eerst beschreven.

De heer J. W. G. van Haarst, van wiens komst alhier als volontair ik reeds in mijn vorige jaarverslag melding maakte, heeft zich verdienstelijk gemaakt door een beschrijving van alle gedrukte plakaten in plano welke hier bijeen bewaard werden, vermeerderd met die van een aantal welke verspreid in allerlei archieven, speciaal dat van het Hof, werden aangetroffen. Naarmate er nog telkens ontdekt worden, vult hij die beschrijving, waarvan de fiches chronologisch bewaard worden, aan. Verder heeft hij de geheele boekverzameling van het archief, benevens de boekenschat der collectie-Van Rhemen bibliografisch op fiches gebracht, welke in alfabetische orde op de namen der schrijvers enz. zijn gerangschikt. Onze boekerij is tegelijkertijd aldus gerangschikt, dat de boeken betreffende Gelderland voorop staan in topografische orde. Zij maken verre de hoofdzaak der verzameling uit. De werken betreffende het archief- en bibliotheekwezen vormen twee ook niet onbelangrijke afdeelingen. De genealogische zijn alle bijeengehouden.

Van den heer Van-Haarst ondervond ik veel steun bij mijn werk en het geheele jaar de grootste welwillendheid bij het verleenen van hulp ten bate der talrijke onderzoekers in het archief.

In het voorjaar heb ik door de tusschenkomst van Uwe Excellentie uit het Brusselsche Rijksarchief ten gebruike ont-

vangen de bundels der „Correspondance de Gueldre et de Zutphen" uit de verzameling „Papiers d'Etat et de l'Audience", welke vroeger nog niet hier waren geweest. In deze bundels bleken weder tal van brieven te zijn van het Hof en den Stadhouder enz. te Arnhem aan de Landvoogdes enz. te Brussel, welke in de hier bewaarde liassen der briefwisseling van het Hof niet in minuut aanwezig zijn; en omgekeerd vele minuten van hierheen gezonden brieven, welke blijkens de verdere correspondentie doorgaans hier wel ontvangen zijn doch in onze liassen ontbreken. De Commies bij het archief, dr. J. S. van Veen, heeft in den loop van het jaar die brieven en minuten alle in regest gebracht ter aanvulling der regesten van onze liassen, bijzonder die der algemeene of politieke correspondentie van het Hof (zoogen. „brieven uit en aan het Hof"). Vóór dat de Brusselsche registers hier waren is dr. Van Veen begonnen den inhoud in regest te brengen van alle stukken voorkomende in de registers der Diverse Landzaken. Later heeft hij dit werk weder opgevat en tegen het eind van het jaar bijna voltooid. Ook is hij met een index op de onderwerpen in de algemeene correspondentie van het Hof, een zoogenaamd zaakregister, waarover ik in mijn vorige jaarverslag schreef, begonnen.

Met het in regest brengen van de brievenliassen der Commissie tot de Beneficiatie van Nederrijn en IJsel was de Hoofdcommies, de heer Sloet, in het begin van het jaar tot het jaar 1751 gevorderd. Dit werk is nog niet voltooid. De correspondentie loopt tot het jaar 1775. Bij de beschrijving wordt naar de besluiten in het verbaal verwezen, en worden de kaarten en andere bescheiden van het archief der Commissie vergeleken.

V. *Uitgaaf van bescheiden uit het archief.*

Uitgaven door de ambtenaren als zoodanig hebben in 1907 geen plaats gevonden.

Van het register op de protokollen der leenakten van de Geldersche Leenkamer is een nieuwe aflevering door den Hoofdcommies en den Commies bewerkt en in het eind van het jaar uitgekomen.

VI. *Aanwinsten en Verliezen.*

Kon ik bij mijne verslagen over 1905 en 1906 telkens een vrij grooten staat van aanwinsten voegen, dit jaar ben ik niet zoo gelukkig. Wel heb ik in het eind van het jaar enkele HSS. aangekocht en eenige portefeuilles met allerlei oude HSS. en

notities betreffende Gelderland, doch deze laatste zijn een klein deel van een serie dier portefeuilles, indertijd door mijn voorganger aangekocht en niet beschreven. Beschrijving van de tegenwoordige aanwinst alleen zou dus weinig zin hebben, een mededeeling van den inhoud hiervan in dit verslag als aanwinst van 1907 eveneens. Het best is het mij in verband hiermede voorgekomen bij het volgende jaarverslag weder een uitvoerig verslag der aanwinsten te voegen — waartoe de stof reeds aanwezig is — en daarbij de aanwinsten van 1907 tevens op te nemen.

VII. *Raadpleging der verzamelingen.*

Van de nasporingen zijn vermeldenswaard die omtrent:
Tienden in de Lijmers, onder Loo.
Tienden van Neder-Asselt.
Een uitweg in Nettelhorst over Warninkhoves Zwartegoor.
De rechten uit vroegere pastoriegoederen van Meteren.
Het recht op de dijkhellingen te Batenburg.
De heerlijke rechten van Horssen.
De Ploech-tiende onder Zevenaar.
Een cijns ten behoeve der diakonie te Heerewaarden.
Het verdeelingsplan van de Beeker-mark.
Oude domeincijnzen onder Groesbeek en Hees & Neerbosch.
Jachtrecht van Lichtenvoorde.
De bepaling eener where bij een huis te Doetinchem.
De vicarieën onder Hernen.
Kerkelijke troebelen te Vierssen tijdens de Hervorming.
Geschiedenis van Kriekenbeek.
Johannes Anastasius Veluanus, hervormer.
De verhouding van Gelre met Keulen in 1322.
Margaretha van Oostenrijk.
Geldersche bibliographie.
Inniskilling dragoons in Gelderland.
Moordbranders in 1803.
Geschiedenis van Schonauwen, Culemborgsch leen.
De ligging van de Grutersweerd.
De krijgsbedrijven van prins Maurits in 1597.
De kerkelijke geschiedenis van Over-Asselt.
Het huwelijk van Maria van Gelder met James van Schotland.
Bijzonderheden over de kerk te Doesburg.
De geschiedenis van het huis De Ehze en zijn bewoners.
Idem van het huis te Tuijl.
De geschiedenis van den Hof te Lyerop.
Geschiedkundige bijzonderheden omtrent Sonsbeek.

Gegevens voor de genealogie van de geslachten Op ten Noort, Grothe, Van Keppel, Van Hemert, Van Uchelen, Van Aalst, Wijnaendts van Resandt.

VIII. *Bemoeiingen met andere archieven in de provincie.*

Hieronder is tot mededeelingen ditmaal geen aanleiding.

De Rijks-archivaris in Gelderland,

A. C. Bondam.

lage.

„Repartitie" of „Staat van Oorlog".

Jaarlijksche Oorlogsbegrooting

VAN DE

Republiek der Vereenigde Nederlanden.

I. *Aanwezig bij het archief van het Hof van Gelre & Zutphen.*

Voor het jaar 1613	Alleen de staat.	Perkam. band.
Tusschen 1614 en 1621	„ „ „	Kart. omslag.
1628	„ „ „ van oorlog te water	Perk. band.
1644	„ „ „	Id.
1649	Met de petitie	Id.
1651	„ „ „	Id.
1652	„ „ „ en een schrijven van de St.-Gen. aan Gelderland betr. een petitie om 2 miljoen tot uitbreiding der vloot	Kart. omslag.
1656	Alleen de staat.	Perk. band.
1658	Met de petitie en den geleibrief van de St.-Gen., benevens een schrijven van dezen aan Gelderland betr. een petitie om 1 miljoen voor de vloot; ook eenige stukken betreffende den oorlog met Zweden.	Id.
1659	Met staat van verhoogingen en verlagingen .	Id.
1660	Met de petitie, benevens eenige losse brieven van de St.-Gen. aan Gelderland	Id.
1661	Met de petitie en den geleibrief	Id.
1662	„ „ „ „ „ „ benevens den latijnschen tekst van het tractaat met Engeland van Sept. 1662, los inliggend . . .	Id.
1663	Met de petitie en den geleibrief . . . . ,	Id.

15	1664	Met de petitie en den geleibrief benevens eenige losse brieven v. d. St.-Gen. aan Gelderland uit 1663 en 1664	Perkam. b
16	1665	Met de petitie en den geleibrief	Id.
17	1666	„ „ „ „ „ „	Id.
18	1667	„ „ „ „ „ „	Id.
19	1667	Extraordinaris-staat met petitie en twee brieven en een kopiebrief van de St.-Gen. aan Gelderland en een extract uit de Resolutiën van Holland	Kart. oms
20	1667	Extraordinaris-staat (zonder bijlagen) . . .	In denz. o
21	1668	Met petitie en geleibrief, en extraordinaris-staat.	Perkam. b
22	1668	Met geleibrief, en extraordinaris-staat. Inliggend: „Andere Costen van den oorloch op Gelderlandt"	Id.
23	1669	Met petitie en geleibrief en extraordinaris-staat	Id.
24	1670	„ „ „ „ „ „ „ *Gedrukt.* — Inliggend: „Brief over de introductie van den Prins in den R. v. State .	Id.
25	1671	Extraordinaris-staat. *Gedrukt.*	Zonder b
26	1671	*Gedrukt.* Gestempeld: **'s Rijks Archief** . . .	Perkam. b
27	1671	Extraordinaris-staat. *Gedrukt.* Gestempeld: **'s Rijks Archief**	Id.
28	1675	Alleen de staat	Zonder b
29	1675	Extraordinaris-staat	Id.
30	1677	Met petitie en geleibrief	Id.
31	1678	„ „ „ „	Id.
32	1679	„ „ „ „ (begin petitie ontbreekt)	Id.
33	1680	„ „ „ „	Id.
34	1681	„ „ „ „ *Erg beschadigd* . . .	Id.
35	1682	Gestempeld: **'s Rijks Archief**	Perkam. l
36	1682	Extraordinaris-staat. Gestempeld: **'s Rijks Archief.**	Id.
37	1683	Met petitie en geleibrief en extraordinaris-staat. *Erg beschadigd*	Zonder l
38	1684	Extraordinaris-staat. (Op den rug gemerkt *1681*)	Perkam.
39	1685	Met petitie en geleibrief. *Erg beschadigd* . .	Zonder l
40	1686	„ „ „ „ „ „ . .	Id.
41	1687	„ „ „ „ „ „ . .	Zonder l
42	1688	„ „ „ „ (begin petitie ontbreekt). *Erg beschadigd*	Id.
43	1689	Met petitie en extraordinaris-staat. Gestempeld. **'s Rijks Archief**	Perk. b
44	1690	Met petitie en extraordinaris-staat.	Zonder l

1691	Met petitie en geleibrief (het slot, een paar folia, ontbreekt).	Zonder band.
1691	Met petitie (gedrukt) en extraordinaris-staat. Inliggend: Een extract uit de Resol. van Holland (gestempeld: **'s Rijks Archief**) en andere stukken.	Perk. band.
1692	Met petitie en geleibrief en extraordinaris-staat	Zonder band.
1693	" " " " " " "	Id.
1694	" " " " " "	Id.
1695	" " " " " " " (begin geleibrief ontbreekt)	Id.
1696	Met petitie en geleibrief en extraordinaris-staat	Id.
1697	" " " " " " "	Id.
1698	" " " "	Id.
1699	" " " "	Id.
1700	Met petitie	Id.
1700	" " en geleibrief (beide gedrukt) en gedrukt extract uit de Resol. van Holland, 2 gedrukte en 1 geschreven memoriën. Gestempeld: **'s-Rijks Archief**.	Perk. band.
1701	Met petitie en geleibrief en extraords-staat met geleibrief en fragment van een 2n extraords-staat met geleibrief	Zonder band.
1702	Met petitie en geleibrief en extraords-staat. .	Id.
1703	" " " " " " "	Id.
1704	" " " " " " "	Id.
1705	" " " " " " "	Id.
1706	" " " " " " "	Id.
1707	" " " " " " "	Id.
1708	" " " " " " "	Id.
1709	Met extraordinaris-staat	Id.
1710	Met petitie en geleibrief en extraords-staat. .	Id.
1711	" " " " " " "	Id.
1712	" " " " " " "	Id.
1713	" " " " " " "	Id.
1715	" " " "	Id.
1716	" " " "	Id.
1718	Alleen de Staat. *Beschadigd.*	Id.
1718	Alleen de Staat. Gestempeld: **'s Rijks Archief.** Gemerkt: **Voor de Secretarie v. d. R. v. State.**	Perk. band.
1719	Met petitie en geleibrief	Zonder band.
1720	" " " "	Id.
1721	" " " "	Id.
1722	" " " "	Id.
1723	" " " "	Id.

79	1724	Met petitie en geleibrief	Zonder b
80	1725	" " " "	Id.
81	1726	" " " "	Id.
82	1727	" " " " en extraordinaris-staat. met petitie en geleibrief.	Id.
83	1728	Met petitie en geleibrief en extraordinaris-staat.	Id.
84	1729	" " " " " " "	Id.
85	1730	" " " " " " "	Id.
86	1731	" " " " " " "	Id.
87	1732	" " " " " " " Met nog eenige stukken betr. de staten v. oorlog voor Gelderland	Id.
88	1734	Met petitie en geleibrief en extraordinaris-staat.	Id.
89	1735	" " " " " " "	Id.
90	1736	" " " " " " "	Id.
91	1737	" " " "	Id.
92	1738	" " " "	Id.
93	1739	" " " "	Id.
94	1740	" " " "	Id.
95	1741	" " " " en extraordinaris-staat en 2en extraordinaris-staat met geleibrief. .	Id.
96	1742	Met petitie en geleibrief en extraordinaris-staat.	Id.
97	1743	" " " " " " "	Id.
98	1744	" " " " " " "	Id.
99	1745	" " " " " " "	Id
100	1746	" " " " " " "	Id.
101	1747	" " " " " " "	Id.
102	1748	" " " " " " "	Id.
103	1750	" " " " " " "	Id.
104	1751	" " " " " " "	Id.
105	1752	" " " " " " "	Id.
106	1753	" " " " " " "	Id.
107	1754	" " " " " " "	Id.
108	1755	" " " " " " "	Id.
109	1756	" " " " " " "	Id.
110	1757	" " " " " " "	Id.
111	1774	" " " " " " "	Id.
112	1779	" " " " " " "	Id.
113	1782	" " " " " " "	Id.
114	1793	Gedrukte staat met petitie (gedrukt) en geleibrief en 2 extraordinaris-staten, 1 gedrukt, 1 geschreven, verschillend van inhoud.	Id
115	1794	Gedrukte staat met petitie (gedrukt) en geleibrief en 3 verschillende gedr. extraordinaris-staten	Id

1758— —1770	Met petitie en geleibrief en extraordinaris-staat en met gedrukte „Staat waer uit kan worden gesien de suyvere schuld der Provn. aan de resp. coll. ter Admiraliteit enz." — Telkens 2 staten in 1 bd., in no. 121 3 stat. samengeb.	6 perk. bdn.
1755— —1770	Met kopie-geleibrief en petitie en extraordinaris-staat. In de nos. 136—137 de *gedrukte* petitie.	16 „ „
1771— —1782	Met kopie-geleibrief en petitie en extraordinaris-staat. De petitie *gedrukt*	12 „ „
1783	Met kopie-geleibrief, gedrukte petitie en extraordinaris-staat	Perk. band.
1784	Met kopie geleibrief, gedrukte petitie en extraordinaris-staat	Id.
1785	Met kopie-geleibrief, gedrukte petitie en extraordinaris-staat	Id.
1785	2e extraords-staat met petitie en kopie-geleibrief.	Id.
1793— —1795	1793 (gedrukt): met kopie-geleibrief en gedr. petitie, en drie gedrukte extraords.-staten, de 2e en 3e voorafgegaan door kopie van den geleibrief en geschreven petitie . . .	Id.
	1794 (gedrukt): met kopie-geleibrief en gedr. petitie, en drie gedr. extraords.-staten . .	
	1795 (gedr): met twee gedrukte extraords.-staten	
1771, 1773— —1782	Met kopie-geleibrief en petitie en extraordinaris-staat. In no. 155 de petitie *gedrukt* . . .	11 perk. bdn.
	Nos. **122-154** en **155-165** zijn de exemplaren, vermeld in het Kort Overzigt v. h. Prov. Archief van Gelderland van 1866, blz. 8.	
1771	Met petitie en extraordinaris-staat. Gestempeld: **'s Rijks Archief**	Perk. band.
1771	Extraordins.-staat Gestempeld: **'s Rijks Archief.**	Id.
1772	Alleen de staat. „ „ „	Id.
1773	„ „ „ „ „ „	Id.
1775	Met petitie en extraordins.-staat. Gestempeld: **'s Rijks Archief**	Id.
1776	Alleen de staat. Gestempeld: **'s Rijks Archief.**	Id.
1776	Extraordinaris-staat. „ „ „	Id.
1777	Alleen de staat. „ „ „	Id.
1778	„ „ „ „ „ „	Id.
1779	„ „ „ „ „ „	Id.
1779	„ „ „ „ „ „	Id.
1780	„ „ „ „ „ „	Id.
1781	„ „ „ „ „ „	Id.
1783	Staat met inliggende gedrukte petitie: Gestempeld: **'s Rijks Archief** en **Koninklijke Bibliotheek**	Id.

180	1783	Extraords-staat. Gestempeld: 's **Rijks Archief**	Perk. bs
181	1784	Met petitie en extraords.-staat. Gestempeld: 's **Rijks Archief**.	Id.
182	1784	Extraordinaris-staat. Gestempeld: 's **Rijks Archief**.	Id.
183	1785	Met petitie. Gestempeld: 's **Rijks Archief** . .	Id.
184	1785	Met extraordinaris-staat. Gestempeld: 's **Rijks Archief**.	Id.
185	1787	Met petitie. Gestempeld: 's **Rijks Archief** . .	Id.
186	1788	Extraords. staat met petitie. Gestempeld: 's **Rijks Archief**.	Id.

II. *Aanwezig bij de in depôt gegeven* **„verzameling van Rhemen"** *verzameling van genealogien, retroacta van bekleede ambten, allerlei HS. en boeken, afkomstig van Steven van Rhemen.*

1	1609	Staet ende repartitie van het krijchsvolck und andere lasten vander oorloge	Zonder
2	1649	Met petitie	Perk. b
3	1660	. . . . .	Id.
4	1662	(Incompleet; begint met Holland VIe somma)	Zonder
5	1663	. . . . .	Id.
6	1670	Met petiti een extraordinaris-staat (alles gedrukt)	Perk. b
7	1670	„ „ „ „ „ „ „	Id.
8	1671	„ „ „ „ „ „ „	Zonder
9	1671	„ „ „ „ „ „ „	Id.

Bij deze 9 deelen is nog een geschreven „Declaratie van extraordi verschot door de Prov. van Overijssel op versoeck ende acte van garan de Heere Hare Ho. Mo. Gedeputeerde te velde" enz. van 1665.

III. *Aanwezig bij de in depôt gegeven familiebescheiden en retroacta afkomstig van het kasteel* **Enghuizen.**

1	1725	Met petitie	Perk.
2	1726	„ „	Id.
3	1732	„ gedrukte petitie en extraordinaris-staat	Id.
4	1739	„ „ „ (zeer geschonden) . .	Id.

Repartitie van Oorlog betreffende Gelderland.

(Afdeeling Gelderland van den gewonen staat van oorlog.)

Aanwezig bij het gedeponeerde gedeelte van het oude stadsarchief van Elburg, enz.

1659	Alleen de petitie	Perk. band.
1660	Met kopie van den geleibrief en met petitie	
1662	„ „ „ „ „ „ „ „	
1675	„ „ „ „ „ „ „ „	
1676	„ „ „ „ „ „ „ „	
1678	„ „ „ „ „ „ „ „	
1679	„ „ „ „ „ „ „ „	
1680	„ „ „ „ „ „ „ „	
1681	„ „ „ „ „ „ „ „	
1682	Extraords.-staat met petitie en kopie-geleibrief, gevolgd door „verdeylinge v. d. staat van oorlog met opschrift *Nijmegen*	
1684	Met petitie	Perk. band. (Los inliggend: geleibrief v. d. stad Arnhem aan die van Elburg.)
1686	„ „ en kopie-geleibrief	
1689	„ „ „ „	
1690	„ „ „ „	
1694	Met kopie-geleibrief en extraords.-staat . . .	
1695	„ „	
1696	Extraords staat met geleibrief van *1720* . .	
1696	(De staat).	
1697	Met kopie-geleibrief en extraords.-staat . . .	
1698	„ „ „	
1699	„ „ „	
1700	„ „ „	
1701	„ „ „	
1702	„ „ „ en extraords-staat . . .	
1703	„ „ „ „ „ . . .	
1704	„ „ „ „ „ . . .	
1705	„ „ „ „ „ . . .	
1708	„ „ „ „ „ . . .	Perk. band.
1709	„ „ „ „ „ . . .	
1710	Met extraordinaris-staat	
1711	Met kopie-geleibrief en extraords.-staat . . .	
1712	„ „ „ „ „ . . .	
1713	„ „ „ „ „ . . .	
1715	„ „ „	
1716	. . . . .	

	1718	. . . . .	
	1719	. . . . .	
	1720	(Zie onder 1696)	
	1721	Met petitie	
	1722	„ „ en kopie-geleibrief	
	1723	„ „ (gedrukt)	
4	1724	„ „ en kopie-geleibrief	Perk. b
	1726	„ „ „ „ en extraords-staat van *'s Quartiers lasten*	
	1727	Met petitie en kopie-geleibrief (gebonden in den staat van 1726)	
	1729	Met petitie en kopie-geleibrief	
	1728	Alleen „ „ „	
	1730	Met „ „ „ en extraords-staat	
	1731	„ „ „ extraordinaris-staat	
	1732	„ „ „ kopie-geleibr. en extraords-staat	
5	1734	„ „ „ „ „ „ „	Perk. b
	1735	„ „ „ „ „ „ „	
	1736	„ „ „ „	
	1737	„ „ „ „	
6	1739	„ „ „ „	Perk. b
	1747	„ „ „ „ en extraords-staat	
	1750	„ „ „ „ „ „ „	
	1751	„ „ „ „ „ „ „	
	1753	„ „ „ „ „ „ „	
7	1754	„ „ „ „ „ „ „	Perk. b
	1755	„ „ „ „ „ „ „	
	1756	„ „ „ „ „ „ „	
	1758	„ „ „ „ „ „ „	
	1759	„ „ „ extraordinaris-staat	
	1760	„ „ „ kopie-geleibr. en extraords-staat	
	1761	„ „ „ „ „ „ „	
8	1762	„ „ „ „ „ „ „	Perk.
	1763	„ „ „ extraordinaris-staat	
	1764	„ „ „ kopie-geleibr. en extraords-staat	
	1765	„ „ „ „ „ „ „	
	1767	„ „ „ „ „ „ „	
	1770	„ „ „ „ „ „ „	
	1771	„ „ „ „ „ „ „	
	1772	„ „ „ „ „ „ „	
	1773	„ „ „ „	
9	1774	„ „ „ „ en extraords-staat	Perk.
	1775	„ „ „ „ „ „ „	
	1777	„ „ „ „ „ „ „	
	1778	„ „ „ „ „ „ „	
	1779	„ „ „ „ „ „ „	
10	1781	„ „ „ „ „ „ „ en eenige andere stukken	Perk

Repartitiën of Staten van Oorlog

(Militaire Oorlogsbegrootingen van de Republiek der Vereenigde Nederlanden),

vermoedelijk alle behoorende tot het Oud-Archief van Arnhem,

doch berustende bij de Openbare Bibliotheek te Arnhem.

Jaar.		Band-opschrift of merk.	Toestand.
1661	Met petitie en kopie-geleibrief	Arnhem.	Perk. band.
1662	" " " " "	"	"
1663	" " " " "	"	"
1664	" " " " "	"	"
1667	" " " " "	"	"
1667	Extraordinaris-staat met petitie	—	"
1668	Met kopie-geleibrief en extraord^{a}-staat . .	"	"
1668	Met petitie, kopie-geleibrief en extraord^{a}.-staat N°. 7 en 8 verschillend van inhoud.	"	"
1669	Met petitie en extraord^{a}-staat	"	"
1676	" " " kopie-geleibrief	"	"
1678	" " " " "	"	"
1679	" " " " "	"	"
1680	" " " " "	"	"
1681	" " " " "	"	"
1682	" " " " " en extraord^{a}-staat	"	"
1683	" " " " " " " " "	"	"
1684	" " " " " " " " "	"	"
1685	" " " " "	"	"
1687	" " " " "	"	"

No.	Jaar.		Band-opschrift of merk.	Toestan
20	1688	Met petitie en kopie-geleibrief	Arnhem.	Perk. bu
21	1689	„ „ „ oorspr. „ en extraord^{s}-staat	„	„
22	1690	„ „ „ kopie- „ „ „ „	„	„
23	1691	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
24	1692	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
25	1693	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
26	1694	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
27	1695	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
28	1696	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
29	1697	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
30	1698	„ „	„	„
31	1699	„ „ en kopie-geleibrief	„	„
32	1700	„ „ „ „ „	„	„
33	1701	„ „ „ „ „	„	„
34	1702	„ „ „ „ „ en extraord^{s}-staat	„	„
35	1703	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
36	1705	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„ re
37	1706	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„ bu
39	1707	„ „ „ „ „ „ „ „	„	Id.
39	1708	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
40	1709	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
41	1710	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
42	1711	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
43	1712	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
44	1713[1])	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
45	1715	„ „ „ „ „	—	„
46	1716[2])	„ „ „ „ „ benevens „Extract uyt het Resol. Boek der Ed.Mo. HH. Staten van Stad & Lande", alsook „Extract uyt de Lantdagsrecessen nopende in wat posten van de dubbelde interessen zedert 1691 de prov. v. Gelderlandt of de quartiren hebben geconsenteert"	—	„
47	1718	Met petitie en kopie-geleibrief	—	„
48	1719	„ „ „ „ „	—	„
49	1720	„ „ „ „ „	—	„
50	1721	„ „ „ „ „	—	„

1) Voorin staat met een oude hand: „In het volgende jaer 1714 is er geen staet van oorlog ge
2) Voorin met oude hand: „In het volgende jaer 1717 is geen staet van oorlog gewees

.	Jaar.		Band-opschrift of merk.	Toestand.
	1722	Met petitie en kopie-geleibrief	—	Perk. band.
	1723	„ „ „ „ „	—	Zonder band.
	1724	„ „ „ „ „	Arnhem.	Perk. band.
	1725	„ „ „ „ „	„	„
	1726	„ „ „ „ „ (en eenige gedrukte stukken).	„	„
	1727	„ „ „ „ „ en extraord^{s}-staat	„	„
	1728	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
	1731	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
	1732	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
	1733	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
	1734	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
	1735	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
	1736	„ „ „ „ „ „ „ „	„	„
	1737	„ „ „ „ „	—	„
	1741	„ „ „ „ „ „ extraords-staat en 2^{e} id. met kopie-geleibrief	—	„
	1742	Met petitie en kopie-geleibrief	—	„
	1743	„ „ „ „ „	—	„
	1744	„ „ „ „ „	—	„
	1745	„ „ „ „ „	—	„
	1746	„ „ „ „ „ en extraord^{s}-staat	—	„
	1747	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
	1748	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
	1750	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
	1751	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
	1752	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
	1753	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
	1754	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
	1755	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
	1756	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
	1757	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
	1758	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
	1759	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
	1760	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
	1761	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
	1762	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
	1763	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
	1764	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
	1765	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„

N°.	Jaar.		Band-opschrift of merk.	Toestand
89	1766	Met petitie en kopie-geleibrief en extraord^{s}-staat	—	Perk. ban
90	1767	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
91	1768	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
92	1769	„ „ (gedrukt) en „ „ „ „ „	—	„
93	1770	„ „ en „ „ „ „ „	—	„
94	1771	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
95	1772	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
96	1773	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
97	1774	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
98	1775	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
99	1776	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
100	1777	„ „ „ extraords-staat	—	„
101	1778	„ „ „ kopie-geleibrief en extraords-staat	—	„
102	1779	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
103	1780	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
104	1781	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
105	1782	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
106	1783	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
107	1784	„ „ „ „ „ „ „ „	—	„
108	1785	Extraord^{s}-staat met petitie en kopie-geleibrief, en 2^{e} extraord^{s}-staat met petitie en kopie-geleibrief	—	Kart. schi
109	1786	Met gedrukte petitie en kopie-geleibrief en extraord^{s}-staat.	—	„
110	1787	Extraordinaris-staat met petitie en kopie-geleibrief	—	„
111	1788	Met gedrukte petitie en kopie-geleibrief, en gedrukte extraordinaris-staat, benevens 2^{e} extraord^{s}-staat (gedrukt) met gedrukte petitie en kopie-geleibrief	—	„
112	1794	(Gedrukt). Met gedrukte petitie en kopie-geleibrief en met twee gedrukte extraordinaris-staten.	—	„

Het Rijksarchief in Noordholland.

I. *Toestand der bewaarplaats van het Archief.*

Het was in 1907 tien jaren geleden, dat het gebouw „De Vleeschhal" voor bewaarplaats van het Archief in gebruik genomen werd, er is dus tijd geweest om de gerieflijkheden of de nadeelen van het pand te leeren kennen, maar het oordeel kan gelukkig zeer gunstig wezen, want het perceel is bij uitstek geschikt voor het doel waartoe het moet dienen.

De toestand der bewaarplaats is heel voldoende; in het onderhoud, dat niet veel te beteekenen heeft, wordt naar behooren voorzien en geene bijzondere mededeelingen zijn dienaangaande uit te brengen: alleen valt te vermelden, dat in het voorjaar van 1907 een watercloset is gemaakt ter vervanging van eene inrichting welke niet zeer voldeed.

De toestel voor de centrale verwarming behoudt den goeden naam, die hem meermalen in dit Verslag is gegeven. In den winter 1907/08 is er somtijds nogal sterk gestookt moeten worden, maar men kon steeds de gewenschte warmtegraad bereiken. Wegens de buitengewoon hooge prijzen der cokes in den herfst van 1907, zijn er briketten aangeschaft, welke aanmerkelijk minder kostten, maar waarbij toch in de dagen van den strengen vorst, eenige cokes moesten gevoegd worden om wat grooter hitte te ontwikkelen.

Het meubilair is niet noemenswaardig vermeerderd: men is voorzien van het benoodigde, dat in den besten staat van onderhoud zich bevindt en wordt bewaard. Aangeschaft werden twee groote hangsloten, een kapstokje en een ijzeren lichtdrager met koperen blaker.

II. *Toestand van de reddings- en brandbluschmiddelen.*

De allergrootste zorg wordt gedragen voor de veiligheid en de beveiliging van het Archiefgebouw en zijn inhoud. Daartoe is in de eerste plaats te rekenen het voorkomen van brand, en om alles voor de vlammen te behoeden, komt er nooit vuur in het Archief en wordt er nooit gerookt. De voorschriften tegen brandgevaar worden met nauwgezetheid opgevolgd en aan verweermiddelen ontbreekt het niet. Op elk der drie verdiepingen bevindt zich eene brandkraan met straalpijp en slangen: in elk vertrek zijn drie of vier brandgranaten voorhanden om onheil door vuur in zijn begin te stuiten, en een extincteur met twaalf linnen brandzakken is geplaatst in de groote hal beneden en boven bij de dienstlokalen.

Voor zoover bekend, en is kunnen nagegaan worden, verkeeren de brandkranen en de brandbluschmiddelen in behoorlijken staat van onderhoud. Op den 30n September 1907 is alles nagezien en beproefd door den heer opzichter der Rijks Universiteitsgebouwen te Leiden Th. H. Slinger, met den Archivaris, wat tot geene opmerkingen aanleiding gaf.

III. *Toestand der Archiefverzamelingen.*

Over het algemeen laat die toestand zeer weinig te wenschen over. Jaar aan jaar zijn twee boekbinders bezig met opknappen en inbinden en in het vorig jaar leverden zij weder 373 registers af. Het uiterlijk aanzien der Archiefverzamelingen trekt dan ook nog al veel de aandacht der bezoekers, maar moet het meest degenen treffen, die andere toestanden hebben gekend.

De registers worden gebonden zooals ze oorspronkelijk geweest zijn. Dit heeft wel eens wat moeite in, maar het wordt toch volbracht.

De losse stukken zijn ook allen gestempeld en naar de afdeelingen waartoe zij behooren, onderling gescheiden in portefeuilles.

Charters zijn hier niet veel, en wat er is, beteekent weinig ter zake van oudheid, waarde of de zegels.

Kaarten zijn hier niet talrijk; er hangen enkelen, van waterschappen of polders in Noordholland, in fraaie lijsten aan den wand, maar daarmede is ook het grootste en belangrijkste deel genoemd.

IV. *Werkzaamheden en voortgang der ordening en inventarisatie van het Archief.*

Het gewoon beheer van het Archief en de briefwisseling welke daarvan het gevolg is, neemt reeds veel tijd in beslag.
Er komen nog al veel vragen om onderzoekingen, nu van dezen, dan van genen aard: zij, die persoonlijk nasporingen in het Archief verrichten, moeten in den regel op allerlei wijzen bijgestaan en terecht geholpen worden, zoodat het uit dien hoofde ook niet aan bezigheid ontbreekt.

Verder behoorde, zoo goed als dagelijks tot den arbeid, het uitzoeken en rangschikken der talrijke losse stukken van het Archief der Gemeente Hoorn, wier charters in 1906 beschreven zijn. Dit werk is goed vooruitgekomen en de indeeling dier papieren is op een geheel anderen grondslag gebracht, welke naar vertrouwd wordt, beter en bruikbaarder is wat de orde betreft, en ook in overeenstemming met de regels, in den laatsten tijd algemeen gevolgd.

Er is ook nog wat gewerkt aan het uitzoeken der ontwerpen van brieven uit het Archief van den Prefect der Zuiderzee; en de ingekomen stukken uit den tijd van zijn beheer, werden verder nagezien en in orde geschikt.

Uit het oude notariëele Archief zijn honderden geschiedkundige opteekeningen gemaakt, welke door een bekend navorscher waren aangewezen en spoedig moesten overgenomen worden, opdat hij geregeld met de taak die hij zich had gesteld, zou kunnen voortgaan.

Eene algemeene inventarisatie van het Archief is nog niet ter hand genomen en is naar het schijnt, ook zoo dringend niet noodig, omdat van het oud-rechterlijk Archief geschreven inventarissen voorhanden zijn, van het historisch-administratief Archief een gedrukte inventaris van het jaar 1873 bestaat, en het niet onraadzaam schijnt, af te wachten of b.v. de toevoeging der notariëele protocollen ook nog zal gevolgd worden door bijvoeging van andere Archieven, welke dan allen te hunnen tijde in denzelfden Inventaris zouden kunnen worden opgenomen.

V. *Opgave der in druk uitgegeven bescheiden.*

Het Archief heeft geene stukken in het licht gegeven en van degenen die hier nasporingen verrichtten, is slechts bekend, dat

de Heer P. M. Grijpink van Amsterdam, nog al eenige akten, aangetroffen in- en ontleend aan de Grafelijkheidsregisters, heeft openbaar gemaakt in een tijdschrift, gewijd aan kerkgeschiedenis.

VI. *Aanwinsten door geschenk, aankoop, ruil of in bruikleen verkregen en de verliezen, zoo die er zijn.*

De aanwinsten zijn niet groot in getal en ook niet belangrijk geweest. Dit is wel te bejammeren, maar de gelegenheid om een of ander bij koop te verkrijgen, was uiterst gering, en er viel blijkbaar weinig te geven, want de geschenken waren luttel.

Ten geschenke werd ontvangen:

Van den Rijks-Archivaris in Utrecht.

Transportakte Kortenhoef 16 Februari 1705.

Van den Rijks-Archivaris in Zeeland.

Afschrift van een rekest door die van Enkhuizen ingeleverd, dat als Vroedschappen mogen worden toegelaten, personen, die met twee zusters zijn getrouwd, en dus ieder een zuster tot vrouw hebben (waarop is gevolgd de Resol. der St. V. H. in W. Fr. van 5 November 1778).

Het volgende werd

Aangekocht.

Zes brieven van Voorschrijving aan den Secretaris van Gecommitteerde Raden, om officiersplaatsen in de regimenten welke ter repartitie stonden van het Noorder Kwartier. 1636—1637.

Besluit van Prins Willem V tot verandering van de Regeering der Stad Hoorn. 24 Mei 1788.

Er is voortgegaan met het maken van afteekeningen der merkwaardige grafgesteenten in sommige kerken.
Zeven werden genomen naar zerken in Beverwijk en negen naar hetgeen van dien aard voorkomt te Egmond op den Hoef.

De Bibliotheek

breidt zich gestadig uit en toch wordt er niet dan het allernoodzakelijkste voor aangeschaft. Het is hier in Haarlem ook

niet noodig eene groote boekverzameling aan te leggen, want men vindt er de welvoorziene bibliotheken van de Gemeente Haarlem, Teylers Stichting, de Hollandsche Maatschappij van Wetenschappen, e. a. waar ieder zijne gading aantreft. Bij dit Archief kan men volstaan met boeken, welke voor den dagelijkschen dienst noodig zijn.

Geschenken.

Van Z.Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken.

Verslagen omtrent 's Rijks verzamelingen van Geschiedenis en Kunst. XXVIII, 1905. 8°.

Verslag omtrent 's Rijks Oude Archieven. XXIX, 1906. 8°.

Dr. Gisbert Brom. Regesten van oorkonden, betreffende het Sticht Utrecht (694—1301). 8°. 1908. Twee deelen.

Publications de la Société historique et archéologique dans le Limbourg à Maestricht. Tôme 42, nouvelle Série XXII, 1906. 8°.

Rapport van de Commissie tot onderzoek der Grootburger-rechten te Kampen. 8°. (1906.)

Drs. E. Verwijs en *J. Verdam.* Middel-Nederl. Woordenboek:
Deel VI, afl. 14.
Deel VII, afl. 1—4. 8°. 1907.
Woordenboek der Nederlandsche Taal:
Deel VI, afl. 8—9.
Deel VIII, afl. 1—2.
Deel IX, afl. 7.
Deel XI, afl. 12. 8°. 1907.

Van Z.Exc. den Minister van Justitie.

Catalogus van artikelen vervaardigd door den arbeid in 's Rijks strafgestichten. 4°. 1907.

Van den Heer Algemeenen Rijks-Archivaris.

Photographische afdruk van het blad Holland, voorkomende in den Atlas van Sgrooten te Brussel (zie Revue des archives Belges V 183).

Notulen van de Zeventiende bijeenkomst der Rijks-Archivarissen 23 October 1906. 8°.

Van de Commissie van advies voor 's Rijks geschiedkundige Publicatien.

Dr. Colenbrander. Gedenkstukken der Algemeene Geschiedenis van Nederland van 1795—1840. Derde deel. Eerste en tweede stuk. 8°. 1907.

Van den Rijks-Archivaris in Drente.

Mr. J. G. C. Joosting. De Archieven van de Schultengerichten in Drente. 8°. 1907.

——————— De Archieven der besturen in Drente van het Ned. Herv. Kerkgenootschap, berustende in het depôt van 's Rijks Archieven in Drente. 8°. 1907.

——————— Het Archief der heerlijkheid Ruinen. 8°. 1907.

Van den Rijks-Archivaris in Gelderland.

Octroy van de Purmer. 4°. 1623.

Van Burgemeester en Wethouders van Leiden.

Mr. J. C. Overvoorde. Catalogus van de Prentverzameling der Gemeente Leiden. Tweede afdeeling, Geschiedenis van Leiden. Derde afdeeling, Omgeving van Leiden. Met Register. 8°. 1907.

Van Burgemeester en Wethouders van Vlissingen.

P. K. Dommisse. Michiel Adriaansz. de Ruyter en zijn naaste familie. 8°. 1907.

Van Heeren Gedeputeerde Staten van Zeeland.

Catalogus van de Provinciale Bibliotheek van Zeeland. Tweede deel. In twee stukken. 8°. 1907.

Van de Commissie voor het Archief en het Museum van Oudheden der Gemeente Rotterdam.

Plattegronden van Rotterdam uit de 16e en 19e eeuwen, behoorende tot het boekwerk „Bronnen voor de Geschiedenis dier Stad".

Van het Bestuur der Godshuizen te Middelburg.

Inventaris van de Oude Archieven der Godshuizen te Middelburg. 1343—1812. Door *C. de Waard.* 8°. 1907.

Van Regenten van het Burger Weeshuis te Aardenburg.

Geschiedenis van den Disch, later het Burger Weeshuis te Aardenburg. Door *G. A. Vorsterman van Oyen.* 8°. 1907.

Van de Directie der Hollandsche Societeit van Levensverzekeringen te Amsterdam.

Gedenkboek ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan dier Societeit. 1807—1907. 8°.

Van de besturen. Verslagen over 1906 van:

Koninklijke Bibliotheek.
Rijks Postspaarbank.
Rijks Monumenten-Commissie.
Krijgsgeschiedkundig Archief.
Gemeente-Archieven van Amsterdam, Dordrecht, 's-Gravenhage, Leiden, Rotterdam, Utrecht, Gemeente Vlaardingen, Edam's Museum.

Van de Schrijvers.

A. F. van Beurden. Het aloude geslacht van Everdingen. 8°. 1907.

Dr. Joh. C. Breen. Jacob van Heemskerck. 1567—1607. 8°. (Overdruk.)

W. van Engelenburg. Geschiedenis van Broek in Waterland (van de 16e tot het begin der 19e eeuw). 8°. 1907.

P. J. Glasz. Nicolaas Cornelisz. de Wit gen. Scapecaes. 8°. 1907. (overdruk.)

F. van Rijsens. Historische lectuur. 8°. 1907.

J. de Vries Az. Kerckliche twisten omtrent d'Arminiaenschen tijt. 8°. 1907. (Overdruk.)

Vervolgwerken.

Brugmans en *Kernkamp.* Algemeene Geschiedenis, afl. 41.

Bijdragen voor de Geschiedenis van het Bisdom Haarlem Deel XXXI, afl. 1—2.

Pijper. Nederlandsch Archief voor Kerkgeschiedenis. Nieuwe Serie. Deel IV afl. 4 en Deel V.

Van Alphen. Nieuw Kerkelijke Handboek 1907 en 1908.

Blok. Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde. Vierde Reeks. Zesde deel en Zevende deel, afl. 1.

Oud-Holland. Vijf en Twintigste Jaargang.

Muller en *de Beaufort.* Geschiedenis van onzen tijd. Vierde Boek. Tweede stuk.

Werken der Vereeniging „Gelre". Bijdragen en Mededeelingen. Deel X.

Register op de Leenakten-boeken van Gelre en Zutphen. Zesde stuk.

Stichtsche, Gaasbeeksche en Overijsselsche Leenen, gelegen in Gelderland.

Werken der Vereeniging tot uitgave der bronnen van het Oude Vaderlandsche Recht: n.l. Bronnen voor de geschiedenis der Kerkelijke Rechtspraak in het bisdom Utrecht in de Middeleeuwen. Uitgegeven door *Mrs. J. G. C. Joosting* en *S. Muller Fz.* Eerste deel en Tweede deel, eerste stuk.

Weissman. Documents classés livr. 11—13.

Croust. Monumenta paleographica, afl. 24.

Louis D. Petit. Repertorium der Verhandelingen en Bijdragen betreffende de Geschiedenis des Vaderlands. Slotaflevering

Revue des Bibliothèques et Archives de Belgique. Tôme V livr. 1—4.

Aangekochte Oude en Nieuwe Boeken.

Henri Obreen. Floris V, 1256—1296, 8º 1907.

Hollantse Mercurius. 4º. 1650—1690. Tien Deelen.

Bruzen la Martinière. Dictionnaire Géographique et critique. Fº 1726—1738. Sept volumes.

Jan H. Junius. Heraldiek. 8º. (1907.)

Jan Haring. Kabinet der schrijfkunst. 4°. Obl. 1907.

Dr. C. Hofstede de Groot. Verzeichnis der Werke der hervorragendsten Holländischen Maler des XVIIten Jahrhunderts. 8°. 1907. Erster Band.

Jacob Campo Weijerman. De Levensbeschrijvingen der Nederlandsche Kunstschilders en Kunstschilderessen. 4°. 1729. Drie Deelen.

Johan van Gool. De Nieuwe Schouburg der Nederlantsche Kunstschilders en -schilderessen. 8°. 1750—1751. Twee Deelen.

Er zijn geene verliezen geleden, maar uit een ontvangen partij stukken waarover mij de vrije beschikking was gegeven, is ten geschenke aangeboden:

Aan den Rijks-Archivaris in Gelderland een verbandbrief van den windpapiermolen „Maria Magdalena", te Harderwijk voor *f* 6000, den 2 Augustus 1784.

Aan het Gemeente-Archief van Amsterdam.

Gelukwenschinge aan Hieronymus Antoniss Slicher, bij het bekomen van het Substituut-Griffiers-Ambt van den Hove van Holland, Zeeland en West-Friesland. 1710.

Gedachtenis bij den dood van zijn broeder Mr. Elbert Slicher, overleden 23 December 1717.

Aan het Gemeente-Archief van Gouda.

Rouwdicht op Jacobus van der Dussen, Raad en Burgemeester van Gouda, overleden 4 September 1701.

Aan het Gemeente-Archief van Leeuwarden.

Lofdicht opgedraeghen aan den seer godtvruchtighen jongelinck Henricus Melchior van Laeck, geboortigh van Leeuwarden, doende zijne Solemnele professie onder den regel van den heylighen vader Franciscus in de kerck der Eerw. P. Minder-Broeders binnen Loven den 22 Augustus 1754.

En namens den Rijks-Archivaris in Zeeland heb ik aan den Gemeente-Archivaris van Amsterdam ten geschenke gezonden.

Twee akten, waarvan de eene afgegeven en bezegeld door Burgemeesteren en Raad der Stad Stralsund in het Hertogdom Pommeren den 21 Mei 1620;
de andere verleend en bezegeld door Burgemeesteren en Raad der Alten-Stettin den 5 Januari 1656.

VII. *Uitslag der pogingen om afschriften te verkrijgen van belangrijke onuitgegeven bescheiden, voor het Archief der Provincie van gewicht- en berustende in andere binnen- en buitenlandsche Archieven.*

Er zijn afschriften, gemaakt van drie genealogiën van het geslacht Assendelft, door Buchelius, berustende in het Rijks-Archief te Utrecht, om gevoegd te worden bij de verzameling stukken betreffende dat geslacht, welke hier in bruikleen zijn gegeven door Mr. A. J. Roest, te 's-Gravenhage.

VIII. *Gebruik van het Archief gemaakt en inlichtingen verstrekt aan autoriteiten en personen.*

Verschillende personen verrichtten onderzoek in het Archief naar bijzonderheden of voor belangen, hieronder achter hunne namen vermeld.

Jan Brouwer Jansz., te Hilversum, naar eene transport-akte. Hilversum 28 Juli 1808.

L. Calkoen, te Amsterdam, Genealogisch Onderzoek in de Schepenregisters van Nieuwer Amstel.

P. N. van Doorninck, te Haarlem, in de Leenregisters van Brederode.

W. v. Engelenburg, te Broek in Waterland, over de inrichting enz. van een Archief.

P. M. Grijpink, te Amsterdam, de akten der Grafelijkheids-registers.

K. Graftdijk, te Haarlem, Geschiedvorsching in de Archieven van Graft enz.

W. J. Kernkamp, te Edam, in de crimineele en schepenrollen zijner woonplaats.

P. Loosjes, te Haarlem, in de penningkundige schriftelijke nalatenschap van Klaas Kaan.

Mr. J. D. Merens, te Amsterdam, in de Weeskamerregisters van Hoorn.

Mr. W. H. K. Mouthaan Jr., te Amsterdam, over eigendom van de rivier de Zaan.

C. H. Peters, te 's-Gravenhage, naar het leven en werken van den bouwmeester Lieven de Key.

Mr. C. G. von Reeken, te Haarlem, over een voetpad onder Heemskerk.

P. Schuurman, te Graft, over de geschiedenis en de gemeentelijke huishouding zijner woonplaats in oude tijden.

F. H. Smits, te Haarlem, over grafgedenkteekenen in de Hervormde Kerk te Beverwijk.

F. J. G. ten Raa, te Haarlem, in de resolutiën van Gecommiteerde Raden.

A. E. Thierry de Bye Dolleman, te Aardenhout. Bloemendaal, in de registers der overdrachten en verbanden van Assendelft.

Aan het Provinciaal Bestuur van Noordholland is verstrekt afschrift van vijf stukken over het Niedorper-Verlaat van 7 Juni 1641, 23 Mei 1658, 15 Augustus 1659 en 23 Juni 1695, en ook van eene Sententie van den Hoogen Raad, over hetzelfde onderwerp van 19 Maart 1641.

Op verzoek van den Heer Algemeenen Rijks-Archivaris, zijn ten behoeve van de Italiaansche Regeering verzameld en afgezonden, Inventarissen van Archieven in Noordholland, sinds 1896 uitgegeven.

Aan den Gemeente-Secretaris van Haarlem, is geleverd afschrift der transportakten Heemstede, van de buitenverblijven Zuiderhout 2 Maart 1771, Leeuw en Hoofd 3 October 1798 en van het Gasthuisland tusschen den Heemsteder-Binnenweg, Leeuwenhoofd—Emmauslaan—Spanjaardslaan 2 Maart 1744.

Voor het Gemeentebestuur van Beverwijk is afschrift geleverd van erfpachtsbrieven van 10 Juli 1612 en 23 September 1641.

De Gemeente-Secretaris van Zaandam werd in de gelegenheid gesteld, afschrift te nemen van een stuk van 6 Juni 1818 betreffende de haven- en vuurgelden in zijne Gemeente, dat aangetroffen was in het Archief van Haarlemmerliede en Spaarnwoude en door den Secretaris aldaar, met de meeste welwillendheid ter leen werd gegeven.

De Majoor Eerst-aanwezend Ingenieur in het Tweede Genie-Commandement te Haarlem werd ingelicht omtrent verkoop van geabandonneerde wei-, hooi- en teellanden onder en nabij Heemskerk, in Augustus 1803, misschien gebruikt voor aanleg van lunetten.

Aan den Gemeente-Secretaris van Weesp werden ter inzage gegeven publicatiën van het Provinciaal-bestuur van Holland van 6 October 1797 over kerkelijke aangelegenheden, en werd hem den weg gewezen voor verder onderzoek.

Aan de Doopgezinde Gemeente in de Rijp werd, geheel in orde gebracht en beschreven, afgeleverd haar Archief, dat ter regeling hierheen was gezonden.

De slotvoogd op het Slot te Muiden. ontving opheldering omtrent het wapen van Paulus van Loo, 1562—1572 Baljuw van Gooiland, en aangaande den tijd (1536—1583) waarin werd gebruikt zeker oud zegel van Muiden, waarvan het Archief later een afgietsel ten geschenke ontving.

De Heer *J. J. Bastert* op den Huize „Oudaen" onder Breukelen, ging voort op het Gemeente-Archief te Amsterdam, te raadplegen, registers der oude rechterlijke Archieven, welke op zijn verzoek daarheen waren gezonden.

Ten behoeve van den Heer *W. Bax*, Predikant te Santpoort, werd een uitvoerig onderzoek ingesteld omtrent de oude hofsteden „Duyn en Bergh" en „De Cruytbergh" onder Velzen, de eigenaars, de bewoners er van, en vele lieden die in verband met die landhuizen genoemd worden.

Aan den Heer *H. E. Becht*, candidaat in de Nederlandsche Letteren te 's-Gravenhage, werden inlichtingen verschaft, waar en hoe hij bouwstoffen zou kunnen vinden voor de ontwikkeling van den handel, ook in het Noorderkwartier, in de 17e eeuw.

Voor den Heer *J. R. van den Berg van Saperoea*, oud-Ritmeester te 's-Gravenhage, werden hier, te Alkmaar en verder in Noordholland, nasporingen verricht naar het bestaan van een huis of kasteel Valkenburg of Valkenhof, maar zonder goed gevolg.

De Heer *L. Calkoen* te Amsterdam, ontving antwoord op talrijke vragen van geslachtkundigen aard.

Ten verzoeke van *Mr. M. G. P. del Court van Krimpen* te Velsen, werd de aandacht van de bevoegde macht gevestigd op verandering, welke in de beplanting in- en om den bouwval van Brederode zou kunnen aangebracht worden.

De Heer *J. Craandijk* werd in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van drie banden met genealogiën, door het Rijks-Archief in Utrecht te zijnen behoeve hierheen gezonden.

Voor den Heer *F. W. Drijver*, Predikant te Naarden, werd een leesbaar afschrift gemaakt van eene akte van 20 Mei 1469 betreffende eene reliquie van St. Vitus.

Een band met gedichten in handschrift van Cornelis Schoon, werd ten behoeve van den Heer *W. van Engelenburg* gezonden aan den Burgemeester van Broek in Waterland.

Voor den Heer *P. J. Glasz*, Predikant te Alkmaar, werd opgezocht en hem medegedeeld wat het Correctieboek der stad Alkmaar (1517—1557) bevat, omtrent de lijfstraffen voltrokken aan Wederdoopers aldaar.

Den Heer *J. J. van den Hoek*, Leeraar der H. B. S., werd het mogelijk gemaakt hier in te zien en te bewerken Landdagsrecessen van Gelderland uit het einde der 16e eeuw.

Aan den Heer *G. J. Honig* te Zaandijk, werden opheldering en verschaft betreffende de oude rechterlijke Archieven van de Zes Hoofddorpen van Waterland.

Uit het Algemeen Rijks-Archief te 's-Gravenhage werden hier nedergelegd ten behoeve van den Heer *F. W. J. de Witt Huberts*, Kapitein der Infanterie, twee registers en drie bundels stukken, Staten-Generaal.

Den Heer *H. Z. Koopmanschap* te Weesp, ontving bericht, waar te vinden is een octrooi der Staten van Holland van 29 Februari 1612, over heffing van één duit van den Gulden op alle onroerende goederen welke binnen tien jaren in Weesp en Weesperkarspel zullen verkocht worden.

Mr. W. H. K. Mouthaan, Rijks-Advocaat te Amsterdam, werd ingelicht over aangelegenheden uit den ouden tijd, in betrekking staande tot de Medemblikker tienden; en zijn zoon:

Mr. W. H. K. Mouthaan Jr. over de rivier de Zaan.

De Archivaris van Amsterdam zond ter inzage en bewerking door Pater *Rembrand Neefjes* te Haarlem, aanteekeningen en stukken, betreffende Amsterdam, geschreven of verzameld door Beudeker en Pieter Vlaming.

Ten behoeve van de firma *Martinus Nijhoff* te 's-Gravenhage, werd in verschillende Gemeenten van Noord-Holland onderzoek gedaan, naar openbare gebouwen, stichtingen en woonhuizen, inwendig belangrijk genoeg om geheel of ten deele afgebeeld te worden.

Mr. C. Pijnacker Hordijk werd in de gelegenheid gesteld, velerlei stukken en registers, uit het Rijks-Archief in Utrecht hierheen gezonden, te onderzoeken.

De Heer *Raimond van Marle* te Parijs, ontving ophelderingen omtrent een brief van Philips van Boergondië van 3 Juni 1439 handelende over gestorte voorschotten op de bede; en ook aangaande een handvest van 27 September 1448 door denzelfden Graaf aan Waterland verleend.

Voor nasporingen door den Heer *P. Schuurman* te Graft, werden het geheele jaar lang, registers en stukken betreffende de Gemeentehuishouding in zijne woonplaats, over en weer gezonden naar- en van het Raadhuis aldaar.

De Heer *E. C. van Son* van Overveen—Bloemendaal, hield zich geruimen tijd bezig met nasporingen in registers van Schout en Schepenen van Dongen, hier nedergelegd door den Rijks-Archivaris in Noord-Brabant te 's-Hertogenbosch.

Den Heer *M. G. Wildeman* te 's-Gravenhage werden eenige mededeelingen verschaft omtrent het oude rechterlijk Archief van Hilversum.

Hier moge vermeld worden, dat het Archief den 13 Maart 1907 is vereerd met het bezoek van Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden, Hertog van Mecklenburg, en van de Groothertogin Maria van Mecklenburg, Zijne Moeder, en gevolg, begeleid door den Heer Commissaris der Koningin in Noord-Holland en den Heer Burgemeester van Haarlem.

Den 11 December 1907 is het Archief nagezien door den Heer Algemeenen Rijks-Archivaris.

De overeenkomstig Uw schrijven van 29 November 1906, nº. 3076, Afd. K. W. in dubbel hierbij gevoegde rekening, bevat de verantwoording der gelden ontvangen voor schrijfloonen enz. bij het Rijks-Archief.

IX. *Uitkomst van de bemoeiingen met Gemeente-, Waterschaps- en andere Archieven.*

Volgens de opdracht mij gegeven bij Uwen brief van 7 Januari 1907, nº. 63, Afd. K. W. zijn stappen gedaan tot betere regeling van het Archief der Gemeente Medemblik. Daar komende, bevond ik, dat de achterbouw van het Raadhuis geheel was afgebroken, om nieuw te worden opgetrokken. Alle Archiefstukken en registers waren tijdelijk geborgen en opgestapeld in de ziekenbarak buiten de stad, waar ik het een en het ander zag liggen, maar de onmogelijkheid moest vaststellen er iets aan te doen vóór deze Archivalia weder naar hunne gewone bewaarplaats, het Raadhuis zouden zijn teruggebracht. Dit zou, naar men berekende, wezen in het voorjaar van 1908.

Over verdere bemoeiingen met Gemeente-, Waterschaps- en andere Archieven, is hierboven reeds uitvoerig gesproken. Het kan nog aangevuld worden met de mededeeling, dat in overeenstemming met den inhoud van Uw schrijven van 28 April 1893, nº. 813, Afd. K. W. door mij een onderzoek is ingesteld naar de veiligheid der bewaarplaats, den toestand en de behandeling der rechterlijke Archieven berustende bij de Gemeenten Amsterdam en Haarlem, bij welke gelegenheid is gebleken, dat alles zich in zeer goede orde bevond.

De Rijks-Archivaris in Noordholland,

C. J. GONNET.

Haarlem, 30 Mei 1908.

Het Rijksarchief in Zeeland.

Toestand der bewaarplaats van het archief.

In het afgeloopen jaar openbaarden zich aan den muur van een der bovenlokalen van het archief champignons. Daar reeds vroeger op dezelfde plaats zich hetzelfde euvel had vertoond, was het zaak niet alleen de aangetaste deelen te verwijderen, maar vooral een onderzoek naar de oorzaak van het verschijnsel in te stellen. Daarbij bleek, dat de fout schuilde bij eene zich in de nabijheid bevindende dakgoot, waarin een defect voorkwam, zoodat het water gelegenheid vond door te sijpelen en zich te verzamelen in het metselwerk van den muur. Thans is de goot vernieuwd, en ik vlei mij, dat daarmede de oorzaak van het euvel weggenomen is.

Toestand der reddings- en brandbluschmiddelen.

In dien toestand is in 1907 geene wijziging gekomen. De bliksemafleider is ditmaal door den heer A. C. Zoethout onderzocht en, naar ik vertrouw, in orde bevonden.

Toestand der archiefverzamelingen.

Ook hieromtrent kan weinig nieuws worden medegedeeld.
De verzorging der kaarten op de in vroegere verslagen beschreven wijze werd voortgezet. Naar gewoonte werden ook stempels en etiquetten aangebracht op de definitief geordende archieven van het depôt; ditmaal werd de verzameling stukken, afkomstig van de familie Van Borssele van der Hooghe op deze wijze behandeld. De bijlagen tot de rekeningen der grafelijkheid uit de jaren 1433 tot 1576 werden, voor zooverre het charters zijn, in zakjes en doozen, voor zooverre het papieren zijn, in omslagen en portefeuilles opgeborgen. Zoowel deze bijlagen als de grafelijke rekeningen zelven werden bovendien definitief genummerd.

Werkzaamheden en voortgang der ordening en der inventarisatie van het archief.

Het is mij aangenaam Uwe Excellentie te kunnen mededeelen, dat de regeling der grafelijke rekeningen met de daarbij behoorende bijlagen en verdere stukken, die in 1608 van de Hollandsche rekenkamer naar de Zeeuwsche werden overgebracht, wat het tijdvak der Bourgondisch-Oostenrijksche heerschappij aangaat, dit jaar gereed is gekomen. De inventaris, waarin deze verzameling beschreven is, telt 1787 nummers, de regestenlijst, die er aan is toegevoegd, 1180. In den loop van 1908 zullen, naar ik vertrouw, zoowel de inventaris als de regestenlijst, wier nummers thans nog slechts op losse fiches beschreven zijn, geheel voor den druk worden gereed gemaakt, en ik hoop, dat Uwe Excellentie dan besluiten zal ze op dezelfde wijze, als het archief van de stad Reimerswaal, dat van de O· L. V. abdij te Middelburg en dat van Prelaat en Edelen van Zeeland te doen drukken en uitgeven. In de regestenlijst zijn niet opgenomen de regesten van de oorkonden, die in de registers van titelen der rentmeesters van Bewesten Schelde voorkomen. Die rentmeesters leverden nl. ter contrôle hunner rekeningen bij de rekenkamer registers in, waarin zij alle akten van beleening, alle akten van verkoop van- aan de grafelijkheid vervallen leenen en diergelijken hadden doen afschrijven, en wel niet alleen die leenbrieven, welke tijdens hunne eigene administratie werden opgemaakt, maar ook die, welke door dengene, die de beleening vroeg, ten bewijze van de wettigheid zijner aanspraken werden overgelegd. Waren al die registers bewaard, zij zouden een compleet leenregister van de grafelijkheid van Zeeland Bewesten Schelde (1) vormen; dit is echter geenszins het geval. Alleen over de jaren 1470—1492 en 1501—1535 zijn die registers nog aanwezig. Maar zelfs die slechts gedeeltelijk bewaard gebleven registers leveren zulk een aanzienlijk getal regesten op, dat het mij gewenscht schijnt, ze in eene afzonderlijke lijst te vereenigen en niet in dezelfde, waarin de andere regesten van deze verzameling zijn bijeengebracht. Hoewel ik mij dus voorstel later eene regestenlijst van de in de registers van titelen voorkomende akten samen te stellen, schijnt het mij niet gewenscht daarop de publicatie van het

(1) In Beoosten Schelde was de zaak anders g-regeld. De rentmeester hield een register, waarin hij zoowel de verlijdbrieven als andere op zijne administratie betrekking hebbende stukken afschreef. Hij legde dit register zelf niet over, maar alleen extracten er uit, die verloren zijn. Een register over de jaren 1535—1565 is bewaard, maar behoort blijkens het opgemerkte in het archief van den rentmeester zelf thuis.

archief der rekenkamer uit den Bourgondisch-Oostenrijkschen tijd te doen wachten, en zulks te meer, daar de bijvoeging van de aan de registers van titelen ontleende regestenlijst, de beschrijving van deze archiefverzameling zoo volumineus zou maken, dat eene verdeeling over twee deelen toch noodzakelijk zou blijken te zijn.

Behalve met de beschrijving der grafelijke rekeningen en hare bijlagen, hield ik mij in 1907 ook bezig met het samenstellen van eene regestenlijst van de oorkonden voorkomende in het archief der heerlijkheid Bruinisse, welke lijst als bijlage aan dit verslag is toegevoegd. Het archief dezer heerlijkheid is door den heer dr. Wiersum beschreven in eene der bijlagen van het jaarverslag over 1903. De eerste afdeeling van het archief bestaat uit een veertiental copulaatboeken, bijeengebracht door Anthony de Jonge, die in het midden der 17de eeuw heer van Bruinisse was. In die copulaatboeken heeft De Jonge niet alleen de tot het archief behoorende stukken vereenigd; hij heeft die verzameling aangevuld met een aantal afschriften, die verband houden, zij het ook soms slechts een verwijderd verband, met zijne rechten als heer van Bruinisse, of met de functiën, door de bestuurders der heerlijkheid te vervullen. Een overzicht te geven van den inhoud der middeleeuwsche stukken, die in deze verzameling bewaard zijn, scheen mij gewenscht, ook in verband met de uitgave van de rechten van Schouwen en Duiveland, die door de heeren Wiersum en De Jonge van Ellemeet wordt voorbereid.

De heer Lasonder hield zich het geheele jaar onledig met de weeskamerarchieven van Zeeland, voor zoover deze hier aanwezig zijn. Hij beschreef niet alleen de tot deze verzamelingen behoorende stukken, maar bracht ze ook in verband met de beschrijving der rechterlijke archieven. De grens toch tusschen beide afdeelingen is moeilijk te trekken, daar op de dorpen de schepencolleges tevens als weeskamers fungeerden. De splitsing, die in den Napoleontischen tijd is tot stand gebracht, bleek dan ook telkens herziening te behoeven. Vaak was het ook moeilijk te beslissen, tot welk archief een stuk gebracht moest worden; vooral de befaamde afdeeling „boedelpapieren" gaf in deze tot lastige quaesties aanleiding. Tegelijkertijd met deze werkzaamheden bracht de heer Lasonder ook regelmaat in de beschrijving der rechterlijke archieven, door in de verschillende archieven de nummers steeds in dezelfde volgorde te plaatsen, enz. Dit werk is bijna geheel gereed; alleen de beschrijving van de archieven van het eiland Tholen is nog niet afgeloopen.

De heer De Jonge van Ellemeet zette de behandeling van het rechterlijk archief van Staats-Vlaanderen voort. Hij behandelde de archieven van Philippine, Oostburg, Sluis, IJzendijke,

Nieuwvliet en het Vrije van Sluis. Bij de regeling van het laatste archief bleek, dat een gedeelte er van zich nog te Sluis bevindt, hoewel er toch geene reden bestaat, waarom het archief van het Vrije van Sluis niet geheel naar het rijksdepôt zou worden overgebracht, gelijk zulks ook met het archief van Hulsterambacht, dat van geheel gelijksoortigen aard is, is geschied. Ik heb mij in deze aangelegenheid tot den burgemeester der gemeente Sluis gewend. De besprekingen hebben nog niet geleid tot een definitief resultaat, dat ik in mijn volgend verslag hoop mede te deelen.

In druk uitgegeven bescheiden, behoorende tot het archief.

Door den heer J. Block te Bonn is in de Geschichtsblätter für Waldeck und Pyrmont deel VII een opstel geplaatst, getiteld: Beiträge aus Archiven des In- und Auslandes zur Waldeckischen Landes- und Regentengeschichte, waarin ook van verschillende in het depôt berustende brieven van George Frederik en Carel von Waldeck aan de Staten van Zeeland de korte inhoud wordt medegedeeld.

Voorts werden enkele stukken uit het depôt gepubliceerd in:

P. K. Dommisse. Michiel Adriaensz. de Ruyter en zijn naaste familie (blz. 52).

Verslagen omtrent 's rijks oude archieven XXIX (blz. 273, 276, 278 en 288).

Archief, uitgegeven door het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen 1907 (blz. 166 en 167).

Aanwinsten door geschenk, aankoop, ruil of in bruikleen verkregen, en verliezen.

Bij schrijven d.d. 4 Februari 1907 ontving ik van den Algemeenen rijksarchivaris de stukken, afkomstig uit de archieven van de rentmeesters der Nassausche domeinen in Zeeland, wier overdracht aan dit depôt door Uwer Excellenties ambtsvoorganger bij schrijven van 14 October 1901 (n°. 2412 afd. K. W.) was gelast. De stukken, die oorspronkelijk in 1876 en 1877 naar het Algemeen rijksarchief waren overgebracht en daar met het archief van den Nassauschen domeinraad waren vereenigd, zijn daarvan thans zooveel mogelijk afgescheiden. Het is den Algemeenen rijksarchivaris echter niet mogelijk geweest in elk bijzonder geval vast te stellen, of een stuk van ouds in het archief van den domeinraad had berust, of dat het er eerst in 1876 of 1877 mede was vereenigd. Ongetwijfeld zijn dus eenige stukken, die

volgens het boven aangehaalde schrijven naar het Zeeuwsche depôt hadden moeten worden overgebracht, in het Algemeen rijksarchief achtergebleven, omdat niet meer te constateeren was, dat zij er in 1876 of 1877 waren heen gebracht. In overleg met den Algemeenen rijksarchivaris heb ik mij nog om inlichtingen gewend tot de verschillende ontvangers der registratie in de provincie, maar gelijk ik wel vreesde, zonder resultaat. Zij bezaten óf geene opgaven van wat indertijd uit hunne archieven naar het Algemeen rijksarchief was overgebracht, óf de aanteekeningen, die daaromtrent aanwezig waren, kwamen overeen met de lijsten, die naar het Algemeen rijksarchief waren overgebracht, maar daar ontoereikend waren gebleken om de stukken af te zonderen van de verzameling, waarmede zij vermengd waren.

De overige aanwinsten, door het depôt in 1907 verworven, zijn opgenomen in de onderstaande lijst.

1. Octrooi, door de Staten van Zeeland verleend aan Johan Jacob van Vrijberghe, om over zijne leenen te beschikken. 1733. 1 charter.

N.B. Dit charter werd 2 Januari 1907 geschonken door den heer mr. J. P. Cau te Zieriksee.

2. Verlijbrief van het leenhof van Brabant en de landen van Overmaze, waarbij Johan Passchasius van Stapele beleend wordt met eene rente van 60 guldens 's jaars uit Bergen op Zoom en de heerlijkheid Wouw, hem krachtens testament van Maria Watkin weduwe Passchasius Turcq aangekomen bij doode van Johanna Turk. 1735. 1 charter.

N.B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 1.

3. Akte van aanstelling van Jan Passagius van Stapelen tot sergeant-majoor van het regiment te voet van kolonel Cornelis Evertsen door de Staten-Generaal. 1740. 1 charter.

N.B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 1.

4. Octrooi, door de Staten van Zeeland verleend aan Margareta Turcq, om over hare leenen te beschikken. 1748. 1 charter.

N.B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 1.

5. Octrooi, door de Staten van Zeeland verleend aan Anna van Vrijberghe, echtgenoot van mr. Joan van der Burcht van Lichtenbergh, om over hare leenen te beschikken. 1760. 1 charter.

N.B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 1.

6. Akte van aanstelling van Jacob Johan van Stapele tot commies over de vivres en ammunitiën van oorlog te Tholen door Gecommitteerde raden van Zeeland. 1761. 1 charter.

N.B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 1.

7. Schrijven d.d. 1673 Augustus 10 van Gecommitteerde raden van Holland aan Gecommitteerde raden van Zeeland, over eene pretensie van Arent Pijll, solliciteur, op de compagnie van (Pieter) van Bayen, staande ter repartitie van Zeeland. 1 stuk.

N.B. Dit stuk werd 16 Februari 1907 ontvangen van den Algemeenen rijksarchivaris, die het in April 1906 in auctie Frederik Muller te Amsterdam had gekocht.

8. „Deelinghe van thiende, liggende in diversche prochiën in den eylande van Zuytbevelant, mitsgaders alle de houcken, hare grotte ende wat personen daerinne deelen, in elke prochie int particulier, desen VIIIen Novembris XVc LXXXIII na den nieuwen style." Verhuurboek van tienden in verschillende parochiën van Zuidbeveland, opgemaakt door Pieter Adriaens zoon Bogaert in 1583. Met bijvoegsels tot 1616. 1 deel.

N.B. Pieter Bogaert was administrateur van de tienden, aankomende aan Franchoys Cocq van Opynen en Jan Pieters zoon Bischop, gelegen in Ierseke en Eversdijk. Echter bevat het verhuurboek ook aanteekeningen omtrent tienden in vele andere parochiën. Dit deel, dat laatstelijk in den boedel van mr. J. G. de Witt Hamer, overleden te Goes in 1850, berustte, werd 21 Maart 1907 door mr. M. J. de Witt Hamer te Middelburg aan het depôt geschonken.

9. Register van resolutiën der landsvierschaar te Vlissingen. 1754—1781. 1 deel.

N.B. Dit deel werd 16 Mei 1907 door het gemeentebestuur van Vlissingen aan het rijksarchief overgedragen.

10. Inhoudsopgave van het eerste copulaatboek, berustende in de rekenkamer van Zeeland. (Handschrift uit de 18de eeuw.) 1 stuk.

N.B. Dit stuk werd 23 Mei 1907 geschonken door den heer J. A. Frederiks te Middelburg.

11. „Aanmerkingen rakende de Zeeuwse leenen, getrokken uyt Smallegangen, Bort etc." (Handschrift uit de 18de eeuw.) 1 stuk.

N.B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 10.

12. Attestatie van het overlijden te Zieriksee ten huize van Jaeques van Damme van Elidia Jansdochter. 1603. 1 stuk.

N.B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 10.

13. Attestatie van den doop in 1594 te Middelburg van Constantia, dochter van Joos van der Platen en Agnietken, zijne huisvrouw. 1627. 1 stuk.

N.B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 10.

14. Rapporten en andere stukken betreffende waterstaatswerken meest in Zeeland, afkomstig van den inspecteur Dingemans. (Laatst der 18de eeuw.) 1 band.

N.B. Deze band werd 30 Mei 1907 geschonken door den heer J. A. Frederiks te Middelburg.

15. Schrijven van den ingenieur A. Caland te Hoofdplaat aan den hoofdingenieur in Staats-Vlaanderen over het door hem na den stormvloed van Maart 1820 verrichte. (Afschrift.) 1 stuk.

N.B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 14.

16. Notulen van de vergaderingen der volkssociëteit te Middelburg. 1795 Maart 11—1796 December 9. 1 deel.

N.B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 14.

17. Schepenbrief 's Lands van den Vrije, waarbij Pieter Lips, burgemeester van Sluis, geëigend wordt aan de helft van 8½ gemeten lands in den Oosmanspolder te Schoondijke en andere goederen. 1653. 1 charter.

N.B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 14.

18. Akte van baljuw en leenmannen van het leenhof van Budtswal, waarbij mr. Cornelis Caen geëigend wordt aan het hoofdleen Malydeghem. 1680. 1 charter.

N. B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 14.

19. Akte van den baljuw van het leenhof van Butswalle, houdende recepis van het rapport van het hoofdleen Maldeghem door mr. Anthonius Caen. 1723. 1 charter.

N. B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 14.

20. Akte van den baljuw van het leenhof van Budswalle, houdende recepis van het rapport van het hoofdleen Maldeghem door Maria Lankers weduwe mr. Anthony Caen. 1738. 1 charter.

N. B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 14.

21. Stukken betreffende de vergaderingen van den Landraad beoosten Maze. 1581—1583. 1 omslag.

N. B. Deze stukken, waaronder verscheidene minuten, schijnen afkomstig te zijn van de Zeeuwsche afgevaardigden. — Zij werden 22 Juli 1907 geschonken door het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen.

22. Stukken betreffende de vergaderingen van de Gedeputeerden der provinciën aan de oostzijde van de Maze, in 1583 te Utrecht gehouden. 1 band.

N. B. Deze stukken schijnen afkomstig te zijn van het Zeeuwsche lid van den landraad Cromstryen. — Verkregen op dezelfde wijze als nr. 21.

23. Instructie van de Staten van Holland, Zeeland en Utrecht voor den Raad nevens Zijne Excellentie d.d. 1584 Januari 6. (Afschrift.) 1 stuk.

N. B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 21.

24. Aanteekeningen van het verhandelde in de vergadering van de Staten van Zeeland van 5 tot 12 December 1591.

N.B. Deze aanteekeningen, die niet geheel met de origineele resolutiën overeenstemmen, schijnen afkomstig te zijn van den afgevaardigde Cromstryen. — Verkregen op dezelfde wijze als nr. 21.

25. Copieboek van den notaris Daniel Thijssen te Vere. 1668—1673. 1 deel.

N. B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 21.

26. Verklaring, waarbij eenigen uit de ridderschap en edelen van Zeeland de overeenkomst goedkeuren door hun gevolmachtigde jhr. Hendrick van Thuyl van Serooskercke met prins Maurits aangegaan, waarbij zij van hun recht om in het eerste lid der Staten van Zeeland beschreven te worden ten behoeve van den prins als markies van der Vere afstand doen. (1625.) 1 charter.

N. B. Het stuk is door elf edelen onderteekend en door tien bezegeld. — Dit charter werd 21 Augustus 1907 door den heer jhr. M. W. de Jonge van Ellemeet te Arnhem aan het depôt geschonken.

27. Verklaring, waarbij prins Maurits erkent de onder het vorige nummer beschreven akte van aggreatie ontvangen te hebben en zijnerzijds als markies van der Vere belooft de bedoelde edelen te zullen gebruiken tot die „staten, officiën, ambten ende andere voordeelen", die ter beschikking van hem als eersten edele staan. 1625. 1 charter.

N. B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 26.

28. Huwelijksvoorwaarden tusschen Jacob van der Hooge en Maria van Varick. 1651. 1 charter.

N. B. Dit stuk is een duplicaat van dat, uitmakende nr. 33 van de verzameling, afkomstig van jhr. A. W. van Borssele; ook in het duplicaat is de titulatuur van de leden der familie van Borssele veranderd (zie Verslagen omtrent 's rijks oude archieven XXVIII blz. 236 noot 1 en blz. 243). — Verkregen op dezelfde wijze als nr. 26.

29. „Pas-caert van Seelandt ende Vlaenderen, also het gelegen was ao 1373 (lees: 1273) ten tyde van graaf Floris" door Antheunis Post. 1 op perkament geteekende kaart.

N.B. Deze kaart toont veel gelijkenis met die van Vlaanderen en Zeeland ten tijde van Guy van Dampierre (zie Zelandia illustrata I blz. 14 vlg.) — Zij werd 21 Augustus 1907 door bemiddeling van den Algemeenen rijksarchivaris door de erven van mr. A. Telting te 's-Gravenhage aan het depôt geschonken.

30. Kaart van Vlaanderen en Zeeland ten tijde van Guy van Dampierre. 1274. (Copie, laatstelijk door Livinus Hoelands Jz. te Axel. 1805.) 1 kaart.

N.B. Zie Zelandia illustrata I blz. 14 vlg. — Deze kaart werd 28 September 1907 door bemiddeling van den heer M. B. G. Hogerwaard te Middelburg, geschonken door den heer W. de Man te Utrecht.

31. Kaart van Vlaanderen en Zeeland ten tijde van Guy van Dampierre. 1288. (Copie, laatstelijk door . . . . . Mullié. 1807.) 1 kaart.

N.B. Zie Zelandia illustrata l. c. — Verkregen op dezelfde wijze als nr. 30.

32. Oude situatie en verdronken land van Axel- en Assenedeambacht. (Copie van eene kaart van 1542, laatstelijk door . . . . . Mullié, landmeter te Hulst, 1819.) 1 kaart.

N.B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 30.

33. Kaart van de drijvende schorren en slikken tusschen Hulst, Axel en Sas van Gent omstreeks 1788, geteekend door L. de Pauw, dijkgraaf te Hulst. 1820. 1 kaart.

N.B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 30.

34. Plan van een gedeelte van den Margaretha- en van den kleinen Huyssenspolder, geteekend door L. de Pauw. 1799. 1 kaart.

N.B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 30.

35. Plan van den Margarethapolder, ondergeloopen 1799, geteekend door L. de Pauw. 1801. 1 kaart.

N.B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 30.

36. Cohier van de verhuring der tienden, aankomende de gemeene zaak, in het eiland Zuidbeveland. 1780. 1 deel.

N.B. Dit deel werd 11 October 1907 door mr. M. J. de Witt Hamer te Middelburg aan het depôt geschonken.

37. Cohier van de verhuring der tienden, aankomende de gemeene zaak, in het eiland Zuidbeveland. 1796. 1 deel.

N.B. Verkregen op dezelfde wijze als nr. 36.

38. „Costuymen, ordonnantiën ende statuyten der stad Middelburg". Met een commentaar van den heer advocaat Douw. (18de eeuw). 1 deel.

N.B. Dit deel bevat den gedrukten tekst der costumen van 1570 (gedrukt 1718) met een geschreven commentaar. — Het werd 9 December 1907 in auctie Burgersdijk en Niermans te Leiden aangekocht.

39. Minuten van den notaris Melchior van der Borcht te Middelburg. 1647 Mei—1648 October. 35 stuks in 1 portefeuille.

N.B. Deze stukken werden 24 December 1907 door bemiddeling van den Algemeenen rijksarchivaris overgenomen van den bewaarder der notarieële protocollen te 's-Gravenhage.

In den loop van het jaar werd nog in mijne handen gesteld een voorstel van den hoofdingenieur-directeur van den waterstaat in de 11de directie, die in zijn archief verschillende stukken gevonden had uit de jaren 1816—1819 betreffende de overbrenging van het praalgraf van Johan en Cornelis Evertsen uit de St.-Pieterskerk naar de Nieuwe kerk te Middelburg, welke stukken hij in zijn archief misplaatst achtte en daarom wilde overbrengen naar het Zeeuwsch Genootschap of, gelijk de Minister van Waterstaat dat voorstel had uitgebreid, naar het rijksarchief. Ik heb mij met dat voorstel niet kunnen vereenigen; want, hoewel het wellicht een zonderling denkbeeld van den toenmaligen gouverneur van Zeeland was den ingenieur en chef in de provincie met de zorg voor de verplaatsing van het praalgraf te belasten, en dus de daarop betrekking hebbende stukken, wat hun inhoud aangaat, weinig overeenstemmen met de andere, die in het archief van den hoofdingenieur-directeur gevonden worden, niet het onderwerp, waarover een stuk handelt, moet beslissen over de plaats, waar het behoort te worden geborgen; daarbij moet alleen reke-

ning worden gehouden met de bestemming er van. Stukken, die deel uitmaken van de correspondentie van den ingenieur, behooren dus niet om het onderwerp, waarover zij loopen, uit zijn archief verwijderd te worden. Naar ik vernam, heeft de Minister van Waterstaat zich met dat advies vereenigd, en zijn de stukken gebleven, waar zij waren.

Het depôt leed geen ander verlies, dan dat eene portefeuille, inhoudende verschillende stukken, behoorende tot het archief der weeskamer van Koudekerk (Z.-H.), die bij de opheffing der Algemeene commissie in 1879 abusievelijk bij het archief der weeskamer van Koudekerke (Zeeland) gevoegd en daarmede naar dit rijksarchief overgebracht was, aan de gemeente Koudekerk (Z.-H.) werd teruggegeven. Bij de regeling der weeskamerarchieven was hierop de aandacht gevallen.

Uitslag der pogingen om afschriften te verkrijgen van belangrijke onuitgegeven bescheiden, voor het archief in de provincie van gewicht en berustende in andere binnenlandsche en buitenlandsche archieven.

Uit de door den heer mr. A. J. F. Fokker te Zieriksee in 1907 aan het Zeeuwsch genootschap geschonken verzameling handschriften werd overgeschreven eene lijst van de papieren, die in 1732 onder den rentmeester der heerlijkheid Vrijberge berustten.

Gebruik van het archief gemaakt door, en inlichtingen verschaft aan autoriteiten en particulieren.

In het afgeloopen jaar werden mij inlichtingen gevraagd door:

den Minister van Koloniën over het verdrag, waarbij in 1667 Suriname door de Nederlanders in bezit werd genomen;

den Rijksarchivaris in Groningen en den Directeur van het Krijgsgeschiedkundig archief te 's-Gravenhage over de in het depôt aanwezige staten van oorlog;

den Rijksarchivaris in Limburg over de weezenkleedingen in de steden van Zeeland;

den Archivaris der gemeente Vlissingen over de emigratie van Joden in 1658 en 1659 naar Essequibo en over het huis van den baljuw Rollema te Vlissingen;

den Archivaris der gemeente Middelburg over Henricus Kakelaar;

den Dijkgraaf van den Jacobapolder (Noordbeveland) over het recht van aardhaling;

den Ambtenaar van den burgerlijken stand te Breskens over den doop van Roelof Fischer;

Mejuffrouw M. de Man te Middelburg over het aanmunten van koperen duiten ten behoeve der Oost-Indische Compagnie;

Dr. L. H. Wagenaar aldaar over verschillende punten, in verband staande met de geschiedenis der Dordtsche synode;

Mr. M. J. de Witt Hamer aldaar over de grens tusschen Krabbendijke en Maire;

J. Bijlo aldaar over de geschiedenis der heerlijkheid Kapelle;

L. O. van Straaten aldaar over de grenzen der heerlijkheid Poppenkinderendorp;

W. F. de Reede te Vlissingen over het verblijf in 1666 van De Ruyter aldaar;

J. W. Perrels te Vere over de emigratie van Joden in 1658 en 1659 naar Essequibo;

. . . . Oele te Goes over de grenzen der ambachten 's-Heer-Arendskerke en Wissenkerke;

J. W. Wagtho te Tholen over den onderhoudsplicht van een waterkeerenden dijk aldaar;

C. P. I. Dommisse te Sluis over het perceel De Asijnhof te Vlissingen;

W. J. F. Juten te Bergen op Zoom over de genealogie Van Borselen van Muyswinckel;

J. Bentfort van Valkenburg te Leiden over den commies ter recherche A. Roukens;

Mr. J. C. Overvoorde aldaar over de heeren van Sommelsdijk;

Dr. P. C. Molhuysen aldaar over brieven van Petrus en Bonaventura Vulcanius;

Dr. J. Heinsius aldaar over den naamsoorsprong van het schor Ten Halven Krijte;

Firma M. Nijhoff te 's-Gravenhage over den tijd, wanneer de notulen der Staten van Zeeland zijn gedrukt;

H. E. Becht aldaar over den Nederlandschen handel in de jaren 1600—1715.

A. S. Carpentier Alting aldaar over de predikanten op 's lands vloot;

Dr. mr. C. P. Burger te Amsterdam over een stuk uit het gemeentearchief van Vere;

Mr. P. J. Bijleveld aldaar over zijne genealogie;

. . . . Ten Raa te Haarlem over de gardes d'honneur onder Lodewijk Napoleon;

J. F. van Someren te Utrecht over Thaddeus Boekhoven, gecommitteerde wegens Utrecht ter admiraliteit van Zeeland, en over Wolferd van Borselen, graaf van Grandpré;

Mr. C. C. W. van Romondt Vis te Zeist over zijne genealogie;

H. D. J. van Schevichaven te Nijmegen over een reglement op de verponding van c. 1650;

H. T. Ladenius te Arnhem over de genealogie De Vriese;

M. P. Rooseboom aldaar over den Schotschen stapel te Vere;

J. G. H. R. Bönhoff te Tiel over de families Van der Lissen en Horisant;

G. Mes te Wijchen over de geschiedenis van Reimerswaal;

C. van der Voort van Zijp te Doesburg over het wapen van De Ruyter;

Mr. F. E. Pels Rijcken te Breda over de bedijking van den Nieuw-Vosmeerschen polder;

Baron de Borrekens te Aertselaer over de genealogie Van den Waerde en over Jan Lauris Mertens zoon, burgemeester van Zieriksee;

Alexander Gray te Londen over den Schotschen stapel te Vere en te Middelburg;

J. Block te Bonn over brieven van de graven en vorsten van Waldeck.

Zooveel mogelijk werden die inlichtingen verstrekt. Ik had daarbij aanleiding mijnerzijds inlichtingen in te winnen bij den Algemeenen rijksarchivaris, den archivaris der gemeente Middelburg, den waarnemenden rijksarchivaris in Overijsel en den heer J. W. Perrels te Vere, die mij allen welwillend werden verstrekt.

Afschriften van in het archief aanwezige handschriften werden afgegeven aan:

den Griffier van den polder Walcheren van het octrooi van bedijking van het schor Ten Halven Krijte;

... Ten Raa te Haarlem van extracten uit het verbaal van den landdrost;

Mr. C. Pijnacker Hordijk aldaar van een charter van 1312;

J. C. F. van der Meer van Kuffeler te Nijmegen van stukken uit het archief van het Vrije van Sluis;

Dr. A. Elkan te Hamburg van stukken omtrent tienden, toebehoorende aan Philips van Marnix;

Baron de Borrekens te Aertselaer van uittreksels uit domeinrekeningen van Bewesten Schelde.

Tijdelijk werden stukken uit het archief gedeponeerd in het gemeentearchief te Tiel ten behoeve van den heer J. G. H. R. Bönhoff, in dat te Zutfen ten dienste van den heer mr. A. S. de Blécourt, in dat te Vlissingen en te Rotterdam ten verzoeke van de archivarissen aldaar en in het rijksarchief in Drente ter wille van den heer Joosting. Ook werden enkele deelen tijdelijk gedeponeerd in het ook op sommige avonden toegankelijke gemeentearchief van Middelburg, om daar door den heer L. Lasonder geraadpleegd te worden.

Ook uit andere archieven en bibliotheken werden hier archiefstukken en handschriften tijdelijk ten gebruike afgestaan, zoo uit het Algemeen rijksarchief en uit het rijksarchief in Utrecht (voor mij zelf), uit het gemeentearchief van Vere (voor den heer Lasonder), uit dat van Vlissingen (voor mej. De Waal en den heer De Waard) en uit het gemeentearchief van Dordrecht, de Universiteitsbibliotheek te Utrecht en de stedelijke bibliotheek te Zürich (voor den heer Wagenaar).

Uitkomst der bemoeiingen met gemeente-, waterschaps- en andere archieven.

De inventarisatie van de archieven der godshuizen te Middelburg is in den loop van 1907 door den heer De Waard voltooid, althans wat de periode vóór 1812 betreft. In een uitnemend bewerkten inventaris (De archieven, berustende onder het bestuur der godshuizen te Middelburg. Inventaris van de oude archieven 1342—1812) heeft de heer De Waard het resultaat van zijn omvangrijken arbeid nedergelegd. Door de uitgave van dit werk is eene zeer belangrijke verzameling bronnen voor de plaatselijke geschiedenis toegankelijk gemaakt. De inventaris telt 2115, de tot 1574 loopende regestenlijst 633 nummers.

De ordening van het archief van den polder Walcheren wordt door den heer De Waard voortgezet; verschillende, in slechten toestand verkeerende deelen van dat archief werden te mijnen bureele door een bekwamen binder hersteld.

In het laatst van 1907 heeft de heer De Jonge van Ellemeet zich belast met de regeling van het archief van het provinciaal college van toezicht op het beheer der kerkelijke goederen en fondsen van de Hervormde gemeenten in Zeeland; deze laatste werkzaamheid wordt op het Rijksarchief verricht.

Door den heer J. A. Frederiks werden verschillende stukken te mijner beschikking gesteld. Voor zoover ze niet in de aan het archief verbonden bibliotheek van handschriften zijn geplaatst (zie aanwinsten nrs. 10—20), werden zij door mijne bemiddeling overgebracht naar het Algemeen rijksarchief te 's-Gravenhage, naar het rijksarchief in Friesland, naar de gemeentearchieven van Amsterdam en Enkhuizen en naar de provinciale bibliotheek van Zeeland te Middelburg.

In mijn vorig jaarverslag deelde ik mede, dat ik namens den heer A. C. Breebaert te Breda eene bul van paus Ioannes XXIII, gericht aan Jan van Châlons, prins van Oranje, als postpaket met aangegeven waarde had verzonden aan den archivaris van het departement de Vaucluse te Avignon, maar dat dat stuk zijne bestemming niet had bereikt, doch onderweg

was te loor gegaan. Ik voegde er bij: „Intusschen het onderzoek is nog niet afgeloopen en de mogelijkheid is niet uitgesloten, dat het alsnog gevonden wordt". Thans kan ik in aansluiting hierop medeelen, dat het stuk inderdaad terecht is. Den 13den Maart 1907 berichtte mij de directeur van het postkantoor te Middelburg, dat het paket 10 October 1906 aan den heer archivaris Duhamel was afgegeven. Ik richtte mij toen aanstonds tot dien heer met verzoek mij zijnerzijds dit bericht te willen bevestigen, te meer daar nog altijd onopgehelderd was gebleven, waarom eerst door de postadministratie bericht was, dat het paket zijn adres niet had bereikt. Toen deze brief weder onbeantwoord bleef, verzocht ik bij schrijven d.d. 13 April langs diplomatieken weg te willen doen onderzoeken, of het paket den heer Duhamel inderdaad had bereikt. Ik ontving daarop 12 Augustus bericht, dat de heer Duhamel het paket werkelijk ontvangen had. De conclusie, die uit deze feiten ten opzichte van de persoonlijkheid van den heer Duhamel getrokken moet worden, behoef ik hier gelukkig niet te formuleeren. Het verheugt mij intusschen, dat nu eindelijk vaststaat, dat het stuk dien heer heeft bereikt, al had ik gaarne tevens de verzekering ontvangen, dat het overeenkomstig de bedoeling van den schenker met het archief der prinsen van Oranje uit het huis van Châlons vereenigd is.

Eindelijk heb ik onder dit hoofd nog mede te deelen, dat op verzoek van den Algemeenen rijksarchivaris een exemplaar van de sinds 1896 verschenen inventarissen van Zeeuwsche archieven, voor zoover zij niet door het Rijk zelf zijn uitgegeven, ter beschikking van de Italiaansche regeering is gesteld.

Toestand der rechterlijke archieven van Middelburg.

Omtrent deze verzameling zijn geene bijzonderheden mede te deelen. Zij berust nog altijd in het daarvoor aangewezen vertrek van het raadhuis te Middelburg, eene bewaarplaats, die, hoewel zij geenszins aan alle eischen voldoet, toch de beste is, die in de gegeven omstandigheden er voor kan worden aangewezen.

Middelburg, 6 Februari 1908.

De rijksarchivaris in Zeeland
R. Fruin.

Bijlage.

Regesten, getrokken uit het archief der heerlijkheid Bruinisse.

INLEIDING.

De inventaris van het archief der heerlijkheid Bruinisse, beschreven door den heer dr. E. Wiersum, is als bijlage tot het jaarverslag over 1903 afgedrukt. De tijd ontbrak toen om aan den Inventaris eene Regestenlijst toe te voegen. Daar de behoefte aan zulk eene lijst zich hier echter duidelijk deed gevoelen, heb ik gemeend in deze leemte alsnog te moeten voorzien. Over den eigenaardigen toestand van het archief, dat voor het oudere gedeelte hoofdzakelijk in veertien copulaatboeken is bijeengebonden, is door den heer Wiersum het noodige gezegd. Ik kan dus volstaan met de volgende opmerkingen: De Regestenlijst is vervolgd tot Augustus 1572, toen Zieriksee en daarmede het platteland van Schouwen en Duiveland de Staatsche zijde kozen. Wel maakten de Spanjaarden zich opnieuw in 1575 van de eilanden meester, maar deze bezetting duurde slechts tot November 1576, toen zij voor goed aftrokken. Bij het opnemen der regesten is niet te angstvallig toegezien, of het altijd oorkonden zijn, waaraan zij ontleend zijn. Uitgesloten zijn gedrukte stukken, stukken waarvan slechts extracten voorkomen, en ongedateerde stukken, die niet beslist als oorkonden te beschouwen zijn. Tenzij het tegendeel uitdrukkelijk is gezegd, zijn alle stukken op papier geschreven. Zoowel het nummer van het copulaat als dat van den Inventaris zijn opgenomen. De polderrekeningen, hoewel niet in het 6de copulaatboek gebonden, zijn toch volgens de opmerking van den heer Wiersum (blz. 217 noot 1) tot het 6de copulaat gebracht. Daar de copulaatboeken ook nog na den dood van hun samensteller A. de Jonge van Bruinisse zijn aangevuld, heb ik mij overal aan de jongste folieering gehouden.

R. FRUIN.

REGESTENLIJST.

1. 1321 (?) Juni 25.

Willem, graaf van Henegouwe, bericht aan heer Jan Gillis' zoon, rentmeester van Zuythollant, dat hij aan de poorters van Ziericzee vrijdom van tol verleend heeft.

Afschrift in Cop. II (nr. 2) fol. 193.
N.B. In het afschrift staat abusievelijk het jaartal 1421.

2. 1328 April 7.

Willem, graaf van Henegouwe, geeft eene keur voor Beoister Schelt.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 124.
N.B. In het afschrift staat abusievelijk het jaartal 1428.

3. 1335 Juni 23.

Willem, graaf van Henegouwe, geeft aan de poorters van Zircxzee het privilegie, dat zij hunne schulden in Beoister Schelt mogen invorderen voor deken en provisor te Zircxzee.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 103.

4. 1335 Augustus 13.

Willem, graaf van Henegouwe, draagt aan heer Floris van Haemstede en anderen op de poorters van Zircxzee te handhaven in het hun verleende privilegie, dat zij hunne schulden in Beoister Schelt mogen invorderen voor deken en provisor te Zircxzee.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 103.

5. 1361 Maart 24.

Aelbrecht, hertog in Beyeren, ruwaard, bepaalt, hoe de door bastaarden nagelaten goederen zullen vererven.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 138 verso.

6. 1364 April 25.

Baanrotsen, ridders, knapen en steden (van Holland en Zeeland) verklaren op het verzoek van hertog Aelbrecht van Beyeren, ruwaard, om te weten, welk recht de koningin van Ingelandt en de keizerin op het graafschap hebben,

dat het graafschap ondeelbaar is, en dat er alleen hertog Willem en zijn broeder hertog Aelberecht als ruwaard en erfgenaam recht op hebben.

Vertaling in Cop. II (nr. 2) fol. 305.

7. 1372 December 17.

Jan van Henegouwe, heer van Beemont, geeft aan de inwoners van Dreyscher eene ordonnantie.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 149 verso.

8. 1387 November 19.

Aelbrecht, hertog in Beyeren, ruwaard, verkoopt aan heer Claes van Borselen, rentmeester van Zeelant, tot een Zeeuwsch leen al de ambachten enz., die heer Heynric van den Abele, Florys, zijn zoon, Reyngher Jans zoon, Hallinc Fruten zoon, Jan Gillys' zoon, Hughe Willems zoon en Kervinc Pieters zoon in Duvelandt bezeten hebben.

a) Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 10.
b) Afschrift in nr. 30.

9. 1393 Maart 19.

Aelbrecht, hertog in Beyeren, verheft ten behoeve van Claes van Borselen, ridder, heeren Aelbrechts zoon zijne ambachten, tienden en andere goederen in Duveland tot een onversterfelijk erfleen, nadat hij hem reeds vroeger had toegestaan, dat die goederen bij gebreke van zoons op zijne dochters konden vererven.

Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 8.

10. 1393 Maart 24.

Aelbrecht, hertog in Beyeren, geeft aan alle inwoners van de ambachten van heer Claes van Borselen heer Aelbrechts zoon in Duvelant tolvrijdom in Holland en Zeelant en bepaalt, dat wat heer Claes voorschreven met schepenen in zijne ambachten keurt tot 10 pond Holl. toe, van kracht zal zijn, en dat de boeten daarop heer Claes zullen toevallen.

a) Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 9.
b) Opgenomen in een brief van burgemeesters, schepenen en raden der stad Ziericzee d.d. 1615 Maart 25 (Cop. II (nr. 2) fol. 120).
c) Opgenomen in een brief van burgemeesters, schepenen en raden der stad Ziericzee d.d. 1615 Augustus 12 (Cop. II (nr. 2) fol. 40).

11. 1395 Maart 24.

Willem van Beyeren, graaf van Oistervant, bevestigt alle brieven, die heer Clais van Berselen heeren Aelbrechts zoon, heer van Brugdam en rentmeester van Bewester Schelt, van Willems vader, den graaf van Hollant, ontvangen heeft.

Afschrift in Cop. 1 (nr. 1) fol. 18 verso.

12. 1397 Januari 11.

Aelbrecht, hertog in Beyeren, geeft aan heer Willem Jan Wadden zoon een achtste deel en een zesde van een achtste deel in Bruynisse en andere goederen, die hem door heer Brustijn van Herwynen ontnomen waren, terug en neemt heer Willem in zijne bescherming.

Opgenomen in een vidimus d.d. 1455 October 23 (zie nr. 25).

13. 1397 Augustus 15.

Schepenen van Cappellen in Duvelandt oorkonden, dat Aechte Jacobs dochter aan Gillis Voppen zoon Pieterss. hare uitdijken te Bruynisse en in Ramoort overdraagt.

Afschrift in Cop. VIII (nr. 5) fol. 479.

14. 1398 Maart 3.

Aelbrecht, hertog in Beyeren, draagt den rentmeester van Beooster Schelt op jaarlijks aan heer Willem Jan Wadden zoon te betalen, wat deze uit de gorshuur en legschat te Bruynisse en elders toekomt.

Afschrift in Cop. VIII (nr. 5) fol. 477.

15. 1406 Juli 25.

Mannen der grafelijkheid van Hollandt oorkonden, dat Claes Boudijns zoon de overdracht van een tiende deel der uitgorzen beoosten Duvelandt, geheeten Bruynisse, Bogaerthille en Ramoort, door Jacob Willem Buyrman aan Willem Jan Waddincx zoon en Gerardt Jans zoon van Cranevelt goedkeurt.

Opgenomen in een vidimus d.d. 1461 November 4 (zie nr. 28).

16. 1408 Maart 8.

Willem, hertog in Beyeren, verkoopt aan heer Claes van Borselen heeren Aelbrechts zoon tot een onversterfelijk

erfleen alle breuken en vervallen der heerlijkheid Duvelant behalve beden, heervaart en breuken van doodslagen en vredebraken, machtigt hem deze te berechten met mannen en schepenen en geeft hem de bevoegdheid dijkgraven enz. aan te stellen.

a) Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 1.
b) Opgenomen in een brief d.d. 1461 Januari 24 (zie nr. 27).

17. 1417 Augustus 5.

Jacoba, hertogin in Beyeren, bevestigt ten behoeve van Jacob van Borsselen alle handvesten en brieven, die hij van hare voorouders, graven van Hollant en Zeelant, ontvangen heeft.

Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 32.

18. 1429 Juni 1.

Floris van Abeele, ridder, heer tot Welsingen, en Jacob van den Abeele geven aan de inwoners van hun ambacht op Duvelant eene keur.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 186.

19. 1434 Februari 28.

Rodolph van Diephout, bisschop van Uuytrecht, verleent ten verzoeke van den hertog van Bourgongiën statuten betreffende de geestelijke rechtspraak in Hollandt, Zeelandt en Vrieslandt.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 103 verso.

20. 1439 vóór April 5.

Baljuw, schouten en schepenen van Duvelandt Jacob van Borsselen kinderen ambacht stellen voorboden voor de heerlijkheid vast.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 127 verso.
N.B. Het stuk is gedateerd: «Anno duzent vierhondert ende acht ende dertich voir Paeschen».

21. 1443 Mei 25.

Philips (hertog van Bourgondië) verbiedt den rentmeester van Noorthollandt te storen in zijne beschikkingen over door bastaarden nagelaten goederen.

a) Afschrift in Cop. XVIII (nr. 14) fol. 11.
b) Afschrift in Cop. XVIII (nr. 14) fol. 45.

22. 1450 Mei 9.

Schepenen van Ziericzee en mannen der grafelijkheid van Hollandt en Zeelandt oorkonden, dat Corvynck Claes Pieters zoon aan Zevenbergh Claes' zoon den eigendom van de renten, die Boudijn van Borselen placht te bezitten beoosten Duvelandt op Gravenisse, die Maze en die Nicke, overdraagt.

Afschrift in Cop. VIII (nr. 5) fol. 483.

23. (c. 1450) Juli 27.

Schepenen van sHeer-Janslandt, ambacht van den heer van Brugdamme, schepenen van Nyeuwerckercke in Duvelandt in Butlandt en schepenen van Nyeuwerkercken in Duvelandt, ambacht van den heer van Brugdamme, oorkonden, dat cooman Pieter Oolen zoon en Maryken, zijne echtgenoot, onder zekere voorwaarden verschillende goederen schenken aan den H. Geest in het Oesterlandt van Duvelandt, ambacht van den heer van Brugdamme.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 221 verso.
N.B. In de akte staat als jaartal alleen: 14...

24. 1453 Januari 27.

Phelippe, hertog van Bourgoingue, geeft aan Adrian de Borsselle octrooi om zekere aanwassen zijner heerlijkheid Duvelant te bedijken, onder bepaling, dat deze nieuw aan te winnen landen door hem op denzelfden voet als de heerlijkheid Duvelant van de grafelijkheid te leen zullen worden gehouden.

a) Oorspr. op perkament in Cop. I (nr. 1) fol. 173. — Met het geschonden zegel van den hertog in roode was.
b) Afschrift in Cop. VIII (nr. 5) fol. 311.

25. 1455 October 23.

Schepenen van Ziericzee geven vidimus van een brief d.d. 1397 Januari 11 (zie nr. 12).

Afschrift in Cop. VIII (nr. 5) fol. 473.

26. 1458 April 23.

Phillips, hertog van Bourgoengen, vergunt aan alle onderzaten van den graaf van Bochem, zijn raad, uit de naaste parochie darink te halen en die te branden en omgekeerd aan de ingezetenen van aangrenzende parochies voor hun gebruik te verkoopen.

Oorspr. op perkament in Cop. XVII (nr. 13) fol. 269.

27. 1461 Januari 24.

Phelips, hertog van Boergoenguen, bevestigt ten verzoeke van Adriaen van Borssele, heer van Brugdam, Duvelant en Galmarden, het hier ingelaschte privilegie d.d. 1408 Maart 8 (zie nr. 16) en machtigt hem alle breuken, misdaden en vervallen te berechten met baljuw en schepenen alleen.

a) **Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 2 verso.**
b) **Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 121 verso.**
c) **Afschrift in nr. 30.**

28. 1461 November 4.

Burgemeesters, schepenen en raad der stad Ziericzee geven vidimus o. a. van een brief d.d. 1406 Juli 25 (zie nr. 15).

Afschrift in Cop. VIII (nr. 5) fol. 475.

29. 1462 September 4.

De heer van Chaerloys geeft last, dat het traktaat, eertijds gemaakt tusschen den hertog en bisschop Rodolf van Uuytrecht betreffende de geestelijke rechtspraak in Hollant, Zeelant en Vrieslandt, opnieuw zal gepubliceerd en onderhouden worden.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 104 verso.

30. 1462 September 4.

Charloys van Bourgongiën (Karel, graaf van Charolais) bepaalt, dat de stadhouder en die van de raet (lees: reken) kamer in den Haghe geene taxatiën aan die van Zeelandt mogen opleggen, tenzij door de edelen en goede steden van Zeelandt.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 156 verso.

31. 1462 September 4.

Charloys van Bourgongiën (Karel, graaf van Charolais) bepaalt, dat zij. die wonen tusschen Bornisse en Heydenzee alleen binnen de palen van Zeeland mogen worden gedagvaard, en dat niemand gearresteerd mag worden, voordat hij met recht verwonnen is.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 158.

32. 1462 September 26.

Charloys van Bourgonghyën (Karel, graaf van Charolais) bepaalt, dat die van Zeelandt niet verplicht zijn bij te dragen in de beden van Hollandt, maar tot geene beden gehouden zijn, dan waarin zij zelven hebben toegestemd.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 156.

33. 1462 November 4.

Charloys van Bourgongiën (Karel, graaf van Charolais) bepaalt, dat die van Zeelandt gehandhaafd worden in hunne vrijheden en exemptiën van tollen.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 157 verso.

34. 1462 November 18.

Philippus, hertog van Bourgongiën, bepaalt, dat in Hollant en Vrieslandt de magen van dengene, die een doodslag gepleegd of leemte toegebracht heeft, niet gehouden zijn in het zoengeld bij te dragen.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 162.

35. 1462 November 30.

Philippus (hertog van Bourgondië) bevestigt de beschikkingen, door zijn zoon den graaf van Charloys ten behoeve van die van Zeelandt genomen.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 159.

36. 1467 Maart 24.

De heer van Brugdamme gaat eene overeenkomst aan met Floris van Haemstede, heer van Catz, ridder, Anthonis van Cats, Willem Pieter Mannen zoon als gemachtigde van de kinderen van Arendt van Haemstede en met verscheidene poorters van Zierickxzee, gronddeelers in de uitgorzen beoosten Duvelandt, omtrent de bedijking dier uitgorzen.

a) Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 174*b*.
b) Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 174*a*.

37. 1468 April 2.

Adriaen van Borsselen, heer van Brugdamme en Duvelant, stelt de voorwaarden vast, waarop hij de helft der gorzen ten oosten van het oude land van Duvelant ter bedijking geeft aan Jan van Catz, ridder, Floris van Haemstede, Willem Pietter Name zoon (*sic*), Henrich Jans zoon, Sevenberge tSer Claes' zoon, mr. Jan Lauwerens' zoon, Jacob Nele zoon, gemachtigde van Raesse Pieters zoon, en anderen.

Opgenomen in een brief d.d. 1470 October 26 (zie nr. 39).

38. 1468 November 16.

Charles, hertog van Bourgoingue, gelast ten verzoeke van jvr. Beatrix de Borssele, die aanspraak maakt op de heer-

lijkheid Duvelant als op haar van Adriaen de Borssele, ridder, verstorven, de dagvaarding van Guillame Bolle, rentmeester van Beoister Schelt, en anderen, die hare aanspraken betwisten, voor den Grooten raad.

Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 19 verso.

39. 1470 October 26.

Jan van sGravesande, abt van Onzer Vrouwen klooster te Middelburch, geeft vidimus van een brief d.d. 1468 April 2 (zie nr. 37).

a) Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 179.
b) Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 178.
c) Afschrift in Cop. VIII (nr. 5) fol. 316.
d) Afschrift in Cop XV (nr. 11) fol. 428.

40. 1474 October 31.

Charles, hertog van Bourgoingue, uitspraak doende in het geschil tusschen den graaf van Grantpré en de vrouwe van Ravestain over eene som van 90 nobels, op den graaf van Grantpré verstorven deels van zijne moeder deels van zijne tante jvr. Beatrix de Borssele, indertijd door Claes de Borssele, ridder, gevestigd op al zijne goederen, die sedert aan de vrouwe van Ravestain vervallen zijn, veroordeelt de vrouwe van Ravestain tot het betalen der rente en der achterstallen.

Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 21 verso.

41. 1477 Maart 14.

Maria, hertogin van Bourgongiën, geeft aan die van Hollant, Zeelandt en Vryeslandt het groot privilegie.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 141.

42. 1486 Augustus 6.

Schepenen van Ziericzee oorkonden, dat Reyloff, Catline, Cornelia, Geertruyt en Natelia Eliaens kinderen aan Lauwereis Cornelis Jacobs zoon den eigendom van hun aandeel aan de uitgorzen en uitdijken beoosten Duvelandt in Ramoort, die Nicke en die Hardemede overdragen.

Afschrift in Cop. VIII (nr. 5) fol. 481.

43. 1493 Juli 17.

Anna van Bourgonguen, vrouwe van Ravesteyn, Duvelant en Sommelsdijck, geeft aan de inwoners van Duvelandt eene nieuwe willekeur.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 114.

44. 1493 Augustus 15.

Anna van Bourgonguen, vrouwe van Ravesteyn, Duveland en Sommelsdijck, draagt aan de kerkmeesters en de godshuismeesters der kerk van Sinte Martens te Westerzoubburch den eigendom van 2 gemeten lands te Brunisse geheeten Beoostduveland over tot onderhoud van de straat van het huis van Westerzoubburch tot Middelburch toe, en wel uit krachte van de beschikking van Adriaen van Borsselle, ridder, heer van Brugdam, eersten man der schenkster.

Afschrift in Cop. XII (nr. 9) fol. 166.

45. 1493 November 26.

Burgemeesters, schepenen en raad der stad Brugghe oorkonden, dat Phelips van Bourgoengen, ridder van het Gulden vlies, raad en kamerling, heer van Bevers en der Vere, en Adriaen van Veurhoute, ridder, hun geschil over de goede leenen van Duveland en Sinte Lauwereins en andere en eene jaarrente van vijf nobelen uit de nalatenschappen van Adriaen Borssele, ridder, heer van Brugdam, en van jvr. Beatrice van Borssele onderwerpen aan de uitspraak van Jan heer van Nyeuwenhove, ridder, burgemeester van Brugghe, mr. Jan Pieters, licenciaat in de rechten, en mr. Jan de Beere, en dat deze arbiters allen de aanspraken van den heer van Veurhoute op de jaarrente van vijf nobelen en de achterstallen daarvan erkennen, maar bepalen, dat in plaats van die rente de heer van Bevers aan den heer van Veurhoute uitbetalen zal de som van 200 gulden en eene lijfrente van 16 pond gr. 's jaars ten behoeve van den heer van Veurhoute vestigen zal op de heerlijkheid van der Vere, welke lijfrente voor de helft op diens weduwe zal overgaan.

Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 13.

46. 1500 September 15.

De aartshertog draagt aan de rentmeesters van Bewest en Beooster Schelt op te doen afkondigen, dat allen, die aanspraak maken op vrijdom van de grafelijke tollen van Hollandt, Zeelant en Vrieslant, in het bijzonder van dien van Geervliet, hunne bewijzen binnen drie maanden in den Hage hebben in te leveren.

Afschrift in Cop. II (nr. 2) fol. 83.

47. 1504 Augustus 9.

Anne van Bourgoinguen, vrouwe van Ravesteyn, Duvelandt, Sommelsdijck, Westerzoubburch en Sint-Annelandt,

stelt met gemeen consent van de inwoners van Bruynisse geheeten Beoestduvelandt een accijns op wijn en bier vast, ten einde daaruit de kosten van de in dat dorp te maken steenstraat benevens die ten behoeve der kerk, der haven en der kaden te vinden.

a) Afschrift in Cop. XIV (nr. 10) fol. 544^{v}.
b) Afschrift in Cop. XIV (nr. 10) fol. 881.

48. 1505 Februari 14.

Anna van Bourgonguen, vrouwe van Ravesteyn, douairière van Duvelandt en Soubourch, heft ten verzoeke van baljuw en schepenen van Duvelandt de artikelen 4, 6, 7 en 104 der door haar in 1493 gegeven willekeur op en vervangt die door andere bepalingen.

a) Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 126.
b) Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 193.

49. 1508 Juli 3.

Maximiliaen, gekozen keizer van Rome, Kaerle, aartshertog van Oistenrijcke, Frederick, bisschop van Uuytrecht, en Philippert Naturel, proost en aartsdiaken van Uuytrecht, stellen eene ordonnantie op de geestelijke rechtspraak in de kwartieren van Walcheren, Suytbevelant en Schouwen vast.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 105.

50. 1508 September 20.

Het hof van Hollandt, uitspraak doende in het geschil over de beleening der vrouwe van der Veere met de heerlijkheid Duvelant, haar aanbestorven van de vrouwe van Ravesteyn, niettegenstaande deze heerlijkheid verbonden was voor de huwelijksgift van de vrouwe van Ravesteyn, groot 15000 franken, bepaalt, dat de beleening zal plaats hebben behoudens het recht van den graaf.

Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 11.

51. 1508 September 21.

Maximiliaen, keizer, en Karel, aartshertog van Oistenrijck, beleenen Anne van Borsselen, vrouwe van der Veere, ten onversterfelijken erfleen met de heerlijkheid Duvelant met wat er toe behoort, haar aangekomen bij doode van Anne van Bourgoengen, vrouwe van Ravesteyn, behoudens het recht der grafelijkheid op 15000 franken, verhaalbaar op die

heerlijkheid, en mr. Jacob Houtman doet voor vrouwe Anne hulde, eed en manschap.

Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 35.

52. 1508 October 12.

De keizer en de aartshertog verbieden den verkoop van wijn, tenzij eerst door gezworen meters onderzocht is, hoeveel elk vat inhoudt.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 131 verso.

53. 1513 Maart 2.

Anne van Borssele, vrouwe van der Vere, Domburch, Westcappelle, Brouwershaven en Duvelant, bevestigt de door de vrouwe van Ravestain in 1504 aan die van Brunisse geheeten Beoostenduvelant gegeven ordonnantie op den accijns van wijn en bier.

a) Oorspr. in Cop. XIV (nr. 10) fol. 892. — Met het geschonden zegel der vrouwe van der Vere in roode was.
b) Afschrift in Cop. XIV (nr. 10) fol. 883 verso.

54. 1514 December 15.

Mannen der grafelijkheid van Zeelandt oorkonden, dat Gillis van Scyngen Jans zoon aan Jacob Witte Jacobs zoon den eigendom van de helft van 15 grooten van elk pond in de dijkettingen van Brunisse en het gors Ramoort, van 21 grooten van elk pond in de Nicke, van 23 grooten 7 myten van elk pond in het gorzeke van Hardemee en van 23 grooten 7 myten en van elk pond in Mokershil overdraagt.

Afschrift in Cop. VIII (nr. 5) fol 487.

55. 1515 Februari 10.

Schepenen van Beoostduvelandt in Brunisse oorkonden, dat zij en de ingezetenen dier paróchie uit krachte van het octrooi d.d. 1513 Maart 2 aan Laurens Cornelis Jacobs zoon Loose, poorter van Ziercxzee, eene jaarlijksche rente van 3 pond gr. Vls., losbaar met 48 pond gr. Vls., verkoopen.

a) Afschrift in Cop. XIV (nr. 10) fol. 840.
b) Afschrift in Cop. XIV (nr. 10) fol. 886.
N.B. Deze brief werd mede bezegeld door den magistraat der stad Zierickzee.

56. 1519 Februari 11.

Kaerle, koning van Castille, beleent zijn raad en kamerling heer Adolf van Bourgoinguen heeren Philips' zoon, heer

van der Vere, Vlissingen en Duvelant, admiraal van de Zee, ten onversterfelijken erfleen met de heerlijkheid van Duvelant met al wat er toe behoort, hem Adolf aangekomen bij doode van Anna van Borsselen, vrouwe van der Vere, Vlissinge en Duvelant, zijne moeder, behoudens het recht der grafelijkheid op 15000 franken, die aan de vrouwe van Ravesteyn ten bruidschat waren gegeven, en Joost Cornelis' zoon doet voor Adolf van Bourgoinguen hulde, eed en manschap.

a) Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 27.
b) Afschrift in Cop II (nr. 2) fol. 53.
c) Afschrift in Cop. II (nr. 2) fol. 135.

57. 1519 November 19.

Carel, koning van Castiliën, stelt eene ordonnantie op den Zeeuwschen tol vast.

Afschrift in Cop II (nr. 2) fol. 206.

58. 1520 October 19.

Kaerle, gekozen Roomsch koning, verbiedt den verkoop van leen- en andere onroerende goederen in Brabant, Limbourch en Overmaze aan kloosters, kerken of geestelijke personen, verbiedt er het stichten van kloosters, kerken of kapellen, bepaalt, hoe renten op leenen gelost kunnen worden, en verbiedt het vestigen van onlosbare renten op leenen.

Afschrift in Cop. XVII (nr. 13) fol. 194.
N.B. Hierachter is een extract uit de ordonnantie op de leenen d.d. 1446 November 13 geschreven.

59. 1521 Mei 15.

Adolph van Bourgongiën, heer van Beveren en Duvelandt, stelt verschillende bepalingen omtrent de rechtspraak in Duvelandt vast.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 129.

60. 1521 Mei 15.

Adolff van Bourgoinguen, heer van Beveren, Vere en Duvelandt, stelt eene meekeur voor Duvelant vast.

Afschrift in Cop. IX (nr. 6) fol. 262.

61. 1522 October 9.

Kaerle, gekozen Roomsch keizer, geeft aan Jan van Renesse van Wulven en Aernt van Diest, ridders, Frederick van

Reness van Wulven en Jacob Back, als ambachtsheeren van Baerlant, Oudelant, Bakendorp, Stuvesandt, Ellewoutsdijck, Coudedorp en Everinge in Oostborsele, octrooi om op zekere voorwaarden een dam van Baerlant of Ellewoutsdijck naar Stuvesandt te leggen.

Afschrift in Cop. VIII (nr. 5) fol. 220.
N.B. Hieronder is het interinement van den Raad van financiën d.d. 1522 December 18 afgeschreven.

62. 1523 November 4.

De keizer, beschikkende op het verzoek van den heer van Beveren, heer van Duvelant, bepaalt, dat een gedeelte van den kaveldijk van Ouderkercke gedurende zeven jaren zal onderhouden en verhoogd worden ten koste van de parochiën van Ouderkercke, Nyeuwerkercke, Cappelle en Oude-Nyeulandt, en dat bij den polder Beyeren een hoofd zal worden gemaakt, waartoe behalve de bovengenoemde parochies ook die van Oosterlandt zullen bijdragen.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 227.

63. 1524 October 16.

Adolph van Bourgonguen, heer van Beveren, der Vere en Duvelandt, stelt verschillende bepalingen omtrent het houden der rechtdagen en de verkiezing van kerkmeesters, gildemeesters en H.-Geestmeesters vast.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 129 verso.

64. 1526 Februari 28.

Het hof van Hollant doet uitspraak in het geschil tusschen Pieter Jans zoon Bodt en Adriaen Jans zoon Smit, gevangenen te Vere, impetranten in rauw actie, en Jan Willem Dierix zoon, baljuw van Duvelandt, en Thomas Jacobs zoon, schout van der Vere, gedaagden, met den heer van Beveren als heer van Duvelandt, gevoegde, veroordeelt de gedaagden de gevangenen in vrijheid te stellen en bepaalt, dat de zaak ten principale voor het hof kan worden vervolgd.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 161.

65. 1527 Januari 5.

Baljuw, burgemeesters, schepenen en raden der stad Ziericzee stellen eene ordonnantie op de weeskamer vast.

Afschrift in Cop. IX (nr. 6) fol. 640.

66. 1527 April 2.

Mannen der grafelijkheid van Zeelandt oorkonden, dat Hubrecht van Ruven en jvr. Janne van Cruninghen, zijne echtgenoot, aan de voogden van Jan Louis Maertens zoons weeskind den eigendom van 15 grooten van elk pond in Ramoort, 15 grooten van elk pond in de zeven bestaengen (*sic*) van Oostduvelant, 21 grooten 6 myten van elk pond in Nicke en 19 grooten van elk pond in Hardemee overdragen.

Afschrift in Cop. VIII (nr. 5) fol. 485.

67. 1530 December 20.

De Raad van financiën deelt aan Henry van den Werve, rentmeester van Beoister Schelt, op zijn verzoek mede, dat het wenschelijk is den molen van Driessche (*sic*) en de duinen onder Renisse, die door den storm van November ll. geleden hebben, met de minste kosten en volgens het advies der rekenkamer te La Haye te herstellen.

Afschrift in Cop. XIV (nr. 10) fol. 420.

68. 1531 Maart 17.

Hendrick van den Werve, rentmeester van Dreysschere, zendt aan de rekenkamer van Hollandt het bestek van de kosten van de reparatie van den molen aldaar en geeft daaromtrent eenige nadere inlichtingen.

Oorspr. in Cop. XIV (nr. 10) fol. 419.
N.B. Het bestek zelf komt fol. 421 voor.

69. 1532 Juni 22.

Mannen der heerlijkheid van Dreysschre oorkonden, dat Jan Govaerts zoon aan zijne dochter Cornelie den eigendom van 14 gemeten 150 roeden vrij leenvroonland, door hem van wijlen den heer van Ravesteyn gekocht, overdraagt, onder voorbehoud van het vruchtgebruik gedurende zijn leven.

Opgenomen in een vidimus d.d. 1553 April 24 (zie nr. 92).

70. 1532 Juni 23.

Heindrick van de Werve, ridder, raad en rentmeester-generaal van Beooster Schelt, beleent Cornelie mr. Jans dochter met 14 gemeten 150 roeden leenvroonen, haar blijkens den brief d.d. 1532 Juni 22, waardoor deze gestoken is, (zie nr. 69) aangekomen van haar vader mr. Jan Godevaerts zoon, die krachtens vroegere leenbrieven, waardoor deze

eveneens gestoken is, bezitter dier leenvroonen was, behoudens het recht van vruchtgebruik voor haar vader gedurende zijn leven, en mr. Jan Godevaerts zoon, haar vader, doet voor haar hulde, eed en manschap.

Opgenomen in een vidimus d.d. 1553 April 24 (zie nr. 92).

71. 1534 Augustus 23.

Adolf van Bourgoinguen, heer van Bevre, der Vere, Vlissinge, Westcappele, Domburg, Brouwershaven, Duveland en Tornehem, raad en kamerling, admiraal van de Zee, bepaalt, dat voortaan tegen hen, die in gebreke blijven hetgeen zij wegens de schulden en domeinen van Duvelant te betalen hebben, te voldoen, bij manier van gijzeling zal worden geprocedeerd.

a) Afschrift op los blad in Cop. II (nr. 2) tusschen fol. 388^{d} en fol. 389.
b) Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 203 verso.

72. 1535 Maart 22.

Adolph van Bourgongiën, heer van Beveren en der Vere, stelt voor de heerlijkheid Duvelandt eene ordonnantie op de procureurs vast.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 174.

73. 1536 Maart 25.

Adolph van Bourgongiën, heer van Beveren, der Vere, Brouwershaven en Duvelant, beveelt den baljuw van Duvelandt de bedelaars te apprehendeeren en verbiedt het delven van darink in die heerlijkheid.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 131 verso.

74. 1537 Juni 19.

Kaerle, Roomsch keizer, gelast Kerst de Witte, schipper, en zijne complicen, die zich bij het ankeren voor der Vere tegen den baljuw der wateren hebben verzet, gevangen te nemen.

Afschrift in nr. 154.

75. 1537 November 6.

Commuingemeesters, schepenen en raad der stad Mechelen oorkonden, dat mr. Antonis de Looze Laurens' zoon, advocaat in den Grooten raad aldaar, aan mr. Lieven de Looze, zijn broeder, den eigendom van de jaarlijksche rente van 3 pond gr. Vls. op de parochie van Beoostduvelant, nader vermeld in den brief, waardoor deze gestoken is, (zie nr. 55) overdraagt.

Afschrift in Cop. XIV (nr. 10) fol. 842.

76. 1538 October 5.
Adolph van Bourgoingue, heer van Beveren, der Vere, Vlissingen, Tornehem, Brouwershaven en Duyvelant, stelt eene meekeur voor Brouwershaven vast.
Afschrift in Cop. IX (nr. 6) fol. 273.

77. 1541 Augustus 5.
Kaerle, Roomsch keizer, beleent Maximiliaan van Bourgoinguen, heer van Beveren, der Veere, Vlissingen en Tournahem, admiraal van de Zee, ten onversterfelijken erfleen met de heerlijkheid Duvelandt met al wat er toe behoort, hem Maximiliaen aangekomen bij doode van Adolph van Bourgoinguen, heer van Beveren, der Veere, Vlissingen en Tournahem, ridder, raad en kamerling, admiraal van de Zee, zijn vader, behoudens het recht der grafelijkheid op 15000 franken, die aan de vrouwe van Ravesteyn ten bruidschat waren gegeven, en Dominicus van Nyenwenhove, baljuw der stad van der Vere, doet voor Maximiliaen van Bourgoinguen hulde, eed en manschap.
a) Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 32 verso.
b) Opgenomen in een brief van burgemeesters, schepenen en raden der stad Ziericzee d.d. 1618 October 13 (Cop. VIII (nr. 5) fol. 328).
c) Afschrift in nr. 30.

78. 1541 Augustus 11.
Maximiliaen van Bourgoingen, heer van Beveren, der Vere, Vlissinghen, Tournehem, Westcapple, Dombourch, Brauwershaeven, 's Heer-Janslandt en Duvelandt, admiraal en kapiteingeneraal van de Zee, stelt voor de heerlijkheid Duvelandt bepalingen omtrent het schutten der beesten en het invoeren van eene wekelijksche rechtspraak zonder zich te houden aan de jaargedingen vast.
Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 205 verso.

79. 1544 Juni 7.
Maximiliaen van Bourgoinguen, heer van Beveren, der Vere, Vlissinghen, Brouwershaven en Duvelant, doet uitspraak in het geschil tusschen de ingeërfden van de parochiën van Ouderkercke, Nyeuwerkercke, Cappelle en Oudenyeulandt, genaamd de Viere Bannen, eener- en de ingeërfden van de parochie van den Oisterlande met Beyeren en Vyaenen andererzijds over het onderhoud van het houten of elzen hoofd aan de ambachtsscheiding tusschen de Viere Bannen en het Oisterland en beslist, dat dat werk gelijkelijk door beide partijen onderhouden zal worden.
Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 29 verso.

80. 1544 December 7.

. . . . . de Borre (klerk ten comptoire van Beoosten Schelde) hoort de rekening van mr. Jan Pieters zoon, rentmeester van Duvelant, van de bede van 7 grooten steenschietens en 7 grooten bij der breede, van die van 6 grooten en van die van 4 grooten van elk gemet, verschenen 1543, over de ambachten van den heer van Beveren in het Oosterland van Duvelant en in Oostduvelant af.

Oorspr. in Cop. XVI (nr. 12) fol. 518.

81. 1545 Juni 27.

Maximiliaen van Bourgoinguen, heer van Beveren, der Vere, Vlissinghen, Tournehem, Westcappele, Domburch, Brauwershaven, sHeer-Janslant en Duvelant, admiraal en kapitein-generaal van de Zee, stelt eene ordonnantie op het jagen en visschen, het houden van honden en het omhakken van boomen in de heerlijkheden van sHeer-Janslant en Duvelant vast.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 208.

82. 1545 September 25.

Maximiliaen van Bourgoinge, heer van Beveren, der Vere en Duvelandt, stelt voor de heerlijkheid Duvelandt eene ordonnantie op de procureurs vast.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 198.

83. 1546 October 24.

Pieter Jans zoon Cock, priester, kanunnik en kameraar van het kapittel van Westerzoubburch, erkent van mr. Jan Pieters zoon, rentmeester van Duvelandt, voor Maximiliaen van Bourgongiën, heer van Bever en Duvelandt, 37 pond gr. Vls., zijnde de rente, staande op de uitgorzen beoosten Duvelandt, verschenen 1545, ontvangen te hebben.

Oorspr. in nr. 146 fol. 240a.

84. 1546 November 6.

. . . . de Borre (klerk ten comptoire van Beoosten Schelde) hoort de rekening van mr. Jan Pieters zoon, rentmeester van Duvelandt, van de bede van 7 grooten steenschietens en 13 grooten bij der breede van elk gemet, verschenen 1544, over de ambachten van den heer van Beveren in Oosterlandt en Oostduvelandt af.

Oorspr. in Cop. XVI (nr. 12) fol. 516.

85. 1547 December 10.

De keizer geeft een plakaat op de strandvonderij in Vlaenderen.

Afschrift in Cop. XVII (nr. 13) fol. 365.

86. 1549 November 20.

Mr. Jacob de Jonge, mr. Vincent Dammas, Pieter van Sinte Pieters en mr. Heyman van Ketel, rekenmeesters in Hollandt, geven getuigenis omtrent het recht der grafelijkheid op de door bastaarden nagelaten goederen.

a) Afschrift in Cop. XVIII (nr. 14) fol. 9.
b) Afschrift in Cop. XVIII (nr. 14) fol. 42.

87. 1550 Juni 26.

Maximiliaen van Bourgoingnen, ridder van het Gulden vlies, heer van Beveren, der Vere, Vlissinghe en Duvelandt, admiraal van de Zee, stadhouder-generaal van Hollandt, Zeelandt en Utrecht, geeft aan den opperdijkgraaf van Duvelandt en aan den onderdijkgraaf en gezworenen van Oistduvelandt last bij de eerstvolgende hevening de bermen en dammen in Oistduvelandt kavelbaar te stellen en te smaldeelen, en verbiedt het pachten van dijkersgemeten tenzij met den last die bermen en dammen te maken en te onderhouden.

Oorspr. in Cop. IX (nr. 6) fol. 598.

88. 1552 Februari 24.

Burgemeesters en schepenen der stad Middelburch verklaren Geleyn Simons zoon, wagenmaker, niet ontvankelijk in zijn eisch tegen jongen Jan van der Hooge tot onderhoud van de dreef van Der Hooge, al komt den gedaagde krachtens het octrooi van 1485 Mei 9 het recht van beplanting van den weg toe.

Afschrift in Cop. XVI (nr. 12) fol. 133.

89. 1552 Maart 10.

De rekenkamer in den Haghe geeft aan Fernando Molckman instructie als baljuw van de wateren te Aermuyden.

a) Afschrift in nr. 154.
b) Afschrift in nr. 154.

90. 1552 Augustus 10.

Baljuw, schout en schepenen van Nieuwerkercke stellen de voorboden der heerlijkheid vast.

a) Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 183.
b) Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 212 verso.

91. 1552 October 28.

Michiel van Hammeel, gemachtigde van den heer van Beveren, en mr. Jan Pieters zoon, gemachtigde van Jan Croeser, opperdijkgraaf, hooren de rekening van Pieter Thonis' zoon van het dijkgeschot van Oestduvelant over 1551 af.

Oorspr. in Cop. VI (nr. 105).

92. 1553 April 24.

Jeronimus van Serooskerke, ridder, heer van Moermont en Wellandt, raad en rentmeester van Zeelant Beooster Schelt, geeft uit het leenregister van den Dreysschere vidimus van twee brieven d.d. 1532 Juni 22 (zie nr. 69) en d.d. 1532 Juni 23 (zie nr. 70).

Afschrift in Cop. II (nr. 2) fol. 401*a*.

93. 1554 October 29.

Maximiliaen van Bourgoingue, ridder van het Gulden vlies, heer van Beveren, der Vere, Vlissinghe en Duvelandt, bepaalt, dat de schepenen der hooge vierschaar van Duvelandt zich voortaan zullen houden aan de keizerlijke plakaten, gelijk zulks de vierscharen van der Vere en Vlissinghen doen.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 216 verso.

94. 1555 April 21.

Maximiliaen van Bourgoinguen, ridder van het Gulden vlies, heer van Beveren, der Vere, Vlissinghen, Brouwershaven, Duvelant en Tourhem, admiraal en kapitein-generaal van de Zee, stadhouder van Hollandt, Zeellant, Westvrieslandt en Utrecht, machtigt ten verzoeke van Jeronimus van Serooskercke, ridder, rentmeester van Beooster Schelt, en den gemachtigde van Charles Micault, ridder, ambachtsheeren van het ambacht van Botland onder Nyeuwerkercke in Duvelant, baljuw, schout, schepenen en klerken van Nyeuwerkercke om ook over Botland recht te spreken, en

bepaalt, dat een der schepenen van Nyeuwerkercke door de ambachtsheeren van Botlandt uit de inwoners van dat ambacht zal worden aangewezen.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 232.

95. 1555 October 29.

Pieter Carbonier en Aernt van Dorp, gemachtigden van den marquis (van der Vere), en jhr. (Adolf) van Haemstede, baljuw en opperdijkgraaf van Duvelandt, hooren de rekening van Pieter Anthonis' zoon, klerk van Oostduvelant, van het dijkgeschot over 1554 af.

Oorspr. in Cop. VI (nr. 105).

96. 1556 April 13.

Maximiliaen van Bourgoinguen, ridder van het Gulden vlies, markgraaf van der Vere, heer van Beveren, Crevecoeur, Tournehen, Brouwershaven en Duvelandt, admiraal en kapitein-generaal van de Zee, stadhouder van Hollant, Westvryeslant en Utrecht, geeft voorschriften omtrent het dragen van daggen en hangers in Duvelandt.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 217 verso.

97. 1556 Juni 9.

Maximiliaen van Bourgoingen, ridder van het Gulden vlies, markgraaf van der Vere, heer van Beveren, Crevecoeur, Tournehem, Brouwershaven en Duvelandt, admiraal en kapitein-generaal van de Zee, stadhouder van Hollant, Zeellandt, Westvrieslandt en Utrecht, beveelt den baljuw van Duvelandt de bedelaars te apprehendeeren en verbiedt het delven van darink in die heerlijkheid tenzij na verkregen consent van den koning.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 219 verso.

98. 1556 Juli 13.

De koning draagt den rentmeester van Zeelant Beoister Schelt op verschillende bepalingen af te kondigen, waardoor het jachtrecht der ambachtsheeren beperkt wordt.

Afschrift in Cop. XVI (nr. 12) fol. 366.

99. 1556 Augustus 22.

Maximiliaen van Bourgoinguen, ridder van het Gulden vlies, markgraaf van der Veere, heer van Beveren, Crevecoeur, Tournehem, Brouwershaven en Duvelandt, admiraal en

kapitein-generaal van de Zee, stadhouder van Hollant, Zeelandt, Westvrieslandt en Utrecht, verbiedt voortaan inlandsche bieren op te slaan of te venten anders dan van dengene, die het bierstal over de havens en opslagen van Duvelant gehuurd heeft, en stelt vast, welke biersoorten in Duvelant gesleten mogen worden.

a) Oorspr. op perkament in Cop. XIV (nr. 10) fol. 793.
b) Afschrift in Cop. XIV (nr. 10) fol. 794.

100. 1556 October 28.

Adolff van Haemstede en Aernt van Dorp, gemachtigden van den heer, hooren de rekening van de weduwe van Pieter Thonis' zoon, klerk (van Oostduiveland) van het dijkgeschot over 1555 af.

Oorspr. in Cop. VI (nr. 105).

101. 1557 Januari 25.

Schepenen der stad Zierickxzee en schepenen van Brunisse in Beoostduvelant oorkonden, dat Pieter Yeman Pieter Jans zoon, poorter van Zierickxzee, aan Lieven Jacobs zoon Huybert, zijn oom, den eigendom van den rentebrief van 3 pond gr. Vls. 's jaars op de parochie van Oostduvelandt, waardoor deze gestoken is, (zie nr. 55) overdraagt.

Afschrift in Cop. XIV (nr. 10) fol. 842 verso.

102. 1558 Juli 30.

De koning draagt den rentmeester van Zeelandt Bewester Schelt op zorg te dragen, dat de ankers, die schippers voor Armuyden of Rammekens achterlaten, niet door de schippers, die ze verloren hebben, of anderen, maar door den baljuw der wateren worden gelicht.

Afschrift in nr. 154.

103. 1558 October 5.

Aernt van Dorp, Adolf van Haemstede, en Tristram Jhane, gemachtigden van den heer, hooren de rekening van Heyn Thonis, klérk van Oestduvelandt, van het dijkgeschot over 1557 af.

Oorspr. in Cop. VI (nr. 105).

104. 1559 Augustus 10.

Deken en kapittel der St. Salvator kerk te Traiectum

geven aan Philippus, koning van Hispaniae, op zekere voorwaarden in erfpacht 6 gemeten tienden in den polder Altecleyn.

Opgenomen in een brief d.d. als boven (zie nr. 105).

105. 1559 Augustus 10.

Philipus, koning van Castilliën, neemt als graaf van Hollandt en Zeelandt van deken en kapittel van Oudemunster te Utrecht in erfpacht 6 gemeten tienden in Duvelandt in den polder Alteclein op de voorwaarden, vermeld in den hier ingelaschten brief d.d. als boven (zie nr. 104).

Afschrift in Cop. XV (nr. 11) fol. 563.

106. 1559 October 7.

Jaquelyn de Bourgoigne, douairière van Cruninghen, vrouwe van Beveren en Duvelandt, Adolf van Haemstede, baljuw, Aernt van Dorp en Tristram Jhane, rentmeester van Duvelant, hooren de rekening van Heyn Thonis' zoon, klerk van Oostduvelandt, van het dijkgeschot over 1558 af.

Oorspr. in Cop. VI (nr. 105).

107. 1560 Juli 2.

Adolphus ab Haemstede a Moermont, baljuw (prefectus pretorius) en dijkgraaf van Duvelandia, sequester der voornoemde heerlijkheid, benoemt Johannes Magirus tot de cure van Nova ecclesia, vaceerende door het overlijden van Jobus Cornelius' zoon Duvelaer.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 234 verso.
N.B. Hieronder staat aangeteekend, dat magister Joannes Magirus 1561 September 1 in het bezit dier cure is gesteld.

108. 1561 October 8.

Jhr. Adolph van Haemstede, baljuw, opperdijkgraaf en sequester van Duvelandt, en Niclaes de Lablin, gemachtigde van den rentmeester van Duvelandt, hooren de rekening van Hendrik Thonis' zoon, klerk en ontvanger van Brunisse beoosten Duvelandt, van het dijkgeschot over 1560 af.

Oorspr. in Cop. VI (nr. 105).

109. 1562 Juli 20.

De Raad van domeinen en financiën bepaalt naar aan-

leiding van een geschil van bevoegdheid tusschen Ferdinando Molckman, baljuw van de wateren, en Jeronimus Sanderlijn, rentmeester van Bewester Schelt, tot hoever zich het rechtsgebied van den baljuw der wateren uitstrekt, en verbiedt anderen inbreuken op dat rechtsgebied te maken.

a) Afschrift in Cop. X (nr.7) fol. 502.
b) Afschrift in nr. 154.
c) Afschrift in nr. 154.

110. 1562 October 4.

Aernt van Dorp en Jacob Campe, gemachtigden van Michiel van Hammeel, curateur van het sterfhuis van den marquis van der Vere, jhr. Adolf van Haemstede, opperdijkgraaf, en Tristram Jhane, rentmeester van Duvelant, hooren de rekening van Heyn Thuenis' zoon van het dijkgeschot van Brunisse over 1561 af.

Oorspr. in Cop. VI (nr. 105).

111. 1563 October 28.

Schepenen van Nyeuwerkerke in Duvelant oorkonden, dat Arent van Dorp aan Tristram Jhame den eigendom van 4 schellingen 4 grooten 23 myten Vls. uit elk pond gr. van de huur van de gorzingen van Hardemee overdraagt.

a) Oorspr. op perkament in Cop. VIII (nr. 5) fol. 192.
b) Afschrift in Cop. VIII (nr. 5) fol. 361.

112. 1564 Maart 13.

Ferdinando Molckman, baljuw der wateren, eischt, dat Johan de Lamare van Diepen, kapitein van het schip de Hoope, c. s. voor zeeroovers verklaard en tot scherper examen gebracht zullen worden.

Afschrift in Cop. X (nr. 7) fol. 506.

113. 1565 October 6.

Jacob Campe, gemachtigde van Aernt van Dorp, curateur van het sterfhuis van der Vere, jhr. Adolff van Haemstede, baljuw en opperdijkgraaf, en Tristram Jhane, rentmeester van Duvelant, hooren de rekening van Heyn Thuenis' zoon Block van het dijkgeschot van Brunisse beoosten Duvelandt over 1564 af.

Oorspr. in Cop. VI (nr. 106).

114. 1565 November 14.

Jhr. Adolf van Haemstede, baljuw en opperdijkgraaf van Duvelandt, Tristram Jhane, rentmeester van Duvelandt, Joos Claes' zoon, onderdijkgraaf, en de gezworenen van Duvelandt met Beyeren en Viane komen met Pieter Cornelis, gezworen landmeter, overeen omtrent het verhevenen van den Oesterlandt.

Oorspr. in Cop. IX (nr. 6) fol. 344.
N.B. Blijkens onderschrift is deze overeenkomst gewijzigd vastgesteld voor 1573.

115. 1565 December 3.

Pauwels de Bommy, kanunnik en kameraar van het kapittel van Westerzoubburch, erkent van Tristram Jhane, rentmeester van Duvelant, 37 pond, zijnde de rente, staande op de uitgorzen beoosten Duvelant, verschenen 1564, ontvangen te hebben.

Oorspr. in nr. 146 fol. 240.

116. 1566 September 28.

Philips, koning van Castilië, geeft last tot verkoop van de heerlijkheid Brunisse gezegd Beoistenduvelant met al wat er toe behoort, de helft van het gors Remordt, datgene wat het sterfhuis in de pacht van het gors Hardemee competeert, de heerlijkheid van Nieuwedreysscher gezegd sHeer-Janslandt en andere goederen, afkomstig van het sterfhuis van den markgraaf van der Vere, ongeacht het verzet van diens erfgenamen.

a) Oorspr. op perkament in Cop. I (nr. 1) fol. 190.
N.B. Hieronder staat aangeteekend, dat Pauwels van Hertsbeke de heerlijkheid Brunisse 1566 November 19 voor 8000 Carolusguldens heeft gekocht, dat dezelfde de helft van het gors Ramordt en hetgeen het sterfhuis in de pacht van het gors Hardemee competeert, 1566 November 20 voor 3660 guldens heeft gekocht, en dat Jacob de Witte te Zierickzee zich 1566 November 20 voor de betaling der koopsommen heeft borg gesteld.
b) Afschrift in Cop. VIII (nr. 5) fol. 122.
N.B. Hieronder staat aangeteekend, dat Joris van Steynemoolen, penningmeester van Walcheren, en mr. Jan Auxtruyes, raad en requestmeester, de heerlijkheid Nieudreysscher gezegd sHeer-Janslant 1566 November 19 en 20 voor 7000 gulden en 100 gemeten land aldaar voor 11 gulden per gemet hebben gekocht, dat mr. Adriaen de Proost te Middelburch zich 1566 November 20 voor de betaling der koopsommen heeft borg gesteld, en dat

mr. Matheus van Steynemoolen krachtens den hier ingelaschten brief d.d. 1567 Februari 18 (zie nr. 123) 1567 April 10 een vierde van de boven vermelde goederen heeft overgedragen aan elk der volgende personen: mr. Adriaen de Proost, jhr. Philibert van Serooskercke en mr. Jan Auxtruys, raad.

c) Afschrift in nr. 146 fol. 129.

N.B. Hieronder staat hetzelfde aangeteekend als onder de sub *a* en *b* vermelde afschriften.

117. 1566 September 28.

Philips, koning van Castiliën, geeft last tot verkoop van de heerlijkheid Nyeukerke met al wat er toe behoort, afkomstig van het sterfhuis van den markgraaf van der Veere, ongeacht het verzet van diens erfgenamen.

Afschrift in nr. 149.

N.B. Hieronder staat aangeteekend, dat mr. Albrecht Bouwens, procureur, de heerlijkheid 1566 November 18 voor 15550 gulden heeft gekocht, dat deze 1566 November 21 heeft verklaard den koop te hebben gedaan voor de stad Zierczee, en dat Pauwels van Hersbeke zich 1566 November 21 voor de betaling der koopsom heeft borg gesteld.

118. 1566 September 28.

Philips, koning van Castiliën, geeft last tot verkoop van de heerlijkheid Oudekerke met al wat er toe behoort, en van de heerlijkheid Cappelle met al wat er toe behoort, afkomstig van het sterfhuis van den markgraaf van der Veere, ongeacht het verzet van diens erfgenamen.

Afschrift in nr. 149.

N.B. Hieronder staat aangeteekend, dat de stad Zierickzee de heerlijkheid Oudekerke 1566 November 16 voor 23000 Karolusguldens heeft gekocht, dat dezelfde de heerlijkheid Cappelle 1566 November 18 voor 1020 Carolusguldens heeft gekocht, en dat Pauwels van Hertsbeke zich 1566 November 21 voor de betaling der koopsommen heeft borg gesteld.

119. 1566 October 17.

Jhr. Aernt van Dorp, curator van het sterfhuis van den markgraaf van der Vere, heer van Duvelant, jhr. Adolff van Haemstede, baljuw en opperdijkgraaf, en Tristram Jhane, rentmeester van Duvelant, hooren de rekening van Heyn Thuenis' zoon Block van het dijkgeschot van Brunisse beoosten Duvelandt over 1565 af.

Oorspr. in Cop. VI (nr. 106).

120. 1566 December 16.

(De koning) doet uitspraak in het geschil, hangende voor den Secreten raad tusschen Ferdinando Molkeman, baljuw van de wateren van Zeelant, en Jan van den Poele, ontvanger van het extraordinaris van Vlaenderen, omtrent het recht van het lichten van verdronken ankers en kabels, en bepaalt de grens van beider bevoegdheid.

Afschrift in nr. 154. — Op hetzelfde papier is een ander stuk d.d. 1567 Januari 21 (zie nr. 121) afgeschreven.

121. 1567 Januari 21.

(De koning) geeft den rentmeester-generaal van Zeelant Bewester Schelt last af te kondigen, dat de baljuw van de wateren van Zeelant en de ontvanger van het extraordinaris van Vlaenderen elk voor hun ressort recht hebben op het lichten van verdronken ankers en kabels.

Afschrift in nr. 154. — Op hetzelfde papier is een ander stuk dd. 1566 December 16 (zie nr. 120) afgeschreven.

122. 1567 Februari 10.

De prelaat van O. L. V. klooster te Middelburch neemt als eischer in zijn proces tegen Pieter Jans zoon alias Rijcke Pier voor burggraaf en leenmannen van Zeellant conclusie, dat de gedaagde de door hem op 's heeren weg onder Oostcappelle geplante boomen zal hebben weg te nemen.

Oorspr. in Cop. XVI (nr. 12) fol. 124.
N.B. Hierachter bevinden zich eenige ongedateerde stukken uit dezelfde procedure.

123. 1567 Februari 18.

Joris van Steynemolen machtigt mr. Matheus van Steynemolen om aan mr. Jan Auxtruyes, raad in den Grooten raad te Mechelen, jhr. Philibert van Serooskeerck, heer van Moermont, raad en rentmeester-generaal van Zeelandt Bewester Schelt, en mr. Adriaen de Proost elk een vierde der door hem gekochte heerlijkheden sHeer-Janslant en Oisterlant en daar en in Nieuwerkercke en Cappelle gelegen goederen ten overstaan van den Grooten raad te Mechelen over te dragen.

Opgenomen in het onderschrift van een brief d.d. 1566 September 28 (zie nr. 116).

124. 1567 Mei 17.

Philips, koning van Castilliën, beleent jhr. Pauwels van Hertsbeke ten onversterfelijken erfleen met de heerlijkheid Brunisse gezegd Oistduvelant met al wat er toe behoort, en zulks uit krachte van den decreetbrief d.d. 1566 November 19, en mr. Pieter van Persijn, advocaat in het hof van Hollant, doet voor jhr. Pauwels hulde, eed en manschap.

a) Oorspr. op perkament in nr. 15.
b) Afschrift in Cop. I (nr. 1) fol. 41.
c) Afschrift in Cop. II (nr. 2) fol. 49.
d) Afschrift in Cop. VIII (nr. 5) fol. 357.
e) Afschrift in Cop. VIII (nr. 5) fol. 624.
f) Afschrift in Cop. XIV (nr. 10) fol. 180.
g) Afschrift in Cop. XIV (nr. 10) fol. 218.
h) Afschrift in nr. 146 fol. 286.

125. 1567 September 10.

De Groote raad stelt het request van Pauwels van Hertsbeke, waarbij deze als kooper der heerlijkheid Brunisse gezegd Oostduvelandt met de schorren en gorzingen van Remoord, Nicke en Hardemee verzoekt, dat de curator van het sterfhuis van den marquis van der Vere gelast zal worden de daarop staande rente ten behoeve van het kapittel van Westerzoubburch op dé koopsom te korten, in handen van den curator, den graaf van Arenberghe en mr. Jan Auxtruyes, raad.

Oorspr. in nr. 146 fol. 204. — Op hetzelfde stuk zijn de ongedateerde antwoorden van den curator en van die van den raad van den graaf van Aremberghen aangeteekend.

126. (1567) September 24.

Peter Willems zoon erkent van Heynryck Block, dijkgraaf en penningmeester van Oestduyvlant, 18 pond 12 schellingen 8 grooten wegens de levering van hout ontvangen te hebben.

Oorspr. in Cop. VI (nr. 106).

127. 1567 November 19.

Philips (koning van Castilië) beleent mr. Jan d'Auxtruys, raad en requestmeester in den Grooten raad, jhr. Philibert van Serooskercke, heer van Moermont, raad en rentmeester generaal van Zeelant Bewester Scelt, mr. Adriaen de Proost en Joris van Steynemolen elk voor een vierde ten onversterfelijken erfleen met de hooge heerlijkheid van Nieuw-

dreyscher gezegd sHeer-Janslandt, en mr. Jacob de Quesnoy, raad extraordinaris in het hof van Hollandt, doet voor de beleenden hulde, eed en manschap.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 239.

128. 1568 Januari 20.

Pauwels van Hertsbeecke, heer van Brunisse beoosten Duvelandt, stelt voor de heerlijkheid Brunisse verschillende bepalingen omtrent het dragen van daggen en hangers, het jagen en visschen en het malen van koren op den heerlijken molen vast.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 275.

129. 1568 Januari 20.

Paulus van Hertsbeecke, heer van Brunisse beoosten Duvelandt, stelt voor de heerlijkheid Brunisse verschillende bepalingen omtrent de rechtdagen en het arresteeren van personen en goederen vast.

Afschrift in Cop. XI (nr. 8) fol. 275 verso.
N.B. In het afschrift staat abusievelijk: 1558.

130. 1568 Januari 20.

Jhr. Pauwels van Hertsbeecke, heer van Brunisse beoosten Duvelandt, hoort de rekening van Heyn Thuenis' zoon Block van het dijkgeschot over 1566 af.

Oorspr. in Cop. VI (nr. 106).

131. 1568 Januari 21.

Schepenen van Bruynisse beoosten Duyvelandt oorkonden, dat Tristram Jaenne aan jhr. Pauwels van Aertsbeecke, heer van Bruynisse beoosten Duyvelant, den eigendom van 4 schellingen 4 grooten 23 myten Vls. van elk pond gr. van de huur der gorzingen van Herdemee overdraagt.

a) Oorspr. op perkament in Cop. VIII (nr. 5) fol. 190.
b) Afschrift in Cop. VIII (nr. 5) fol. 363.

132. 1568 Januari 26.

Jhr. Pauwels van Hertsbeke, heer van Brunisse gezegd Oistduvelandt, hoort de rekening dier heerlijkheid van Tristram Jhane over het jaar, ingegaan 1566 Baefmis, af.

Oorspr. in Cop. I (nr. 1) fol. 241.

133. 1568 Maart 28.

Arent van Dorp, curator van het sterfhuis van den marquis van der Vere, erkent van jhr. Pauwels van Hartsbeke, heer van Brunisse, wegens den koop van verscheidene goederen van het sterfhuis, gelegen in Duvelandt, 4700 pond ontvangen te hebben en belooft hiervan de gekapitaliseerde rente van het kapittel van Westerzoubburch te zullen teruggeven, wanneer de Groote raad beslist, dat die in mindering van de koopsom moet worden gebracht.

Oorspr. in nr. 146 fol. 206.

134. 1568 Mei 29.

De Groote raad gelast in het proces tusschen Pauwels van Hersbeke, heer van Brunisse, eener- en den graaf van Arenberge en de heeren van Oisterlant en Sir-Janslant andererzijds aan den procureur van de heeren van Oisterlant en Sir-Janslant en dien van den graaf van Arenberge hunne stukken uit te wisselen.

Oorspr. op perkament in Cop. II (nr. 2) fol. 375.

135. 1568 September 30.

Thomas Lenaerts zoon, rentmeester, hoort uit naam van jhr. Paulus van Hertsbeecke, heer van Brunissen gezegd Oostduvelandt, de rekening van Gillis Pyers zoon van het dijkgeschot over 1567 af.

Oorspr. in Cop. VI (nr. 106).

136. 1569 Februari 19.

Philips, koning van Castilliën, doet uitspraak in het geschil tusschen de weduwe van wijlen Jan van Ligne, graaf van Aremberghe, kooper van diverse landen en goederen onder Duvelandt, toebehoord hebbende aan het sterfhuis van den markgraaf van der Vere, mr. Jan Auxtruyes, requestmeester en raad in den Grooten raad, en jhr. Philibert van Seroeskercke, rentmeester-generaal van Zeelandt Bewester Schelt, koopers der heerlijkheden Oosterlandt en sHeer-Janslandt uit denzelfden boedel, ter eener zijde en Pauwels van Hertsbeke, kooper der heerlijkheid Brunisse gezegd Oostduvelandt en van 1300 gemeten lands in Duvelandt, ter andere zijde en verklaart den laatste gerechtigd op de koopsom te korten naar advenant van den penning 25 het kapitaal eener rente van 222 pond

's jaars, toekomende aan het kapittel van Sint Maerten te Westerzouburch.

Oorspr. op perkament in Cop. I (nr. 1) fol. 198.

137. 1569 April 24.

Arent van Dorp, curator van het sterfhuis van den marquis van der Vere, en jhr. Pauwels van Hertsbeke, heer van Brunisse, verrekenen met elkander de kosten van den aankoop dier heerlijkheid.

Afschrift in nr. 146 fol. 207.

138. 1569 Juni 1.

Jhr. Pauwels van Hertsbeeke, heer van Brunissen gezegd Oostduvelandt, hoort de rekening dier heerlijkheid van Thomas Lenarts zoon over het jaar, ingegaan 1567 Bamisse, af.

Oorspr. in Cop. I (nr. 1) fol. 249.

139. 1569 Juli 26.

Dijkgraaf en gezworenen van Brunisse beoosten Duvelant erkennen schuldig te zijn aan Jan Pieters zoon, timmerman te Zircxzee, 63 pond gr. Vls. wegens het maken eener nieuwe sluis.

Oorspr. in Cop. VI(nr. 6). — Op de achterzijde van dezen brief staat een andere d.d. 1569 Augustus 11 (zie nr. 140) geschreven.

140. 1569 Augustus 11.

Jan Pieters zoon, timmerman te Ziericzee, draagt den eigendom der obligatie, op welks rugzijde deze brief geschreven is, (zie nr. 139) over aan Corsiaen Willems zoon, houtkooper te Dordrecht.

Oorspr. in Cop. VI (nr. 106).

141. 1569 vóór September 1.

(Schout en schepenen) van Brunisse beoosten Duvelandt stellen de voorwaarden, waarop de opslag van wijnen en bieren gedurende het jaar, ingaande 1569 September 1, zal worden verhuurd, vast.

Afschrift in Cop. XIV (nr. 10) fol. 776.

142. 1570 Januari 27.

Jhr. Paulus van Hersbeke, heer van Brunisse beoisten

Duvelant, verbiedt, dat aldaar bierstal gehouden zal worden behalve door den gemachtigde van Adriaenken Ariaens dochter, weduwe van Joos Jans zoon, brouwer te Delft, en zulks gedurende tien jaren, ingegaan Januari 1 jl.

Minuut in Cop. XIV (nr. 10) fol. 800.

143. 1570 Januari 28.

Jhr. Paulus van Hertsbeecke, heer van Brunissen gezegd Oostduvelandt, hoort de rekening dier heerlijkheid van Thomas Lenaerts zoon over het jaar, ingegaan 1568 Bavonis, af.

Oorspr. in Cop. 1 (nr. 1) fol. 257.
N.B. Deze rekening is niet door den heer van Bruinisse geteekend.

144. 1570 Mei 13.

Rentmeester, stadhouder en schepenen der heerlijkheid Brunissen beoosten Duvelant stellen eene ordonnantie op de wacht vast.

Afschrift in Cop. IX (nr. 6) fol. 218.

145. 1571 Februari 3.

Jhr. Pauwels van Hersbeke, heer van Brunisse, komt met Jan Perck, stadhouder van Steenbergen, overeen omtrent de voorwaarden, waaronder de laatste gedurende tien jaren het ambt van baljuw en rentmeester van Brunisse zal bedienen.

Afschrift in Cop. X (nr. 7) fol. 648.

146. 1571 Mei 2.

Jhr. Pauwels van Hertsbeke, heer van Brunysse beoosten Duvelandt, hoort met dijkgraaf en gezworenen de rekening van Gillis Pieters zoon van het dijkgeschot over 1569 af.

Oorspr. in Cop. VI (nr. 106).

147. 1571 Mei 2.

Paulus van Hertsbeecke, heer van Brunissen beoosten Duvelant, hoort met dijkgraaf en gezworenen de rekening van Heynric Antonis' zoon Block, penningmeester, van het extraordinaris dijkgeschot van 6 schellingen 8 grooten per gemet over 1570 af.

Oorspr. in Cop. VI (nr. 106).

148. 1571 Juni 24.

Jhr. Pauwels van Hertsbeeke, heer van Brunissen gezegd Oostduvelandt, hoort de rekening dier heerlijkheid van Thomas Lenaerts zoon over het jaar, ingegaan 1569 Bavonis, af.

Oorspr. in Cop. I (nr. 1) fol. 267.

149. 1571 November 15.

Jhr. Paulus van Hertsbeecke, heer van Brunisse beoosten Duvelant, hoort met dijkgraaf en gezworenen de rekening van Heynryc Antonis' zoon Block van het dijkgeschot over 1570 af.

Oorspr. in Cop. VI (nr. 106).

150. 1571 November 27 en 30.

Jhr. Pauwels van Hertsbeeke, heer van Brunisse gezegd Oostduvelant, hoort de rekening dier heerlijkheid van Thomas Lenaerts zoon over het jaar, ingegaan 1570 Bavonis, af.

Oorspr. in Cop. I (nr. 1) fol. 277.

Het Rijksarchief in Utrecht.

I. *Toestand van de bewaarplaats van het archief.*

Het gebouw verkeert in bevredigenden toestand. Naar ik verneem, zal ook in het volgende jaar een gedeelte van de zinken dakbedekking vernieuwd worden, terwijl de vensters in den achtergevel geschilderd zullen worden. Gedeeltelijke vernieuwing der vloerbakken in het berglokaal, die op verschillende plaatsen beschadigd zijn, werd door mij aangevraagd, doch is niet in het bestek opgenomen.

II. *Toestand der reddings- en brandbluschmiddelen.*

De brandbluschmiddelen werden als gewoonlijk tweemaal onderzocht en in orde bevonden; een klein defect, dat zich daarbij voordeed, is hersteld.

In mijne aanvraag aan den hoofdopzichter voor de opmaking van het bestek, heb ik ook melding gemaakt van mijn in het vorig verslag besproken denkbeeld, om den onlangs herstelden kelder onder het berglokaal door het aanbrengen van ijzeren luiken in den vloer in te richten voor de berging van stukken in geval van brand. Het denkbeeld mocht tot mijn genoegen de goedkeuring verwerven van den hoofdopzichter, zoodat er inderdaad kans bestaat op de opneming van het plan in het onderhoudsbestek. Ditmaal was dit echter tot mijn leedwezen nog niet mogelijk, daar de aanmaak van eenige kasten ter berging van het notarieel archief meer spoedeischend was.

II*. *Personeel.*

Belangrijke veranderingen hebben in dit opzicht op mijn bureau plaatsgehad. In eene noot bij mijn vorig verslag kon ik nog aan Uwe Excellentie berichten, dat de zoo verdienstelijke klerk van het oud-archief J. G. de Fuyk, die bijna eene halve

eeuw daarbij werkzaam was geweest en dus de wording van den tegenwoordigen toestand nog door eigene aanschouwing kende, overleden was. Gelukkig was met Uwer Excellentie's machtiging tot bijstand van den reeds sukkelenden ambtenaar in het najaar tijdelijk als schrijver aangesteld Ph. J. C. G. van Hinsbergen Jr., die door den klerk derhalve nog in den gang van zaken is ingewijd kunnen worden en thans aanstonds door mij aan Uwe Excellentie werd voorgedragen voor de opengevallen betrekking van klerk. Bij Koninklijk Besluit van 5 Maart 1907 is de voorgedragene benoemd. Ik verheug mij te kunnen berichten, dat hij tot heden in alle opzichten goed voldoet.

In mijn vorig verslag maakte ik reeds gewag van een door mij aan Uwe Excellentie gedaan voorstel tot aanstelling van een nieuwen ambtenaar met den titel van amanuensis, die (behalve met een deel van het loopende werk in spoedeischende gevallen) ook zou kunnen belast worden met de voorbereiding van publicaties en ander wetenschappelijk werk, wanneer zich daartoe de gelegenheid voordeed. Op de begrooting voor 1907 is tot mijne voldoening voor dit doel inderdaad een bescheiden bedrag uitgetrokken, en toen de begrooting was vastgesteld, kon dus worden overgegaan tot de benoeming. Daar het de bedoeling was, dat de nieuwe titularis slechts den halven dag op het bureau aanwezig zou zijn, kon deze tevens in aanmerking komen voor eene benoeming bij het Historisch Genootschap, waar men een vasten ambtenaar zocht voor het verrichten van verschillende administratieve werkzaamheden, — eene combinatie, die zich te meer aanbeval, omdat de door den nieuwen titularis te verrichten werkzaamheden van wetenschappelijken aard in den regel denkelijk wel zouden ten goede komen aan de uitgaven van het Historisch Genootschap, dat voor het bezorgen der bedoelde uitgaven wel in de eerste plaats in aanmerking zou komen. Ik droeg aan Uwe Excellentie als amanuensis voor mej. E. de Clercq te Veenwouden, die reeds eenigen tijd tot tevredenheid van mijn ambtgenoot in Groningen op diens bureau was werkzaam geweest en over wie ook overigens zeer gunstige inlichtingen waren ontvangen. Bij Koninklijk Besluit van 20 April 1907 is Mej. de Clercq benoemd op eene bezoldiging van *f* 400.—; daarna is zij door het bestuur van het Historisch Genootschap tijdelijk aangewezen voor de daar vaceerende betrekking, welke benoeming later in eene definitieve veranderd is. Ik verheug mij te kunnen berichten, dat de benoemde aanvankelijk uitnemend voldoet.

Ook de concierge-boekbinder B. van Wijnen heeft op 1 Juni l.l. het bureau verlaten. In zijne plaats werd bij Koninklijk Besluit van 4 Mei 1907 benoemd W. H. de Bouter op eene jaarwedde

van *f* 550.— met genot van vrije woning, vuur en licht. Volgens mijn verlangen is dus inderdaad het traktement van den concierge eenigszins verhoogd; ik veroorloof mij echter de opmerking, dat, in verhouding tot de veelvuldige en zware bezigheden van den titularis, deze verhooging mij geheel onvoldoende voorkomt. Trouwens slechts één serieus persoon had zich voor de betrekking aangemeld; gelukkig blijkt deze in alle opzichten geschikt te zijn voor de werkzaamheden, waarmede hij belast is. Ik heb wel overwogen, of het ook wenschelijk was Uwe Excellentie in overweging te geven, den nieuwen ambtenaar tegen een lager tractement alleen aan te stellen als concierge, en den benoemde dan in de gelegenheid te stellen, om in zijn vrijen tijd bindwerk voor het archief te verrichten. Zulk eene regeling scheen geschikt, om den ijver van den titularis te prikkelen, terwijl hem dan tevens de gelegenheid zou zijn gegeven om zelf zijne financieele positie te verbeteren. Doch de uitvoering van het denkbeeld is afgestuit op het bezwaar, dat zulk eene regeling geen middel scheen te kunnen geven, om den titularis in het genot te stellen van een behoorlijk pensioen. — De vroegere concierge, die weinig ingenomen was met het geringe pensioen, waarop hij bleek recht te hebben, en die gaarne eene verhooging daarvan zou gezien hebben, verkreeg, toen aan dit verlangen thans natuurlijk niet meer kon worden voldaan, op mijn voorstel eene gratificatie van *f* 100.—.

Herhaaldelijk meldden zich weder bij mij aan personen, die eene plaatsing wenschten bij den archiefdienst. Een van hen wenschte bepaaldelijk ook hier onderricht te ontvangen in de palaeographie. Terwijl ik de zich aanmeldenden in het algemeen natuurlijk slechts vage uitzichten kon openen, — ook met betrekking tot de opleiding, die zij wenschten te ontvangen, — moest ik den laatst bedoelden persoon belist afwijzen. Het moet met vreugde geconstateerd worden, dat het onderwijs in de palaeographie thans zoowel hier te Utrecht als te Groningen in bevoegde handen is; is men om verschillende redenen niet in de gelegenheid, daarvan gebruik te maken, dan schijnt het toch niet te verantwoorden, om in concurrentie daarmede op de bureaux der rijksarchieven iets meer te doen dan de gelegenheid te verstrekken, dat jongelieden zich door studie van voorgelegde oude bescheiden zelven in de palaeographie oefenen.

III. *Toestand van de archiefverzamelingen.*

Veel werd in het afgeloopen jaar verricht, dat onder deze rubriek vermelding verdient. Nadat de nieuwe aanwinsten van 1906 waren ingeschreven, opgeknapt en genummerd, werden de charterverzamelingen van het Staten-archief ter hand genomen.

De charters van het archief der heeren van Montfoort waren indertijd wel in charterzakjes geborgen, maar de tijd, om ze allen te voorzien van opgeplakte nummers had toen ontbroken; dit noodige werk is thans verricht. Voor de charters der Kleine kapittelen en kloosters was deze werkzaamheid door den overleden klerk nog geheel voltooid. Thans bleven nog ter behandeling over de talrijke charters van het Bisschoppelijk archief, waarvan de inventaris ten vorigen jare verschenen is. Het vrij lastige werk van het nummeren der talrijke, van het Algemeene rijksarchief overgenomen oorkonden, die ook allen in zakjes geborgen werden, is door den nieuwen klerk met goed gevolg verricht; geen enkel charter is overgebleven, hetgeen het bewijs levert, dat de nummering juist is geweest. Nadat de nummering geheel was afgeloopen, zijn alle charters van het Staten-archief opnieuw gerangschikt en in doozen geborgen, nadat vooraf eene nieuwe charterkast ingericht en van charterdoozen voorzien was, — eene uitbreiding, noodig geworden door den grooten aanwas van deze afdeeling van het Bisschoppelijk archief.

De collectie charters van het Provinciaal archief verkeert thans in bevredigenden toestand. Alle stukken, waarvan de inventarissen reeds verschenen zijn, zijn nu voorzien van definitieve gedrukte nummers. De definitieve nummering van de charters der Staten wacht slechts op de publicatie van den inventaris van het archief van dit college. De collecties aangewonnen charters zijn genummerd volgens de daarvan bestaande geschreven inventarissen.

Zoowel den vroegeren concierge-binder als den tegenwoordigen binder is als hoofdwerkzaamheid opgedragen het opknappen der deelen van het archief van den Dom. De zeer groote serie rekeningen en manualen van dit archief is nog altijd onderhanden en zal ook nog vrij wat tijd vorderen, daar de oudste deelen meestal niet of althans zeer onvoldoende gebonden zijn; terwijl bovendien de banden der latere deelen (vooral der manualen) dikwijls moedwillig verscheurd zijn.

De in het voorjaar overgenomen notarieele protokollen zijn eenigszins opgeknapt, voor zooverre dit reeds zonder groot tijdverlies mogelijk was. Alle zoogenaamde „liassen" met ondershands opgemaakte stukken der notarissen zijn, voor zoover zij vroeger niet gebonden waren, in portefeuilles geborgen; ook de protokollen zelven zijn, voor zoover ze in onvoldoenden toestand verkeerden, tijdelijk in portefeuilles geborgen. Het uiterlijk aanzien van dit archief, waarvan ik, afgaande op allerlei geruchten, slechte verwachtingen had, viel mij zeer mede: hoewel natuurlijk vrij wat protokollen (vooral van de oudere notarissen) mettertijd gebonden zullen moeten worden, is de toestand over het algemeen reeds nu vrij bevredigend.

De werkexemplaren der verschillende inventarissen van het archief, die door veelvuldig gebruik veel geleden hadden, zijn na de aanstelling van den nieuwen binder allen opnieuw gebonden.

IV. *Werkzaamheden en voortgang der inventarisatie en der ordening van het archief.*

Het belangrijkste resultaat van het afgeloopen jaar is wel dit, dat Dr. Brom's *Regestenlijst* eindelijk afgedrukt en verschenen is. Nadat in den zomer ten slotte de lijst van de Bijvoegsels en verbeteringen was vastgesteld, werd spoedig de inleiding van Dr. Brom, die de geschiedenis dezer onderneming verhaalt, ontvangen en afgedrukt. Onderwijl waren de zeer omvangrijke indices op de duizenden akten bewerkt, zoodat ook deze aanstonds ter perse gelegd konden worden. In de eerste dagen van het nieuwe jaar is de druk geheel afgeloopen, en werd ik door Uwe Excellentie gemachtigd tot het verzenden der talrijke present-exemplaren. Hartelijk verheug ik mij, dat door de volhardende zorgen van Dr. Brom deze groote onderneming tot stand gekomen is. Door de verschijning van de in twee dikke deelen verdeelde regestenlijst, die bijna 3000 nummers telt, is voorzien in eene dringende behoefte der Nederlandsche historiographie; en al zal het zoo gewenschte oorkondenboek van het Sticht tot 1300 nu voorloopig wel niet volgen, reeds het feit, dat deze lijst ter beschikking van de studeerenden gesteld is, verdient als heugelijk gesignaleerd te worden, te meer omdat van alle in het boek vermelde oorkonden op mijn bureau reeds afschriften aanwezig zijn, zoodat ik in de gelegenheid ben, aan aanvragen om afschriften zonder moeite te voldoen. Ik twijfel dan ook niet, of de werkzaamheid van Dr. Brom, waarvan dit boek de vrucht is, zal nog lange jaren door de mediaevisten in Nederland en Duitschland met groote dankbaarheid gewaardeerd worden.

Eene andere werkzaamheid, van niet minder gewicht dan de zooeven gemelde, werd in het afgeloopen jaar ter hand genomen en nagenoeg afgewerkt, terwijl zij in het begin van het thans loopende jaar kon voltooid worden. Zooals ik ten vorigen jare vermeldde, was ik door toevallige omstandigheden bij uitzondering reeds in het begin van het jaar in de gelegenheid, om de protokollen der Utrechtsche notarissen tot 1811 voor mijn depot over te nemen. Natuurlijk eischte deze zeer volumineuse verzameling aanstonds mijne zorgen; wel was toch, onder toezicht van den bewaarder van het protokollendepot, indertijd eene lijst van deze stukken opgemaakt (die ook afgedrukt staat in mijn *Catalogus van de rechterlijke archieven*), maar toen deze

lijst thans bij de overneming vergeleken werd met de stukken, die in de uiterst bekrompen bewaarplaats niet in de beste orde waren opgesteld geweest, bleek het, dat de opgaven verre van nauwkeurig waren: toen de deelen en pakken vóór 1811 hier in behoorlijke orde waren geborgen, kwam hun getal dan ook geheel niet overeen met de op de lijst vermelde cijfers. Deze abuizen konden echter, nu de massa overzichtelijk was opgesteld, gemakkelijk hersteld worden, en toen was althans het opmaken van het proces-verbaal, dat de bewaarder natuurlijk verlangde, mogelijk. Maar daarmede was de zaak nog geenszins afgeloopen: ook in andere opzichten bleek de lijst niet juist en kon zij dus niet dienen voor den inventaris, dien ik moest opmaken. De lijst vermeldde toch voor elken notaris slechts ééne chronologisch geordende serie stukken, loopende over den geheelen tijd van de werkzaamheid van den notaris; al zéér spoedig bleek het echter, dat vooral de oudste notarissen bijna geregeld twee (enkele soms meer) parallel loopende serieën van akten hadden gevormd. Dit bevreemdende verschijnsel eischte natuurlijk allereerst opheldering; het gelukte ook, die te verkrijgen.

De ordonnantie der Staten van Utrecht van 22 Januari 1606 voerde in dit gewest voor het eerst in de verplichte inlevering van de protokollen der notarissen aan de gerechtsarchieven hunner woonplaatsen, die zij aanvulden, — voor het platteland aan de griffie van het Hof. Inderdaad begint de serie der Amersfoortsche notarissen dan ook met 1607 (voor de andere steden iets later), en hoewel de Utrechtsche serie reeds iets vroeger aanvangt, zijn de enkele oudere stukken toch allen afkomstig van notarissen, die eerst na 1606 overleden zijn.

De bepaling over de overdracht der akten (artikel 16) betrof echter alleen de „prothocollen of registers" der notarissen, en die protokollen zouden, volgens de ordonnantie zelve, alleen bevatten „alle testamenten, codicillen, giften, maken, procuratiën, attestatiën, ende generalijcken alle acten en contracten, *die in forme van acte notariaal voor hem* (den notaris) *gepasseert sullen worden*". De akten, die *niet* „in forme van acte notariaal" gepasseerd werden, moesten dus buiten het protokol blijven en waren ook uitgesloten van de overbrenging naar het depot. Volkomen terecht! De notaris was van ouds de ambtenaar voor het opmaken der authentieke akten, geldig in het geestelijke gerecht, en na den opstand werd hij officieel ingelijfd bij het personeel van het wereldlijke gerecht, waar zijne werkzaamheid concurreerde met de vrijwillige jurisdictie der schepenbanken. Volkomen logisch was het dus, dat de Staten de resultaten dezer aanvullende werkzaamheid, die neergelegd was in de protokollen der notarissen, ook bewaard wenschten te zien in de schepenarchieven.

Maar de wenschelijkheid dier overbrenging gold natuurlijk alleen voor de notarieele protokollen zelven, en het opmaken dezer registers was geenszins de eenige werkzaamheid der notarissen. Waar hunne praktijk opnam (en dat deed zij in het westelijke deel des lands zeer stellig), was het zeer gewoon (en ook zeer verklaarbaar), dat tal van burgers en buitenlieden, die de eene of andere akte van belang hadden op te stellen, zich daartoe om voorlichting en om hulp wendden tot deze ervarene mannen van zaken, met wie zij bij tal van gelegenheden toch in aanraking kwamen. Natuurlijk waren de notarissen hun dan gaarne ter wille en stelden zij voor deze cliënten op de koopconditiën en andere akten en contracten, die men van hen verlangde. Maar al was het gewenscht, dat bij de redactie dezer stukken de noodige ervaring en zorg voorzat, het was geenszins noodig, dat al deze bescheiden werden geredigeerd met den omslag en de woordenrijkheid, die na de eeuwenoude ontwikkeling nu eenmaal door de praktijk geacht werd te behooren tot de „forme van acte notariaal". De notarissen gebruikten deze vormen dan ook niet en stelden zich meestal tevreden met eene korte en eenvoudige akte, die dikwijls niet eens door hen mede-onderteekend werd, — eene akte, die natuurlijk niet dezelfde bewijskracht in rechte zou hebben als eene formeele notarieele akte, maar die waarschijnlijk dan ook vrij wat goedkooper was en dus binnen het bereik viel van menigeen, die meermalen zijne penningen natelde, eer hij overging tot het bestellen eener omslachtige notarieele akte.

Zoo komt het, dat de meeste notarissen van de eerste helft der 17e eeuw, behalve hunne in ordelijke registers vereenigde „prothocollen", ook nog „liaches" of „ligassen" aanlegden, waaraan zij de akten regen, die „buyten 't prothocol" vielen en die gewoonlijk betiteld werden als: „Allerley actens". Maar deze serieën, die geheel vielen buiten het bereik der Staten-ordonnantie van 1606, behoefden dan ook natuurlijk niet na den dood van den samensteller overgebracht te worden naar het archief der schepenbank. Toch is dit in verreweg de meeste gevallen geschied; hoe is dit te verklaren?

De reden ligt m. i. in de langzame verandering van de inrichting der notarieele akten, en ook van de denkbeelden omtrent hunne bewijskracht. Ziehier wat ik daarover gevonden heb. In de middeleeuwen was de eigenlijke bewijskracht eener notarieele akte gelegen in de door den notaris onderteekende en met zijn ambtsmerk voorziene grosse op perkament. De in het protokol van den notaris opgenomen minuut kwam niet in aanmerking, en terecht: immers dit stuk, opgesteld naar een formulierboek, slordig geschreven, vol verkortingen en verwijzingen, kon niet anders

beschouwd worden dan als een klad of concept, dat de notaris alleen bewaarde, omdat het (bijna alleen voor hem leesbare) stuk misschien nog wel dienen kon voor de afgifte van een duplikaatgrosse, die noodig kon worden. Na 's notaris dood werd het protocol dan ook in den regel vernietigd als een waardeloos stuk; zoo zéér enkele middeleeuwsche protokollen bewaard gebleven zijn in de archieven der vijf Utrechtsche kapittelen en dergelijke stichtingen, wier secretarissen in den regel tevens notarissen waren, dan is dit uitsluitend te danken aan de slordigheid dezer heeren, die hunne protokollen levenslang lieten slingeren op de door hen bediende griffiën.

De 16e eeuw bracht ten dezen echter eene totale verandering, wellicht samenhangende met het plakkaat van Karel V van 7 October 1531, waarbij in artikel 4 bepaald werd, dat geen notaris zou worden toegelaten zonder vooraf geëxamineerd te zijn door het Provinciale Hof. Niet onwaarschijnlijk zijn den kandidaatnotarissen bij dit examen juistere begrippen ingeprent omtrent de verplichtingen der notarissen met betrekking tot het houden hunner protokollen; althans de enkele protokollen, die uit deze periode in het protokollendepot opgenomen zijn, vertoonen een geheel ander karakter dan de oude. In die protokollen zijn opgenomen door den notaris gewaarmerkte afschriften der akten, terwijl daarnaast aan eene lias verzameld werden de minuten dezer akten, door de partijen alleen onderteekend. Terwijl de grosse dus bleef wat zij was, werd het protokol alleen verbeterd, daar elke akte door den notaris gewaarmerkt werd; de lias met de door partijen onderteekende minuten was daarentegen iets nieuws, dat in de middeleeuwen niet bekend was geweest. Blijkbaar was de gedachtengang bij deze handelwijze aldus. De notaris beschouwde alleen de door hem zelven ouder gewoonte onderteekende akten als bewijskrachtig: alleen deze moesten dus volgens zijne meening opgenomen worden in zijn protokol, evenals deze alleen moesten worden afgegeven. De buitenwereld had aan deze gewaarmerkte afschriften ook volkomen genoeg. Maar de notaris zelf behoefde iets meer: een waarborg tegen eventueele verwijten zijner kliënten, dat hij den hem opgegeven inhoud der akte juist had wedergegeven. Dezen waarborg vond de notaris in de minuut der akte, die hij partijen zelven liet onderteekenen en aan zijne lias reeg; hij zelf teekende natuurlijk niet mede, omdat dit voor het doel onnoodig was. De hervorming, alzoo gebracht in de inrichting der notarieele protokollen, was dus volkomen logisch. Maar zij was ook zeer omslachtig: elke akte moest thans *driemaal* worden geschreven. Dit blijkt op het laatst der 16e eeuw aanleiding gegeven te hebben tot eene vereenvoudiging van het procédé: men zag in, dat het mogelijk was, de eerste en tweede

phasen te combineeren. In het protokol van den notaris Van Herwaerden ontmoet men dan ook sedert 1578 (juist het jaar nadat het Hof, dat de vroegere methode denkelijk in gebruik had gebracht, zijn politieken invloed had zien verdwijnen) akten, die zoowel door partijen als door den notaris onderteekend zijn. De genoemde notaris is levenslang niet volkomen gewend aan deze nieuwe methode: telkens vergat hij bij het passeeren eener akte zijn protokol mede te nemen, zoodat hij ze ouder gewoonte op een los blad moest opmaken en naderhand in zijn protokol bij wijze van appendix moest registreeren. Maar zijne collega's namen het systeem toch over en de Staten-ordonnantie van 2 Januari 1606 sanctionneerde ze eindelijk voor goed: zij schreef voor, dat ieder notaris moest „houden deugdelijk prothocol ende register", waarin hij de door hem gepasseerde notarieele akten zou registreeren, terwijl hij „elck testament, acte ofte contracte gehouden sal wesen te onderteykenen ende by den contrahenten ende stipulanten midsgaders den getuygen doen onderteykenen ofte marqueren"; terwijl uitdrukkelijk gezegd werd, dat alleen wanneer de testeerende comparant reeds te zwak was om te teekenen, de akte zonder zijne onderteekening gelden zou. Daarmede was natuurlijk het zwaartepunt verplaatst en overgebracht naar de minuut, waarvan de gros voortaan slechts gold als eene authentieke kopie.

De hervorming was ditmaal niet alleen logisch, maar ook praktisch; toch vond zij niet overal ingang. Vele notarissen bleven den sleur volgen: in het protokol van den Utrechtschen notaris Nicolaes Vonck vinden wij nog tot 1677 het oude systeem, dat wij het Oostenrijksche zullen noemen, in bijzonderheden gehandhaafd. Naast het protokol bestond in deze gevallen (die in de 17e eeuw niet zeldzaam zijn) eene lias, waaraan de notaris reeg: 1e de alleen door partijen onderteekende minuten zijner notarieele akten, 2e de (door partijen alleen) onderteekende onderhandsche akten, die hij passeerde. Zoo werd dus de grens tusschen de notarieele en de niet-notarieele akten minder scherp. En in dezelfde richting werkte de bepaling der Staten-publicatie van 2 Januari 1730, dat elke notarieele akte *in minuut* gezegeld moest zijn: immers sedert moesten de voor het protokol bestemde notarieele minuten geschreven worden op losse bladen, en de verleiding, om dan ook deze te liasseeren, was dus, ook voor den notaris die zich hield aan de ordonnantie van 1606, thans zeer groot.

Zoo is het, naar het mij voorkomt, gekomen, dat sedert 1730 de regel nagenoeg vaststaat, dat elke notaris slechts ééne serie akten vormt, die gewoonlijk geliasseerd wordt. Zij was samengesteld uit notarieele en niet-notarieel opgemaakte akten: natuurlijk

werden dus deze geliasseerde protokollen in hun geheel aan het depôt ingeleverd en dan gebonden. Sedert ontmoet men dan ook slechts zéér enkele malen naast het notarieele protokol eene kleinere tweede serie, die alleen de door den notaris opgemaakte koopconditiën omvat.

Door het onderzoek, waarvan boven verslag gegeven is, was derhalve de aanwezigheid van meer dan ééne serie akten van elken ouden notaris bevredigend verklaard: het sorteeren der stukken kon dus beginnen. Dit werk heeft eenige maanden geduurd; maar het is toch nog vóór het begin van het nieuwe jaar geheel afgeloopen. De definitieve beschrijving der stukken volgt hierachter als bijlage n°. 1, ter verbetering van de oude gebrekkige beschrijving dezer stukken, indertijd opgenomen in mijnen gedrukten Catalogus der rechterlijke archieven.

De collectie charters, behoorende bij het Provinciaal archief, is in het afgeloopen jaar definitief georganiseerd. Deze zeer omvangrijke massa, door de aanwinsten der laatste jaren sterk vermeerderd, bestaat thans uit: 1e de charters der Bisschoppen, 2e de charters der Staten, 3e de charters van de heerlijkheid Montfoort en 4e de charters der Kleine kapittelen en kloosters van het gewest. Deze allen waren uit de groote massa Provinciale charters afgezonderd en behoorlijk geordend. Natuurlijk waren echter nog vrij wat stukken overgebleven. In de eerste plaats verscheidene verzamelingen van bij verschillende gelegenheden aangekochte charters, waarvan die van de collectie Booth zeer talrijk waren; ook deze collecties zijn thans weder gereconstrueerd en voor zooveel noodig in afzonderlijke inventarissen beschreven. Toen dit werk verricht was, bleef nog eene collectie over, die als *Charters van onbekende herkomst* moesten beschouwd worden; voordat zij echter definitief in deze noodlottige rubriek ondergebracht werden, moesten ze nog eens nauwkeurig onderzocht worden. Dit werk is in het afgeloopen jaar door den heer Waller Zeper verricht. Inderdaad is het toen gelukt, nog eenige stukken terecht te brengen: enkele bleken afkomstig te zijn uit het archief van het Amersfoortsche klooster van St. Jan; eenige andere bleken te behooren bij het archief der fundatie van Evert van de Poll en dus ten onrechte met de (grootendeels tot het archief van Oudwijk behoorende) nalatenschap van den administrateur der Utrechtsche Momboirkamer Pronckert naar het rijksarchief overgeplaatst te zijn. Nog bleken enkele charters te behooren tot de archieven van Utrechtsche waterschappen; enkele andere oorkonden werden elders terechtgebracht. Nadat aldus de rubriek *Onbekenden* gereduceerd en definitief vastgesteld was, werden de stukken volgens den inventaris daarvan gerangschikt en geborgen. De bewerking dezer afdeeling is daarmede afgeloopen.

Minder gelukkig slaagden de pogingen, om de overgebleven dossiers van het Staten-archief definitief te ordenen en te beschrijven, en ze daarna bij het Staten-archief in te deelen. Wel werden enkele losse stukken terechtgebracht; maar aan geen enkele der nog aanwezige dossiers gelukte het, zijne plaats in het archief der Staten aan te wijzen; zoodat na langdurige pogingen deze arbeid voorloopig moest worden opgegeven.

Ik zelf heb mij gedurende eenigen tijd van het jaar bezig-gehouden met eene geheel andere werkzaamheid. De sedert jaren overleden chartermeester van mijn bureau Mr. F. A. L. ridder van Rappard heeft mij niet lang voor zijnen dood ter hand gesteld een door hem vervaardigd afschrift van het zeer moeilijk leesbare verslag van eenige visitatiën, door den aartsbisschoppelijken officiaal in de jaren 1565—1571 verricht in verschillende kerken van het bisdom. Ik had zijne aandacht gevestigd op dit merkwaardige stuk, dat mij eene uitgaaf alleszins scheen te verdienen; maar de dood heeft hem verhinderd dezen arbeid te voltooien. Ik nam destijds het afschrift, waaraan de heer Van Rappard zijne avonden gewijd had, over met de belofte het te onderzoeken en zoo mogelijk verder voor de uitgaaf gereed te maken. Maar hoe gaarne ik dit wenschte, heb ik aan deze belofte nog niet kunnen voldoen. Het handschrift toch is niet alleen slecht en onduidelijk geschreven, maar bovendien sterk verbleekt, zoodat eene collatie der vrij talrijke passages, die de heer Van Rappard als onzeker of onleesbaar gesignaleerd had, bij avondlicht eene weinig aanlokkelijke zaak scheen. Toch wenschte ik den arbeid, dien ik eenmaal op mij genomen had, bepaaldelijk te voltooien, en daar het vooruitzicht, dat ik dit oogbedervende werk des avonds zou kunnen volbrengen, mettertijd eer slechter dan beter dreigde te worden, besloot ik ten slotte de vóór alles noodige collatie in mijn ambtstijd te verrichten: bij uitzondering scheen het rijk mij, ook al was de ordening en beschrijving der archieven nog verre van voltooid, wel eenige weken voor dit noodige wetenschappelijke werk beschikbaar te mogen stellen. Zoodra ik in Mej. De Clercq eene medewerkster verkregen had, die bekend was zoowel met het oude schrift als met het Latijn, en die niet belast was met dringende werkzaamheden voor het bureau, heb ik dus het werk ondernomen en de collatie ten einde gebracht. Het verslag bleek mij bij nadere kennismaking inderdaad historisch belangrijk en de uitgaaf stellig te verdienen. Ik heb het dus — aangevuld met eenige andere kortere visitatieverslagen uit dien tijd, die ik in den loop der jaren in mijn depot ontdekt had, — tehuis gaarne verder gereedgemaakt voor de uitgaaf, die, naar ik hoop, door het Historisch Genootschap zal worden bekostigd.

In mijn vorig verslag sprak ik Uwe Excellentie reeds over de wenschelijkheid, om aan het bureau iemand te verbinden, die voldoende ontwikkeld was, om bij de voorbereiding van wetenschappelijke werkzaamheden diensten te bewijzen, aangezien belangrijke uitgaven thans dikwijls langen tijd onuitgevoerd moesten blijven liggen, omdat zich hier ter stede niemand bevond, die zich met die werkzaamheden kon belasten. Als voorbeeld noemde ik destijds de uitgaaf van een 40-tal bisschoppelijke rekeningen, die, slechts bij toeval bewaard, langzamerhand in mijn depot vereenigd waren en die, wilde men deze hoogst belangrijke serie in het licht geven, natuurlijk allereerst overgeschreven moesten worden, — een arbeid, die met deze moeilijk leesbare Latijnsche stukken niet gemakkelijk was. Zoodra Mej. De Clercq hier aankwam, heb ik haar derhalve met dit werk belast. Het is reeds een eind gevorderd, maar nog verre van voltooid.

Aanvankelijk had ik hoop, dat ik Uwe Excellentie zou kunnen berichten, dat de inventarisatie van de hier gedeponeerde stukken der Oud-R. C. Clerezy in het afgeloopen jaar weder een goed eind gevorderd was. De archivaris van Leiden toch verzocht mij om overzending van de talrijke op die stad betrekking hebbende stukken, die (zooals ik vroeger de eer had mede te deelen) thans alleen met de niet-Utrechtsche stukken nog ongeïnventariseerd zijn. Ik nam dus de vrijheid, mijnen ambtgenoot te herinneren aan zijne vroeger gedane belofte, om mij een afschrift af te staan van den door hem van die stukken op te maken inventaris. Doch tot mijn leedwezen berichtte hij mij bij de terugzending der collectie, dat hij zich vergenoegd had met het opmaken eener zeer korte en zeer globale lijst der aanwezige stukken; aangezien eene ernstige inventarisatie hem scheen te moeten plaats hebben in verband met de te Leiden bewaarde archieven van verschillende stichtingen, waarvan de charters der Clerezy slechts een willekeurig fragment vormden. Hij was dus van meening, dat alleen overdracht der stukken aan de gemeente Leiden in dit opzicht een gezonden toestand zou kunnen scheppen. Hoewel ik het hierin volkomen met mijn ambtgenoot eens was, meende ik toch, dat het voor mij onmogelijk was, iets te doen ter bevordering dezer goede zaak; mitsdien is zij nog altijd hangende en blijven de stukken helaas ook ongeïnventariseerd.

Nadat de heer Waller Zeper het beschrijven van de overblijvende losse stukken van het Staten-archief op het laatst van het jaar gestaakt had, meende ik hem, voordat hij aan een nieuw omvangrijk werk begon, te kunnen belasten met eene spoedig afloopende bezigheid, die ik lang had uitgesteld, hoewel ze mij

noodig scheen. Ik bedoel het doen van onderzoekingen omtrent de jaarstijlen, in gebruik bij de verschillende kanselarijen, waarvan de archieven in mijn depot berusten. De vraag daarnaar komt telkens te pas bij het behandelen der van die kanselarijen afkomstige stukken; het is noodig, een vasten grondslag dienaangaande te hebben, en die grondslag, waarbij latere onderzoekingen zich kunnen aansluiten, is in vele gevallen ook gemakkelijk te verkrijgen, daar althans de groote kanselarijen (en ook enkele kleinere) ons sedert de 15e en 16e eeuwen meestal chronologisch geordende registers hebben nagelaten, die het mogelijk maken, om zonder buitengewone moeite den door de bedoelde kanselarij gebruikten jaarstijl vast te stellen. Dezen arbeid heb ik den heer Zeper opgedragen, en bij het eind van het jaar, toen hij daarmede nog slechts enkele weken was bezig geweest, had het onderzoek reeds een rijken oogst van resultaten opgeleverd. Ik stel mij voor het werk nog eenige weken te doen voortzetten, totdat over elke kanselarij, die chronologische registers uit de middeleeuwen heeft nagelaten, een resultaat zal verkregen zijn. Wellicht zal zich vroeger of later de gelegenheid voordoen, om deze voor de Nederlandsche chronologie hoogst belangrijke resultaten ergens te publiceeren.

In mijn vorig jaarverslag berichtte ik Uwe Excellentie uitvoerig omtrent de aanvulling en voortzetting der hier gevormde collectie afgietsels van zegels van de bisschoppen en van de corporatiën van het Sticht. Dit werk, bij het begin van het afgeloopen jaar nog niet geheel gereed, kostte den heer Waller Zeper nog vrij wat tijd. Ten slotte is echter alles, nadat het afgieten afgeloopen was, weder op zijne plaats gebracht; in den loop van het jaar gelukte het bovendien, de collectie nog eenigszins aan te vullen. De verzameling telt thans 301 nummers; de lijst daarvan is achter mijn vorige jaarverslag gedrukt; zoodra dit geschied was, zijn alle afgietsels daarnaar genummerd en van opschriften voorzien, waarna de geheele collectie in de zegelladen geborgen is. Zij trok in het afgeloopen jaar reeds eenigszins de aandacht, daar het Rijksmuseum zijne collectie afgietsels van bisschoppelijke zegels en het Algemeene rijksarchief zijne verzameling van oude Nederlandsche stadszegels daaruit wenschten aan te vullen; beiden verkregen niet onbelangrijke vermeerderingen.

Mijn ambtgenoot in Groningen raadpleegde mij herhaaldelijk over de hier aanwezige jaren van de Staten van oorlog; naar aanleiding van de onderzoekingen voor het Krijgsgeschiedkundig archief, wenschte hij zich op de hoogte te stellen van de in de verschillende provinciale depots aanwezige deelen van deze hoogst belangrijke serieën, met de bedoeling, om mettertijd eene meer doelmatige verdeeling dier fragmenten over de verschillende

depôts tot stand te brengen. Ik heb den heer Feith daaromtrent herhaaldelijk ingelicht, maar nog niets naders omtrent de zaak vernomen.

Eene toevallige omstandigheid gaf mij aanleiding, om een onderzoek in te stellen omtrent den oorsprong van de middeleeuwsche indeeling van het Sticht in districten. Het is wel bekend, dat zoowel het Nedersticht als het Oversticht oudtijds verdeeld waren in verschillende districten, aan wier hoofd in het Nedersticht maarschalken, in het Oversticht drosten stonden, die gevestigd waren op de sloten van het Sticht. Tot nog toe heeft men, zoover ik weet, die districten steeds in verband gebracht met de oude gouwen; maar althans voor het Nedersticht levert deze constructie vele bezwaren. Ik heb er vroeger wel aan gedacht, of wij hier ook te doen zouden kunnen hebben met eene verdeeling op militairen grondslag, zooals de Vlaamsche kasteleinijen, die later in Duitschland meer dan eens zijn nagevolgd. Maar deze analogie schijnt evenzeer op bezwaren te stuiten. Zekerder schijnt de weg, om verband te zoeken met de organisatie der naburige bisdommen, en inderdaad bereikte ik zoodoende voorloopig een zeer bevredigend resultaat. In het Luiksche bisdom bleek men, evenals in het Nedersticht, te kennen „maréchaussées", in de bisdommen Münster en Osnabrück, evenals in het Oversticht, „Drosteien". De overeenkomst is in het oog vallend; naar het schijnt zal dus in deze richting verder gezocht moeten worden, om het probleem van den oorsprong dezer districten op te lossen.

De heer Dr. Oppermann, lector aan de Universiteit, die zijn onderwijs in de archivalische hulpwetenschappen der geschiedenis in de laatste paar jaren gegeven heeft in de lokalen van mijn bureau, berichtte mij bij het einde van het jaar, dat hij, zoo spoedig dit mogelijk was, zijne lessen wenschte over te brengen naar de nieuwe lokalen der Universiteits-bibliotheek, waar, volgens afspraak, een studielokaal met eene kleine vakbibliotheek (eene soort van historisch laboratorium) voor hem en zijne studenten zou worden ingericht. Ik begreep het gemak van eene dergelijke inrichting; maar toch hoorde ik het bericht met eenig leedwezen. Immers hoewel de sluiting van eene der beide leeskamers op twee dagen van elke week, bij de niet zeer groote beschikbare ruimte, soms wel eenig ongerief had veroorzaakt, had ik toch altijd gemeend, dit bezwaar gering te moeten achten tegenover het groote voordeel, dat de studenten in de geschiedenis aldus vanzelf niet alleen den weg naar het archief leerden vinden, maar ook vanzelf vertrouwd werden met de methode van onderzoek in het archief, — een voordeel zeker voor de jongelieden, maar niet minder voor het archief zelf, dat zoo-

doende meer bekend en meer bemind zou kunnen worden.

Een laatste voorval wensch ik onder deze rubriek nog aan Uwe Excellentie mede te deelen. In eene der laatste vergaderingen der rijksarchivarissen is uitvoerig gehandeld over de regeling van de bevoegdheid der rijksarchivarissen tot het geven van authentieke afschriften; de tot heden geldende methode van het geven van afschriften onder den archiefstempel bleek toen niet zonder bedenking te zijn, terwijl daarentegen de waarmerking van het ongezegelde afschrift door den rijksarchivaris in directen strijd bleek te zijn met de Zegelwet. Deze vraag kreeg onlangs voor mij praktisch belang, toen in het afgeloopen jaar de ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het Amersfoortsche kantongerecht mij verzocht om een authentiek extract uit de resolutiën der Staten van Utrecht, om te dienen als bewijs in eene procedure. De ambtenaar maakte bezwaar de zegelkosten te voldoen, en ik mijnerzijds had bezwaar, om, na het verhandelde over deze zaak in de vergadering van rijksarchivarissen, een ongezegeld stuk te onderteekenen. De moeilijkheid bleek ten slotte alleen opgelost te kunnen worden door het afleggen door mij ter terechtzitting te Amersfoort van eene mondelinge verklaring, dat het af te geven afschrift met de origineele resolutie overeenkwam; en derhalve werd ik gedagvaard, om ter terechtzitting te verschijnen. Nu derhalve de min voldoende regeling dezer zaak aanleiding blijkt te geven ook tot praktisch ongerief, meende ik, dat het urgent werd, dat eene definitieve beslissing daarover werd genomen; ik veroorloofde mij derhalve, Uwe Excellentie van het voorgevallene kennis te geven. Tot heden heb ik echter niets verder van de zaak vernomen.

V. *In druk uitgegeven bescheiden, behoorende tot het archief.*

De heer Jhr. W. A. Beelaerts van Blokland deed in de werken van het genootschap Gelre afdrukken een lijvigen bundel met extracten uit de Stichtsche, Gaasbeeksche en Overijselsche leenregisters betreffende goederen, gelegen in de provincie Gelderland. En de heer J. H. Hofman publiceerde in het *Archief van het aartsbisdom Utrecht* dl. XXXIII een in het diversorium van bisschop Rudolf opgenomen extract uit den ordinarius van den Dom.

VI. *Aanwinsten en verliezen.*

Bijzonder belangrijk is ditmaal deze rubriek wegens de reeds boven besproken aanwinst, die mijn depôt verkreeg door de lang begeerde overneming van de protokollen der Utrechtsche

notarissen tot 1811. In mijn vorige verslag deelde ik mede, dat bijzondere omstandigheden mij reeds in het begin van het jaar in de gelegenheid hadden gesteld, om, ter ontlasting van den bewaarder van het zéér overvulde protokollendepôt, dezen schat (als uitzondering) over te nemen, voorloopig echter slechts ondershands, terwijl de bewaarder tot nader order met het beheer zou belast blijven. Nadat de overgenomen stukken nauwkeurig gecollationeerd waren, werd echter een proces-verbaal van afgifte in duplo opgemaakt, onderteekend en uitgewisseld.

Zoo was ik dus feitelijk reeds eenige maanden in het rustig bezit der stukken, toen het Koninklijk Besluit van 23 Augustus 1907, waarbij de overbrenging der stukken werd gelast, door Uwe Excellentie officieel te mijner kennis gebracht werd. Toch gaf die kennisgeving mij nog tal van zorgen. Allereerst haastte ik mij thans natuurlijk, om de enkele protokollen van notarissen, die geresideerd hadden in plaatsen, thans tot de provinciën Zuid- en Noord-Holland behoorende, over te dragen aan den Algemeenen rijksarchivaris en den rijksarchivaris in Noord-Holland, terwijl door mij ook een schrijven gericht werd tot Burgemeester en Wethouders van Utrecht, houdende aanbod om de oude protokollen der Utrechtsche notarissen volgens het Koninklijk Besluit aan hen in bewaring te geven, indien zij dit wenschten. Het aanbod werd gaarne aanvaard, zoodat ongeveer $^2/_3$ van de in het begin van het jaar overgenomen registers eerlang het depôt weder verlaten zullen; de overdracht heeft nog geen plaats gehad, aangezien daartoe vooraf nog een paar kasten in het archiefdepôt der gemeente geplaatst bleken te moeten worden. Terwijl men daarmede bezig was, is vanwege de gemeente reeds gezorgd voor eene betere beschrijving der stukken, in verband met de boven aangeduide beschouwingen over de geschiedenis der notarieele protokollen; feitelijk is ook deze inventaris geheel omgewerkt. Bij het begin van het thans loopende jaar was de arbeid voltooid; de overdracht der ongeveer 2500 registers en de uitwisseling der processen-verbaal van overdracht zullen, zoodra de kasten gereed zijn, in enkele dagen kunnen plaats hebben (1).

Tegelijkertijd werd door mij ook de hand geslagen aan de aanvulling van de collectie protokollen. Van den Algemeenen

---

(1) Bij het verzenden van dit verslag heeft de overdracht, waartoe ik overeenkomstig artikel 7 van het bovengenoemd Koninklijk besluit door Uwer Excellentie's ambtsvoorganger gemachtigd ben, reeds zonder moeilijkheden plaatsgehad.

rijksarchivaris ontving ik de protokollen van eenige notarissen, vroeger opgenomen in de protokollendepôts te Leiden en te Haarlem en daarmede eenige jaren geleden door het Algemeene rijksarchief overgenomen, — met toezegging, dat hij mij eerlang nog hoopte toe te zenden eenige registers uit het protokollendepôt van Dordrecht, met welks overneming hij zich bezighield. Correspondentiën met de bewaarders der protokollendepôts te Rotterdam en te Amsterdam leidden tot de overdracht door den eersten van één protokol, terwijl de tweede mij berichtte, dat er bij zijn weten in zijn depôt niets berustte, dat voor overplaatsing hierheen in aanmerking kwam. Ook richtte ik brieven tot notarissen te Mijdrecht, Schoonhoven, Loopik en Kamerik en tot den heer Van Oordt van Bunschoten te Velp, die allen, naar men mij bericht had, nog protokollen onder zich hadden. Alleen de Mijdrechtsche notaris bleek mij echter een (omvangrijk) protokol te kunnen overdragen, — terwijl ook de heer Van Oordt van Bunschoten mij verplichtte door toezending van het protokol van een zijner voorvaders. — Het had mij getroffen, dat uit de kleine steden van het Sticht alleen van de Amersfoortsche notarissen en van die van Wijk bij Duurstede vele protokollen aanwezig waren. Renen, Montfoort en IJselstein waren bijzonder arm. De archieven der laatste twee steden zijn goed geordend, zoodat daar geen protokol meer berusten kan; te Renen is dit echter het geval niet. Ik heb mij derhalve om inlichtingen gewend tot den pas benoemden archivaris dezer gemeente, en ook tot mijnen ambtgenoot in Gelderland, omdat Renen een tijd lang schijnt behoord te hebben tot het ressort der Arnhemsche rechtbank. Van geen van beiden mocht ik echter tot heden antwoord ontvangen. — Het getal van notarissen afkomstige deelen en pakken, die na de overdracht der Utrechtsche stukken in mijn depôt zullen blijven berusten, bedraagt nagenoeg 1000.

Van den heer majoor L. C. van Kuyk te Amsterdam ontving ik nog ten geschenke een fragment, behoorende bij de ten vorigen jare geschonken leenregisters van Ter Aa, dat ik gaarne bij deze registers gevoegd heb. — De heer Mr. N. Beets te Amsterdam signaleerde mij eene groote teekening van H. Saftleven, voorstellende eene in 1672 afgebroken stadspoort van Renen en berustende in het Prentenkabinet te Weimar. Door de vriendelijke bemiddeling van den directeur gelukte het mij, van dit merkwaardige document eene goede photographie te verkrijgen. — Belangrijker echter was eene aanwinst, die ik uit Brussel verkreeg. Door een artikel in de *Revue des archives belges* werd het mij bekend, dat in de Bibliothèque royale aldaar berustte een in kleuren geteekende atlas, in de 2e helft der 16e eeuw ver-

vaardigd door den landmeter Christiaen Sgrooten, en waarin zich twee kaarten van het bisdom Utrecht bevonden. De directeur der bibliotheek had de goedheid, mij een betrouwbaren photograaph te Brussel te noemen, die gaarne bereid bleek reproducties der beide kaarten voor mijn bureau te vervaardigen. Eerlang werden de afdrukken in duplo ontvangen, zoodat ik in de gelegenheid was, om ook het Algemeene rijksarchief met een afdruk te verplichten.

Ook eenige „verliezen" kwamen in het afgeloopen jaar voor. In de eerste dagen van het jaar ontving ik van Uwe Excellentie eene gunstige beschikking op mijn vroeger gedaan voorstel tot afstand van eenige hier misplaatste archiefstukken aan verschillende depots. Dientengevolge kon ik aan den Algemeenen rijksarchivaris toezenden een afschrift van het verbaal der ambassade naar Venetië dd. 1628, dat hier blijkbaar niet behoorde, en twee registers met stukken betreffende het proces tusschen Groningen en de Ommelanden dd. 1639, afkomstig van den griffier Van Hilten, doch zeker niet behoorende tot het Statenarchief. Aan mijnen ambtgenoot in Limburg kon ik toezenden een register met stukken over een proces, gevoerd in 1638 naar aanleiding van een komplot tot verrassing van Maastricht, van onbekende herkomst, — aan mijnen ambtgenoot in Drente een afschrift eener sententie van den Raad van State dd. 1634 over de vraag, of de heerlijkheid Ruynen tot Drente behoorde, eveneens afkomstig van den griffiier Van Hilten. Aan het gemeente-archief van Utrecht zond ik toe afschrift eener sententie van het Hof tusschen het gasthuis Leeuwenberch en Jhr. A. de Wael dd. 1605, en eenige buurtceelen van de brandtrappen in de Zadelstraat, — aan het gemeente-archief van Amersfoort twee origineele stukken dd. 1629 en 1748, ingekomen bij den raad van Amersfoort, en een inventaris van het archief van het St. Agnietenconvent dd. 1642.

Bij de definitieve rangschikking der provinciale charters, waarvan boven sprake was, werden nog vier charters ontdekt, behoorende tot het archief van het St. Jans-klooster te Amersfoort; natuurlijk zijn deze naar het gemeente-archief opgezonden, om vereenigd te worden met de vele, vroeger hier ontdekte en aan dit archief afgestane charters van dit convent. — Ten vorigen jare had ik van mijnen ambtgenoot in Groningen eenige handschriften ten geschenke ontvangen, met machtiging om daarmede geheel naar bevind van zaken te handelen. Bij de beschrijving dier stukken in het begin van het jaar bleken mij twee bullen der Utrechtsche hoogeschool geschikt voor de gemeente-bibliotheek van Utrecht, aan wie ik ze toezond; terwijl ik de overige stukken vernietigde. — Door de vriendelijke inlichtingen van

een bezoeker bleek het toevallig, dat eene 18e eeuwsche teekening, gecatalogiseerd als een gezicht op Wijk bij Duurstede, in werkelijkheid voorstelde de stad Wijk bij Maastricht; met Uwer Excellentie's goedvinden is de teekening daarop overgedragen aan mijnen ambtgenoot in Limburg.

VII. *Uitslag der pogingen om afschriften te verkrijgen van belangrijke onuitgegeven bescheiden, voor het hoofdarchief der provincie van gewicht en berustende in andere binnen- en buitenlandsche archieven.*

Door de belangstellende welwillendheid van Dr. M. Schoengen (thans mijn ambtgenoot in Overijsel) werd mij gesignaleerd een handschrift van den bekenden Utrechtschen oudheidkundige Lapp van Waveren, thans bewaard in het bekende Gabbema-archief te Leeuwarden. Het bevatte afschriften van tal van oude Utrechtsche charters, waarvan de meeste mij echter, zooals te verwachten was, reeds bekend waren. Doch bij het onderzoek trof ik toch een paar oorkonden van vóór 1301 aan, die ik nog tijdig kon opgeven aan Dr. Brom, om ze althans in de voorrede zijner *Regestenlijst* te vermelden, terwijl ik ze deed afschrijven voor mijne collectie kopieën. Onder verscheidene afschriften van oorkonden uit het geheel verloren archief van het Utrechtsche Minderbroederskloosterkerk trokken verder in het handschrift nog enkele stukken mijne aandacht, omdat zij betrekking hadden op kapellen en fundatiën in de kloosterkerk; ik nam daarvan afschrift ten behoeve van de Utrechtsche gemeente-bibliotheek. Ook kon ik nog een paar afschriften uit het handschrift toezenden aan graaf Théodore de Renesse te Bilsen, ten behoeve van zijne rijke verzameling afschriften van stukken betreffende zijn geslacht.

VIII. *Gebruik van het archief gemaakt en inlichtingen verstrekt aan autoriteiten en particulieren.*

Vrij wat belangrijks heb ik Uwe Excellentie onder dit hoofd te berichten. Voor het reeds vroeger aan Uwe Excellentie gesignaleerde plan van Mr. C. Pijnacker Hordijk, om eene chronologische tabel te bewerken van de Utrechtsche prelaten tot 1300, kon ik ook in het afgeloopen jaar nog herhaaldelijk bijdragen leveren door het overzenden van materiaal, dat mij bekend werd; er schijnt gegronde hoop, dat het belangrijke werk in den loop van het thans aangevangen jaar zal gereedkomen. Vermelding verdient, dat zéér toevallig het groote nut eener dergelijke lijst voor de studie der Belgische chronologie juist onlangs werd betoogd in een opstel van den bekenden kanunnik

Callewaert te Brugge. — De hoogleeraar Pijper te Leiden gaat steeds voort met zijne (in vereeniging met zijne leerlingen ondernomen) bewerking van de talrijke charters van het archief van den Dom, belangrijk voor de geschiedenis van den aflaathandel; herhaaldelijk werden daartoe oorkonden ten gebruike opgezonden naar Leiden. — De vroeger door den heer pastoor Snelting ondernomen hoogst belangrijke arbeid (waarop ik reeds vroeger Uwer Excellentie's aandacht vestigde): het vervaardigen eener tabel van de geestelijken, die in de middeleeuwen in Holland en Zeeland gefungeerd hebben, getrokken uit de rekeningen van den officiaal van den aartsdiaken ten Dom, is tot mijn leedwezen opgegeven. Doch het is mij gelukt, een anderen bewerker voor dit zeer nuttige werk te vinden: het is de heer P. M. Grijpink te Amsterdam, die reeds lang ten behoeve van Mgr. J. J. Graaf te Ouderkerk materiaal verzamelt voor studiën in de *Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom Haarlem*. Onder toezicht van dezen bekenden kerkhistoricus, die zich zeer voor de zaak interesseert, is hij thans het geheele jaar door bezig geweest met het excerpeeren en afschrijven der rekeningen; maar het zeer omvangrijke werk nadert natuurlijk zijn einde nog niet. — Ook de reeds herhaaldelijk in deze verslagen vermelde arbeid van Mr. J. G. C. Joosting te Assen over de geschiedenis der kerkelijke rechtspraak is in het afgeloopen jaar weder ter hand genomen en belangrijk gevorderd. Naar het schijnt is het einde van het groote werk thans zelfs in het gezicht; althans ik verneem, dat het eerste deel der omvangrijke publicatie eerlang ter perse zal gaan. — Eene nieuwe studie, voor mijn depot van bijzonder belang, werd ondernomen door den heer Dr. J. H. Gosses te Amsterdam. Het is bekend, dat het belangrijke charter van 1040 over de gift van Groningen (dat voor eenige jaren door het Algemeene rijksarchief aan mijn depot is overgedragen) volgens Duitsche geleerden slechts een oud afschrift is van een echt origineel; Dr. Gosses heeft thans deze belangrijke questie (waarbij de reconstructie der oudste geschiedenis van Groningen van nabij betrokken is) opzettelijk nagegaan, en hij is (naar hij mij mondeling mededeelde) tot de verrassende conclusie gekomen, dat de beroemde oorkonde niet alleen geen echt origineel is, maar zelfs geen afschrift van een echt origineel: het stuk zelf moet *geheel* valsch zijn. Nu het onderzoek is afgeloopen, zie ik met groote belangstelling de uitvoerige uiteenzetting der bezwaren tegen de echtheid van het stuk tegemoet. — Een ander onderzoek van geheel anderen aard, dat echter ook de valschheid eener akte tot onderwerp heeft, werd ondernomen door mijn ambtgenoot Mr. R. Fruin, die daartooe herhaaldelijk stukken uit mijn depot te Middelburg raadpleegde. Zijn onderzoek betrof de bekende questie, of de

familie Van Borsselen van der Hooge in het midden der 18e eeuw terecht beweerd heeft af te stammen uit het aloude geslacht der heeren van Borsselen; het resultaat van het onderzoek, dat beslist ontkennend luiden moet, is nog niet gepubliceerd. — De heer Dr. G. van Doorslaer te Mechelen stelde een onderzoek in omtrent de geschiedenis van een rijk versierd koperen hek, in het begin der 16e eeuw door het Domkapittel besteld aan de bekende geelgietersfirma Van den Eynden te Mechelen, over wien hij bezig was eene studie te schrijven; het onderzoek heeft merkwaardige resultaten opgeleverd. — Nog vermeld ik de studie van Jhr. B. C. de Savornin Lohman, die zich ten doel stelt (voor zijn akademisch proefschrift) de bestudeering in bijzonderheden van de bestuursvormen in het gewest Utrecht gedurende de jaren 1795 vlg., met het oog op de vraag, of de inrichting der in deze periode in Nederland ontstane colleges al dan niet verwantschap vertoont met de vóór 1795 bestaan hebbende colleges. — De heer H. F. M. Huybers neemt zich (eveneens voor zijn akademisch proefschrift) voor, de geschiedenis van het bestuur van bisschop Jan van Arkel opnieuw te behandelen; doch ik heb nog niet vernomen, dat dit onderzoek begonnen is.

Een laatste onderzoek vermeld ik als curiosum: de heer Mr. T. Binnerts te Heerenveen verzocht mijne voorlichting over aard en inrichting der bisschoppelijke registers met het oog op een vonnis der rechtbank te Heerenveen, waarbij aan een door mij uit een dier registers genomen officieel extract bewijskracht werd ontzegd, *omdat* de akte in het bisschoppelijke register *niet onderteekend* was. Ik vermeld deze beslissing met eenigen nadruk, omdat daardoor (mocht deze meening elders gedeeld blijken te worden) de bewijskracht van resolutieboeken, transportregisters, leenregisters enz. enz. met ééne pennestreek te niet zou worden gedaan.

De genealogische onderzoekingen, ditmaal hier ingesteld, betroffen de familiën Schas, Van Muyden, Van Dam, De Bruyn, Ockerse, Van Uchelen, De Ridder, Zaal, Van Vloten, Van Helsdingen, Van Renesse, Pieck, Van Arkel, Ram van Schalkwijk en Ridder van Groenesteyn.

Vermelding verdient, dat de provinciale atlas in het afgeloopen jaar zeer dikwijls geraadpleegd werd, en wel (hetgeen bijzondere opmerking verdient) *uitsluitend* met het oog op de daarin bewaarde afbeeldingen van oude kasteelen. De heeren C. H. Peters uit 's-Gravenhage en J. van den Oudendijk Pieterse uit Gouda namen in het algemeen kennis van de hier bewaarde afbeeldingen van oude kasteelen; terwijl de heeren M. Onnes uit Amsterdam en Mr. W. H. Köhler uit Maarsen meer bepaald de afbeeldingen

van het oude kasteel Nyenrode bestudeerden en gedeeltelijk lieten reproduceeren. De heer Dr. C. Hofstede de Groot uit 's-Gravenhage kwam hier met een speciaal doel: hij raadpleegde de bekende groote serie 18e eeuwsche teekeningen van L. P. Serrurier, die talrijke afbeeldingen van oude kasteelen door R. Roghman heeft nagevolgd, met het doel om enkele onbekende teekeningen uit Roghman's serie (die eerlang door den heer De Groot zal worden in het licht gegeven) terecht te brengen.

Handschriften werden door mij ten gebruike verzonden naar: het Rijksmuseum te Amsterdam, het Algemeene rijksarchief en de rijksarchieven in Noord-Holland, Drente en Zeeland, het gemeente-archief van Leiden, de bibliotheken van Leiden en Amsterdam en de brandvrije archiefbewaarplaats der rechtbank te Almelo, en zulks ten behoeve van de heeren Dr. W. Vogelsang, Dr. L. V. Goemans, J. Craandijk, Mr. C. Pijnacker Hordijk, Mr. J. G. C. Joosting, Mr. R. Fruin, Mr. J. C. Overvoorde, Prof. F. Pijper, P. M. Grijpink, Dr. J. H. Gosses en Mr. G. J. ter Kuile. — Op de lijst van inrichtingen, aan wie ik dergelijke stukken voortaan zonder verlof kan toezenden, is door Uwe Excellentie ditmaal nog gebracht het waterschapshuis van Hunsingo te Onderdendam.

Omgekeerd ontving ik tijdelijk in depot stukken van het Algemeene rijksarchief, het rijksarchief in Noord-Brabant, het Burgerweeshuis te Arnhem en den heer G. C. D. d'Aumale baron van Hardenbroek te Driebergen, en zulks ten behoeve van de heeren Jhr. Mr. W. H. de Savornin Lohman, Jhr. Mr. E. A. van Beresteyn, G. J. Hoogewerff, H. J. Schouten, C. A. de Kruyff, W. J. P. de Lille Hogerwaard en Dr. A. J. van der Meulen.

IX. *Uitkomst van de bemoeiingen met gemeente-, waterschaps- en andere archieven.*

In den loop van het jaar ontving ik een bezoek van een belangstellend bezoeker van het archief van Renen, die zich beklaagde over den bijzonder ongunstigen toestand, waarin het omvangrijke archief dezer oude en niet onbelangrijke gemeente verkeerde. Ik antwoordde, dat mij zulks niet onbekend was, maar dat pogingen, indertijd van wege Gedeputeerde Staten op mijn verzoek beproefd, om verbetering in dezen verdrietigen toestand te brengen, steeds waren afgestuit op den onwil van het bestuur dezer toch niet onvermogende stad, dat niet wenschte, voor dit doel eenige opoffering te doen, terwijl het ook niet te verwachten was, dat ooit iemand bereid zou gevonden worden, om dit zeer volumineuse archief kosteloos te regelen. De mededeeling van mijn bezoeker, dat de tegenwoordige gemeente-

secretaris belang in de zaak stelde, gaf mij derhalve nog weinig hoop, dat eene nieuwe poging van mij thans beter zou slagen. Doch nog voordat die poging gewaagd werd, werden mijne pessimistische verwachtingen op heugelijke wijze beschaamd: niet lang na het bovenstaande gesprek ontving ik het bezoek van Dr. R. Jesse (vroeger verbonden aan 's Rijks museum van oudheden te Leiden), die mij kwam mededeelen, dat hij zich kosteloos had belast met de ordening en beschrijving van het gemeente-archief van Renen, waar hij thans gevestigd was, — voor welk werk hij mijne hulp en voorlichting kwam inroepen. Het is wel onnoodig te zeggen, dat hem die volgaarne werden toegezegd.

Gedeputeerde Staten richtten tot mij de vraag, of mij alhier ook iemand bekend was, die bevoegd en in staat was, om zich weder op den ouden voet te belasten met het ordenen en beschrijven van archieven van kleine gemeenten en waterschappen in deze provincie, en zulks naar aanleiding van een verzoek om regeling, door het bestuur van het waterschap Snel en Polanen tot H.H. Gedeputeerden gericht. De commies van mijn bureau scheen voor dit werk nog niet in aanmerking te moeten komen, omdat het stellig méér dringend was, dat hij zijn akademisch proefschrift voltooide. Maar ik vond den bekwamen ambtenaar van het gemeente-archief Mr. W. C. Schuylenburg bereid, om *voor ditmaal* aan het verzoek van Gedeputeerden gevolg te geven. Al betreur ik het, dat de zaak van de regeling der kleine archieven in dit gewest derhalve voorloopig nog niet weder ter hand genomen kan worden, verheugt het mij toch zeer, dat althans de urgente regeling van dit archief afgedaan is kunnen worden.

De burgemeester van Bunnik berichtte mij in het afgeloopen jaar, dat er in het archief zijner gemeente nog oude rechterlijke stukken aanwezig waren. Bij een dientengevolge door mij aan dit archief gebracht bezoek bleek deze mededeeling echter niet juist. Daar het geheele archief, dat eerst enkele jaren geleden geheel geordend en geïnventariseerd is, door mij op den zolder werd aangetroffen, opgestapeld op hoopen, richtte ik tot den burgemeester een schrijven om hem op te wekken tot het aanschaffen van een paar archiefkasten voor het ordelijk plaatsen der stukken. Zijn EdelAchtb. wilde mij de toezegging doen, dat hij in de aangeduide richting zou werkzaam zijn. — De burgemeester van Benschop verzocht in het afgeloopen jaar een nummer van het hier gedeponeerde archief zijner gemeente ter inzage te ontvangen. Ten slotte is dit stuk te Benschop gebleven en dus van den archiefinventaris afgevoerd. — De regeling van het archief der heerlijkheid Ter Aa is, na de bijvoeging van de later aan mij

toegezonden stukken, die eene geheele omwerking van den nieuwen inventaris ten gevolge heeft gehad, afgeloopen. Het archief is echter, wegens huiselijke omstandigheden van den eigenaar, nog niet teruggezonden.

Eene laatste aangelegenheid, van bijzonder belang, verdient hier ten slotte vermelding; ik bedoel de reeds lange jaren aanhangige ruiling van archieven met België, die in het afgeloopen jaar opnieuw aan de orde kwam. In het voorjaar ontving ik een schrijven van den heer Dr. L. T. Goemans te 's-Gravenhage, die door de Belgische regeering uitgezonden was tot opsporing van archiefstukken in onze openbare depots, voor de Belgische geschiedenis van belang. Onder de stukken in mijn depot, waarvan Dr. Goemans overzending naar het Algemeene rijksarchief verzocht, bevond er zich één, dat eenige jaren geleden door mij op Uwer Excellentie's last was overgedragen aan het Algemeene rijksarchief, om te dienen bij eene eventueele uitwisseling van archiefstukken met België, aangezien het bedoelde stuk (eene belangrijke minuut der Aartshertogen) bepaaldelijk in een der Belgische depots tehuis behoorde. Dit voorval gaf mij aanleiding, om deze aangelegenheid nader te overwegen; het verheugt mij derhalve bijzonder, dat zij in de laatste vergadering van rijksarchivarissen is ter sprake gekomen en dat nagenoeg eenstemmig tot Uwe Excellentie het verzoek gericht is, om de zaak opnieuw te entameeren en daartoe het initiatief te nemen door de benoeming eener commissie, samengesteld uit door de wederzijdsche regeeringen benoemde deskundigen. Ik hoop hartelijk, dat eventueele pogingen van Uwe Excellentie, om langs dezen weg het groote doel te bereiken, met succes bekroond zullen worden.

De rijksarchivaris in Utrecht,
S. Muller Fz.

Bijlage.

INVENTARIS VAN DE ARCHIEVEN DER NOTARISSEN, DIE VOOR 1811 GERESIDEERD HEBBEN IN DE PROVINCIE UTRECHT.

---

1. Akten van benoeming van notarissen te Montfoort, Breukelen, Jutfaas, Kokkengen, Mijdrecht en Westbroek. 1760—1800. 6 charters.

2. Registers van notarieele protokollen, berustende in het archief van het Hof van Utrecht. (18e en 19e eeuw.) 2 stuks in 1 portefeuille.

Amersfoort.

3. Losse akten van den notaris Evert van der Schuer. 1604, 1607. 1 portefeuille.

4. Archief van den notaris Johan van Ingen, als:

   a. Protokol. 1607—1651. 4 deelen.
   b. Uitkoopen, maaggescheiden, koopakten van vaste goederen enz. 1606—1656. 12 deelen.

5. Protokol van den notaris Anthony Moll. 1620—1636. 5 liassen in 3 portefeuilles.

6. Archief van den notaris Evert van Mulenborch, als:

   a. Protokol. 1623—1624. 1 deeltje.
   b. Verschillende akten. 1619—1622, 1628—1629; met 2 losse akten dd. 1607, 1612. 2 liassen in 2 portefeuilles.

7. Archief van den notaris Johan Moll, als:
   a. Protokol. 1624—1627, 1629—1643. Met index. 14 deelen.
   b. Concepten van (diverse) notariale acten. 1625—1642. 12 liassen in 3 portefeuilles.

   N.B. J. Moll was achtereenvolgens notaris te Utrecht, Vreeswijk en Amersfoort: zie hierna n°. 164.

8. Archief van den notaris Cornelis van Ingen, als:
   a. Protokol. 1632—1664. 4 deelen.
   b. Verschillende akten. 1638—1646, 1652—1664, 1670—1673. 4 liassen in 4 portefeuilles.

9. Protokol van den notaris Reynier van Ingen. 1647—1670. 9 deeltjes.

10. Archief van den notaris Rijck van Velsen, als:
    a. Protokol. 1648—1651. 2 deelen.
    b. Losse akten. 1649—1651. 1 portefeuille.

11. Archief van den notaris Dirck de Romare, als:
    a. Protokol. 1649—1659, 1660—1662. 10 deeltjes.
    b. Coopcedullen, notariëele acten en contracten. 1652—1663. 2 liassen in 1 portefeuille.
    c. Alderhande acten. 1652—1655, 1657—1663. 1 omslag en 1 lias in 1 portefeuille.

    N.B. D. de Romare was achtereenvolgens notaris te Wijk bij Duurstede en te Amersfoort: zie hierna n°. 67.

12. Archief van den notaris Cornelis Caen, als:
    a. Protokol. 1651—1702. 17 deeltjes.
    b. Minuten van contracten, coopcedullen enz. 1651—1669, 1673—1703. 8 liassen in 3 portefeuilles.

13. Archief van den notaris Willem Visscher, als:
    a. Protokol. 1661—1663, 1673—1700. 3 deelen.
    b. Notariale acten ende contracten. 1660—1700. 5 liassen in 3 portefeuilles.

14. Protocol van den notaris Jacob Morray. 1664—1672. 1 deel.

15. Archief van den notaris Gerard van Swynevoort, als:
    a. Protokol. 1664—1714. 3 deelen.
    b. Allerhande acten. 1669—1672, 1677—1680, 1684—1690, 1697—1710. 4 deelen.

16. Archief van den notaris Anthonis van Brinckesteyn, als:
   a. Protokol. 1667—1693. 6 deelen.
   b. Allerhande notariëele acten en contracten. 1664—1693. 27 liassen in 9 portefeuilles.
   Met indices op protokol en liassen. 3 deelen.

17. Archief van den notaris Bartholomeus Hagen, als:
   a. Protokol. 1667—1689, 1693—1694, 1698—1699, 1702—1706. 7 deelen.
   b. Koopcedullen en andere akten. 1666—1717. 6 deelen.
   c. Inventarissen en boedelcedullen. 1668—1708. 1 deel.

18. Protokol van den notaris Dirck van Ommeren. 1674—1704. 3 deelen.

19. Archief van den notaris Anthonie van Raalt, als:
   a. Protokol. 1677—1682. 3 deeltjes.
   b. Alderhande acten ende contracten. 1676—1697. 1 lias in portefeuille.

20. Archief van den notaris Richard Saab, als:
   a. Protokol. 1677—1703. 1 deel.
   b. Allerlei akten. 1680—1686, 1695—1701. 2 deelen.

21. Archief van den notaris Rogier Camerbeeck, als:
   a. Protokol. 1678—1727. 3 deeltjes.
   b. Actens notariael. 1679—1697, 1703, 1704, 1707, 1709, 1713, 1716, 1719, 1720, 1724—1728. 2 liassen in 1 portefeuille.

22. Archief van den notaris Antoni Bloeylanth, als:
   a. Protokol. 1684—1704. 1 deel.
   b. Allerlei akten. 1684—1703. 8 liassen in 2 portefeuilles.

23. Archief van den notaris Johan de Goeye, als:
   a. Conditiën van gerechtelycke ende andere vercopingen. 1685—1694. 1 lias in portefeuille.
   b. Allerlei acten. 1694—1738. 4 deelen.

24. Archief van den notaris Assuerus Schut, als:
   a. Protokol. 1690—1697. 1 deeltje.
   b. Allerlei akten. 1683—1684, 1686—1698. 1 lias in portefeuille.

25. Archief van den notaris Godert van Brinckesteyn, als:
   a. Protokol. 1693—1699. 4 deeltjes.
   b. Minuyten van alderhande acten ende contracten. 1693—1699. 6 liassen in 2 portefeuilles.

26. Archief van den notaris Anthoni van Goudoever, als:
   a. Protokol. 1694—1697, 1699—1710. 2 deelen.
   b. Machtigingen. 1694—1738. 1 deel.
   c. Koopconditiën. 1694—1712. 1 deel.
   d. Testamenten. 1695—1732. 1 deel.
   e. Huwelijksche voorwaarden. 1694—1728. } 1 deel.
   f. Maaggescheiden. 1694—1732. }

27. Archief van den notaris Eduard Jordaen van Coeverden, als:
   a. Protokol. 1701—1730. 4 deelen.
   b. Allerlei akten. 1700—1736. 1 lias in portefeuille.

28. Archief van den notaris Eduard Harthoorn, als:
   a. Protokol. 1706—1718. 1 deel.
   b. Allerlei akten. 1707—1718. 6 liassen in 1 portefeuille.

29. Archief van den notaris Erasmus van Goudoever, als:
   a. Protokol. 1707—1721. 6 deeltjes.
   b. Alderhande actens, contracten etc. 1705—1757. 33 liassen in 9 portefeuilles.
   Met index op protokol en liassen. 1 deel.

30. Allerlei akten, gepasseerd voor den notaris Arnold van der Maath. 1712—1717, 1719—1725. 6 liassen in 1 portefeuille.

31. Archief van den notaris Steven van Brinckesteyn, als:
   a. Protokol. 1712—1730. 2 deelen.
   b. Allerley actens en contracten. 1705, 1711, 1713—1754. 12 deelen.
   Met 2 indices (de tweede in duplo).

   N.B. Volgens de indices (beiden loopende over het protokol van 1712—1730 en over de losse akten van 1705—1754) bevat het archief „huwelyxvoorwaarden, testamenten, codicillen, procuratiën, coopcedullen, huurcedullen en allerley actens en contracten", — verdeeld over „'t prothocol" en de „andere notariele actens" „aen de lias". — De 1e index is vervaardigd op de „naamen" (voornamen) der personen, de 2e op de „vannen off toenamen" (geslachtsnamen).

32. Archief van den notaris Johan Harderwijk, als:
   a. Protokol. 1716—1732. 3 deelen.
   b. Allerlei akten. 1716—1729. 1 deel.

   N.B. De serie *b* bevat uitsluitend grossen van onderhandsche akten, die (om onbekende redenen) onder den notaris zijn blijven berusten. Het protokol *a* bevat daarentegen reeds sedert 1716 niet alleen minuten van notariëele akten, maar ook van onderhandsche, die niet voorkomen in de serie *b*. Sedert 1729 zijn *alle* akten vereenigd in de serie *a*.

33. Archief van den notaris Volcquen Saab, als:
   a. Protokol. 1716—1729. 1 deel.
   b. Allerlei akten (later protokol). 1716—1746. 3 deelen.
   c. Allerlei akten. 2e serie. 1730—1742. 1 deel.

   N.B. In het protokol *a* zijn uitsluitend notariëel opgemaakte akten opgenomen. Daarnaast is dadelijk in 1716 geopend eene verzameling van allerlei onderhandsche akten, waarin echter tot 1729 ook notarieele akten zijn opgeteekend, die niet in het protokol voorkomen. Met het jaar 1730 wordt dit tweede register uitsluitend bestemd voor de notarieele akten, terwijl voor de onderhandsche akten eene derde serie *c* geopend wordt. Sedert 1742 wordt echter deze laatste serie weder verlaten en worden dus alle akten vereenigd in de serie *b*.

34. Allerlei akten, gepasseerd voor den notaris Wessel Craanen. 1717—1720, 1722—1724. 4 liassen in 1 portefeuille.

35. Protokol van den notaris Anthony van Veerssen. 1718—1765. Met index. 12 deelen.

   N.B. Bevat zoowel notarieele als onderhandsche akten, door elkander.

36. Protokol van den notaris Gerard van Wisselingh. 1725—1734, 1736—1756. Met index. 9 deelen.

   N.B. Bevat notarieele akten, waartusschen ook *enkele* onderhandsche akten.

37. Protokol van den notaris Abraham van Bemmel. 1728—1784. Met index. Hierbij losse akten van dezen notaris over 1730—1780. 19 deelen en 1 portefeuille.

38. Protokol van den notaris Anthony Methorst. 1729—1788. Met chronologischen index en naamregister. 40 deelen en 2 portefeuilles.

39. Allerley actens, gepasseerd voor den notaris Jan Gijsbert Methorst. 1743—1766. 22 liassen in 7 portefeuilles.

40. Allerley acten en contracten, gepasseerd voor den notaris Anthony van Brinkesteyn. 1747—1771. Met index. 3 deelen.

N.B. Bevat volgens den index „huwelycxvoorwaarden, testamenten, codicillen, procuratiën, huurcedullen als anders".

41. Protokol van den notaris Cornelis van Deventer. 1751—1771. 3 deelen.

42. Protokol van den notaris Wilhelmus Gualterus van Veerssen. 1756—1785. Met index. 7 deelen.

43. Protokol van den notaris Anthony Voskuyl. 1758—1809. Met index over 1799—1810. 40 deelen en 1 portefeuille.

44. Protokol van den notaris Mr. Cornelis Pannekoek. 1766—1805. Met index. 3 deelen.

45. Protokol van den notaris Gijsbert Gerrit Methorst. 1768—1793. 8 deelen.

46. Protokol van den notaris Cornelis Suyck. 1769—1805. 27 deelen.

47. Protokol van den notaris Mr. Jan Both Hendriksen. 1771—1787. 4 deelen.

48. Protokol van den notaris Hendrik ter Horst. 1771—1794. 2 deelen.

49. Protokol van den notaris Gerrit Vogelesang. 1775—1808. Met index. 30 deelen.

50. Protokol van den notaris Simon van Wisselingh. 1777—1811. 9 portefeuilles.

51. Protokol van den notaris Mr. Daniël Sas. 1778—1799. 1 portefeuille.

52. Protokol van den notaris Mr. Jan de Louter. 1797—1811. 7 deelen en 2 portefeuilles.

N.B. Zie het protokol over 1811—1832 in het protokollendepot.

53. Protokol van den notaris Mattheus Houtkamp. 1801—1807. 4 deelen.

54. Protokol van den notaris Gerardus van Kleeff. 1808—1811. 3 deelen en 1 portefeuille.

55. Protokol van den notaris Elbert Jan van Wisselingh. 1809—1811. 3 deelen.

N.B. Zie het protokol over 1811—1819 in het protokollendepot.

Renen.

56. Protokol van den notaris Johan Gilpin. 1651—1672. 1 portefeuille.

57. Protokol van den notaris Jacob Boumeister. 1655—1678. Met inventaris. 1 portefeuille.

N.B. Bevat volgens den inventaris (losse) «testamenten, codicillen, uytterste willen, procuratiën ende andere notariële acten».

58. Protokol van den notaris Adriaen van Wijck. 1674—1704. 3 deelen en 1 portefeuille.

59. Protokol van den notaris Gerard Verwey. 1675—1682. 1 portefeuille.

60. Protokol van den notaris Gerard van Zwoll. 1696—1728. 1 deel.

61. Protokol van den notaris Adriaan Pieter Keppel. 1730—1732. 1 deel.

N.B. A. P. Keppel was notaris te Renen 1730 — Juli 1732, — en te Amerongen October 1732—1753.

62. Protokol van den notaris Johan Boon. 1737—1779. 2 deelen.

Wijk bij Duurstede.

63. Protokol van den notaris Petrus Bosch. 1621—1626. Met afschriften over 1620—1636. 2 deelen.

64. Notariale acten, gepasseerd voor den notaris Johan van Sandick. 1639, 1650, 1652, 1653, 1655, 1659, 1661, 1662, 1665, 1666, 1668, 1670—1672, 1674—1692. 32 liassen in 6 portefeuilles.

N.B. De index van dit protokol is te vinden bij het protokol van Cornelis van Sandick (hierna nº. 69). De laatste lias dezer verzameling bevat ook akten van dezen notaris over 20 Juli--28 December 1692.

65. Testament, gepasseerd voor den notaris Jacob van Bijller. 1640. 1 stuk in portefeuille.

66. Protocol van den notaris Samuel de Romare. 1647—1650. 1 deel.

67. Archief van den notaris Dirck de Romare, als:

a. Coopcedullen, notarieele acten en contracten. 1649—1651. 1 portefeuille.

b. Alderhande acten. 1649—1650. 1 portefeuille.

N.B. Zie het protokol over 1649—1652 onder Amersfoort (nº. 11), waar deze notaris zich later vestigde.

68. Allerlei akten, gepasseerd voor den notaris Mr. Nicolaes Keppel. 1688—1699. 1 lias in portefeuille.

69. Notariale acten, gepasseerd voor den notaris Cornelis van Sandick. 1693—1740. Met index. 48 liassen (in 11 portefeuilles) en 1 deel.

N.B. Zie akten over 20 Juli—28 December 1692: hiervoor nº. 64.

70. Allerlei akten, gepasseerd voor den notaris Bastiaen van Schalkwijk. 1699—1737. 39 liassen in 3 portefeuilles.

71. Protokol van den notaris Henricus de Graaff. 1737—1746. 8 liassen in 2 portefeuilles.

72. Allerlei akten, gepasseerd voor den notaris Anthony Adriaen Middelcoop. 1741—1746. 1 portefeuille.

73. Protokol van den notaris Hendrik Hollingèrus van Lansbergen. 1746—1748. 1 portefeuille.

74. Protokol van den notaris Mr. Adrianus Esselinck. 1747—1758. Met index. 1 portefeuille en 1 deel.

75. Protokol van den notaris Mr. François Cornelis Toelaer. 1748—1749. 2 deelen.

76. Protokol van den notaris Mr. Jan Jacob Hooft. 1750. 1 deel.

77. Protokol van den notaris Mr. Jan Philip van Borrevelt. 1751—1752. 1 lias (in portefeuille).

78. Protokol van den notaris Mr. Joan Teschemaker. 1752—1778. Met index. Hierbij losse akten over 1742—1753, 1756, 1759, 1760, 1762, 1764, 1765, 1772, 1774, 1775, 1777—1785, 1787—1789, 1791—1794. 8 deelen en 1 portefeuille.

79. Protokol van den notaris Mr. Nicolaes van Ossenberch. 1760—1799. Met index over 1760—1795. 2 deelen en 3 portefeuilles.

80. Protokol van den notaris Abraham Wtenweerde. 1761—1777. Met index. 3 portefeuilles.

81. Protokol van den notaris Leendert van Schaik. 1780—1811. 14 deelen en 3 portefeuilles.

N.B. Zie het protokol over 1811—1832 in het protokollendepot.

82. Akte, gepasseerd voor den notaris Willem Popkens. 1789. 1 stuk (in portefeuille).

Montfoort.

83. Archief van den notaris Jan van Cortenes, als:

a. Protokol. 1617—1655. 1 deel.

b. Formulierboeken. 3 deelen.

N.B. Het protokol bevat ook enkele akten van den notaris Georgius van Cortenes.

84. Protokol van den notaris Georgius van Cortenes. 1643—1695. 9 deelen en 1 portefeuille.

N.B. Zie ook hiervoor n°. 83.

85. Protokol van den notaris Abraham van Zoelen. 1692—1723. 3 portefeuilles.

86. Losse akten, gepasseerd voor den notaris Nicolaas van de Poll. 1716—1721. 1 portefeuille.

87. Protokol van den notaris Dirk Swartendijk. 1716—1743. Met index. 5 deelen.

88. Losse akten, gepasseerd voor den notaris Nicolaes de Coole. 1724—1728. 1 portefeuille.

89. Protokol van den notaris Nicolaas Foreest. 1724—1732. 1 deel en 1 portefeuille.

90. Losse akten, gepasseerd voor den notaris Mr. Carel van Hees. 1767—1783. 1 portefeuille.

N.B. De notaris Van Hees, gevestigd te Utrecht, passeerde deze akten te Montfoort, waar hij ook geadmitteerd was.

91. Protokol van den notaris Quirinus Havick. 1785—1793. 3 deelen.

92. Archief van den notaris Willem Grootveldt, als:

a. Protokol. 1801—1811. 5 deelen.

b. Condities van verkooping en verpachting. 1805—1810. 1 portefeuille.

N.B. Zie het protokol van dezen notaris over 1811—1822 in het protokollendepot te Rotterdam.

IJselstein.

93. Protokol van den notaris Charles van der Strepen. 1614—1619. 1 deel.

Ter Aa.

94. Protokol van den notaris Johannes Boomhoff van Zeelst. 1782—1783. 1 portefeuille.

Abcoude.

95. Protokol van den notaris Arent Veenman. 1685—1705. 1 deel.

96. Protokol van den notaris Antipas Tredee. 1718—1771. 20 deelen.

97. Protokol van den notaris Jacob Gousset. 1719—1722, 1726—1735, 1737—1740, 1742, 1743. 1 portefeuille.

98. Protokol van den notaris Huibert Hoogeveen. 1758—1766. 1 deel.

99. Protokol van den notaris Florens Eilbracht. 1769—1772, 1775—1782. 4 deelen en 2 portefeuilles.

100. Protokol van den notaris Wilhelmus van Gulpen. 1778—1810. 16 deelen.

N.B. Zie het protokol over 1811—1814 in het protokollendepot.

Amerongen.

101. Protokol van den notaris Godert van den Doorslag. 1669—1685. 2 deelen.

102. Protokol van den notaris Marcus Renssen. 1685—1699. 1 deel.

103. Protokol van den notaris Adriaen van Hardenbergh. 1694—1706. 1 deel.

N.B. Deze notaris is in Juni 1694 hierheen verhuisd van Utrecht: zie de rest van zijn protokol (over 1691—1694) onder Utrecht.

104. Protokol van den notaris Mr. Godert Quint. 1699—1729. 1 deel.

105. Protokol van den notaris Adriaan Pieter Keppel. 1732—1753. 1 deel.

N.B. Deze notaris verhuisde in 1732 uit Renen hierheen: zie zijn vroeger protokol (over 1730—1732) hiervoor onder n°. 61.

106. Protokol van den notaris Jan Jacob van Straten. 1772—1786. 4 deelen.

107. Protokol van den notaris Jan Willem Gerrit Goldbach. 1790—1800. 1 deel.

Baarn.

108. Protokol van den notaris Frans Pen. 1800—1811. 3 deelen en 6 portefeuilles.

N.B. Zie het protokol over 1811—1840 in het protokollendepot.

Breukelen.

109. Protokol van den notaris Hendrik Verwoert. 1691—1715. 4 deelen.

110. Protokol van den notaris Barent Kennewech. 1706—1730, 1734—1735. 1 deel.

N.B. Deze notaris was aanvankelijk gevestigd te Utrecht (zie aldaar); in 1693 verhuisde hij naar Amsterdam en in 1706 van daar naar Breukelen, waar hij in 1736 overleed; tusschen 1730 en 1734 woonde hij echter te Gouda.

111. Protokol van den notaris Jan van der Horst. 1711—1727. 3 deelen.

112. Protokol van den notaris Joan Stoesak. 1740—1792. 2 deelen.

113. Protokol van den notaris Rijk Kasteleyn Jr. 1741—1765. 3 deelen.

114. Protokol van den notaris Cornelis van der Linden. 1787—1800. Met index. 3 deelen en 1 portefeuille.

115. Archief van den notaris Pieter Augustus Voigt, als:

a. Protokol. 1802—1810. Met index. 6 deelen en 1 portefeuille.

b. Veilconditiën. 1802—1805. 1 deel.

N.B. Zie het protokol over 1811—1839 in het protokollendepot.

Demmerik.

116. Protokol van den notaris Adriaan Loover. 1676—1696. 5 deelen.

N.B. De oudste in dit protokol aanwezige akten (over 1671—1673) zijn gepasseerd te Snelrewaard, waar deze notaris toen gevestigd was; daarna volgen twee akten, door hem gepasseerd in het leger; in 1676 vestigde hij zich te Demmerik.

117. Protokol van den notaris Antoni Smits. 1697—1718. 2 deelen.

Eemnes.

— Protokol van den notaris Petrus Lieffs. 1658—1661.

N.B. Zie dit protokol onder Utrecht.

118. Protokol van den notaris Willem Verwey. 1702—1727. 2 deelen.

N.B. Deze notaris resideerde te Utrecht (zie aldaar); de akten, te Eemnes gepasseerd, zijn door hem echter afzonderlijk ingebonden.

119. Protokol van den notaris Johannes van Keiserswaart. 1751—1797. 9 deelen.

Jutfaas.

120. Protokol van den notaris Gerard Bredie. 1694—1710. 1 portefeuille.

N.B. Deze notaris verhuisde in Juli 1710 naar Utrecht: zie zijn protokol over 1710—1733 aldaar.

121. Protokol van den notaris Adrianus Swenker. 1800—1809. 4 deelen.

Kabauw.

122. Protokol van den notaris Lambart van Elk. 1810—1811. 1 portefeuille.

N.B. De akte n°. 6 ontbreekt. Zie het protokol over 1811—1817 in het protokollendepot te Rotterdam.

Kamerik.

— Protokol van den notaris Hubert van Gorcum. 1669—1673, 1674—1676.

N.B. Dit protokol berust in het Algemeene rijksarchief te 's-Gravenhage, onder Woerden, waar deze notaris later resideerde.

123. Protokol van den notaris Jan van der Pant. 1721—1771. 6 deelen en 1 portefeuille.

Kokkengen.

124. Protokol van den notaris Nicolaes Voordewint. 1690—1709. 1 deel.

125. Protokol van den notaris Hendrik Bilstijn. 1714—1759. 8 deelen.

126. Protokol van den notaris Pieter Verwey. 1715—1733. 2 deelen.

127. Protokol van den notaris Dirk van Schaardenburg. 1760—1811. 15 deelen.

128. Protokol van den notaris Jan Pietersz. 1800—1802. 1 portefeuille.

Leersum.

129. Protokol van den notaris Simon de Moy. 1698—1716. 1 portefeuille.

Leusden.

130. Protokol van den notaris Jan van den Hengel. 1803—1811. 4 portefeuilles.

Loenen.

131. Protokol van den notaris Johan Adolph Winkler. 1754—1756. 1 portefeuille.

132. Protokol van den notaris Mr. Krijn Hoogeveen. 1792—1806. 1 deel.

N.B. Deze notaris verhuisde in 1799 naar Utrecht.

133. Protokol van den notaris Mr. Johannes Sanderson. 1803—1810. Met index. 2 deelen en 1 portefeuille.

N.B. Zie het protokol over 1811—1846 in het protokollendepot.

Maarssen.

134. Protokol van den notaris Mr. Cornelis Swildens. 1700—1710. 2 deelen.

135. Protokol van den notaris Johannes de Jong. 1722—1750. 9 deelen.

136. Protokol van den notaris Johannes van Eeten. 1751—1755. 1 deel.

137. Protokol van den notaris Marten van den Helm. 1768—1788. 9 deelen.

138. Protokol van den notaris Theodorus van der Vliet. 1799—1809, 1811. Met index over 1807—1811. 3 portefeuilles.

N.B. Zie het protokol over 1811—1828 in het protokollendepot.

Maarsseveen.

139. Protokol van den notaris Jasper van den Helm. 1789—1811. 20 deelen.

140. Protokol van den notaris Fredrik Hendrik van den Helm. 1808—1811. 2 deelen.

N.B. Zie het protokol over 1811—1854 in het protokollendepot.

Mijdrecht.

141. Protokol van den notaris Frans van der Meer. 1664—1700. 13 deelen.

142. Protokol van den notaris Anthony van der Meer. 1677—1717. 24 deelen.

143. Protokol van den notaris Dirck van der Scholl. 1699—1734. 1 deel.

144. Protokol van den notaris Geerardt van Ette. 1720—1754. 23 deelen.

145. Protokol van den notaris Gijsbert van Bork. 1764—1781, 1783—1792. 27 deelen.

N.B. Deze notaris verhuisde in Mei 1764 naar Wilnis: zie zijn protokol over 1752—1764 aldaar onder nº. 169.

146. Protokol van den notaris Samuel Heshusius de Variencour. 1778—1786. 2 deelen en 1 portefeuille.

147. Protokol van den notaris Dirk van Bork. 1779—1787. 5 portefeuilles.

148. Archief van den notaris Adrianus Verdam, als:

a. Protokol. 1792—1810. Met index over 1809 en 1810. 17 deelen en 3 portefeuilles.

b. Veilconditiën. 1801—1808, 1810. Met index over 1809 en 1810. 8 deelen en 2 portefeuilles.

N.B. Zie het protokol over 1811—1823 bij den notaris Van der Heyden te Mijdrecht.

Nichtevecht.

149. Protokol van den notaris Willem van Lingen. 1749—1765. 3 deelen.

Oostveen.

150. Protokol van den notaris Johan Swaving. 1732—1763. 3 deelen.

Oudhuizen.

151. Protokol van den notaris Felix ten Brinck. 1691—1701, 1703—1711. 1 deel.

N.B. Deze notaris is in 1703 verhuisd naar Utrecht.

Snelrewaard.

— Protokol van den notaris Adriaan Loover. 1671—1673.

N.B. Zie dit protokol onder Demmerik (nº. 116).

Soest.

152. Losse akten, gepasseerd voor den notaris Johan Schoutten. 1641. 1 portefeuille.

153. Losse akten, gepasseerd voor den notaris Willem Jan Schoutten. 1660—1667. 1 portefeuille.

154. Protokol van den notaris Barent Coster. 1677—1687. 2 deelen.

155. Protokol van den notaris Zeeger de Beer. 1803—1809. 1 deel.

Veenendaal.

156. Protokol van den notaris Christoffel Boumeister. 1681—1703. Met index. 4 portefeuilles.

157. Protokol van den notaris Elias Verschuyr. 1704—1746. 7 portefeuilles.

158. Protokol van den notaris Jan Smith. 1748—1780. 8 deelen.

159. Protokol van den notaris Jan Smith. 1780—1811. 6 deelen en 5 portefeuilles.

N.B. Zie het protokol over 1811—1828 in het protokollendepot.

160. Protokol van den notaris Wulphert van Ginkel. 1801—1811. 1 deel.

N.B. Zie het protokol over 1811—1831 in het protokollendepot.

Vreeland.

161. Protokol van den notaris Piter Praet. 1648—1656. 1 deel.

162. Protokol van den notaris Willem Veenman. 1648—1659. 1 deel.

163. Protokol van den notaris Henrik Meïdes de Leeuw. 1767—1782. 2 portefeuilles.

Vreeswijk.

164. Archief van den notaris Johan Moll, als:

a. Protokol. 1617—1620. 1 deel.

b. Concepten van (diverse) notariale acten. 1618—1622. 2 liassen in 1 portefeuille.

N.B. Deze notaris was van 1617—November 1618 notaris te Utrecht, en van 1624—1643 te Amersfoort: zie aldaar no. 7.

165. Protokol van den notaris Arnoldus de Voornen. 1675—1705. 5 deelen.

Werkhoven.

166. Protokol van den notaris Jan van Reumst. 1671—1714. 1 deel.

Westbroek.

167. Protokol van den notaris Arnoldus de Rooy. 1800—1811. 1 deel.

N.B. Zie het protokol over 1811—1812 in het protokollendepot.

Wilnis.

168. Protokol van den notaris Willem Hofman. 1663—1676. 2 deelen.

169. Protokol van den notaris Gijsbert van Bork. 1752—1764. 5 deelen.

N.B. Zie het vervolg van dit protokol over 1764—1792 onder Mijdrecht (nº. 145).

Woudenberg.

170. Protokol van den notaris Arnoldus van Geytenbeek. 1719—1743. 1 deel.

— Protokol van den notaris Hendrik Lagerwey. 1763—1767.

N.B. Zie dit protokol onder Utrecht.

171. Protokol van den notaris Arnoldus van Geytenbeek. 1774—1804. 2 deelen.

Het Rijksarchief in Friesland.

I. *Toestand der bewaarplaats van het archief.*

De toestand van het gebouw is, zoowel in- als uitwendig, bevredigend. Slechts enkele kleine reparaties waren in dit jaar noodig.

Vóór eenige jaren zijn in de goot aan den voorgevel dekplanken aangebracht, om het soldeersel der looden gootplaten tegen de zonnewarmte te beschutten en daardoor lekkerij te voorkomen. Toch vertoonden zich in den laatsten tijd weer, evenals vroeger, vochtverschijnselen op de muur. Om nu het indringen van water onder de gootplaten nog meer te voorkomen, werd thans in de zandsteen, bij de verbinding daarvan met de gootplaten, een groeven gekapt, zoodat het tegen die verbinding slaande water dadelijk afgevoerd wordt.

Eenige afsluitkleppen van radiatoren der centrale verwarming moesten hersteld worden. Bij enkele verbindingen van warmwaterbuizen en radiatoren deden zich lekkages voor, die gelukkig spoedig werden opgemerkt. Om deze lekkages, die, vóóral wanneer zij zich op de verdieping voordoen, groote schade zouden kunnen berokkenen, zooveel mogelijk te voorkomen, werden thans alle verbindingen van buizen en radiatoren nauwkeurig nagezien, en zoo noodig hersteld.

Het meubilair werd vermeerderd met twee raamhorren, en vier kastjes met schuifladen voor berging van charters. Deze kastjes zijn zoodanig opgesteld, dat zij samen één geheel vormen. Ieder van deze kan gemakkelijk getransporteerd worden; zoodat, ingeval dit noodig is, een vrij groot aantal charters tegelijk in veiligheid kan worden gebracht.

De eigenaar van het huis, grenzende ten Noorden aan het archiefgebouw, aan wien in het vorige jaar door het gemeentebestuur de gevraagde vergunning, om in dat huis een blikslagerij en kunstlakkerij met moffeloven op te richten, was geweigerd, herhaalde in dit jaar zijn verzoek aan het gemeentebestuur in

eenigszins gewijzigden vorm. Deze vergunning werd den aanvrager onder zekere voorwaarden verleend. Van Uwer Excellenties Ambtsvoorganger ontving ik bericht, dat aan den heer Rijksbouwkundige voor de gebouwen van onderwijs enz. opdracht gegeven was zich tot de Koningin te wenden, om, ingevolge art. 15 der wet van 2 Juni 1875 *Stbl.* no. 95, vernietiging van dat besluit van het gemeentebestuur van Leeuwarden te vragen.

II. *Toestand der reddings- en brandbluschmiddelen.*

Door eenen deskundige werden de bliksemafleiders twee malen onderzocht, en beide keeren zonder gebreken bevonden.

De brandkranen en slangen werden alle beproefd en bleken goed in orde te zijn. Om hetzij binnen of ook buiten het gebouw op grooteren afstand van de slangen gebruik te kunnen maken, werden de koppelingen zoodanig ingericht, dat desnoods verscheidene slangen aaneen gekoppeld kunnen worden.

De overige brandblusch- en ook de reddingsmiddelen zijn eveneens in goeden staat.

III. *Het Personeel.*

De heer Dr. M. Schoengen werd bij Koninklijk Besluit van 19 Februari 1907 no. 51 van commies tot hoofdcommies bevorderd, en bij Koninklijk Besluit van 7 December 1907 no. 38 tot Rijksarchivaris in Overijssel benoemd. Overigens is in het personeel geene verandering gekomen.

IV. *Toestand der archiefverzamelingen.*

In den toestand kwam weder eenige verbetering. De charters met zegels van het Schwartzenberg-archief, die vroeger in groote kartonnen doozen bewaard werden, zijn nu zooveel mogelijk uitgevouwen, en zoo, dat de zegels geheel vrij liggen, geborgen in de schuifladen van de kastjes, in de eerste afdeeling vermeld.

Met het binden van de registers der rechterlijke archieven werd zooveel mogelijk voortgegaan. Door den concierge werden 92 registers hersteld of zoo noodig herbonden. Steeds wordt vóóraf nauwkeurig nagezien of er losse bladen of katerns in de registers zijn, en zoo dit het geval is wordt gezorgd, dat deze op hun plaats in de registers worden ingebonden. Voorts werden door den concierge 50 boeken van de archief-bibliotheek gebonden, en 5 kartonnen doozen voor berging van charters aangemaakt.

Van een ter leen gevraagd register van de rechterlijke archieven, dat door vervuring erg geleden had, zijn, vóór dat het verzonden werd, bijna alle bladen met zapon behandeld.

Een gedeelte van het archief, dat sinds eenige jaren niet was schoongemaakt, onderging een grondige reiniging. De banden en portefeuilles werden in de buitenlucht van stof gezuiverd, en de planken werden afgenomen.

V. *Werkzaamheden en voortgang der ordening en der inventarisatie van het archief.*

Het ordenen en beschrijven der losse stukken van vóór 1600, dat in het vorige jaar begonnen is, werd voortgezet. In aansluiting bij de vroeger geordendende stukken van na 1600, werd thans begonnen met de ordening der stukken vanaf 1581 tot 1600. De meeste stukken bleken tot het archief der Staten te behooren. Vele van de vroeger gemaakte rubrieken van stukken na 1600 konden thans met oudere stukken aangevuld worden, o. a. ontvangen en minuten van verzonden missives door de Staten en Gedeputeerde Staten van en aan de Staten-Generaal, Raad van State, Gecommitteerden ter Generaliteit e. and.

Ongetwijfeld behooren althans vele van deze bescheiden bij het behandelde op de landsdagen. Deze zouden het best geordend zijn, zoo zij tot collecties landdagstukken, van iederen landdag een afzonderlijken bundel, te vereenigen waren. In lateren tijd althans werden de landdagstukken ook op deze wijze bewaard. Eerst in 1683 schijnt met deze wijze van bewaring begonnen te zijn. Van af dat jaar is deze collectie nog grootendeels compleet aanwezig. Vroeger, bij de ordening der stukken van na 1600 heb ik getracht zooveel mogelijk de stukken landdagsgewijze te vereenigen; doch het bleek een uitermate tijdroovend en bijna onbegonnen werk te zijn, vóóral omdat verscheidene gegevens, om te kunnen bepalen tot welken landdag zij behooren, uit dien tijd vaak ontbreken, namel. lijsten van ten landdage behandelde punten enz. Dit bezwaar geldt nog veel meer voor de oudste stukken van af 1581. Uit dien tijd zijn er geen lijsten van punten; slechts van zeer enkele landsdagen is nog aanwezig de propositie, door Gedeputeerde Staten gedaan, waarin het te behandelen wordt aangegeven. Voorts zijn er geen notulenboeken van de Staten; ook zijn de resolutiën van de Staten uit dien tijd zeer onvolledig. Resolutieboeken, namelijk registers, waar de resolutiën in geschreven werden, zijn eerst van af 1629 gehouden. Tot dat jaar zijn losse resolutiën van af 1589 per jaar in een band samengebonden; doch blijkbaar zijn zij niet spoedig gebonden, zoodat waarschijnlijk eenige resolutiën uit die jaren verloren zijn.

Van vóór 1589 zijn de resolutiën onder de losse stukken, doch het aantal daarvan is zeer gering. Wel komen er verscheidene voor in het Friesche charterboek, gedrukt naar copiën, meest in het stadsarchief alhier berustende; doch van enkele jaren ontbreken de resolutiën geheel en al. Deze stukken worden daarom in rubrieken chronologisch gerangschikt, zoodat zij, zoo noodig, toch gemakkelijk te vinden zijn.

Het aantal extracten uit de resolutiën der Staten-Generaal, copiën van missives van buitenlandsche gezanten en van andere, aan de Staten-Generaal gezonden, stukken, die meerendeels zeker niet in behandeling bij de Staten geweest zijn, is zeer groot. Waarschijnlijk zijn de meesten van dezen door de gecommitteerden ter Generaliteit aan de Staten gezonden; althans uit de brieven van de gecommitteerden, waarvan er echter geen oudere dan uit de 17e eeuw zijn, blijkt, dat zij gewoonlijk dergelijke stukken overzonden. In de genoemde collectie landdagstukken van af 1683, worden zij dan ook vaak achteraan in de bundels gevonden met de brieven van de gecommitteerden en andere stukken, die op den landdag niet in behandeling geweest zijn. Stukken, die tot het archief van de gecommitteerden ter Generaliteit gerekend kunnen worden, o. a. door hen ontvangen of minuten van door hen verzonden missives, heb ik echter niet aangetroffen. Deze gecommitteerden hebben evenwel blijkbaar een vrij groot geordend archief bezeten. Volgens een schrijven toch van de gecommitteerden aan de Staten van Friesland van 27 October 1683, was met den agent Viglius overeengekomen, dat deze tegen vergoeding een kamer in zijn huis voor hen als charterkamer zou beschikbaar stellen, alwaar de gecommitteerden tevens besognes konden houden, dat hij voorts de „missiven, resolutiën, consenten soo van de E. M. heeren Staten, als van de heeren Gedeputeerde Staten aan de heeren Gecommitteerde Staten sijnde over gesonden sedert den jare 1680, sal colligeren, doen afhalen daer deselve leggen, in ordre brengen en liasseeren, van deselve op yder jaer een pertinenten index maken . . . dat hij mede alle soodanige boecken, bondels en papieren, als wegens Vrieslant leggen in 2 a 3 kassen staende in H. H. M. treves-camer sedert 50 en meer jaren, aldaer bij een gehoopt, doch seer confuselyck onder den ander gesmeeten, van daer sal lichten, inde voors. chartercamer brengen, sciften, scheyden en geliasseert sijnde, van de boecken een catalogus en van de papieren een inventaris maken".

Ook zijn er onder de losse stukken enkele, die in het bijzonder tot de archieven van het college in het Mindergetal, dat de leiding der staten-vergaderingen had, en van die der vier kwartieren kunnen gerekend worden te behooren.

Voorts zijn er ook onderscheidene stukken, tot de archieven van het college van Gedeputeerde Staten en van de rekenkamer behoorende o. a. brieven, en stukken betreffende het beheer der kloostergoederen.

Een groot aantal copiën van staatsresolutiën en allerlei andere bescheiden zijn ook onder de losse stukken gevonden. Deze worden eveneens rubrieksgewijze chronologisch gerangschikt. Het schijnt mij gewenscht om deze, althans meerendeels, in het Staten-archief op te nemen, vóóral ook omdat er verscheidene oude copiën onder zijn, waarvan de origineelen ontbreken. Er bleven echter van de losse stukken nog onderscheidene over, waarvan de herkomst nog nader bepaald moet worden. Zooveel mogelijk wordt het archief van ieder college gereconstrueerd. Wanneer uit de stukken niet duidelijk blijkt tot welk college zij behooren, geven vaak oude inventarissen hierin eenig licht, o a. inventarissen van archieven, die berustende waren in het landschapshuis, alwaar de landdag samen kwam, terwijl Gedeputeerde Staten en de Rekenkamer in een ander gebouw vergaderden, en aldaar ook hunne archieven bewaarden.

De bewerking van de collectie van Beyma thoe Kingma, waarvan de beschrijving als bijlage hierbij gevoegd is, nam nog een zeer groot gedeelte van het jaar in beslag. Zooveel mogelijk werden de stukken beschreven bij onderscheidene personen, tot wier archief zij gerekend kunnen worden te behooren; van een zeer groot aantal stukken bleek het echter niet gewenscht of ondoenlijk te zijn ze op die wijze te rangschikken, weshalve deze rubrieksgewijze beschreven zijn.

De heer Schoengen ging voort met het in regest brengen der klooster-charters. Van deze charters is in het midden der vorige eeuw een globale inventaris opgemaakt, waarin het grootste gedeelte der stukken gerangschikt is naar de kloosters, waarvan zij afkomstig waren; doch een vrij groot aantal stukken, waarvan dit toen niet bleek, werd in dien inventaris onder het hoofd „Varia" beschreven. Van een gedeelte der laatstgenoemde stukken werden regesten gemaakt, en ook met behulp van de lijsten van plaatsen, personen en zegels, die bij de beschrijving van de andere charters gemaakt zijn, konden thans verscheidene van deze stukken terecht gebracht worden bij de kloosters, waarbij zij behooren. In genoemden inventaris uit de vorige eeuw zijn bij onderscheidene kloosters ook stukken, dagteekenende na de hervorming, betreffende het beheer der goederen en pensioenen aan conventualen, beschreven. Deze, als niet tot de kloosterarchieven behoorende, zijn thans daarvan afgescheiden en gevoegd bij de overige stukken, die deels in het archief van Gedeputeerde Staten en deels in dat van de rekenkamer thuis behooren. Zoo-

veel mogelijk worden ook deze stukken afzonderlijk naar de kloosters, waarop zij betrekking hebben, gerangschikt en beschreven.

In de alphabetische en systematische catalogussen (op losse blaadjes) der boekerij zijn de titels van de in dit jaar verkregen drukwerken tusschen gevoegd.

VI. *De in druk uitgegeven bescheiden, behoorende tot het archief.*

In het 33e deel van het Archief voor de geschiedenis van het Aartsbisdom Utrecht werden door Pater G. A. Meijer, als bijlage bij twee artikelen over het Jacobijner klooster te Leeuwarden, gepubliceerd een extract uit de crimineele rol van het Hof van Friesland van 20 September 1555, en nog vier stukken uit de tweede helft der 16e eeuw betreffende dat klooster.

Voor zoover mij bekend, zijn geene andere bescheiden in druk uitgegeven.

VII. *Aanwinsten en Verliezen.*

A. Handschriften.

Van den heer Bibliothecaris der Universiteits-Bibliotheek te Amsterdam werd ontvangen: Stemcohier of register van de landen en plaatsen van Anna Parochie, Jacobi Parochie en Vrouwen Parochie. 1758.

Van het Provinciaal college van toezicht op het beheer der goederen en fondsen der Hervormde gemeenten in Friesland, dat vroeger zijn archief, dagteekenende tot December 1898, in bruikleen gaf, werd thans nog in bruikleen ontvangen:

a. Ingekomen stukken. Dec. 1899—Dec. 1904.
b. Staten van begrooting van kerkvoogdijen voor 1899—1904.
c. Afschriften van rekeningen van kerkvoogdijen over 1899—1904.

Van den heer F. de Jong, gewezen boekhouder van de in 1905 verdeelde mark: „de gemeene weide van Nes en de Leyen" op Ameland, werden de volgende stukken, van die mark afkomstig, ontvangen, om ze ingevolge het bepaalde in art. 35, al. 4 van de wet van 10 Mei 1886 Stb. no. 104 betreffende de verdeeling van markgronden, in het Rijksarchief te deponeeren:

1. Lijst der eigenaren van de grasingen op de Lije te Nes. 1857. Hierbij eene verklaring van J. S. Scheltema

en F. Kat voor rekening der eigenaren van de Lije eene som gelds ontvangen te hebben. 1 Mei 1882. In quadruplo.

2. Administratieboek over de Leijeweide te Nes. 1881—1896.

3. Overeenkomst tusschen den Staat der Nederlanden en de eigenaren der gemeene weide van Nes, aangaande de grensregeling tusschen Slinkweide en de duinvlakten. 1/3 Mei 1880.

   Hierbij: Kaart, bij die overeenkomst behoorende, voorstellende de duinvlakten, gelegen in Sectie A der gemeente Nes (Ameland), Maart 1880.

4. Reglement van de gemeene weide van Nes. (Tusschen 1878 en 1881.)

5. Procesverbaal van de bijeenkomst der eigenaren van grazingen in de gemeene weide van Nes. 8 Oct. 1881.

6. Huurcontract tusschen den Staat der Nederlanden en de eigenaren der gemeene weide van Nes. 30 Juli—5 Aug. 1885.

7. Overeenkomst tusschen den Staat der Nederlanden en de eigenaren der gemeene weide van Nes, betreffende de grensregeling tusschen de Slinkweide en de duinen, en ruiling van grond. 26 Juli 1895. Met een extract uit de kadastrale kaart gemeente Nes, sectie A.

Door aankoop werd verkregen:

1. Lijst van de leenen in de provincie Friesland. Bijeenverzameld uit testamenten, cohieren, commissieboek van 't college, rollen van 's Hofs dingtalen, processen, geëxtendeerde sententiën enz.

2. Register op de resolutiën van de Staten van Friesland. 1583—1712. 1 Bd.

3. Aanstelling van Pieter Kingma tot wagtmeester, executeur, markt- en strandmeester der stad Workum, door Burgemeester en Raden van Workum. 21 October 1769.

   Op perkament. Met de onderteekeningen van de burgemeesters en raden. Het stads-zegel is afgevallen.

B. Drukwerken.

Van het Departement van Binnenlandsche Zaken ontving het archief:

1. Verslagen omtrent 's Rijks verzamelingen van Geschiedenis en kunst. XXVIII. 1905. 's Grav. 1907.

2. Verslagen omtrent 's Rijks oude archieven. XXIX. 1906. 's-Grav. 1907.

3. Rapport van de Commissie tot onderzoek der grootburgerrechten te Kampen. Den Haag.

4. Middelnederlandsch woordenboek, door w. Dr. E. Verwijs en Dr. J. Verdam. 6e dl., 14e afl., 7e dl., 1e en 2e afl. 's-Grav. 1907.

Van het Departement van Justitie:

Catalogus van artikelen, vervaardigd door den arbeid in 's Rijks strafgestichten.

Van heeren Gedeputeerde Staten van Friesland:

Verslag van den toestand der provincie Friesland over 1906. Leeuwarden 1907.

Van heeren Gedeputeerde Staten van Zeeland:

Catalogus van de Provinciale bibliotheek van Zeeland. 2e dl., 1e en 2e stk. Middelburg 1907.

Van het Bestuur der Godshuizen te Middelburg:

C. de Waard, (Inventaris der) archieven, berustende onder het bestuur der Godshuizen te Middelburg. 1343—1812. Middelburg 1907.

Van de Commissie voor het archief en het museum van oudheden van Rotterdam:

1. J. H. W. Unger, Bronnen voor de geschiedenis van Rotterdam. Regestenlijst voor Rotterdam en Schieland tot in 1425. Rotterdam 1907.

2. ———— Plattegronden van Rotterdam uit de 16e en 19e eeuw. 1. Plattegrond der stad Rotterdam door L. F. Temminck. 1839, 2. id. der stad en hare omstreken

door denzelfde. 1839, 3. Kaart van de rivier de Rotte. Met een plattegrond der stad Rotterdam, door Jan Jansz. Potter. 1567. Rotterdam 1907.

3. H. C. H. Moquette, Het archief van de weeskamer te Rotterdam. Rotterdam 1907.

Van de Rijkscommissie tot het opmaken en uitgeven van een inventaris en beschrijving van de Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst:

Vierde jaarverslag. 1906.

Van de Commissie van advies voor 's Rijks geschiedkundige publicatiën:

Gedenkstukken der algemeene geschiedenis van Nederland van 1795—1840. Uitvoerend bewind. — Engelsch-Russische inval — Amiens 1798—1801. 1e en 2e stk. 1907.

Van den heer Algemeene Rijksarchivaris:

Notulen van de 17e bijeenkomst der Rijksarchivarissen op Dinsdag 23 Oct. 1906.

Van het Gemeentebestuur van Leiden:

J. C. Overvoorde, Catalogus van de prentverzameling der gemeente Leiden. 3e Afdeeling. Omgeving van Leiden en register. Leiden 1907.

Van het Dijksbestuur van Wonseradeel:

Reproductie van een kaart van Wonseradeels zeedijk, van 1659.

Van den heer Archivaris der gemeente Rotterdam:

Verslag van de Commissie voor het archief der gemeente Rotterdam over het jaar 1906.

Van den heer Archivaris der gemeente Middelburg:

Uittreksel uit het door Burgemeester en Wethouders van Middelburg aan den gemeenteraad gedaan verslag, bedoeld bij art. 182 der Gemeentewet, voor zooveel het oud-archief betreft. 1906.

Van heeren Regenten van het burgerweeshuis te Aardenburg:

G. A. Vorsterman van Oyen, Geschiedenis van den Disch, later het burgerweeshuis te Aardenburg. Aardenburg 1907.

Van den heer Bibliothecaris der Koninklijke Bibliotheek:

Verslag over den toestand der Koninklijke Bibliotheek in het jaar 1906. 's-Gravenhage 1907.

Van het Friesch genootschap van geschied-, oudheid- en taalkunde:

78e Verslag van het genootschap over 1905—1906.

Van den heer Jhr. Mr. J. J. Gockinga, alhier.

1. Bethonica ende bethoninge van saecken aengaende het recht 't welcke den ridderlijcken orden van S. Johan tot Ierusalem int eylandt van Malta residerende, competeert tot derselver goederen ghelegen alomme in de Vereenighde Nederlandtsche provinciën. 1642. 8o.

2. Copye van eenige missiven van de commandeurs van de ordre van Malthe tot Utrecht aen den Meester van deselve ordre in Duytslandt. 8o.

3. Vonnis van de arrondissements-rechtbank te Leeuwarden van 7 Nov. 1907 in zake „Convent Ee".

Van de schrijvers:

Nasporingen en studiën op het gebied der Nederlandsche krijgsgeschiedenis. 12e jaarverslag. 1 Oct. 1906, door F. de Bas. (Overdruk.)

De archieven van de schultengerechten in Drente. Leiden 1907, door Mr. J. G. C. Joosting.

De archieven der besturen in Drente van het Ned. Herv. kerkgenootschap. Leiden 1907, door denzelfde.

Verslag omtrent het archief der gemeente 's-Gravenhage over het jaar 1906, door Dr. H. E. van Gelder.

Verslag omtrent den toestand van het gemeente-archief te Haarlem over het jaar 1906, door C. J. Gonnet.

Verslag in zake de kerkelijke archieven. 1 Mei 1907, door Dr. G. A. Hulsebos.

Michiel Adriaansz. de Ruijter en zijn naaste familie. Vlissingen 1907, door P. K. Dommisse.

Centraal gezag en Friesche vrijheid (Friesland onder Karel V). Academisch proefschrift. Groningen 1907, door Dr. J. S. Theissen.

Het aloude geslacht van Everdingen. De generaties van 1400—1650. Roermond 1907, door A. F. van Beurden.

Mos Romanus. Antwoord aan den heer H. Nelis, door Dr. M. Schoengen. (Overdruk.)

De vestiging der Cistercienser-orde in Noord-Nederland, door denzelfde. (Overdruk.)

Beiträge aus Archiven des In- und Auslandes zur Waldeckischen Landes- und Regentengeschichte mit Berücksichtigung des Grensgebiets. 1907, door I. Block. (Overdruk.)

Une épisode de la révocation de l'édit de Nantes. Groningen 1907, door Mr. H. D. Guyot.

Notice sur la trouvaille de monnaies et d'ornements Carlovingiens dans un tertre près de Delfzijl. Amsterdam 1907, door S. Wigersma Hz.

Door aankoop:

Nederlandsch archievenblad. Orgaan van de Vereeniging van archivarissen in Nederland. 14e jaarg. 1906—1907, nº. 2—4, 15e jaarg. 1907—1908, nº. 1. Groningen 1907.

Revue des bibliothèques et archives de Belgique. Tome V, nº. 1—3. Bruxelles 1907.

W. Erben, L. S. Kallenberg u. O. Redlich, Urkundenlehre. 1er Theil. München u. Berlin 1907.

K. Brandi, Archiv für Urkundenforschung. 1er Bd., 1es Hft. Leipzig 1907.

Mittheilungen der K. Preusisschen Archivverwaltung. Heft 9, Die neuen Dienstgebäude der Staatsarchive zu Coblenz und Düsseldorf. Leipzig 1907.

F. Vornholt, Die Initialen und Grossbuchstaben der lateinischen Buchschrift in ihrer Entwickelung bis zur Fracturschrift. Greifswald 1907.

L. Traube, Nomina sacra. Versuch einer Geschichte der christlichen Kürzung. München 1907.

F. Steffens, Lateinische Paläographie. 125 Tafeln in Lichtdruck mit gegenüberstehender Transkription nebst Erläuterungen und einer systematischen Darstellung der Entwicklung der lateinischen Schrift. Trier 1907.

A. Chroust, Monumenta palaeographica. Denkmäler der Schreibkunst des Mittelalters. 1e Abteil. Schrifttafeln in lateinischer und deutscher Sprache. 1e Serie. Liefr. 24. München 1907.

L. Schmitz—Kallenberg, Inventare der nichtstaatlichen Archiven des Kreises Steinfurt. Münster 1907.

Realencyclopädie für protestantischen Theologie und Kirche. Begründet von I. I. Herzog. 3e Auflage herausgeg. von A. Hauck. Bnd. 19. Leipzig 1907.

Hansische Geschichtsblätter. Herausgegeben vom Verein für Hansische Geschichte. Jahrg. 1871—1905. Leipzig 1872—1905. 32 Bndn.

Abhandlungen und Vorträge zur Geschichte Ostfrieslands. Hft. I—VII. Aurich 1904—1907.

C. M. Briquet, Les filigranes. Dictionnaire historique de marques du papier dès leur apparition vers 1282 jusqu'en 1600. Paris etc. 1907. 4 bndn.

M. I. A. Brutails. Traitement des fonds d'archives par le sulfure de carbone. (In: „Le bibliographe moderne". 1906.)

F. Buitenrust Hettema, Friese plaatsnamen, tegelijk een bijdrage tot de oude aardrijkskunde van Friesland. Leiden 1896—99. (Dl. IV d. Nomina geographica Neerlandica.)

Vereeniging tot uitgave der bronnen van het oude vaderlandsche recht.

Verslagen en mededeelingen. 5e dl., no. 4. 's-Gravenhage 1907.

U. Chevalier, Répertoire des sources historiques du moyen-age. Bio-Bibliographie. Vol. II, 4—9. (Q—Z.) Paris 1907.

Ch. Schmidt, Les sources de l'histoire de France depuis 1789 aux archives nationales. Paris 1907.

Minerva, Jahrbuch der gelehrten Welt. Begründet von K. Trübner. 17e Jahrg. Strassburg 1908.

W. Dijkstra, Friesch woordenboek. (Lexicon Frisicum.) Afl. 22. Leeuwarden 1907.

Provinciale almanak van Friesland voor het jaar 1907. Leeuwarden.

VIII. *Uitslag der pogingen, om afschriften te verkrijgen van belangrijke onuitgegeven bescheiden, voor het archief in de provincie van gewicht, en berustende in andere binnen- en buitenlandsche archieven.*

Van den inventaris van het gemeente-archief van Sneek werd afschrift genomen, voor zoover daarin stukken van vóór October 1816 voorkomen. Het archief-depôt bezit thans copiën van inventarissen der oude archieven van de volgende gemeenten in deze Provincie: Aengwirden, Baarderadeel, Bildt, Dokkum, Franekeradeel, Harlingen, Hemelumer Oldephaert en Noordwolde, Hennaarderadeel, Idaarderadeel, IJlst, Leeuwarderadeel, Menaldumadeel, Oostdongeradeel, Schoterland, Sloten, Sneek, Stavoren, Tietjerksteradeel, Wonseradeel en Workum, en voorts inventarissen van de alhier gedeponeerde oude archieven van Opsterland en Smallingerland.

Uit een band van het staatsarchief te Marburg, die mij door bemiddeling van den heer Mr. P. G. Bos, commies bij het Rijksarchief te Groningen, ter inzage verstrekt werd, is afschrift genomen van eenige stukken betreffende de wederdoopers in deze Provincie, hoofdzakelijk over de inneming van Oldeklooster in 1535.

IX. *Het gebruik van het archief gemaakt en inlichtingen verstrekt aan autoriteiten en particulieren.*

De volgende handschriften werden tijdelijk gedeponeerd:

1. In het algemeene Rijksarchief te 's-Gravenhage:

   a. Catalogus van boeken ter secretarie van de Friesche admiraliteit, v. 12 Mei 1795, ten gebruike van den heer Algemeene Rijksarchivaris.

   b. Enkele stukken betreffende Steyn van Maltesen en den slag bij Boxum, 1580—1586, en stukken uit de collectie afkomstig van C. L. v. Beijma, betreffende zijne administratie over de uitgewekenen te St. Omer, 1787 en 1788, ten gebruike van den heer Kolonel F. de Bas.

2. In het Rijksarchief in Groningen:

   Rekeningen van den rentmeester-generaal van Friesland uit de jaren 1515—1567, ten gebruike van den heer Dr. J. S. Theissen, aldaar.

3. In het Rijksarchief in Noord-Holland:

   Uit het rechterlijk archief van Wymbritseradeel: Pleidooiboek v. 1611—1728, sententieboeken v. 1555—1560, 1637—1654, recesboek v. 1562—1564, processtukken v. 1631—1705, en boedel-inventarissen v. 1631—1695, en uit het rechterlijk archief van Doniawerstal: weesboeken v. 1618—1646, ten gebruike van den heer Mr. A. S. Miedema, te Haarlem.

4. In het Rijksarchief in Overijssel:

   Eenige stukken uit de 16e eeuw betreffende het Hospitaalconvent bij Sneek en het Jacobijner klooster te Leeuwarden v. 1560—1574, ten gebruike van pater G. A. Meijer ord. Praed. te Zwolle.

5. In de Bibliotheek der Rijks-Universiteit te Groningen: Acta van den Senatus judicialis der Franeker academie v. 1667—1698, ten gebruike van den heer Mr. H. D. Guyot, aldaar.

Na daartoe van Uwer Excellenties Ambtsvoorganger verkregen machtiging werden in het gemeentehuis te Sneek tijdelijk gedeponeerd de volgende bescheiden, behoorende tot het rechterlijk

archief van Sneek: Recepisboek v. gelichte processtukken 1706–1811, Proclamatieboeken v. 1556—1560 en 1591—1609 en Collaterale successieboeken v. 1716—1806, die heeren Burgemeester en Wethouders van Sneek wenschten te raadplegen ten behoeve eener procedure, die door die gemeente gevoerd wordt.

De heer Rijksarchivaris te Groningen ontving opgave van de alhier berustende staten van oorlog en van de dubbelen daarvan. Ook werden Z.E. eenige inlichtingen verstrekt, omtrent het geslacht van Millinga.

Den heer Rijksarchivaris in Limburg werd bericht op eene vraag omtrent de kleederdracht van stads-weezen in deze provincie.

Aan den heer Dr. H. Brugmans, hoogleeraar te Amsterdam, werd medegedeeld het resultaat van een onderzoek in het archief der Franeker academie en in het rechterlijk archief van Dokkum naar gegevens omtrent Georgius Brugmans, die in de 2e helft der 18e eeuw burgemeester van Dokkum was Ook ontving Z.E. antwoord op eene vraag omtrent enkele charters, die gereproduceerd zijn voor den atlas der Nederlandsche palaeographie.

Aan den heer Mr. J. M. van Hettinga Tromp, advocaat alhier, werden ten behoeve eener procedure, van de gemeente Sneek betreffende de landerijen, het z.g. „Convent Ee", bij Sneek gelegen, onderscheidene gegevens verstrekt. Ook kwam Z. Ed. herhaaldelijk in het archief daartoe betrekkelijke stukken raadplegen, en ontving eenige extracten uit floreencohieren en afschriften van stukken.

Voor dezelfde zaak kwam de heer Mr. J. A. Stoop, advocaat alhier herhaaldelijk inlichtingen inwinnen en ontving ook afschriften van eenige stukken.

Den heer Dr. Reimers, te Aurich, werden eenige mededeelingen gedaan omtrent Friesche kloosters.

Den heer Dr. v. Oppenraaij, te Sneek, werden inlichtingen verstrekt omtrent de bibliotheek der universiteit te Franeker en gegevens betreffende den strijd der Remonstranten en Contraremonstranten.

Den heer I. Block, te Bonn, werd geantwoord op eene vraag betreffende den generaal-majoor prins Ludwig von Waldeck die in den slag bij Werwick den 14 Juni 1793 gewond werd

De heer B. P. Velthuysen, deken en pastoor te Sneek, ontving eenige gegevens voor de geschiedenis van de R.-C. parochie te Sneek; ook werden aan Zijn Eerw. eenige in den laatsten tijd gemaakte copiën van charters, afkomstig van het Hospitaalconvent, ter inzage verstrekt.

Op verlangen van den heer Mr. H. D. Guyot, te Groningen, werd in het archief van het gerechtshof een onderzoek ingesteld betreffende den refugié François Beaumont, die op bevel van het hof alhier in 1691 werd gevangen genomen.

De heer Dr. Greving, te Bonn, kreeg bericht op een vraag naar handschriften van Joh. Eck.

De heer Mr. A. S. Miedema, te Haarlem, verzocht ten behoeve eener genealogie van de familie Hettinga Tromp, om inlichting wanneer de naam Tromp, van welke familie onderscheidene leden te Woudsend bezittingen hadden, het eerst in de floreencohieren voorkomt. Aan Z.E. werden eenige opgaven daaromtrent uit de floreencohieren van Wijmbritzeradeel van de jaren 1700—1768, en voorts ook uit de gedrukte beneficiaalboeken en het floreen-register van 1511 verstrekt. Voorts bezocht Z.E. het archief, om voor hetzelfde doel inzage te nemen van registers en stukken der rechterlijke archieven van Wijmbritzeradeel en Doniawerstal, en liet van eenige stukken afschriften nemen. Eenige registers van die archieven werden ten zijnen gebruike in het Rijksarchief in Noordholland gedeponeerd.

Op eene aanvrage van den heer W. J. Kolkert Jr., te Deventer, naar copiën van het verbaal der ambassade naar Denemarken in 1656, en van het journaal van Wassenaar-Obdam over zijne vlootdemonstratie vóór Danzig in 1656, werd bericht, dat deze copiën zich hier niet bevinden.

Den heer H. Nirrnheim, archivaris te Hamburg, die, ten behoeve van de uitgave van een tol-boek, opgave wenschte of alhier lijsten van Friesche schippers en burgerlijsten uit dien tijd zijn, werd bericht, dat dergelijke lijsten uit dien tijd noch in het archief alhier, noch in de gemeente-archieven in deze Provincie berusten.

Op verzoek van den heer Mr. P. G. Bos, commies bij het Rijksarchief te Groningen, werd onderzoek gedaan naar den voornaam van den heer Werumeus, voorkomende in de stemcohieren van Friesland van 1698.

Den heer J. A. Vor der Hake, te Loenen a/d Vecht werd bericht, op een vraag omtrent het Friesche woord *joun*, voorkomende in een stuk in het Friesche charterboek.

Aan den heer H. E. Becht, te 's-Gravenhage, werd ten behoeve zijner dissertatie over den Nederlandschen handel in de 17e eeuw, eene opgave verstrekt van hetgeen hier berust betreffende de convooien en licenten en andere stukken tot dat onderwerp betrekkelijk.

De heer A. Elkan, te Hamburg, verzocht om inlichting omtrent Hector v. Aytta, die in 1564 als kanunnik van het bisdom Ypern genoemd werd, en in 1571 raad in het Hof van Friesland werd, namelijk wanneer hij kanunnik aldaar geworden was, en voorts omtrent zijn broeder Bucho v. Aytta, beide neven van Viglius v. Aytta. Een daarnaar ingesteld onderzoek, o. a. in de Tjaarda-collectie en in het tijdelijk alhier gedeponeerde Gabbema-archief, bracht geene gegevens hieromtrent aan het licht. Slechts kon den heer Elkan bericht worden, dat volgens het gedrukte werk „Histoire ... des évèques et du chapitre ... de S. Bavon à Gand", Hector Aytta in 1560 kanunnik van die kathedraal geworden is, en dat Bucho eerst kanunnik was van de kathedraal van Terouanre, en sedert 1553 van die te Yperen tot 1571, toen hij kanunnik van S. Bavo te Gent werd.

Een vraag van den heer Dr. A. M. Cramer, te Amsterdam, betreffende het Friesche admiraliteits-college werd beantwoord.

In het album der Franeker academie werden nasporingen gedaan:

a. voor den heer Dr. A. de Vlieger, te Manchester, betreffende Symon de Vlieger, predikant te Stolkwijk 1591—1597, Gerardus Cornelisz. de Vlieger, predikant te Bunnik 1606—1612, en Petrus Vligerius, predikant te Schoonrewoerd 1612.

b. voor den heer A. F. K. Graswinckel, te 's-Gravenhage, betreffende leden der familie Graswinckel.

Voor heeren Gedeputeerde Staten van Friesland werd een gedeelte van het in het Friesch geschreven testament van Bauck Hessels van 1542, waarbij het Wibenga-leen werd gesticht, in de Nederlandsche taal overgezet.

Voorts werd het archief nog door de volgende personen bezocht:

De krijgsgeschiedkundige onderzoekingen, die een paar jaren hier niet hadden plaats gehad, werden thans weder opgevat.

De heer N. J. Waringa, oud-officier der Infanterie alhier, deed nasporingen, om gegevens te verzamelen betreffende de samenstelling en getalsterkte van de landmacht tijdens de republiek. Van daarop betrekking hebbende stukken en registers werd alhier ook inzage genomen door den heer Kolonel F. de Bas, directeur van het krijgsgeschiedkundig archief van den Generalen Staf.

Mevrouw de Baronesse B. thoe Schwartzenberg en Hohenlandsberg, geb. van der Linden, te Lodenau in Schlesien, kwam inzage nemen van onderscheidene stukken van het alhier in bruikleen gegeven archief der familie thoe Schwartzenberg, en liet een afdruk van een op koper gegraveerd wapen van die familie en afschrift van een paar stukken nemen.

De heer M. J. de Jongh, luitenant-kolonel te Utrecht, raadpleegde eenige stukken betreffende het Christophorusleen en de familie Rinia van Nauta.

De heer C. H. Peters, rijksbouwkundige, kwam zijn nasporingen in boedelinventarissen voortzetten.

Mejuffr. C. E. Fockema, alhier, ging voort met copiën en uittreksels uit de oudste crimineele sententieboeken van het hof en ook uit de rentmeestersrekeningen te maken.

De heer S. Wigersma, alhier, kwam een onderzoek doen betreffende een in 1676 in de Westerkerk alhier op kosten der Provincie aangebracht gestoelte, de zoogenaamde Prinsenkraak.

De heer Mr. P. J. S. Boeles, alhier, kwam informeeren naar stukken betreffende het Tjallinga-weeshuis te Huizum.

De heer D. Cannegieter, notaris te Tzum, kwam eenige malen floreencohieren van Franekeradeel raadplegen.

De heer S. Haagsma, notaris te Sneek, nam inzage van registers der rechterlijke archieven o. a. van Hindeloopen.

Door den heer Jhr Mr. J. J. Gockinga, president der arrondissementsrechtbank alhier, werd, ten behoeve eener voor die rechtbank gevoerde procedure over de landerijen, het zoogenaamde

Convent Ee, inzage genomen van, en aanteekeningen gemaakt uit eenige belastingcohieren en stukken.

De heer Dr. G. A. Hulsebos, door de Synode der N. Herv. kerk met het ordenen der kerkelijke archieven belast, hield aanteekening van zich in het archief-depôt bevindende bescheiden, die tot kerkelijke archieven behooren, en van de tot het archief der Staten behoorende stukken, die betrekking hebben op de Friesche synode en classes.

De heer F. A. Hingst, predikant te Oudega (Smallingerland) kwam naar de geschiedenis van de kerk te Oudega en het klooster Smallenee informeeren.

De heer H. J. Busee, predikant te IJlst, vroeg inlichting omtrent het voormalige klooster aldaar.

Afschriften werden gegeven:

1. aan Mr. G. F. baron thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg te Hoorn,
   van twee eigenhandig geschreven brieven van den den Stadhouder Willem IV van 1742, berustende in het archief der familie thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg.

2. aan Mr. J. M. van Hettinga Tromp, alhier:

   a. extracten uit de floreencohieren van Wijmbritzeradeel van 1700, 1738, 1768, 1798, 1828, 1838, 1850 en 1859.

   b. extract uit „Besoignes der gecommitteerden tot de goederen van de orde van Maltha".

3. aan Mr. J. A. Stoop, alhier:
   extracten uit de floreencohieren van Wijmbritzeradeel van 1718 en 1728.

4. aan den heer J. C. F. van der Meer van Kuffeler te Nijmegen:
   van eene akte van 4 Februari 1729, voorkomende in een hypotheekboek van Schoterland.

5. aan Dr. A. Blyau, te Virton:
   van een sententie van 9 Mei 1668 betreffende tooverij, voorkomende in een crimineel sententieboek van het Hof van Friesland.

X. *Uitkomst der bemoeiingen met gemeente-, waterschaps- en andere archieven.*

Ingevolge de aanschrijving van Uwer Excellenties Ambtsvoorganger van 28 April 1893 nº. 813 Afd. K. W. bezocht ik de gemeente-archieven van Leeuwarden en Bolsward, ten einde mij te overtuigen van de veilige bewaring en de wijze van behandeling der aan deze gemeenten in bewaring toevertrouwde rechterlijke archieven. Op beide plaatsen bevond ik, dat voor de bewaring steeds goede zorg wordt gedragen. Van den heer Archivaris van Bolsward ontving ik eene opgave van de banden en stukken, die geacht kunnen worden tot het rechterlijk archief van die gemeente te behooren.

XI. *Maatregelen in het belang van het oud-archief te nemen.*

Tot het voorstellen van eenige maatregelen bestaat geene aanleiding.

De rijksarchivaris in Friesland,

J. L. Berns.

Bijlage.

FAMILIE-ARCHIEF

VAN

KINGMA-STATE.

Familie-archief van Kingma-state.

Door de familie van Beyma thoe Kingma werd in het Rijksarchief in Friesland eene groote verzameling stukken gedeponeerd, die, slechts op weinige uitzonderingen na, in Kingma-state te Zweins bij Franeker tot in de 2e helft der 19e eeuw berust hebben, en van families, waarvan enkele leden de state bewoond hebben, nl. van Kingma's, van Ghemmenich's en van Beyma's, en voorts van eenige daaraan verwante families voor een groot gedeelte afkomstig zijn.

De state werd door Saeckle van Kingma in de eerste helft der 17e eeuw gekocht. Diens zoon Ignatius van Kingma vermaakte haar in 1696 bij testament met zijne overige bezittingen als een fideicommis aan zijn neef Zachaeus van Ghemmenich, advocaat en later raadsheer in het Hof van Friesland, en diens wettige afstammelingen. Doch reeds de kinderen van dezen Zachaeus bleven zonder nakomelingen, zoodat de laatst levende, Petronella van Ghemmenich, in 1753 bij testament over deze bezitting beschikte en ze aan Petronella van Idzinga, weduwe van haren zwager Coert van Beyma (1), vermaakte. Van deze ging de bezitting over op haren zoon Julius Matthijs van Beyma, die de state tot aan zijn dood in 1808 bewoonde. Vervolgens woonde er zijn zoon Eduard Marius tot zijn dood in 1825, en daarna diens neef Julius Matthijs (den kleinzoon van bovengenoemden Julius Matthijs) tot zijn dood in 1847. De state is in 1864 afgebroken.

Over het algemeen is de collectie, die ik met eene summiere lijst der stukken ontving, in goeden toestand bewaard gebleven; slechts een zeer klein gedeelte heeft in vochtige bewaarplaatsen door vervuring geleden.

Vooreerst werden uitgezocht de stukken, die geacht kunnen worden te behooren tot de archieven van leden van de families, waarvan enkele de state bewoond hebben, en voorts van eenige andere, meest aanverwante, families.

(1) Zie nº. XII, bl. 17.

In den inventaris zijn in de eerste afdeeling, die de beschrijving dezer stukken bevat, bij ieder persoon, eerst de stukken van particulieren aard vermeld, derhalve hetgeen persoonlijke en familie-aangelegenheden, de administratie van financiën en eigendommen enz. betreft, en daarna de stukken aangaande ambten en waardigheden. Overeenkomstig het systeem, door mr. Bos in zijnen inventaris van de huisarchieven Menkema en Dijksterhuis gevolgd, zijn de huwelijkscontracten, testamenten, inventarissen en scheidingen en voorts ook koopbrieven en andere akten van eigendomsovergang van onroerend goed enz. niet in deze afdeeling, doch afzonderlijk (in de derde afdeeling) chronologisch beschreven.

Na de uitschifting dezer stukken bleef er echter nog een groote collectie over. Vooreerst de, in de 2e afdeeling beschreven, stukken, die meerdere leden van de familie van Beyma betreffen. Voorts eene menigte stukken, meest van dezelfde soort als in de eerste afdeeling voorkomen, die echter bijna alle verschillende personen betreffen, en waarvan het vaak niet duidelijk is hoe zij in deze collectie gekomen zijn, o. a brieven, huur- en andere contracten, processtukken enz. Daar het van te weinig nut zoude zijn al deze stukken als archieven van de betreffende personen te beschrijven, vóóral daar dan meestal slechts één of zeer enkele stukken onder één persoon zouden gebracht kunnen worden, werd van deze stukken ieder soort alphabetisch, in de 4e afdeeling, beschreven.

De in de zesde afdeeling opgenomen stukken, voor een vrij groot gedeelte copiën, betreffende verschillende collegiën, zijn meerendeels waarschijnlijk wel afkomstig van personen, waarvan de archieven in de eerste afdeeling beschreven zijn, doch van vele stukken is dit niet zeker, en vaak ook waren meerdere van die personen te gelijker tijd lid van één college, zoodat de plaatsing van die stukken bij één persoon meestal toch willekeurig zou moeten zijn. Bovendien behooren vele van die stukken in de archieven van de collegiën thuis.

De in de laatste afdeeling beschreven drukwerken zouden wel bijna alle in eene familie-bibliotheek op hunne plaats zijn, doch zijn vóóral wat betreft de pamphletten en periodieke geschriften uit het laatst der 18e en het begin der 19e eeuw, naar het mij voorkomt, ook niet misplaatst bij deze collectie van eene familie, waarvan meerdere leden zich in dien tijd op politiek terrein bewogen hebben.

J. L. Berns.

Leeuwarden, Maart 1908.

INVENTARIS.

EERSTE AFDEELING.

Stukken, die geacht kunnen worden te behooren tot de archieven van de volgende personen.

I.

Saeckle van Kingma.

1. Opgave van hetgeen hem competeert van zijnen broeder Jan Kingma. Znd. j.

2. Afgeloste obligatie. 1637.

3. Kwitantiën. 1637. 2 stks.

4. Specificaties v. proces-kosten enz. 1643—1652. 1 omslag.

5. Stukken betreffende eene kwestie met Hiskia van Aylva c. s. over eene schuldvordering. 1646—1651. 1 omslag.

6. Stukken betreffende reparatiën enz. van Kingmatille. 1618—1650. 1 omslag.

7. Rekest aan den grietman van Franekeradeel om aan den bewoner van een huisje bij Kingmatille het recht van biertappen met uitsluiting van anderen toe te staan. 1647. Met daarop gestelde dispositie.

8. Rekest aan het gerecht van Hennaarderadeel om een „tille" te mogen leggen. Met daarop gestelde dispositie. 1650.

9. Opmeting voor Saeckle van Kingma, als curator over Rienick Kingma, van land onder Peins. 1630.

Ambten en waardigheden.

10. Procuratie om zich als volmacht met Docco van Jonghema vanwege de grietenij Franekeradeel ten landsdage te vervoegen. 1622.

II.

Ignatius van Kingma † 19 Nov. 1700,

zoon van Saeckle v. Kingma (n°. I), gehuwd met 1. Jayck van Vierssen, 2. 1654 IJdt van Meijnsma † 29 Nov. 1674.

1. Ontvangen brieven. 1679—1689. 1 omslag.

2. Obligatiën. 1665—1686. 8 stks.

3. Kwitantiën. 1651—1696. 1 omslag.

4. Rekest aan het Hof in zake geleend geld aan Wytse Alefs v. Popma. 1677.

5. Stukken betreffende eene kwestie met P. de Neef over eene schuldvordering. Znd. j. 1 omslag.

6. Huurcontracten. 1660—1700. 5 stks.

7. Accoord met H. U. Bonnema over achterstallige huur. 1660.

8. Stukken betreffende een kwestie over huur, door prof. Ph. Mattaeus verschuldigd. 1679. 1 omslag.

9. Stukken betreffende een kwestie over huur-schuld. 1683. 1 omslag.

10. Overeenkomst met Catharina van Kingma betreffende deeling van landen. 1653.

11. Overeenkomst betreffende erfpacht van een ledige plaats bij het zomerhuis van Kingmastate. 1687.

12. Overeenkomst over het vischrecht in de vaart van Leeuwarden naar Franeker. 1654.

13. Stukken betreffende het vischrecht tusschen de Rijpster brug en de stad Franeker. 1663—79. 1 omslag.

14. Opmeting van eene sate te Weidum. 1631.

15. „Caart" van eene „saate of plaats" te Tjum, ten verzoeke van Ignatius v. Kingma opgemeten door Reemer Sijbes, „Hofs geadmitteerde landmeter". 26 Oct. 1691.

16. Opgave van hetgeen hem competeert van den administrateur van het tichelwerk. 1687.

17. Bestek voor een brug aan de Oostkant van de inreed van (Kingma-state). 1651.

18. Artikelen van aanbesteding van een brug in de dijk bij het einde van het „Wezeland". 1653.

19. Rekest aan de Staten van Friesland betreffende stemrecht. 1698. Met daarop gestelde dispositie.

20. Overeenkomst over het bevaren van de Kleysloot. 1684.

21. Verklaring betreffende zijn recht van overreed over land te Welsrijp. 1687.

22. Rekest aan het Hof betreffende het recht van overgang over zijne landerijen voor J. v. d. Wayen, professor te Franeker. 1683, 1689. Met daarop gestelde dispositie. 2 stks.

23. Verklaring van den „tolman" te Kingmatille, dat hij zonder vergunning van den heer Kingma de „neering van tapperij" niet zal uitoefenen. 1659.

24. Rekest aan het Hof over het recht van tappen door den bewoner van het huis bij Kingmatille. 1668. Met het daarop gedisponeerde.

25. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen Margaretha v. d. Bongaert in zake defloratie. 1646. 1 omslag.

26. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen de erven van Gijsbert Heymans. 1663—64. 1 omslag.

27. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen Boucke v. Hillema, betreffende de zwanejacht van Riepster tichelwerk. 1668—69. 1 omslag.

28. Stukken betreffende een geschil met de trek. [illegible] van Harlingen op Dokkum over verschuldigde geld[illegible] het stallen v. paarden te Kingmatille enz. 1675. 1 [illegible]

29. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen Gabbe v. Meynsma, betreffende de nalatenschap van wijl. zijne echtgen. Ida van Meynsma. 1677—1680. 1 omslag.

30. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen Catharina Renetta van Rengers, wed. van den kapitein Maneel c. s., betreffende den koop van het derde part van een plaats te Dronrijp. 1681—83. 1 omslag.

31. Stukken van een proces, gevoerd voor het Hof, tegen Siouck Siouckes betreffende het onderhoud van een watermolen. 1682. 1 omslag.

32. Stukken betreffende eene kwestie over van hem gevorderde gage enz. 1682. 1 omslag.

33. Stukken betreffende een geschil met prof. J. v. d. Waeyen over de wettigheid van den koop van eene sathe te Zweins. 1683. 1 omslag.

34. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen dr. J. v. d. Waijen, betreffende een recht van overreed over Kingma. 1683–84. 1 omslag.

35. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen Hector v. Glinstra, betreffende den koop van een halve zathe te Zweins. 1684. 1 omslag.

36. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen de „diakenen en armvoogden" van Franeker, betreffende eene vordering van dezen. 1685. 1 omslag.

37. Stukken betreffende eene kwestie over Kingmatille met de schippers tusschen Leeuwarden en Holland. 1687. 1 omslag.

38. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen de magistraten van Leeuwarden en Harlingen, betreffende het tolhuis bij Kingmatille. 1698. 1 omslag.

39. Declaratie van proces-kosten. 1684—1689.

40. Contract van correspondentie met A. Sixma e. and. betreffende het begeven van ambten enz. 1667.

41. „De getrouwe paerde-meester ofte een verhael van alle de voornaemste secreten, ten opsichte van 't genesen der paarden". Volgt: Paerde-meester boeck. In 4 deelen en Appendix. In 1 bnd.

Op het schutblad staat: Ignatius v. Kingma. 1690

Militaire Ambten.

42. Aanstelling tot Cornet door Gedeputeerde Staten van Friesland. 1647.

43. Aanstelling tot Sergeant-Majoor te Paard, door de Staten van Friesland. 1662.

44. Rekest aan Gedeputeerde Staten betreffende wagengelden. 1677.

45. Rekesten aan de Staten van Friesland, met bijbehoorende stukken betreffende zijn tractement. 1679—1689. 1 omslag.

46. Rekest aan de Staten van Friesland betreffende zijn vertrek naar het leger in Braband. 1684.

47. Rekesten en bijbehoorende stukken aan Gedeputeerde Staten betreffende eene kwestie met E. de Sandren, luitenant. 1686. 1 bundel.

III.

Paulus van Ghemmenich † 25 Jan. 1626,

zoon van Willem van Ghemminich en Anna Pauli Lock, gehuwd met Eets Lents † 1643.

1. Afgesloten rekening, als klerk van den rentmeester-generaal Boudewijn v. Loo gedaan, van de jaartauxen over 1583. 1584.

2. Verklaring van den Procureur-Generaal v. h. Hof van Friesland, betreffende de bevoegdheid van den secretaris van Franeker in voogdijzaken enz. 1584. Met 2 bijbehoorende stukken.

IV.

Eets Lents,

wed. van Paulus van Ghemmenich (n°. III).

Stukken betreffende eene kwestie over de nalatenschap van dr. Johannes Lentz. 1642. 1 omslag.

V.

Jacobus van Ghemmenich † 1662,

zoon van Paulus van Ghemmenich (n°. III), gehuwd met Catharina van Kingma.

1. Testimonium van ijver en goed gedrag. Gegeven te Harderwijk. 1632.

2. Obligatie. 1650.

3. Huurcontract. 1660.

4. Stuk betreffende de nalatenschap van Matthijs van Schoten. 1655.

5. Rekening, bewijs en reliqua gedaan van de penningen bij hem wegens zijne moeder Eetzke Lenz en hare kinderen ontvangen en uitgegeven. Over 1637—1644. Ommez.: Rekening, bewijs en reliqua sedert het overlijden van Eetske Lenz. Over 1643—1655.

VI.

Catharina van Kingma,

wed. van Jacobus van Ghemmenich (n°. V).

1. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen Jacobus Adius in zake het vervreemden van een met fideicommis bezwaarde zathe land onder Leeuwarden. 1669—1671. 1 omslag.

2. Overeenkomst met Gretske Jiellerts over wederzijdsche vorderingen. 1672.

3. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen Gabbe v. Meynsma, in zake de nalatenschap van haren vader Saekle v. Kingma. 1678—1679. 1 omslag.

4. Stuk van een proces tegen Hiskia van Aylva in zake restitutie van eene, door haren vader Saeckle v. Kingma betaalde, geldsom. Znd. j.

VII.

Paulus van Ghemmenich † 1704,

zoon van Jacobus van Ghemmenich (n°. V), gehuwd met 1. Maria Adius, 2. Aletta van Beylanus.

1. Ontvangen brief. 1694.

2. Rekest aan het Hof van Friesland in zake een curateele. Met daarop gestelde dispositie. 1683.

VIII.

Zachaeus van Ghemmenich, geb. 1654, † 1720,

broeder van Paulus van Ghemmenich (n°. VII), gehuwd met: 1. Frouckje van Beylanus † 16 Febr. 1695, 2. Ursel van Wissema.

1. Ontvangen brieven. 1682—1699. 1 portef.

2. Register, waarin: 1. Aanteekeningen betreffende zijn huwelijk met F. N. v. Beylanus in Jan. 1688, de geboorte zijner kinderen en eenige andere familie-aangelegenheden. 2. Staat van onroerende goederen „bij mij aan mijn vrouw Beilanus ten egte ingebracht". 3. Staat van goederen „bij mijne vrouw Beilanus aan mij ten egte ingebracht". 4. Ontvang van huren (naar de woonplaatsen der huurders). 1688—1714. 5. „Schadelijke staet". 1 bnd.

3. Aanteekenboekje van ontvangen intresten en huren. 1690—1706. Ommezijde: Uitgaven. 1611—1615.

4. Aanteekenboekje, waarin o. a. uitgaaf voor de kerken van Peins en Zweins. 1675—1676.

5. Obligaties. 1685—1720. 17 stks.

6. Akte, waarbij hem eene schuldvordering gecedeerd wordt. 1688.

7. Stukken betreffende eene kwestie met Gedeputeerde Staten over splitsing van landschaps-obligatiën. 1705—09. 1 omslag.

8. Journalen van ontvangst en uitgaven. 1. 1701—1709, 2. 1717—1720. In nº. 1 ook: Lijsten van obligatiën ten zijnen laste 1680—1701; in nº. 2 ook: Beschrijving van de wapens der „quartieren in 't groot zael van Botnia-huis te Franeker voor de schoorsteen". 2 bndn.

9. Kwitantiën en décharges. 1685—1715. 1 omslag.

10. Huurcontracten. 1703—1720. 11 stks.

11. Afrekening met Geertruid Nauta, betreffende wederzijdsche vorderingen. 1718.

12. Afgesloten rekening met C. F. v. Grovestins, echtgen. van F. B. Aebinga v. Humalda. 1720.

13. Concept-afrekening over de onder beneficie van inventaris aanvaarde nalatenschap van R. E. Wigersma te Dokkum. 1711.

14. Borgstellingen. 1694, 1698. 2 stks.

15. Rekest aan de Staten van Friesland betreffende stemrecht, aan zijne eigendommen verbonden. 1698. Met daarop gestelde dispositie.

16. Situatie-teekeningen van Klein Roorda sate en Nania sate te Warrega, op last van Z. v. Ghemmenich, opgemeten door S. en F. Buwes, bij den Hove geadmitteerde landmeters. 1711. 2 stks.

17. Afrekening ter zake van koop van vaste goederen. 1700—1706.

18. Rekesten aan het Hof. 1685—1711. Met daarop door het Hof gestelde dispositiën. 1 bundel.

19. Stukken van een proces, tegen A. S. Clant in q., betreffende eene vordering. 1693/94. 1 omslag.

20. Stukken van een proces tegen Janke van Marsum cum sororibus. 1693/94. 1 omslag.

21. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen de voogden van het diaconie-weeshuis te Franeker, betreffende de nalatenschap van Hella Ida van Tiara. 1695—99. 1 omslag.

22. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen O. Heemstra, wed. van den burgemeester Jouke M. v. Slooten. 1699. 1 omslag.

23. Stukken betreffende eene kwestie met den ritmeester Sibrand de Schepper. 1700. 1 omslag.

24. Stuk van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen G. Brevoort. 1701.

25. Stukken van een proces tegen Johan Uitdenbongaert in zake de aanspraak, die deze als natuurlijk kind van Ignatius v. Kingma op een deel van diens nalatenschap maakte. 1701—1703. 1 omslag.

26. Afgesloten rekening over het beheer der massale goederen, nagelaten door Catharina van Kingma, wed. van Jacob van Ghemmenich. 1689.

27. Rekening van de voogdij over de kinderen van B. N. Beilanus. 1691—1706. Met copie.

28. „Rekenboek van ontvang en uitgaaf beroerende de curatele van neef Jacob v. Ghemmenich" (zoon v. Paul v. G.). 1694—1701. Volgt: Staet van de administratie van de goederen van de kinderen van E. v. Grovestins. 1696—1699.

29. Afgesloten rekening over zijn beheer van den boedel van Douwe Feije v. Grovestins. 1707.

Rechtspraktijk (1).

30. Een band, waarin: o. a. „Diversorum libellorum formulæ" 1677, Beschrijving van familie-wapens (alphabetisch A—D.), Geslachtslijst der Aucama's, „Register v. inkomsten" 1683, Geslachtslijst v. Ghemmenich, Wapens der families Aesinga, Jelgersma, Waltinga, Heerma, Epema, Roorda, Stukken betreffende St. Jobs-leen, „Staat van mijn goederen" 1686,

---

(1) Hij werd in 1677 ingeschreven als advocaat en werd in 1704 Raadsheer in het Hof van Friesland. (Zie zijne commissie in Verslagen Rijksarchieven 1895, blz. 397.)

„Schadelijke staet", Recepten om in verschillende kleuren te verven, en andere recepten, „Naemen der vroedschappen van Leeuwarden 1699, vacatie van reizende commissien v. Gedeputeerde Staten en tractementen van generale collecteurs, Eenige aanteekeningen omtrent benoeming van Zachaeus van Ghemmenich tot vroedsman van Leeuwarden (1699), en andere handelingen van den magistraat en vroedschap 1700, „Lijste van mijn lijnwaet" Mei 1682—1683. Ommezijde: 2 Resolutiën van de regenten van het Provenhuis te Franeker. 1634 en 1644, Verschillende recepten, Namen der vroedschap van Leeuwarden 1682, Aanteekening van handelingen der Staten 1633—1636, 1647—1652, „Catalogus librorum meorum", Rechtsregelen enz., Salarissen van deurwaarders van het Hof, „Register der dorpen in Friesland of mylcedulle, waarna de boden 's Hofs van Friesland haar reguleren in het exploiteren van alle citatiën".

31. Een band, waarin aanteekeningen betreffende Romeinsch recht.

32. „Observationes rerum forensium". 17e eeuw. Ommezijde: Uitgaven. 1699—1702. 1 bnd.

33. Een band waarin: Beschrijving van civiele procedures. 1693—1702. fol.

34. Cahier, waarin: 1. Eenige rechtsregelen. 2. Resolutiën aangaande raadsbestelling in Bolsward, Sneek, Dokkum, 1646—1696. 3. Formulieren van brieven enz. (in zake electie der magistraatspersonen en buiten-ambten van 't kwartier der steden). 4. Almanak van tourbeurten van de buiten-ambten der steden. 5. Resolutie van 't kwartier der steden in zake raadsbestelling. 1640 en 1664.

35. Boek bevattende aanteekeningen betreffende zijn rechtspraktijk en van particulieren aard. Sm. fol.

36. Ontvangen missives, betreffende zijn rechtspractijk. 1678—1713. 1 portef.

37. Volmachten in rechts- en andere zaken. 1678—1692. 1 omslag.

38. Overeenkomst met Dr. C. Recalf, secretaris van Tietjerksteradeel. 1683.

39. Staten van loopende procedures. Znd. j. 1 omslag.

40. Kladrol van het Hof, waarin namen van partijen met aanteekening van de namen der advocaten enz. 1690—1698.

41. Stukken betreffende procedures en andere rechtszaken. 1678—1703. 10 portef.

Uit de meeste van deze stukken blijkt dat Z. v. Ghemmenich advocaat van een der partijen was.
Hierbij eene lijst van de partijen.

42. Register waarin: 1. Aanteekening van in te vorderen salaris in processen en andere rechtszaken van particulieren. 1692—1701. Id. voor adviezen aan de gerechten van Stavoren (1699—1700), Hindeloopen (1699—1702), Hennaarderadeel (1700—1702), 2. Staatsresolutie van 1688.

43. Register waarin: 1. Aanteekeningen van in te vorderen uitschotten en salaris in processen en andere rechtszaken. 1698—1700. 2. Beschrijving van procedures enz. 3. Eenige adviezen, rekesten enz. Ommezijde: Extract uit de akte van donatie door den hertog v. Alençon als Heere van Friesland gedaan aen het gasthuis, pesthuis en gemeene armen van Leeuwarden, gedateerd binnen Antwerpen den 18 Meij 1582, en valuatie van eenige munten, Beschrijving van eenige rechtszaken. Hierbij: Een staat van zijne obligatiën, huren, goud, zilver, medailles, enz. en schulden.

44. Specificatiën van door hem in te vorderen „salarien en expensen" in processen en andere rechtszaken. 1691—1702. 1 portef.

45. Concept van een advies over eene in 1709 gemaakte conventie tusschen Johan W. Friso en Amelia v. Anhalt, douairière v. Ernst Casimir. 1712. Met copie van die conventie enz.

46. Concept van een advies over eene overeenkomst van den stadhouder met den Prins van Nassau-Siegen. Znd. j.

47. Concept-akten en andere stukken betreffende zijn rechtspractijk. 1636—1720. 1 portef.

Als gevolmachtigde van den Stadhouder bij de overname enz. van het eiland Ameland (1).

48. Rekesten aan de Prinses en eenige andere stukken, het eiland betreffende. 1704—(1730). 1 bundel.

IX.

Julius van Beyma, geb. 1539 † 15 Juni 1598,
zoon van Jan Juckes van Beyma † 1564 en Maycke N...,
in 1582 gehuwd met Maycke Gadema.

Bul van de universiteit te Orleans, waarbij hem het licentiaat in het kanoniek recht verleend wordt. 1564.

X.

Lambertus van Beyma, † 1658,
zoon van Julius van Beyma (IX), gehuwd met
E. C. Nederhof.

1. Bul van de universiteit te Orleans bij zijne promotie tot doctor in de beide rechten. 1605.
2. Huurcontract. 1644.

XI.

Julius van Beyma, geb. 28 Januari 1654 † vóór 1698,
zoon van Coert van Beyma † 1665 en Anna v. Vierssen, gehuwd
met 1. Appollonia van Sminia, geb. 1654 † 1691,
2. Ava Sophia van Nyssten † 1714.

1. Afgeloste obligatiën. 1681, 1693. 2 stks.
2. Afrekening over het door hem gevoerde beheer der nalatenschap van Anna van Vierssen. 1687.
3. Afrekening met den predikant J. Gercama. 1695.

Militaire Ambten.

4. Aanstelling tot vaandrig van de compagnie van den luitenant kolonel A. v. Vierssen, door Gedeputeerde Staten van Friesland. 1668.

(1) Zie de volmacht en andere daartoe betrekkelijke stukken in Verslagen Rijksarchieven 1895, blz. 397.

5. Aanstelling tot Kapitein, door Gedeputeerde Staten van Friesland. 1670.

6. Aanstelling tot Kapitein, door de Staten-Generaal 1670.

7. Extract uit het resolutieboek der Staten van Friesland, houdende zijne benoeming tot Sergeant-Majoor. 1677.

8. Aanstelling tot Sergeant-Majoor, door de Staten-Generaal. 1677.

9. Aanstelling tot Sergeant-Majoor van het regiment van den graaf v. Styrum, door de Staten-Generaal. 1680.

10. Aanstelling tot Luitenant-Kolonel, door de Staten Generaal. 1681. Hierbij eene missive van de Staten van Friesland dd. Aug. 1681, meldende de benoeming van J. v. B. tot Luitenant-Kolonel.

11. Aanstelling tot Kolonel, door de Staten van Friesland. 1686.

12. Aanstelling tot Kolonel, door de Staten-Generaal. 1686. Hierbij een verzoek van den Raad van State aan de Provincie Friesland om zijn tractement uit te betalen. 1686.

13. Aanstelling tot Commandant over het garnizoen te Embden, door Burgemeester en Raden van Embden. 1690.

XII.

Coert van Beyma, geb. 1681 † 29 Oct. 1748,

zoon van Julius van Beyma, (n°. XI), gehuwd met 1. Catharina v. Ghemmenich † 9 Juli 1720, 2 Petronella v. Idsinga † 14 Nov. 1770.

1. Ontvangen brieven. 1725—1747. 1 omslag.

2. Register, waarin: „Profijtelijke Staat", Lijst van bezittingen, „Register der bewoners en bruikers der vastigheden". 1721—1746. Ommezijde: „Schadelijke staat". 1721—1746.

3. Huurcontracten. 1705—1747. 13 stks.

4. Afrekeningen met huurders. 1682—1716. 1 omslag.

5. Nota's betreffende kosten bij het overlijden en de begrafenis van zijne echtgenoote C. v. Ghemmenich. 1720. 1 omslag.

6. Volmacht, gegeven door Petronella van Ghemmenich thoe Kingma tot het stemmen van een kerkvoogd van Zweins. 1720.

7. Extract uit het proclamatieboek van Barradeel betreffende een halve zathe te Oosterbierum. Met aanteekening van het niaer daarvan. 1736.

8. Rekest aan den magistraat van Harlingen betreffende eene kwestie over het schoonmaken van een goot bij zijn huis. 1742.

Ambten en Waardigheden.

Secretaris van Oostdongeradeel.

9. Overeenkomst met een deurwaarder, tot het innen van boedel-resten, die hem als oud-secretaris van Oostdongeradeel nog toekomen. 1710.

Secretaris der Admiraliteit in Friesland.

10. Aanteekening van de tractementen en emolumenten van den secretaris van het college der admiraliteit in Friesland. 1721, 1740—1747.

11. Concept van eene memorie aan het college der Admiraliteit in Friesland, betreffende het parapheeren van paspoorten enz. Znd. j.

Schrijver eener compagnie.

12. Rekeningboek, gehouden als schrijver eener compagnie. 1739—(1748).

Monstercommissaris.

13. Missives van Gedeputeerde Staten, houdende opdracht tot de monstering der fortificatiën in Wedde en Westwoldingerland. 1711/1712. 2 stks. Hierbij: Commissie voor hem en J. E. v. d. Woesel tot monstering van de „buitenlandsche quartieren". 1711.

XIII.

Petronella van Idsinga,

wed. v. Coert v. Beijma (n°. XII).

1. Ontvangen brieven. 1764—1770. 1 omslag.
2. Annotatieboek van ontvang en uitgave. 1754—1770.
3. Afgeloste obligaties. 1754—1768. 1 omslag.
4. Specificatiën van salaris en expensen. 1757—1764. 1 omslag.
5. Kwitantiën van betaalde reëel belasting. 1754, 1761—1763, en diverse kwitantiën. 1751—1770. 1 omslag.
6. Huurcontracten. 1751—1770. 1 omslag.
7. Verhuurboek van de landerijen „onder het majoraat of fideicommis behorende". 1754—(1781.)
8. Lijst van koopbrieven ter proclamatie. 1758.
9. Afrekening over de nalatenschap van wijl. Alef v. Idsinga. 1747.
10. Contract wegens koop van tichelklei. 1758.
11. Akte van overeenkomst met J. Gerlofsma, betreffende de administratie van hare goederen. 1754.
12. Overeenkomst met P. J. v. Ghemmenich in zake een legaat van Petronella v. Ghemmenich. 1754.
13. Stukken betreffende kwesties over het niaer enz. van huizen en land onder Herbajum, Midlum en Peins. 1754—1763. 1 bundel.
14. Insinuatie tot verbod van reed en drift over hare landerijen te Peins. Met relaas van insinuatie. 1757.
15. Protest tegen den verkoop van vee op eene zathe, die haar toebehoort. 1766. Met relaas van insinuatie.

16. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen R. J. Noordbeek, betreffende een zathe te Herbajum. 1757/59. 1 omslag.

17. Lijst van stemmen ter registratie in het stemcohier. 1758.

18. Stukken betreffende eene kwestie over stemrecht. 1759. 1 omslag.

19. Afrekening met J. Gerlofsma, secretaris v. Barradeel, over eenig ontvang en uitgaaf. 1754.

20. Procuraties. 1745—1759. 1 omslag.

21. Contract van correspondentie van haar en haar zoon Julius Matthijs van Beyma met Arent van Haarsolte, betreffende de stemgerechtigdheid in Barradeel. 1752.

XIV.

Jetze Idzart van Beyma, geb. 1684 † 14 Nov. 1716,

broeder van Coert v. Beyma (n°. XII).

1. Ontvangen brieven. 1715—1716. 2 stks.

2. Afgeloste obligatie. 1703.

Militaire ambten.

3. Aanstelling tot Vaandrig, door Gedeputeerde Staten van Friesland. 1697.

4. Aanstelling tot Sergeant-Majoor, door de Staten-Generaal. 1706.

5. Aanstelling tot Kapitein over eene compagnie te voet in het regiment van den Prins van Nassau Dillenburg, door Gedeputeerde Staten van Friesland. 1713.

6. Rekeningboek van zijne compagnie. 1713—1716.
Ommezijde: Lijst van aangenomen manschappen. 1689–1716.

XV.

Julius Matthijs van Beyma, geb. 16 Oct. 1727 † 8 Febr. 1808,

zoon van Coert van Beyma (n°. XII), in 1751 gehuwd met Fokel Helena van Burmania † 19 Juli 1801.

1. Ontvangen brieven. 1744—1807. 4 portef.
   Hierin o.a. een collectie brieven van „Pilpai" [E. L. O. M. (?) v. Eberstein]. 1770—1784.

2. Journalen van: 1. een reis in Augustus 1767 door een gedeelte van Utrecht en Holland. 2. een reis in 1776 naar Amsterdam, Rotterdam enz., met het admiraliteitsjacht.

3. Permissies van den Stadhouder om te mogen jagen op het Bilt. 1772—1783. 3 stks.

4. Obligatiën. 1753—1804. 1 bundel.

5. Copie-insinuatie tot betaling van eenige obligatiën. 15 November 1790. Met relaas van insinuatie.

6. Kwitanties. 1748—1852. 1 omslag.

7. Huurcontracten. 1759—1807. 1 bundel.

8. Volmacht tot het verhuren enz. van land bij Metzlawier. 1757.

9. Staten van huren. 1781 en 1787. 2 stks.

10. „Verhuurboek der vrije goederen". 1780—1786.

11. Register van ontvang van huren en uitgaven van J. Gerlofsma. 1770—1775.

12. Register van ontvang van huren enz. 1798—1799. Fragment.

13. Inventarissen van zilveren en gouden voorwerpen, hem toebehoorende. 1795.

14. Concept-adres aan de Staten-Generaal, waarin hij zich beklaagt na de revolutie, toen de admiraliteit is opgeheven, niet bij het Depart. der Marine aangesteld te zijn, zooals andere patriottische ambtenaren van de admiraliteiten. (1795).

15. Ontvangen stukken betreffende zijn pensioen. 1802. 1 omslag.

16. Copie-register van eigenaars en gebruikers van landen, die bezwaard zijn met het onderhoud van Koetille, Schaepetille en Abes Heringa zijl. 1773.

17. Akte betreffende het onderhoud van de „pomp" door de trekweg bij Kingma. 1781.

18. Overeenkomst met het dijksbestuur der vijf deelen Binnendijks betreffende een reed en brug ten behoeve van het grietmanshuis te Sexbierum. 1785.

19. Concept-overeenkomsten in zake het recht van drift en reed over een zathe te Weidum enz. Znd. j. 2 stks.

20. Stukken van een proces, voor Ged. Staten gevoerd tegen den hoofdcommies, in eene belasting zaak. ± 1750. 1 omslag.

21. Rekest aan Gedeputeerde Staten van Friesland, verzoekende uitstel voor het leveren van inventaris voor het collateraal. 1787. Met daarop gestelde dispositie.

22. Bestek van het afbreken van een oude schuur enz. te Peins en het wederopbouwen van een stemhuisje. 1760.

23. Rekesten aan het Hof en het gerecht van Franekeradeel. 1763—1775. Met de dispositie. 2 stks.

24. Rekeningen over het, met A. M. v. Poutsma gevoerde, beheer over de goederen van den onder curateele gestelde J. v. Idsinga. 1775, 1793. 2 stks.

25. Rekeningen over het beheer der goederen van Catharina Claeses van der Zijl. 1777.

26. Afrekening over ontvangen huur van „Frietshuis" te Metslawier voor mevr. D. M. v. Beyma—Schagen. 1747.

27. Stukken van processen over het „niaer" van stemdragende goederen te Hitsum. 1769—1780. 1 bundel.

28. Rekest als stemgerechtigd ingezeten van Tzum aan Gedeputeerde Staten betreffende de benoeming van een „schooldienaar, organist en koster" te Tzum. 1785. Met daarop gestelde dispositie.

29. Certificaat van stemgerechtigheid, gegeven door President en Secretaris van Franekeradeel. Met oproeping om te stemmen. 1708. — Hierbij: „Akte van burgerschap" door het gemeentebestuur van Franeker. 1803.

30. Kennisgeving van het gerecht van Franekeradeel, dat vóór 1 October 1796 de „fideicommissaire wapenen en andere teekenen op Kingmastate en in de kerken voorhanden" moeten worden weggenomen. 1796.

31. Deductie in zake de nominatie van eenen grietman van Franekeradeel. 1785. (Gedrukt).

32. Eigenhandig geschreven relaas betreffende de door het committé révolutionair tot hem gerichte oproeping enz. (1795).

33. Contract van correspondentie met T. H. van Haersolte e. a. betreffende de nominatie tot het grietmans-ambt van Barradeel. 1776.

Ambten en Waardigheden.

Schrijver eener compagnie.

34. Resolutie van Gedeputeerde Staten v. 19 Nov. 1732, houdende zijne aanstelling tot schrijver eener compagnie.

35. Bewijs van betaling van het aequivalent. 1732.

36. Missives van Gedeputeerde Staten. 1742. 2 stks.

Tonnemeester van Friesland.

37. Aanstelling tot Tonnemeester van Friesland, door den Stadhouder met Gedeputeerde Staten. 1742.

38. Overeenkomsten, door zijn vader voor hem aangegaan betreffende het innen van bakengelden, en het uitbrengen enz. der zeetonnen. 1742—1744. 3 stks.

39. Rekest aan Gedeputeerde Staten betreffende het bakenmeesterschap te Dokkum. 1746. Met daarop gestelde dispositie.

40. Extracten uit resolutieboeken van Gedeputeerde Staten, ingekomen stukken, enz. 1648—1742. 1 omslag.

Secretaris der admiraliteit in Friesland.

41. Aanstelling tot secretaris der admiraliteit, door de Staten-Generaal. 1745.

42. Ontvangen brieven van J. C. v. d. Hoop. 1783—1789. 1 portef.

43. Ontvangen brieven van zeekapiteins enz. 1746—1803. 2 portef.

44. „Ruwe gissing van den opbreng van het ambt van den secretaris van de admiraliteit in Friesland". 1778.

45. Afrekening met den vendumeester. 1795.

46. Concept eener memorie van gecommitteerden uit de Admiraliteit aan de Staten van Friesland. 1756.

47. Concept van een antwoord op tegen hem ingebrachte beschuldigingen door gecommitteerden der Staten-Generaal. 1785.

Commissaris van het Zegel.

48. Extract uit het resolutieboek der admiraliteit in Friesland, houdende zijne aanstelling. 1745.

Monstercommissaris.

49. Aanstelling tot Monstercommissaris, door de Staten van Friesland. 1752.

Volmacht ten landsdage.

50. Ontvangen brieven. 1754—1795. 1 omslag.

Lid van de Rekenkamer van Friesland.

51. Ontvangen brieven. 1770—1776. 1 omslag.

Volmacht van de contributie vijf deelen Buitendijks.

52. Ontvangen brieven en concepten van verzonden brieven. 1756—1804. 1 omslag.

Curator der academie te Franeker.

53. Missive van het Departementaal Bestuur, houdende zijne benoeming. Met zijn concept-antwoord. 1802.

XVI.

Coert Lambertus van Beyma, geb. 5 Febr. 1753 † 7 Sept. 1820,

zoon van Julius Matthijs van Beyma (n°. XV), in 1780 gehuwd met Aukje van Poutsma, geb. 1749 † 1810.

1. Bijzonderheden betreffende zijn leven en bezittingen. 1817.

2. Ontvangen brieven en concepten van verzonden missives. 1769—1820. 1 omslag.

3. Bewijzen van uitgeleende gelden. 1800—1820. 1 omslag.

4. Afgeloste obligaties. 1780—1815. 1 omslag.

5. Kwitantiën. 1785—1818. 1 omslag.

6. Lijst der boereplaatsen, hem toebehoorende.

7. Huurcontracten. 1798—1820. 8 stks.

8. Volmacht hem gegeven in zake opvordering van gelden, aan wijl. P. J. v. Poutsma verschuldigd. 1798.

9. Rekest aan Gedeputeerde Staten betreffende belasting voor de kerk. 1816. Met het daarop gedisponeerde.

10. Concept-opstellen over Friesche en andere geschiedenis, concepten van rekesten enz. 1785—1816. 1 omslag.

11. Reispassen waarmede hij uit Amsterdam naar Frankrijk gevlucht is. 1787. 3 stks.

12. Journaal van een reis met Valckenaer e. a. van Brussel naar St. Omer. 1788.

13. Ontvangen brieven 1785—1816. 1 omslag.

Politieke bemoeiingen,

Ambten en Waardigheden.

14. Brieven aan J. D. Baron v. d. Capellen tot den Pol, heer

v. Appeltern. 1782—1784. Na diens dood aan van Beyma teruggezonden. 1 bundel.

Uitgeg. in de Hand. en Med. v. het Histor. Genootschap. 1895.

15. Diploma van honorair lidmaatschap van het Vrije wapencorps „Voor 't Vaderland" 's-Hage. 1787.

16. Adres aan den Minister van Finantiën betreffende de onevenredigheid tusschen de contingenten der provintiën in de grondlasten. 1816.

Secretaris van Westdongeradeel.

17. Aanstelling tot secretaris van Westdongeradeel, door den Grietman. 1780.

18. Ontvangen brief. 1782.

Administrateur over de refugiés.

19. Lijsten van betaling van onderstand en andere stukken betreffende zijn administratie over de uitgewekenen te St. Omer. 1788—1791. 1 bundel.

Fiscaal bij de Marine.

20. Ontvangen brieven en andere stukken. 1795—(1815). 1 portef.

Juré bij het Cour d'assises.

21. Ontvangen brief. 1811.

Lid van de Staten van Friesland.

22. Mededeeling van zijne benoeming door den Gouverneur van Friesland. 1817.

23. Ontvangen missives. 1817—1818. 2 stks.

Volmacht der 5 deelen zeedijken Buitendijks.

24. Besognes der dijksgedeputeerden en andere stukken betreffende 5 deels dijken buitendijks. 1784—1838. 1 omslag.

XVII.

Aukje van Poutsma,

echtgen. van Coert Lambertus van Beyma (nº. XVI).

1. Ontvangen brieven. 1778—1791. 1 omslag.
2. Verdeeling van eenen inboedel. 1781.
3. Rekest betreffende de sequestratie van roerende goederen aan haar en hare familie toebehoorende. 1788.
4. Reispas voor „Braband en Holland", afgegeven door de municipaliteit van St. Omer. 1791.
5. Afrekening over de administratie van den boedel van wijl. Petrus Johannes van Poutsma. 1791.
6. Overeenkomst betreffende de verdeeling van Canter State onder Driesum. 1801.
7. Volmacht, gegeven door haren echtgenoot om in zijn naam te ageeren bij de verdeeling der nalatenschap van hare zuster J. E. van Poutsma, voor zoover de mobilia betreft. 1801.

XVIII.

Eduard Marius van Beyma, geb. 6 Juni 1755 † 6 Aug. 1825,

broeder van Coert Lambertus van Beyma (nº XVI),
ongehuwd.

1. Ontvangen brieven. 1781—1823. 1 portef.
2. Afgeloste obligatiën. 1787, 1812. 2 stks.
3. Kwitantiën. 1780—1824. 1 omslag.
4. Stukken betreffende verhuringen. 1781—1811. 1 omslag.
5. Huurcontracten. 1808. 2 stks.
6. Lijst van „profijtelijke effecten en schulden, massaal tusschen E. M. van Beyma, Thomas Joha en R. H. v. Altena". ± 1795.

7. Overeenkomst betreffende het graven van klei. 1818.

8. Goedgekeurde rekening van ontvang en uitgaaf voor C. L. v. Beyma en echtgen. Over 1787—1801.

9. Overeenkomst als gemachtigde van Cath. v. Alema, gesloten met de crediteuren van den boedel v. wijl. J. v. Alema, oud-burgemeester van Harlingen 1789.

10. Bestek betreffende het afbreken en weder opbouwen van een schuur te Holwerd. Znd. j.

11. Rekesten aan het Hof van Friesland. 1787—1804. 3 stks. Met daarop gestelde dispositiën.

12. Lastgevingen om te stemmen. 1786—1788. 1 omslag.

13. Volmacht, hem door zijn broeder C. L. van Beyma gegeven, om te compareeren bij het opnemen der kerkvoogdij-rekening enz. 1809.

14. Rapport van E. M. v. Beyma en anderen, gecommitteerd tot de oprigting van een nieuwe Toneelsocieteijt te Franeker. 1780.

15. Bewijzen van lidmaatschap van de fraterniteiten te Franeker en te Leeuwarden. 1786. 2 stks.

16. Enkele stukken van onderscheiden aard. 1772—1823. 1 omslag.

Politieke bemoeiingen,

Ambten en waardigheden.

17. Ontvangen brieven en concepten van verzonden brieven en rekesten. 1785—1804. 1 portef.

Volmacht ten landsdage.

18. Landdagspunten. 1783—1795. 1 portef.

Gecommitteerde in het Mindergetal.

19. Copiën van rapporten van het Mindergetal. 1784-1785. 1 omslag.

Gedeputeerde Staat.

20. Ontvangen brieven. 1785—1789. 1 omslag.

21. Concept-rekest aan Gedeputeerde Staten betreffende zijn lidmaatschap van dat college. 1787.

Vroedschap van Harlingen.

22. Ontvangen missives enz. 1784-1787. 1 omslag.

23. Rekest aan Gedeputeerde Staten betreffende de stemming van volmachten van de 5 deelen zeedijken buitendijks. 1784.

Ontvanger generaal der 5 deelen zeedijken Buitendijks.

24. Ontvangen brieven en andere stukken. 1779—1805. 1 omslag.

Ontvanger der floreen en 5 specien van Achlum.

25. Proces-verbaal van stemming, waarbij hij benoemd werd. 1786.

Administreerend Kerkvoogd van Winaldum.

26. 1 Band, waarin: Kerkvoogdij-rekening van Winaldum. 1793—1795. Niet afgesloten. Ommezijde: „Boek van uitgaven". 1797—1799.

Lid van het Comité révolutionnair.

27. Publicaties en andere stukken van en betreffende het comité révolutionnair in Friesland. 1795. 1 omslag.

Secretaris van de Provisioneele Representanten.

28. Ontvangen stukken. 1795. 1 omslag.

Lid van de Commissie tot de constitutie.

29. Notulen van de commissie tot het ontwerpen van een plan van constitutie. 1797. 18 Sept.—11 Oct. Met enkele daarbij behoorende stukken door E. M. van Beyma, provisioneel secretaris. 1 omslag.

President der 2e Kamer van 't wetgevend lichaam.

30. Billetten, waarop „Parool" en „Contrasigne" van den President der 1e Kamer. 1798. 6 stks.

Lid van de Commissie tot het ontwerpen van een reglement voor het departement Friesland.

31. Ontvangen brieven. 1801. 4 stks.

Lid van de rekenkamer van Friesland.

32. Copiën van de notulen der rekenkamer. 1802—1805. 1 portef.

Dorpsgecommitteerde wegens Herbajum.

33. Ontvangen missive. 1808.

Juré bij het Cour d'assises.

34. Besluit van de Prefekt van Friesland, waarin de vermelding van zijne benoeming tot Juré bij het hof van assises. 1811.

Grietman van Franekeradeel.

35. Ontvangen stukken enz. 1817—1823. 1 omslag.

XIX.

Julius Matthijs van Beyma thoe Kingma, geb. 25 Sept. 1781 † 14 Sept. 1847,

zoon van Coert Lambertus van Beyma (n°. XVI), in 1806 gehuwd met Agatha Wilhelmina van Voss, geb. 14 Maart 1784 † 12 Aug. 1861.

1. „Herinneringen" uit zijn jeugd, tot de eerste jaren van het verblijf te St. Omer. Met eenige aanteekeningen betreffende de familie.

2. Ontvangen brieven. 1796—1847. 2 portef.

3. Aanspraken gehouden in het leesgezelschap „Tot oefening der jeugd", opgericht in den Haag 10 Oct. 1797. 2 Bandjes kl. 8°. Hierbij zijn bewijs van lidmaatschap.

4. Lijst van effecten en obligatiën. 1828.

5. Register van uitstaande schulden enz. 1832.

6. Stukken betreffende hypothecaire inschrijvingen. 1829—1850. 1 bundel.

7. Afgeloste obligaties. 1805, 1822—1846. 1 omslag.

8. Bewijzen van inschrijving in geldleeningen en andere stukken, van finantieelen aard. 1814—1847. 1 bundel.

9. Aanteekeningen van ontvang en uitgaaf. 1793—1827. (Fragmenten v. kasboeken.) 1 omslag.

10. „Journalen of kasboeken". 1825/26, 1829—1844. 2 stks.

11. Cahier, waarin aanteekening van ontvang en uitgaaf wegens uitgezette en opgenomen penningen op maandgeld. 1795—1813.

12. „Journaal v. Credit en Debet". 1810—1818. sm. fol.

13. Stukken betreffende aandeelen in schepen. 1827—1828. 1 omslag.

14. Aanteekenboekje van debiteuren enz. 1821—1825.

15. Ontvang en uitgaaf ter gelegenheid van de op 15 en 16 Nov. 1845 op Kingma state en onder Sweins op Halfweg gehouden afrekening.

16. Boekje van ontvang en uitgaaf op Kingma-state. 1845—1846.

17. Boekjes bevattende aanteekeningen over huishoudelijke uitgaven enz. 1830—1843. 3 stks.

18. Kwitanties. 1795—1847. 1 omslag.

19. Uittreksels uit kadastrale leggers betreffende eigendommen van J. M. v. B. t. K. 1842—1846. 1 omslag.

20. „Balans" van zijn boedel. 1839 en 1844.

21. Staat van zijnen boedel. Znd. j.

22. Huurcontracten. 1826—1847. 1 omslag.

23. Overeenkomst betreffende de ontruiming van eene plaats te Dronrijp. 1845.

24. Boekje van ontvang van huren. 1793—1827.

25. Register van de maandelijksche voorschotten op de verponding, te doen door de huurders van vastigheden. 1833—1848. Hierbij: Gedrukte billetten, houdende opgave van 't geen ieder der huurders van Kingmastate in de verponding te betalen heeft. Met bewijs van gedane betaling. 1833—1847.

26. Boekjes, waarin aanteekening van werkloonen en geleverde materialen. 1839 - 1847. 13 stks.

27. Rekening-courant met mevr. de wed. v. Beyma—Trip. 1832.

28. Polissen van brand-assurantie bij de onderlinge assurantiesociteiten te Workum en Franeker – Bolsward – Dronrijp, en kwitanties van betaalde bijdragen in geleden schade. 1824—1847. 1 omslag.

29. Kwitanties en andere stukken betreffende het faillissement van E. A. Everts en betreffende de voogdij over diens kinderen. 1802, 1818—1837. 1 omslag.

30. Stukken betreffende een fonds tot ondersteuning van D. de Hoop, kunstschilder. 1817. 1 omslag.

31. Stukken betreffende de toenaam en het wapen van Kingma, en de verheffing in den adelstand. 1821—1843. 1 omslag.

32. Reispas voor I. M. van Beyma, afgegeven door den Maire van Workum. 1813.

33. Redevoeringen gehouden in het Physisch gezelschap, en in het Departement Workum van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen. 1814—1833. 1 portef.

34. „Vluchtige gedachten omtrent den staat van koophandel en zeevaart" in 1831. 1 omslag.

35. Verhandeling over den aanwas van strand en beveiliging bijzonder van onze zeedijken, door haaden of kribben aangebragt. 1 bnd. 4o.

36. Eenige aanteekeningen en andere stukken van onderscheiden aard. 1804—1847. 1 portef.

Ambten en Waardigheden.

Commies collecteur ter recherche der convooien en licenten.

37. Kennisgeving van den secretaris van staat van de Finantiën betreffende zijne benoeming. 1805.

38. Ontvangen brieven en stukken. 1805—1825. 1 omslag.

39. Afrekeningen en stukken daartoe betrekkelijk. 1803—1823. 1 omslag.

Ontvanger van het klein zegel.

40. Ontvangen brieven. 1808—1810. 2 stks.

Lid van de plaatselijke schoolcommissie te Workum.

41. Ingekomen stuk, houdende zijne aanstelling. 1806.

Benoemd maire van Tzum.

42. Ontvangen brieven met besluiten van den Prefekt betreffende zijne benoeming, en concept-missive, waarbij hij voor de benoeming bedankt. 1811—1812. 1 omslag.

Ontvanger der registratie te Workum.

43. Ontvangen brieven. 1811—1826. 1 omslag.

44. Afrekening van de door hem gestelde borgtocht met intrest. (1825).

Vrederechter in het kanton Hindeloopen.

45. Ontvangen brieven, enz. 1819—1825. 1 omslag.

Lid van het kiescollege te Workum.

46. Ontvangen brieven. 1816—1820. 3 stks.

Kiezer van het 2e kiesdistrict in Friesland.

47. Ontvangen brieven. 1827—1846. 5 stks.

Kapitein en auditeur-militair van het 6e bataillon der landstorm te Workum.

48. Ontvangen brieven. 1814—1817. 1 omslag.

49. Lijsten van de manschappen van den landstorm en eenige andere stukken. 1814—1815. 1 omslag.

Kapitein der rustende schutterij.

50. Aanstelling door den Koning. 1815.

51. Ontslag. 1826.

Lid van de commissie ter ondersteuning van de verminkte militairen te Workum

52. Ontvangen brieven. 1818. 2 stks.

President van de Maatschij. tot Nut van 't Algemeen.

53. Ontvangen brief. 1818.

Lid van de plaatselijke commissie te Workum tot aanmoediging en ondersteuning van de gewapende dienst.

54. Ontvangen brieven. 1820 – 1822. 3 stks.

Lid van den gemeenteraad van Workum.

55. Ingekomen stukken. 1822—1826. 1 omslag.

Volmacht van de 5 deelen zeedijken Binnen en Buitendijks.

56. Ontvangen brieven. 1820—1845. 1 omslag.

57. Staten van materialen en andere stukken. 1762—1846. 1 omslag.

Lid van de commissie van landbouw in Friesland.

58. Ingekomen stukken. 1820—1843. 1 omslag.

59. Tableau der leden van de commissie sedert hare installatie. 1805.

60. Journalen van ontvangen en uitgegeven stukken, enz. 1831—1833. 1 omslag.

61. Lijst der boeken en brochures, aanwezig in de boekerij der commissie.

62. Buitengewoon verslag van den landbouw. 1825, en andere stukken. 1769—1833. 1 omslag.

Grietman van Franekeradeel.

63. Ontvangen stukken. 1825—1843. 1 omslag.

64. Concept van eene verordening. 1828.

Lid van de Provinciale Staten van Friesland.

65. Ontvangen brieven en stukken. 1825—1842. 1 omslag.

Lid van de districts-commissie te Franeker voor den onderstand der noodlijdenden door den watervloed in 1825.

66. Ontvangen brieven. 1825—1830. 1 omslag.

Als bezitter van de meeste stemmen te Peins en Zweins.

67. Ontvangen brieven betreffende beroep van predikanten te Peins en Zweins. 1826—1838. 1 omslag.

Mede-oprichter en lid van het bestuur van het Friesch-Genootschap.

68. Ontvangen brieven. 1827—1838. 1 omslag.

69. Wetten van het genootschap. 1828.

70. Diploma als werkend lid. 1832.

71. Staat van ontvangsten en uitgaven van het eerste genootschapsjaar. 1827/28.

72. Ontwerp tot het daarstellen van een museum voor Friesche oudheden met ontwerp begeleidende missive.

73. Verhandelingen, uitgesproken in vergaderingen van het genootschap. 1827—1830. 7 stks.

74. 12e Verslag. 1839/40 enz. 1 omslag.

Lid der commissie voor voorloopig onderzoek van de heffing van de buitengewone belasting.

75. Ontvangen brieven. 1827—1846. 1 omslag.

Gecommitteerde van de onderlinge brandassurantie-societeit over de kantons Franeker, Bolsward en Dronrijp.

76. Benoeming tot gecommitteerde. 1836.

XX.

Agatha Wilhelmina van Voss,

wed. van Julius Matthijs van Beyma thoe Kingma (n°. XIX).

1. Ontvangen brieven. 1821—1861. 1 omslag.
2. Huishoudboekje. 1860—1861.
3. Kwitanties. 1847—1861. 1 omslag.
4. Huurcontracten. 1847—1848. 3 stks.
5. Akten van hypotheekstelling en bewijs van inschrijving ten haren behoeve. 1848, 1851, 1852. 3 stks.
6. Overeenkomst met hare kinderen betreffende de nalatenschap van haar echtgenoot. 1848.

XXI.

Petrus Johannes van Beyma, geb. 13 Juni 1783 † 25 Augustus 1830,

broeder van Julius Matthijs van Beyma (n°. XIX), gehuwd met Geertruida Trip, geb. 23 Maart 1785.

1. Ontvangen brieven. 1795—1830. 1 omslag.
2. Verleening van vrijdom van eenige belastingen, door den Minister van Finantiën, aan P. J. v. Beyma, als steenfabrikant. 1808.

XXII.

Geertruida Trip,

wed. van Petrus Johannes van Beyma (n°. XXI).

Ontvangen missive. 1848.

XXIII.

Coert Lambertus van Beyma thoe Kingma, geb. 18 Febr. 1808,

zoon van Julius Matthijs van Beyma thoe Kingma (n°. XIX), gehuwd met Jacomina Rosetta Geertruida Tjallingii.

1. Ontvangen brieven. 1824—1849. 1 omslag.

2. Huurcontracten. 1841—1845. 2 stks.

3. Verkoopbillet van eene zathe en landen onder Eestrum en de Kooten. 1839.

4. Concept eener volmacht op S. W. H. A. van Beyma om de besteding der werken van het dijksbestuur der 5 deels dijken buitendijks bij te wonen. 1836.

5. Academisch proefschrift getiteld: Disputatio juridica inauguralis; continens generalia quaedam de legataria particulari juris hodierni, praesertim de articulis 874 et 1020 codicis civilis.Gedrukt te Groningen in 1833. Met eene lijst van de personen aan wie de dissertatie gezonden is.

6. C. L. Beyma thoe Kingma, Een vorst, een belang, een huisgezin. Vluchtige gedachten. Joure, 1848. 40 Exempl.

XXIV.

Sybrand Willem Hendrik Adriaan van Beyma thoe Kingma, geb. 21 Oct. 1812 † 1871,

broeder van Coert Lambertus van Beyma thoe Kingma (n° XXIII), in 1841 gehuwd met Eva Margaretha Fontein, geb. 9 Maart 1815.

1. Ontvangen brieven. 1821—1870. 1 omslag.

2. Bewijs van lidmaatschap van het studentencorps te Franeker. 1830.

3. Bewijs van lidmaatschap van het studentencorps te Leiden. 1833.

4. Bewijs van lidmaatschap van het gezelschap „Cures quod audis". 1835.

5. Bul van de Universiteit te Leiden, bij zijne promotie tot doctor in de rechtswetenschap. 1835.

6. Schutters-boekje. 1839—1843.

7. Rekeningen en andere stukken betreffende eene reis naar Duitschland. 1853. 1 bundel.

8. Bewijs van lidmaatschap van het historisch genootschap te Utrecht. 1859.

9. Concept-adres aan den Koning en andere stukken betreffende een pensioenfonds voor ambtenaren 1853—1854. 1 omslag.

10. Stukken betreffende eene geldleening door het Rijk. 1844—1845. 1 omslag.

11. Reglement en andere stukken betreffende den kerkeraad en de kerkvoogdij van Leeuwarden. 1864—1870. 1 omslag.

12. Stukken betreffende den boedel van wijl. J. M. v. Beyma, eenige aanteekeningen enz. (1795—1885). 1 omslag.

13. Cahier, waarin copiën van verzonden missives, ten behoeve van den boedel van J. M. v. Beyma. 1845—1846.

14. Boekje, waarin ontvang en uitgaaf betreffende den boedel van J. M. v. Beyma thoe Kingma. 1845—1847.

15. Aanteekenboekje van geldbelegging voor den boedel van Jhr. J. M. van Beyma thoe Kingma.

16. Stukken betreffende de vereffening van den boedel van wijl. douair. van Beyma van Voss. 1861. 1 bundel.

17. Aanteekeningen uit het charterboek, resolutieboeken enz. over het stemrecht. 1 cahier.

18. Aanteekenboekjes betreffende allerlei zaken in alphabetische volgorde. 3 dln.

Ambtën en waardigheden.

19. „Tableau" der advocaten bij de rechtbank te Leeuwarden. 1838. Hierbij: Tarieven voor advocaten, zaakgelastigden bij de rechtbank van koophandel (1816), en notarissen.

20. Een band „Juridica", waarin: 1. Dingtalen, Sententies, rekesten aan de rechtbank, aanteekeningen betreffende procedures enz. 1840—1846. 2. Concept-memorie van successie voor zijne dochter Agatha Wilhelmina. 1843.

21. Een band „Juridica", waarin aanteekening betreffende procedures en andere rechtszaken. 4°.

22. Correspondentie enz. ter gelegenheid zijner benoeming tot president der rechtbank. 1860. 1 omslag.

XXV.

Adigerius Adius, geb. ± 1625,
zoon van Adigerius Adius en Maria van Loo, in 1647 gehuwd met Frouck v. Dyxtra † 1677.

1. Ontvangen brieven. 1676—1688. 1 omslag.

2. Obligatiën. 1671—1684. 2 stks.

3. Overeenkomsten betreffende deeling van massale goederen. 1680—1689. 2 stks.

4. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen Theodorus Bruinsveld, betreffende de nalatenschap van Rinske Faber. 1679. 1 omslag.

5. Copie van een sententie van het gerecht van Leeuwarden in eene voogdijzaak. 1679.

6. Stuk van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen I. J. v. Harinxma betreffende eene schuldvordering. 1679.

7. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen zijn schoonzoon Paulus Ghemmenich, betreffende den boedel. 1680—1681. 1 omslag.

8. Sententie van het Hof van Friesland in een procedure tegen Elisabeth Adius over een legaat. 1696.

9. Verklaring betreffende een accoord met R. v. Viersen over het bekomen van ambten. 1686.

Ambten en Waardigheden.

Secretaris der Admiraliteit in Friesland.

10. Ontvangen brief. 1678.

Lid van den Raad van State.

11. Aanstelling door de Staten-Generaal. 1680.

12. Ontvangen brieven. 1680—81. 2 stks.

Lid van Gedeputeerde Staten van Friesland en Burgemeester van Sloten.

13. Ontvangen brieven. 1683—1692. 1 omslag.

14. Volmacht voor den landdag. 1690.

XXVI.

Isaäk Martijn Adius, geb. 13 Juli 1666 † 12 Juni 1719,

zoon van Gerhardus Adius en Ursel van Wissema, in 1696 gehuwd met Engelbertina Barbara van Unckel.

1. Stukken van een proces, tegen Matthias Jansonius, secretaris van Baarderadeel, betreffende eene schuldvordering. 1697. 1 omslag.

2. Volmacht, gegeven door Maria Claix, wed. van Sibrand van Hittinga, om hare boedelzaken te administreeren. 1704.

3. Remonstrantie en „respective informatie" aan den erfprins van Hessen Cassel, waarin hij zich beklaagt over hem aangedaan onrecht enz. Znd. j.

4. Afrekening met Dr. A. Frisius. 1718.

Ambten en Waardigheden.

5. Aanstelling tot Vaandrig, door den Stadhouder en Gedeputeerde Staten van Friesland. 1688.

6. Aanstelling tot Luitenant door den Stadhouder. 1689.

7. Aanstelling tot Commissaris ordinaris van de Monstering door de Staten-Generaal. 1701.

8. Commissies van Gedeputeerde Staten van Friesland om het gemaal en andere impositien te Hindeloopen, Workum en Stavoren te verpachten. 1705 en 1708. 2 stks.

XXVII.

Bocco Sabinus Adius, ged. 30 Nov. 1673 † 21 Mei 1739,

broeder van Isaäck Martijn Adius (nº. XXVI), gehuwd met Petronella van Ghemmenich † 1754.

1. Kwitanties van dood- en begrafeniskosten van Zachaeus van Ghemmenich. 1720. 1 omslag.

2. Huurcontracten. 1727—1735. 4 stks.

3. Verhuurboek van landerijen. 1720—(1756).

4. Advies van den advocaat Wesselius over de vraag of Petronella van Ghemmenich, wanneer zij geen kinderen nalaat, bij testament vrij over het „majoraat" Kingma beschikken kan. 1728.

5. Sententie van het Hof van Friesland in eene procedure tegen Dodoneus Vosman, burgemeester van Harlingen, in zake vischrecht. 1736.

Militaire Ambten.

6. Aanstelling tot adjudant-generaal van den Luitenant-generaal C. v. Unckel, door de Staten-Generaal. 1709.

7. Verlofpas om zich gedurende 3 maanden buiten het garnizoen te Maastricht te mogen verwijderen. 1717.

XXVIII.

Petronella van Ghemmenich,

echtgenoote (sedert 1739 wed.) v. Bocco Sabinus Adius (nº. XXVII).

1. Lijst van lijfrenten. 1741.

2. Taxatie van vaste goederen. Znd. j.

3. Extract uit het proclamatieboek van Franekeradeel betreffende een zathe en landen onder Herbajum. 1722.

4. Specificatie van salariën en expensen van een notaris. 1747.

5. Kwitantiën. 1720—1721. 4 stks.

6. Huurcontracten. 1723—1743. 4 stks.

7. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen Bartold de Schepper. 1728. 1 omslag.

8. Insinuatie betreffende de bruggen en zetten te Warga. 1744.

XXIX.

Elisabeth Adius, geb. 12 Nov. 1654 † 24 Dec. 1699,

weduwe van Quirijn de Blau.

1. Verklaring, dat aan haar huis in de Groote Kerkstraat te Leeuwarden een looden waterbak ter bede geplaatst is. 1693.

2. Stukken van een proces, voor het Hof gevoerd, tegen Maria Adius. 1695. 1 omslag.

XXX.

Alef van Idsinga, geb. 1602 † 29 Juni 1676,

zoon van Saecke van Idsinga en Tiethje Wielsma, gehuwd met Titia Belderbeek † 16 Januari 1669.

Aanstelling tot Commissaris ordinaris van de Monstering door de Staten-Generaal. 1667.

XXXI.

Matthijs van Idsinga, geb. 7 Aug. 1629 † 12 Dec. 1712,

zoon van Alef van Idsinga (n°. XXX), in 1661 gehuwd met Hendrina de Loë † 1683.

1. Aanteekeningen betreffende zijn huwelijk, geboorte zijner kinderen en andere familie-gebeurtenissen. 1 omslag.

2. Akte, waarbij hem twee grafsteden in de kerk te Harlingen worden overgedragen. 1678.

3. Rekest aan den Graaf v. Bentheim. 1684. Met het daarop gedisponeerde.

4. Stukken van een proces tegen Joeke Edes in zake achterstallige huurpenningen. 1695. 1 omslag.

5. Stukken van een proces tegen Age Ellerts. 1700. 1 omslag.

Ambten en Waardigheden.

6. Aanstellingen tot raad in de admiraliteit in Westfriesland en het Noorderkwartier, door de Staten-Generaal. 1701 en 1706. 2 stks.

7. Commissie van Gedeputeerde Staten van Friesland op Matthijs van Idsinga, mede-gedeputeerde, om te Franeker het gemaal te verpachten. 1706.

XXXII.

Alef van Idsinga, geb. 29 Nov. 1663, † 4 Dec. 1738,

zoon van Matthijs van Idsinga (n°. XXXI), gehuwd met Ena Tiara van Beilanus, geb. 1667, † 1745.

1. Afgeloste obligatiën. 1729—1733. 1 omslag.

2. Huurcontracten. 1716—1737. 6 stks.

3. Afrekening met den kolonel Idsinga. 1705.

4. Bewijs van gedane uitkeering, ingevolge het testament van zijnen vader Matthijs. 1714.

5. Contracten van correspondentie met Arent van Haersolte betreffende stemrecht in Barradeel enz. 1728—1732. 1 omslag.

Militaire ambten.

6. Aanstelling tot kapitein, door den Stadhouder en de Gedeputeerde Staten van Friesland. 1683.

XXXIII.

Ena Tiara van Beilanus,
wed. van Alef van Idsinga (n°. XXXII).

Huurcontracten. 1739—1742. 2 stks.

XXXIV.

Saco van Idsinga, geb. 19 Juni 1693 † 22 Febr. 1732,

zoon van Alef van Idsinga (n°. XXXII),
in 1727 gehuwd met Eritia Lijcklama à Nyeholt.

1. Bul van de Universiteit te Franeker voor Saco v. Idsinga bij zijne promotie tot doctor in de rechtswetenschap. 1716.

2. Kwitantie voor voldaan aequivalent bij zijne benoeming tot raad-fiscaal der admiraliteit te Harlingen. 1724.

XXXV.

Gijsbert Arentsma van Idsinga, geb. 20 Aug. 1706 † 9 Aug. 1760,

zoon van Jan van Idsinga † 1730 en Alegunda van Coenders, in 1750 gehuwd met Willemina Eduarda van Burmania † 1787.

„Copie-boek van brieven geschreven aan diverse personen van distinktie door G. A. van Idsinga, Kapitein ter zee" (dienende onder het admiraliteits-college te Amsterdam). 1740—1760. Hierbij eene lijst van schepen, die zich onder zijn convooi begeven hebben en enkele andere stukken. 1754—1755.

XXXVI.

Poppe van Burmania † 30 Aug. 1676,

zoon van Jan van Burmania en Barbar van Burmania, in 1637 gehuwd met Clara van Andrée † 1697.

1. Huurcontracten. 1659 en 1676. 2 stks.

2. Specificatiën van proceskosten enz. 1630—1675. 1 omslag.

XXXVII.

Clara van Andrée,

wed. van Poppe van Burmania (nº XXXVI).

1. Huurcontracten. 1682, 1690, 1694. 3 stks.

2. Overeenkomst betreffende achterstallige landhuren. 1678.

3. Akte van arrest wegens aan haar verschuldigde huurpenningen. 1677.

4. Opmeting van zaten land te Stiens. 1683—1684. 2 stks.

XXXVIII.

Feye van Burmania † 14 Jan. 1679,

zoon van Bocke van Burmania en Frau van Burmania, in 1649 gehuwd met Siouck van Hania † 1680.

1. Huurcontracten. 1677—1678. 4 stks.

2. Overeenkomst betreffende een plaats te Augustinusga. 1670.

XXXIX.

Edzard van Burmania, geb. 25 Oct. 1655 † 4 December 1708,

zoon van Jarich van Burmania en His van Camstra, gehuwd met 1. 1680. Catharina van Eysinga, 2. Anna Dodonea thoe Schwartzenberg † 1714.

Boekje, waarin de opbrengst van verpachtingen van belastingen in Friesland, met de namen der pachters. 1701.

XL.

Minne Frans van Burmania van Tjaerda, geb. ± 1688 † 10 Febr. 1749,

zoon van Ruurt Juckema van Burmania en Elizabeth Wegelina van Eminga, gehuwd met Anna Lucia Andrisa van Camstra † 1745.

Huurcontracten. 1737—1747. 3 stks.

XLI.

Eduard Marius van Burmania, ged. 30 Nov. 1700 † 19 Juli 1789,

zoon van Frans Eysinga van Burmania en Wilhelmina van Tamminga, gehuwd in 1726 met Fokel Berber v. Haersolte † 1739.

1. Ontvangen brieven. 1758—1788. 6 stks.
2. Voldane rekeningen. 1743—1765. 1 omslag.
3. Afgelost reversaal. 1738.
4. Overeenkomst en andere stukken betreffende Hania-state te Weidum. 1745. 1 omslag.
5. Huurcontracten. 1737—1780. 1 omslag.

XLII.

Rutger van Haersolte, geb. 7 Mei 1701 † 10 Aug. 1776,

zoon van Arent van Haersolte tot Hoenlo en Rienckje Alegonda van Camstra, ongehuwd.

1. Ontvangen brief. 1761.
2. Concept-overeenkomst met zijn mede-erfgenamen van zijn vader Arent van Haersolte over diens nalatenschap. Met liquidatie over het gevoerde beheer van den boedel. 1764.
3. Copie van een contract van correspondentie met M. A. v. Idsinga c. s. betreffende de nominatie voor het grietmansambt van Barradeel. 1763.

Ambten en Waardigheden.

4. Procuratie voor de volmachten ten landsdage wegens Barradeel. 1761 en 1767. 2 stks.

XLIII.

Rutger van Haersolte van Toutenburg, ged. 14 April 1705 † 28 Juli 1786,

zoon van Rutger Sweer van Haersolte en Ernestina van Haersolte van Herxen, gehuwd met Anna Elisabeth van Haersolte.

1. Ontvangen brieven. 1782—1785. 2 stks.

2. Obligatie. 1786.

3. Huurcontracten. 1773—1775. 3 stks.

4. Akte van liquidatie betreffende de nalatenschap van mevr. A. S. van Haersolte, douair. van Echten. 1786.

5. Afrekening over het beheer zijner goederen in Friesland. 1780. Copie.

6. „Pachtboek van de goederen in Frieslandt". 1762—1772. Ommezijde: Rekeningen van de compagnie van den kapitein van Haersolte. 1738—1739.

XLIV.

Goffe Gemme van Haersolte, ged. 12 Jan. 1710 † 14 Sept. 1779, in 1763 gehuwd met Anna Maria van Burmania † 1779.

1. Ontvangen brieven. 1776—1777. 1 omslag.

2. Eenige stukken betreffende ontvangst en uitgave. 1776—1779. 1 omslag.

3. Overeenkomst met andere leden der familie van Haersolte over aankoop van stemmen in Barradeel. 1763.

XLV.

Anna Maria van Burmania,
wed. van Goffe Gemme van Haersolte (n°. XLIV).

1. Ontvangen brief. 1779.

2. „Reder-cedule". 1761.

3. Afgeloste reversalen. 1765. 3 stks.

XLVI.

Tjalling van Sixma † 1599,

zoon van Douwe van Andla, genaamd van Sixma, en Bauck van Popma, gehuwd met IJdtscke van Hottinga.

1. Aanstelling tot dijkgraaf der 5 deelen binnen- en buitendijks, (gekozen door de volmachten der 5 deelen binnendijks), door den Stadhouder en Gedeputeerde Staten. **1584.**

2. Aanstelling tot dijkgraaf van de 5 deelen binnen- en buitendijks, (gekozen door de volmachten der 5 deelen buitendijks), door Gedeputeerde Staten. 1592.

XLVII.

Tjalling van Sixma † Mei 1671,

zoon van Douwe van Sixma en Siouck van Aylva, ongehuwd.

1. Stukken betreffende een vogelkooi op Westerschelling. 1653—1665. 1 bundel.

2. Afgeloste obligatie. 1663.

XLVIII.

Agge van Sixma, geb. ± 1636 † 26 Juni 1699,

broeder van Tjalling van Sixma (n°. XLVII), gehuwd met Cornelia Bezaerts.

1. Afgeloste obligaties. 1665—1685. 1 omslag.

2. Getuige-verklaring in eene kwestie van hem met W. H. thoe Schwartzenberg betreffende den boedel van Johanna van Hottinga. 1691.

3. Rekest aan het Hof en andere stukken betreffende eene schuldvordering op I. Wielandt. 1691.

4. Overeenkomst tusschen gecommitteerden uit Menaldumadeel, Franekeradeel en Barradeel, betreffende vaartslatting. 1668.

5. Stukken in zake het recht van reed en drift over en bij de plaats „de Lyempolle" buiten Minnertsga. 1692 en 1693. 3 stks.

6. Catalogus zijner boeken. 1657.

7. Gedicht op Agge van Sixma, door E. Baders, met eene missive van dezen. ± 1690.

XLIX.

Julius Ritske van Sixma, geb. ± 1667 † 15 Febr. 1740,

zoon van Ulbe van Sixma en Alegonda van Unia, in 1702 gehuwd met Sjouck van Douma † 1721.

1. Afgeloste obligaties. 1708—1721. 4 stks.

2. Huurcontract. 1725.

L.

Ulbe van Sixma, geb. 1673 † 17 Maart 1760,

broeder van Julius Ritske van Sixma (n°. XLIX), gehuwd met 1. 1712 Remck. van Douma † 1715, 2. 1735. His Maria van Burmania † 1757.

1. Huurcontracten. 1751—1759. 2 stks.

2. Copie eener schenkingsakte, waarbij hij eenig zilver en huisraad verkrijgt. 1758.

3. Stukken betreffende een geschil over de nalatenschap van Sjuck Gerrold Juckema van Burmania. 1729. 1 omslag.

LI.

Tjalling van Sixma † 14 Oct. 1714,

zoon van Douwe van Sixma en Romck Haubois, in 1705 gehuwd met Baudewina Lucia van Eysinga † 21 Dec. 1754.

Afgeloste obligatiën. 1701—1713. 6 stks.

LII.

Baudina Lucia van Eysinga,

wed. van Tjalling van Sixma (n°. LI).

Afgeloste obligatiën. 1716. 2 stks.

LIII.

Tjalling Edo Hessel Roorda van Sixma, geb. 1707 † 11 Nov. 1775,

zoon van Tjalling van Sixma (n°. LI), in 1733 gehuwd met Doeckje van Sixma † 3 Oct. 1753.

1. Obligatiën. 1733—1770. 1 omslag.
2. Kwitantiën. 1738—1758. 2 stks.
3. Huurcontracten. 1741—1753, 1765. 3 stks.
4. Nota's van het door hem verschuldigde. Znd. dat. 2 stks.
5. Afrekening met J. Pierson. 1761.
6. Akte van afstand van de erfenis van zijn zoon Ulbo Julius. 1770.
7. Stuk van een proces, gevoerd tegen E. H. van Burmania over eene erfeniskwestie. Znd. j.
8. Deductie in cas van groot revys betreffende Bonga state. ± 1763.
9. „Troostredenen tot opbeuringe van mij zelve", over het overlijden van zijne echtgenoote.

Ambten en Waardigheden.

10. Aanspraak, gedaan bij zijn afscheid van het college van Gedeputeerde Staten. 1766.

LIV.

Tjalling Douwe Roorda van Sixma, ged. 17 Dec. 1734 † 15 Dec. 1770,

zoon van Tjalling Edo Hessel Roorda van Sixma (nº. LIII), gehuwd met Willemina Eduarda van Aylva, ged. 1 Febr. 1733 † 14 Aug. 1783.

1. Obligatiën. 1768—1769. 3 stks.

Ambten en Waardigheden.

2. Procuratie als volmacht ten landsdage wegens Ferwerderadeel. 1766.

LV.

Ulbe Julius van Sixma, ged. 5 April 1737 † 22 Oct. 1770,

broeder van Tjalling Douwe Roorda van Sixma (nº. LIV), gehuwd met Remia Juliana Arentzenia van Burmania, geb. 26 Aug. 1749 † 22 April 1816.

Afgeloste obligatiën. 1767—1769. 2 stks.

LVI.

Baudina Lucia van Sixma, ged. 24 Juli 1739 † 22 April 1782,

zuster van Tjalling Douwe Roorda van Sixma (nº. LIV).

Afgeloste obligatie. 1781.

LVII.

Age Tjepke Ruurd van Sixma, ged. 14 Juni 1743,
broeder van Tjalling Douwe Roorda van Sixma (nº. LIV), in 1772 gehuwd met Albertina du Tour.

1. Kwitantie. 1788.

2. Afrekening met W. E. van Aylva, douair. v. Sixma. 1774.

3. Huurcontracten. 1784—1789. 5 stks.

LVIII.

Bartel Tjalling Douma van Sixma † ± 1810,

broeder van Tjalling Douwe Roorda van Sixma, (n°. LIV), in 1792 gehuwd met Fokel Barber van Beyma, geb. 1759 † 1828.

1. Ontvangen brieven. 1776—1807. 1 omslag.

2. Afgeloste obligaties. 1788—1801. 1 omslag.

3. Copie eener afrekening over het beheer der goederen, hem van zijn grootvader Ulbe Sixma van Andla aangeërfd. 1779.

4. Kwitantiën. 1770, 1784, 1794, 1804. 4 stks.

5. Huurcontracten. 1778—1807. 1 omslag.

6. Billetten van aangifte voor quotisatie en verponding. 1799—1806. 1 omslag.

7. Opmeting van eenige landen te Hallum. 1802.

8. Extract uit 't reëele cohier van Leeuwarden. 1796—1805.

9. Id. „ „ „ „ Ferwerderadeel. Znd. j.

10. Rekest aan den raad der gemeente Barradeel betreffende het overbrengen van jachtgeweren en amunitie naar 's Lands ammunitiehuis. 1798. Met daarop gestelde dispositie.

Ambten en Waardigheden.

11. Extract uit het Register der besluiten van het Staatsbewind der Bataafsche republiek, houdende zijne benoeming tot lid van het Departementaal Bestuur van Friesland, van 5 Juni 1802. Met begeleidende missive.

12. Extract uit het register der besluiten van het Staatsbewind der Bataafsche Republiek, houdende zijne benoeming tot commissaris politicq ter synode in Friesland. 1804. Met begeleidende missive. 1804.

LIX.

Fokel Barber van Beyma,

wed. van Bartel Tjalling Douma van Sixma (n° LVIII).

1. Ontvangen missives. 1770, 1828. 2 stks.
2. Bewijzen van hypothecaire inschrijvingen. 1812. 2 stks.
3. Afgeloste obligaties. 1809—1814. 8 stks.
4. Kwitanties. 1825—1826. 1 omslag.
5. Huurcontract. 1818.

LX.

Sicke van Liauckama,

zoon van Schelte van Liauckama † 1579 en Jel van Dekema † 28 Nov. 1583.

Oorkonde, gegeven door den Stadhouder en het Hof van Friesland, voor Sicke van Liauckama, bevattende zijn kwartierstaat, met de daarbij behoorende wapens, en daaronder eene verklaring, dat hij wettig afstamt van de in den kwartierstaat vermelde personen, en deze allen van adellijken geslachte waren.

Leovardiae die tertia mensis Januarii anno a Christo nato millesimo quingentesimo nonagesimo quarto (3 Jan. 1594). Op perkament. Het zegel is afgevallen. Van de 16 gekleurde wapens (Liauckama, Nienhuis, Haringsma, Juwsma, Minnema, Dotinga, Feytsma, Heerma, Dekema, Albada, Hottinga, Ziaarda, Camstra, Tzigera, Hoxwier en Hermana) zijn die van Juwsma en Minnema bijna geheel uitgescheurd.

LXI.

Gajus Nauta.

Bul van de universiteit te Franeker, bij zijne promotie tot doctor in de rechtswetenschap. 1607.

LXII.

Seerp van Dyxtra.

Een band uit de 1e helft der 17e eeuw, waarin op het schutblad staat: Seerp v. Dyxtra, bevattende:
1. Aanteekeningen van verschotten enz. 2. Aanteekeningen betreffende vestingbouw en belegering van steden. Met schetsteekening. 3. „Cort begrijp der leegermeetinge". Met schetsteekeningen. 4. „Een boeckijen inholdende verscheijdene brave geprobeerde remedijen". 5. „Exercitie ofte woorden van commandement waerdoor de capiteyns hunne soldaten exerseeren, utgegeven anno 1636 door graeff Hendrick van Nassauw, stadtholder in Vrieslant".

LXIII.

Coenraet van Unckel.

Militaire Ambten.

1. Aanstelling tot kapitein, tevens commissie om eene compagnie van 100 man te werven, gegeven door de Staten v. Holland en West-Friesland. 1671.

2. Aanstelling tot kapitein van de compagnie van kapitein Bassewits, door de Staten-Generaal. 1676.

3. Approbatie van Gedeputeerde Staten van Friesland op zijne aanstelling door den Stadhouder tot Kapitein. 1676.

4. Aanstelling tot kapitein over de compagnie van Poppe v. Burmania, door de Staten-Generaal. 1678.

5. Aanstelling tot sergeant-majoor, door de Staten-Generaal. 1679.

6. Ordonnantie van den Stadhouder Willem III, betreffende het nazien eener rekening van den commissaris Expalude. 1696.

7. Aanstelling tot kolonel, commandant van het regiment gardes te voet van den Prins van Nassau, Stadhouder van Friesland, door de Staten-Generaal. 1697.

LXIV.

Johan George van Pfuel.

Aanstelling tot kapitein, door de Staten-Generaal. 1679.

LXV.

Junius Alema.

Commissie van Gedeputeerde Staten van Friesland voor J. Alema, lid van dat college, om te Harlingen belastingen te verpachten. 1658.

LXVI.

Johannes Alema.

Aanstelling tot ontvanger der convooien en licenten te Harlingen, door de Staten-Generaal. 1675.

LXVII.

Junius Alema.

1. Rekening wegens beheer over de nalatenschap van Dr. J. Pierson. 1786. Niet afgesloten.

2. Bewijzen van honorair lidmaatschap van Junius Alema van het excercitie-genootschap te Achlum. 1786 en 1787. 1 omslag.

Ambten en Waardigheden.

3. Aanstelling tot Raad ter admiraliteit in Friesland, door de Stat.-Generaal. 1788.

LXVIII.

Pieter Bergsma.

Militaire Ambten.

1. Aanstelling tot vaandrig, door Gedeputeerde Staten van Friesland. 1715.

2. Aanstelling tot luitenant onder de compagnie van den kapitein B. D. van Burmania, door Gedeputeerde Staten van Friesland. 1730.

3. Aanstelling tot onder-majoor in Willemstad, door den Raad van State. 1744.

LXIX.

Petrus Jacobus van Poutsma.

Aanstelling tot tweede kapitein op het lands fregat van oorlog „Tholen", door den Raad ter admiraliteit in Zeeland. 1794.

TWEEDE AFDEELING.

Stukken, die meerdere leden van de familie van Beyma betreffen.

A. Het Boshuiser gasthuis te Leeuwarden.

1. Testament van Douwe Pybezoon te Dronrijp. 23 Febr. 1511. Copie.

2. Sententie van het Hof van Friesland in zake het Douwe Pybes leen. 20 Dec. 1604.

3. Resolutie v. Gedep. Staten betreffende het D. P. leen. (1661).

4. Overeenkomst van de collatoren van het D. P. leen. 18/19 Maart 1757.

5. Instructie voor den portier van het gasthuis. 1851.

6. Opgave omtrent de bezittingen enz. van het gasthuis. 1854.

7. Concept-missive van den bestuurder van de Haersolte kant van 't gasthuis ter voldoening aan art. 7 van de armenwet v. 28 Juni 1854.

8. Resolutie van Ged. Staten betreffende het D. P. leen. 13 Maart 1855.

9. Ontwerp-reglement voor 't D. P. leen. 1856.

10. Memorie betreffende het D. P. leen, van Mr. P. Heringa Cats en Nota van bedenking op die memorie van Mr. C. J. v. d. Veen. 1856.

11. Resolutie van Ged. Staten betreff. het leen van 8 April 1856.

12. Nota van beschouwingen omtrent het leen, door Mr. P. Heeringa Cats. Z. j.

13. Akte van aanstelling van den administrateur van de Haersolte kant van 't gasthuis. 25 Febr. 1865.

14. Rooster van begeving van de vroegere portierswoning. 22 Oct. 1869.

15. Rooster van begeving van 't massale kamertje n°. 2. 26 Nov. 1874.

16. Instructie voor den portier van 't gasthuis. 26 Nov. 1874.

17. Ontwerp van bepalingen betreffende de inrichting en het bestuur van het gasthuis.

Met begeleid. missive en de vastgestelde bepalingen en proces-verbaal van de vergadering waarin zij vastgesteld zijn.

18. Staat der collatoren, 6 Dec. 1888, met begeleidende missive van 21 Dec. 1888.

19. Rekeningen van het gasthuis. 1852—1876. 1 omslag.

20. Concept-conventie van de collatoren van Lycklama's kant. Znd. j.

21. Eenige aanteekeningen omtrent de geschiedenis enz. van het gasthuis en het D. P. leen. 1 omslag.

B. Het Proveniershuis te Franeker.

1. „Cort bericht aangaande de fundatie en administratie van het proevenhuis". (Tot 1636).

2. Ordonnantie betreffende de te verschaffen spijzen. 1629.

3. Akte, waarbij de magistraat van Franeker van de erven van den secretaris P. Ghemmenich en L. Staakmans, de door dezen in 1609 tot de stichting van een provenhuis bestemde huizen enz. overneemt. 22 Febr. 1631. Copie. — Met lijst van stukken betreffende het provenhuis, die in 't stads archief zijn.

4. Verklaring van J. Ysbrants en L. Staakmans voor eenen raad van het Hof afgelegd, dat zij de bestemde goederen voor het provenhuis laten, doch niet instaan voor de schulden.

5. Stukken betreffende een proces van den magistraat van Franeker tegen den secretaris Ghemmenich, als administrateur van het proveniershuis. 1659. 1 omslag.

6. Akte, waarbij de magistraat van Franeker verklaart aan de erfgenamen van Ghemmenich en Staakmans weder af te staan de vaste goederen, die vroeger voor het provenhuis bestemd waren, mits zij de stad vrij houden van alle schulden daarvoor. 1663. Auth. copie.

C. Leenen.

1. Aanteekeningen van E. M. v. Burmania omtrent leenen, waartoe v. Beyma's als collatoren gerechtigd waren. 1 omslag.

2. Aanteekening over Friesche leenen, naar een hs. van E. M. v. Burmania.

Christophorileen.

3. Testament of fundatiebrief van 1480, met conventie tusschen Kanter en Swalue van 1582.

4. Genealogie van den fundator Gerrit van Belcum en van de familie Kanter.

5. Verschillende genealogische en andere aanteekeningen en stukken. 1 omslag.

6. Doopakten. 1654—1749. 5 stks.

7. Processen-verbaal van stemmingen. 1640, 1673, 1700, 1715, 1723, 1741, 1773, 1804. 8 stks.

8. Staat der goederen en renten, en inventaris van het archief van het leen.

St. Jobs leen.

9. Genealogie van den fundator Jelle Juwsma—Aucama.

10. Idem „ Ydama, v. Cuyck e. a.

11. Idem „ v. Beyma, met betrekking tot 't leen.

12. Eenige aanteekeningen. 1 omslag.

D. Bewijs van eigendom van de Ghemmenich-bank in de kerk te Franeker.

E. Administratieboeken van het tichelwerk te Kingmatille. 1. 1772—1798, 2. 1826—1827, 3. 1828—1831, 4. 1825, 5. 1825—1831. 5 bdn. Hierbij eenige prijslijsten van steenen en bestek van reparatie van den oven.

F. Boekje van ontvangen huren. 1762—1778. 4°.

G. Verkoopboekjes van vaste goederen onder Dronrijp, Peins en Zweins. 1845, 1847, 1848 en 1864. 4 stks.

H. Aanteekeningen en stukken betreffende het fideicommis (1750—1822), en eene kwestie over de nalatenschap van Fokel Barber van Beyma, wed. Sixma. 1834—1851. 1 portef.

I. „Akte van verbintenis tusschen vaderlandsche regenten ter handhaving der republikeinsche constitutie". 1786—1787. Onderteekend o. a. door C. L. en E. v. Beyma, als volmachten van grietenijen van Friesland.

DERDE AFDEELING.

A. Huwelijkscontracten.

1. 26 Augustus 1614.
Matthias van Schoten en Maria v. Vijerssen.

2. 3 Maart 1644.
   Johan Quintijn en Hilcke Ammama.

3. 21 Februari 1676.
   Julius van Beyma en Appollonia van Sminia.

4. 19 Januari 1700.
   Frans v. Burmania en Willemina Tamminga.

5. 14 November 1720.
   Bartel de Schepper en Imilia Josina v. Nysten, wed. de Schepper.

6. Znd. j.
   J. van Echten en Eritia Johanna v. Wielinga.

B. Testamenten.

1. 14 November 1534.
   Auck Peters, echtgen. v. Lieuwe Lieuwes.

2. 1 November 1603.
   Geertje Jacobs, wed. van Hans Pyl, te Sneek.

3. 18 Januari 1605.
   Sicke Tyalings Warmflieth (alias Schyerhuis) en Jets Ates Camminga, echtgen. te Wirdum.

4. 24 April 1613.
   Obbe Obbes, grietman v. Gaasterland, en Foeckel Jochums echtgen.

5. 10 October 1615.
   Franciscus van Humalda en Ebel v. Meckema te Ee, echtgen.

6. 6 Juli 1618.
   Piter Jansen Mestra en Jetske Piers Metsma, echtgen. te Hempens.

7. 24 November 1625.
   Hendrik Kingma.

8. 19 Januari 1631.
Renicus Kingma, juris studios. te Franeker.

9. 11 Juli 1635.
Pyter v. Eysinga en Fokel v. Heringa, echtgen. te Rauwerd op Jongma state.

10. 7 Juni 1645.
Julius v. Eijsinga, te Minnertsga.

11. 14 October 1645.
Amarentz Andries dr., wed. v. Pier Foeckes Heemstra, burgemeester te Harlingen.

12. 1 Maart 1648.
Johan Quinnes, vaandrig van kapitein Derck Alberda, en Hilleke Ammema, echtgen.

13. 30 Maart 1649.
Aene Tiara, wed. van Dr. Wilhelm v. Velsen.

14. 10 October 1651.
Lucia v. Dekema, wed. Meckama.

15. 9 October 1653.
Tzialing Jacobs te Sexbierum.

16. 25 November 1653.
Foeckje v. Ornia, echtgen. v. Johan Wilhelm Hohn, president van het krijgsgerecht, te Groningen.

17. 25 Januari 1654.
Catharina Coenis, wed. v. Dr. Tzialing Wyckel, i. l. raad in het hof v. Friesland.

18. 10 Mei 1654.
Johan Polman, overste-luitenant.

19. 17 Juli 1655.

Ida van Meinsma, echtgen. v. Inte van Kingma, ritmeester v. een compagnie harcquebusiers.

20. 9 September 1658.

Adriaen van Haestrecht, schrijver van eene compagnie, te Leeuwarden.

21. 3 September 1662.

Dominicus v. Hottinga, oud grietman van Barradeel en raad ter admiraliteit.

22. 10 Augustus 1666.

Helena v. Eysinga, wed. van Menno Houwerda van Meckama te Leeuwarden.

23. 23 Januari 1668.

Hessel Roorda v. Eysinga, grietman van Leeuwarderadeel.

24. 15 November 1669.

Aukje Martens Potter, wed. v. Dr. Petrus Beckius.

25. 27 Maart 1673.

Martinus Beckius, luitenant v. d. kapitein Hendrik Georg thoe Schwartzenberg.

26. 20 Mei 1674.

Margarita van Dorn, wed. v. Adrianus Haestregt, burgemeester te Leeuwarden.

27. 18 October 1678.

Rintie Heles, gemeensman der stad Dockum, en Aeltie Reitsedr. te Dockum.

28. 14 Augustus 1680.

Gerlacus Jennema te Franeker.

29. 18 Januari 1681.

Tiepke van Ailva te Menaldum.

30. 8 Februari 1681.

Saco Idsinga, advocaat fiscaal v. h. college d. admiraliteit, en Coenira van Franckena, echtgen.

31. November 1683.

Ignatius v. Kingma, brigadier en kolonel.

32. 14 October 1685.

Igo Camp en Siouck Johannis, echtgen. te Wommels.

33. 8 April 1688.

Adigerius Adius, gedeput. staat v. Friesland, en burgemeester v. Sloten.

34. 18 Mei 1688.

Isaac de Schepper, grietman van Achtkarspelen.

35. 26 November 1689.

Joannes Atsma.

36. 26 Juni 1690.

Fopk van Hoytema, wed. v. Johannes Phelten, te Sneek.

37. 26 Februari 1691.

Femme van Heixan, echtgen. v. Dr. Sixtus Wiersma, ontvanger d. boelgoeden te Sneek.

38. 2 April 1692.

Jeipke v. Lycklama, wed. v. Johannes v. Glinstra, raad in h. hof v. Friesland.

39. 17 December 1693.

Trijntie Jorna, echtgen. v. Ruerd Goslick, mr. wieldrajer te Bolsward.

40. 20 December 1694.

Martinus Fockens, grietman v. Opsterland, en Anna v. Kinnema, echtgen. te Beetsterzwaag.

41. 16 Januari 1695.
Klaasjen Ottes, wed. v. Taaike Reitjes, te Hindeloopen.

42. 14 December 1696.
Ignatius v. Kingma, oud bregadier en kolonel over een regiment ruiters, te Zweins.

43. 4 Februari 1698.
Agge v. Sixma, raad in h. hof v. Friesland, oud-grietman v. Barradeel.

44. 18 November 1700.
Jhr. Duco Gerolt Jukema Martena v. Burmania, heer van Oud-Camminga burg.

45. 28 Mei 1701.
Jacob Folkerts, te Midlum.

46. 25 Mei 1703.
Julius Ritske van Sixma en Sioukjen v. Douma, echtgen. te Hallum.

47. 8 Augustus 1705.
Isaac Martin van Adius, gedeput. v. Friesland, en burger v. Workum, en Engelbertina Barbara v. Unkel, echtgen.

48. 3 Januari 1708.
Helena v. Botnia, wed. v. Watze van Burmania, kolonel.

49. 21 April 1711.
Tjalling v. Eijsinga, grietman v. Rauwerderhem.

50. 12 September 1713.
Julius Ritske v. Sixma, ontv. gen. v. Ferwerderadeel en Sioukje v. Douma, echtgen. te Hallum.

51. 8 Mei 1714.
Zachaeus v. Ghemmenich toe Kingma, raad in het hof.

52. 19 October 1717.

Isaac Martyn v. Adius, oud-gedep. staat v. Friesland, burgemeester v. Workum.

53. 27 Augustus 1718.

Catharina v. Ghemmenich, echtgen. v. Coert v. Beyma, secretaris d. Admiraliteit.

54. 8 Juli 1719.

Julius Ritske v. Sixma, oud ontv.-gener. v. Ferwerderadeel en Sioukje v. Douma, echtgen. te Hallum.

55. 6 Mei 1720.

Zachaeus v. Ghemmenich thoe Kingma.

56. 6 Juli 1720.

Catharina v. Ghemmenich, echtgen. v. Coert v. Beyma, secretaris d. admiraliteit.

57. 28 October 1720.

Sioukje v. Douma, echtgen. v. Julius Ritske v. Sixma te Hallum. Codicil.

58. 30 Augustus 1721.

Julius Ritske v. Sixma, oud ontv. gener. v. Ferwerderadeel te Hallum.

59. 26 Juni 1722.

Tjalling Douwe v. Sixma, oud-kolonel te Sloten.

60. 3 November 1724.

Bocco Sabinus v. Adius, oud-kapitein te Workum.

61. 6 Augustus 1726.

Coert v. Beyma, secretaris d. admiraliteit.

62. 10 Augustus 1726.

Julius Ritske v. Sixma, te Hallum. Codicil.

63. 17 Juli 1732.

Titzia Bogarda, wed. v. Suffridus Westerhuis, gecomm. t. generalit. rekenkamer. Met 2 codicillen v. 15 Mrt. 1734 en 22 Juli 1737.

64. 1732.

Alef v. Idsinga en Eva Tiara Beilanus, echtgen.

65. 14 November 1733.

Coert v. Beyma, secretaris d. admiraliteit in Friesland.

66. 12 Juli 1735.

Arent van Haarsolte, grietman van Barradeel, heer van Houle etc., en Ietz Maria van Grovestins, echtgen.

67. 29 December 1736.

Jhr. Ulbo Sixma v. Andla, raad ordin. in h. hof v. Friesland, curator v. d. Franeker academie, en Hiske Maria van Burmania, echtgen. te Leeuwarden.

68. 19 Augustus 1737.

Julius Ritske van Sixma te Hallum. Codicil.

69. 13 Maart 1739.

Dr. Arnold van Idsinga, oud-secretaris v. Harlingen. Codicil.

70. 3 December 1742.

Helena Lucia Geertruid Mekkema van Burmania, wed. Zevenaar te Weidum.

71. 31 Juli 1743.

Jhr. Arent van Haarsolte, grietman van Barradeel en rekenmeester v. Friesland op Klein-Hermana te Minnertsga. Met codicil van 20 Sept. 1758.

72. 3 Juni 1745.

Petronella v. Idsinga, echtgen. van Coert v. Beyma, secretaris d. admiraliteit.

73. 1746.

Rutger v. Haersolte en Anna Elisabeth v. Haersolte, echtgen. Gesloten testament.

74. 28 Augustus 1752.

Maria Halma, wed. v. François Brouwerius, te Amsterdam.

75. 9 Maart 1753.
Petronella van Ghemmenich thoe Kingma, wed. v. Bokko Sabynus v. Adius op Kingma state. Met een staat van de daarbij gemaakte legaten. (1754).

76. 1 Mei 1754.
Gysbertus Arensma v. Idsinga, te Marrum.

77. 8 Juli 1754.
Tjalling Douwe van Sixma, oud-kolonel te Sloten.

78. 8 Augustus 1755.
Paulus Jacob v. Ghemmenich, gecomm. staat ten landsdage.

79. 16 April 1757.
Hiske Maria v. Burmania, echtgen. v. Ulbe Sixma van Andla, presid. raad j. h. Hof v. Friesland, te Leeuwarden.

80. 20 September 1758.
Jhr. Arent v. Haersolte, oud-grietman v. Barradeel, Ged. Staat v. Friesl., te Leeuwarden. Codicil.

81. 26 Februari 1759.
Jhr. Ulbo Sixma van Andla, oud presid. raad in h. Hof v. Friesland.

82. 24 Juli 1763.
Christiaan Robbe, opzichter bij den molen te Hallum.

83. 18 November 1766.
Rutger v. Haersolte, heer toe Haerst en Tautenburg.

84. 1766.
Anna Elisabeth v. Haersolte. Gesloten testament.

85. 11 Juni 1768.
Taco Sloterdijk, te Harlingen.

86. 21 Juli 1769.
Jacobus Pierson, emeritus predikant te Harlingen.

87. 7 Augustus 1776.

Rutger v. Haersolte, grietman v. Barradeel, op Klein-Hermana te Minnertsga.

88. 11 September 1776.

Jhr. Goffe Ghemme van Haersolte, generaal-majoor, en Anna Maria v. Burmania, echtgen. te Minnertsga.

89. 31 December 1780.

Jhr. Abraham Frederik Schurman. (Extract.)

90. 23 Maart 1785.

E. M. v. Burmania. (Dispositie betreffende zijn uitvaart.)

91. 19 Maart 1798.

Julius Matthijs v. Beyma thoe Kingma en Fokel Helena van Burmania, echtgen.

92. 14 Mei 1803.

Joan Dirxs, med. doctor, en Lucia v. Vos, echtgen.

93. 21 December 1804.

Bartel Douma Tjalling v. Sixma en Fokel Berber van Beyma, echtgen. te Huizum. Met codicillen v. Fokel Berber v. Beyma v. 31 Jan. 1809, 8 Juni 1811, 9 Aug. 1813, 18 Oct. 1824 en 5 Mrt. 1826.

94. 22 Januari 1811.

Coert Lambertus van Beyma thoe Kingma, subst. fiscaal bij de middelen te water te Harlingen. — Met eigenhandig geschreven testament v. 5 Febr. 1815.

95. 28 December 1820.

Eduard Marius van Beyma, grietman v. Franekeradeel.

96. Maart 1854.

Agatha Wilhelmina van Voss, douair. v. J. M. v. Beyma t. K. Copie. Met copie d. akte v. bewaargeving v. 16 Juni 1854.

C. Inventarissen.

1. 21 December 1618.
   Dr. Pieter Runia c. u.

2. 28 Augustus 1643.
   Hendrich van Marssum.

3. (1648.)
   Dr. Joannes van Velssen en Aeltie Hannema, echtgen.

4. 1674.
   Claeske van Buttinga, echtgen. van Johannes Hiemstra.

5. 7 Mei 1679.
   Dr. Nicolaus van Beilanus en juffrouw Petronella van Velsen, echtgen.

6. 4 September 1680 en 11 November 1682.
   Maria Adius, echtgen. van Paulus van Ghemmenich. 2 stks.

7. 20 April 1689.
   Bouke Sjoerds wed. Epe Sjoerds.

8. 8 November 1689.
   Paulus van Ghemmenich.

9. 1693.
   Jan Gopckes.

10. 18 December 1697.
    Duco Nauta en Foeckjen Alema, echtgen.

11. 28 Januari 1755.
    Inventaris van zilverwerk, opgemaakt door douair. v. Heemstra, E. v. Burmania en A. M. v. Burmania.

12. 23 October 1770.
    Jhr. Tjalling Edo Hessel Roorda van Sixma en Duconia Martena van Sixma, echtgen.

13. 16 October 1778.
Jhr. Rutger van Haersolte.

14. December 1779.
Goffe Gemme baron van Haersolte.

15. 15 Januari 1780.
Anna Maria van Burmania douair. Goffe Gemme baron v. Haersolte.

16. 13 Juli 1782.
Baudina Lucia van Sixma.

17. September 1784.
Dr. Jacobus Pierson.

18. Augustus 1805.
Antje Jans Osinga, echtgen. van Evert Arend Everts.

19. 28 April 1808.
Julius Mathijs van Beyma thoe Kingma. (Memorie v. successie.)

20. (1808.)
Engel Baukes van Kingma.

21. 1809.
Bartel Douma Tjalling van Sixma. (Memorie v. successie.)

22. 1 Augustus 1828.
Fokel Berber van Beyma, douair. Bartel Douma Tjalling van Sixma. (Memorie v. successie.)

23. Z. d.
Z. van Ghemmenich toe Kingma.

24. Z. d.
Ursel van Burmania, echtgen. van Edzard van Grovestins.

25. Z. d.
W. Tamminga wed. Burmania.

26. Z. d.
Jhr. Eduard Marius van Burmania. (Onroer. goederen.)

27. Z. d.
Ulbo Sixma van Andla.

28. Z. d.
Tjerck Hendrix Banga c. u.

29. Z. d.
Johan van Idsinga en Alegonda van Coenders.

D. Scheidingen.

1. 14 Juli 1609.
Nalatenschap van... Mellema
tusschen de kinderen: Syouckien en Lyuwe.

2. 7 Februari 1624.
Nalatenschap van Ebel Rintse dr., laatst wed. v. Sytse Meijnts tusschen hare kinderen: Jan Berents, Rieme Berents en Sijtse Meynts.

3. 1628—1631.
Nalatenschap van Coert Nederhoff en van Jelke Hooghlander
tusschen hunne kinderen: Dr. Lambert Beyma, echtgen. v. Elske Nederhoff, en Anke Nederhoff ter eenre, en Dr. Joannes During ter andere zijde. 2 stkn.

4. 28 November 1630.
Nalatenschap van Elske Dirx dr. wed. Jacob van Marssum tusschen hare kinderen: Elisabeth, Marten, Theodorus, Hendrick, Appolonia, Jan en Dr. Dirck.

5. 8 Februari 1638.
Nalatenschap van Igo Sickama
tusschen zijne kinderen: Romkjen Siccama, echtgen. van Jochem Hopperts, Douwe Siccama, Maijke Siccama, echtgen. v. Lambertus Camp, en Jelke Siccama, echtgen. v. Otto v. Heerma.

6. 28 Juni 1639.

Scheiding van goederen tusschen Henrik van Marssum en Janke Benedicti, echtgen.

7. 22 Augustus 1651.

„Staet ende ontscheidinge van schulden en inschulden, het sterfhuijs van w. Ena Tiara ende desselffs erffgenamen raeckende".

8. 4 Januari 1653.

Scheiding van goederen, nagelaten door Saeckle van Kingma, tusschen zijne kinderen: Catharina van Kingma en Inte van Kingma.

9. 17 Augustus 1653.

Scheiding van massale vastigheden tusschen Gabbe, Ida en Bauck van Meijnsma.

10. 28 Juni 1654.

Nalatenschap van Wab Aekes, wed. v. Igo Siccama tusschen hare kinderen: Otto van Heerma, echtgen. v. Jeltje v. Siccama, Duco en Douwe v. Siccama, Lambert Lamberts Camp, echtgen. v. Maria v. Siccama, en Romckjen Siccama, echtgen. v. Jan Alberts.

11. 1655.

Nalatenschap van Ena Tyara wed. Willem van Velsen tusschen hare kinderen en kindskinderen Adriaen van Velsen, de kinderen van Dr. Joannes van Velsen en de kinderen van Commerini van Velsen.

12. 8 October 1663.

Nalatenschap van Joannes Cracq tusschen zijne kinderen: Bartold van Douma, echtgen. v. Dodonea Cracq, Jacobus Bouricius, echtgen. van Sydske Cracq, en Rinea Cracq.

13. 28 December 1663.

Nalatenschap van Reitse Tjaardts en Lioeltske Sijtses tusschen hunne kinderen: Tiaard Reitses, Aeltie Reitses, echtgen. v. Rintje Eblis, Sytske Reitses wed. Sioerd Sickes en Ebeltie Reitses wed. Gerck Sypts Tadema.

14. 8 Mei 1664.

Nalatenschap van heer Olpherts
tusschen diens wed. Antje Aarts en hare kinderen en Bartout Heeres, Pieter Harrents, echtgen. v. Trijntje Heeres, Claas Buwes, echtgen. v. Danieltje Heeres, Aarien Jacob Harmens, voogd over Jannicke Heeres, en Walingh Cornelis, curator over Olphert, Aeske en Gerrit Heeres.

15. 15 November 1666.

Nalatenschap van Reytse Tjaerdts en Luetske Sytses en van hun zoon Sytse Reitses
tusschen hunne kinderen: Tiaerdt Reitses en Aeltie Reitses.

16. 26 April 1673.

Nalatenschap van Saecke Siercx en diens echtgen. Haescke Roeliffs
tusschen: Trijntje Ammama wed. Keimpo Ammama, Egbartus Harckens, François Prins, Manglis, Pytter en Jurjen Siercx en Hemminga c. s.

17. 1675.

Scheiding van massale goederen tusschen Tiaerdt Reitses en Aeltie Reitses.

18. 18 April 1679.

Nalatenschap van Meins Jetsis
tusschen: Antje Jetsis, Jan Wybis pro se et in qlt., Widmer Widmers en Johan Jetsis c. s. et in qlt.

19. 1 September 1679.

Nalatenschap van Allard van Burum en Elisabet Franssens.

20. 1683—1690.

Nalatenschap van Jetso van Sminia en Anna Maria van Baardt
tusschen hunne kinderen: Apolonia, Hobbo Baard, Wytske, Fockien, Frederick en Hessel. 2 stkn.

21. 17 Mei 1683.

Scheiding tusschen: Willem van Haren, Gysbert van Viersen, François van Burum c. s. ter eenre, en Anna van Ammama, Joachim van Ammama, Adigerius Adius, Dr. Georgius Atsma als curator over Jochum en Jeltje van Ammama ter andere zijde.

22. 21 Juli 1685.

Nalatenschap van Jhr. Julius van Eisinga tusschen: Ursula en Lucia v. Eisinga, Caspar v. Feugen nom. ux. en voor Jan Matthijs v. Feugen en Johanna v. Sytsma ter eenre, en Helena van Botnia ter andere zijde.

23. 1 December 1687.

Scheiding en deeling van vaste goederen tusschen Julius van Beyma, Anna Jacoba de Vriesse wed. Matthijs van Beyma, Elske v. Beyma, hun bij scheiding van 14 Nov. 1687 met Suffridus v. Boelens toegedeeld.

24. 26 Juli 1692.

Nalatenschap van Grietje Jans wed. Beernt Willems tusschen hunne kleinkinderen: Dr. Ulricus de Horn, Dr. Bernhardus de Horn en Mettie de Horn.

25. 1694.

Extract scheiding tusschen Tekle, Marie en Electa Catharina van Aggema.

26. 23 October 1697.

Scheiding van eenige landerijen tusschen Suffridus van Doenga en Z. van Ghemmenich.

27. 15 Januari 1706.

Nalatenschap van Jhr. Hobbo Laes van Burmania tusschen: Siuck v. Burmania ter eenre, en Remia van Douma wed. Tiaerd v. Burmania, Catharina Cuniera, Cuniera Frouck, Ulbo Aylva en Berber v. Burmania, ter andere zijde.

28. 10 April 1706.

Nalatenschap van Orsel van Burmania, echtgen. v. Allard Gayckinga Renghers
tusschen: Allard Gayckinga Renghers, Edsart van Grovestins, Jan Tamminga, Frans Binnert Ebbinga Glints van Humalda.

29. 12 Februari 1710.

Nalatenschap van Jhr. Duco Gerrold Juccama v. Burmania tusschen: Siuck Gerrolt Juckema v. Burmania, grietman v. Wymbritseradeel, en Siouck van Douma, echtgen. van Julius Ritske v. Sixma.

30. 9 October 1716.

Nalatenschap van Dr. Benedictus Nicolaus Beylanus tusschen: Geertruid Nauta en Petronella Sophia Beilanus wed. Aepeus v. Glinstra.

31. 15 December 1727.

Nalatenschap van Julius van Beyma en Appollonia van Sminia
tusschen hunne kinderen: Titia en Coert.

32. 12 Juli 1728.

Nalatenschap van M. van Idsinga en Hendrina van Loë tusschen: Alef en Arnoldus v. Idsinga en Titus Sloterdijk, wed. v. Titia v. Idsinga.

33. 17 September 1733.

Nalatenschap van Tjalling v. Sixma
tusschen: Baudina Lucia v. Eysinga en Tjalling van Sixma.

34. 1 December 1744.

Nalatenschap van Helena Lucia Geertruid Mekkema van Burmania wed. Sevenaer
tusschen: Johanna Wilhelmina van Schratenbach, H. J. en H. D. E. v. Aylva, C. L., W. B., W. J. en E. M. van Burmania, H. W. v. Aylva, W. U. v. Unia, I. van Loo, graaf en gravin v. Stirum en mevrouw Rengers.

35. 24 Maart 1746.

Nalatenschap van Aleff v. Idsinga en Ena Tzara Beilanus tusschen hunne kinderen: Petronella v. Idsinga en Eritia van Lycklama à Nyeholt, wed. v. Saco v. Idsinga als moeder over hare kinderen.

36. 16 Januari 1756.

Nalatenschap van Baudina Lucia van Eijsinga wed. Tjalling v. Sixma, en Ubbo Aylva v. Burmania tusschen hunne kinderen: Tjallingh Aedo van Sixma en Anna Maria v. Burmania.

37. 1760—1762.

Nalatenschap van Jhr. Arent v. Haersolte en Reëna Alegonda v. Camstra tusschen hunne kinderen en kleinkinderen: Rutger, Susanna, Anna Elisabeth, Tjalling Homme, Fokel Helena v. Burmania, J. U. v. Beyma als gelastigde van Wilhelmina Aeduarda v. Burmania, Jhr. Frans Laas en Jhr. Onno Schotto Tamminga v. Burmania en Jhr. Goffe Gemme v. Haersolte. 2 stkn.

38. 26 Maart 1774.

Scheiding van massale vastigheden tusschen: Jodocus Heringa, Jhr. Goffe Gemme v. Haersolte, ter eenre, en Johannes Gerlofsma, ter andere zijde.

39. 28 Maart 1774.

Nalatenschap van Jhr. Tjalling Douwe van Sixma tusschen diens weduwe Wilhelmina Eduarda van Aylva en Jhr. Bartolt Douma van Sixma.

40. 29 Mei 1780.

Nalatenschap van Goffe Gemme van Haersolte tusschen: Laas van Burmania pro se et c. s. en Bartel Douwe van Sixma.

41. 10 Maart 1783.

Accoord i. z. boedelscheiding in geval van overlijden v Jhr. Eduard Marius van Burmania tusschen zijne kinderen: Fokel Helena van Burmania, echtge van Julius Matthijs v. Beyma thoe Kingma, Willemi Eduarda wed. Jhr. Duco Martena van Burmania, Jhr. Fra Laas van Burmania.

42. 25 October 1789.

Scheiding van massale vastigheden tusschen J. M. van Beyma thoe Kingma c. s. en de armvoogden van Hallum.

43. 1 December 1789.

Nalatenschap van Johanna Broer Snip, echtgen. van Salomon Jongma
tusschen: Broer Adama, Theodorus Adamà, Hotse Tjerk van der Meulen als curator over Dirk Lolkema en de kinderen van Govert Adama.

43. 22 Augustus 1796.

Nalatenschap van Eduard Marius van Burmania
tusschen: Fokel Helena, Willemina Eduarda en Frans Laas van Burmania en Sicco Douwe van Aylva ter eenre, en Clara Fayona van Sytzama ter andere zijde.

44. (1801).

Nalatenschap van Julius Matthijs van Beyma thoe Kingma en Fokel Helena van Burmania, echtgen.
tusschen hunne kinderen: Coert Lambertus, Eduard Marius en Fokel Berber.

45. 21 November 1810.

Nalatenschap van Aukje van Poutsma, echtgenoote van Coert Lambertus van Beyma, en van de onroerende goederen bezeten wordende door den laatstgenoemde
tusschen hunne kinderen: Julius Matthijs en Petrus Johannes.

46. 1821.

Nalatenschap van Coert Lambertus v. Beyma
tusschen zijn kinderen: Julius Matthijs en Petrus Johannes.

47. 16 November 1833.

Nalatenschap van Petrus Johannes van Beyma.
Scheiding van massale goederen tusschen diens kinderen Julius Matthijs, Coert Lambertus, Egidius Daniel, en Geertrui Trip, wed. v. Petrus Johannes v. Beyma.

48. Z. d.

Scheiding van massale vaste goederen
tusschen: Zachaeus van Ghemmenich toe Kingma en Fredericus Ernsthuis.

49. Z. d.

Nalatenschap van Dr. Beilanus en Petronella van Velsen
tusschen: Ena, Gertruijd, Vrouw, Henricus en Aletta Beilanus.

50. Z. d.

Nalatenschap van Willem van Velsen en Ena Tiara.

51. Z. d.

Nalatenschap van Remia van Douma, echtgen. van... Sixma van Andla
tusschen: Bartold, Epo, Sjuck en Laes Ulbo v. Burmania, en Duconia Mantria Dorothea van Sixma, echtgen. v. Jhr. Tjalling Aedo van Sixma.

52. Z. d.

Nalatenschap van Jhr. Douwe van Hottinga
tusschen zijn kinderen: Itskia, Catharina en Johanna.

53. Z. d.

Nalatenschap van Tjallingh van Camstra van Tiaerda
tusschen: Marta Anna van Aebbinga, wed. Tjalling van Camstra van Tiaerda, Tiallingh Goffo van Camstra van Tiaerda en Dr. Zachaeus Ghemmenich, als curator over Anna Lucia, Tiallingh Schelte Liuwe, Tiallingh Ruyrd Andries en Maria Alegonda van Camstra.

55. Z. d.

Nalatenschap van Alef van Idsinga en Ena Tiara Beilanus
tusschen hunne kinderen: Petronella v. Idsinga, echtgen. van Coert van Beyma, en Eritia van Lycklama à Nyeholt wed. Saco v. Idsinga.

E. Koopbrieven en andere akten van eigendoms-overdracht van onroerende goederen, van renten daaruit, enz.

1. 6 Juli 1530.

Erfdeel in een huis en land te Huins.
Verkooper: Focke...
Koopster: Ymck Focke dr. te Peyns in Flaerns.

2. 20 Januari 1564.

Vierdehalf koegang, genaamd Florismafenne, ten Noorden van Harlingen.
Verkoopster: Hill Joeste dr. te Amsterdam.
Koopers: Hylcke Harman zn. en Sas Ryckolts dr., echtgen. op „Cleyenburg" onder Harlingen.

Met consentbrief van den Koning aan Ede Jacobsz. op den niaerkoop van de «Florismafenne, v. 8 Nov. 1564.

3. 27 November 1571.

Land in Hinxsteterpstera sate te Schalsum.
Verkoopers: Claes Pieterzn. Kingum en Taets Rynerdts te Dronrijp.
Kooper: Jelle Pieterzn. Kingum te Zweins.

4. 5 Mei 1579.

Hoogland in een stuk van Kinguma zate, genaamd De Betert, ten N. W. van Kinguma state en een stuk laagland ten Zuiden van de Leeuwarder vaart.
Verkoopster: Hectoria van Hoxwier, echtgen. van Jhr. Loeff van der Haer te Utrecht.
Koopers: Jelle Pieterzn. Kingum en Jidt Meynte dr., echtgen. te Sweins.

Met consentbrief van den Koning v. 23 April 1580.

5. 5 Februari 1580.

Land in Kingma zate te Sweins.
Verkoopers: Folckert Gerrit dr. en Siew Inte dr., echtgen. te Dronrijp.
Koopers: Jelle Pieterz. Kinguma en Tet Meynte dr., echtgen. te Sweins.

Met consentbrief van den Koning v. 21 Januari 1581.

6. 18 Maart 1585.

Vicarie-huis te Dronrijp.
Verkoopers: Kerkvoogden van Dronrijp.
Koopster: Syuwe Inte dr.

7. 27 Juli 1591.

Eeuwige- en losrenten.
Verkoopster: Sytz. Pieters dr., echtgen. van Funger Meijnertsz. te Bolsward.
Koopers: Mr. Willem Hendriks Ghemmenich en Anne Pouwels dr., echtgen, te Franeker.

Hierbij: 1. Consent op den koop van de renten gaande uit Harckema sate te Tzummarum en Rynsma sate te Sexbierum van 15 October 1590. 2. Consent op den koop van eene jaarlijksche eeuwige rente gaande uit een huis te Franeker van 13 September 1591.

8. 3 Mei 1595.

Zate te Birdaard (in eeuwige erfpacht).
Verpachters: Wytse, Frans en Agneta v. Gel.
Pachtster: Bienke v. Camminga, wed. v. Goff v. Aebinga te Leeuwarden.

9. 22 Maart 1602.

Land, de Kruisfenne genaamd, op het West van Franeker.
Verkooper: Sijbrandt Jans zn. te Franeker.
Koopers: Syoucke Rijuerdts zn. Bants en Bauck Wopke dr., echtg. te Franeker.

10. 15 Maart 1606.

Land te Bilgaard o/d. Leeuwarden.
Verkoopers: Ysbrandt Jacobs zn. en Jets Joachums dr., echtgen. op 't Nyeulandt o/d. Leeuwarden.
Koopster: Lucretia Denijs wed. Adriaen Velsius, te Leeuwarden.

11. 13 October 1607.

Huis c. a. te Franeker.
Verkooper: Gerryt Symonsz. Potter.
Kooper: Paulus Ghemmenich, secretaris.

12. 4 Februari 1608.

Kamer in de steeg op de Tuinen te Leeuwarden.
Verkoopers: Elisabet Gerbens dr. en Ryuerd Bandt, echtgen. te Stavoren.
Koopers: Coert Nederhoff en Jelcke Hoichlanders, echtgen. te Leeuwarden.

13. 8 April 1608.

Land op Bilgaard o/d. Leeuwarden.
Verkoopers: Evert Jacobz. en Aeff Gerryts dr., echtgen.
Koopster: Lucretia Denys, wed. v. Adrian Willemsz. Velsius.

Met consentbrief van den Magistraat van Leeuwarden.

14. 9 Augustus 1611.

Land in Kingma sate met huis c. a.
Verkooper: Hendrick Jelles Kingma te Peins.
Koopers: Saeckle Intes Kingma en Buke Tomas dr., echtgen. te Balck, en Ryurdt Saeckles te Cubaerdt.

15. 11 Juni 1612.

Halve sate land, cleyn of Noord Tamming genaamd, te Peijns.
Verkoopers: Edzardus Ens en Ansck Agge dr. Feddinga.
Kooper: Hendrick Jellezn. Kingma.

16. 23 October 1613.

Land in de sate „Old Branda vier" te Oudkerk.
Verkooper: Jhr. Hessel van Harmana te Minnertsga.
Kooper: Gerryt van Wijtzma te Birdaerd.

17. 15 Juli 1616.

Huis en land te Wouterswoude.
Verkoopers: Rennaert Reydtses c. s.
Kooper: Reydse Tzyaerdts.

18. 13 Januari 1620.

Land te Peins, in twee saten liggende.
Verkooper: Thomas Jans zn. te Franeker.
Kooper: Hendrik Jelle zn. Kingma te Peins.

19. 23 Juni 1620.

Land in een sate, Cleijn Aesgema genaamd.
Verkoopster: Ansck Agge dr. Feddingha wed. Dr. Eidtzart Ens, te Franeker.
Kooper: Hendrick Jelles Kingma te Peins.

20. 19 Juli 1620.

Greid- en bouwland in een sate „Cleyn Aesinga" te Peins.
Verkoopster: Ansck Agge dr. Feddinga, wed. van den secretaris Edzardus Ens, voor zich en als curatrice over hare kinderen.
Kooper: Hendrik Jellis Kingma te Peins.

21. 13 Januari 1621.

Een halve sate, Clein Aesinga genaamd, te Peins.
Verkooper: Kempo van Tadema te Kollum.
Kooper: Henrick Jelles Kingma te Peins.

22. 16 Maart 1622.

1/4 van een sate, Clein Aesgema genaamd, te Peins.
Verkoopers: Anthoni de Mol en Agatha van Velsen, echtgen. te Leeuwarden.
Kooper: Henrick Jelles zn. Kingma te Peins.

23. 14 Januari 1624.

Land in 2 saten „Elgersma" te Peins.
Verkoopers: Douwe Jans Wynger c. s. te Franeker.
Kooper: Hendrick Jelles Kingma.

24. 4 October 1624.

Land te Metslawier van 't convent Weert.
Verkoopers: Gedeputeerde Staten van Friesland.
Kooper: Lambertus Beyma, secretaris v. Oostdongeradeel.

25. 22 Maart 1625.

Kamer achter de groote school op de hoek van een steegje te Leeuwarden.
Verkoopers: Hendrick Harmens e. a. te Leeuwarden.
Koopers: Coert Nederhoff, gesworen gemeensman" en Jelke Hooghlander. echtgen. te Leeuwarden.

26. 21 April 1626.

Huis c. a. te Leeuwarden in de Gr. Kerkstraat, hoek Beyerstraat.
Verkooper: Jhr. Bocco van Feytzma, grietman v. Kollumerland.
Koopers: Dr. Joachimus Andree, raad i. h. Hof v. Friesl., en Ansck van Burmania.

27. 1 April 1628.

Zate en land te Zweins, Heerma genaamd.
Verkoopers: Erfgenamen van Jelger v. Feytsma en Auck v. Heerema, echtgen.
Koopster: Evertje Ghemmenich, wed. Lambert Staeckmans, i.l. burgemeester v. Franeker.

28. 25 October 1628.

Ruiling van de mienschar de „Kleine Kolken" en land van de kerk te Oudkerk.
Tusschen Julius van Eijsingha, overste luitenant, en de kerkvoogden van Oldtkerck.

29. 4 Juni 1629.

Huis te Leeuwarden.
Verkoopers: Joris Lorrain, majoor d. stad en h. garnizoen te Ravestein e. a.
Koopers: Hendrick van Marssum en Jantjen Benedicti dr, echtgen.

30. 4 Februari 1630.

Land te Weidum.
Verkooper: Johan van Kingma.
Koopers: Jeppe Foppes en Doedt Jans dr., echtgen. te Weidum.

31. 5 Februari 1630.

Huis c. a. op Cammegehorn.
Verkoopers: Hendrick van Marsum en Janneke Benedicti, echtgen. te Leeuwarden.
Kooper: Dirck van Viersen, schriever te Leeuwarden.

32. 19 April 1630.

Land bij Franeker.
Verkoopster: Doedt van Burmania te Stiens.
Koopers: Joachimus Andree, raad in het Hof van Friesland, en Ansck van Burmania, echtgen.

33. 30 April 1630.

Bouw- en greidland met huis te Peins.
Verkoopers: Tiardtke Taeckes dr. en Pieter Pieters, echtgen.
Kooper: Saeckle Kingma, als curator over Rinck Hendrijcks Kingma.

34. 5 Augustus 1630.

Huis c. a. te Peins.
Verkooper: Saeckle Kingma, als curator over Rinck Hendrickx Kingma.
Koopers: Pieter Pieterszn. en Tiartke Taeckes dr, echtgen. te Peins.

35. 28 April 1632.

Huis en bouwland te Stiens.
Verkoopers: Aeme Wibrants Doyem en Tiamcke Aebe dr. Gotinga, echtgen.
Koopers: Dr. Joannes van Velsen, secretaris van Leeuwarderadeel, en Aeltie Hannema, echtgen.

36. 28 April 1632.

Land te Stiens.
Verkoopers: Aeme Wibrants Doyem en Tiamcke Aebe dr. Gotinga, echtgen.
Koopers: Dr. Joannes van Velsen, secretaris v. Leeuwarderadeel en Aeltie van Hannema, echtgen.

37. 26 April 1632.

Land te Ackmarijp.
Verkoopster: Rinck Abbema, echtgen. v. Jencke Dircksen, te Ackmarijp.
Kooper: Hessel van Sminia te Ackrum.

38. 25 Februari 1633.

Land te Dongjum.
Verkoopers: De erfgenamen van wijl. Hero van Burmania, i. l. ritmeester.
Koopers: Joachimus Andree en Ansck van Burmania, echtgen.

39. 19 April 1633.

Land te Dongjum.
Verkoopers: Poppe van Burmania, kapitein, Douwe van Burmania, luitenant, en Rinscke en Doedt van Burmania.
Koopster: Ansck van Burmania, echtgen. van J. v. Andree.

40. 30 April 1633.

Bouwland te Peins.
Verkoopers: Ulbe Lijeuwes en Sijtzke Baarda dr., echtgen. te Schingen.
Kooper: Saeckle thoe Kingma, als curator over Renicus Kingma.

41. 21 Januari 1634.

4 Goud gld. eeuwige rente uit een molen en een huis.
Verkoopers: Steven Janszn. en Auck Jacobs dr., echtgen. te Oldemerck.
Koopers: Hobbe van Baerdt, grietman, en Pieter Jelles Hylckama, secretaris van Haskerland.

42. 7 Mei 1634.

2 Goud gld. jaarlijksche eeuwige rente uit land te Peins, Rinck Kingma toebehoorende.
Verkoopers: Jelle Haijes e. a.
Kooper: Tierdt Liuwes.

43. 1635—1636.

Erfenis van w. Rinck Kingma.
Verkoopers: Hero Kingma te Oosterwierum, Fetke Pijbes Wijaarda, Jan Kingma te Huisum, Inte Broers te Wommels, Ulbe Broersz. te Oostereyndt, Johannes Kingma te Oenkerk, Nelcke Broers dr., echtgen. van Frans Saeckes te Goutum, Hylck Kingma wed. Pieter Ruierdts Banter te Bolsward, Nelcke Kingma echtgen. van Claes Hendrickx, ontvanger te Franeker.
Kooper: Saeckle Kingma te Zweins.

44. 13 April 1636.

Huis bij de Munt a.d. O. zijde van 't gemeene diept te Leeuwarden.
Verkoopers: Feico Dominicus, clerq op het college d. Ged. Stat. v. Friesl., en Cathalintie Reiloffs dr., echtgen.
Koopers: Henrick Meyer, deurwaarder bij Ged. Stat. v. Friesl., en Jeltje Willems dr., echtgen.

45. 9 Maart 1637.

Land te Peins.
Verkoopers: Baucke Taeckes zn. en Marij Gatses dr., echtgen. te Peyns.
Kooper: Saeckle Kingma te Sweins.

46. 8 Maart 1638.

Land o/d. Tietjerck bij de „Merriedobben."
Verkoopers: Jillis Jansen en Pitrick Piters dr., echtgen. op Cleyenburch buiten Leeuwarden.
Koopers: Hendrick van Marsum, oud schepen der stad Leeuwarden, en Jantien Benedicti, echtgen.

47. 28 Juni 1639.

Saete lands te Oldeboorn „op't Noordt".
Verkoopers: Riemer Haenckes, bysitter v. Utingeradeel, en Foecke Wijpckes te Oldeboorn, als curatores over de kleinkinderen van Baerte Tiaerdts, secret. van Utingeradeel e. a.
Koopers: Hendrick van Marssum, oud schepen in Leeuwarden, en Dr. Hector Meinsma, advocaat bij het Hof.

48. 28 Januari 1640.

Huis te Joure „op't Oosteinde".
Verkoopster: Trijn Oene dr. wed. Roeleff Tiebbes.
Kooper: Hobbe van Baerdt, grietman van Haskerland.

49. 1 November 1640.

Buwe klooster met het hof c. a. ($^1/_4$ van de helft).
Verkoopers: Ged. Staten v. Friesland d.
Koopers: Hendrick van Marssum, burgemeester van Leeuwarden, en Jantien Benedicti, echtgen.

50. 1 November 1640.

Buwe klooster (1/4 van de helft).
Verkoopers: Ged. Staten v. Friesland.
Kooper: Harmen Dircx, oud burgemeester v. Leeuwarden.

51. 26 April 1642.

Een halve zate te Oldeboorn.
Verkoopers: Amelius v. Oenama, grietman v. Schoterland, en Assuerius v. Viersen, rentmeester gener. d. domeinen, als voogden over het kind van wijl. Tiberius van Oenama, i. l. grietman van Utingeradeel.
Kooper: Henric v. Marssum, burgemeester te Leeuwarden.

52. 29 September 1642.

Land te Peins.
Verkoopers: Lysbet Pijtters dr. Ens en Pijtter Pijtters, bouwmeester der stad Franeker.
Kooper: Saeckle van Kingma te Sweins.

53. 17 December 1642.

1/2 Sate lands onder Foswert clooster.
Verkooper: Alle van Burum, Ged. Staat en burgemeester van Leeuwarden.
Kooper: Hendrick van Marssum, burgemeester v. Leeuwarden.

54. 18 Maart 1643.

Ruiling van land te Joure.
Tusschen: Gerck Sijpts te Oostrum, en Antie Seijgers, echtgen. v. Seijpt Sijes.

55. 6 Mei 1643.

Land te Hoogebeintum.
Verkooper: Anne Sijbrens Sijpma te Holwert.
Koopers: Jarich Ebles en Antie Haitmans dr., echtgen. te Geenum.

56. 21 Juni 1643.

Sate land te Garijp.
Verkoopers: Hendrick van Marssum, burgemeester v. Leeuwarden, en Jantien Benedicti, echtgen.
Koopers: Bootte Riencx en Oentie Annes dr., echtgen. te Sijgerswold o/d Garijp.

Met copie v. 24 Dec. 1655.

57. 10 November 1643.

2 Goudgld. eeuwige rente.
Verkooper: Matthias Franckena, als eenigste zoon en erfgenaam van Bettie Meijnnerts.
Kooper: Joachim Andrée, raad i. h. Hof v. Fr.

58. 1 November 1644.

Sate land onder Raard en Betterwird.
Verkoopers: De Staten v. Friesland.
Koopers: Jarich Ebles en Antie Hartmans, echtgen. te Genum.

59. 1 November 1644.

Sate land te Metslawier.
Verkoopers: De Staten van Friesland.
Kooper: Lambertus van Beijma, secretaris d. Gedep. Staten v. Fr.

60. 6 Februari 1645.

Kamer c. a. bij de groote lijnbaan in de Suider Nieuwestad te Harlingen.
Verkooper: De diaconie te Harlingen.
Kooper: Aucke Jacobs te Harlingen.

61. 14 April 1645.

Bouwland te Wolterswolde.
Verkoopster: Sietske Sijtse dr., wed. Jan Reijtse Thiaerts zn. te Groote Berck bij Dockum.
Koopers: Jelle Minnes te Dantumawoude e. a.

62. 8 Mei 1645.

Greidland te „Lankum" onder Franeker.
Verkoopers: Prof. Arnoldus Verhel en Riemcke Gravius, echtgen. te Franeker.
Kooper: Mr. Jacob van Ghemmenich te Franeker.

63. 27 Maart 1647.

Land op Boxummer nieuwlandt.
Verkoopers: Otte Roeleffz., chirurgyn te Enckhuijsen e. a.
Kooper: Dr. Hector Meynsma, advoc. bij het Hof v. Fr.

64. 15 Januari 1648.

Sate land, Nijehuis genaamd, te Wartena.
Verkooper: Leo van Aijtsema, „resident wegen die Anze steden in 's-Gravenhage."
Koopers: Henningh Georgh van Andree, raad i.h. Hof v. Friesl., en Frouck van Scheltema, echtgen.

65. 26 October 1648.

Land te Ackmarijp.
Verkoopers: Marten Gerckes, dorprechter te Ackrum, en Auckien Annes dr., echtgen.
Koopers: Hessel van Sminia en Aeffke van Jeltinga, echtgen. te Ackrum.

66. 21 December 1648.

Huis en watermolen c. a. te Wartena.
Verkoopers: Henningh Georgh van Andrée, raad i.h. Hof v. Friesl, en Frouck van Scheltema, echtgen.
Koopers: Sioerdt Hiddes en Bauck Sytses, echtgen.

67. 29 Juni 1649.

$^1/_2$ Sate land te Oudeboorn.
Verkoopers: Andreas Cathius en Jetske Bouritius, echtgen.
Kooper: Aggeus van Marssum, „conductoir dezer landschappe".

68. 21 Februari 1650.

Sate land te Hantum.
Verkoopers: Douwe Tjaards c. s.
Koopers: Broederijck Jansen e. a.

69. 1 Mei 1650.

$^2/_3$ Sate land te Kollum.
Verkoopers: Jr. Ritske van Eijsinga, grietm. v. Kollumerland en N. Kr. e. a.
Kooper: Dr. Lambertus van Beyma, secretaris v. d. Ged. Staten v. Friesl.

70. 6 Mei 1650.

Huis c. a. in de Zuijder nieuwestad, bij en ten Z. Westen van het Swart Vallaat te Harlingen.
Verkoopers: Douwe Meyntes c. s. te Harlingen.
Koopers: Abraham Groenewolt, ontvanger d. admiralit. in Fr., en Niescke Jans Wiertsma, echtgen. te Harlingen.

71. 10 Maart 1651.

Sate land te Jelsum.
Verkoopers: Harmen Tiepckes te Warrega e. a.
Koopster: Eerckien de Block wed. Matthias van Franckena.

72. 5 November 1652.

Sate land, Smeedtsma genaamd, te Augustinusga.
Verkoopster: Bauckien Lantingh wed. Jacob van Voort te Leeuwarden.
Kooper: Poppe van Burmania, majoor en kapitein, als gelastigde van Jr. Feye van Burmania, kapitein, en Sioeckien van Hania, echtgen.

73. 13 Januari 1654.

Kamer c.a. a. d. Noordkant van de Groeneweg te Leeuwarden.
Verkooper: Pieter Ulbes de Bode, te Leeuwarden.
Koopers: Hans Pieters en IJsck Jans dr. echtgen.

74. 29 Juli 1655.

1/3 Sate land onder Wirdum.
Verkoopers: Albert Jason te Amsterdam e. a.
Koopers: Petrus Bechius, advocaat voor den Hove, en Auckien Martens Potther, echtgen. te Leeuwarden.

75. 16 Januari 1656.

Land onder Winsum.
Verkooper: Pieter Dionijsius, burgemeester te Dokkum.
Kooper: Tijs Sytses te Winsum bij Franeker.

76. 17 Februari 1656.

Sate land, Nittema state genaamd, te Morra.
Verkooper: Jr. Julius Mockama de Unia te Jelsum.
Koopers: Georgh Henningh van Andree, raad i. h. Hof v. Fr., en Frouckien van Scheltema, echtgen. te Leeuwarden.

77. 3 December 1657.

Bouwland te Augustinusga.
Verkoopers: Engel Molles wed. Luitïen Hendricx te Dragten c. s.
Koopers: Claes Heeres en Jouck Reinses, echtgen. te Augustinusga.

78. 4 April 1660.

Kamp grasland te Augustinusga.
Verkoopers: Claes Heeres c. s. te Augustinusga.
Koopers: Jr. Feijo van Burmania en Suijck van Hannia, echtgen.

79. 5 April 1660.

Sate land, Pilckvier genaamd, te Huisum.
Verkoopster: Reinoudina Schafts, geassisteerd met Dr. Matthias van Vierssen, advocaat bij het Hof v. Fr., echtgen. te Leeuwarden.
Koopers: Harmen Cornelis zn. de Visscher en Jantien Cornelis dr., echtgen. te Leeuwarden.

80. 1 Mei 1660.

Sate nieuw Billand onder St. Anna Parochie.
Verkooper: Jhr. Ernst van Haren, majoor en ritmeester.
Koopers: Assuerius van Vierssen, secretaris d. Ged. St. v. Fr., en Jiskia van Heerma, echtgen.

81. 6 Mei 1661.

Huis en schuur c. a. te Augustinusga.
Verkooper: Claes Heeres te Augustinusga.
Koopers: Jhr. Feio van Burmania, kapitein, en Siucke van Hannia, echtgen. te Augustinusga.

82. 17 Juli 1661.

3 Goud gld. jaarlijksche rente uit „Olde Brandewierstersate" bij Birdaard of onder Roodkerk.
Verkoopers: Claes Juriens Fonteijn c. s. te Harlingen.
Kooper: Jhr. Goffe van Camstra te Minnertsga.

83. 1 December 1661.

Sate land te Sweins.
Verkoopers: Willem van Achtevelt te Amersfoort c. s.
Koopers: Jhr. Douwe van Ockinga te Dronrijp c. s.

84. 11 Mei 1662.

Achter-bovenkamertje in de Kerkstraat te Leeuwarden.
Verkooper: Sixtus Petri Arnoldus, deurwaarder bij het Hof v. Friesland.
Kooper: Poppo van Burmania, overste luitenant, als voormomber over de minderj. kinderen van w. Henning Georg van Andrée, raad i.h. Hof v. Fr., en Frouck van Scheltema, echtgen.

85. 6 Mei 1664.

Land te Billgaard onder Leeuwarden.
Verkoopster: Agatha van Velssen, echtgen. van Gellius à Peyma.
Koopers: Dr. Nicolaus Beilanus, advocaat bij h. Hof v. Fr., en Petronella van Velsen, echtgen.

86. 23 Januari 1665.

Huis c. a. in de Zuider nieuwestad bij en t. Westen v. d. kleine nieuwe sluis te Harlingen.
Verkoopers: Abraham Groenwolt, secretaris v. d Admiraliteit in Friesland en burger hopman, en Nieske Jans Wiertsma, echtgen. te Harlingen.
Koopers: Saco Idsinga,, ontvanger gener. v. 't college d. admiralit. in Fr. en Coeniera Franckena, echtgen. te Harlingen.

87. 22 Maart 1666.

Huis c. a. en watermolen te Zweins.
Verkooper: Ignatius van Kingma, sergeant majoor en ritmeester te Sweins.
Koopers: Pijter Claessen en Antie Lyeuwes, echtgen. te Dongjum.

88. 13 April 1666.

3 Hangen c. a. op de Suyder Nieuwe haven te Harlingen.
Verkooper: Claes Dirx Bilcker te Harlingen, als gelastigde v. zijn zuster Neeltje Dirx te Amsterdam.
Kooper: Sako Idzinga, ontv. gener. d. Admiralit. in Fr. te Harlingen.

89. 3 Mei 1666.

Hof, kamer en loods op de Grachtswal buiten Leeuwarden.
Verkoopers: Suffridus van Boelens, griffier 's Hofs v. Fr. c. s.
Koopers: Dr. Nicolaus Beilanus, advocaat bij h. Hof v. Fr., en Petronella van Velsen, echtgen.

90. 8 November 1666.

Huis c a a.d. Zuid-zijde v. d. Oosterdijk te Sneek.
Verkoopers: Gerrijt Ottes Coops en Siouckien Joannes, echtgen. te Workum.
Koopers: Jacob Eesges en Trijntie Feddrix, echtgen. te Sneek.

91. 28 Mei 1668.

Land te Wijnaem aan de Halle, Donia sate genaamd.
Verkoopers: Hein Hobbes Donia te Oosterbierum c. s.
Koopers: Saco Idsinga, ontv.-gener. van 't college d. Admiralit. in Fr., en Coeniera van Franckena, echtgen. te Harlingen.

92. 5 September 1668.

14 Goud gld. uit Kingma plaats te Zweins.
Verkooper: Ds. Atzo Nicolai te Nes (West Dongerad.)
Kooper: Ignatius Kingma, ritmeester.

93. 15 September 1668.

Huis c. a. op de Nieuwe straat te Berlicum.
Verkoopster: Maeicke Gerbrants dr. wed. Hessel Poppes te Berlicum.
Kooper: Ignatius van Kingma, ritmeester van een compagnie harquebussiers.

94. 3 April 1669.

Bouwland te Surhuizum.
Verkoopster: Ebele Harryts dr. wed. Gercke Hansen te Surhuizum.
Kooper: Jan Boeles, schooldienaar, aldaar.

95. 11 Mei 1669.

Sate land a.d. Oude dijk te Oosterbierum.
Verkoopers: Jhr. Douwe van Walta, grietman v. Barradeel en Johanna van Hottinga, echtgen. te Sexbierum.
Koopers: Sako Idsinga, ontv.-gener. van 't college t. admiralit., en Coniera van Franckena, echtgen. te Harlingen c. s.

96. Maart 1670.

Land en huizen.
Verkoopers: Tryntie Martens wed. Uble Folckerts c. s.
Proces-verbaal v. provision. verkoop.

97. 30 April 1670.

Land te Peins.
Verkoopers: Uble Lieuwes zn. en Sijtske Baarda dr., echtgen. op de Schingen.
Koopers: Dr. Bernhardus Schotanus prof. juris te Franeker, en Anna Catharina Althusius, echtgen.

98. 22 April 1675.

Grasland a.d. Slachtedijk bij Lanckum o/d. Franeker.
Verkooper: Hessel Fopma te Oosterlittens.
Koopers: Sijds Beernts en Fedcke Auckes Schierhuijs, echtgen. o/d. Franeker.

99. 28 Maart 1677.

Huis en land te Doniaga.
Verkooper: Marcus Barels q. q.
Kooper: Pyter Wychers.

100. 2 Juni 1677.

Een ducaton jaarlijksche grondpacht.
Verkoopers: Carst Auckes op de Jouwer, c. s.
Kooper: Jetso van Sminia, grietman v. Gaasterland en Ged. Staat v. Fr.

101. 21, 28 Maart en 4 April 1678.

Greidland bij Dokkum o/d. Damwoude.
Verkooper: Rintie Helis Wiegersma, gemeensman binnen Dokkum.
Proces-verbaal v. provision. verkoop.

102. 30 April 1678.

Zate te Winaldum op Cranenburgh.
Verkoopers: Armvoogden v. Harlingen.
Kooper: Saco Idsinga, ontvanger te Harlingen.

103. 14 Mei 1678.

Land te Bilgaard o/d Leeuwarden.
Verkoopster: Sioertie van Rispens wed. Dr. Tiberius Thomae, advocaat bij h. Hof v. Fr.
Koopster: Petronella van Velsen wed. Dr. Nicolaus Beilanus, advocaat bij h. Hof v. Fr. en pensionaris van Leeuwarden.

104. 12 Augustus 1678.

Kamer op de Groeneweg te Leeuwarden.
Verkooper: De kerkeraad der Walsche gemeente te Leeuwarden.
Koopster: Teuntie van Nys te Harlingen.

105. 31 December 1678.

Sate en land te Warga.
Verkooper: Sydts Willems te Warstiens.
Koopster: Ansck Clara van Andree te Leeuwarden.

106. 11 Januari 1679.

Kamer c. a. bij de groote lijnbaan in de Suider Nieuwe stad te Harlingen.
Verkooper: Aucke Jacobs te Harlingen.
Kooper: Saco Idsinga, ontvanger gener. v. 't college d. Admiralit. in Friesl.

107. 20 Maart 1679.

Land te Winsum (bij Monnicke tille).
Verkoopers: Albert Jaspers c. s.
Kooper: Ignatius van Kingma, kolonel te Sweins.

108. 25 April 1679.

1/3 Sate land o/d. Dronrijp.
Verkoopers: Catharina Renetta Rengers wed. Hans Adam Maneel, kapitein c. s.
Kooper: Ignatius Kingma, kolonel.

109. 3 Mei 1679.

1/2 Huis c. a. in Feenhuysen o/d. Garyp en 1/4 sate land.
Verkooper: Minne Hedsers als curator over het weeskind van Jelmer Jansen Faber en Tietie Luytiens, echtgen.
Kooper: Dr. Cornelius Recalff.

110. Maart 1680.

Bouw- en greidland o/d. Oosterbierum en Sexbierum.
Verkoopster: Johanna van Hettinga te Sexbierum.
Koopers: Jochum Pieters c. s.

111. 31 November 1680.

1/2 Veer van een trekschip tusschen Franeker en Dokkum.
Verkooper: Lieuwe Lieuwes op het Blauwhuijs.
Kooper: Marten Jellis, koopman te Franeker.

112. 7 December 1680.

Zeker uitschietende hoeck of het Zuider gedeelte van 't 2e perceel van 's Lands lijnbaan omtrent de stads veste te Harlingen.
Verkooper: Reiner Jansen te Harlingen.
Kooper: Saco Idsinga, raad en advocaat fisc. v. 't college d. admiralit. in Fr., en Coeniera Franckena, echtgen. te Harlingen.

113. 13 Februari 1682.

Sate land te Engelum.
Verkooper: Jhr. Assuerus van Grovestins, president v. h. Hof v. Fr.
Koopers: Jhr. Edzart van Grovestins, grietman v. Hennaarderadeel. en Ursula van Burmania echtgen. te Wommels.

114. 19 Februari 1682.

Bouwland te Augustinusga.
Verkooper: Gabe Meints te Buitenpost.
Koopers: Jhr. Edzardt van Grovestins, grietman v. Hennaarderadeel en Ursula van Burmania, echtgen. te Wommels.

115. 19 Mei 1682.

16 Goudgld. eeuwige rente uit een sate te Zweins.
Verkooper: Cornelis van Aerssen van Somelsdijck heer van Somelsdijck, Spyck etc., kolonel, te 's Gravenhage.
Koopers: Ds. Valerius Hitzma, predikant, en Sijtske Hellinga, echtgen. te Hylaard.

116. 3 Juni 1682.

Land te Bergum.
Verkoopers: Ida van Wissema, echtgen. van Gellius Wibrandus van Jongestal, gedep. staat en grietman v. Hemel. Oldeph. en N. W. c. s.
Koopers: Jan Alberts en Antie Jacobs, echtgen. te Bergum.

117. 29 Juli 1682.

Land te Weidum.
Verkoopers: De crediteuren van wijl. Jhr. Sixtus Julius à Decama te Weidum.
Koopers: Jellius Dominici, not. publ., en Grietie Renici, echtgen. te Leeuwarden.

118. (1683).

Sate land, „Hattinga state" genaamd, te Lutkewierum.
Verkooper: Keimpe Krijns Hattinga.
Kooper: Jhr. Edzardt van Grovestins, grietman v. Hennaarderadeel.

119. 10 Januari 1683.

Land te Surhuizum.
Verkooper: Ballingius Jenzama, chirurgyn.
Kooper: Jacob Gerloffs.

120. 8 Februari 1683.

½ Van „Groot en klein Smeetsma saete" te Augustinusga.
Verkoopster: Beatrix Lantingh wed. Jacob van Voort.
Koopers: Feye van Burmania c. u.

121. 2 Augustus 1683.

½ Sate land te Sweins.
Verkooper: Jhr. Gabbe van Meinsma te Beers.
Kooper: Inte van Kingma, kolonel en bregadier, te Sweins.

122. 2 Augustus 1683.

Land onder Dronrijp.
Verkooper: Jhr. Gabbe van Meinsma te Beers.
Kooper: Inte van Kingma.

123. 2 October 1683.

Land te Herbajum.
Verkoopster: Helena Walrichem, echtgen. v. A. v. Lelienberg.
Kooper: Zachaeus v. Ghemmenich.

124. 16 Mei 1684.

3 Goudgld. jaarl. grondpacht uit de Blauwe fenne te Minnertsga.
Verkooper: Odolphus Gauma, oud burgemeester en procur. te Dokkum.
Koopers: Goitsen Clossen Braem e. a., gelastigden van de crediteuren der stad Dokkum.

125. 31 Juli 1684.

Bouwland a. h. gebuurte te Garijp.
Verkooper: Jelcke Jans te Kollum.
Kooper: Tierck Hendrix Banga, koopman en biersteker te Leeuwarden.

126. 1685.

Huis en bakkerij c. a. te Gerkesklooster.
Verkooper: Pieter Cornelis Molenaer te Gerkesklooster.
Koopers: Arent Hendricx en Auckien Pytters, echtgen. te Bergum.

127. 10 Maart 1685.

„Klein Tamminga" zate te Peins.
Verkooper: Johan Hendrik de Wolff, als „vader van zijne dochter bij zijne vrouw Gerland v. Aylva".
Kooper: Kolonel Ignatius v. Kingma.

128. 17 April 1685.

1/6 Sate land te Dronrijp.
Verkooper: Heero van Ockinga, oud raad in h. Hof v. Fr. en gewezen ontv.-gener. v. Friesland.
Kooper: Ignatius van Kingma, bregadier der cavallerie en kolonel v. een regiment ruiterij, etc.

129. 23—30 April 1685.

Grondpacht van huizen te en bij Franeker.
Verkoopers: De hypothecaire crediteuren van Franeker.
Onvolledig proces-verbaal van publ. verkoop.

130. 28 April 1686.
Sate land te Huizum.
Verkoopster: Lucia van Aylva, echtgen. v. Epo van Aylva, gedep. staat v. Fr., grietman v. Kollumerland.
Koopster: Gesina de Blau te Leeuwarden.

131. 15 Mei 1686.
State en sate land, groot Waltinga genaamd, in den Gouden Halsband o/d. Pingjum.
Verkoopers: Johanna van Marsum, echtgen. v. Johan Hoffman, kapitein te Rijperkerk c. s.
Kooper: Zacheus van Ghemmenich, advocaat bij h. Hof v. Fr. en pensionaris d. stad Sloten.

132. 27 Juli 1686.
„Stamplaets", Adhuystra state genaamd, a. d. rijdweg te Morra.
Verkoopster: Machdalena van Burmania, echtgen. van Heero van Ockinga, raad i. h. Hof v. Fr. en Ontv.-gener. der provintie.
Kooper: Johan Poppo van Andree, luit. kolonel.

133. 14 Februari 1687.
Kamer c. a. op de Grachtswal buiten Leeuwarden.
Verkoopster: Geertruijd Beijlanus wed. Joannes Bechues.
Kooper: Dr. Zachaeus Ghemmenich.

134. 4 April 1688.
Land te Garijp.
Verkoopers: Jhr. Douwe Carel van Unia, ritmeester, en juffr. Lucia van Aijlva, echtgen. te Deventer.
Kooper: Tjerck Hendrix Banga te Garijp.

135. 6 Mei 1688.
Huis c. a. en land te Tzum.
Verkooper: Theotardus Hellinga, medicinae doctor te Leeuwarden.
Kooper: Ignatius Kingma, kolonel.

136. 10 Januari 1689.
Land te Tietjerk.
Verkoopster: Ida van Wissema wed. Gellius Wijbrandus van Jongestal te Leeuwarden.
Kooper: Tierck Hendrix Banga te Garijp.

137. 22 Maart 1689.

Land te Garijp in de „Olde warren".
Verkoopster: Lucia van Aylva, echtgen. van Douwe Carel van Unia, ritmeester.
Kooper: Dr. Zachaeus Ghemmenich.

138. 27 April—4 Mei 1689.

3 Saten land o/d. Westergeest op „Weerderburen."
Verkooper: Onuphrius Worp van Peyma Beintema van der Meulen te Dokkum.
Onvolledig proces-verb. v. publ. verkoop.

139. 30 April 1689.

Huis en schuur te Zweins.
Verkoopers: Foecke Tiepkis en Sijbrig Andries, echtgen. te Niega.
Koopers: Baucke Jacobs en Aaltie Ennes, echtgen. te Sweins.

140. 4 Juni 1689.

Pastorieland (o/d. Peins.)
Verkoopster: De kerkvoogdij van Peins.
Koopster: De kerkvoogdij van Zweins.

141. 4 Juni 1689.

Pastorieland (o/d. Peins.)
Verkoopster: De kerkvoogdij van Peins.
Koopers: Jan Hayes Schingen, schooldienaar te Zweins, en Rommert Jansen.

142. 27 Juni 1689.

Terp- greid- en bouwland te Midlum.
Verkoopers: Jacobus Fenoni in „Groningerlandt" c. s.
Kooper: Hubert Klasen Braam, koopman te Harlingen.

143. 2 October 1689.

Ruiling van bouwland te Augustinusga, tusschen Jhr. Idsard van Grovestins, grietman van Hennaarderadeel, en Meijnthe Anderis te Augustinusga.

144. November 1689.

Sate land o/d. Augsbuur op de Beij.
" " " Burum.
1/2 " " " Kollum.
Verkooper: Julius Schelto van Aitzema, burgemeester v. Dokkum, gecommitt. i.d. Generaliteits rekenkamer.
Kooper: (Rinse Adama, notaris q.q.)

145. 15 Maart 1690.

Rinske van Brunsvelt wed. Dr. Joannes Atsma, advocaat, schenkt de helft van hare inkomsten enz. aan hare kinderen: Theodorus, Adrianus, Catharina en Joannes.

146. 29 Mei 1690.

Land in Tjummer buren.
Verkoopster: Catharina Victoria van Sternzee, echtgen. van Jr. Gerrold van Kamminga te Kounro o.d. Tjum.
Kooper: Ignatius van Kingma, oud bregadier, colonel te Sweins.

147. 24 Januari—4 Mei 1691.

Sate land a. h. einde v. d. Zwarteweg o/d. Rijperkerk.
Land voor Toutenburg te Rijperkerk.
Land te Tietjerk.
De gerechtigheid van een vrije stem en jaarlijksch tien war goede vette vogels, gaande uit de sate van Cornelis Recalff.
Sate land op 't Noord van Oldeboorn.
De gerechte helft en vooruit twee kalfs grasen van een sate land a. d. Buren te Oldeboorn.
Verkooper: Johan Baltasar Hoffman op Toutenburg o/d. Rijperkerk.
Koopers: Pieter van der Geest e. a.

148. 16 Februari 1691.

Sate en landen te Sygerswolde.
Verkoopster: Frouckien van Teyens wed. Theoterdus van Helema., grietman v. Aengwirden.
Kooper: (Oeno van Teijens. oud kapitein.)

149. 2 Maart 1691.

Eiland Schiermonnikoog.
Verkoopers: De Staten van Friesland.
Kooper: Johan Stackhouwer, heer van Rijsbergen, etc.

150. 12 Mei 1691.

Huis met land te Winaldum.
Verkooper: Geestelijk comptoir der stad Franeker.
Kooper: Saco v. Idsinga, adv. fiscaal d. admiralit.

151. 11 Juni 1691.

Land te Winsum.
Verkoopers: Lieuwe Lolckes te Arum c. s.
Kooper: Cornelis Mincks te Welsrijp.

152. 19 December 1691.

Huis en land c. a. o/d. Bergum.
Verkooper: Tjerck Hendrix Banga o/d. Garijp.
Koopers: Dr. Zachaeus de Gemmenich en ... van Beilanus, echtgen. te Leeuwarden.

153. December 1691—Januari 1692.

Huis bij de Put op de hoek v. d. Breedstraat.
Huis in de Breedstraat achter het vorige.
Verkooper: Pier Simons, mr. linnenwever a. d. Oude Bilzijll.
Koopers: Wessel Harmens Goudbeeck van wege Saecke Saeckes, e. a.

154. Januari—Februari 1692.

1/8 Sate land op de „Weiwisch" o/d. Wirdum.
Verkooper: Cornelius Vermees, kapitein der infanterie.
Kooper: Abram, Postillon van wege Tieerd Sioerds.

155. 14 Mei 1692.

Sate land te Herbaijum.
Verkooper: Jhr. Binnert Heringa van Groustins, grietman v. Ferwerderadeel en oud Gedep. Staat v. Friesland.
Kooper: Ignatius van Kingma, kolonel en majoor te Sweins.

156. 10 Augustus 1693.

½ van 2 goudg. eeuwige rente.
Verkoopers: Jetse Jacobs te Tzummarum c. s.
Kooper: Albert Raddinga, schooldienaar te Peins.

157. 15 Augustus 1693.

Hornleger c. a. en bouwland te Winaldum.
Verkooper: Jhr. Edzardt Duco van Harinxma thoe Slooten te Hallum.
Koopers: Saco van Idsinga, Gedep. Staat v. Fr. c. a.

158. 30 December 1693.

Bouwland te Harbaijum.
Verkoopers: Claes Jacobs en Trijntie Douwes, echtgen. te Tzummarum.
Kooper: Harmen Sipckes te Franeker.

159. 1694.

State en sate land, Hottinga genaamd, te Wommels.
Verkoopers: De crediteuren van Oeno van Grovestins en Idske van Hottinga, echtgen. te Wommels.

Proces-verbaal van provis. verkoop.

160. 6 Februari 1694.

36 Car. gl. 1 stv. jaarlijksche eeuwige rente.
Verkoopster: Magdalena van Wygara te Dronrijp, echtgen. van Rudolpff van Russiers, kapitein.
Koopster: Helena van Botnia wed. Watzo v. Burmania, kolonel.

161. 1 Juli 1694.

Sate land te Tirns.
Verkoopster: Titia van Abbema wed. Dr. Cornelis Viglius, secretaris v. Ferwerderadeel, te Leeuwarden.
Koopers: Pieter van Gouten, vroedsman van Leeuwarden, en Aeltie Langweer, echtgen.

162. 24 April 1695.

½ Sate land o/d. Dronrijp (op redemptie).
Verkooper: Taco Sijbrens van Burmania, kapitein der infanterie te Harlingen.
Koopers: Tiaard Tiaardtzen, schrijver, en Trijntie Seerps, echtgen. te Harlingen.

163. 2 Maart 1696.

Kamer c. a. in de zoogen. Steenhouwersstraat te Harlingen.
Verkooper: Willem Koenes te Harlingen.
Kooper: Saco van Idsinga, oud Gedep. Staat v. Fr. en mede gecommitteerde staat in 't mindergetal, te Harlingen.

164. December 1697.

Sate land te Smallen Ee onder Boornbergum.
Verkoopers: Nolkjen van Heloma wed. kapitein Andries Roorda van Velsen te Grouw e. a.
Kooper: Dr. Paulus v. Gemmenich in qlt.

165. 17 Februari 1698.

Land in de Koefenne o/d. een zate lands, genaamd Ziaerda, o/d. Winaldum.
Verkoopers: De crediteuren van Guliaem van der Werff en Sibbel Jans te Franeker.
Koopster: Bauckjen Sipkes Baerda wed. Hessel Jouws te Franeker.

166. 29 Maart 1698.

Ruiling van 1/4 van een hornleger van een sate land, Groot Lammema genaamd, en 1/2 van 't hornleger van een plaats, Klein Lammema genaamd, beide te Minnertsga.
Tusschen: Tjalling Homme van Camstra, gedep. staat van Friesl., en Fokel van Burmania, echtgen. te Minnertsga, en Jhr. Ruird van Dambits mede aldaar.

167. 5 Augustus 1698.

Sate land met huis c. a. „Klein Ongeboer" te Herbajum.
Verkooper: Pieter Le Pla, te Amsterdam.
Kooper: Dr. Zachaeus van Ghemmenich.

168. 22 October 1698.

1/2 Sate land te Bubuiren o/d. Tzerkwerd.
Verkoopster: Sioukjen van Hoitzma, echtgen. van Albert la Maire, oud bode der Gedep. Staten v. Fr. te Leeuwarden.

Onvolledig proces-verbaal v. publ. verkoop.

169. 2 December 1698.

Zate met huis en schuur te Sexbierum.
Verkoopers: Erfgenamen van Grietje Wybrens.
Kooper: Tjaerd Sloterdyck.

170. 31 December 1698.

Land te Bergum.
Verkooper: Jan Alberts te Bergum.
Kooper: Dr. Zachaeus van Ghemmenich.

171. 11 Maart 1699.

Land aan de Langemeer bij Suawoude.
Verkooper: Tieerd Haijes te Bergum.
Kooper: Dr. Zachaeus van Ghemmenich, advocaat bij h. Hof v. Fr. te Leeuwarden.

172. 10 Januari 1700.

Bouwland o/d. Oosterbierum.
Verkoopster: Griettie Hettes Hoffman, echtgen. van Lieuwe Pieters te Sexbierum.
Koopers: Aleff van Idsinga, raad fiscaal in 't coll. t. admiralit. in Fr. en Ena Beilanus, echtgen. te Harlingen.

173. 17 Juli 1700.

Ruiling van bouwland onder Firdgum en $^1/_2$ sate land, genaamd Haeitsma state, aldaar.
Tusschen: Matthias ab Idsinga, secretaris van Barradeel te Harlingen, en Jan Riemers te Firdgum.

174. 1 Februari 1701.

Bouwland te Oosterbierum.
Verkoopers: Reinder Claessen te Harlingen c. s. als hypothec. crediteuren v. Jhr. D. v. Walta.
Kooper: Mathijs van Idsinga, oud raad ter admiralit. in 't Noord. kwartier en secretaris v. Barradeel.

175. 19 Februari 1701.

Bouwland te Oosterbierum.
Verkoopster: Wijtske Egberts wed. Wisma te Franeker.
Koopers: Aleff van Idsinga, raad en advoc. fiscaal v. 't coll. t. Admiralit. te Harlingen en Ena Beilanus, echtgen. te Harlingen.

176. 8 April 1701.

Bouwland, de Halle genaamd, o/d. Wijnaldum a/d. „Heerewech".
Verkoopster: Agatha van Heemstra wed. Jouke van Mamminga, burgemeester te Sloten.
Kooper: Suffridus Westerhuis, rentm.-gener. d. domeinen in Friesl.

177. 4 Juni 1701.

State, sate en land, Harda State genaamd, te Oosterbierum.
Verkoopster: Everardina van Lindenau wed. Jhr. Douwe van Hoitama te Sloten.
Koopers: Jelle Tierds en Bottie Anes, echtgen. te Oosterbierum.

178. 14 Januari 1702.

Sate land te Herbajum.
Verkoopster: Gratiana Florentia van Loo, echtgen. van Dr. Petrus Henricus Petraeus, advocaat bij h. Hof v. Fr.
Kooper: Zachaeus van Ghemmenigh toe Kingma, advocaat, vroedschap v. Leeuwarden en pensionaris van Hennaarderadeel, Stavoren, Sloten en Hindeloopen, te Leeuwarden en op Kingma State te Sweins.

179. 6 Juni 1703.

$^2/_3$ Sate land o/d. Sweins.
Verkoopers: Geertruijd van der Waijen, echtgen. van Ds. Johannes Creijgton te Franeker c. s.
Koopers: Zachaeus Ghemmenich toe Kingma, J. U. D. en advocaat bij h. Hof v. Friesl. c. s.

180. 8 Maart 1705.

Ruiling van terpland te Minnertsga a/d. dijk en een halve stelle of hornleger, klein Lammema genaamd, te Minnertsga.
Tusschen Tjalling Homme van Camstra, ged. staat v. Friesl. en Fokel van Burmania, echtgen. te Minnertsga, en Jhr. Ruird van Dambits c. s. mede aldaar.

181. 10 December 1707.

Ruiling van bouw- en weiland o/d. Pietersbierum en sate en land te Sexbierum.

Tusschen Jhr. Arent van Haersolte, grietman van Barradeel en dijkgraaf d. 5 deels zeedijken etc. etc., en Rienckien Alegonda van Camstra, echtgen. te Sexbierum en Sijmon Rutgers te Menaldum c. s.

182. 23 Augustus 1708.

Greidland te Salwerd o/d. Franeker.

Verkooper: Heere Heius, toebacks molenaar te Dronrijp.
Kooper: Harmen Harmens, mr. linnenwever, en Aeltie Harmens, echtgen. bij Kingma-tille.

183. 11 September 1709.

½ Huis c. a. te Peins.

Verkooper: Joannes Sierps te Ried.
Kooper: Zachaeus van Ghemmenich toe Kingma, raad in h. Hof v. Fr. in qualit. v. kerkvoogd v. Sweins.

184. 7 Juni 1710.

Landen van Noorderhouw te Tzummarum.

Verkoopers: Tjallingh Homme van Camstra, Ged. Staat v. Fr. c. s.
Koopers: Jan Gerrijts en Rinske Aënes, echtgen. te Tzummarum c. s.

185. 19 Juni 1710.

Sate land o/d. Sweins.

Verkoopers: Johannes van der Waeijen, theol. prof. a./d. universit. te Franeker c. s.
Kooper: Zachaeus van Ghemmenich toe Kingma, raad in h. Hof v. Fr. te Leeuwarden.

186. 25 November 1711.

Bouwland te Oosterbierum.

Verkooper: Adriaan Wittert van der Aa, heere van Croonenburgh, Loenen, Grijsoord, etc. te Leyden.
Koopers: Jelle Tjeerds en Botje Anes, echtgen. te Oosterbierum.

187. 4 Februari 1712.

Land te Cubaard.
Verkoopster: Grietie Eelckes, echtgen. van Yme Hessels te Maccum.
Koopers: Romcke Poppes en Lijsbet Wijnsens, echtgen. te Bolsward.

188. 8 Juni 1712.

Bouwland o/d. Pietersbierum.
Verkoopster: Attie Jans, wed. v. Dirk Ypes Hollander te Ongeboer o/d. Herbajum.
Kooper: Zachaeus van Ghemmenich thoe Kingma.

189. 3 Augustus 1713.

Ruiling van een hornleger en bouwland beide o/d. Wijnaldum.
Tusschen: Jan Gerbens Laansma, bijsitter v. Barradeel en Pyttrick Sioerdts, echtgen. te Wijnaldum, en Aleff van Idsinga raad fiskaal in 't coll. t. Admir. in Fr. en Eina Beilanus, echtgen. te Harlingen.

190. 27 December 1713 en 19 Januari 1714.

Bouwland o/d. Wijnaldum.
Verkoopers en koopers: Dezelfde als bij bovengen. ruiling.
2 koopbrieven.

191. 16 Juni 1714.

Land in een plaats te Cubaard.
Verkoopers: Jetske Wijbrens, echtgen. van Ype Ates, mr. bakker te Leeuwarden, c. s.
Kooper: Zachaeus van Ghemmenich toe Kingma, raad ordin. in h. Hof v. Fr.

192. 27 September 1714.

Land te Zweins.
Verkoopers: De erfgenamen van F. Ernsthuijs.
Koopers: Zachaeus v. Gemmenich en L. D. v. Andringa, ontv. gener. der prov.

193. 9 Augustus 1715.

Oliemolen met huis c. a. te Workum.
Verkooper: Sybbolt Lolles koopman te Workum.
Kooper: Joannes Annes, oud bijzitter, koopman te Joure.

194. 22 November 1716.

Land in een sate te Cubaard.
Verkoopster: Ytie Eelties, echtgen. van Jacob Cornelis te Bolsward.
Kooper: Zachaeus van Gemmenich toe Kingma, raad in h. Hof v. Fr. te Leeuwarden.

195. 31 December 1716.

Bouwland te Herbaijum.
Verkooper: Johan Assuerus van Schorer, raad in h. Hof v. Vlaanderen.
Kooper: Reijer Arriens Mahiuw te Harlingen.

196. 1 Mei 1717.

Land in een plaats te Cubaard.
Verkoopers: Gatze Ymes te Bozum c. s.
Kooper: Zachaeus van Ghemmenich toe Kingma, raad in het Hof v. Friesland.

197. 23 Mei 1717.

Grondpachten uit eenige huizen aan de Oostkant van 't Fliet te Franeker.
Verkooper: Suffridus Westra, oud burgemeester en vroedschap te Franeker.
Kooper: Ds. Suffridus Herenus Sinnama te Oostrum.

198. 29 Januari 1718.

Land te Salwert o/d. Franeker.
Verkoopster: Joanna van Wyckel wed. Assuerius van Glinstra, grietman v. Tietjerksteradeel.
Kooper: Zachaeus van Ghemmenig toe Kingma, raad in het Hof van Friesl. te Sweins.

199. 27 Februari 1721.

Ruiling van bouwland te Sexbierum en een half hornleger o/d. Tjummarum.
Tusschen Fokel van Burmania wed. van Camstra te Minnertsga, en Petrus Florentius van Nijsten, burgemeester van Leeuwarden.

200. 29 December 1721.

Sate land te Peins.
Verkoopers: Aletta Beilanus wed. Paulus van Gemmenich, secret. v. 't coll. t. Admiralit. in Fr. te Leeuwarden c. s, als erfgenamen van Aleides van Peima.
Kooper: Gatse Freerks, koopman te Franeker.

201. 17 October 1722.

Greidland a/d. Zuidzijde v. d. Groeneweg o/d. Metslawier.
Verkooper: Jhr. Samuel de Lannoij te Jelsum.
Koopers: Titia van Beijma, echtgen. v. Eelco van Glinstra, luitn. kolon. te Namen c. s.

202. 26 Mei 1725.

1/2 Pondemate greidland te Peins.
Schenking van Maijke Intes wed. Lolle Harings te Ruigelollum, aan Ruird Sipkes te Dronrijp.

203. 7 Mei 1728.

Greidland o/d. Peins.
Verkoopster: Aaltie Baukes wed. Ruird Sipkes te Dronrijp.
Kooper: Bokko van Adius, oud kapitein der infanterie te Sweins.

204. 1730.

Ruiling van een hornleger o/d. Wynaldum, Ropta genaamd, en bouwland o/d. Almenum.
Tusschen Jets Maria van Grovestins, echtgen. van Jhr. Arent van Haersolte, grietman v. Barradeel en raad in de admiralit. v. h. Noorder quartier, te Minnertsga, en Alegunda van Coenders wed. Joan van Idsinga, Gener. maj. d. Infrie, te Marrum.

205. 10 November 1730.

Kofschip, De drie gesusters genaamd.
Verkooper: Oeble Jurjens, schipper te Woudsend.
Koopers: Bocco Sabinus van Adius e. a.

206. 28 November 1730.

1/6 Van een plaats te Friens.
Verkooper: Curator over de kinderen v. C. v. d. Laan.
Kooper: Johannes Doeckes.

207. 13 December 1730.

$^2/_3$ van $^1/_6$ Sate land te Friens.
Verkooper: Theodorus van der Ley, not. publ als curator over Willem van der Laan c. s.
Kooper: Joannes Doekes, koopman in de Schrans buiten Leeuwarden.

208. 3 April 1731.

Land, genaamd Het Waterland, o/d. Winaldum.
Verkoopster: Jets Maria van Grovestins, echtgen. v. Jhr. Arent v. Haersolte te Minnertsga.
Koopers: Aleff van Idsinga, oud raad en advoc. fisc. v. d. Admiral. in Fr., en Ena Beilanus, echtgen. te Harlingen.

209. 18 September 1731.

Huis met koetshuis en stalling en een groote plaats in de Groote Kerkstraat te Leeuwarden.
Verkooper: Arent v. Haersolte, grietman van Barradeel en raad in de Admiraliteit v. 't Noorderkwartier, als voogd over zijne kinderen en usufructuarius v. zijn eerste vrouw R. A. v. Camstra.
Koopers: Arent v. Haersolte en Maria v. Grovestins echtgen.

210. 14 November 1731.

Bouw- en greidland op Salwerder buren o/d. Franeker.
Verkooper: Arnold van Idsinga, ontvanger der boelgoeden en oud secretaris van Harlingen.
Kooper: Folkert Luitses, koopman en olieslager te Franeker.

211. 3 Juni 1732.

$^1/_6$ van een sate land te Friens.
Verkooper: Joannes Doekes van der Linde in de Schrans onder Huizum.
Koopers: Bocko Sabinus ab Adius en Petronella van Ghemmenigh toe Kingma, echtgen.

212. 6 December 1735.

Land o/d. Loinga.

Verkoopster: Reinskjen Haanstra, echtgen. van Felix Etma, medicinae doctor te Workum.

Kooper: Jhr. Tjalling Aedo van Sixma, regeerend burgemeester van Stavoren.

213. 23 Mei 1736.

Ruiling van een half hornleger en bouw- en greidland beide o/d. Oosterbierum.

Tusschen: Jhr. Hans Willem van Camstra, kolonel te Menaldum, en Coert van Beyma, secret. v. h. Coll. t. Admir. in Fr., en Petronella van Idsinga, echtgen. te Harlingen.

214. 1 September 1736.

Bouw- en greidland op de mieden o/d. Oosterbierum.

Verkooper: Jhr. Hans Willem van Camstra, kolonel te Menaldum.

Koopers: Coert van Beijma, secret. v. 't Coll. t. Adm. in Fr., en Petronella van Idsinga, echtgen. te Harlingen.

215. 20 October 1736.

Sate land te Minnertsga.

Verkoopers: Claas Dirks en Antje Jacobs, echtgen. te Minnertsga.

Kooper: Jhr. Tjalling Aedo van Sixma, gecomm. staat in 't Mindergetal te Loijinga.

216. 16 December 1738.

Ruiling van een hornleger o/d. Tzummarum en greidland o/d. Dronrijp.

Tusschen: Jets Maria van Grovestins, echtgen. van Arent van Haersolte, grietman van Barradeel, raad t. admiralit. in 't Coll. te Harlingen op „Kleijn Hermama o/d. Minnertsga, en Elke Dirks Wildschut en Jellis Styl, echtgen. te Harlingen.

217. 27 Januari 1742.

Bouwland o/d. Stiens.

Verkoopster: Ena van Beilanus wed. Aleff van Idsinga, raad en advoc. fisk. in 't coll. t. adm. in Friesland te Oosterbierum.

Kooper: Coert v. Beima, secret. v. 't coll. d. admir. te Harlingen.

218. 31 Januari 1742.

Greidland o/d. Peins.
Verkoopers: Claas Jans te Mantgum, als curator over Acke Clases e. a.
Koopster: Petronella van Ghemmenigh toe Kingma wed. B. S. van Adius op Kingmatille o/d. Sweins, voor de kerk te Sweins.

219. 1744.

Ruiling van een sate land o/d. Stiens en sate land o/d. Hyum.
Tusschen: Jhr. Tjalling Aedo van Sixma, Ged. staat v. Fr., en Jan Jansen van der Meij, ontvanger v. d. dijkscontributie v. Ferwerderadeel.

220. 30 Januari 1745.

½ Sate land te Tzummarum.
Verkoopers: Willem Fredrik Sloterdijk, kapit. d. Infie te Leeuwarden c. s.
Kooper: Epeus Wielinga, raad ord. in 't Hof v. Fr.

221. 24 December 1746.

Ruiling van een hornleger, genaamd Harkema, o/d. Tzummarum en bouwland, genaamd „'t Kars en keuken hof" o/d. Sexbierum.
Tusschen: Elysabeth Lyphart, echtgen. van Abelus Lyphart, vaandrig te Leeuwarden en Jhr. Arent van Haarsolte, grietman van Barradeel o/d. Minnertsga.

222. 10 Mei 1747.

Sate land o/d. Herbayum.
Verkoopster: Catharina van Vierssen te Sloten.
Koopster: Petronella van Ghemmenich thoe Kingma wed. Bocco Sabynus van Adius, oud kapitein.

223. 1754.

Twee saten land o/d. Marrum.
Verkoopster: Hiske Maria van Burmania, echtgen. van Ulbo Sixma van Andla, 1e en presid. raad in h. Hof v. Friesl. te Leeuwarden.
Kooper: Jhr. Tjalling Aedo van Sixma, Ged. Staat v. Friesl. te Hallum.

224. 22 Maart 1754.

Huis c. a. op de Hoogeburen te Minnertsga.
Verkooper: Wijbe Rommerts, mr. ijzersmid te Minnertsga.
Kooper: Wijbe Gerbens te Tzummarum.

225. 3 Maart 1756.

Bouwland o/d. Midlum.
Verkoopster: Janke van der Form, echtgen. van Harmen Aegema, oud burger hopman te Harlingen.
Koopster: Petronella van Idzinga thoe Kingma wed. Coert Lambertus van Beyma op Kingma o/d. Zweins.

226. 13 Maart 1756.

Sate land o/d. Peins.
Verkooper: Paulus van Ghemmenich, lid v. d. Staten v. Fr. te Leeuwarden.
Koopster: Petronella van Idsinga toe Kingma wed. Coert Lambertus van Beyma op Kingma te Zweins.

227. 13 December 1757.

Hornleger met huisje te Peins.
Verkoopers: De voogden van het burger weeshuis te Sneek.
Koopster: Petronella v. Idsinga, wed. v. Coert Lambertus v. Beyma op Kingmastate.

228. 16 Januari 1759.

Sate en landen te Peins.
Verkooper: W. van Camstra, als voogd over de zonen v. wl. J. S. Thoe Schwarzenberg en H.
Kooper: Julius Matthijs v. Beyma.

229. 21 Januari 1759.

1/3 Sate land te Peins.
Verkoopers: Juliana Agatha barsse. van Schwartsenberg en Hohenlansberg wed. Jhr. Tjeerd baron v. Aylva, grietman v. Wonseradeel te Rinsumageest c. s.
Kooper: Julius Mathijs van Beima, secretaris van de Admiralit. in Friesl., gecomm. staat ten landsdage te Harlingen.

230. 8 December 1760.

Land in een sate land, Lamminga state genaamd, o/d. Tzummarum.
Verkoopster: Catharina Maria Balck, echtgen. van Rudolphus Joannes Noordbeek te Leeuwarden.
Koopers: Epeus Wielinga, raad i/h. Hof v. Fr., en Dido Cicilia van Idsinga, echtgen.

231. 19 Mei 1761.

Plaats onder Genum.
Verkooper: Jhr. Tjalling Aedo Hessel Roorda van Sixma.
Kooper: Tjalling Douwe van Sixma.

232. 3 December 1761.

Land c. a.
Verkoopster: Anna Hulshuis wed. Lollius Sevensma, proc. fiskaal te Holwert.
Kooper: Aede Jans, mr. timmerman te Ferwerd.

233. 9 December 1762.

Sate land o/d. Peins.
Verkooper: Philippus Lucas Salverda, koopman en wolkammer te Franeker.
Koopster: Petronella van Idsinga toe Kingma wed. v. Beyma.

234. 1763.

Sate land te Sweins.
Verkoopers: Gedeputeerde Staten v. Friesland.
Kooper: Giliam Schultz te Franeker, als kerkvoogd van Sweins.

235. 19 April 1763.

Greidland o/d. een sate land te Herbajum.
Verkoopster: Anna Braam, echtgen. van Simon Stinstra, medicinae doctor te Harlingen.
Koopster: Petronella van Idsinga thoe Kingma wed. Coert Lambertus v. Beijma, te Sweins.

236. 31 December 1764.

Sate land o/d. Oosterbierum.
Verkoopster: Anna Braam, echtgen. v. Dr. Simon Stinstra te Harlingen.
Kooper: Epeus Wielinga, raad i.h. Hof v. Fr. te Leeuwarden.

237. 21 Februari 1765.

Land te Hyum.
Verkoopers: Gedeputeerde Staten v. Friesland.
Kooper: Jhr. Tjalling Aedo Hessel Roorda van Sixma, gedep. staat v. Fr. te Hallum.

238. 7 Augustus 1765.

Klei in land o/d. Midlum.
Verkooper: Johannis Gerlofsma, als gelastigde van Petronella van Idsinga toe Kingma wed. v. Beyma te Zweins.
Kooper: Age Reinalda, koopman op de Grettingebuiren o/d. Almenum.

239. 5 November 1765.

Hornlegers o/d. Leckum en Hyum, en eene zate en landen te Hijum.
Verkooper: Klaas Weidema, deurwaarder b.h. Hof v. Fr., als curator over den boedel van wijl. Jhr. Hobbo v. Sminia, grietman v. Leeuwarderadeel.
Koopster: Anna Maria van Burmania, echtgen. van Jhr. Goffe Gemme van Haersolte, col. commandant te Leeuwarden.

3 koopbrieven.

240. 10 December 1768.

$^{6}/_{21}$ v. e. Sate en landen onder Ypecolsga.
Schenking van Jhr. Tjalling Douwe van Sixma c. s. aan Tjeerd Hendriks te Woudsend.

241. 4 Juli 1769.

Sate land c. a. te Jeslum.
Verkoopers: Bavius Nauta, gecomm. ten landsdage te Leeuwarden, c. s.
Koopers: Jhr. Tjalling Douwe van Sixma, president v. h. krijgsgerecht, te Leeuwarden c. s.

242. November—December 1772.

Kleinland o/d. Veenwouden.
Verkoopster: Reinudina Mellema wed. Daniel Gerdes, hoogleeraar i.d. Godgel.heid a.d. univers. v. Stad en lande.
Kooper: Tjebbe Melles o/d. Veenwouden.

243. 28 December 1772.

Bouwland o/d. Franeker.
Verkooper: Arend bar. Sloet tot Twee Nyenhuisen, landdrost van Salland te Zwol.
Kooper: Rentie Mighiels o/d. Peins.

244. 30 Mei 1775.

Greid- bouw- en terpland te Peins.
Verkoopers: Armvoogden v. Franeker.
Kooper: J. M. v. Beyma.

245. 3 Februari 1780.

Land c. a., in een sate land o/d. Achlum.
Verkooper: Jacob Egberts op 't Vliet te Franeker.
Kooper: Julius Mathijs van Beyma thoe Kingma.

246. 4 Maart 1782.

Tjalkschip, genaamd De drie gebroeders.
Verkoopers: Josua Jans Rouwaan, schipper, en Dietje Aldriks, echtgen. te Appingadam.
Kooper: Gerrit Pietersen Meijer op 't eiland Borkum.

247. 19/23 Februari 1784.

Bouw- en greidland o/d. Oosterbierum en Sexbierum.
Verkoopers: De erven van de wed. Harmen Pieters.
Koopers: E. M. v. Beyma e. a.

248. 5 October 1785.

Bouwland te Minnertsga.
Verkoopster: Hendrina Peisel wed. Boltjes te Leeuwarden.
Kooper: Jhr. Bartel Douma van Sixma, oud gecommitt. staat ten landdage te Minnertsga.

249. Maart 1786.

Sate en landen aan de Zwarte weg o/d. Blija.
Verkooper: Jan Zeper te Leeuwarden.
Koopers: W. A. Ypei in qlt. (voor I. J. de Schepper), Lieuwe Goffes en Sjoukje Jans, echtgen. e. a.

250. 15 Augustus 1786.
Huis c. a. op de Hoogeburen te Minnertsga.
Verkoopster: Trijntie Feikes Wassenaar wed. J. G. Orsma, mede rechter v. Barradeel te Minnertsga.
Kooper: Jhr. Bartel Douma van Sixma, oud gecomm. staat ten landsdage.

251. December 1788—Januari 1789.
$^{8}/_{4}$ Sate land o/d. Tirns.
Verkoopers: Johannes Rijswijk te Harlingen c. s.
Kooper: (D. Roos.)

252. 7 Juli 1789.
Huis c. a. te Sexbierum.
Verkoopers: Yke Jans van Asperen wed. Pieter Paludanus. ontv. v. d. floreen rente te Oosterbierum c. s.
Kooper: Julius Matthijs van Beijma thoe Kingma.

253. 2 September 1789.
Huis te Huizum.
Verkoopster: Johanna Lucretia Cramer wed. Ds. Johannes van der Mey te Huizum.
Koopers: Pieter Sikkes, gardenier, en Akke Tjipkes, echtgen. te Huizum.

254. 14 April 1792.
Greidland o/d. Peins.
Verkoopster: Lysbet Gysberts, echtgen. van Wyger Pieters te Olde Bildzijl.
Kooper: Jul. Mat. van Beyma thoe Kingma.

255. 28 April 1792.
Greidland o/d. Peins.
Verkoopers: Jetske Gysberts echtgen. van Geert Geerts c. s.
Kooper: Julius Matthijs van Beyma thoe Kingma, secret. d. admiraliteit in Fr. op Kingma.

256. April 1793.
2 Saten en landen o/d. Suawoude en Tietjerk.
Koopster: Vroukje Johannes, echtgen. van Harmen Annes te Hempens.

257. 29 April 1793.

Greidland o/d. Wanswerd.
Verkooper: Jhr. Age Tjepke Ruurd Tjalling van Sixma, gecomm. staat ten landsdage te Hallum.
Kooper: Jhr. Bartel Douma van Sixma te Leeuwarden.

258. 27 September 1793.

1/6 Sate land c. a. o/d. Marrum.
1/3 Hornleger o/d. Hallum.
1/3 id. „ id.
Verkooper: Dr. Bavius Renici van Theken, secretaris van Westdongeradeel te Dokkum, als curator over den boedel van Horatius Allard Hiddema von Knijf te Ferwert.
Kooper: Jhr. B. D. van Sixma te Minnertsga.

259. 21 November 1796.

Greid- en bouwland o/d. Minnertsga.
Verkoopers: Kerk en Armvoogden van Firdgum.
Kooper: B. D. T. van Sixma.

260. 1797.

Bouwland o/d. Wanswerd.
Verkoopers: I. I. van der Mey, ontvanger, c. s. als gecommitteerden over de pastorie goederen van Marrum en Nikerk.
Koopers: Bartel van Sixma en ... van Beyma, echtgen. te Leeuwarden.

261. 9 Maart 1797.

Greidland o/d. Schalsum.
Verkoopers: Hector Livius van Haersma c. s., als voogden v. h. Ritske Boelema Gasthuis te Leeuwarden.
Koopers: Tjebbe Reijns en Ruurtje Gerbens o/d. Schalzum.

Hierbij: Aanteekening betreff. h. R. B. Gasthuis door S. v. Beyma thoe K. v. 10 Sept. 1856.

262. 22 April 1797.

Terp bouwland en greidland o/d. Peins.
Verkoopers: Beernt Hayes c. s. te Peins, als kerkvoogden v. Peins.
Kooper: Julius Matthijs van Beijma thoe Kingma te Sweins.

4 stks.

263. 23 April 1797.
Sate land te Sweins.
Verkoopers: Jan Ymes c. s., als kerkvoogden v. Sweins.
Kooper: Coert Lambertus van Beyma te Harlingen.

264. 3 December 1797.
Bouwland o/d. Minnertsga.
Verkooper: Gerrit Jellis Orsma te Minnertsga.
Koopers: Jhr. Bartel Douwe Tjalling van Sixma en Berber van Beyma thoe Kingma, echtgen. te Minnertsga.

265. 30 April 1798.
Greidland o/d. Huizum.
Verkooper: Henricus Brouwer te Leeuwarden, als executeur testamentair in den boedel van Douwe Tebbitman, gewoond hebbende o/d. Huizum.
Koopers: Salvus Posthumus en Grietje de Vrij, echtgen. te Leeuwarden.

266. 4 Mei 1799.
Stukje grond te Minnertsga.
Verkooper: Teunis Cornelis Krap o/d. St. Jac. Parochie.
Kooper: B. D. T. van Sixma te Leeuwarden.

267. 12 September 1799.
Bouwland o/d. Sexbierum.
Verkoopers: Jan Jochums c. s. te Oosterbierum.
Kooper: Jan Jelles aldaar.

268. 18 October 1800.
Bouwland o/d. Sexbierum.
Verkooper: A. Witholt in qlt., fiscaal van Barradeel te Minnertsga.
Kooper: Jan Jelles o/d. Oosterbierum.

269. 9 Januari 1801.
Huis c. a. in de Galilëer kerkstraat over de Gewaldige te Leeuwarden.
Verkooper: Pieter Plantenga, koopman te Leeuwarden.
Kooper: Salvis Postmus, fabrikant en koopman te Leeuwarden.

270. 31 Januari 1801.

Greidland op Tjeppenboer o/d. Welsrijp.
Verkooper: Julius Mathijs van Beyma thoe Kingma op Kingmastate te Sweins.
Koopers: Ruurd Johannes en Doetje Jans, echtgen. bij Kingmatille te Sweins.

271. 25 Februari 1801.

Greidland, de Kamp genaamd, o/d. Peins.
Verkoopers: Jan Sybrens en Djeuwke Jans, echtgen. te Schalsum.
Kooper: Julius Mathijs van Beyma thoe Kingma op Kingma State te Sweins.

272. 26 April 1801.

Kamer in 't Ritzumastraatje te Leeuwarden.
Verkoopster: Hendrikje Pieters de Nes, wed. van Matthijs Scheffer te Leeuwarden.
Kooper: Salvus Posthumus, koopman te Leeuwarden.

273. Augustus—September 1801.

Hornleger en bouwland te Wynaldum, en bouwland o/d. Midlum.
Koopers: Bauke Sibrens q.q. e. a.

274. 19 Februari 1802.

Sate land o/d. Sweins.
Verkoopers: Kerkvoogden van Sweins.
Kooper: Julius Matthijs van Beyma thoe Kingma o/d. Sweins.

275. 7 Maart 1802.

Huis c. a., de Polle genaamd, o/d. Peins.
Verkoopers: Jacob Ydes en Antje Wijbes, echtgen. te Peins c. s.
Koopers: Klaas Klazes en Pietje Gerrijts, echtgen. te Peins.

276. 30 September 1802.

Huis c. a. ten Zuiden van Peins.
Verkoopers: Gerrit Geerts te Peins c. s.
Kooper: Lieuwe Douwes.

277. 8 December 1802.

Bouwland o/d. Sexbierum.
Verkoopers: Eyso Wiersma c. s. te Franeker.
Koopers: Jan Jelles en Foekje Melles, eehtgen. o/d. Oosterbierum.

278. 23 Juli 1803.

Bouwland o/d. Ried.
Verkooper: Jacob Wassenaar, notaris te Harlingen, gelastigde van Jacoba Elizabeth, douair. gravin v. Wassenaar geb. v. Strijen, legataria van haar wijl. echtgen. Carel Georg graaf van Wassenaar tot Wassenaar.
Kooper: Julius Mathijs van Beyma thoe Kingma o/d. Peins.

279. 1804.

Bouwland o/d. Menaldum.
Verkooper: Jan Folkerts, koopman te Birdaard, gemachtigde van Dirk Fontein te Harlingen, voor Pieter de Clercq jr. te Amsterdam, echtgen. v. Isabella Stinstra.
Kooper: Jelle Feddes te Menaldum.

280. 11 Mei 1804.

Greid- en bouwland te Peins.
Verkoopster: Ynskje Sannes wed. Hessel Beerends Feddes. koopman op het Vliet te Leeuwarden.
Kooper: Julius Mathijs van Beyma thoe Kingma op Kingma State te Sweins.

281. 16 December 1804.

Huis c. a. o/d. Peins.
Verkoopers: Gerrijt Rintjes, mr. timmerman, en Pietje Doekles, echtgen. te Peins.
Kooper: Julius Matthijs van Beyma thoe Kingma op Kingma State te Sweins.

282. Februari 1805.

Bouwland.
Verkooper: Pieter Pieters te Franeker.
Koopers: Simon Johannes c. s.

283. 9 Mei 1806.

Sate land o/d. Peins.
Verkoopers: Pieter Tjeerds te Hardegarijp c. s.
Koopers: Tjalling Willems en Pietje Heeres, echtgen. o/d. Menaldum.

284. 11 November 1807.

Ruiling van een huis c. a en een achterzijkamertje, beide te Workum.
Tusschen: Evert Arends Everds, koopman te Workum, en J. M. van Beyma.

285. 23 Juni 1809.

3 Car. gld. jaarlijksche eeuwige rente uit Sijgerda sate o/d. Holwert.
Verkoopers: Pieter Westra en Kniera Arentsma, echtgen. in de Schrans o/d. Huizum.
Kooper: C. L. van Beyma te Harlingen.

286. 10 Mei 1810.

Bouwland ten Oosten van Peins.
Verkoopers: Haije Beernts en Antje Ruurds, echtgen. te Peins.
Kooper: Coert Lambertus van Beyma thoe Kingma.

287. 8 Juni 1810.

Greidland o/d. Peins.
Verkooper: Eling Jetses te Deinum.
Kooper: Mr. C. L. van Beyma thoe Kingma.

288. 7 Februari 1811.

Huis c. a. a/h. jaagpad o/d. Zweins.
Verkooper: Ruurd Johannes o/d. Zweins.
Kooper: Coert Lambertus van Beijma thoe Kingma te Harlingen.

289. 16 Maart 1813.

Greidlanden o/d. Tzum.
Verkooper: Coert Lambertus van Beyma, gedeput. bij de 5 deelen zeedijken buitendijks te Zweins

Koopers: Wijbren Johannes Visser, kooltjer te Tzum, Keimpe Pieters Reitsma, chirurgyn en Janke Jacobs, echtgen. te Tzum, Petrus Sinnema en Elske Doekes van der Linde, echtgen. te Tzum, Gosse Botes Bruinsma, schoolonderwijzer, en Antje Joostes Gercama, echtgen. te Tzum, en Harke Klaazes de Boer o/d. Tzum.

5 koopbrieven.

290. Maart—April 1815.

Zate land op Holprijp o/d. Tzum.
Verkooper: Coert Lambertus van Beyma, oud commiesgeneraal bij de convooijen en licenten in het ressort Harlingen op Kingma State o/d. Sweins.
Koopers: Geert Aukes te Tzum c. u.

291. 25 Mei 1815.

Huis c. a. en greidland o/d. Tzum.
Verkooper: Coert Lambertus van Beyma thoe Kingma.
Koopers: Bauke Jans Jongsma, kooltjer, en Jantje Jans Wobma echtgen. te Tzum.

292. 19 Februari 1816.

Huis, bouw- en greidland.
Verkooper: Coert Lambertus van Beijma.
Kooper: Dirk Baukes Andringa o/d. Tjum.

293. April—Mei 1816.

Bouwland o/d Zweins.
Verkooper: Isaac de Swart, wed. v. Martha Kinnema van Glinstra, ontvanger der gemeente Tzum, te Franeker.
Kooper: Nicolaas Lentsz, koopman te Franeker.

294. 12 Februari 1817.

Greidland te Zweins.
Verkooper en kooper: Als boven.

295. 30 October 1817.

Bouwland, De oude zes genaamd, o/d. Peins.
Verkoopers: Heerke Jans Hoekstra, kooltjer c. s. te Berlicum.
Kooper: Coert Lambertus van Beyma thoe Kingma te Dronrijp.

296. 9 en 23 November 1818.

Huis, bouw- en greidland o/d Oosterbierum en Sexbierum.
Verkooper: Eduard Marius van Beyma, grietman van Franekeradeel op Kingma o/d. Sweins, als gelastigde van Mr. C. L. van Beyma thoe Kingma.
Koopers: Gerrit Jacobs Buuren te Oosterbierum c. s.
2 Koopbrieven.

297. 6 en 20 April 1819.

Greidland o/d. Dronrijp.
Verkooper: Eduard Marius van Beyma, grietman van Franekeradeel op Kingma state o/d. Sweins, als gemachtigde van Mr. C. L. v. Beyma thoe K.
Koopers: Sipke Tietes Olivier te Dronrijp en Tiete Lourens Olivier te Waaxens.
2 Koopbrieven.

298. April 1819.

Greidland o/d. Franeker.
Verkooper: E. M. v. Beyma, grietm. v. Franekerad. op Kingma St. o/d. Sweins, als gelastigde v. Mr. C. L. v. Beyma thoe K.
Koopers: Jouw Ernst Fokkema, kooltjer te Franeker e. a.

299. 14 Mei 1819.

Twee huizen c. a. a/d. Groote markt te Workum.
Verkoopster: Janke Tromp wed. Simon Stoffels, echtgen. van Lamoral Albertus Aemilius Sluijterman, inspecteur der accijnsen te Workum.
Kooper: Julius Matthys van Beyma, ontv. d. in- en uitg. rechten te Workum.

300. Maart—Mei 1820.

Huizen te Workum.
Verkoopers: Sjoerd Jacob Hoekema, burgemeester van Workum e. a.
Kooper: Julius Matthijs van Beyma, vrederechter v. h. kanton Hindeloopen te Workum.

301. April—Mei 1820.

Vaste goederen te Workum.
Verkoopers: Burgemeester en secretaris v. Workum, als definitive syndici in den faillieten boedel van Evert Arends Everts te Workum.
Koopers: Ote Broksma te Workum e. a.

302. 19 April 1822.

Greidland.
Verkooper: Alexis Martini, koopman te Leeuwarden, gelastigde van Anna Wartena wed. Jan Henning.
Kooper: Haantje Douwes Nijland o/d. Leeuwarden.

303. 16 Juni 1824.

Greidland o/d. Workum.
Verkooper: Albert Lieuwes Potma, secretaris van Workum.
Kooper: Julius Matthijs van Beijma thoe Kingma, vrederechter v. h. kanton Hindeloopen.

304. 14 April 1826.

3 Huizen te Workum.
Verkooper: Julius Matthijs van Beyma thoe Kingma te Franeker.
Kooper: Cornelis Albarda te Workum.

305. September 1826.

Bouw- en greidland o/d. Zweins.
Verkooper: Nicolaas Adams Lentz., ontv. d. stedel. accijnzen te Franeker.
Kooper: Julius Matthijs van Beijma thoe Kingma te Zweins.

306. 13 Mei 1827.

Huis c. a. a. d. stadswal bij de Kaldenbach brug te Franeker.
Verkoopster: Jelleana Anna Tholen te Franeker.
Kooper: Julius Matthijs van Beijma thoe Kingma, grietman v. Franekeradeel op Kingma State o/d. Sweins.

307. 2 Juni 1828.

Huis c. a. a. d. Oude-weg o/d. Workum.
Greidland o/d. Workum.
Id. „de Basco fenne" genaamd, o/d. Workum.
Verkooper: Julius Matthijs van Beijma thoe Kingma, grietman v. Franekeradeel, lid v. d. Staten v. Friesland te Sweins.
Kooper: Albert Lieuwes Potma, secretaris v. Workum.

308. 8 December 1828.

Ruiling van 1/4 Sate land o/d. Dongjum en 2 stukken bouwland o/d. Peins en Zweins.
Tusschen: Julius Matthijs van Beyma thoe Kingma, grietman v. Franekeradeel op Kingma State o/d. Sweins, en Petrus Johannes van Beyma, lid v. Gedep. Staten v. Fr. op Dekama State o/d. Weidum.

309. 26 Januari 1830.

Greidland o/d. Dronrijp.
Verkoopers: Halle Jurjens Algera te Dronrijp c. a.
Kooper: Julius Matthijs van Beyma thoe Kingma.

310. Augustus—September 1830.

Huis en land c. a. o/d. Peins.
Verkooper: Pier Douwes van der Meer o/d. Sweins.
Kooper: Andries Wybes Zylstra o/d. Welsrijp.

311. 28 Juni 1838.

Huis c. a. te Zweins.
Verkooper: Andries Wijbes Zijlstra, kooltjer o/d. Zweins.
Kooper: Julius Matthijs van Beijma thoe Kingma.

312. Mei 1889.

Alle rechten, welke de familie Beyma kan doen gelden op het Proveniershuis te Franeker.
Verkoopers: Jhr. Mr. Frederik Hessel van Beyma c. s.
Koopster: De diaconie der N. H. gemeente te Franeker.

313. Z. d.

Twee huissteden en land te Wommels en Welsrijp.
Verkoopers: Oene van Grovestins en Idtske van Hottinga echtgen. te Wommels.
Kooper: Edzardt van Grovestins, grietman van Hennaarderadeel.

VIERDE AFDEELING.

Stukken betreffende verschillende personen.

A. Brieven. 1600—1859.

Geadresseerd aan:

1. Aesges (Sybren), Bolsward, van Leonardus Clock, not. publ. te Leeuwarden. 1696.
2. Aylva (E. A. van), Leeuwarden, van D. v. Aylva te Bremen. 1787.
3. Aylva (S. D. van), grietman van Westdongeradeel te Leeuwarden, van W. Sickens. 1795.
4. Alema (Mr. J. v.), burgemeester v. Harlingen, van: Hend. Cannegieter, Langweer en Deersum, J. v. d. Feen, Leeuwarden, en and. 1784—1786.
5. Altena, Harlingen, van J. te Kingma state. 1831.
6. Altena (R. H. v.), Leeuwarden, van Salomon Alexander, Zwolle. 1786.
7. Amama (Joachgim v.), kapitein d. Infant., Leeuwarden, van A. Quintus. 1684.
8. Andreae (G.), bewaarder d. hypoth. en kadast. te Leeuwarden, van S. W. H. A. v. Beyma thoe Kingma, Leeuwarden. 1846.
9. Andringa (L. D. v.), oud ontv. gener., lid. v. d. St. v. Fr. te Zweins, van Joh. Gerlofsma, Minnertsga. 1750.

10. Beets (W. van der), zeekapitein, Texel, van S. de Roock, Bommel. 1785.

11. Beilanus (G.), advocaat, Leeuwarden, van O. Beintema v. d. Meulen, Dokkum. 1679.

12. Beintema v. d. Meulen (Jacobus), advocaat, Leeuwarden, van R. van Elgen Schults, Ooster Hooger Brug. 1680—1688.

13. Beintema (Dr. N. N. van), Dokkum, van Pyter Douwes, Hallum. 1689.

14. Berge (ten), lid d. nat. vergad. te 's Hage, van „Een geselschap vrienden van orde en wetten".

15. Binckes (Bincke), Ged. Staat v. F. en Burgemeester v. Stavoren, van G. Insma (?), Stavoren. 1698.

16. Block (Minne Clases), Harlingen, van Thomas Clayhills en soon, Revall. 1755.

17. Boschma (Jacob Pieters), Oosterbierum, van Ph. Joha, Oosterb. 1812.

18. Bosma (Tetje Jans), Workum, van Pitter Jelles.

19. Botma (Hermannus), not. publ., Leeuwarden, van Fappe Hessels en N. van Idzerdt, Sneek. 1691.

20. Botnia (Helena v.), douair. de kolon. Watzo v. Burmania, Jellum, van Gedep. Stat. en van Gecommitt. in de rekenkamer. 1700.

21. Bronstra (Nicolaus), deurwaarder, Leeuwarden, van Laurens van Wijlandt. 1647.

22. Brouwer (P.), predikant, Blija, van G. N. te Gr. 1796.

23. Bruin (Christiaan), Harlingen, van Johannes Beerens op de „Pallas bij het Vlie". 1782.

24. Buitenpost (Dr. Allardus), Harlingen, van P. v. Popta, Leeuwarden. 1691.

25. Cats (Sible) en Rijmke Lucia van Wiarda, van Lucas Pater, Amsterdam. 1780.

26. Coeverden (Marg^{a}. v.), Utrecht, van Richard van Bolten. 1665.

27. Cranenborg (van), van A. D. v. Tellinkhuisen, command. v. h. oorlogschip „Hennaarderadeel". 1709.

28. Dalsen Fontein (Mr. A. G. v.), secret. v. Menaldumadeel, Dronrijp, van U. J. Heerma v. Beyma thoe Kingma, Kingma state, en S. W. H. A. van Beyma thoe Kingma, Leeuwarden. 1844, 1849.

29. Dicstra (Syrapi v.), luitenant, Coevorden, van Ulrich Kamerling. 1636.

30. Durks (Pieter), Kie, van T. N. Suringar, Leeuwarden. 1785.

31. Dutour, lid d. St. Gener.

32. Dutour v. Bellinkhave, Leeuwarden, van P. L. v. d. Woude, Wanswerd. 1828.

33. Eisinga, van E. M. v. Beyma. 1799.

34. Epkers (Trintje), van' Geertje Epkers.

35. Everts (Arent), Groningen, van J. M. v. Beyma thoe Kingma, Kingma state. 1827.

36. Fekkes (Sikke), van Paulus Cornelis Scheltema, Sneek. 1796.

37. Ferff, notaris, Beetsterzwaag, van Z. van Ghemmenich, Leeuwarden. 1693.

38. Feugen (C. van), Pietersbierum, van D. J. Botnia v. Burmania. 1696.

39. Foetier (Mad. Joh.) geb. Verspyck, Brussel, van A. B., Brussel. 1791.

40. Fontein (A.), Salwerd, van I. Joha, Reijsum. 1797.

41. Fontein (Pieter), Groningen, van Q. N. 1796.

42. Freerx (Ipke), herbergier, Bergumerdam, van Z. v. Ghemmenich, Leeuwarden. 1689.

43. Fuijkes (Webbe), Franeker, van Wybe Jans Hornstra, Dokkum. 1687.

44. Gellius, van Z. van Ghemmenich. 1691.

45. Geusau. 1770.

46. Gijmingha (Dr.), Leeuwarden, van Douwe Douwes Posthumes. 1699.

47. Grovestins (Edzart v.), grietman v. Hennaarderadeel, Wommels, van Leuconius Sylvius, pastor te Welsryp en Bayum, Welsryp. 1698.

48. Guitet, wadkapitein d. admiralit., van J. van den Bosch, Hamburg. 1712.

49. Haitsma (A.), Franeker, van Tjalling F. Wijnalda, Makkum. 1797.

50. Halbertsma (I. H.), predikant, Deventer, van A. N. van Aerssen Beyeren van Voshol, Deventer. 1824.

51. Halbertsma (N.), advocaat, Dokkum, van J. Banga, notaris, Leeuwarden. 1684.

52. Haringman (D. A.), kapitein op een oorlogschip, van Barlow. 1796.

53. Heixan (Femma), echtgen. van Wiersma, Sneek, van Agge van Sixma, Sneek. 1689.

54. Hellijnga (Anna v.), wed. Heyxan, Sneek, van Sybren Aalen, makelaar, Dokkum. 1686.

55. Heloma (Nolckien v.), wed. de kapitein Roorda v. Velsen, Grouw, van A. Lijcklama à Nyeholt, Beetsterzwaag, Livius Fockens, Bolsward, en J. v. Weeperen, notaris, Drachten. 1693—1696.

56. Hezel (Jan v.), solliciteur milit., Amsterdam, van P. H. van Nimwegen, op het oorlogschip „d'Burg van Leyden." 1760.

57. Hylarius (W. P.), Wommels, van D. Beuker Andreae, Leeuwarden. 1824.

58. Hylckama (Epeus v.), secretaris v. Sloten, van Folckert Egberts en P. Idzarda, Wolvega. 1696.

59. Hoop (J. de), Workum, van R. Koopmans, Amsterdam. 1817.

60. Hoop (J. C. van der), raad en advocaat-fisc., van Rocquette en van de Pol qq., Amsterdam. 1783.

61. Huber (J. L.), lid d. nat. vergad., 's Gravenhage van T. te L. 1797.

62. Huber (Mr. U. J.), raadsheer, Leeuwarden, van Hylke Haanekuik, Leeuwarden. 1796.

63. Huidekooper (P.), Harlingen, van P. Wielandt, Leeuwarden. 1790.

64. Idsinga, kapitein, van C. Schrijver.

65. Idsinga (mevrouw v.). 1762.

66. Idsinga (J. v.), command. v. h. oorlogschip „de Burg v. Leyden", van Daniel Gildemeester en G. Pex. 1760.

67. Jacobs (Wiebren), Terzool, van Jan Geerdts. 1696.

68. Jarichs (Jebelle), Dokkum, van Pieter S. v. d. Geest, Leeuwarden. 1698.

69. Jelles (Ytte), Oosterbierum, van H. Bruinsma. 1794.

70. Jibeles (Jarich), van Ymckyen Ulckes Hannia (?), Leeuwarden. 1644.

71. Joha (T.), predikant, Reitsum, van Dibbetz. 1788, 1796.

72. Jongsma (P. F.), Leeuwarden, van P. U. Schuil, Sneek, I. Zuiderhoek, H. A. en J. A. Hammersma, Uitwellingerga, en F. B. Algera, Exmorra. 1852.

73. Kingma (Gerben S.), Workum, van G. Pieters. 1820.

74. Kleffens (R. van), lid v. h. comité v. h. bondgenootsch. te land, 's Gravenhage, van Dibbetz. 1796.

75. Knijff (I. v.), Driesumerterp, van B. D. van Idsinga, Groningen. 1805.

76. Kraats (L. H. v. d.), notaris, Harlingen. 1831.

77. Kuijper (Willem), pruikmaker, Utrecht, van E. W. van Wijdenbrugh, 's-Gravenhage. 1782.

78. Leij (Elidatien v. d.), Dongjum, van Judith Menninckx, genaamd Voochts. 1697, 1698.

79. Lessart (De), Min. (de l'intérieur), van A. v. Keulen, H. Omer. 1791.

80. Lijnden (R. de), Leeuwarden, van E. de Lijnden de Blitterswijk. 1781.

81. Maarzeveen (C. van), Amsterdam, van C. L. van Beyma, St. Omer, en Anna Bouts, (Brussel). 1787, 1789.

82. Marssum (Aege), van Joannes van Vierssen. 1600.

83. Meyer (N.), notaris, Bolsward, van Albarda, Harlingen. 1831.

84. Monzes (Cornelis), mr. smid, Harlingen, van den advoc. fisc. d. middel. te Lande i. h. Dep. Friesland. 1807.

85. Nauta (M.), advocaat, Leeuwarden, van G. Schultz, Franeker, Freerk Fontein, Harlingen, Allard Scheltinga, Harlingen, E. Wielinga, Leeuwarden, A. Wiarda, Oosterlittens, F. Acronius, Harlingen, v. Wielinga, en H. v. Toutenburgh, Workum. 1763—1776.

86. Nienhuis (Mr. H.), professor, Groningen, van C. L. van Beyma thoe Kingma, Joure. 1838.

87. Nordingh (Curtius), advocaat, Franeker, van J. Lijcklama, Sneek, Z. de Ghemmenich, Leeuwarden, Halbetsma, Dokkum, F. Wendt, Leeuwarden, Wijbe Jans. Hornstra, Dokkum, Dirk Dirx, c. s. Franeker. 1683—1686.

88. Nota (P.), predikant, Peins, van C. L. v. Beyma. 1774.

89. Obbis (Thijs), mr. brouwer, Sneek, van Taco Bruinsma, Franeker. 1697.

90. Osinga (J. A.), Menaldum, van S. J. Hoekema en A. L. Potma, Workum. 1819.

91. Palland tot Zuithem, Zwolle, van C. L. v. Beyma, St. Omer.

92. Pancras Clifford (Mr. G.), commies generaal van 't college t. admir. te Amsterdam, van Pieter Smit Everhardse. 1784.

93. Pausma (mej. C.), van R. van Lynden en Y. H. van Boelens, Leeuwarden. 1778.

94. Piccardt van Slochteren. 1749.

95. Pierson, Leeuwarden, van Gramaye, Groningen. 1690.

96. Plaats (Mr. J. v. d.), notaris, Leeuwarden, van R. S. Sevensma, Workum. 1835.

97. Potma (A. L.), secretaris, Workum, van B. Haga, Sneek. 1832.

98. Potma (W.), notaris, Workum, van Z. v. Ghemmenich, Leeuwarden. 1686.

99. Poutsma (wed. A. M. v.), Dokkum, van Berend van Olst, Sneek. 1795.

100. Poutsma (J.), Driesumerterp, van M. P. D. van Sytzama, 1793.

101. Poutsma (J. E. v.), Driesumerterp, van P. J. v. Poutsma, Texel. 1794.

102. Poutsma (P. J. van), van Rijpperda, R. de With en G. v. Idsinga. 1770—1780.

103. Radis, advocaat, Leeuwarden, van Jarich, Dokkum. 1698.

104. Radsma (H.), vroedsman, Dokkum, van R. Z., Franeker. 1787.

105. Rengers, Grietman v. Wijmbritseradeel, van J. W. v. Welderen, Londen. 1778.

106. Rengers (J. J.), burgemeester v. Franeker, comm. gener. b/h. Coll. t. admiral. in Friesland, Leeuwarden, 1783.

107. Rengers (P. U.). 1778.

108. Renici (Valerius), pensionaris v. Hindeloopen, van P. Raarda, Hindeloopen, N. v. Idzerdt, Hindeloopen (ter ord. v. d. Magistr.), A. Potter, notaris, Workum. 1696—1698.

109. Rinkema (Thomas Jans), Balk, van de prov. syndici en den commissaris in den faill. boedel v. E. A. Everts. 1818—1819.

110. Ruitinga (W. D.), koopman, Leeuwarden, van Q. N., St. Omer. C. M. v. Haersma, Dronrijp, Jan de Hoop, Bolsward, en Dibbetz, 's-Gravenhage. 1788—1798.

111. Schepper (J. J. de), raad i.h. coll. t. admiral., grietman v. Ferwerderadeel, Harlingen, van C. M. de With. Leeuwarden. 1782.

112. Schot (Mr. G.), gem. ontv. en notaris, Franeker, van G. D. . . ., Sneek, en S. W. H. A. v. Beijma thoe Kingma. Kingma State. 1846, 1847.

113. Sedau (Du), Amsterdam, van Matth. Gouffet, 's-Gravenhage. 1777.

114. Sicxma (wed. Tsijallijnck), Minnertsga, van Aesge Ariens. 1602.

115. Sicxma (Freul. B. v.), Leeuwarden, van J. A. van Haersma wed. van Doys. 1774.

116. Siderius (M.), lid v. d. Nat. verg., 's-Gravenhage, van R. van Kleffens, Kampen. 1796.

117. Sijbrens (Claas), Leeuwarden, van ... te G. 1796.

118. Sijtzama (J. G. v.), Leeuwarden, van C. L. v. Beyma thoe Kingma, Dronrijp. 1818.

119. Sijtzes (Bart), Balk, van S. Haagsma en T. Verweij, Sneek. 1819.

120. Sinaeda (Heijn Doekes), Tzummarum, van Winandus Cup, Franeker, advocaat, en Anthonius Cup. 1685—1688.

121. Sipkes (Sierk), Oppenhuizen, van Z. van Ghemmenich thoe Kingma, Zweins. 1701.

122. Siuks (Ane) e. a., Hallum, van Rudolphus Petri, Leeuwarden. 1682.

123. Sjoukes (Pier) op Kingma-state, Zweins 1793—1799.

124. Sloterdyck (Wilhelmus), advocaat, Leeuwarden, van J. van Eijsingha, Deinum. 1669.

125. Slothouwer (V.), Leeuwarden, van Wesselius, Idaard. 1805.

126. Smit (Jan), procureur, Groningen, van H. D. E. v. Aijlva, Holwert, F. M. v. Burmania, Leeuwarden. 1757—1760.

127. Sopingi (Adolphus), Tzummarum, van Winandus Cup, Franeker. 1687—1689.

128. Steege (J. van der), Groningen, van M. H., 's-Gravenhage. 1796.

129. Straten (wed. J. A. van der), Harlingen, van W. wed. Feintein geb. van Heloma. 1859.

130. Stroband (Mr. H.), commiss. v. politie, Harlingen, van v. d. Kraats, Gouda, en A. L. v. d. Kraats geb. v. Voss. 1834.

131. Stroband (P.), burgemeester, Harlingen, van v. Poutsma, Dokkum. 1791.

132. Swart (Ocke Ruurds de), van Nauta Jr. 1795.

133. Talma (J. v.), Engwierum, van D. B. v. Haersma de Wit, Metzlawier. 1827.

134. Teeken (N. N. v.), controlleur etc., Delfzijl, van R. Helperi, Embden. 1781.

135. Telting (A. B.), Sneek, van J. G. Herbig, Leeuwarden. 1795.

136. Telting (I.), notaris, Franeker, van S. W. H. A. v. Beyma thoe Kingma, Leeuwarden, en Harmens en zonen, Harlingen. 1845—46.

137. Tenckink (W. G.), predikant, Tzum, van . . . Kingma State. 1831.

138. Thoorn (Ten), advocaat, Leeuwarden, van Harmanna Sigersma, Haske. 1687—1690.

139. Tolpachter op Kingmatille, van den Burgemeester van Harlingen, en den schout van de gem. Tzum, P. Alma. 1816.

140. Toutenburg (douair. v.), Kingma State, van R M. van Altena, Leeuwarden. 1791.

141. Toutenburg (H. v.), secretaris van Workum, van S. en P. Laquaart, L. van der Veen, Zwolle, H. v. Toutenburgh en T. v. Toutenburgh wed. Datama, Leeuwarden, J. van Alema, Harlingen en C. v. Alema, Harlingen, 1776-1778.

142. Toutenburg (J. L. v.), Harlingen. 1772.

143. Toutenburg (T.), klerk v. d. Stat. v. Friesland van F. v. Alema, Harlingen. 1754.

144. Tuininga, practizijn, Harlingen, van J. v. Echten, Leeuwarden. 1786.

145. Veen (Mr. J. van der), van S. W. H. A. v. Beyma thoe Kingma, Leeuwarden. 1850.

146. Veltman, heer van Slochteren, Britsum, van E. M. v. Beyma, Leeuwarden. 1787.

147. Viersen (Willem v.), muntmeester, Leeuwarden, van de Raad d. Admiralit. in Friesland. 1613.

148. Visser (G. M.), geb. v. Vos, Bolsward, van S. Wijbenga e. a. 1845.

149. Vos (wed. v. d. commies), Zweins, van P. Nota, Berlicum. 1808.

150. Walta (Douwe van), grietman v. Barradeel, van Sibrandt a Walta, Leeuwarden. 1666.

151. Warmolts (Mr. C. C. C.), procureur, Leeuwarden, van Jongstra, Heerenveen. 1850.

152. Wassemburgh (Johs.), proc. postulant voor 't gerecht v. Tietjerksteradeel, Oostermeer. 1689.

153. Webbers (Carel), 's-Gravenhage, v. C. L. v. Beyma, Harlingen. 1814.

154. Wielandt (T.), Leeuwarden, van Pieter Huidekooper, Harlingen. 1790.

155. Wijbenga (Mr. S.), secretaris v. Franekeradeel, Franeker, van K. P. Reitsma, Tzum e. a. 1830-1834.

156. Wyma (S.), notaris, Harlingen, van J. M. v. Beyma. 1822.

157. Win (D. L de), St. Omer, van Abbema, Parijs. 1791.

158. Zevensma (P. S.) c. s.

159. Zuylen (A. v.), Leeuwarden, van Keimpe P. Reetsma, Tzum, W. W. Boekholdt, Kollum, H. A. Jonghoff, onderwijzer, Jorwerd, Johs. van Gorkum, kantoorbediende, Franeker, J. Braak, Menaldum, en S. Rijpma, Arum. 1840.

B. Brieven zonder Adres. 1666—1872.

Afgezonden door:

			Aantal.
1.	Accama (Johs.),	1767	1
2.	Aylva (E. v.),	1690	2
3.	„ (H. D. E. v.),	1751—1768	4
4.	„ (H. W. v.),	1777	1
5.	„ (J. D. v.),	1769—1789	16
6.	„ (T. A. v.),	1782	1
7.	„ (T. F. B. v.),	1776	1
8.	Akkeren (J. van),	1827	1
9.	Albarda (J.),	1791, 1797	2
10.	Alberda (M.),	1760	1
11.	Alberts (G.),	1784	2
12.	Alema (J. v.),	1788	1
13.	Alma (A.),	1771	1
14.	Altena (B. M. v.),	1789—1792	3
15.	„ (H. L. v.),	z. d.	1

			Aantal.
16.	Altena (J. v.),	1760—1773	2
17.	Ament (H. T.),	1831	1
18.	Amerongen (G. L. M. Taets van),	1782	1
19.	Amersfoord (H.),	1824	1
20.	Amstel (Ploos van),	1760, 1762	4
21.	Andreae Gz. (D. H.),	1796	1
22.	„ (H. J.),	1812	1
23.	Anee (H.),	1713	1
24.	Arnoldi (Michaël),	1704	1
25.	Asbeck (B. G. J. van),	1800	1
26.	Backer (C.),	1783	1
27.	Bagge (J. F.),	1776	1
28	Bavius,	z. d.	1
29.	Beeldsnyder,	1781	1
30.	Beets (W. v. d.),	1770—1783	9
31.	Beyma's (van),	1782, 1784	3
32.	„ (C. L. van), 1708—1716, 1780—1800,	1835—1837	14
33.	„ (E. D. v.),	1841	1
34.	„ (E. M. v.),	1780—1800	48
35.	„ (J. van),	1872	1
36.	Beyma (J. J. van),	1706—1712	5
37.	„ (J. M. v.),	1759—1796	19
38.	„ (J. M. v.),	1815—1837	4
39.	„ (S. v.),	1847—1851	7
40.	Beyntema (Ignatius),	1689	1
41.	„ (J. C),	1690	1
42.	„ a Peima (J. W.),	1690—1691	5
43.	„ v. d. Meulen (J.),	1689	1
44.	Bentinck (C. W.),	1766—1768	2
45.	Berchuys (Tj. v.),	1774	1
46.	Bere (A. J. C. de),	1792	1
47.	Berghuys (J.),	1776—1782	3
48.	Bergsma,	1763—1766	3
49.	„ (W.),	1758, 1759	2
50.	„ (W. B.),	1786	3
51.	Bettingh (A. L.),	1759	1
52.	Beucker (J. A. v.),	1747—1750	3
53.	Bigot (Charles),	1781	2
54.	„ (F.),	1780, 1781	2
55.	Bilderdijk (J.),	1847	1
56.	Binkes,	1784	2
57.	„ (P.),	1771	1
58.	Blau (Quirijn de),	1753	1
59.	Blom (J.),	1765	1
60.	Bondam (P.),	1745	1

			Aantal.
61.	Boneschans (A.),	1724	1
62.	Boomsma (R. O.),	1782	1
63.	Boomstra (R),	1789	1
64.	Boras (J.),	1778	1
65.	Bosc de Lacalmette (J. L.),	1787	2
66.	Bosch,	1748	2
67.	„ (A. J. C. den),	1791	1
68.	Braam,	1782	1
69.	Brakel (Gysbert van),	1781	1
70.	Brandes,	1761	1
71.	Brantsma (P.),	1744, 1745	2
72.	Brender a Brandis (C. K.),	1754	1
73.	Breugel (R. van),	1834	1
74.	Brouwer Pz. (P.),	1789, 1797	2
75	„ (R. L.),	1758	1
76.	Bruine,	1754	1
77.	Bruining,	1706	1
78.	Buige (Te),	1801	2
79.	Buma (W. B.),	1839, 1840	2
80.	Burgh (C. van der),	1795	1
81.	Burmania (Anna van),	1792	1
82.	„ (A. M. van),	1779	1
83.	„ (B. van),	1754	2
84.	„ (D. M. v.),	1762	1
85.	„ (E. M. v.),	1752, 1777	2
86.	„ (H. van),	1746	1
87.	„ J. G. v.),	1755	1
88.	„ (L. v.),	1766	1
89.	„ (W. E. v.) douair. v. Burmania	1791	1
90.	„	1777	1
91.	Burum (A. van),	1713	2
92.	Caen (Andr.),	1705	1
93.	Camper (Petrus),	1754, 1787	9
94.	Cannegieter (Herm.),	1766—1785	4
95.	Canneman,	1807	1
96.	Cloppenburgh (R. M.),	1795	1
97.	Coehoorn (M. B. v.),	1751, 1792	2
98.	Conradi (A. I.),	1781	1
99.	Constant (J.),	1781	1
100.	Coopmans,	1830	1
101.	Couper (M. G. wed. Idsinga),	1761, 1762	2
102.	Crane (J. W. de),	1827, 1830	2
103.	Crap (H. L.),	1782, 1783	2
104.	Curtius (D. Donker),	1849	1
105.	Dedel (S.),	1782	2

			Aantal.
106.	Deketh (E.),	1777—1779	3
107.	„ (I.),	1796	1
108.	Dibbetz,	1796—1798	5
109.	Dikx (Diederik),	1705	1
110.	Dillingh (F.),	1784, 1787	2
111.	Dirxs,	1801	1
112.	Douma (D. J.),	z. j.	1
113.	Dozij (Jaques),	1792	1
114.	Drabbe (E.),	1799	1
115.	„ (J. Vriemoet),	1804	1
116.	Duren (I. D. van),	1787	2
117.	Echten (J. van),	1790, 1792	4
118.	„ (P. B. v.),	1786	1
119.	Eckringa (H.),	1779—1786	4
120	Eysinga (F. J. J. v.),	1784—1787	2
121.	Emants (G.),	1778—1785	9
122.	Engel,	1822	1
123.	d'Escury (C E. E. Collot),	1810	1
124.	Everts (Evert Arent),	1818	1
125.	Ewpum (M. C. W. van Asbeck geb.),	1774—1789	3
126.	Fagel (H.),	1772	1
127.	„	1743	1
128.	Feen (J. v. d.),	1786	1
129.	Feenstra (G. Spreé, geb.),	1840	1
130.	„ (H.),	1788	1
131.	Feltz (R. A. van der),	1785	2
132.	Ferf (M.),	1689	1
133.	„	1857	1
134.	Fockema (D.),	1797, 1802	2
135.	„ (F.),	1788	1
136.	„ (Y.),	1871	1
137.	Forsten (J. H.),	1783	1
138.	Gaisin,	1789	1
139.	Gallé (F(Z?)),	1790	1
140.	Gasinjet (P.),	1806	1
141.	Geerlings (J. F.),	1771	2
142.	Geij (Adr.),	1765—1810	5
143.	Gent (W. L. v.),	1771—1772	3
144.	Gerlofsma (Joh.),	1769	1
145.	Gerroltsma (S.),	1784	1
146.	Gervais (H.),	1773, 1774	2
147.	Glinstra (W.),	1765	1
148.	Gockinga,	1783	1
149.	Goor (H. V.),	1761	1
150.	Gravius (M.),	1696	1

			Aantal.
151.	Greven (H. W.),	1789	1
152.	Grevenstein (C. J.) wed. van der Haer,	1779	2
153.	Grolsma (S.),	1812	1
154.	Groot (Cath. de),	1788	1
155.	Grovestins (B. v.),	1690—1712	10
156.	„ (J. van),	1784—1792	27
157.	Guitet (M.),	1705	5
158.	Haagsma (S.),	1819	1
159.	Haas (W. de),	1786	1
160.	Haer (van der),	1820	1
161.	„ (B. van der),	1745—1765	49
162.	„ (D. „ „),	1740	7
163.	„ (H. „ „),	1796	1
164.	„ (J. „ „),	1701	1
165.	„ (J. W. „),	1763	1
166.	Haersolte (van) douair. v. Blanckvoort,	1786	1
167.	„ (Arent van),	1737	1
168.	„ (A. M. „),	1786	1
169.	„	1776—1784	5
170.	Haga (B.),	1820	1
171.	Halder (Adrianus),	1761—1763	15
172.	Halmael Jr. (A. van),	1840	2
173.	Hamale (E. A. van Cannart d'),	z. j.	1
174.	Hamerster,	1760	1
175.	Hanekuijk (Jacob),	1842	1
176.	„ (W. J.),	1806—1810	2
177.	Haren (D. van),	1770	2
178.	Harinxma (E. J.),	1767	1
179.	„ thoe Heegh (E. T. H. v.),	1781	1
180.	„ toe Sloten (E. M. v.),	1686	1
181.	Heede (B.),	1815	1
182.	Heemstra (S. v.),	1690	1
183.	Heezel (Jan van),	1748—1761	10
184.	Heim (J. van der),	1778—1783	2
185.	Heloma (Nolckien van) wed. Velsen,	z. j.	1
186.	Hendriks (Keimpo),	1789	1
187.	Heppener (H.),	1828	1
188.	Hermanides,	1752	1
189.	Heshusius (G. M.) wed. B. T. Jongsma,	1800	1
190.	Hiddema (G.),	1731	1
191.	Hiemstra (W. L. v.),	1711	1
192.	Hylckama (Epeus),	1689	1
193.	Hoey (v.) en Huber,	1791	1
194.	„ (J. J. v.),	1783	1
195.	Hoetinck (A.),	1789	1

			Aantal.
196.	Holland (G.),	1787	1
197.	Hooft (Joh.),	1701	1
198.	Hoop (F. van der),	1772	1
199.	„ (J. C. van der),	1782—1786	12
200.	Horreus (G.),	1788	1
201.	„ (P.),	1741	4
202.	Huber,	1795	2
203.	„ (A. C.),	1771	1
204.	„ (U. H. Wielinga),	1833	1
205.	„ (U. J.),	1799	1
206.	Hullesheim,	1781—1789	4
207.	Humalda (J... van),	1818	1
208.	Iddekinge,	1780	1
209.	Idema (M. van),	1798	1
210.	Idsinga,	1737, 1742—1755	6
211.	„ (A. v.),	1712	1
212.	„ (A. W. A. F. v.),	1786	1
213.	„ (D. W. v.),	1757—1762	5
214.	„ (E. M. A. v.),	1777	1
215.	„ (H. v.),	1777	1
216.	„ (J. v.),	1777—1796	2
217.	„ (J. C. v.),	1762—1783	7
218.	„ (J. H. v.),	1756—1761	2
219.	Idsinga (M. v.),	1694	1
220.	„ (M. J. v.),	1742—1749	3
221.	„ (S. A. v.),	1689	1
222.	„ (F. Canter van),	1788, 1789	2
223.	„ (Jan Coenders van),	1760	1
224.	Ingen (F. van),	1763	1
225.	Isselstein,	1698	1
226.	Jans (C. Backer),	1762	2
227.	Joha,	1807	2
228.	„ (Ph.),	1787—1799	7
229.	„ (T.),	1787—1809	13
230.	Jongbloed (J.),	1795	1
231.	Jongsma (B. F.),	1778—1797	6
232.	Jordan (A.),	1788	1
233.	Kann (Nicolaus),	1666	2
234.	Keets,	1815	1
235.	Kelderman (G. A.) wed. Brender à Brandis	1754—1780	4
236.	Kempenaer,	1701	1
237.	„ (R. L. v. Andringa de),	1788	1
238.	Keuchenius (W.),	1795	1
239.	Klaasesz (J.),	z. d.	1

			Aantal.
240.	Kleffens (R. van),	1785	1
241.	Knijff (G. H. van .	1813—1820	2
242.	Kock (Theods.),	1771	2
243.	Koen (Corns.),	1747	1
244.	Kraats (W. v. d.),	1828	1
245.	Laen (de Liaukema geb. v. d.),	1782	1
246.	Laman (P.),	1777	1
247.	Lambergen,	1775	1
248.	„ (T. A.),	1776	1
249.	Lange (P. de),	1781	1
250.	Laurman (Th. M.),	1828	1
251.	Laweent (J. B. de St),	1782	1
252.	Lely (Adriaan van der),	1783	1
253.	Lemke (G.),	1772	1
254.	Let (van der),	1801, 1802	2
255.	Leur (E.),	1785	1
256.	„ (E. J.),	1763	1
257.	Lycklama à Nijeholt (T. M.),	1802	1
258.	Lijklama (L. v.),	z. d.	1
259.	Lynden (R. v.),	z. j.	1
260.	„ (W. C. H. van),	1781	1
261.	Lille (de),	1783	1
262.	Linschoten (J. B. Strick van),	1785—1788	33
263.	Loë (J. v.),	1691	1
264.	Lolckama (J.),	z. j.	1
265.	May (Johannes),	1779	1
266.	Marees (Ludovicus de).	1698	1
267.	Messchaert (Corns.),	1818	1
268.	Metzler (J. C.),	1818	2
269.	Meulen,	1778	1
270.	Meurs (W.),	1818	1
271.	Mist (J. A. de),	1783	1
272.	Mollerus (J. H.),	1783	1
273.	Moulin (S. du),	1765	1
274.	Muijden (A. J. van),	1781	3
275.	Munnix (S. H.),	1811	1
276.	Muntz,	1807	1
277.	„ (J. W.),	1773—1781	2
278.	Murray (H.),	z. j.	1
279.	Nauta (Eduarda) wed. Alema,	1770	1
280.	„ (G.),	z. j.	1
281.	„ (G. A.),	1799	1
282.	„ Beuckens,	1797	1
283.	Nienhuis,	1837	1
284.	Nimwegen (P. H. van),	1760	2

			Aantal.
285.	Noodt (W. W.),	1831	1
286.	Noort (G. D. op ten),	1787	1
287.	Nooten (S. van),	z. j.	1
288.	Nordingh (Curtius),	1685	1
289.	Osinga (L.),	1703	1
290.	Overmeer (V. V.),	1784	1
291.	Overveldt (S, A. van),	1782	2
292.	Palthe (G. J.),	1779—1787	8
293.	Pancras,	1786	1
294.	Paulus (P.),	1779	2
295.	Peer (J. van),	1785	1
296.	Pereboom (Syb.),	1810, 1811	3
297.	Pettinga Jr. (G.),	1839—1842	5
298.	Piccardt (Alexander),	1792	1
299.	Pier,	1797—1801	2
300.	Pierson,	z. j.	1
301.	Plettenberg,	1766—1780	3
302.	Poutsma,	1761	1
303.	„ (A.),	z. j.	1
304.	„ (A. v. Knijff. geb.),	1808—1810	3
305.	„ (P. J. v.),	1786	1
306.	Prakkens (C.),	1776—1778	6
307.	Questius (W.),	1707—1711	7
308.	Radsma (H),	1784—1786	2
309.	Ramhorst (J. van der),	1781—1782	2
310.	Ramner (de),	1791	1
311.	Randwijck (W.... v.),	1793	1
312.	Rant (H. C. J.),	1785	1
313.	Rasschen (A.),	1761	2
314.	Rechteren (C. L. Gr. v.),	1784	2
315.	Reneman (J.),	1706	1
316.	Rengers (L. A. Ae.),	1781	3
317.	„ (P. U.),	1782	2
318.	„ (S. G. J. V. B.),	1761—1764	2
319.	„ (U. A.),	1766	1
320.	„ (W. F. Schratenbach),	1787	1
321.	Reynoudtz,	1708	1
322.	Renici (V.),	1690	1
323.	Rietvelt (J. G.),	1787	1
324.	Robbé (De Vries),	1795	1
325.	Roijer (Wilhelm),	1713	1
326.	Rook (A. D.),	1780—1784	5
327.	Rossum (L. W. v.),	1785	2
328.	Ruitinga,	z. j.	1

			Aantal.
329.	Saagmans (Ae.),	1720	1
330.	Sande (W. van de),	1766	1
331.	Sanden (W. F. v.),	1752—1777	14
332.	Schagen v. Soelen (B.),	1831	1
333.	Scharenberg (Le Baron de),	1716	1
334.	Schelt (F.),	1799	1
335.	Scheltema	1817—1819	2
336.	„ (D. B.),	1761—1765	2
337.	Scheltinga (F. I. I. v.),	1779	1
338.	„ (M. v.),	1779—1784	6
339.	„ (P. v.),	1774—1785	22
340.	„ (IJ. v. Idsinga geb.),	1771—1784	3
341.	„ (A. de Schepper geb. Coehoorn v.),	1787	1
342.	„ (E. E. Wielinga v.),	1805	1
343.	Schepper (J. J. de),	1782—1783	5
344.	Schneider (Abraham),	1805	1
345.	„ (J. W. B.),	1782	1
346.	Schrader (J.),	1751—1779	5
347.	Schultz (A. G.),	1790—1795	2
348.	„ (A. J.),	1765	1
349.	„ (G.),	1758—1777	6
350.	Schwartzenberg en Hohenlansberg (Thoe),	1763—1776	3
351.	„ „ „ (W. G. v. Camstra, Thoe),	1773—1776	2
352.	Serrurier (C.) wed. L. Vermeulen,	1699	1
353.	Siderius (M.),	1791	1
354.	Siercks (Sijbout),	1697	1
355.	Sigers ther Borch (de) wed van Voss,	1818, 1843	2
356.	Sijtzama (W. H. van),	1803	1
357.	Six (W.)	1783	1
358.	Sixma (Roorda van),	z. j.	1
359.	Sjoerds (Afke)	1708	1
360.	Slijk (Wed.),	1760	1
361.	Sloep,	1784	1
362.	Sloten (J. van),	1776—1780	2
363.	Sloterdyck (M. Arn),	1763—1770	2
364.	„ (D. v.),	1766	1
365.	„ (S. v.),	1692	1
366.	„ (Simon v.),	1784	1
367.	Sluyterman,	z j.	2
368.	„ (L. van Stuart),	1798	1
369.	Smet (de),	1783	1
370.	Sminia (C. A. v.) en B. D. v. Coehoorn,	1755	1
371.	„ (F. v.),	z. j.	1

			Aantal.
372.	Sminia (F. E. v.),	1757	1
373.	„ (J. L. v.),	1804—1809	3
374.	„ (H. B. v.),	1716	1
375.	„	1759	1
376.	Smit (R.),	1786	1
377.	Somerlatte,	1782	1
378.	Spangenberg,	1789	1
379.	Spoelstra (B.),	1801—1805	3
380.	Staal (A. H.),	1781	1
381.	Stambke (H. P.),	1770—1784	12
382.	Starkenborgh (E. v.),	1777	1
383.	Steege (Jacobus van der),	1796	1
384.	Steen (J. D. van den),	1781	1
385.	Steengracht (J.),	1783—1784	4
386.	„ d'Oosterland,	1783	1
387.	Steffers (A. F.),	1783—1786	3
388.	Steinfort (K.),	1827	1
389.	Stephani (T. S.),	1785	1
390.	Strap (J. W.),	1843	1
391.	Sukler (J.),	z. j.	1
392.	Swart (Lourens),	1779	2
393.	„ (J. de),	1791	1
394.	Swilden (H.),	1785	1
395.	Teijlingen (J. S. van),	1792	1
396.	Tenckinck (W. J.),	1830	1
397.	Theodori (T.),	1783	1
398.	Thiel (L. van),	1791	1
399.	Tiddens (T.),	1781—1785	5
400.	Tieboel (Daniel),	1785	1
401.	Tigchelaar (F. IJ.),	1815	4
402.	Tinne (Ph. Fr.),	1779—1782	2
403.	Tobias (H. A.),	1783	1
404.	Tolsma (J. P.),	1800	1
405.	Tour van Bellinchave (M. C. W. du),	1810	1
406.	Tuinhout (H.),	1790	1
407.	Tuininga (B.),	1782, 1786	3
408.	Valckenaer (Joh.),	1781—1786	4
409.	Veegens (D.),	1865	1
410.	Vellinga (Dirk),	1779—1786	5
411.	Vettevogel (W.),	1804	1
412.	Vicq (F. de),	1739	1
413.	Visscher (Herm.),	1815	2
414.	Visser (G.) en G. M. v. Voss,	1825	1
415.	„ (G. T.),	1810	1
416.	„ (H. W. C. A.),	1806	1

			Aantal.
417.	Vlielander (Jan),	1782	1
418.	Vliet (Joachim van),	1786	1
419.	Voërst v. Borgel (M. van),	1785—1786	4
420.	Vogel (wed. J. C. van Voss, geb.),	1827	1
421.	Voorda (B.),	1783	2
422.	„ (J. H.),	1757	1
423.	Voss,	1846	2
424.	„ (A. W. van) douair. van Beyma thoe Kingma,	1847	1
425.	„ (J. v.),	1810, 1811	2
426.	„ J. C. v.),	1800—1813	4
427.	Vries (A. de),	1794	1
428.	Waldeck (L. B. de),	1792	1
429.	Wassenaer,	1762—1782	11
430.	„ (G. G. V.),	1762—1781	4
431.	„ (G. V.),	z. j.	1
432.	„ (P.),	1808	1
433.	„ Twickel,	1772	1
434.	Wassenbergh,	1791	1
435.	Weemen (van),	z. j.	1
436.	Weleveld (L. v.),	1842	2
437.	Welsheim (M. L. B. D. v.),	1694	1
438.	Wendt (E.),	1766	1
439.	„ (E. de),	1791	2
440.	Wiaerda (P. B.),	1781	2
441.	Wichers (C.),	1783, 1784	2
442.	„ (H. L.),	1781	1
443.	Wielinga,	1776	1
444.	„ (E.),	1738—1762	4
445.	Wierdsma (Petrus),	1791, 1793—1796	4
446.	„ (Theod. Kl.),	1784	1
447.	Wiersma (S.),	1791	1
448.	Wiglama (S. J.) wed. de Kok,	1826	1
449.	Wijbenga (C.),	1854—1855	2
450.	„ (J.),	1801—1831	3
451.	„ (Schelte),	1784	1
452.	Wijburgh (G. J.),	1752	1
453.	Wijckel (H. v.),	1771—1784	3
454.	„ (J. V. v.),	1732	2
455.	Wijdenbrug (E. W. van),	1782	1
456.	Winshemius (W.),	1781	1
457.	With (C. A. de),	1782	1
458.	Wolffs (J. de),	1699	1
459.	Yls (H.),	1677	1
460.	Ypeij (N.),	1782	1
461.	Zegers (J. B.),	1785	1

C. Brieven zonder adres en zonder onderteekening. 1697—1865.

D. Obligatiën. 1612—1791.

De debiteuren zijn:

			Aantal
1.	Aylva (Jhr. Feyo van) op Geralda, . . .	1684	1
2.	„ van Burmania (Jhr. Ulbo) grietman van Leeuwarderadeel te Leeuwarden,	1727	1
3.	Ammama (Jeltje van), Balk.	1726	1
4.	Banga (Tjerck Hendricks), ...	1681	1
5.	Beukers (Dr. Marius) advocaat bij h. Hof v. Friesland te Leeuwarden, . . .	1722	1
6.	Bonaventure (Christoffel), luitenant, . .	1685	1
7.	Bootsma (Hylck van Herbranda wed. Abbe van) monster-commissaris, ...	1676	1
8.	Botnia (Helena v.), echtgen. v. Jhr. Watzo v. Burmania, kolonel, ...	1678	1
9.	Breenborgh (Lambert) mr. schoenmaker, Leeuwarden. Credit. de hopman Galenus Echten in qlt.	1682	1
10.	Buitenpost (Allerdus), Harlingen, . . .	1696	1
11.	Burmania (Berbera), echtgen. van kapitein Gerroldt Juckema van Burmania, .	1674, 1683	2
12.	„ (Foeck van Eysinga wed. Gemme Laes van), houtvester en pluimgraaf van Friesland, ...	1679—1680	2
13.	„ van Wiaerda (Hiske Maria van),	1754	1
14.	Campen (Jan), mr. timmerman te Tzum,	1758	1
15.	Clasen (Jetske Jans wed. Age) o d. Huizum. Credit. Bocco Sabinus van Adius, capit. d infie., Sweins, ...	1736	1
16.	Cornelis (Ducke), Franeker, ...	1614, 1618	2
17.	Eeuws (Buwe), ...	1646	1
18.	Eijsinga (Baudina Lucia van), echtgen. v. Ulbo Aijlva van Burmania, oud grietman van Leeuwarderadeel, . .	1730	1
19.	Elcama (Marten Hania van) en Ida van Meinsma, echtgen., ...	1649	1
20.	Everts (Evert Arend), koopman, Workum,	1810	1
21.	Fockens (Martinus), grietman v. Opsterland,	1683	20

			Aantal.
22.	Folckeringh (Hendrick), Harlingen. Credit. M. Idsinga, secretaris.	1684	1
23.	Folckerts (Jan), Sneek, ...	1669—1680	9
24.	Glinstra (Petronella Sophia Beilanus wed. Epeus van),.	1715	1
25.	Grovestins (Jhr. E. v.), grietman van Hennaarderadeel, Wommels, . . .	1700	1
26.	„ (Jhr. Oene van), grietman van Hennaarderadeel en Staat generaal in 's-Hage, ...	1652	1
27.	Haarsolte (Jhr. Rutger van), op den huize „Haarst" in Overijssel, ...	1767	1
28.	Halma (Gerardus), predikant, Bambrug,	1723	1
29.	Hannia (Jhr. Titus van), hoveling op Lutkegast, grietman in 't Westerdiel Langewolt, z echtg. Anne Ketel, en z. erfgen.,	1656—1662	5
30.	Harinxma (Jhr. Idsert Jacob van),. . .	1673	1
31.	Heerckes (Griet), Sneek, ...	1664	1
32.	Heeres (Lijeuck Pieters), wed. Johannes, Franeker, ...	1650	1
33.	Heerma (Jhr. Jarich van), Arum, . . .	1659, 1674	2
34.	„ (Jetske van Sytsma, wed. Jhr. Jarich van), Arum,.	1674	1
35.	„ (Johanna van), Arum, ...	1674	1
36.	Heres (Frouckien), Sneek, ...	1674	1
37.	Heslinga (Sybren Hansen), Marssum. Credit. Dr. Ulricus de Horn, advocaat bij h. Hof v. Friesland e. a., . . .	1690	1
38.	Hittinga (Dr. Sibrant van), secretaris van 's Lands rekenkamer, ...	1672	1
39.	Hoextra (Pytter Jacobs), Workum. Credit. Isaac Martijn van Adius, gedeput. staat, burgemeester v. Workum, . .	1711	1
40.	Hofman (Johan), kapitein der inf^{te}, Leeuwarden, ...	1681, 1683	4
41.	Hoytes (Igge), stads metselaar, Franeker. Credit. de secretaris Folpert Barda, te Belckum, ...	1636	1
42.	Hottinga (wijl. Jhr. Dominicus van), grietman van Barradeel, dijkgraaf v. d. 5 deels binn. en buit. dijken , .	1656	1
43.	Idses (Harmen), Hantum, ...	1728	1
44.	„ (Ruyrdt), Dronrijp,.	1684	1
45.	Idsinga (Harmannus van), ontv.-gener. d. lijfrente in Friesland, ...	1777	1

			Aantal.
46.	Idsinga (Saco v.), ontv.-generaal v. 't coll. t. admir. in Friesl. en Coeniera Franckena, echtgen.,	1665	1
47.	IJselsteijn (Mauris Lodewijck d.) majoor en ritmeester,	1684, 1691	2
48.	Jacobs (Riemer), Marssum,	1675	1
49.	Jans (Aede), mr. timmerman, Ferwerd. Credit. Anna Hulshuis wed. Lollius Sevensma, procur.-fisc., Holwerd,	1761	1
50.	„ (Jacob), Bozum,	1699	1
51.	Jarighs (Eeble), o/d. Raerd,	1687	1
52.	„ (Ybele), Wanswert. Credit. Dr. S. Halbetsma, sub.-secretaris v. Westdongeradeel te Ternaard,	1695	1
53.	Kingma (Dyrck Jelles), Weidum,	1602	1
54.	„ (Hendrick Jelles), Franeker,	1612—1624	3
55.	„ (Joannis) o/d. Reitsum,	1689	1
56.	„ (Antje Jans wed. Dr. Petrus), Leeuwarden,	1705	3
57.	Lasis (Heytse), Amsterdam,	1686	1
58.	Ley (Dr. Daniel van der), Harlingen,	1671	1
59.	Mahiuw (Reyer Arriens), Harlingen. Credit. Johan Assuerius van Schrorer, raadsheer i.h. Hof v. Flaanderen,	1716	1
60.	Marssum (Hendrick van), burgemeester v. Leeuwarden,	1642	3
61.	Martens (Jan), Minnertsga,	1793	1
62.	Murcks (Freerk), o/d. Warga,	1753	1
63.	Murray (Jhr. Hector van), kapitein-luitenant,	1679	1
64.	Nauta (Ds. Folckerus),	1676	1
65.	Nicolay (Sylvius), notaris, Leeuwarden,	1616	1
66.	Oenama (Jaques van), kolonel,	1644	1
67.	Pavinga (Hancke Allerts wed. v. Buwe Eeuwes), Surhuizum,	1655	1
68.	Popma (Sijbolt van), oud overste-luitenant e. a., IJlst,	1675	1
69.	Poutsma (Petrus), e. a., o/d. Driesum,	1791	1
70.	Reytses (Tjaerdt), Grotebergh. Credit. Aliff Saeckes Idsinga, gemeensman, Dokkum,	1678	1
71.	Reinalda (Johanna Faber, echtgen. v. Fredericus), secretaris v. Hennaarderadeel, Leeuwarden,	1696	1
72.	Rinses (Wiltje), Dronrijp,	z. j.	1

			Aantal.
73.	Rinties (Gerrijt), Dongjum, ...	1778	1
74.	Roorda van Sixma (Jhr. T. A. H.), . .	1768	1
75.	Ruerdts (Jelle), Heegh, ...	1645	1
76.	Ruirdts (Watse), Heerenveen, ...	1692	1
77.	Russier (Harman Rudolph van), kapitein d. infie. Dronrijp,.	1693	1
78.	Schepper (Isack de), grietm. v. Achtkarspelen, ...	1710	1
79.	„ (Sybrandt de), ritmeester, Leeuwarden, ...	1698	3
80.	Sibrands (Sierd) e. a, Kortezwaag. Credit. Dr. Jacobus Bouricius, grietm. v. Aengwirden e a., ...	1667	1
81.	Sierckxma (Petrus), controlleur d. conv. en lic., Groningen, ...	1684	1
82.	Sioerds zn., (Epe), Hantum,.	1648—1668	8
83.	Sixma (Tjalling Aedo v.), ...	1747	1
84.	Stellingwerf (Reinier Meinderts), Bolsward,	1689, 1690	2
85.	Swalue (Sophija Catrijna Eylers, wed. Albartus), ...	1696	1
86.	Terpstra (Dominicus), Ried, ...	1771	1
87.	Unia (Carell van), grietman, ...	1686	1
88.	„ (Algonda van Achelen, wed. Charles de), ...	1637, 1646	2
89.	Velsen (Ene Tiara, wed. Dr. Wilhelm v.).	1643	4
90.	Viersen (Aaltie v.) e. a., ...	1738—1745	4
91.	„ (Allegonda v.) e. a., Sloten,. . .	1739	1
92.	„ (Catharina v.) e. a., Sloten, . .	1745	1
93.	Voort (Jacob van), luitenant, ...	1644	1
94.	Walta (Jhr. Douwe van), grietman v. Barradeel,.	1655—1666	9
95.	Wielinga (Epeus), raad ordin. i.h. Hof v. Friesland, ...	1760	1
96.	Wiersma (Cornelis Ysbrants), Oosterbierum,	1694, 1698	2
97.	Wierstra (Fedde Riencx), ...	1661	1
98.	Wijbes (Wiltje), Wijnaam,.	1675	1
99.	Zedlits (Lolck van Aysma, wed. van kapitein), ...	1669	1

E. Huurcontracten. 1625—1792.

De verhuurders zijn:

1.	Alting (Rudolff), ...	1653	1
2.	Andrae (Jhr. Jan Poppo van), ...	1685	1

			Aantal.
3.	Baerdt (Egbert van),	1660	1
4.	Beilanus (Nicolaus),	1657	1
5.	Burmania (Jhr. Ulbo Aylva van), oud-grietm. v. Leeuwarderadeel c. s.,	z. j.	1
6.	Camminga (Veronica Dorothea de Wolfs douair. v.),	1728	1
7.	Camstra (Jhr. Tialling Homme van),	1699	1
8.	Cattius (Tiaerd),	1687	1
9.	Clant (Jhr. Adolphus Sixtus),	1688	1
10.	Eminga (Jhr. Tiberius Pepinus van),	1693	1
11.	Ens (Dr.),	1611	1
12.	Gerdes (Daniel), Professor,	1756	1
13.	Gerlofsma (Joh.),	1750, 1761	2
14.	Glinstra (Eelko van),	1749	3
15.	Grovestins (Jhr. Edzart van),	1685—1695	5
16.	Halbetsma (Dr. Scipio),	1693	1
17.	Hannia (Jhr. Titus van),	1649—1657	2
18.	Hindelopen (Froukjen Braam wed. Claas),	1750	2
19.	Hofman (Johan),	1683	1
20.	„ (Johanna v. Marssum echtgen. van),	1686	1
21.	Humalda (Helena van Burmania, wed. Philippus van), raad-ordin. i/h. Hof v. Friesl.,	1681, 1685	2
22.	Idsinga (Arnold van),	1723	1
23.	Isbrandts (Cornelis),	1674	1
24.	Jarichs (Eble),	1688—1695	3
25.	„ (Hartman),	1676—1686	4
26.	„ (Ybele),	1693, 1698	2
27.	Keimpema (Hendrik), bode b/h. Hof v. Friesland,	z. j.	1
28.	Kingma (Hendrick Jelle zn.),	1625	1
29.	Laen de Liaukama (Maria Clara Christina),	1783	1
30.	Meijnsma (Jhr. Gabbe van),	1649	1
31.	„ (Hector),	1644	1
32.	Murrai (Jhr. Hector),	1687	1
33.	Pieters (Rienk),	1688	1
34.	Rienstra (Sioerd Idses),	1693	1
35.	Slijp (Auckjen Adama, wed. Jacob),	1671	1
36.	Sminia (Fockjen van),	1706	1
37.	„ (Hessel van),	1698—1707	5
38.	Viersen (Ysbrand),	1740	1
39.	Vitringa (Lamb.),	1750	1
40.	Walta (Jhr. Douwe van),	1689	1
41.	Wiegersma (Rintie),	1702	1

			Aantal.
42.	Wijdenbrug (Grijttje Oldaans, wed. Alexander), ...	1728	1
43.	Ydes (Jan), ...	1792	1
44.	Zuringar (Gerard Sybren)„	1717	1

F. Verschillende contracten en afrekeningen. 1597—1808.

Tusschen de volgende personen:

1. Albada (Jhr. Oene Andrijs van) en Dr. Jacobus van Marssum, advocaat i.h. Hof v. Friesland. 1646.
2. Beintema (Brigitta Maria Bogaert, wed. Dr. Dominicus Worp Peyma van) en Julius Schelto van Aitsma. 1704.
3. Burmania (Jhr. Taco Sibrant van) en Sierk van Idzinga. 1698.
4. Burmania (U. A. v.) en T. Ae. van Sixma. Z. j.
5. Burmania (Helena v. Botnia, wed. Watze van) en Ernst Meckema v. Harinxma thoe Slooten. 1699.
6. Camp (Siouck Johannis, wed. Igo) en Wapcke Iges, echtgen. van Marten Jenties. 1687.
7. Camstra (Jhr. Tialling Homme van), als man en voogd over Foockel van Burmania, en Jhr. Nicolaus van Heemstra, vaandrig, en Isabella Anna van Heemstra te Oudkerk. 1687.
8. Camstra (Fookel v. Burmania, douair. Tj. van) en Sioerd Rieuwers c. u. 1720.
9. Faber (Johanna), echtgen. v. Fredericus Ringnalda en Arnoldus Siderius, notaris, Sneek. 1696.
10. Galama (Gale) en Jorrit Jacobs zn. 1608.
11. Grovestins (Jhr. Edzardt van), grietman v. Hennaarderadeel, en Tieerd Teeckes, Menaldum. 1689.
12. Gualtheri (Elisabeth) e. a. en Cornelis IJsbrands Wiersma, Oosterwierum. 1699.
13. Heemstra (Feio van), kolonel, Oenkerk, en kapitein Schelto van Aysma. 1686.
14. Heslinga (Gatske Clases), echtgen. van Dr. Jacobus van Campen, en Jacob Clases Heslinga, bijsitter v. Menaldumadeel e. a. 1685.

15. Hoffman (Aeltie Westerhuis, wed. Age Hendrik), commies, Workum, en haar zoon Johan Balthasar Hoffman.
16. Hollander (Jacob Hendrix), burger-vaandrik, Harlingen, en Jurien Claessen Fontein, Harlingen. 1683.
17. Huygens (Frouck van Aysma wed. Lenart), Hichtum, en Pieter Haye zn. en Griet. Pouwels dr., echtgen., Lutkepost. 1632.
18. Idsinga (Alegonda van Coenders wed. de generaal maj. Johan van), op Ponga sate te Marrum, en Aepeus Wielinga, raad ordin. i. h. Hof v. Friesland. 1741.
19. Idsinga (Erven Mathijs van). 1738.
20. Ley (Meynert Joannes van der), Sneek e. a., leidekkers. 1681.
21. Meckma (Jhr. Julius van) e. a. en Dr. Theodora Marssum. 1629.
22. Meijnsma (Dr. Horatius) en Andreas Huberti Catius, echtgen. v. Jetske Buricius. 1646.
23. Metz (Dr. Gijsbertus), advocaat i. h. Hof v. Friesland, en Johanna Metz, echtgen. v Thomas van der Leij. oudkapitein. 1697.
24. Nauta (Dr. Gisbertus), oud-burgemeester, en wijl. Tjalling Douwe van Sixma. Z. j.
25. Poutsma (Dr. Arnold Matthijs) en Jelleana Anna Tholen, wed. Dr. Willem Coulon. Z. j.
26. Reyners (Douwe) e. a. en Aernt Jan van Loo. 1686.
27. Runia (Pieter van) en Jacob van Runia. 1667.
28. Sineda (Hein Doekes), Tzummarum, en Dominicus Camper, Franeker e. a. 1690.
29. Staeckenbroeck (Walburch van Broeck, genaamd) en Paschier Bolleman, solliciteur 's-Gravenhage. 1643.
30. Swaluwe (Sophia Catharina Eilerts, wed.), Leeuwarden, en Rutger Rumans, kapit. geweldige, Leeuwarden. 1693.
31. Tadema (Kempo van) en Henrick Jelle Kingma. 1621.
32. Tijara (Claes) en Pyter Tyara e. a. 1597.
33. Velsen (Adriaen van), oud-burgemeester van Bolsward e. a., en Gualtherius Henricus Gualtheri. 1650.
34. Velsen (Andries Roorda van), kapitein, en Antie Pijtters. 1683.

35. Velsen (Petronella van) wed. Aggeus van Marssum, en Fredrick Hachtingh, echtgen. v. Trijntje Claeses dr. 1652.
36. Walta (Douwe van), en Gerhard de Mepsche, raadsheer, Groningen. 1679.
37. Wassenaar (Jacoba Elisabeth douair. gravin v. Wassenaar tot), geb. v. Strijen, 's-Gravenhage, en Jacob Wassenaar, notaris, Harlingen. 1808.
38. Wielenga (E. J.) en de erven Johs. S. Winia.
39. Wolff (Jhr. Johan Hendrick de) en Cornelis Aepeus. 1691.

G. Volmachten, gegeven in verschillende zaken. 1658—1801.

Aan de volgende personen:

1. Beilanus (Dr. Nicolaus), advocaat bij h. Hof van Friesland, pensionaris van Leeuwarden e. a. 1656.
2. Cloosterman (Goffe) e. a. 1765.
3. Cup (Dr. Vinandus). 1686.
4. Folckers (Hilletjen Snels wed.). 1666.
5. Glinstra (Hector van), grietman v. Tietjerksteradeel en gecommitt. in 't coll. d. Raden ter admiraliteit in Friesland. 1691.
6. Goverts (Marcellus), Leeuwarden. 1657.
7. Guilhart e. a. 1753.
8. Jeveren (Michiel van), postulant, Leeuwarden. 1684.
9 Jongma (Salomon), burgemeester van Franeker. 1776.
10. Meyers (Johannem). Z. j.
11. Nauta (Dr. Marius), advocaat bij h. Hof v. Friesland en pensionaris van Leeuwarden. 1773.
12. Nys (Theuntje), echtgen. van Jan Hessels Wiertsma, gewezen equipagemeester der admiral. in Friesl. te Harlingen. 1686.
13. Nordingh (Dr. Curtius), Franeker. 1675.

14. Pan (Mr. Jan) e. a, Enkhuizen. 1810.
15. Jacob Pieters 1689.
16. Ringnalda (Fredericus), secret. v. Hennaarderadeel. 1693.
17. San (Jan), advocaat c. s., Enkhuizen. 1810.
18. Synje (Gerrit), Dokkum. 1800.
19. Sluijs (Haeotardus van der), advocaat i/h. Hof v. Friesland. 1682.
20. Smit (Jan), procureur, Groningen. Z. j.

H. Stukken betreffende procedures en andere rechtszaken. 1597—1793.

1. Aarts (Evert) c^{a} de kinderen van wijl. Jan Gerbens. 1679.
2. Aernsma (Margaretha) c^{a} de erfgenamen van Hendrick van Marssum. 1645.
3. Aylva (Barthold van) c^{a} de wed. en erfgen. van de secret. Tiaerdt Johannis. 1673.
4. Aylva (Eelckie van) wed. Jhr. Sicko v. Ringia c^{a} Helena van Botnia. 1674.
5. Aylva (Elisabeth Anna v.) c^{a} Pieter Huidekoper. 1791.
6. Aylva (Sioerdt van) c. s. c^{a} Rintie Ebeles. 1661.
7. Aysma (Johan van) c^{a} Johan van Runnia. 1667.
8. Albada (Oene Andries v.) c^{a} Dr. Jacobus v. Marssum c. s. 1646—1648.
9. Alema (Catharina van) wed. Hessel v. Toutenburg c^{a} Johannes Rodenhuis. 1784.
10. Alema (Junius van) c^{a} Jan van Alema. 1557—1570.
11. Baard (Folperus) c. s. c^{a} Lioetske Sytse, dr. wed. Reytse Tiaerds. 1645.
12. Bakkersgilde, Harlingen c^{a} Sybe Sijes, gemeensman en koopman, Harlingen. 1691—1692.
13. Banga (Tjerk Hendrix) c^{a} fiscaal v. Tietjerksteradeel. 1688.
14. Barres (Ruijrdt) c^{a} de Procureur-Generaal. 1672.

15. Bechius (Dr. Sibrandus) c^{a} Douwe Bockes Hoeckstede. Z. j.
16. Bellingweer (Hr. van) c^{a} Procur. van Loenen. 1756—1757.
17. Binties (Abbe) c^{a} Gale Jelties. Z. j.
18. Birdama (Focco Corneli) c^{a} De ingezet. v. Reitsum, Genum en Lichtaert. 1643—1688.
19. Bonaventure (Christoffel Frederich) c^{a} Isaac Renan. 1709.
20. Boterwegh (Hanzo) c. s. c^{a} Gedep. Staten. 1653.
21. Buma (Anna Maria Acronius à) c^{a} Catharina v. Scheltinga wed. Bouricius. 1730.
22. Burmania. 1753.
23. Burmania (Siuck van) c^{a} Juliana van Rousel. 1647.
24. Catzius (Andries). 1649.
25. Claessen (Hubert) c^{a} Gerhardus Hixenius c. s. 1646—1705.
26. Cok (Georgh) c^{a} Anna Ytsma. Z. j.
27. Dirks (Bouwe) c^{a} Jan Beek. 1771.
28. Doedes (Trijntje) c^{a} Geeske Ryx van Os, wed. Martinus Gravius. 1650.
29. Dokkum (Magistraat van) c^{a} Tryntie Haanties. 1689.
30. Donia (Jhr. Fye van), echtgen. v. Alegonda v. Hania c^{a} Geertruijt v. Meckma. 1665.
31. Eijsinga (Jhr. Jelto van) c Wiltiana van Feytzma. Z. j.
32. Eijsma (Gerlantie Timens) wed. Adriaen van Velsen c^{a} Petronella van Velsen, echtgen. van Dr. Nicolaus Beilanus. 1630—1654.
33. Ennes (Elisabeth) wed. Hanso Tjallingii, echtgen. van Jan Hulscamp c^{a} Dr. Femmerus van der Ley. 1704.
34. Feytsma (Wiltiana van) c^{a} Bauck van Roorda. Z. j.
35. Feugen (Johan Mathijs van) c^{a}. Boudewijn van Nijs. 1708.
36. Folkers (Aegt) c^{a} den kapitein gewaldige. 1689.
37. Fortuijn (Dr. Jelmerus Gellius) c^{a} Teunis Beerns Terninga. 1710.

38. Franeker (Het gerecht van) c^{a} Tieertie Wygersma echtgen. v. Reiner Watses 1707.

39. Franeker (Magistraat van) c^{a} de erfgen. v. Offenhuysen. 1608.

40. Gedeputeerde Staten c^{a} George Frederich van Schwartzenbergh c. s. 1662.

41. Geerts (Jan) in qualit. c^{a} Jell Tjebbes wed. Wyts Jacobs c. s. Z j.

42. Gepkes (Jan) c^{a} Frans Gepkes. 1713.

43. Gerbens (Aebele) c^{a} Douwe Sydses.

44. Gortmakers, (Hindeloopen) c^{a} Dirkje Pieters, collecteursche van het gemaal. 1701.

45. Gravius (Anna) c^{a} Nicolaus Beilanus. 1657.

46. Grovestins (Edzart van) c^{a} Petrus van Dorsman. Z. j.

47. Haersolte (Tjalling Homme van) c^{a} Laas van Burmania. Z. j.

48. Hania (Hermanna van), echtgen. v. Johan Engelbert van Arckel c^{a} Geertruidt van Meckama wed. Dominicus Justus van Botnia. 1664.

49. Harinxma thoe Slooten (Jhr. Ernst Mockama v.) c. s. c^{a} Jacobus van der Waeyen. 1691—1697.

50. Heemstra (Maycke) wed. Gerardus Heslinga c^{a} Pierius Heemstra. Z. j.

51. Heins (Meindert) c. s. c^{a} Yduarda Nauta wed. Junius Alema. 1775.

52. Hoffman (Johan Balthazar), oud kapitein, echtgen. van Johanna van Marssum. 1694.

53. Horn (Dr. Bernhardus de) c. s. c^{a} Dr. Gellius Sixti. 1714—1715.

54. Huberts (Pieter) c^{a} Arnoldus Siderius. 1648.

55. Idzinga (Johan van) c^{a} Alegonda van Coenders. 1709.

56. Jacobs (Hans) c. a. c^{a} Schelto Sybrens Albada. 1708.

57. Jans (Lammert) e. a., overlieden v. h. bakkersgild, c^{a} Cornelis Ennes Wiega e. a., molenaars, Harlingen. 1785.

58. Jansen (Steffen) c^{a} Feyo van Aylva. 1686.

59. Jarichs (Eeble) c^a^ Jelle Pieters c. s. 1620—1637.

60. Jarichs (Ible) c^a^ Meinte Annes. 1671.

61. Jeltinga (Julius van) c^a^ Minno Rodenhuis. 1707.

62. Kingum (Pieter Jelles) en zn. c^a^ Pieter Taeckes Tichelaar. 1597.

63. Lauwijck (Margaretha v.) c^a^ Frans van Eijsingha. 1657.

64. Lelij (Johannes van der) c^a^ Harmanus Tijnsma. 1711.

65. Lubbes c. s. c^a^ Suffridus Saeckma c. s. 1651.

66. Marssum (Agge van) c^a^ Dr. Adriaen van Velsen. Z. j.

67. Marssum (Dr. Jacobus van) c^a^ Frederick Hachting. 1649—1656.

68. Meckma (Geertruijt van) wed. Dominicus Justus van Botnia c^t^ Anna de Rys wed. Simon Simonides e. a. 1664—1675, en id. c^t^ Feye Harinxma van Donia. 1663.

69. Meijnsma (Ida van) c^a^ Willem van Vierssen. 1661.

70. Id. c^a^ Theodorus Scheltinga. 1655—1657.

71. Meynte zn. (Pijecke) c^a^ Jelle Pieter zn. Kingum e. a. Z. j.

72. Ockinga (Jarich van) c. s. Z. j.

73. Peima v. Beintema (Jacobus Worp van) c^a^ Procureur-Generaal v. Fr. Z j.

74. Pipenpoy (Sophia Anna v.) wed. van Camminga c^a^ de erfgen. van Laes van Glins c. s. 1653.

75. Procureur-Fiscaal c^a^ Jan Tamboezer. Z. j.

76. Id. c^a^ Paulus Strooband, koekbakker, Harlingen. 1784.

77. Procureur-Generaal c^a^ Johan van Bootzma. 1636.

78. Id. c^a^ Jan Piers. 1712.

79. Id. c^a^ Benjamin Muttelman. 1789.

80. Id. c^a^ Lieuwe Hessels. 1789.

81. Id. c^a^ Dominicus van der Schaaf. 1791.

82. Procureur-Generaal c^{a} Paulus Matthias Kesler. 1793.

83. Id. c^{a} Egbert Jans. 1793.

84. Reitses (Sytske) c. s. c^{a} Tiaerd Reitses c. s. 1664—1667.

85. Reitses (Tiaerdt) c. s. c^{a} Sytske Reitses. 1667—1682.

86. Ringhie (Ritsche) c. s. c^{a} Cornelis Ludolphi c. s. 1592.

87. Roorda (Frans Jetses) c^{a} Diderik van Domburgh. 1713.

88. Roorda (Doed van) wed. Eernst van Donia c^{a} Dr. Albertus Loo c. s. Z. j.

89. Roussel (Jhr. Haio van) c^{a} Upco van Burmania. 1605—1606.

90. Runia (Jacob van) c^{a} Daniel de Blocq van Scheltinga. 1651.

91. Scheltes (Johannes) c^{a} de Procureur-Generaal. 1788.

92. Scheltinga (Age) c^{a} E. Coehoorn. Z. j.

93. Scheltingha (Joannes) c^{a} Ida Meinsma. 1653—1655.

94. Schiermonnikoog (De ingezetenen van) c^{a} Henrica Helmhout wed. Johan Stakhouwer. 1706.

95. Schoonhoven (Paulus) c^{a} Dr. Johan Reinhard Kutsch. 1705.

96. Schwartzenbergh (Georgh thoe) c^{a} Aerickien de Blocq. 1652.

97. Sijmens (Aëfke) wed. Esge Minnerts c^{a} Johannes Poutsma. 1709.

98. Sioerds (Epe) c^{a} Antien Gerbens. 1650.

99. Sioucke s (Pieter) c^{a} Marijke Abes. 1688.

100. Stachouwer (Johan) drost op Schiermonnikoog c^{a}. Wopke Donoma, convooimeester. 1674—1685.

101. Tacama (Tiberius) c^{a} Joh. Smedingh. Z. j.

102. Taeckes (Eelke) c. s. c^{a}. Ibele Jarichs. 1675.

103. Tamboeser (Jan) c^{a} Syds Schaaff. Z. j.

104. Terninga (Teunis Beerns) c^{a} Dirk Jans. 1706.

105. Tynsma (Hermanus) c^{a} Abraham Moselijn. 1709.

106. Trekschippers van Leeuwarden op Dokkum c^{a} Pijbe Clasen. 1713.

107. Unia (Jhr. M. de) c^a^ Laurens van Wylant. Z. j.

108. Velsen (Dr. Adriaen van) c^a^ Benedictus van Velsen. 1652.

109. Id. c^a^ Schelto van Rispens. 1656.

110. Id. c^a^ Petronella van Velsen. 1657—1658.

111. Velsen (Anna Sophia van) c^a^ Simon Ates. 1706.

112. Velsen (Benedictus van) c^a^ Marcellus Goverts. 1660.

113. Velsen (Ena Tiara, wed.) c^a^ Aggaeus van Marsum. 1646—1649.

114. Velsen (Petronella van) c^a^ Dr. Joannes Viersen. 1654.

115. Id. c^a^ Benedictus van Velsen. 1657.

116. Verhell (Anna Aurelia) c^a^ Sibbel Pieters. 1671.

117. Id. c^a^ Alle Clasen. 1707.

118. Viersen (Willem van) c^a^ Ida van Meinsma. 1659.

119. Vliet (Egbert van) c^a^ Age van der Veen. Z j.

120. Welvelt (Jhr. Seino Joachim van) c. s. c^a^ Siuck van Burmania. 1645—1646.

121. Wiaerda (Dr. Rogerius) c^a^ Rembertus Popta. 1654.

122. Wielinga (Epeus) c^a^ Johannes Sjoerds Winia. 1773—1774.

123. Wijlandt (Laurens van) c^a^ Dr. Schelto Julius ab Aytsma. 1645—1647.

124. Willems (Elisabeth) c^a^ Evert Jacobs. 1652.

125. Winia (Johannes Sjoerds) c^a^ Epeus Wielinga. 1713.

126. Yges (Oentie) c. s. c^a^ Jan Hylckes c. s. 1736.

I. Rekeningen over het beheer van weesboedels, enz. 1637—1807.

De boedels zijn van de volgende personen:

1. Bergh (Jille Jarichs van den), beheerd door Rintie Wiegersma, oud burgemeester van Dokkum. 1708.

2. Burmania (Willemina Tamminga douair. v.), door Jan Smit, procureur van het Hof van Groningen. 1753—1762.
3. Heloma (Michiel), kapitein-luitenant, door Dr. Nicolaus Heloma. 1679.
4. Ludum (Gerben Claesen), door Jhr. Upco van Burmania. grietman en ontvanger van Wonseradeel. 1671.
5. Marssum (Aggaeus van), door Petronella v. Velsen. Z. j.
6. Schagen (Sieds Michiels), door Minke van der Ley. 1692.
7. Siverds (Antie), door Dirck Jansen. 1658.
8. Tiaertszn. (Joannes), door Jetzke Bintze dr. wed. Olphert Joannis. 1637.
9. Tjara (Yda Ybella), door Franciscus Frisius, advocaat. 1704.
10. Velsen (Joannes van), door Ena Tyara wed. Wilhelmus van Velsen. 1647.

J. Stukken betreffende geabandonneerde en insolvente boedels van: Pyter Jansen c. u. 1655, Thomas van Stakenbroeck c. u. 1643—1654, Jeltje Theunis Vrythoff en Cathrina de Vries 1682, Maria Aggema 1695, Hille Abes c. u. 1704, F. Æ. H. R. van Sixma. 1767—1768. 1 portef.

K. Eenige declaratiën van kosten in rechts- en andere zaken, en adviezen, meerendeels van pensionarissen van nedergerechten. 1607—1788. 1 portef.

L. Kwitantiën en voldane rekeningen. 1591—1831. 1 portef.

M. Stukken van onderscheiden aard. 3 portef.

Hierin zijn o. a.: Verschillende aanteekeningen, concepten van en extracten uit akten, en uit registers van nedergerechten, enz.

VIJFDE AFDEELING.

Genealogie.

1. Extracten uit het „Stamboek der oude Friesche edelen geslachten", door S. van Adelen van Cronenburgh. 1 omslag.
2. Genealogiën van meest Friesche familiën. In 2 bndn.

3. Verzameling origineele handteekeningen, meest van Friesche personen, uit de 17e—1e helft der 19e eeuw. In 1 bnd.

4. Genealogiën, aanteekeningen en enkele afbeeldingen van wapens, van de familiën: Adius, Aebinga, Alema, Aylva, Ayta, Barneveld, Beyma, Burmania, Comans, Coopmans, Dixtra, Eysinga, Galama, Ghemmenich, Glinstra, Grovestins, Hannema, Idsinga, Kingma, Meyers, Sixma, Sloterdijk, Staackmans, Velsen, Voss, de Vries, Walta, Wildschut, Wobma, e. and. 1 portef.

5. Register, waarin aanteekeningen o. a. over het Fideicommis, de familiën van Beyma, Ghemmenich e. and. 1 bnd.

ZESDE AFDEELING.

Stukken betreffende regeerings- en andere colleges en besturen.

A. Staten-Generaal en opvolgende besturen.

1. Ingekomen stukken. 1622—1797. 2 portef.

2. Extracten uit resolutieboeken. 1598, 1622—1806. 1 omslag.

3. Generale lijst van de „staaten, ampten en officiën, staande ter dispositie en collatie van H. H. M. 1661. Met daartoe betrekkelijke resolutie.

4. Placaten en enkele andere stukken. 1620—1796. 1 omslag.

B. Raad van State.

1. Instructie, van 12 April 1588.

2. Extracten uit de resolutiën 1659—1681. 1 omslag.

C. Admiraliteit in Friesland.

1. Registers van namen, tractementen en huishuren van de raden ter admiraliteit in Friesland en hare ministers en suppoosten. 1728, 1730, 1758. Hierbij: Staat van de tractementen van de raden ter admiral. in Friesl. en de daaronder behoorende beambten enz. 18e eeuw. Gedrukt. 1 omslag.

2. Contracten van correspondentie en andere stukken betreffende de begeving van ambten bij het college, staande ter dispositie van de raden van Friesland en van Stad en lande, te zamen en van ieder afzonderlijk. 1713—1747. 1 omslag.

3. Akte van concessie voor den advocaat fiscaal en den secretaris, waarbij hun de begeving van twee ambten wordt toegestaan. 1707.

4. Agenda der vergadering v. April 1784. Hierbij eenige aanteekeningen o. a. betreffende resolutiën van het college over het reglement voor de vergaderingen, de administratie v. h. college enz. 1654—1693. 1 portef.

5. „Eenige notabele resolutiën ende advijsen, soo van H. H. M., de collegiën ter Admiraliteit, provintiën als particulieren". 1655—1674. 1 bnd

6. Register der resolutiën van H. H. M. en andere collegiën, gezonden aan 't college der admiraliteit in Friesland. 1667—1671. 1 bnd.

7. Ontvangen brieven, rekesten en adviezen. 1640—1786. 1 portef.

8. Resolutieboek. 1599. 1 bnd.

9. Extracten uit resolutie- en notulenboeken. 1649—1785. 1 portef.

10. Extracten uit het secreete resolutieboek. 1720, 1747, 1787. 1 portef.

11. Concepten en copiën van uitgaande stukken. 1650—1790. 1 portef.

12. „Cort register van uitgaande missiven". 1688—1704.

13. Notificaties en publicaties. 1725—1795. Gedrukt. 1 portef.

14. Stukken betreffende de besoignes van de gecommitteerden van de respectiv. collegiën ter admir., gehouden in Den Haag. 1689—1786. 1 portef.

15. Stukken betreffende aanbestedingen van het bouwen van schepen, van materialen daarvoor, van werken aan de admiraliteits- en andere gebouwen, en voorts akten van koop en huur van schepen enz. 1 band (1691—1695) en 1 omslag. Hierbij: Detailteekeningen van zeeschepen.

16. Rolle van verschillende schepen en andere stukken betreffende bemanning en ook uitrusting en aproviandeering van schepen. 1705—1792.

17. Lijsten van schepen, door het college der admiraliteit in Friesland aangebouwd. 1779—1783, 1795. 1 omslag.

18. Staten van ontvang en uitgaaf van het college. 1685, 1724. 2 stks.

19. Staten van ordonnantiën, berustende ten comptoire generaal van het college ter Adm. in Friesl. ten laste van het comptoir generaal der Unie enz. 1782, 1784. Met eenige daarbij behoorende stukken, betreffende het door Drente aan het college verschuldigde. 1726. 1 omslag.

20. Gedrukte lijsten en andere stukken betreffende convooien, licenten en lastgeld. 1 omslag.

21. Bijlagen behoorende tot het rapport van gecommitteerden tot onderzoek van het finantieweezen van de Admiraliteit in Friesland. 1786. (Gedrukt), en eenige daartoe betrekkelijke stukken. 1 portef.

22. Aanmerkingen en andere stukken betreffende de rekeningen van den ontvanger-generaal van de Admiraliteit in Friesland bij de generaliteits-rekenkamer ingediend. 1686—1737. 1 omslag.

23. Inventaris van goederen uit een „genomen" schip. 1782.

24. Stukken betreffende verkoopingen. 1749—1786. 1 omslag.

25. Contrarolle van den vendumeester. 1706—1739.

26. Stukken betreffende het klein zegel. 1725—1778. 1 omslag.

27. Taxatie van al het aan het college behoorende hout. 1786.

28. Drieërlei wijze van slagorde voor een zeegevecht. In schets met geschreven toelichtingen door H. Hitscher „voorleeser, geadmitteerde landmeter en pegelaar" aan de Admiraliteit v. Friesland gezonden. 1 blad pl°.

29. Instructies van den Prins v. Oranje voor zeekapiteins. 1781. 1 omslag.

30. Stukken betreffende „Zeynen". 1 omslag.

31. Korte annotatie betreffende eene reis van 't fregat „de Eendragt". 1774—1775.

32. Rapporten betreffende het schip „Pallas", en enkele andere stukken van den Lt. Colonel en Kapitein J. H. v. Kinsbergen. 1779—1786. 1 omslag.

33. Lijsten van Algiersche paspoorten, ter secretarie van het College ter admiral. in Friesland afgegeven, met aanteekening van het daarvoor betaalde recht, en met bewijs van ontvangst van die gelden door den ontvanger in den Haag. 1728—1749, 1774. 1 portef.

34. Paspoorten voor schepen. 1713—1818. 1 omslag.

35. Declaraties van schippers betreffende hunne lading. 1806, 1816. 1 omslag.

36. Namen van schippers, die met certificatiën varen uit Stad en Lande naar Amsterdam enz. 17e eeuw. 1 omslag.

37. Inventarissen van het linnen, zilver, koper en tin, behoorende tot het transportjagt van de Admiraliteit v. Friesland. 1739, 1748, 1755. 3 stks. 1 omslag.

38. Stukken betreffende rechtzaken. 1644—1783. 1 portef.

39. Consignatieboek. 1654—1668. fragment.

40. Een band, waarin: Aanteekening van gezonden boden 1654—1648, Reçus van gelichte proces- en andere stukken 1615—1690, Id., en aanteekening van ingeleverde dingtalen 1690—1749. Ommezijde: Aanteekening omtrent te registreeren stukken enz.

41. Rekest van Z. v. Ghemmenich, als gemachtigde van H. H. de princes douairière v. Nassau, aan de Admiraliteit, betreffende de beslaglegging op een som gelds van den Koning van Polen, die bij de admiraliteit berust. 1705.

42. Lijst van Engelsche krijgsgevangenen bij het college. 1783.

43. Brieven, geadresseerd aan verschillende ambtenaren bij het college. 1680—1786. 1 omslag.

44. Stukken betreffende verschillende onderwerpen. 1657—1819. 1 portef.

Hierin zijn o.a. copie van eenen kaper-brief v. d. Kon. v. Zweden, 1718, eenige copiën van stukken betreff. de admiraliteits-colleges te Amsterdam en te Hoorn, enz

45. „Catalogus van alle de boeken, die ter secretarie worden gevonden", opgemaakt den 12 Mei 1795. Met verklaring van overname van het archief door de commissarissen tot de zaken van de Marine v. 16 Mei 1795. 1 cahier.

46. „Akkurate afteekening van het beloop, de weijten en diepten (met gewoon hoog waater) van de buyten haaven, de haavens brug enz. der stadt Harlingen in Frieslandt. Gemeeten, den 17e December 1788 door P. Schuyt, scheepstimmerbaas bij 't E. M. Collegie der admiraliteit in Harlingen."

D. Besturen van Provinciën.

1. Friesland.

a. *Staten en opvolgende besturen.*

1. Ingekomen en uitgaande stukken. 1719—1802. 2 portef.

2. Landdag-punten 1690—1691, 1744—1789. 1 portef.

3. Resolutieboek der Staten van Friesland („voor den rekenmeester"). 1618.

4. Aanteekening van het verhandelde in de vergadering van het Departementaal Bestuur. Jan.—Dec. 1803.

5. Extracten uit de resolutieboeken der Staten van Friesland en opvolgende besturen. 1584—1805. 1 portef.

6. Instructies voor: Ontvangers van de floreen, en consumptiën, Grietslieden, Den cipier in 's lands gevangenis, Den Procureur generaal, Den fiscaal generaal, Den landschaps bouwmeester enz. 17e eeuw. 1 omslag.

7. „Commissie en instructieboek van alle amptdragende persoonen in diverse collegiën wegens de provintie van Frieslandt gecommitteerd tzamen gebragt." 1724.

8. Lijst van de ambulatoire ambten van de Zevenwouden. 1704—1734. Met contract van correspondentie.

9. „Almanach of rooster der ambulatoire ampten en commissien in Friesland." 1785—1817.

10. Contracten v. correspondentie: *a.* tusschen de 5 grietslieden van Westergo. 1667, en *b.* tusschen volmachten der grietenijen van Oostergo en Westergo. 1668.

11. Staten van de lands-comptoiren in Friesland. 1762, 1780. 1781, 1782 en 1795—1796. 6 stks.

12. „Naukeurige balance van 's lands middelen en lasten zo als dezelve jaarlijks effective ontvangen en betaald worden" ... 1771.

13. „Lijst der officieren soo politieke als militaire, welke in 1666 opschot aan den lande hebben gedaan beneffens derzelve successeuren, die sedert 20 Febr. 1675 zijn genomineert." 1666—1688.

14 Opgave van de militie, staande ter repartitie van Friesland. 1681.

15. Lijst van officieren, die door den Stadhouder gedurende de campagne van 1708 bevorderd zijn.

16. Raming van huishoudelijke kosten in het Departement Friesland.

17. Concept van een regeerings-reglement voor de provincie Friesland. Znd. j.

18. „Register der placaten, publicatiën en notificatiën, welke gevonden worden in 't placaatboek, leggende ter secretarye v. d. Staten v. Friesland. Geschikt naar 't A, B. C."

19. Placaten en publicatiën. Gedrukt. 1 portef.

20. Reglementen voor de vergadering der Staten, en eenige andere stukken betreffende het bestuur der Provincie. 1 portef.

b. *Gedeputeerde Staten.*

21. Ingekomen en uitgaande stukken. 1693—1795. 1 portef.

22. Extracten uit resolutieboeken. 1668—1785. 1 portef.

23. Tourbeurten. 1684, 1691, 1692. 1 omslag.

24. Register der proceduren, berustende ter secretarie der heeren Gedep. Staten van Friesland. ± 1585—1760.

25. Register (Alphabetisch) der placaten, publicatiën enz., berustende ter secretarie van Gedep. Staten van Friesland. 1672—1759.

26. „Recueil van de besoignes ... rakende de slattingen van de trekvaarten van Leeuwarden naa Sneek en van Leeuwarden naa Harlingen." Leeuward. 1734.

c. *Gecommitteerden van Friesland ter Generaliteit.*

27. Missives, geadresseerd aan de Gecommitteerden t. G. 1674, 1680 en 1725. 3 stks.

d. *Committé révolutionair van Friesland.*

28. Missive van het Committé centraal révolutionair der landprovinciën. 1795. Hierbij 1 publicatie van dat committé. 1795.

29. Publicatiën. 1795. Gedrukt. 3 stks.

e. *Commissie voor de Wapengelden.*

30. Ontvangen missives. 1795. 15 stks.

2. Groningen.

31. Extracten uit het resolutieboek van de Staten v. Stad en Lande v. 1766 en 1779. 2 stks.

3. Drenthe.

32. Extracten uit resolutieboeken van Drost en Gedeputeerden van Drente. 1707, 1719. 3 stks.

4. Holland en Westfriesland.

33. Extracten uit resolutieboeken van de Staten van Holland en Westfriesland. 1672, 1727, 1728, 1729, 1763, 1782. 1 portef.

Hierbij: Ordonnantie 1750, Publicatie 1770, en Proclamatie v. 1796. (Gedrukt).

5. Gelderland.

34. Extracten uit recessen van den landdag van Gelderland. 1751—1753. 1 portef.

E. Stads- en Grietenijbesturen in Friesland.

Baarderadeel.

1. Verklaring van Gosuinus Atsma, secretaris v. Baarderadeel, dat tot het invorderen der boelgoedsresten is gecommitteerd Gerbrand Heertszn. 17 Oct. 1630.
2. Extract uit het stemcohier v. Baarderadeel. 1698.

Barradeel.

3. Verklaring van de ingezetenen van Oosterbierum en Lidlum betreffende het veer op Franeker en Harlingen. 1728.
4. Concept-verbaal eener comparitie, gehouden door den grietman, een bijzitter en den secretaris met de stemgeregtigden van Minnertsga, Oosterbierum, Pietersbierum en Winaldum, ingevolge eene missive van Gedeputeerde Staten van 5 Aug. 1744, in zake de predikants-tractementen.
5. Stukken betreffende slatting van vaarten. 1750—1789. 1 omslag.
6. Stemcohier van Barradeel. 1768.
7. Extracten uit het floreencohier. 1738 1 omslag.
8. Afgeloste obligatie. 1675.
9. Copie-adres van het gewapend genootschap van Winaldum aan de Municipaliteit van Barradeel betreffende den schoolmeester Jan Beek. Znd. j.

10. Concept van eene missive van den Maire en den Gemeenteraad van Almenum aan den Prefekt van Friesland betreffende te hoogen aanslag in de grondbelasting. Met copie van een schrijven van den Prefekt daaromtrent. 1813.

11. „Concept-reglement ter bestiering der vrije burger landmilitie in de grietenij Barradeel". Znd. j.

Bolsward.

12. Reglement van regeering voor de stad Bolsward. (1785).

13. Stukken betreffende eene kwestie over het inzage en afschrift geven van eene magistraats-resolutie, enz 1699. 1 omslag.

Dantumadeel.

14. Stemcohier van Dantumadeel. 1640 en 1698.

Dokkum.

15. Copie eener magistraats-resolutie, waarbij Petrus Veltdriel, secretaris van de stad, bevolen wordt de boelgoedsboeken in het stadshuis te brengen. 1656.

16. Stuk van een proces tegen Rintie Ebeles. 1661.

17. „Liste ende ordonnantie na de welcke de magistraet de stadts imposten van de bieren binnen Dockum sal verpachten". Dockum 1675.

18. Rekest van de melk- en boter-verkoopers te Dokkum aan den magistraat. 1675. Hierbij copie der magistraats-resolutie daartoe betrekkelijk.

19. Copie eener magistraats-resolutie, waarbij eene commissie benoemd wordt om het archief der stad te inventariseeren. Hierbij: Inventaris van het stadsarchief. 1689.

20. Verklaring van J. S. v. Aitzema, burgemeester van Dokkum en „administrator van de zaken ter secretarie" betreffende den „gesupprimeerden" secretaris N. Radbodus. 1691.

Ferwerderadeel.

21. Stukken betreffende eene kwestie met de erven van den vorigen secretaris Johannis Horatius, over het afgeven der boelgoedsboeken. 1696. 1 omslag.

22. Rekening van armeoortjes gelden v. Ferwerderadeel. 31 Jan. 1766.

23. Extract uit het stemcohier van 1778, betreffende Wanswerd.

Franeker.

24. Rekest van inwoners van Franeker aan den Koning en het Hof. Met het daarop geappoicnteerde. 1515. (Chtb. II 319).

25. Dispositie van den magistraat betreffende eene door Wytze van Cammingha aan de regenten van het Weeshuis verkochte jaarlijksche rente, „gehypotheecqueert staande op de Bildlanden en domeinen v. Friesland". 22 April 1605.

    Hierbij: Extract uit het testament v. Jhr. Carolus von Sternsee v. 10 Jan. 1615, waarbij hij jaarlijks 25 gld. a. d. armen, en 208 C. gld. 15 st. aan het Weeshuis legateert.

26. Ordonnantie van den magistraat o.a. om aan Marten Segers, „oproeper der boelgoeden en exploiteur van de gangholten en dammen tot de voetpaden van deese jurisdictie gedestineert in het bedienen zijner commissie assistentie te verleenen". 16 Nov. 1608.

27. Concept-commissie voor Mr. Jacob v. Ghemmenich als secretaris der stad Franeker. 24 Juni 1637.

28. Lijfrentebrief, gegeven door den Magistraat van Franeker voor Grietie Ariens te Harlingen. 17 December 1639.

    Het stadszegel is afgevallen.
    In margine: Aanteekening van betaalde lijfrente van 1642 - 1657.
    In dorso: Ordonnantie van het gerecht van Franeker op den secretaris, J. v. Ghemmenich, tot uitbetaling van de laatste rente aan de erfgenamen van G. Ariens. 5 Maart 1658, en kwitantie daarvoor 5. Juni 1658.

29. Quitantieboeken van afrekeningen van boelgoederen. 1. 1637—1650, 2. 1650—1668. 2 bndn.

30. Rekening van de stadsinkomsten en genegotieerde penningen. 1654—1655 en 1655—1656.

31. Afgesloten rekening van den secretaris Jacob v. Ghemmenich, als rentmeester der stad, over Mei 1657—1658

32. Aanteekenboek van den secretaris der stad betreffende sententie-gelden. 1662—1678.

33. Stukken van een proces tegen Jan Melis Ilpendam, betreffende zijn tractement als schooldienaar enz. 1689—1699. 1 omslag.

34. Stukken betreffende eene kwestie over het bezegelen en inventariseeren eener nalatenschap. 1694.

35. Stukken betreffende de crediteuren van den Franeker boedel. 1674—1685.

36. Conditiën van verpachting door den Magistraat van de tol bij de brug aan de nieuwe dijkstraat binnen Franeker. (17e eeuw).

37. Stuk over eene kwestie betreffende de turfdragers. 1700.

38. Aanteekening betreffende volkstellingen te Franeker in 1714 en 1748.

39. Missive van het Defensie-wezen der stad Franeker. 3 Sept. 1787.

40. Insinuatie van Drost en gerecht in zake de Slagte dijk. 1804.

Franekeradeel.

41. Extract uit het register van aanbreng van Franekeradeel v. 1511.

42. Lijst van resten van goedschatting van Franekeradeel. 1673.

43. Opgave van hetgeen de grietenij, en eenige dorpen daarin gelegen, aan familiegeld te betalen hebben. 1675.

44. Cohieren van familiegeld van Franekeradeel. 1676 en 1677.

45. Extracten uit het stemcohier van Franekeradeel. 1758, 1778. 1 omslag.

46. Extracten uit het floreencohier. 1758, 1778. 1 omslag.

47. Kwitanties wegens door den ontvanger der floreen in Franekeradeel bij den ontvanger-generaal gedane stortingen. 1661—1664. 1 omslag.

48. Extracten uit het reëelcohier. 1778—1786. 1 omslag.

49. Staat van dijkschatting onder Peins. 1807.

50. Beroepsbrieven voor schoolmeesters te Zweins. 1700 en 1800. 2 stks.

51. Beroepsbrief voor een schoolmeester organist en koster van Ried en Boer. 1815.

52. Stukken betreffende vaartslatting en reparatie van Pajezijl. 1765, 1772, 1792—1794. 1 omslag.

53. Stukken betreffende stemmingen van grietmannen van Franekeradeel. 1747, 1785. 1 omslag

54. Cohier van wapengelden v. Zweins. 1796.

55. Missive van de gecombineerde commissie van correspondentie en gedeputeerden uit het Prov. Bestuur van Friesland aan het gerecht van Franekeradeel, om opgave van twee volmachten over het district. 1796.

56. Stukken betreffende het veer naar Harlingen en Leeuwarden. Znd. j. 1 omslag.

57. Insinuatie van Drost en Gemeentebestuur van Franekeradeel, om een dam, die aan de Slagtedijk gelegd is, weg te nemen. 1807. Copie.

58. Missive van de ambachts-grondvergadering van Alphen en Rietveld aan de grondvergadering van Zweins, met plan voor een weekblad voor grond- en andere volksvergaderingen. 1797.

59. Lijst van fournissement tot betaling der anticipatie in de verponding voor alle goederen o/d. Peins, Zweins, Solwert o/d. Franeker, 10 pond te Ried en 3 te Schalsum. 1807.

60. Register van alle bij den grietman van Franekeradeel ingekomen stukken. 1837—1842.

Gaasterland.

61. Stemcohier van Gaasterland. 1655.

Harlingen.

62. Extract uit het floreencohier van landen o/d. Harlinger Uitbuiren. 1671.

63. Stukken betreffende eene kwestie over de grenzen der jurisdictie van de stad. 1673. 1 omslag.

64. Stukken betreffende eene kwestie over heffing van „emmergelden". 1701. 1 omslag.

65. Protest van de burgemeesters en een gemeensman tegen de benoeming van den secretaris, tot rentmeester van de stad. 1747.

66. Extracten uit de raads- en de vroedschapsboeken. 1710—1784. 1 omslag.

67. Ontvangen en concepten van uitg. missives. 1775—1795. 1 omslag.

68. Resolutiën en verdere stukken, concerneerende de groote sluis te Harlingen. Harling. 1787. fol.

Haskerland.

69. Floreen-cohier van Haskerland. 1818. Met „Aanhangsel op de overboekingen" o. h. cohier v. 1828.

70. Bijvoegsel en overschrijvingen op het floreencohier v. Haskerland. 1839—± 1843.

Hemelumer-Oldephaert en Noordwolde.

71. Protest tegen eene gehouden stemming van volmachten ten landsdage. 1687.

Hindeloopen.

72. Extracten uit het stads-pachtboek enz. 1690. 1 omslag.

73. Brieven, ontvangen door den Magistraat en door Drost en Gerecht. 1692 en 1803. 2 stks.

74. Stukken van een proces van den Magistraat van Hindeloopen tegen die van Workum betreffende limietscheiding. 1690—1694. 1 omslag.

75. Stukken betreffende eene kwestie over huur van land in de meenschar. 1698. 1 omslag.

IJlst.

76. Volmacht voor den landdag. 1700.

Kollumerland en Nieuw Kruisland.

77. Akte van overeenkomst betreffende de overdracht van het grietmansambt van Kollumerland en N. K. tusschen W. A. v. Unia en J. v. Heemstra. 1743.

Leeuwarden.

78. Extract uit de instructie voor den secretaris der stad. (17e eeuw).

79. Extract uit de rolle van het vleeschhouwers-gild. 1641.

80. Deductie van den magistraat aan het Hof v. Friesland betreffende de stadsrechten en vrijheden. 1699. Met bijlagen.

81. Rekest van de bierdragers aan den Magistraat v. 10 Sept. 1785. Met daarop genomen resolutie.

Hierbij: Instructie voor de bierdragers v. 24 December 1728. (Gedrukt).

82. Concept eener propositie aan den Magistraat en Vroetschap in zake het nieuwe regeerings-reglement. 1786.

Leeuwarderadeel.

83. Cohier van eigenaars en gebruikers van vaste goederen te Huizum. 1640.

Menaldumadeel.

84. Procuraties tot stemming van volmachten ten landsdage, van een ontvanger der grietenij en van volmachten van de 5 deelen zeedijken. 1786. 1 omslag.

85. Missive aan Drost en Gemeentebestuur v. Menaldumadeel. 16 Aug. 1803.

Oostdongeradeel.

86. Ordonnantie en instructie voor het dijksbestuur, ter approbatie a. d. Stadhouder en Gedep. gegeven. ± 1580.

Sloten.

87. Floreencohier. 1672—1673.

88. Reglement der stad Sloten. 18 April 1677.

89 Extract uit het stads-resolutieboek, betreffende het maken en onderhouden van een nieuwe rijweg en brug tusschen de kleine en groote Gaast. 1676.

90. Brieven aan den Magistraat van Sloten. 1683—1704.

Sneek.

91. Stukken betreffende toelating binnen de stad en alimentatie van een armlastige. 1690. 1 omslag.

92. Stukken betreffende eene kwestie van den magistraat met de classis Sneek bij de beroeping van een predikant. 1697—1698. 1 omslag.

Stavoren.

93. Stukken betreffende eene kwestie over belasting. 1699. 1 omslag.

Westdongeradeel.

94. Stukken betreffende de stemming van een grietman. 1769, 1788. 1 omslag.

Weststellingwerf.

95. Akte voor den secretaris van Weststellingwerf verleden, waarbij Lauwerens v. Wijlant verklaart aan Gerrit Dijckmans overgegeven te hebben zijn rechten enz., die hij ingevolge een contract met het dorp Noordwolde had omtrent het graven van een schipsloot enz. 1642.

Workum.

96. Lijsten van inkomsten, lasten en uitgaven der stad. 1702—1704. 1 omslag.

97. Ontwerp-missives aan de Princes, en andere stukken betreffende verkiezingen van vroedschappen en burgemeesters, enz. 1710—1713. 1 omslag.

98. Stukken betreffende eene kwestie over de verkiezing van een vroedsman. 1710. 1 omslag.

99. Extract uit het stads-resolutieboek betreffende de stemming van een dubbeltal voor 2 burgemeesters. 1716.

Hierbij concept eener missive aan de Princes rakende de benoeming.

100. Protest van eenige vroedschappen in zake de benoeming van volmachten ten landsdage. 1716.

101. Reglement van orde voor de scholen te Workum. 1807.

F. Dijksbesturen in Friesland.

Vijf deels dijken.

1. Extracten uit de 1e—3e dijksrecesboeken. 1 omslag.
2. Stukken rakende aanbestedingen en eenige andere stukken. 1717—1839 1 portef.
3. Rapport van den toestand der vijfdeelsdijken van C. G. graaf v. Wassenaar. 1776.
4. Beschrijving van en aanmerkingen op de kaart der vijfdeelsdijken. 1780.
5. „Staat... van losse goederen en wat door de contributie buitendijks moet worden onderhouden... van steen 60 tot 32." 1811.

Hemelumer Oldephaert en Noordwolde.

6. Rekening van de contributie. 1776—1781.

Zeven grietenijen en stad Sloten.

7. Rekeningboek van 1628—1634.

G. Kerkelijke- en Armbesturen in Friesland.

Achlum.

1. Stukken betreffende den opbouw van den toren. 1788. 1 omslag.
2. Aanteekening betreffende den bouw van een schuur op de pastorie-plaats. † 1830.

Baard.

3. Beroepsbrief voor een schoolmeester te Baard. 1659.

   Met een relaas betreffende verhooging van zijn tractement. 1663. Copie. Onderaan: Eene verklaring van het Hof, dat, blijkens collationeering met het origineel, in deze copie eenige woorden zijn doorgestreken en door andere vervangen.

Brantgum.

4. Stukken betreffende eene kwestie over alimentatie van een armlastige door de diakenen en armvoogden. 1694. 1 omslag.

Dokkum.

5. Stukken van een proces van de diaconie tegen Uilckjen Stania, echtgen. van den majoor Hixenius, betreffende eene nalatenschap. 1692. 1 bundel.

Dronrijp.

6. Vonnis van de rechtbank te Leeuwarden in een proces van de diakenen tegen de diakenen te Peins, betreffende eene schuldvordering. 1829.

Franeker.

7. Stukken betreffende eene kwestie over eene schuldvordering van de armvoogden. 1683. 1 omslag.

8. Afgesloten rekening der armvoogdij, over 1662—1663.

Genum, Reitsum en Lichtaard.

9. Stukken van een proces tegen den afgezetten predikant Focko Birdama. 1643. 1 omslag.

Hallum.

10. Stukken betreffende verkoop van land van de armvoogdij. 1803. 1 omslag.

Herbajum.

11. Opgave van kosten van een proces, tegen de kerkvoogdij gevoerd. (1702).

12. Stukken betreffende het afbreken en weder opbouwen van den toren. 1823. 1 omslag.

Hindeloopen.

13. Stukken van een proces van de diaconie tegen Wopke Iges c. s. betreffende eene nalatenschap. 1688. 1 omslag.

Kollum

14. Stukken betreffende eene kwestie van de diaconie met de kerkvoogden over eene schuldvordering. 1699. 1 omslag.

Leeuwarden.

15. Stukken betreffende eene kwestie over eene schuldvordering van de diaconie. 1 omslag.

16. Afrekening over het beheer van den boedel van Heero Nauta, van wien de diaconie en het stadsweeshuis erfgenamen zijn. 1727.

Makkum.

17. Overeenkomst van de armvoogden met Pybe Jacobs aangaande het onderhoud zijner kinderen. 1668.

Minnertsga.

18. Akte van uitwijzing ter voldoening van een aan de armen besproken jaarlijksche uitkeering. 1688.

Nes op Ameland.

19. Stukken betreffende eene kwestie over een nalatenschap aan de diaconie. 1706. 1 omslag.

Oosterbierum.

20. Staat van ontvangst en uitgave van de kerk, en van ontvangst van de pastorie. 1744.

21. Volmacht, door de ingezetenen van Oosterbierum gegeven aan de kerkvoogden aldaar, om de pastoriegoederen bij de kerkvoogdijgoederen op te nemen, mits de kerkvoogden jaarlijks 450 car. g. tractement aan den predikant geven. 1744.

Hierbij: Contra-protest van C. L. v. Beyma tegen het protest van Wielinga, waarbij deze zich verzet tegen het genoemde besluit betreffende de pastorie-goederen. 20 Aug. 1744.

22. Volmachten tot het stemmen van een predikant. 1778. 2 stkn.

23. Stukken betreffende het onderhoud van armen. 1790—1793. 3 stkn.

24. Akte van autorisatie voor de kerkvoogden om de kerk- en pastorie-tillen te mogen verwijden. 1705.

Oosterend.

25. Stuk betreffende eene kwestie over verhuring van land door de kerkvoogdij. 1696.

Oppenhuizen.

26. Protest wegens de ingezetenen van Oppenhuizen in zake executoriale verkoop van een pastorieplaats. 1682. Met relaas van insinuatie.

27. Stuk van een proces van de armvoogdij tegen Sipckes. 1700.

Oudkerk.

28. Obligatie der kerkvoogdij. 1675.

Oudwoude.

29. Stukken betreffende eene kwestie over verkoop van boomen onder Feenklooster door de kerkvoogden. 1698. 1 omslag.

Peins en Zweins.

30. Lijst van inkomsten der pastorie. (17e eeuw).

31. Beroepsbrieven v. predikanten en daartoe betrekkelijke stukken. 1612—1793. 1 omslag.

32. Notulen van eene gecombineerde vergadering van kerkvoogden en kerkeraden van Zweins en Peins betreffende de verhooging van het predikantstractement. 28 April 1828.

Diaconie van Peins.

33. Extract uit het uitgaafboek. 28 Nov. 1698.

34. Ontvangen missive van de wees- en armvoogden v. Dokkum. 1804. Met concept-antwoord.

Kerkvoogdij van Peins.

35. Arrest van de kerkvoogdij op penningen onder derde. 1677.

36. Afgeloste obligatie. 25 Mei 1797.

37. Stukken betreffende de herstelling van de kerk te Peins. 1832. 1 omslag.

Kerkvoogdij van Zweins.

38. Extracten uit kerkerekeningen v. 1536 en 1555. 1 stk.

39. Afgesloten rekeningen. 8 Juni 1631 en 5 Nov. 1637. 2 stkn.

40. Stukken van een proces met Prof. J. v. d. Waeyen over het recht van opvaart, kerk- en lijkpad. 1684. 1 omslag.

41. Stukken betreffende eene kwestie over eene schuldvordering. 1678. 1 omslag.

42. Stukken betreffende een geschil over de kerkvoogdij-rekening. 1684—1689. 1 omslag.

43. Huurcontracten. 1722—1794. 1 omslag.

44. Afgeloste obligatie. 1764.

45. Taxatie van een huizinge c. a. van eene kerke-plaats te Zweins 9 Mei 1733.

46. „Dispositie" van een nieuw orgel in de kerk te Zweins. Znd. j.

47. Staat van bezittingen en inkomsten, schulden en uitgaven. (1e helft d. 19e eeuw).

Pietersbierum.

48. Sententie van de classis Franeker tegen A. Greidanus, predikant te Pietersbierum. 1725.

49. Stukken van een proces van de kerkvoogdij over eene schuldvordering. 1671 e. v. 1 omslag.

Sexbierum.

50. Huurcontract van de kerkvoogdij. 1716.

Sibrandahuis.

51. Copie-boelregister „ten profijte van de kerkvoogden tot Sybrandahuis." 1675.

Schraard.

52. Sententie van het hof in zake onderhoud van armen. 1788.

Tzum.

53. Lijst van personen, en van hetgeen zij bijdragen aan geld of eetwaren voor de armen. 1816.

Tzummarum.

54. Overeenkomst tusschen de stemgerechtigden van Tzummarum en den predikant aldaar betreffende de betaling van huizen c.a. op pastorie-plaatsen staande. 1734—1735.

Winaldum.

55. Staten van inkomsten van kerk- en pastorie-goederen v. Winaldum. 1743. 1 omslag.

56. Beroepsbrief voor Ds. Lolke Westra. 1761.

57. Stukken betreffende eene kwestie over het recht van reed en drift van de kerkvoogdij over de tille en hoochhout over de Wynamer vaart. 1649. 1 omslag.

58. Extract uit het 2e kerkeboek betreffende afgifte van het saldo eener rekening, eigendomsbewijzen enz. 1690.

59. Huurcontracten. 1693—1767. 5 stks.

60. Staat van huren. 1712.

61. Lijst van landschapsobligatiën, aan de kerk behoorende. ± 1790.

62. Rekest van den schoolmeester te Winaldum betreffende het kaatsen dicht bij het schoolhuis. 2 Juni 1791.

63. Taxatie van een huis c.a. voor kerk- en armvoogden van Winaldum, met kwijtingen voor afbetaling van de getaxeerde som. 1683—1685.

64. Verklaring betreffende het onderhoud van twee armlastigen door de armvoogdij. 1774.

65. Opgaven van bezittingen v. h. geestel. kantoor, stedelijke effecten, Klaarkampster weeshuis, armvoogdij en diaconie te Franeker, de kerkvoogdij, diaconie en armvoogdij te Dronrijp en de kerkvoogdij en diaconie v. Schingen en Slappeterp. ± 1795. 1 stk.

ZEVENDE AFDEELING.

Stukken, afkomstig van kloosters in Friesland.

1. 6 December 1518.

Koopbrief, waarbij [Wopke Gele] en Yke Sypke Wybama dr., wonende [op 't Swage] verkoopen aan Arent van Zutphen, proost van Feenklooster, en het convent aldaar: 5½ roede veen. „sudwaerts gaende in dye Zwette myt dye achter dolte Noertwaerts streckende, myt al dat men daer wt to brande brenghen mach, op't West dat convent voers. selver. die naeste myt vyef jerde van Hoppe ende Hetye Hellama wtkomen ende opt Oest Syucke Herema die naeste".

Gescreven int jer XV° ende achtyn op Sante Nicasiusdach. Oorspr. op papier. Het opgedrukte zegel van «her Douwe», pastoor «opt Swaghe», is grootendeels afgevallen.

2. 17 Februari 1519.

Contract tusschen Docke Hanzn. te Berlikum, met den prior, supprior, procurator en de andere conventualen van het klooster Anjum, waarbij bepaald wordt o. a., dat Docke tot zijn dood zal blijven wonen op de state c. a., die door zijn vrouw Syuwe Hebbe dr. bij testament aan genoemde

conventualen vermaakt is, en jaarlijks „11 golden gulden ende een oerd" aan de conventualen zal geven.

Int jaer ons heeren duysent fyff hondert ende neeghentyen op den XVIIten dach in Februario.

Oorspr. Op papier. Het opgedrukt zegel van heer Symon, pastoor te Ried, is afgevallen. Met onderteekening van dien pastoor en van Willem van Vranicker, commissarius in Westergoo als getuige.

ACHTSTE AFDEELING.

Varia.

---

1. Fac-similé van het tractaat van de Unie van Brussel v. 9 Januari 1577. Met de onderteekeningen. Op 4 bladen.

2. Opmetingen v.: 1. Camminga-state te Ferwerd 1645; 2. het hornleger c. a. van Docter Marsum, „buiten dijks gelegen"; 3. een sate lands, geheeten Smeetsma, in Augustinusga, 17e eeuw; 4. groot en klein Smeetsma te Augustinusga 1656; 5. een sate, Grotebergh genaamd, onder Damwoude 1661; 6. eenige perceelen land onder Dockum 1677; 7. sate en landen te Herbaijum. 1733. 1 omslag.

3. Situatie-teekening van eene sate land te Cubaard, ten verzoeke van Marten Hania van Elcama opgemeten door Gellius Dominici, bij den Hove van Friesland geadmitteerde landmeter. 1650.

4. Billetten van verkoop van huizen en landen te Dronrijp en Zweins. 19e eeuw. 3 stks.

5. Eenige kasboekjes en aanteekenboekjes van ontvangen huren. Einde 18e en begin 19e eeuw. 1 pakje.

6. Opgave van eigenaren, grootte, ligging enz. van veenderijen onder Oudega en Nijega.

7. Lijst van eigenaren der Folgera-veenen. 1800.

8. Stukken betreffende bepolderingen der Wargastermeer (1632), en onder Dronrijp (1808) en Peins (1845). 1 omslag.

9. Verklaring betreffende de uitgestrektheid enz. van een zwanejacht onder Cubaard. 1777.

10. Stukken betreffende excercitie-genootschappen. 1785—1795. 1 omslag.

11. Conventie tusschen houtkoopers in Friesland en den secretaris van Harlingen betreffende houtveilingen. 1785.

12. Naamlijsten der leden van de synode van Friesland. 1757, 1804. 2 stks.

13. Stukken betreffende het onderwijs in Friesland: 1. Lijst der opkomsten voor de schoolmeesters in het schooldistrict van Nieuwold, voor zooverre het ligt in het departement Friesland; 2. Extract uit den staat der Nederlandsche scholen in het voormalig departement van den Ouden IJssel, voor zooverre deselve in Friesland gelegen zijn. 1803; 4. Brief van de plaatselijke commissie van directie over 't schoolwezen te Oudebildtzijl aan de commissie over de hooge school enz. 1804; 5. „Begrooting tot verzorging der openbare scholen in Friesland". Znd. j. 1 omslag.

14. Programma's van oraties. 18e en 19e eeuw. 1 omslag.

15. Recensie-lijst van den rector N. Ypey, te Franeker. 1769.

16. Oratio pro jure publico. Znd. j.

17. „Excerpten over strafrecht". 1 omslag.

18. Dictaten: Pandekten 1828—1829 (v. J. H. Philipse), Jus naturae, Oeconomia politica, Statistica patriae, Jus gentium et universale, Jus publicum, Jus criminale, Historia Juris, Encyclopaedia juris (v. G. de Wal).

19. Verhaal van een reis van Leeuwarden naar Bolsward. Amsterdam, enz. 1773.

20. Kaartje van het eiland Schiermonnikoog en omgeving.

21. Kaart van een gedeelte van N.-W. Friesland.

22. „Historie van den gerechtshove van Friesland". Vertaald uit Guiciardini De Belgica foederata.

23. Afstands-wijzer voor de provincie Friesland. Begin 19e eeuw.

24. Eenige nrs. van couranten: Leeuwarder 1783, 1796, 1797, 1800—1803, 1805, 1808, 1830, 1832, 1842, 1844, Bataafsche Leeuwarder 1803, Friesche 1797, Oprechte Haarlemse 1788, 1801, 1820, 1829, Amsterdamse 1712, 1795, Utrechtsche 1787, 1788, Hollandse historische 1786, 1787, Duinkerksche historische 1791, Leydse 1795, 1796, Binnenlandsche Bataafsche 1799, Rotterdamsche 1801. 1 omslag.

25. Discours prononcé par mons. Yorke, premier plénipotentiaire du roi, à l'occasion de l'investiture de S A. S. mg. le prince d'Orange de l'ordre de la jarretière. 1752.

26. Gedenkschriften, om te dienen voor de geschiedenis van de omwenteling in de Vereenigde Nederlanden in 1787, door J. Mandrillon. Vertaling van het eerste gedeelte.

27. Mémoire d'instructions, envoyés par ordre de sa maj. Britannique à ses ministres dans les cours étrangères. 1791.

28. Faramond. 3e—12e dl.

Vgl.: Faramond, of historie van Frankrijk. Uit het Fransch vertaald d. Catharina v. Mellinga. 1e en 2e dl. Bolsward 1669.

29. „Narré historique de ce qui s'est passé à l'audience, que S. M. l'Empereur et Roi a daigné donner à Breda dans la salle du burreau de la cour de justice" le 6 May 1810.

30. Copie van: „Grondbeginselen der scheykunde door A. L. Lavoisier", uit het Fransch vertaald. Utrecht 1800.

31. „Staat van de koningl. Pruisische armée, zoodanig dezelve effective thans is, na de augmentatie van 40 man per compagnie."

32. Gelegenheids- en andere gedichten. 18e en begin 19e eeuw. Gedeeltelijk gedrukt. 1 portef.

33. Programma's enz. betreffende nationale gedenkdagen en geboorten, huwelijken en overlijden in het vorstelijk huis. 1860—1877. 1 omslag.

34. Proverbia, sententiae et variae phrases, observatu dignae, juxta ordinem A. B. C. dispositae. In 1 bnd. kl. 8o.

35. Afbeelding van schellingen, die door de Staten van Holland en Westfriesland bij plakaat van 25 Dec. 1692 verminderd zijn tot de waarde van 5 st. 8 penn. 1 blad.

36. Afbeelding van verschillende Nederlandsche munten. Uitgeg. door de Maatschappij tot Nut van h. Algem. 1 blad.

37. „Eenige bijdragen tot de quadratuur des cirkels".

38. Bewijs van aandeel in eene leening van 400.000 gulden, onder hypothecair verband van de groote en kleine Moeren, gelegen in Vlaanderen tusschen de castellenyen van Bergen, St. Winox en die van Turnes. 1711. Met couponblat voor Dec. 1776—Dec. 1785. — Hierbij: Couponblad, behoorende bij een aandeel in eene leening van 500.000 gulden ten behoeve van planters in Suriname, voor Jan. 1774—Jan. 1790.

39. Spotprent: „Den door list en geweld aangevallen leeuw". 1780.

40. Fransche assignaten. 1 Pakje.

41. Een „tafel" voor geheim schrift. Met eene gebruiksaanwijzing.

NEGENDE AFDEELING.

Drukwerken.

A. Pamphletten, enz.

1. Copie van de missive van ... de Ruyter (aan H. H. M.). Baey v. Siracuse. 26 April 1676. 's Gravenh. 1676.

2. Missive van syne Hoogheydt, geschreven in 't leger bij Valenchijn. 11 Mei 1676.

3. E. W. Higt, Lierzang, den jongen erfprinse van Oranje en Nassau... op zijnen geboortedag den 8 der Lentemaand 1748 toegezongen. Harling. 1748.

4 Klagte der Groninger maagd over het omgevallene den 29 Augustus 1748. Met aanteekeningen. Amst.

5. Stukken en bescheiden rakende de procedures tegens ... Mr. Johan Geertsema, oudt burgemeester der stad Groningen... Gron. 1753. fol.

6. R Blok, Grafzerk voor ... J. N. Kreighton ... predikant in ... Haerlem. 1756.

7. S. H. v. Idsinga, Antwoord aan ... D G. A. .. Leeuward. 1759.

8. Aanspraak, gedaan op het tooneel, na de vertooning van de dood van Willem den Eersten ... op den 8sten Maart 1763 ... Harling. 1763.

9. Eloge historique de Maximilien de Béthune, duc de Sully, ... la Haye 1763.

10. L'espion des sauvages en Angleterre. Londres 1764.

11. L. W. Kramp, Verschuldigt antwoord aan den agter het scherm zittenden schrijver van de boekzaal der heeren en dames ... Amsterd. (1764). fol.

12. Celsissimo ... Gulielmo V...VIII Mart. a°. 1766. Znd. pl.

13. Epistola ad virum doctissimum T. P. de momentis et pondere orationis inauguralis Did. van der Kem ... Amst. 1766.

14. V. Slothouber, Ad Gulielmum Quintum ... cum ... ad reipublicae gubernacula accederet. 1766. Leovard.

15. Amsterdam in vreugde, wegens de blyde intreede van ... Willem den Vyfden ... en ... Frederica Sophia Wilhelmina ... op den 30sten van Bloeimaand 1768. Amsterd.

16. De vaderlandsche vryheid. Lierzang, door Christianus Batavus. Leyden 1769.

17. J. Campstede, Kort en eenvoudig verhaal van het voorgevallene ... in de vergadering van den eerw. kerkeraad van Groningen op den 7 Maart 1770 ... Groning. 1770.

18. Memorie. Amsterdam 1772.

19. J. de Rhoer, Elegia ... Lykgedigt op het ... afsterven van ... H. de Blau ... In 't Nederduitsch overgebracht ... door ... Mr. G. Alting. Lat. en Ned. tekst. (Gron. 1772.)

20. De vaderlandsche opmerkzaame nieuws-tyding leezer. No. 3 en 20. 22 Maart en 19 Juli. 2 stkn. 1779.

21. Yorke, Observations d'un citoyen d'Amsterdam sur le mémoire presenté aux Etats-Généraux par m. le chevalier Y. le 22 Juillet dernier. (1779.)

22. De oude Vries. Amst. 1779.

23. Op het graf van... H. U. Hamerster... raad ordinaris. Dock. 1779.

24. E. H. J., Aenspraek aen Willem V... zynde een vervolg op 't vers, agter den tweeden brief over de drostendiensten in Overijssel. Amsterdam 1779.

25. Kinsbergen's traanen, gestort op 's lands schip van oorlog, „De Argo", den eersten van Loumaand 1780.

26. J. A. Repelaer, Aan mijn vaderland, ter gelegenheid van de vredebreuk met Engeland, in 't einde van 't jaar 1780. Znd. pl. en j.

27. Aan... de heeren Staaten van Holland en West-Friesland, betreffende het infame liebel, voerende tot tytel.: Aan de... regeering der stad Amsterdam... († 1780.)

28. C. L. à Beyma, Tractatus de grietmannis. Franeq. 1780.

29. Vrye gedachten van eenen Nederlandschen patriot, over de onlangs uitgekomene en veel geruchtmakende kunstplaat, tot tytel voerende: De door list en geweld aangevallene leeuw.... (Arnh.) 1780.

30. C. van Wie..., Portrait de l'Angleterre au dix-huitieme siecle pendant des démelés avec les colonies revoltées de l'Amérique septentrionale. Utrecht (1780).

31. Aan het volk van Nederland. (Ostende 1781.)

32. G. T. de Cock, De Nederlandsche maagd, juichende bij het praalgraf van Michael de Ruiter... 1781.

33. G. T. de Cock, Op de bloedige zege, door de Nederlandsche op de Engelsche vloot bevochten. Leeuw. 1781.

34. Consideratiën op de zaak van den hertog Louis van Brunswijk, door 't genoodschap Amore patriae. 1781.

35. Le postillon de Versailles. 1781. nº. 7, 8.

36. (C. Pet-erse), Vraag en antwoord bij gelegendheid, dat de heer en Mr. Le Jeune, schoonzoon van Mr. Elie Luzac... tot raad in de Domeinen... wierd verheven. Rotterd. 1782.

37. Lijkzang op het overlijden van 's lands glori, door Patriophilus. Amsterd.

38. (H. L. E.), Opwekking aen de burgery van Nederland. ('s Hage 1782.)

39. De Friesche volk-stem ... met ophelderende aanteekeningen verrykt, betreffende het onderscheiden gedrag der vrye Friesen, door Sexti Sjaardema Cultor ... Franeker (1782).

40. Kenschetz der Friesche premiers of de laagheid der heerschzucht, door Joekoenus. Leeuward. (1782).

41. J. Batavus, Het gedrag der drie heeren Amsterdamsche gedeputeerdens onderzogt. In een briev van J. Batavus, uit Utrecht, aan zijnen vriend te Amsterdam ... Utr. 1782.

42. Zamenspraak gehouden tusschen een regent en burger over het gevangen neemen van den vaandrig den Witte... Dordrecht 1782.

43. Kenschetsende lof-zang voor de onverbeterlijke voorstanders der Engelschen ... toegezongen aen ... C. D. N. Singendonk, heer van Dieden ... ten huize van ... Mr. Jan van Leeuwen, burgemeester te Nijmegen bevorderd. 2e dr. Bommel 1782.

44. G. v. Putten, Gulde legende van den heere Hugo Repelaer ... Bevattende een korte schets van deszelvs regeering in qualiteit als lieutenant stadhouder der stad Dordrecht... Dordr. 1782.

45. J. de Regt, Het schandelijk gedrag door Mr. Pieter Markus, als hoofd-officier der stad Leyden en promotor van 's lands universiteit aldaar, cum suis gehouden tegens ... F. A. v. d. Kemp ... en L. Herding ... 's Hage. 1782.

46. J. G. Boshuizen, Zamenspraaken tusschen de Haagsche Louw en Krelis ... In Holland 1782 en 1783.

47. Neerlands heldendaaden ter zee. No. 81.

48. Reinier Vryaert, Troostzang voor . . . W. Th. baron v. der Does, vryheer van beiden de Noordwyken enz. enz. In Holland 1783.

49. Leerreeden aen myne land-genooten, geschikt om uitgesprooken te worden in de hof-kapel van Z. D. H. de heere P. V. O. Uit het Fransch vertaald. 's Grav.

50. Aanteekeningen over het recht der patenten aan de militie, betrekkelijk de provincie Friesland ... door een frye Fries. Amst. 1783.

51. Historisch verhaal van het voorgevallene in 's Hage voor op en na den sesden December 1782. In Holland 1783.

52. (Harmodius Friso Posthumus), Justificatie van Willem de V^e... Op eene vaderlandsche drukkerye. 1783.

53. De vraag, wat is een premier... beantwoord door Batavus. Amsterd. (1783).

54. Courier van Europa. Dl. 1, n°. 1—104, Dl. 2, n°. 1—38; Bijlage Blz. I—LII. 5 Sept. 1783—11 Jan. 1785.

55. Afscheid der vrijheid aan de... voorstanders van den... wapenhandel op den 31sten van Oogstmaand 1784 toegewijd. Utrecht (1784).

56. N. Ypei, De munimentorum utilitate... Franeq. 1784.

57. Protest van C. L. v. Beyma... tegen de conclusie by dit quartier genomen op het 59^e poinct van den extraordinaris landsdag v. d. 2 October 1785. Leeuw. 1785.

58. De Friessche patriot. No. 13 en 17. 9 Dec. 1785 en (1786). Leeuwarden. 2 stks.

59. Holländische Zeitung. 1785—1787. Amsterdam.

60. Copie van een brief door de heeren staten van Overijssel geschreven aan de heren staten van Friesland... 1786.

61. De Post van de Neder-Rhyn 5^e, 6^e, 10^e dl. Utr. 1786
Ontbr.: 6^e dl., n°. 291, en 10^e dl., n°. 474.

62. F. Bernard, Berigt van inteekening, op eene konstsprent... verbeeldende het oproer, welk op den 17 Maart van dit jaar 1786 in 's Hage is uitgebarsten... (1786).

63. De klagende Nederlander, en gedenkzuil voor de ridderschap. Znd. pl. en j.

64. (H. v. d. Burch), Het gevoelen van de leden van het gezelschap: de vijf V.V.V.V.V. Vriendenzang. $17\frac{1}{22}87$.

65. D. W..., Historisch verhaal wegens het gebeurde met de steden Hattem en Elburg, in den jaare 1786... 2 stks. Campen 1787.

66. Batavus, Aan den getrouwen en standvastigen vader des vaderlands... Henrik Hooft, Danielsz.... ontzet den 1 v. Winterm. 1787.

67. Vaderlandlievende belijdenis der zuivere gevoelens van de exercitie genoodschappen in de Ommelanden... Gron. (1787).

68. J. Mecima, De dood in de pot, of aanspraak aan drie Gereformeerde predikanten... te Harlingen. (Harling. 1787).

69. Précis historique de la révolution, qui vient de s'opérer en Hollande. Paris 1788.

70. Aan myne landgenooten. Znd pl. en j.

71. De ronde taal van het Hollandsche hart, aan het oor van het Fransche ministerie, of twee brieven... St. Omer 1789.

72. C. L. v. Beyma, Remarques sur la requète du sieur Valckenaer... 1789.

73. C. L. v. Beyma, Apologie. (Uit 't Fransch vertaald). St. Omer. 1789.

Hierbij eene uitgave van 1790.

74. Lauwer-tak voor den... heer Jan Hoekstra, commies van 's lands-middelen te Dockum... [Uit 't Fransch vertaald]. St. Omer 1789.

75. Projet de fête pour la dédicace d'un temple à la raison. St. Omer.

76. C. L. v. Beyma, Andwoord aan den heer Joh. Valckenaer, op deszelvs eersten brief. St. Omer 1790.

77. Apologie of verantwoording van... C. L. v. Beyma... bij welke apologie zich hebben gevoegd... J. Roorda, H. Z. Attema, P. Breugeman... verzonden van Brussel aan den Ed. hove provintiaal v. Vriesland den 30 Dec. 1787. S. Omer 1790.

78. Brief van een heer te Ryssel aan twee zyner vrienden te Duynkerken... 1790.

79. Valckenaer, Antwoord aan den heere C. L. v. Beyma, op deszelfs in November 1789 uitgegeven stukje, getyteld: Remarques, etc. In Holland 1790.

80. Verhaal van het voorgevallene ten opzichte der uitgeweeken Nederlanders, die zich... te St. Omer, Bethune en Gravelines in Frankrijk bevonden hebben. 1790.

81. P. D., De haat; geschetst in een dichtkundig tafereel, vertoonende... het droevig treurtoneel te Franeker, voorgevallen den 29 van Oogstmaand 1791... Franeker.

82. Fête patriotique pour le 1er jour de repos du 2e mois de l'an second de la République... 1791.

83. De Beyma e. a., Discours prononcé le 15 Mai 1791 par quelques patriotes Hollandois à la société des amis de la constitution séante à Paris. 1791.

84. C. L. v. Beyma e. a., Rapport provisoire des cinq commissaires de la société populaire, dite des sans-culottes Hollandais, autorisés à poursuivre ses dénonciateurs. Boulogne (1791).

85. J. Mandrillon, Mémoires pour servir à l'histoire de la révolution des provinces-unies en 1787. Paris 1791.

86. Bundel van bewysstukken, dienende tot bestraffing der logentaal van den heer C. L. v. Beyma, in het licht gegeven door Mr. J. Valckenaer. Duinkerken 1791.

87. Relation succincte de ce qui s'est passé à l'égard de J. Ruigendijk, refugié Hollandais, pendant son séjour à St. Omer et à Grevelines... En France 1791.

88. Exposé de la situation actuelle des patriotes Bataves réfugiés, et des démarches de leurs députés, relativement aux pensions. 1791.

89. Declaratie der Nationaale vergadering van Vrankrijk, gedaan te Parys den 30 December 1791.

90. Gedenkschriften... Uit het Fransch vertaald. 2e dr. Duinkerken 1792.

91. C. L. v. Beyma, Het caracter van den heer J. Valckenaer, uit zijne eigene daaden en woorden opgemaakt St. Omer 1792.

92. Korte verklaaring der Fransche constitutie. (Uit het Fransch vertaald). St. Omer 1792.

93. Th. v. Kooten, Deliciae poeticae. Fasc. I. Dunkerkae 1792.

94. Philalethes Batavus, De eer van het patriottismus der zeven vereenigde gewesten verdeedigd... Duinkerken 1792. 2 dln.

95. Brief van een Hollander, zich thans in Frankrijk bevindende, over den tegenwoordigen staat van dat groot gemeenebest.... In Holland 1792.

96. Aan de societeit van de vrienden der vrijheid en gelijkheid. Uit het Fransch vertaald. In Holland. (1792.)

97. Anacharsis Cloots, Adres aan de Bataafsche sans-culottes, ingeleverd ter societeit van de Jacobijnen... Translaat. Arnh. (1793.)

98. Adresse à la convention nationale, (par... le conseil-général du district de Saint-Omer. 1793.

99. Mercier, Het jaar twee duizend vier honderd en veertig. Een droom. Naar den 3en druk uit het Fransch vertaald. 2e dl. Haarlem 1793.

100. P. Paulus, Opheldernde aanmerkingen op de verhandeling over de vraag: In welken zin kunnen de menschen gezegd worden gelijk te zijn?... Amsterd. 1793. 2e stk.

101. Adres van het committé van het Algemeen welzijn aan alle volkeren, voorgedraagen door Robespierre, in de zitting van den 5 December 1793.

102. Courier de l'égalité. no. 512, 12 Janvier 1794.

103. Echte opgaave van den staat der goederen en inkomsten van den geweezen stadhouder Willem den vijfden. Leeuw. 1795.

104. Stukken, raakende eene nationale vergadering aan het volk van Friesland... aangeboden... Leeuw. 1795.

105. P. Chevallier, De voetstappen der Godlijke voorzienigheid in Nederlands staatsomwenteling opengelegd in eene kerk-rede... Gron. 1795.

106. Aanspraak door den burger Thomas Joha, ter gelegenheid, dat de burgers... den 6 Februari 1795 voor de eerste maal wederom gebruik maakten van de Fraterniteit te Leeuwarden. Leeuw.

107. Dibbetz, (Aanspraak aan de burger-societeit... binnen Leeuwarden.) Leeuwarden 15 September 1795.

108. Brief van... Huber en Joha, gedeputeerden ter Generaliteit... 's Hage 17 May 1795.

109. Het antipolitiek haspelstertje. No 4, d. Batavus justus. Amsterd. 1795.

110. Huber, aan het volk van Friesland. 's Hage. 23 Maart 1796. Leeuw.

111. (E. M. v. Beyma), Aan de burgers, deel hebbende aan een protest en declaratoir, vertekend te Leeuwarden den 5 April 1796.

112. Het hoofdzaakelyke van de handelingen der geweezene Friesche volksrepresentanten, nu voortvlugtigen ... Leeuward. 1796.

113. Dibbetz, Antwoord aan den burger P. J. de Visser. Den Haag 1796.

114. Ontwerp ter geregelde oproeping des volks, tot het daarstellen eener ... volks-representatie in de provintie Friesland. Franeker 1796.

115. Adres van eenige burgers der stad Hindelopen, aan de Nationale vergadering ... (1796).

116. Verzameling van stukken in de zaak van Mr. L. P. v. d. Spiegel. Amsterdam 1796.

117. E. V. V. C., Proeve van betoog, dat het den Gereformeerden mogelijk en raadzaam zij, om hunne leeraars zelf te salarieeren en in de verdere kosten hunner openbare godsdienst-oefeningen te voorzien. Leid. 1796.

118. Resolutions relatives à la convention ou l'assemblée nationale, traduites en Français... Leeuwarde (1796).

119. Zes-daagsche staats-brief over 's lands hoogste zaak aan den burger Vitringa... Amsterdam. 1796.

120. (S. D. v. Aylva e. a.), Aan het volk van Friesland. 4 Maart 1796.

121. Adres van Dibbetz aan de Nationale Vergadering, representeerende het volk v. Nederland. 29 Maart 1796.

122. Brief van E. M. v. Beyma aan zijnen broeder C. L. v. Beyma ... Groning. 1796.

123. Welmeenende raad aan mijne landgenooten van beide partijen om ... een einde aan de revolutie te maken... In Holland. Juny 1797.

124. Aan alle braave Friesen! 3 Aug. 1797.

125. Heraclyt en democryt. N°. 41. Saterdag 9 Sept. 1797. Den Haag.

126. L'écho de l'Europe et le messager des conseils. N°. 72. Paris 1797.

127. Beschrijving der oproerige beweegingen in Friesland ... 1797. Znd. pl.

128. P. Heerbels, De provisioneele procureur generaal van Vriesland Nicolaas Scheltema ... ontdekt in en omtrent de crimineele procedures van ... Jacobus Fruytier en Pieter Heerbels ... (Leeuw. 1797).

129. Aan het Volk. (1797). Znd. pl. en j.

130. Authentique bijlagen tot de gebeurenissen van den 12 Juny 1798. N°. 1. Znd. pl. en j.

131. P. Vreede, Verantwoording v. P. V., lid v. h. voormalig uitvoerend bewind, aen de Bataefsche natie .... Leyden (1798).

132. Samenspraak tusschen meester Willem Bartjens ... en diverse zijner schooljongens. (Helmont 1798).

133. Nouvelles politiques, publiées à Leyde, 1798. n° XXIX, XXX, XXXIV. Met „Supplement".

134. Karakterschets der representanten, leden der Nationale vergadering. (1798).

135. Provisioneel adres van de kerkelijke commissie in het voormalig Friesland ... tot reclame van de rechten der Herformden op de fondsen en goederen der gemeentens in dat gewest. Franeker.

136. G. J. Voorda, Consideratien over geestelijke goederen, kerkegoed, schoolmeesters en andere beneficien en leenen ... midsgaders over de kerk-gebouwen te Leeuwarden ... Leeuw. 1798.

137. Verdeediging van Thomas Joha tegen de beschuldigingen van S. D. v. Aylva raakende het testament ... van ... E. A. v. Aylva. 2e dr. Leeuward. 1798.

138. J.. Z.., Memorie van aanmerkingen op het rapport van de burgers J. H. Siccama en B. v. Rees over het invoeren van eene algemeene geëvenredigde belasting. In de Bataafsche republiek 1799.

139. J. v. Esen, Memorie aan het Vertegenwoordigend lichaam ... den 6 Januari 1800 ingezonden. In den Hage 1800.

140. D. v. d. Schaaf, Redevoering ter gedachtenis aan de ontruiming der Engelsch-Russische armee uit het voormalig gewest Noord-Holland ... uitgesproken te Limmen den 19en van Wintermaand 1799. Alkmaar 1800.

141. G. V., Brief aan den schrijver van het stukje getyteld : Een woord van pas aan het Bataafsche volk ... Franeker 1801.

142. De noodzakelijkheid van het bestaan van een departement van marine te Harlingen betoogd in eenige adressen. Harlingen 1802.

143. M. L. V., Aan George rex den oorlogszuchtigen. (Antwerp. 1803).

144. S. Iz. Wiselius, Beroep op het Bataafsche volk, ter zake van den inhoud eens briefs, door het wetgeevend ligchaam ... aan het staats-bewind ... gezonden ... 2e druk. Amsterd. (1804).

145. M. A. Hulshoff, Oproeping van het Bataafsche volk ... (Amst.) 1806.

146. Missive van een heer te Parijs aan zynen vriend te Amsterdam ... over de aanstelling van prins Louis. enz. Parys 1806.

147. Missive aan den redacteur van de Utrechtsche courant ... Amst. 1806.

148. Brieven over de tegenwoordig in omloop zijnde geruchten omtrend eene nadere vereeniging van de Bataafsche republiek met Frankrijk. Amst. 1806.

149. Afscheid aan de Franschen. Workum (1813.)

150. De heillooze gevolgen van partijschap en rustverstorende volksbewegingen, voorgesteld in eene kerkelyke redevoering over het oproer te Ephesen. Harlingen 1813.

151. A. A. v. Boelens, Aan myn vaderland. Leeuward. 1814.

152. Volksliederen, uitgegeven ingevolge het programma van ... den heer Lt admiraal J. H. van Kinsbergen ... Amst. 1817.

153. Zamenspraak tusschen Sjoerd en Ynte over spaarbanken en brand-waarborg-societeiten. Znd. pl. en j. (1818).

154. Beschrijving en afbeelding van de plegtige inkomst en inhuldiging van Z. M. Willem II. 27 en 28 Nov. 1840.

155. C. L. v. Beyma thoe K., Een vorst, een belang, een huisgezin. Vlugtige gedachten. Joure 1848.

156. D. T. Notten, Klaagzang ... opgedragen aan ... Willem III... en ... Anna Paulowna ... Leeuward. 1849.

157. R. C. Bakhuizen van den Brink, Toespraak bij de plegtige onthulling van het monument op Tollens graf te Rijswijk. 20 Oct. 1860.

158. Beknopt vertoog ter aanpryszinge van eene uitgebreidere amnestie ... door een vredelievenden Vries. Znd. pl. en j.

159. Oud nieuws of algemeene vreugden ter gloriryke verheffing van ... Hendrik Kannegieter Jansz. tot scheepen der stad Weesp. 2e dr. Weesp. Znd. j.

160. Stukken betrekkelijk de gebeurtenissen welke onlangs in Friesland zijn voorgevallen. N°. 1—4. Znd.. j.

161. Lettres Hollandoises. Lettre V, VI. (Tome VIII, N°. 5, 6.)

162. Mémoire pour les patriotes Hollandois réfugiés en France. Znd. pl. en j.

163. Frank de Vrij, De Oranjeboomen. In Holland. Znd. j.

164. Zamenspraak tusschen de Haagsche Louw en Krelis over het request van de vlag-officieren ...

165. Zamenspraak tusschen de Haagsche Louw en Krelis. N°. 9. Over de wijsheid van ... Willem de V in de verkiezing van een gouverneur over zyne kinderen.

166. Le moniteur François. Znd. pl. en j. kl. 8°.

167. W. H. Sels, Dichtmaatig iets over de vrijheid van mijn vaderland. Parys. Znd. pl. en j.

168. De vriend des volks. N°. 1. Middelb. Znd. j.

169. Concept request voor de borgers en ingezetenen der stad en provintie van Utrecht. Znd. pl. en j.

170. Het gezond verstand of zaamenspraak tusschen een wysgeer en een burger. Znd. pl. en j.

171. Esquisse ... Schets tot grondslag eener nieuwe constitutie voor de republiek der Bataven. Paris Znd. j.

172. Bemoediging aan den vryen Nederlander over het afsterven van H. K. H., door Bato filius.

173. De geest van Claudius civilis, veldoverste der oude Batavieren. Znd. pl. en j.

174. Voorstellingh hoe men de 100000 Batavieren sal gebruycken, om in korten tijdt van den vyant verlost te zijn ... Amsterd. Znd. j.

175. Harmodius Friso, Aanspraak aan Willem de Vde. Aº. 1581. Harlingen.

176. De menschenvriend. IVe dl. Nº. 22—24. Amsterd. Znd. j.

177. A. Ypey, Soteria pro ... principe Gulielmo V... e morbo gravissimo convalescente soluta.

178. Aanspraak van den hertog Louis van Brunswyk Wolffenbuttel ... aan ... Willem de Vde bij gelegenheid van het neemen van zijn afscheid en vertrek na zyn gouvernement 's Hertogenbosch. 's Hage. Znd. j.

179. Aan het volk van Friesland. Znd. pl. en j.

B. Almanakken en Naamlijsten van regeeringspersonen, enz.

1. Friesche comptoir-almanakken. 1765, 1783, 1789, 1809.

2. Bataafsche comptoir almanakken. 1797, 1802.

3. Provintiale almanach van Friesland. 1826, 1827, 1829, 1832, 1834, 1836—1838, 1839, 1840, 1842, 1843—1853, 1855—1859.

4. Naam-wysers der Staten van Friesland. 1787, 1788.

5. Harlinger admiraliteits almanakken. 1771, 1786.

6. Naamlijsten der amptenaren en bedienden zoo tot de zaken van de marine als... conv. en lic. bij het Departem. te Harlingen. 1800, 1806.

7. Naamregisters van de gansche regeering der provintien. 1725, 1748.

8. Deventer calender of schrijfalmanack. 1784.

C. Verschillende Drukwerken.

1. Vindiciae auriaco-Nassovicae per processus inter Aurasionum et Nassoviae pricipem et Borussiae regem.... de possessione dynastiae. Montfort. 1704.

2. (M. Smallegange), Beschrijvinge van den Zeelandschen adel. Haerlem. Znd. j. Met de wapens op 6 bladen.

3. Wapenen der steden en oud-adelijke geslachten in de machtige republiek van Holland en West-Vriesland, door M. S. Amsterd. Znd. j.
   Met de wapens op 5 bladen.

4. Naamlijst van genealogiën, meerendeels bestaande uit Nederlandsche geslachten, met de beschrijving derzelver wapens. Bijeen verzameld door wijlen den heere Mr. R. v. Heemskerk, Rz. kerkmeester... te Amsterdam. Utr. 1836.

5. Bulletin des lois. 4e reeks, 14e—18e deel.
   Enkele nrs. ontbreken.

6. Remediën tegen de contagieuse siekten onder de paarden en hoornbeesten. Leeuwarden 1732.

NAAMREGISTER. (1)

A . . . . (D. G.). 485.
Aalen (Sybren). 427.
Aaltie Baukes. 406.
— Ennes. 396.
Aarien Jacob Harmens. 369.
Aarts (Antje). 369.
— (Evert). 452.
Abbe Binties. 453.
Abbema. 433.
— (Rinck). 380.
— (Titia v.). 399.
Abes (Hille). 458.
— (Marijke). 456.
— Heringa zijl. 318.
Abram. 398.
Accama (Johs.). 433.
Achelen (Algonda v.). 447.
Achlum. 325, 351, 413, 474.
Achtevelt (Willem v.). 387.
Achtkarspelen. 359, 447.
Acke Clases. 409.
Ackmarijp. 380, 385.
Ackrum. 380, 385.
Acronius (F.). 429.
— à Buma (Anna Maria). 453.
Adama (Auckjen). 448.
— (Broer). 373.
— (Govert). 373.
— (Rinse). 397.
Adama (Theodorus). 373.
Adelen v. Cronenburgh (S. v.). 458.
Adhuystra state. 395.
Adius 458.
— (Adigerius). 335, 359, 370.
— (Bocco Sabinus). 337, 361, 363, 406, 407, 409, 444.
— (Elizabeth). 335, 338.
— (Gerhardus). 336.
— (Isaäk Martijn). 336, 337, 360, 361 445.
— (Jacobus). 306.
— (Maria). 307, 338, 365.
Aebele Gerbens. 454.
Aebinga. 459.
— (Goffe v.). 376.
— (Marta Anna v.) 374.
— v. Humalda (F. B.). 308.
Aede Jans. 411, 446.
Aeff Gerrytsdr. 377.
Aefke Sijmens. 456.
Aegema (Harmen). 410.
Aekes (Wab). 368.
Aeltie Harmens. 403.
— Reitsedr. 358, 368, 369.
Aënes (Rinske). 403.
Aengwirden. 397, 447.
Aepeus (Cornelis). 449.
Aernsma (Margaretha v.). 452.

(1) De nrs. verwijzen naar de bldzn.

Aerssen Beijeren van Voshol (A. N. v.). 427.
— v. Somelsdyck (Cornelis v.). 392.
Aesge Ariens. 430.
Aesges (Sybren). 424.
Aesgima (Cleijn). 378.
Aesinga. 309.
— (Clein). 378.
Aeske Heeres. 369.
Age Clasen. 444.
Agge Ellerts. 339.
Aggema (Electa Catharina v.). 370.
— (Marie v.). 370, 458.
— (Tekle v.). 370.
Aylva. 459.
— (Barthold v.). 452.
— (D. v.). 424.
— (E. v.). 433.
— (Eelckie van). 452.
— (Elisabeth Anna v.). 452.
— (Epo v.). 395.
— (E. A. v.). 424, 452, 493.
— (Feyo v.). 444, 454.
— (Gerland v.). 394.
— (Hiskia v.). 301, 307.
— (H. D. E. v.). 371, 431, 433.
— (H. J. v.). 371.
— (H. W. v.). 371, 433.
— (J. D. v.). 433.
— (Lucia v.). 395, 396.
— Sicco Douwe v.). 373, 424, 492, 493.
— (Siouck v.). 344.
— (Siuerdt v.). 452.
— (Tiepke v.). 358.
— (Tjeerd v.). 410.
— (T. A. v.). 433.
— (T. F. B. v.). 433.
— v. Burmania (Ulbo). 370, 372, 444, 448.
— (Willemina Eduarda). 347, 372.
Aysma (Frouck v.). 449.
— (Johan v.). 452.
— Wed. v. Zedlits (Lolck v.). 447.
— (Schelto v.). 449.
Ayta (familie). 459.
Aitzema (Julius Schelto v.). 396, 449, 467.
— (Leo v.). 385.
— (Schelto Julius ab). 457.
Akke Tjipkes. 414.
Akkeren (J. v.). 433.
Albada. 349.
— (Oene Andrijs v.). 449, 452.
— (Schelto Sybrens). 454.
Albarda. 429.
— (Cornelis). 422.
— (J.). 433.
Alberda (Derck). 357.
— (M.). 433.
Albert Jaspers. 391.
Alberts (G.). 433.
— (Jan). 368, 393, 401.
Aldriks (Dietje). 413.
Alema 459.
— (C. v.). 324, 432, 452.
— (F. v.). 365, 432.
— (J. v.). 324, 424, 432, 433, 452.
— (Johannes). 351.
— (Junius). 351, 452, 454.
— (Eduard Nauta wed.). 439.
Alençon (Hertog v.). 311.
Alexander (Salomon). 424.
Algera (F. B.). 428.
— (Halle Jurjens). 423.
Allart Heeres. 428.
Alle Clasen. 457.
Allerts (Hancke). 446.
Alma (A.). 433.
— (P.). 432.
Almenum. 406, 412, 467.
Alphen. 470.
Altena. 424.

Altena (B. M. v.). 433.
— (H. L. v.). 433.
— (J. v.). 434.
— (R. H. v.). 323, 424.
— (R. M. v.). 432.
Althusius (Anna Catharina). 390.
Alting (Mr. G.). 485.
— (Rudolff). 447.
Amama (Joachim v.). 424.
Amarentz Andriesdr., wed. van Heemstra. 357.
Ameland. 312, 476.
Ament (H. T.). 434.
Amérique (l'). 486.
Amersfoord (H.). 434.
Amersfoort. 387.
Ammama (Anna v.). 370.
— (Hilcke). 356, 357.
— (Jeltje v.). 370, 444.
— (Joachim). 370.
— (Keimpo). 369.
— (Trijntje). 369.
Amore patriae ('t genootsch.). 486.
Amstel (Ploos v.). 434.
Amsterdam. 317, 321, 340, 362, 375, 386, 388, 400, 418, 426, 427, 428, 430, 446, 462, 463, 482, 485, 486, 487, 494, 497.
Amsterdamse Courant. 483.
Anderis (Meynthe). 396.
Andla (Sixma v.). 374.
— genaamd v. Sixma (Douwe v.). 344.
— (Ulbe Sixma v.). 348, 362, 363, 367, 409.
Andreae, zie *Andree*.
Andree (Ansck Clara v.). 391.
— (Clara v.). 340, 341.
— (D. Beuker). 427.
— Gz. (D. H.). 434.
— (G.). 424.
— (Georgh Henningh v.). 386.
— (Henningh Georgh v.). 385, 388.
Andree Gz. (H. J.). 434.
— (Dr. Joachimus). 379, 380, 381, 384.
— (Johan Poppo v.). 395, 447.
Andries (Sijbreg). 396.
Andriesdr. (Amarentz), wed. Heemstra. 357.
Andringa (Dirk Baukes). 420.
— (L. D. v.). 404, 424.
— de Kempenaer (R. K. v.). 438.
Ane Siuks. 431.
Anee (H.). 434.
Anes (Bottie). 402, 403.
Angleterre (l'). 485, 486.
Anhalt (Amelia v.). 311.
Anjum (klooster). 480.
Anna Paulowna. 495.
Anne Pouwelsdr. 376.
Annes (Auckien). 385.
— (Harmen). 414.
— (Joannes). 404.
— (Meinte). 455.
— (Oentie). 383.
Antje Aarts. 396.
— Gerbens. 456.
— Hartmansdr. 383, 384.
— Jacobs. 393, 408.
— Jans. 446.
— Jetsis. 369.
— Lyeuwes. 388.
— Pijtters. 450.
— Ruurds. 419.
— Seijgers. 383.
— Siverds. 458.
— Wybes. 417.
Antwerpen. 311.
Appeltern. 322.
Appingadam. 413.
Arckel (Johan Engelbert v.). 454.
Arensma v. Idsinga (Gysbertus). 363.
Arent Everts. 426.
— Hendricx. 394.
Arentsma (Kniera). 419.

Argo (de). 486.
Ariens (Aesge). 430.
— (Grietie). 468.
Arnoldi (Michaël). 434.
Arnoldus (Sixtus Petri). 388.
Arum. 398, 433, 445.
Asbeck (B. G. J. v.). 434.
— (M. C. W. v.) geb. Ewpum. 436.
Asperen (Yke Jans v.) 414.
Ates (Simon). 457.
— (Ype). 404.
[Atsma] (Adrianus). 397.
[—] (Catharina). 397.
— (Dr. Georgius). 370.
— (Gosuinus). 466.
[—] (Joannes). 359, 397.
[—] (Theodorus). 397.
Attema (H. Z.) 489.
Attie Jans. 404.
Aucama. 309.
— (Jelle Juwsma —). 355.
Auck Jacobsdr. 381, 384, 391.
— Peters. 356.
Auckes (Carst). 390.
Auckien Annesdr. 385.
— Pytters. 394.
Augsbuurt. 397.
Augustinusga. 341, 386, 387, 392, 393, 396, 481.
Aukes (Geert). 420.

B. . . . (A.) 426.
Baard. 474.
— (Folperus). 452.
Baarderadeel. 336, 466.
Baardt (Anna Maria v.). 369.
— (Egbert v.). 448.
— (Hobbe v.). 381, 382.
Backer (C.). 434.
— Jans (C.). 438.
Baders (E.). 345.
Baerda (Bauckjen Sipkes). 400.
— (Sytzke). 381, 390.
Baerte Tiaerdts. 382.
Bagge (J. F.). 434.
Bayum. 427.
Bakhuizen v. d. Brink (R. C.). 495.
Balck (Catharina Maria). 411.
Balk. 377, 430, 431, 444,
Bambrug. 445.
Bandt (Ryuerd). 377.
Banga (J.). 427.
— (Tjerck Hendrix). 367, 394, 395, 398, 444, 452.
Banter (Pieter Ruierdts). 380.
Bants (Syoucke Ryuerdtsz.). 376.
Barda (Folpert). 445.
Barels (Marcus). 390.
Barlow 427.
Barneveld (familie). 459.
Barradeel. 314, 316, 319, 339, 342, 343, 344, 348, 358, 360, 362, 363, 364, 389, 401, 403, 404, 406, 407, 408. 409, 414, 416, 432, 445, 447, 466, 467.
Barres (Ruijrdt). 452.
Bart Sytzes. 431.
Bartjens (Willem). 493.
Bartout Heeres. 369.
Bascofenne (de). 423.
Bassewits (kapitein). 350.
Bataafsche Leeuwarder Courant. 483.
Batavus. 488.
— (Christianus). 485.
— (J.). 487.
— Justus. 491.
Bato filius. 496.
Baucke Jacobs. 396.
— Sibrens. 417.
— Sytses. 385.
— Taeckeszn. 382.
— Wopkedr. 376.
Baukes (Aaltie). 406.
Bavius. 434.
Bechius (Martinus). 358.
— (Petrus). 386.
— (Dr. Sibrandus). 453.

Bechues (Johannes). 395.
Beek (Jan). 453, 466.
Beeldsnijder. 434.
Beerens (Johannes). 425.
Beernt Hayes. 415.
— Willems. 370.
Beernts (Haije). 419.
— (Sijds). 390.
Beers. 393.
Beets (W. v. d.). 425, 434.
Beetsterzwaag. 359, 426, 427.
Beij (de). 397.
Beyeren van Voshol (A. N. v. Aerssen). 427.
Beyerstraat (de). 379.
Beylanus (Aletta van). 307, 374, 406.
— (B. N.). 309.
— (Dr. Benedictus Nicolaus). 371.
— (Ena). 401, 404, 407, 408.
— (Ena Tiara). 339, 340, 362, 368, 372, 374.
— (F. N. v.). 307.
— (G.). 425.
— (Gertruijd). 374, 395.
— (Henricus). 374.
— (Dr. Nicolaus v.). 365, 388, 389, 391, 448, 451, 453, 454.
— (Petronella Sophia). 371, 444.
— (. . . v.). 398.
Beyma (v.). 322, 352, 354, 355, 423, 434, 459, 490.
— (Agatha Wilhelmina). 385.
— (Berber v.). 416.
— (Coert v.). 312, 313, 315, 316, 317, 361, 362, 371, 374, 408.
— (Coert Lambertus v.). 321, 323, 324, 326, 333, 355, 364, 373, 410, 411, 415, 416, 419, 420, 421, 428, 429, 431, 433, 434, 476, 486, 488, 489, 490, 492, 495.
Beyma (E. v.). 355.
— (Eduard Marius v.). 323, 324, 325, 364, 377, 413, 421, 426, 432, 434, 492.
— (Egidius Daniel v.). 373, 434.
— (Elske v.). 368.
— (Fokel Barber v.). 348, 349, 355, 364, 366, 373, 414.
— (Mr. Frederik Hessel v.). 424.
— (J. v.). 312, 313, 356, 370, 371, 434.
— (Jetze Idzart v.). 316.
— (J. J. v.). 312, 434.
— (J. U. v.). 372.
— (J. M. v.). 316, 317, 321, 326, 327, 328, 332, 333, 364, 366, 372, 373, 410, 413, 414, 415, 417, 418, 419, 421, 422, 423, 426, 433, 434.
— (Lambertus van). 312, 367, 378, 384, 385.
— (Matthijs v.). 370, 373.
— (Petrus Johannes v.). 332, 373, 423.
— (S. v.). 434.
— (Sybrand Willem Hendrik Adriaan v.). 333, 424, 426, 430, 436.
— (Titia v.). 371, 406.
— (Petronella v. Idsinga toe Kingma wed. v.). 410, 411, 412.
— -Schagen (D. M. v.). 318.
— thoe Kingma, zie *Beyma*.
— -Trip 328.
— -v. Voss. 334, 443.
Beyntema (Ignatius). 434.
— (J. C.). 434.
— (Dr. N. N. v.). 425.
— (Dr. Dominicus Worp Peyma v.). 449.
— (Jacobus Worp v. Peima v.). 455.
— a Peima (J. W.). 434.

Beyntema v. d. Meulen. 396.
— — (J.). 426, 435.
— — (O.). 426.
Belcum (Gerrit v.). 354.
Belderbeek (Titia). 338.
Bellingweer (Mr. v.). 453.
Benedicti (Janke). 368, 379, 380, 382, 383, 384.
Bentheim (Graaf v.). 339.
Bentinck (C. W.). 434.
Berchuys (Tj. v.). 434.
Berck (Groote). 384.
Bere (A. J. C. de). 434.
Berents (Jan). 367.
— (Rieme). 367.
Berge (ten). 425.
Bergen (Vlaanderen). 484.
Bergh (Jille Jarichs v. d.). 457.
Berghuys (J.). 434.
Bergsma. 434.
— (Pieter). 351.
— (W. B.). 434.
— (W.). 434.
Bergum. 393, 394, 398, 399.
Bergumerdam. 426.
Berlikum. 389, 420, 432, 445, 480.
Bernard (F.). 488.
Betert (de). 79.
Bethune. 489.
— duc de Sully (Maximilien de). 485.
Betterwird. 384.
Bettie Meijnnerts. 384.
Bettingh (A. L.). 434.
Beuckens (Nauta). 439.
Beucker (J. A. v.). 434.
— Andreae (D.). 427.
Beukers (Dr. Marius). 444.
Bezaerts (Cornelia). 344.
Bigot (Charles). 434.
— (F.). 434.
Bilcker (Claes Dirx). 388.
— (Neeltje Dirx). 388.
Bilderdijk (J.). 434.
Bildlanden (de). 468.
Bildtzyl (Oude). 398.
Bilgaard. 376, 377, 388, 391.
Billand (Nieuw). 387.
Bilt (het). 317.
Binckes (Bincke). 425.
Binkes. 434.
— (P.). 434.
Binnendijks (vijf deelen). 318.
Binnen- en buitendijks (vijf deelen dijken). 330, 344, 445.
Binnenlandsche Bataafsche Courant. 483.
Binties (Abbe). 453.
Bintzedr (Jetske). 458.
Birdaard. 376, 377, 388, 418.
Birdama (Focko). 475.
— (Focco Corneli). 453.
Blanckvoort (v. Haersolte douair. v.). 436.
Blau (Gesina de). 395.
— (H. de). 485.
— (Quirijn de). 338, 434.
Blauwe fenne (de). 394.
Blauwhuys (het). 392.
Blya. 413, 425.
Block (Eerckien de). 387, 456.
— (Minne Clases). 424.
Blocq van Scheltinga (Daniel de). 456.
Blok (R.). 485.
Blom (J.). 434.
Boekholdt (W. W.). 433.
Boelens (A. A. v.). 494.
— (Y. H. van). 429.
— (Suffridus v.). 370, 389.
Boeles (Jan). 389.
Boer. 470.
— (Harke Klaazes de). 420.
Bogarda, wed. v. S. Westerhuis (Titzia). 361.
Bogart (Brigitta Maria). 449.
Bolleman (Passchier). 450.
Bolsward. 310, 328, 332, 359, 376, 381, 404, 405, 424, 427, 429, 430, 432, 447, 450, 467, 482.

Bolten (Richard v.). 425.
Boltjes (Hendrina Peisel wed.). 413.
Bommel. 425.
Bonaventure (Christoffel). 444.
— (Christoffel Frederich). 453.
Bondam (P.). 434.
Boneschans (A.). 435.
Bonga state. 346, 450.
Bongaert (Margaretha v. d.). 303.
Bonnema (H. U.). 302.
Boomsma (R. O.). 435.
Boomstra (R.). 435.
Boornbergum. 400.
Bootsma (Abbe van). 444.
Bootte Riencx. 383.
Bootzma (Johan v.). 455.
Boras (J.). 435.
Borgel (M. van Voërst v.). 443.
Borkum. 413.
Bosc de Lacalmette (J. L.). 435.
Bosch. 435.
— (A. J. C. den). 435.
— (J. v. d.). 427.
Boschma (Jacob Pieters). 425.
Boshuiser gasthuis. 352.
Boshuizen (J. G.). 487.
Bosma (Tetje Jans). 425.
Boterwegh (Hanzo). 453.
Botje Anes. 402.
Botma (Hermanus). 425.
Botnia (Dominicus Justus v.) 454, 455.
— (Helena v.). 360, 370, 399, 425, 444, 449, 452.
— v. Burmania (D. J.). 426.
Botnia-huis. 308.
Bottie Anes. 402.
Bouke Sjoerds. 365.
Boulogne. 490.
Bouricius (Jacobus). 368, 447.
— (Jetske). 385, 450.
— (Catharina v. Scheltinga wed.). 453.
Bouts (Anna). 428.
Bouwe Dirks. 453.
Boxummernieuwlandt. 384.
Bozum. 405, 446.
Braak (J.). 433.
Braam. 435.
— (Anna). 411.
— (Froukjen). 448.
— (Goitsen Clossen) 394.
— (Hubert Klasen). 396.
Braband. 305, 323.
Brakel (Gijsbert v.). 435.
Brandavier (Old.). 377.
Brandes. 435.
Brandewiersate (Olde). 387.
Brantgum. 475.
Brantsma. (P.). 435.
Breda. 483.
Breedstraat (de). 398.
Breenborgh (Lambert). 444.
Bremen. 424.
Brender a Brandis (C. K.) 435.
— (G. A. Kelderman wed.). 438.
Breugel (R. v.). 435.
Brevoort (G.). 409.
Brink (R C. Bakhuizen v. d.). 495.
Britsum. 432.
Broeck (Walburch van) genaamd Staeckenbroeck. 450.
Broederyck Jansen. 385.
Broers (Inte). 85.
— (Nelcke). 85.
— (Ulbe). 85.
Broksma (Ote). 422.
Bronstra (Nicolaus). 425.
Brouwer (Henricus). 416.
— (R. L.). 435.
— (P.). 425.
— Pz. (P.). 435.
Brouwerius (F.). 362.
Bruin (Christiaan). 425.
Bruine. 435.
Bruining. 435.

Bruinsma (Gosse Botes). 420.
— (H.). 428.
— (Taco). 429.
Bruinsveld (Theodorus). 335.
Brunsvelt (Rinske v.). 397.
Brunswijk Wolffenbuttel (hertog L. v.). 486, 496.
Brussel. 321, 426, 428, 481, 489.
Bubuiren. 400.
Buige (Te). 435.
Buitendijks (Vijf deelen). 320, 322, 325, 344, 419.
Buitenpost. 392.
— (Alardus). 364, 425, 444.
Buke Tomasdr. 377.
Buma (Anna Maria Acronius a). 453.
— (W. B.). 435.
Burch (H. v. d.). 488.
Buren (de). 397.
Burgerweeshuis (het). 410.
„Burg van Leyden" (de). 427, 428.
Burgh (C. v. d.). 435.
Burmania 435, 453, 459.
— (Anna v.). 435.
— (Ansck v.). 379, 380, 381.
— (A. M. v.). 343, 364, 365, 366, 372, 412, 435.
— (B. v.). 374, 435.
— (Barbar v.). 340, 370, 444.
— (Bocke v.). 341.
— (B. D. v.). 352.
— (Cuniera Frouck). 370.
— (C. L. v.). 370, 371.
— (Doedt v.). 379, 381.
— (Douwe v.). 381.
— (Duco Martena v.). 372, 435.
— (Duco Gerrolt Jukema Martena v.). 360, 371.
— (D. J. Botnia v.). 426.
— (E. v.). 341, 365.
— (E. H. v.). 346.
Burmania (Eduard Marius v.). 342, 354, 364, 367, 371, 372, 373, 435.
— (Epo Sjuck v.). 374.
— (Feye v.). 341, 386, 387.
— (Fokel v.). 402, 405, 449.
— (Fokel Helena v.). 317, 364, 372, 373.
— (Frans v.). 356.
— (Frans Eysinga v.). 342.
— (Jhr. Frans Laas v.). 372, 373.
— (Frau v.). 341.
— (F. M. v.). 431.
— (Gemme Laes v.). 444.
— (Gerrolt Juckema v.). 444.
— (H. v.). 435, 448.
— (Helena Lucia Geertruid Mekkema v.). 362, 371.
— (Hero v.). 380.
— (His Maria v.). 345, 362, 363, 365, 409.
— van Wiaerda (Hiske Maria v.). 444.
— (Hobbo Laes v.). 370.
— (Jan v.). 340.
— (Jarich v.). 341.
— (J. G. v.). 435.
— (L. v.). 372, 435, 454.
— (Laes Ulbo v.). 374.
— (Machdalena v.). 395.
— v. Tjaerda (Minne Frans v.). 341.
— (Onno Schotto Tamminga v.). 372.
— (Poppe v.). 340, 341, 350, 381, 386, 388.
— (Remia Juliana Arentzenia). 345, 347.
— (Rinscke v.). 381.
— (Ruurt Juckema v.). 341.
— (Siuck v.). 370, 453, 457.
— (Sjuck Gerrold Juckema v.). 345, 371.

Burmania (Taco Sybrant v.). 399, 449.
— (Tiaerd v.). 370.
— Ulbo Aylva v.). 370, 372, 444, 448, 449.
— (Upco v.). 456, 458.
— (Ursel v.). 366, 371, 392.
— (W. van). 360, 399, 425, 444, 449.
— (W. B. v.). 371.
— (Willemina Eduarda v.). 340, 372, 373, 435.
— (W. J. v.). 371.
— (W. Tamminga wed. v.). 366, 458.
Burmania-Rengers (S. G. Juckema v.). 440.
Burum. 397.
— (A. v.). 369, 383, 435.
— (François v.). 370.
Buttinga (Claeske v.). 69.
Buuren (Gerrit Jacobs). 125.
Buwe Eeuws. 147.
Buweklooster. 383.
Buwes (Claas). 369.
— (F.). 308.
— (S.). 308.

C. (E. V. V.). 492.
Caen (Andr.). 435.
Cammegehorn. 379.
Camminga. 455.
— (Bienke v.). 376.
— (Gerrolt v.). 397.
— (Jets Ates). 356.
— (Wytze v.). 468.
— (Sophia Anna v. Pipenpoy, wed. v.). 455.
— (Veronica Dorothea de Wolfs douair. v.). 448.
Camminga burg (Oud.). 360.
Camminga state. 481.
Camp (Igo). 359, 449.
— (Lambertus). 367, 368.
Campen (Dr. Jacobus v.). 449.
— (Jan). 444.
Camper (Dominicus). 450.
— (Petrus). 435.
Campstede (J.). 485.
Camstra. 349.
— (Anna Lucia v.). 374.
— (Anna Lucia Andrisa v.). 341.
— (Goffe v.). 387.
— (Hans Willem v.). 408.
— (His v.). 341.
— (Maria Alegonda v.). 374.
— (R. A. v.). 407.
— (Reëna Alegonda v.). 372.
— (Rienckje Alegonda v.). 342, 403.
— (Tjalling v.). 374, 449.
— (Tiallingh Goffo v.). 374.
— (Tjallingh Homme v.). 400, 402, 403, 448, 449.
— Tiallingh Ruyrd Andries (v.). 374.
— (Tiallingh Schelte Liuwe v.). 374.
— (W. v.). 410.
— (W. G. v.) thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg. 441.
— (Fokel v. Burmania, wed. v.). 405, 449.
Cannart d'Hamala (E. A. v.). 437.
Cannegieter (Hend.). 424.
— (Herm.). 435.
Canneman. 435.
Canter v. Idsinga (F.). 438.
Canter state. 323.
Capellen t. d. Poll. 321.
Carst Auckes. 390.
Casimir (Ernst). 311.
Cathalintie Reiloffsdr. 382.
Cathius (Andreas). 385.
— (Andreas Huberti). 450.
Cats (Mr. P. Heringa). 353.
— (Sible). 425.

Cattius (Tiaerd). 448.
Catzius (Andries). 385, 453.
Chevallier (P.). 491.
Christianus Batavus. 485.
Christophorileen. 354.
Claas Buwes. 369.
— Dirks. 408.
— Jans. 409.
— Sybrens. 431.
— Heeres. 386, 387.
— Hendrickx. 381.
— Jacobs. 399.
Claesesdr (Trijntje). 451.
Claessen (Hubert). 453.
— (Pijter). 388.
— (Reinder). 401.
Claix (Maria). 336.
Clant (A. S.). 308.
— (Adolphus Sixtus). 448.
Clasen (Age). 444.
— (Alle). 457.
— (Pijbe). 456.
Clases (Acke). 409.
Claudius Civilis. 496.
Clayhills & Soon (Thomas) 425.
Cleyenburch. 375, 380, 382.
Clercq Jr. (Pieter de). 418.
Clifford (Mr. G. Pancras). 429.
Clock (Leonardus). 424.
Cloosterman (Groffe). 451.
Cloppenburgh (R. M.). 435.
Cock (G. T. de). 486.
Coehoorn (B. D. v.). 441.
— (E.). 456.
— (M. B. v.). 435.
— v. Scheltinga (A. de Schepper geb.). 441.
Coenders (Alegunda v.) 340, 367, 406, 450, 454.
— v. Idsinga (Jan). 438.
Coenis (Catharina), wed. v. Dr. T. Wyckel. 357.
Coeverden (Marg. v.). 425.
Coevorden. 426.
Cok (Georgh). 543.
Collot d'Escury (C. E. E.). 436.
Comans. 459.
Conradi (A. I.). 435.
Constant (J.). 435.
Coopmans. 435, 459.
Coops (Gerrijt Ottes). 387.
Cornelis (Ducke). 444.
— Epeus. 451.
— Isbrandts. 448.
— (Jacob). 405.
— (Jantien). 387.
— Ludolphi. 456.
— Mincks. 398.
— (Walingh). 369.
Coulon (Dr. Willem). 450.
Couper, wed. Idsinga (M. G.). 435.
Courier de l'Egalité (le). 492.
Cracq (Dodonea). 368.
— (Joannes). 368.
— (Rinea). 368.
— (Sydske). 368.
Crane (J. W. de). 435.
Cranenborg (v.). 425.
Cranenburgh. 390.
Crap (H. L.). 435.
Creyghton (Ds. Johannes). 402.
Croonenburgh. 403.
Cubaerdt. 377, 404, 405, 481, 482.
Cuyck (v.). 355.
Cup (Anthonius). 431.
— (Winandus). 431, 451.
Curtius (D. Donker). 435.

D . . . (G.). 430.
D. (P.). 489.
Dalsen Fontein (Mr. A. G. v.). 426.
Dambits (Jhr. Ruird v.). 400, 402.
Daneeltje Heeres. 369.
Dantumadeel. 467.

Dantumawoude. 384, 390, 481.
Datama (T. v. Toutenburgh, wed.). 432.
Dedel (S.). 435.
Deersum. 424.
Deinum. 419, 431.
Dekema. 349.
— (Jel v.). 349.
— (Sixtus Julius à). 393.
— wed. Meckama (Lucia v.). 357.
— State. 423.
Deketh (E). 436.
— (I.). 436.
Delfzijl. 431.
Denijs (Lucretia). 376, 377.
Deventer. 395, 427, 497.
Dibbetz. 428, 430, 436, 496, 492.
Dyckmans (Gerrit). 473.
Dicstra (Syrapi v.). 426.
Dieden. 487.
Diederik Dikx. 436.
Dietje Aldriks. 413.
Dikx (Diederik). 436.
Dillingh (F.). 436.
Dionijsius (Pieter). 386.
Dirck Jansen. 458.
Dircks. 436.
— (Bouwe). 453.
— (Claas). 408.
— (Dirk). 429.
— (Elske). 367.
— (Harmen). 383.
— (Jencke). 380.
— (Joan). 364.
— (Neeltje). 389.
Dirk Dirx. 429.
— (Jans). 456.
Dirkje Pieters. 454.
Dixtra. 458.
— (Frouck v.). 335.
— (Seerp v.). 350.
Djeuwke Jans. 417.
Docke Hanszn. 480.
Doedes (Trijntie). 453.
Doedt Jansdr. 379.
Doekes (Joannes). 406, 407.
Doekles (Pietje). 418.
Doenga (Suffridus v.). 370.
Does, vrijheer van beiden de Noordwijken enz. (W. Th. bon v. d.). 487.
Doetje Jans. 417.
Doyem (Aeme Wibrantszn.). 380.
Doys (J. A. v. Haersma, wed. v.). 430.
Dokkum. 304, 308, 310, 319, 358, 384, 386, 390, 392, 394, 396, 397, 415, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 446, 452, 453, 456, 457, 467, 475, 477, 481.
Domburgh (Diderik van). 456.
Dominici (Gellius). 481.
— (Jellius). 393.
Dominicus (Feico). 382.
Dongjum. 381, 389, 423, 428, 447.
Donia (Ernst v.). 456.
— (Jhr. Feye v.). 453.
— (Feye Harinxma v.). 455.
— (Hein Hobbes). 389.
Doniaga. 390.
Donia state. 389.
Donker Curtius (D.). 435.
Donoma (Wopke). 456.
Dordrecht. 487.
Dorn, wed. v. A. Haestregt (Margarita v.). 358.
Dorsman (Petrus v.). 454.
Dotinga. 349.
Douma (Bartold v.). 368.
— (D. J.). 436.
— (Remck v.). 345.
— (Remia v.). 370, 374.
— (Sjouck v.). 345, 360, 361, 371.
— v. Sixma, zie *Sixma*.
Douwe (her). 480.
— Meyntes. 385.
— Pybezoon. 352.

Douwe Pybesleen. 352, 353.
— Reyners. 450.
— Sydses. 454.
— Tjaards. 385.
Douwes (Lieuwe). 417.
— (Pyter). 425.
— (Trijntie). 399.
Dozij (Jaques). 436.
Drabbe (E.). 436.
— (J. Vriemoet). 436.
Drachten. 386, 427.
Drente. 461, 465.
Drie gebroeders (de). 413.
Driesum. 323, 446.
Driesumerterp. 428, 430.
Dronrijp. 304, 327, 328, 332, 352, 355, 375, 376, 387, 391, 393, 394, 399, 403, 406, 408, 421, 423, 426, 430, 445, 446, 447, 475, 480, 481, 482.
Ducke Cornelis. 444.
Duynkerken. 489.
Duinkerksche historische courant. 483.
Duitschland. 334.
Duren (I. D. v.). 436.
During (Dr. Joannes). 367.
Durks (Pieter). 426.
Dutour v. Bellinkhave. 426.

E. (H. L.). 487.
Ebbes (Jarich). 384.
Ebbinga, *zie Humalda.*
Ebel Rintse dr. 367.
Ebele Harrytsdr. 389.
Ebeles (Rintie). 368, 452, 467.
Ebeltie Reitses. 368.
Eberstein (E. L. O. M. v.). 317.
Eble Jarighs 446, 448, 455.
Ebles (Jarich). 383, 384.
Echten (Galenus). 444.
— (J. v.). 356, 432, 436.
— (P. B. v.). 436.
— (A. S. van Haersolte, douair. v.). 343.
Eckringa (H.). 436.
Ede Jacobsz. 375.
Edes (Joeke). 339.
Ee. 356.
Eelckes (Grietie). 404.
Eelke Taeckes. 456.
Eelties (Ytie). 405.
„Eendragt" (de). 462.
Eesges (Jacob). 389.
Eestrum. 333.
Eeuws (Buwe). 444.
Egbartus Harckens. 369.
Egbert Jans. 456.
Egberts (Folckert). 427.
— (Jacob). 413.
— (Wijtske). 401.
Eylert (Sophia Catrijna). 447, 450.
Eysinga (v.). 426, 459.
— (Baudina Lucia v.). 345, 346, 371, 372, 444.
— (Catharina v.). 341.
— (Foeck v.). 444.
— (Frans v.). 456.
— (F. J. J. v.). 436.
— (Helena v.). 358.
— (Hessel Roorda v.). 358.
— (J. v.). 431.
— (Jelto v.). 453.
— (Julius v.). 357, 370, 379.
— (Lucia v.). 370, 372.
— (Pyter v.). 357.
— (Ritske v.). 385.
— (Tjalling v.). 360.
— (Ursula v.). 370.
Eijsma (Gerlantie Timens). 453.
Elburg. 488.
Elcama (Marten Hania v.). 444, 481.
Elgen Schultz (R. v.). 425.
Elgersma. 378.
Eling Jetses. 419.
Elisabeth Ennes. 453.
— Willems. 457.
— Gerbensdr. 377.
Ellerts (Agge). 339.

Elske Dirxdr. 367.
Emants (G.). 436.
Embden. 313, 431.
Eminga (Elizab. Wegelina v.). 341.
— (Tiberius Pepinus v.). 448.
Engel. 436.
— Molles. 386.
Engeland. 486.
Engelum. 392.
Engwierum. 431.
Enkhuijsen. 384, 452.
Ennes (Aaltie). 396.
— (Elisabeth). 453.
Ens (Dr.). 448.
— (Edzardus). 377, 378.
— (Lysbet Pijtter dr). 383.
Epe Sjoerds. 365, 447, 456.
Epema. 309.
Ephesen. 494.
Epkers (Geertje). 426.
— (Trintje). 426.
Ernst Casimir. 311.
Ernsthuys (F.). 374, 404.
Escury (C. E. E. Collot d'). 436.
Esen (J. v.). 494.
Esge Minnerts. 456.
Etma (Felix). 408.
Europa (Courier v.). 488.
Europe (L'echo de l'). 493.
Evert Aarts. 452.
— Jacobszn. 377, 457.
Everts (Arent). 426.
— (E. A.). 328, 366, 419, 422, 430, 436, 444.
Ewpum (M. C. W. v. Asbeck geb.). 436.
Exmorra. 428.
Expalude 350.

Faber (Jelmer Jansen). 391.
— (Johanna). 446, 449.
— (Rinske). 335.
Fagel. 436.
— (H.). 436.
Fappe Hessels. 425.
Faramond. 483.
Feddes (Jelle). 418.
— (Hessel Beerends). 418.
Feddingha (Ansck Aggedr.). 377, 378.
Feddrix (Trijntie). 389.
Feen (J. v. d.). 424, 436.
Feenhuysen. 391.
Feenklooster. 477, 480.
Feenstra (G. Spreé, geb.). 436.
— (K.). 436.
Feytsma. 349.
— (Bocco v.). 379.
— (Jelger v.). 379.
Fekkes (Wiltiana v.). 453.
— (Sikke). 426.
Feltz (R. A. v. d.). 435.
Fenoni (Jacobus). 396.
Ferf. 426, 436.
— (M.). 436.
Ferwerd. 411, 415, 446, 481.
Ferwerderadeel. 347, 348, 360, 361, 398, 399, 409, 430, 468.
Feugen (Caspar v.). 370, 426.
— (Jan Matthys v.). 370, 453.
Firdgum. 401, 415.
Flaanderen. 446.
Flaerns. 375.
Fliet ('t). 405.
Florismafenne. 375.
Focke... 375.
Fockedr. (Ymck). 375.
Fockema (D.). 436.
— (F.). 436.
— (Jouw Ernst). 421.
— (Y.). 436.
Fockens (Livius). 427.
— (Martinus). 359, 444.
Foecke Tiepkis. 396.
— Wypckes. 382.
Foeckel Jochums. 356.
Foekje Melles. 418.
Foetier (J.). 426.
Folckeringh (Hendrick). 445.

Folckert Egberts. 427.
— Gerritz. 375.
— Luitses. 407.
Folgera-veenen. 481.
Folkers. 451.
— (Aegt). 453.
— (Jacob). 360.
— (Jan). 418, 445.
— (Uble). 390.
Fontein. 431.
— (A.). 426.
— (Mr. A. G. v. Dalsen). 425.
— (Claes Juriens). 387.
— (Dirk). 418.
— (Eva Margaretha). 333.
— (Freerk). 429.
— (Jurrien Claessen). 450.
— (Pieter). 426.
Fopma (Hessel). 390.
Foppes (Jeppe). 379.
Form (Janke v. d.) 410.
Forsten (J. H.). 436.
Fortuijn(Dr.JelmerusGellius).453.
Foswertclooster. 378.
France. 495.
Franckena (Coenira v.). 359, 388, 389, 392, 446.
— (Matthias). 384, 387.
Franeker. 303 enz.
Franekeradeel. 301, 318, 319, 326, 331, 338, 345, 364, 421, 423, 432, 469, 470.
Frankrijk. 321, 483, 489, 490, 494.
Frans Gepkes. 454.
— Saeckeszn. 381.
Franssens (Elisabet). 369.
Fraterniteit (de). 491.
Frederica Sophia Wilhelm. 485.
Freerk Murcks. 446.
Freerks (Gatse). 406.
— (Ipke). 426.
Friens. 406, 407.
Friesche courant. 483.
— patriot (de). 488.
Frietshuis. 318.
Frisius (Dr. A.). 336.
— (Franciscus). 458.
Friso (Johan Willem). 311.
Frouckien Heres. 445.
Fruytier (Jacobus). 493.
Fuijkes (Webbe). 426.
Funger Meynertsz. 376.
Furnes. 484.

Gaast (de Groote). 472.
— (de Kleine). 472.
Gaasterland. 356, 390, 470.
Gabe Meints. 392.
Gadema (Maycke). 312.
GayckingaRenghers(Allard).371.
Gaisin. 436.
Galama. 459.
— (Gale). 449.
Gale Jelties. 453.
Galiléerkerkstraat (de). 416.
Gallé (F. (Z. ?)). 436.
Garijp. 383, 391, 394, 395, 398.
Gasinjet (P.). 436.
Gatse Freerks. 406.
Gatsesdr. Ymes. 405.
— (Marij). 382.
Gauma (Adolphus). 394.
Gebroeders (De drie). 413.
Geerlings (J. F.). 436.
Geert Aukes. 420.
— Geerts. 414.
Geertje Epkers. 426.
— Jacobs. 356.
Geerts (Geert). 414.
— (Gerrit). 417.
— (Jan). 428, 454.
Geertsema (Mr. Johan). 484.
Geest (Pieter v. d.). 397.
— (Pieter S. v. d.). 428.
Geij (Adr.). 436.
Gel (Agneta v.). 376.
— (Frans v.). 376.
— (Wytse v.). 376.
Gelderland. 466.

Gele (Wopke). 480.
Gellius. 426.
Genootschap (Friesch). 331.
Gent (W. L. v.). 436.
Genum. 384, 411, 452, 475.
George rex. 494.
Gepkes (Frans). 454.
— (Jan). 454.
Geralda. 444.
Gerbens (Aebele). 454.
— (Antien). 456.
— (Elisabet). 377.
— (Ruurtje). 415.
— (Wijbe). 410.
Gerbrand Heertszn. 466.
Gerbrandtsdr. (Maeicke). 389.
Gercama (Antje Joostes). 420.
— (J.). 312.
Gerck Sijpts. 383.
Gercke Hansen. 389.
Gerckes (Marten). 385.
Gerdes (Daniel). 412, 448.
Gerkesklooster. 394.
Gerloffs (Jacob). 393.
Gerlofsma (J.) 315, 316, 317, 372, 412, 424, 436, 448.
Gerrit Geerts. 417.
— Heeres. 369.
— Rintjes. 418, 446.
— Synje. 452.
Gerryts (Aeff). 377.
— (Folckert). 375.
— (Jan). 403.
— (Pietje). 417.
Gerroltsma (S.). 436.
Gervais (H.). 436.
Geusau. 426.
Gezusters (De Drie). 406.
Ghemmenich (v.). 309, 354, 459, 469.
— (C. v.). 313, 314, 361.
— (Evertje) 379.
— (Jacobus v.). 306, 307, 309, 384, 468.
Ghemmenich (Paulus v.). 305, 306, 307, 309, 335, 354, 365, 376, 400, 406, 410.
— (Petronella v.). 314, 315, 337, 363, 407, 409.
— (P. J v.). 315, 363.
— (Willem v.). 305.
— (Mr. Willem Hendriks). 376.
— (Zachaeus v.). 307, 308, 310, 311, 337, 360, 361, 366, 370, 374, 394, 395, 396, 398, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 426, 429, 431, 463.
Ghemmenich-bank. 355.
Gildemeester (Daniel). 428.
Gijmingha (Dr.). 426.
Gysberts (Jetske). 414.
— (Lysbet). 414.
Glins (Laes v.). 455.
Glinstra. 459.
— (Aepeus v.). 371, 445.
— (Assuerius v.). 405.
— (Eelco v.). 406, 448.
— (Hector v.). 304, 451.
— (Johannes v.). 359.
— (Martha Kinnema v.). 420.
— (W.). 436.
Gockinga. 436.
Goffes (Lieuwe). 413.
Goor (H. v.). 436.
Gopckes (Jan). 365.
Gorkum (Johs. v.). 433.
Goslick (Ruerd). 359.
Gotinga (Tiamcke Aebedr.). 380.
Gouda. 431.
Goudbeeck (Wessel Harmens). 398.
Gouden Halsband (de). 395.
Gouffet (Matth.). 430.
Gouten (Pieter v.) 399.
Goutum. 382.
Goverts (Marcellus). 451, 457.
Grachtswal (de). 389, 395.
Gramaye. 429.
Gravelines. 489, 490.

Gravenhage ('s-). 322, 326, 385, 392, 425, 427, 428, 430, 431, 433, 444, 450, 461, 488.
Gravius (Anna). 454.
— (M.). 436, 453.
— (Riemcke). 382.
Greidanus (A.). 478.
Gretske Jiellerts. 306.
Grettingebuiren (de). 412.
Greven (H. W.). 437.
Grevenstein (C. J.). 437.
Griet Heerckes. 445.
— Pauwels dr. 450.
Grietie Ariens. 468.
— Eelckes. 404.
— Jans. 370.
— Wybrens. 401.
Grysoord. 403.
Groene weg. 386, 391, 406.
Groenewolt (Abraham). 385, 388.
Grolsma (S.). 437.
Groningen. 333, 357, 426, 428, 429, 431, 447, 452, 458, 465, 484, 485.
Groningerlandt. 396.
Groot (Cath. de). 437.
Groote markt (de). 421.
Grotebergh. 446. 481.
Grovestins. 459.
— (Assiwerus v.). 392.
— (B. v.). 437.
— (Binnert Heringa v.). 398.
— (C. F. v.). 308.
— (Douwe Feye v.). 369.
— (Edzard v.). 309, 366, 371, 393, 396, 424, 427, 445, 448, 449, 454.
— (J. v.). 437.
— (Jetz Maria v.). 362, 406, 407, 408.
— (Oeno v.). 399, 424, 445.
Grouw. 400, 427.
Gualtheri (Elisabeth). 449.
— (Gualtherius Henric.). 450.
Guiciardini. 482.
Guilhart. 451.
Guitet. 433.
— (M.). 437.
Gulielmus V. 485.

H . . . . (M.). 431.
Haagsma (S.). 431, 437.
Haanekuik (Hylke). 427.
Haanstra (Reinskjen). 408.
Haanties (Trijntje). 453.
Haarlemse Cour. (Oprechte). 483.
„Haarst". 445.
Haas (W. de). 437.
Hachtingh (Fredrick). 451. 455.
Haeitsma State. 401.
Haenckes (Riemer). 382.
Haer (v. d.). 437.
— (B. v. d.). 437.
— (D. v. d.). 437.
— (H. v. d.). 437.
— (J. v d.). 437.
— (J. W. v. d.). 437.
— (Loeff v. d.). 475.
Haersma (C. M. v.). 430.
— (Hector Livius v.). 415.
— (J. A. v.). 430.
— de Wit (D. B. v.). 431.
Haersolte. 343, 352, 437.
— (Anna Elizabeth v.). 342, 362, 363, 372.
— (Arent v.). 339, 342, 362, 363, 372, 403, 406, 407, 408, 409, 437.
— (A. M. v.). 437.
— douair. v. Echten. (A. S. v.). 343.
— v. Herxen (Ernest. v.). 342.
— (Fokel Berber v.). 342.
— (Goffe Gemme v.). 343, 364, 366, 372, 412.
— (Rutger v.). 342, 362, 363, 364, 366, 372, 444.
— v. Toutenburg (Rutger v.). 342, 363.
— (Rutger Sweer v.). 342.

Haersolte (Susanna v.). 372.
— (Tjalling Homme v.). 319, 372, 454.
Haerst. 363.
Haescke Roeliffs. 369.
Haestrecht (Adriaen v.). 358.
Haga (B.). 429, 437.
Haije Beernts. 419.
Hayes (Beernt). 415.
— (Jelle). 381.
— (Pieter). 450.
— (Tieerd). 401.
Haitsma (A.). 427.
Halbertsma (I. H.). 427.
— (N.). 427.
Halbetsma. 429.
— (Dr. S.). 446, 448.
Halder (Adrianus). 437.
Halfweg. 327.
Halle (de), 389, 402.
Hallum. 348, 360, 361, 362, 363, 373, 399, 409, 412, 415, 431, 475.
Halma (Gerardus). 445.
— (Maria). 362.
Halmael Jr. (A. v.). 437.
Hamala (E. A. v. Cannart d'). 437.
Hamburg. 427.
Hamerster. 437.
— (H. U.). 486.
Hammersma (H. A.). 427.
— (J. A.). 428.
Hancke Allerts. 446.
Hanekuijk (Jacob). 437.
— (W. J.). 437.
Hania (Alegonda v.) 453.
— (Hermanna v.). 454.
— (IJmckijen Ulckes). 428.
— (Siouck v.). 341, 386, 387.
— (Titus v.). 445, 448.
— v. Elcama (Marten). 444, 481.
— State. 342.
Hannema. 459.
Hannema (Aeltie). 365, 380.
Hans (Docke). 480.
— Jacobs. 454.
— Pieters. 386.
Hansen (Gercke). 389.
Hantum. 385, 445, 447.
„Hanze steden". 385.
Harckema saete. 376.
Harckens (Egbartus). 369.
Harda state. 402.
Hardegarijp. 419.
Harderwijk. 306.
Haren (D. v.). 437.
— (Jhr Ernst v.). 387.
— (Willem v.). 370.
Haringman (D. A.). 427.
Harings (Lolle). 406.
Harinxma. 349.
— (E. J.) 437.
— (I. J.). 335, 445.
— thoe Heegh (E. T. H. v.). 437.
— thoe Slooten (Edzart Duco v.). 399.
— thoe Slooten (E. M. v.). 437, 449, 454.
— v. Donia (Feye). 455.
Harkema. 409.
Harlingen. 304, enz.
Harmana (Jhr. Hessel v.). 377.
Harmanzn (Hylcke). 375.
Harmen Annes. 414.
— Dircx. 383.
— Harmens. 403.
— Idses. 445.
— Pieters. 413.
— Sipckes. 399.
— Tiepckes, 386.
Harmens (Aeltie). 403.
— (Arien Jacob). 369.
— (Harmen). 403.
— (Hendrick). 378.
— en Zn. 432.
Harmodius Friso. 496.
Harrents (Pieter). 369.

Harrytsdr. (Ebele). 388.
Hartman Jarichs. 448.
Hartmans (Antie). 383, 484.
Haske. 432.
Haskerland. 381, 382, 471.
Hattem. 488.
Hattinga (Keimpe Krijns). 393.
— state. 393.
Haubois (Romck). 445.
Hebbedr. (Syuwe). 480.
Hedsers (Minne). 391.
Heede (B.). 437.
Heegh. 447.
Heemskerk Rz. (Mr. R. v.). 497.
Heemstra (Agatha v.). 402.
— (Feio v.). 449.
— (Isabella Anna v.). 449.
— (J. v.). 471.
— (Maycke). 454.
— (Nicolaus v.). 449.
— (O.). 309.
— (Pier Foeckes). 357.
— (Pierius), 454.
— (S. v.). 437.
— (douair. v.). 365.
Heer Olpherts 369.
Heerbels (P.). 493.
Heerckes (Griet). 445.
Heere Heius. 403.
Heerenveen. 433, 447.
Heeres (Aeske). 369.
— (Bartout). 369.
— (Claes). 386, 387.
— (Danieltje). 369.
— (Frouckien). 445.
— (Gerrit). 369.
— (Jannicke). 369.
— (Johannes). 445.
— (Olphert). 369.
— (Pietje). 419.
— (Trijntje). 369.
Heeringa Cats (Mr. P.). 353.
Heerma, zie *Herema*.
Heertszn (Gerbrand). 466.
Heim (J. v. d.). 437.
Heymans (Gijsbert). 303.
Heins (Meindert). 454.
Heytse Lasis. 446.
Heius (Heere). 403.
Heixan (Femme v.). 359, 427.
— (wed. v.). 426.
Helema (Theoterdus v.). 397.
Heles (Rintie). 358.
Hellama (Hetye). 480.
— (Hoppe). 480.
Hellijnga (Anna v.). 427.
— (Sijtske). 392.
— (Theotardus). 395.
Helmhout (Henrica). 456.
Heloma (Michiel). 458.
— (Dr. Nicolaas). 458.
— (Nolkjen v.). 400, 422, 437.
— (W., wed. Fontein geb.). 431.
Helperi (R.). 431.
Hemelumer Oldephaert en Noordwolde 393, 471, 474.
Hemminga. 369.
Hempens. 356, 414.
Hendrick Harmens. 378.
Hendricx (Arent). 394.
— (Claes). 381.
— (Keimpo). 437.
— (Luitien). 386.
— (Tjeerd). 412.
Hennaarderadeel 301, 311, 392, 393, 396, 402, 424, 425, 427, 445, 446, 449, 452.
Henning (Jan). 422.
Heppener (H.). 437.
Heraclyt en Democryt. 493.
Herbajum. 315, 316, 326, 338, 394, 398, 399, 400, 402, 404, 405, 409, 411, 475, 481.
Herbig (J. G.). 432.
Herbranda (Hylck van). 444.
Herding (L.). 487.
Herema. 309, 349, 379.
— (Auck v.). 379.

Herema (Jarich v.). 445.
— (Jiskia v.). 387.
— (Johanna v.). 445.
— (Otto v). 367, 368.
— (Syucke). 480.
— v. Beyma t. K. (U. J.). 426.
Heringa (Fokel v.). 357.
— (Jodocus). 372.
— v. Groustins (Binnert). 398.
Hermana. 349.
— (Kleyn). 362, 364, 408.
Hermanides. 437.
Hertogenbosch ('s-). 496.
Heshusius (G. M.). 437.
Heslinga (Gatske Clases). 449.
— (Gerardus). 454.
— (Jacob Clases). 449.
— (Sybren Hansen). 445.
Hessel Jouws. 400.
— Poppes. 389.
Hessels (Foppe). 425.
— (Yme). 404.
— (Lieuwe). 455.
Hessen Cassel (erfprins v.). 336.
Hettinga (Johanna v.). 392.
Hezel (Jan v.). 427, 437.
Hichtum. 450.
Hiddema (G.). 437.
— v. Knijf (Horatius Allard). 415.
Hiddes (Sioerdt). 385.
Hiemstra (Johannes). 365.
— (W. L. v.). 437.
Higt (E. W.). 484.
Hylaerdt. 392.
Hylarius (W. P.). 427.
Hylckama (Epeus v.). 427, 437.
— (Pieter Jelles). 381.
Hylcke Harmanszn. 375.
Hylckes (Jan). 457.
Hill Joestedr. 375.
Hille Abes. 458.
Hillema (Bouckjen v.). 304.
Hindeloopen. 311, 329, 337, 360, 402, 430, 454, 471, 475, 492.
Hindeloopen (het kanton). 421.
— (Claas). 448.
Hinxsteterpsterasate. 375.
Hitscher (H.). 462.
Hitsum. 318.
Hittinga (Sibrand v.). 336, 445.
Hitzma (Ds. Valerius). 392.
Hyum. 409, 412.
Hixenius. 475.
— (Gerhardus). 453.
Hoeckstede (Douwe Bockes). 453.
Hoey (v.). 437,
— (J. J. v.). 437.
Hoekema (S. J.). 421, 429.
Hoekstra (Heerke Jans.) 420.
— (Jan). 489.
Hoetinck (A.) 437.
Hoextra (Pytter Jacobs). 445.
Hofman. 448.
— (Age Hendrik). 450.
— (Griettie Hettes). 401.
— (Johan). 395, 445, 448.
— (Johan Baltasar). 397, 450, 454.
Hohn (Johan Wilhelm). 357.
Hoitama (Douwe v.). 402.
— (Fopk v.) 359.
Hoytes (Igge). 445.
Hoitzma (Sioukjen v.). 400.
Holland. 304, 317, 323, 350, 466, 484, 486, 492, 497.
— (G.). 438.
Hollande. 489.
Hollander (Dirk Ypes). 404.
— (Jacob Hendrix). 450.
Holländische Zeitung (die). 488.
Hollandse historische Courant. 483.
Holprijp. 420.
Holwerd. 324, 383, 411, 419, 431, 446.
Hooft Danielsz. (Henrik). 488.
Hooft (Joh.). 438.
Hoogebeijmtum. 381.
Hoogeburen (de). 410, 414.

Hooghlander (Jelke). 367, 377, 378.
Hoop (D. de). 328.
— (J. de). 427, 430.
— (F. v. d.). 438.
— (J. C. v. d.). 320, 427, 438.
Hoorn. 463.
Hopperts (Jochem). 367.
Horatius (Johannis). 467.
Horn (Dr. Bernhardus de). 370, 454
— (Mettie de). 370.
— (Dr. Ulricus de). 370, 445.
Hornstra (Wybe Jans). 426, 429.
Horreus (G.). 438.
— (P.). 438.
Hottinga. 349, 399.
[—] (Catharina v.). 374.
— (Dominicus v.). 358, 445.
— (Douwe v.). 374.
— (Johanna v.). 344, 374, 389.
— (Ydtsche v.). 344, 374, 399, 424.
Houle. 362.
Houwerda v. Meckama (Menno). 358.
Hoxwier. 349.
— (Hectoria v.). 375.
Huber. 437, 438, 491, 492.
— (A. C.). 438.
— (J. L.). 427.
— (U. H. Wielinga). 438.
— (U. J.) 427, 438.
Hubert Claessen. 453.
Huberts (Pieter). 454.
Huidekooper (P.). 428, 433 452.
Huygens (Lenart). 450.
Huins. 375.
Huizum, 364, 381, 387, 395, 407, 414, 416, 419, 444, 472,
Hullesheim. 438.
Hulscamp (Jan). 453.
Hulshoff (M. A.). 494.
Hulshuis (Anna). 411, 446.
Humalda (Franciscus v.). 356.
— (F. B. Aebinga v.). 308.
— (F. B. E. G. v.). 371.
Humalda (J..... v.). 438.
— (Philippus v.). 448.

Ibele Jarighs. 446, 448, 455, 456.
Idaard. 431.
IJdama, 355.
Iddekinge. 438.
Idema (M. v.). 438.
IJdes (Jan). 449.
— (Jacob). 417.
Idses (Harmen). 455.
— (Ruyrdt). 455.
Idsinga. 339, 428, 435, 438, 459.
— (A. v.). 438.
— (Alef v.). 315, 338, 339, 340, 362, 371, 372, 374, 401, 404, 407, 408.
— (Aliff Saeckes). 446.
— (Arnold v.). 362, 371, 407, 448,
— (A. W. A. F. v.). 438.
— (B. D. v.). 428.
— (Dido Cicilia v.). 411.
— (D. W. v.). 438.
— (E. M, A. v.). 438.
— (F. Canter v.). 438.
— (Gijsbertus Arensma v.). 340, 363.
— (H. v.). 438, 445.
— (Y. v.). 438.
— (J. v.). 318, 340, 367, 406, 427, 438, 450, 454.
— (J. C. v.). 438.
— (J. H. v.). 438.
— (Matthijs v.). 338, 339, 371, 401, 438, 444, 450.
— (M. A. v.). 342.
— (M. J. v.). 409, 438.
— (Petronella v.). 313, 315, 362 372, 374, 408, 410, 411, 412.
— (Sako v.). 338, 340, 359, 372, 374, 388, 389, 390, 391, 392, 397, 398, 399, 400, 446.
— (Sierk v.). 449.
— (S. A. v.). 438.

Idsinga (S H. v.). 485.
— (Titia v.). 371.
Idzarda (P.). 427.
Idzerdt (N. v.). 425, 430.
IJges (Oentie). 457.
— (Wopcke). 449, 475.
Igge Hoytes. 445.
Ilpendam (Jan Melis) 468.
IJls (H.). 443.
IJlst. 446, 471.
IJmck Fockedr. 375.
IJme Hessels. 404.
IJmes (Gatze). 405.
— (Jan). 416.
Ingen (F. v.). 438.
IJnskje Sannes. 418.
Insma (G.). 425.
IJnte. 495.
— Broers. 381.
Intes (Sijuw) 375, 376.
— (Mayke). 406.
Yorke. 485.
IJpe Ates. 404.
IJpecolsga. 412.
IJpey (A.). 496.
— (N.). 443, 482, 488.
— (W. A.). 413.
Ipke Freerks. 426.
IJsbrandt Jacobszn. 376.
Isbrandts (Cornelis). 448.
— (J.). 354.
IJsck Jansdr. 386.
IJselsteyn (Mauris Lodewyck d.). 446.
Isselstein. 438.
IJtie Eelties. 405.
IJtsma (Anna). 453.
IJtte Jelles. 428.

J. (E. H.). 486.
Jacob Cornelis. 405.
— Eesges. 389.
— Egberts 413.
— Folkerts. 360.
— Gerloffs. 393.
Jacob Ydes. 417.
— Jans. 446.
— Pieters. 452.
Jacobs (Antie). 393, 408.
— (Auck). 381, 384, 391.
— (Baucke). 396.
— (Claes). 399.
— (Ede). 375.
— (Evert). 377, 457.
— (Geertje). 356.
— (Hans). 454.
— (Ysbrandt). 376.
— (Janke). 420.
— (Jetse). 399.
— (Jorrit). 449.
— (Pybe). 476.
— (Riemer). 446.
— (Tzialing). 357.
— (Wiebren). 428.
— Wijts. 454.
Jacobijnen (de). 491.
Jan Alberts. 368, 393, 401.
— Berents. 367.
— Boeles. 390.
— Folkerts. 418.
— Geerdts. 428, 454.
— Gerbens. 452.
— Gerryts. 403.
— Gepkes. 453.
— Gopckes. 365.
— Hylckes. 458.
— Ydes. 449.
— Ymes. 416.
— Jelles. 416, 418.
— Jochums. 416.
— Martens. 446.
— Piers. 455.
— Riemers. 401.
— Sybrens. 417.
— Reijtse Thiaertszn. 384.
— Wybis. 369.
Janke Jacobs. 420.
Jannicke Heeres. 369.
Jans (Aede). 411, 446.
— (Antje). 446.

Jans (Attie). 404.
— (C. Backer). 438.
— (Claas). 409.
— (Dirk). 456.
— (Djeuwke). 417.
— (Doedt). 379, 417.
— (Egbert). 456.
— (Grietje). 370.
— (Ysck). 386.
— (Jacob). 446.
— (Jelcke). 394.
— (Jetske). 444.
— (Lammert). 454
— (Sibbel). 400.
— (Sijbrandt). 376.
— (Steven). 381.
— (Thomas). 377.
Jansen (Broederyck). 385.
— (Dirck). 458.
— (Jillis). 382.
— (Pyter). 458.
— (Reiner). 392.
— (Rommert). 396.
— (Steffen). 154.
Jansonius (Matthias). 336.
Jantien Cornelisdr. 387.
Jarich. 430.
— Ebbes. 384.
— Eebleszn. 383, 384.
— Jibeles. 428.
Jarichs (Eeble). 446, 448, 455.
— (Hartman). 448.
— (Ybele). 446, 448, 455, 456.
— (Jebelle). 428.
Jason (Albert). 386.
Jaspers (Albert). 391.
Jebelle Jarichs. 428.
Jelcke Jans. 394.
Jelgersma. 309.
Jelle Feddes. 418.
— Hayes. 381, 382.
— Minnes. 384.
— Pieters. 455.
— Ruerdts. 446.
— Tjebbes. 454.
Jelle Tjeerds. 402, 403.
Jelles (Ytte). 428.
— (Jan). 416, 418.
— (Marten). 392.
— (Pitter). 425.
Jellum. 425.
Jelsum. 386, 387, 406.
Jelties (Gale). 453.
Jeltinga (Aeffke v.). 385.
— (Julius v.). 455.
Jeltje Willemsdr. 382.
Jencke Dirckszn. 380.
Jennema (Gerlacus). 358.
Jenties (Marten). 449.
Jenzama (Ballingius). 394.
Jeppe Foppes. 379.
Jeslum. 412.
Jets Joachumsdr. 376.
Jetse Jacobs. 399.
Jetses (Antje). 369.
— (Eling). 419.
— (Johan). 369.
— (Meynts). 371.
Jetzke Bintzedr. 458.
— Gysberts. 414.
— Jans. 444.
— Wijbrens. 404.
Jeveren (Michiel v.). 451.
Jibeles (Jarich). 428.
Jidt Meyntedr. 375.
Jiellerts (Gretske). 306.
Jilles Jansen. 382.
Joachumsdr. (Jets). 376.
Joan W. Friso. 311.
Jobs Leen (St.). 309, 355.
Jochum Pieters. 392.
Jochums (Foeckel). 356.
— (Jan). 416.
Joeke Edes. 339.
Joekoenus. 487.
Joestedr. (Hill). 375.
Joha (I.). 426.
— (Ph.). 425, 438.
— (T.). 323, 428, 438, 491, 493.

Johan Dirxs. 364.
— Jetses. 369.
Johannes Annes. 404.
— Beerens. 425.
— Doeckes. 406, 407.
— Heeres. 445.
— Scheltes. 456.
— Sierps. 403.
— Tiaerts. 458.
Johannis (Olphert). 458.
— (Ruurd). 417, 419.
— (Siouck). 359, 389, 449.
— (Simon). 418.
— (Tiaerdt). 452.
— (Vroukje). 414.
Jongbloed (J.). 438.
Jongestal (Gellius Wibrandus v.). 393, 395.
Jonghema (Docco v.). 302.
Jonghoff (H. A.). 433.
Jongma (Salomon). 373, 451.
— State. 357.
Jongsma (B. F.). 438.
— (Bouke Jans). 420.
— (P. F.). 428.
Jongstra. 433.
Jordan (A.). 438.
Jorna (Tryntie) 359.
Jorrit Jacobs. 449.
Jorwerd. 433.
Jouck Rinsesdr. 386.
Joure. 333, 382, 383, 384, 390, 404, 429.
Jouws (Hessel). 400.
Jukema v. Burmania, zie *Burmania.*
— — Rengers, zie *Burmania.*
Jurjen Siercx. 369.
Jurjens (Oeble). 406.
Juwsma. 349.
— Aucama (Jelle). 355.

Kaldenbachbrug (de). 422.
Kamerling (Ulrich). 426.
Kamp (de). 417.
Kampen. 431.
Kann (Nicolaus). 438.
Kannegieter Jansz (Hendr.). 495.
Kanter. 354.
Kars-en-keukenhof ('t). 409.
Keets. 438.
Keimpema (Hendrik). 448.
Keimpo Hendriks. 437.
Kelderman (G. A.). 438.
Kem.. (Did. v. d.). 485.
Kemp (F. A. v. d.). 487.
Kempenaer. 438.
— (R. K. v. Andringa de). 438.
Kerkstraat (Groote). 338, 379, 388, 407.
Kesler (Paulus Matthias). 456.
Ketel (Anne). 445.
Keuchenius (W.). 438.
Keulen (A. van). 428.
Kie. 426.
Kingma. 303, 304, 318, 328, 337, 410, 414, 459.
— (Cath. v.). 302, 306, 309, 368.
— (Dyrck Jelles). 446.
— (Engel Baukes v.). 366.
— (Gerben S.). 428.
— (Hendrik). 356.
— (Hendrick Jellezn.). 377, 378, 446, 448, 450.
— (Hero). 381.
— (Hylck). 381.
— (Ignatius v.). 302, 303, 305, 309, 359, 360, 388, 389, 391, 394, 395, 397, 398.
— (Inte v.). 358, 368, 393.
— (Jan). 301, 379, 381, 446.
— (Nelcke). 381.
— (Petrus). 446.
— (Rienick). 302, 357, 380, 381.
— (Saeckle v.). 301, 302, 306, 307, 368, 377, 380, 381, 382, 383.
Kingmaplaats. 389.

Kingma state. 302, 303, 309, 327, 328, 363, 375, 402, 410, 417, 418, 420, 421, 422, 423, 424, 426, 430 431, 432.
Kingma tille. 301, 303, 304, 355, 403, 409, 417, 432.
— zate. 375, 377.
Kingum (Claes Pieters). 375.
— (Jelle Pieters). 375, 455.
— (Pieter Jelles). 455.
Kinnema (Anna v.). 359.
— v. Glinstra (Martha). 420.
Kinsbergen. 486.
— (J. H. v.). 462, 494.
Klaarkampster weeshuis. 480.
Klaas Klazes. 417.
Klaasesz. (J.). 438.
— (Klaas). 417.
Klaasjen Ottes, wed. v. T. Reitjes. 360.
Kleffens (R. v.). 428, 431, 439.
Klein-Hermana. 362.
Kleysloot. 303.
Knijff (G. H. v.). 439.
— (Horatius Allard Hiddema v.). 415.
— (I. v.). 428.
— geb. Poutsma (A. C. v.). 440.
Kock (Theods.). 439.
Koen (Corns.). 439.
Koenes (Willem). 400.
Koetille. 318.
Kok (S. J. Wiglama wed.). 443.
Kolken (de Kleine). 379.
Kollum. 378, 385, 394, 397, 433, 476.
Kollumerland en N. K. 379, 385, 395, 471.
Koopmans (R.). 427.
Kooten (de). 333.
— (Th. v.). 490.
Kortezwaag. 447.
Kounro. 397.
Kraats (v. d.). 431.
— (L. H. v. d.). 428.
Kraats (W. v. d.). 439.
— geb. v. Voss (A. L. v. d.). 431.
Kramp (L. W.). 485.
Krap (Teunis Cornelis). 416.
Kreighton (J. N.). 485.
Krelis. 485.
Kruisfenne (de). 376.
Kuyper (Willem). 428.
Kutsch (Dr. Johan Reinhard). 456.

La Maire (Albert). 400.
Laan (C. v. d.). 406.
— (Willem v. d.). 407.
— (de Liaukema geb. v. d.). 439, 448.
Laansma (Jan Gerbens). 404.
Lacalmette (J. L. Bosc de). 435.
Laman (P.). 439.
Lambergen (T. A.). 439.
Lammema (Groot). 400.
— (Klein). 400, 402.
Lammert Jans. 454.
Lammingastate. 411.
Lange (P. de). 439.
Langemeer (de). 401.
Langewolt. 445.
Langweer. 424.
— (Aeltie). 399.
Lankum. 384, 390.
Lannoy (Jhr. Samuel de). 406.
Lantingh (Bauckien). 386.
— (Beatrix). 393.
Laquaert (P). 432.
— (S.). 432.
Lasis (Heijtse). 446.
Laurman (Th. M.). 439.
Lauwijck (Margaretha v.). 455.
Lavoisier (A. L.) 483.
Le Jeune (Mr.). 486.
Le Pla (Pieter). 400.
Leckum. 412.
Leeuwarden. 303, enz.
Leeuwarder courant. 483.
— vaart. 375.

Leeuwarderadeel. 358, 380, 412, 444, 448, 472.
Leeuwen (Mr. Jan v.). 487.
Ley (Dr. Daniel v. d.). 446.
— (Elidatien v. d.). 428.
— (Femmerus v. d.). 453.
— (Meynert Joannes v. d.). 450.
— (Minke v. d.). 458.
— (Theodorus v. d.). 407.
— (Thomas v. d.). 450.
Leiden. 333, 334, 403, 487, 493.
Leydse courant. 483.
Lely (Adriaan v. d.). 439.
— (Johannes v. d.). 455.
Lelienberg (A. v.). 394.
Lemke (G.). 439.
Lents (Eets). 305, 306.
— (Johannes). 306.
— (Nicolaas). 420.
— (Nicolaas Adams). 422.
Lessart (De). 428.
Let (v. d.). 439.
Leuconius Sylvius. 427.
Leur (E.). 439.
— (E. J.). 439.
Liauckama. 349.
— (Schelte v.). 349.
— (Sicke v.). 349.
— geb. v. d. Laen (de). 439, 448.
Lichtaert. 453, 475.
Lycklama. 353.
— (J. v.). 359, 429.
— (L. v.). 439.
— à Nyeholt (A.). 427.
— — (Eritia v.). 340, 372, 374.
— — (T. M.). 439.
Lidlum. 466.
Lyempolle (de). 345.
Lyeuck Pieters. 445.
Lieuwe Douwes. 417.
— Goffes. 413.
— Hessels. 455.
— Lieuwes. 356, 392.
— Lolckes. 398.
Lieuwe Pieters. 401.
Lyeuwes (Antie). 388.
— (Lieuwe). 356, 392.
— (Uble). 300.
— (Ulbe). 381.
Lille (de). 439.
Limmen. 494.
Linde (Elske Doekes v. d.). 420.
— (Joannes Doekes v. d.) 407.
Lijnden de Blitterswijk (E. de). 428.
— (R. v.). 428, 429, 439.
— (W. C. H. v.). 439.
Lindenau (Everardina v.). 402.
Lioeltske Sijtses. 368, 452.
Lyphart (Abelus). 409.
— (Elysabeth). 409.
Lysbet Gysberts. 414.
— Wynsens. 404.
Liuwes (Tierdt). 381.
Lock (Anna Pauli). 305.
Loë (Hendrina de). 338, 371.
— (J. v.). 439.
Loenen. 403.
— (v.). 453.
Loinga. 408.
Lolckama (Dirk). 373.
— (J.). 439.
Lolkes (Lieuwe). 398.
Lolle Harings. 406.
Lolles (Sybbolt). 404.
Londen. 430.
Loo (Aernt Jan v.). 450.
— (Dr. Albertus). 456.
— (Boudewijn v.). 305.
— (Gratiana Florentia v.). 402.
— (I. v.). 371.
— (Maria v.). 335.
Lorrain (Joris). 379.
Louis (prins). 494.
Louw (Haagsche). 487, 495.
Lubbes. 455.
Ludum (Gerben Claesen). 458.
Luetske Sytses. 369.
Luitien Hendricx. 386.

Luytiens (Tietie). 391.
Luitses (Folkert). 407.
Lutkegast. 445.
Lutkepost. 450.
Lutkewierum. 393.
Luzac (Mr. Elie). 486.

Maarzeveen (C. van). 428.
Maastricht. 337.
Mahiuw (Reyer Arriens). 405, 446.
May (Johannes). 439.
Maycke Gerbrantsdr. 389.
— Intes. 406.
Makkum. 404, 426, 476.
Mamminga (Jouke v.). 402.
Mandrillon (J.). 483, 490.
Maneel. 304.
— (Hans Adam). 391.
Manglis Siercx. 369.
Mantgum. 409.
Marcellus Goverts. 451, 457.
Marcus Barels. 390.
Marees (Ludovicus de). 439.
Marij Gatsesdr. 382.
Marijke Abes. 456.
Markus (Mr. Pieter). 487.
Marrum. 363, 406, 409, 415, 450.
Marssum. 445, 446.
— (Dr.). 481.
— (Aggeus v.). 385, 428, 451, 455, 457, 458.
[—] (Appolonia v.). 367.
[—] (Dr. Dirck v.). 367.
[—] (Elisabeth v.). 367.
[—] (Hendrick v.). 365, 367, 368, 379, 382, 383, 446, 452.
— (Jacob v.). 367, 449, 452, 455.
[—] (Jan v.). 367.
— (Janke van). 308.
— (Johanna v.). 395, 448, 454.
[—] (Marten v.). 367.
[—] (Theodorus v.). 367, 450.
Marten Gerckes, 385.
— Jellis. 392.
— Jenties. 449.
Marten Segers. 468.
Martena v. Burmania (Duco). 372.
— v. Burmania (D. G. J.). 360.
— v. Sixma (Duconia). 365.
Martens (Jan). 446.
— (Tryntie). 390.
Martini (Alexis). 422.
Mattaeus (Ph.). 302.
Mecima (J.). 489.
Meckema (Ebel v.). 356.
— (Geertruyt v.). 453, 454, 455.
— (Julius v.). 450.
— (Menno Houwerda v.). 358.
— (Lucia v. Dekema wed.). 357.
— v. Burmania, zie *Burmania*.
— v. Harinxma, zie *Harinxma*.
— v. Unia, zie *Unia*.
Meer (Pier Douwes v. d.). 423.
Meij (Jan Jansen v. d.). 409, 415.
— (Ds. Johannes v. d.). 414.
Meijer (Gerrit Pietersen). 413.
— (Henrick). 382.
— (N.). 429.
Meyers. 459.
— (Johannes). 451.
Meindert Heins. 454.
Meynnerts (Bettie). 384.
— (Funger). 376.
Meins Jetsis. 369.
Meynsma (Bauck v.). 368.
— (Gabbe v.). 304, 306, 368, 393, 448.
— (Hector). 382, 384, 448.
— (Horatius). 450.
— (Yda v.). 302, 304, 358, 369, 444, 455, 456, 457.
Meijnte Anderis. 396.
— Annes. 455.
Meyntes (Douwe). 385.
— (Gabe). 392.
— (Jet). 375.
— (Pijecke). 455.
— (Sytse). 367.
— (Teth). 375.

Mellema. 367.
— (Lyuwe). 367.
— (Reinadina). 412.
— (Syouckien). 367.
Melles (Foekje). 418.
— (Tjebbe). 412.
Mellinga (C. v.). 483.
Menaldum. 358, 403, 408, 418, 419, 429, 433, 449.
Menaldumadeel. 344, 426, 449, 472.
Menninckx (Judith). gen. Voochts. 428.
Mepsche (Gerhard de). 451.
Mercier. 491.
Merriedobben. 382.
Messchaert (Corns.). 439.
Mestra (Peter Jansen). 356.
Metslawier. 317, 378, 384, 406, 431.
Metsma (Jetske Piers). 356.
Metz (Dr. Gijsbertus). 450.
— (Johanna). 450.
Metzler. (J. C.). 439.
Meulen. 439.
— (Hotse Tjerk v. d.). 373.
— (Beintema v. d.). 396.
— (Jacobus Beintema v. d.). 425, 434.
— (O. Beintema v. d.). 425.
Meurs (W.). 439.
Midlum. 315, 360, 396, 410, 412, 417.
Mighiels (Rentie). 413.
Mincks (Cornelis). 397.
Minne Hedsers. 392.
Minnema. 349.
Minnerts (Esge). 456.
Minnertsga, 345, 357, 362, 364, 377, 394, 400, 402, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 413, 414, 415, 416, 424, 430, 446, 466, 476.
Minnes (Jelle). 384.
Mist (J. A. de). 439.
Mockama, zie *Meckema.*
Moeren. 484.
Mol (Anthoni de). 378.
Molenaer (Pieter Cornelis). 394.
Mollerus (J. H.). 439.
Molles (Engel). 386.
Monnicketille. 391.
Monzes (Cornelis). 429.
Morra 386, 395.
Moselijn (Abraham). 456.
Moulin (S. du). 439.
Muijden (A. J. v.). 439.
Munnix (S. H.). 439.
Munt (de). 382.
Muntz. 439.
— (J. W.). 439.
Murcks (Freerk). 446.
Murray (H.). 439.
— (Jhr. Hector v.). 446, 448.
Muttelman (Benjamin). 455.

N. (G.). 425.
Namen. 406.
Nania zate 308.
Nassau (Hendrick Casimir graaf v.). 350.
— (prins v.). 350.
— (prinses douar. v.). 463.
— Dillenburg (Prins v.). 316.
— Siegen (Prins v.). 311.
Nauta. 431.
— (Bavius). 412.
— Beuckens. 439.
— (Duco). 365.
— (Eduarda). 439.
— (Ds. Folckerus). 446.
— (G.). 349, 439.
— (G. A.). 439.
— (Gajus). 349.
— (Geertruid). 308, 371.
— (Dr. Gisbertus). 450.
— (Heero). 476.
— (Yduarda). 454.
— (Marius). 429, 451.

Nederhoff (Anke). 367.
— (Coert). 367, 377, 378.
— (E. C.). 312.
— (Elske). 367.
Nederlanden (Vereenigde). 483.
Neef (P. de). 302.
Neeltje Dirx. 388.
Nelcke Broersdr. 381.
Nes (Ameland). 476.
— (West D.). 389.
— (Hendrikje Pieters de). 417.
Nicolai (Ds. Atzo). 389.
— (Sylvius). 446.
Nyega. 396, 481.
Nienhuis. 349, 439.
— (Mr. H.). 429.
Nieuwe Haven (de Suyder). 388.
Nieuwestad (de Suider). 384, 385, 388, 391.
Nieuwe straat (de). 390.
Nieuwold. 482.
Nikerk. 415.
Nijland (Haantje Douwes). 422.
Nijmegen. 487.
Nimwegen (P. H. v.), 427, 439.
Nijs (Boudewijn v.). 453.
— (Teuntie v.). 391, 451.
Nyssten (Ava Sophia v.). 312.
— (Imilia Josina v.). 356.
— (Petrus Florentius v.). 405.
Nittema State. 386.
Noodt (W. W.). 440.
Noordbeek (R. J.). 316, 411.
Noorderhouw. 403.
Noorderkwartier (het). 339, 401, 406, 407.
Noord-Holland. 494.
Noordwijken (de). 487.
Noordwolde. 473.
Noort (G. D. op ten). 440.
Nooten (S. v.). 440.
Nordingh (Curtius). 429, 440, 451.
Nota (P.). 429, 432.
Notten (D. T.). 495.
Nut v. h. Algemeen (Maatschappij tot). 328, 330, 484.

Obbe Obbes. 356.
Obbes (Obbe). 356.
— (Thijs). 429.
Ockinga (Jhr. Douwe v.). 387.
— (Heero v.). 394, 395.
— (Jarich v.). 455.
Oeble Jurjens. 406.
Oenama (Amelius v.). 383.
— (Jacques v.). 446.
— (Tiberius v.). 383.
Oenedr. (Trijn). 382.
Oenkerk. 381, 448.
Oentie Annesdr. 383.
— Yges. 457.
Offenhuyzen (v.). 454.
Oldaans (Grietje). 449.
Oldeboorn. 382, 383, 385, 397.
Oldemerck. 381.
Olivier (Sipke Tietes). 421.
— (Tiete Lourens). 421.
Olphert Heeres. 369.
— Joannis. 458.
Olpherts (Heer). 369.
Olst (Berend v.). 429.
Ommelanden (de). 488.
Ongeboer. 404.
— (Klein). 400.
Oostdongeradeel. 314, 378, 472.
Ooster Hooge brug. 425.
Oosterbierum. 314, 389, 392, 401, 402, 403, 408, 411, 413, 414, 416, 418, 421, 425, 428, 447, 466, 476, 477.
Oosterdijk (de). 389.
Oosterend. 381, 477.
Oostergo. 464.
Oosterlittens. 390, 429.
Oostermeer. 433.
Oosterwierum. 381, 449.
Oostrum. 385, 405.

Oppenhuizen. 431, 477.
Opsterland. 359, 444.
Oranje (Prins v.). 462, 483, 484, 488.
Orleans. 312.
Ornia (Foeckje). 357.
Orsma (Gerrit Jellis). 416.
— (J. G.). 414.
Os (Geeske Ryx v). 453.
Osinga (Antje Jans). 366.
— (J. A.). 429.
— (L.). 440.
Otte Roeleffz. 384.
Ottes (Klaasjen). 360.
Oude dijk (de). 389.
— IJssel (de). 482.
— weg (de). 423.
— zes (de). 421.
Oudebildzijl. 398, 414, 482.
Oudega. 481.
Oudkerk. 377, 379, 449, 477.
Oudwoude. 477.
Overijssel. 445, 486, 488.
Overmeer (V. V.). 440.
Overveldt (S. A. v.). 440.

Pajezyl. 470.
Palland tot Zuithem. 429.
„Pallas" (de). 425, 462.
Palthe (G. J.). 440.
Paludanus (Pieter). 414.
Pan (Mr Jan). 452.
Pancras. 440.
— Clifford (Mr. G.). 429.
Parijs. 433, 490, 494.
Pater (Lucas). 425.
Patriophilus. 486.
Paulus (P.). 440, 491.
Pausma (Mej. C.). 429.
Pavinga (Buwe Eeuwes). 446.
Pee (J. v.). 440.
Peima (Aleides v.). 406.
— v. Beintema (Dr. Dominicus Worp). 449.
— (Gellius à). 88.
Peima (J. W. Beyntema a). 434.
— v. Beintema (J. W.). 455.
— (Onuphrius Worp v.). 396.
Peins. 302, 307, 315, 318, 331, 355, 375, 377, 378, 380, 381, 382, 383, 390, 394, 396, 399, 403, 406, 409, 410, 411, 413, 414, 415, 417, 418, 419, 420, 423, 429, 469, 470, 475, 477, 478, 482.
Peisel, wed. Boltjes (Hendrina). 413.
Pereboom (Syb.). 440.
Peters (Auck). 356.
Pet-erse (C.). 486.
Petraeus (Dr. Petrus Henricus). 402.
Petri (Rudolphus). 431.
Pettinga Jr. (G.). 440.
Pex (G.). 428.
Pfuel (Johan George v.). 351.
Phelten (Johannes). 359.
Philalethes Batavus. 490.
Philipse (J. H). 482.
Pijbe Clasen. 456.
— Jacobs. 476.
Pybes (Douwe). 352.
— Fetke. 381.
Piccardt (Alexander). 440.
— van Slochteren. 429.
Pijecke Meyntezn. 455.
Pier. 440.
— Simons. 398.
Piers (Jan). 455.
Pierson. 429, 440.
— (J.). 346, 351, 363, 366.
Pieter Claessen. 388.
— Douwes. 425.
— Durks. 426.
— Haye zn. 450.
— Harrents. 369.
— Huberts. 454.
— Jansen. 458.
— Jelles. 425.
— Pieters. 380, 383, 418.

Pieter Sierx. 369.
— Sikkes. 414.
— Siouckes. 456.
— Tjeerds. 419.
— Wychers. 390.
Pieters (Antie). 450.
— (Auckien). 394.
— (Dirkje). 454.
— (G.). 428.
— (Hans). 386.
— (Harmen). 413.
— (Jacob). 452.
— (Jelle). 455.
— (Jochum). 392.
— (Lyeuck.). 445.
— (Lieuwe). 401.
— (Pieter). 380, 383, 418.
— (Pitrick). 382.
— (Rienk). 448.
— (Sibbel). 457.
— (Sytz). 376.
— (Wyger). 414.
Pietersbierum. 403, 404, 426, 466, 478.
Pietje Gerrijts. 417.
— Heeres. 419.
Pyl (Hans). 356.
Pilckvier. 387.
Pilpai. 317.
Pingjum. 395.
Pipenpoy (Sophia Anna v.). 455.
Pitrick Pitersdr. 382.
— Sioerdts. 404.
Plaats (Mr. J. v. d.). 429.
Plantenga (Pieter). 416.
Plettenberg. 440.
Ploos v. Amstel. 433.
Polen (Koning v.) 463.
Polle (de). 418.
Polman (Johan). 357.
Ponga sate. 450.
Popma (Bauck v.). 344.
— (Sijbolt v.). 446.
Poppes (Hessel). 389.
— (Romcke). 404.
Popta (P. v.). 425.
— (Rembertus). 457.
Post van de Neder-Rhijn (de). 488.
Posthumes (Douwe Douwes). 426.
— (Harmodius Friso). 488.
— (Salvus). 416, 417.
Postillon (Abram). 398.
Potma (Albert Lieuwes). 422, 423, 429.
— (W.). 429.
Potter (A.). 430.
— (Aukje Martens). 358, 386.
— (Gerryt Symonsz.). 376.
Poutsma (v.). 429, 431, 440.
— (A.) 440.
— (Aukje v.). 321, 323, 373.
— (A. C. v. Knijff, geb.) 440.
— (A. M. v.). 318, 429.
— (Arnold Matthijs). 450.
— (J.). 430, 456.
— (J. E. v.). 323, 430.
— (Petrus). 446.
— (P. J. v.). 321, 430, 440.
— (Petrus Jacobus v.). 352.
— (Petrus Johannes v.). 323.
Pouwelsdr. (Anne). 376.
— (Grict). 450.
Prakkens (C.). 440.
Prins (François). 369.
Proveniershuis (het). 353, 423.
Put (de). 398.
Putten (G. v.). 487.

Questius (W.). 440.
Quinnes (Johan). 357.
Quintijn (Johan). 356.
Quintus (A.). 424.

Raard. 384, 446.
Raarda (P.). 430.
Radbodus (N.). 467.
Raddinga (Albert). 398.
Radis. 430.
Radsma (H.). 430, 440.
Ramhorst (J. v. d.). 440.

Ramner (de). 440.
Randwijck (W.... v.). 440.
Rant (H. C. J.). 440.
Rasschen (A.). 440.
Rauwerd. 357.
Rauwerderhem. 360.
Ravestein. 379.
Recalf (C.). 311, 391, 397.
Rechteren (C. L. graaf v.). 440.
Reemer Sybes. 303.
Rees (B. v.). 493.
Reetsma (Keimpe P.). 433.
Regt (J. de). 487.
Reiloffsdr (Cathalintie). 382.
Reinalda (Age). 412.
— (Fredericus). 446.
Reinder Claessen. 401.
Reiner Jansen. 392.
— Watses. 453.
Reiners (Douwe). 450.
Reynoudtz. 440.
Reyns (Tjebbe). 415.
Reitjes (Taaike). 360.
Reitse Tjaardts. 368, 369, 377, 452.
Reitses (Aeltie). 358, 368, 369.
— (Ebeltie). 368.
— (Rennaert). 377.
— (Sytse). 369.
— (Sytske). 368, 456.
— (Tiaard). 368, 369, , 446 456.
Reitsma (Keimpe Pieters). 420, 433.
Reitsum. 426, 428, 446, 453, 475.
Renan (Isaac). 453.
Reneman (J.). 440.
Rengers. 371, 430.
— (Allard Gayckinga). 371.
— (Catharina Renetta v.). 304, 391.
— (J. J.). 430.
— (L. A. Ae.). 440.
— (P. U.). 430, 440.
— (S. G. Juckema v. Burmania). 440.
— (U. A.). 440.
Rengers (W. F. Schratenbach). 440.
Renici (Grietie). 393.
— (Valerius). 430, 440.
Rennaert Reydtses. 377.
Rentie Mighiels. 413.
Repelaer (Hugo). 487.
— (J. A.). 486.
Revall. 425.
Rhoer (J. de). 485.
Ryckoltsdr. (Sas). 375.
Ried. 403, 418, 447, 470, 481.
Rieme Berentsdr. 367.
Riemer Haenckes. 382.
— Jacobs. 446.
Riemers (Jan). 401.
Riencx (Bootte). 383.
Rienk Pieters. 448.
Rienstra (Sioerd Idses). 448.
Rietveld. 470.
— (J. G.). 440.
Rieuwers (Sioerd). 449.
Rijssel. 489.
Rijswijk (Johannes). 414.
Rynerdts (Taets). 375.
Ringhie (Ritsche). 456.
Ringia (Jhr. Sicco v.). 452.
Ringnalda (Fredericus). 449, 452.
Rinkema (Thomas Jans). 430.
Rinses (Jouck). 386.
— (Wiltje). 446.
Rinske Aënes. 403.
Rynsma sate. 376.
Rinsumageest. 410.
Rintje Eblis. 368, 452, 467.
— Heles. 358.
Rintjes (Gerryt). 418, 447.
Rintsedr. (Ebel). 367.
Rijperkerk. 395, 397.
Rijpma (S.). 433.
Rijpperda. 430.
Rijpster brug. 303.
— tichelwerk. 304.
Rys (Anna de). 455.
Rispens (Schelto v.). 457.

Rispens (Sioertie v.). 391.
Ritske Boelema Gasthuis (het). 415.
Ritzumastraatje (het). 417.
Robbe (Christiaan). 363.
Robbé (de Vries). 440.
Robespierre. 491.
Rocquette. 427.
Rodenhuis (Johannes). 452.
— (Minno). 455.
Roelef Tiebbes. 382.
Roeliffs (Haescke). 369.
— (Otte). 384.
Roijer (Wilhelm). 440.
Romcke Poppes. 404.
Rommert Jansen. 396.
Rommerts (Wijbe). 410.
Roock (S. de). 425.
Roodkerk. 387.
Rook (A. D.). 440.
Roorda. 309.
— (Bauck v.). 453.
— (Doed v.). 456.
— (Frans Jetses). 456.
— (J.). 489.
— v. Eysinga, zie *Eysinga.*
— v. Sixma, zie *Sixma.*
— v. Velsen, zie *Velsen.*
— Sate (Klein). 308.
Roos (D.). 414.
Ropta. 406.
Rossum (L. W. v.). 440.
Rotterdam. 317.
Rotterdamsche Courant 483.
Roussel (Jhr. Haio v.). 456.
— (Juliana v.). 453.
Rouwaan (Josua Jans). 413.
Ruigelollum. 406.
Ruigendijk (J.). 490.
Ruiter (Michael de). 484, 486.
Ruitinga. 440.
— (W. D.). 430.
Rumans (Rutger). 450.
Runia (Jacob v.). 450, 456.
— (Johan v.). 452.
Runia (Dr. Pieter). 365, 450.
Russier (Harman Rudolph v.). 447.
Russiers (Rudolpff v.). 399.
Rutgers (Symon). 403.
Ruyrdt Barres. 452.
— Idses. 445.
— Johannes. 417, 419.
— Saeckles 377.
— Sipkes. 406.
Ruurds (Antje). 419.
— (Jelle). 447.
— (Watse). 447.
Ruurtje Gerbens. 415.

S. (M.). 497.
Saagmans (Ae.). 441.
Saeck Sierck. 369.
— Saeckes. 398.
Saeckes (Frans). 381.
— (Saecke). 398.
Saeckles (Ryurdt). 377.
Saeckma (Suffridus). 455.
Salland. 413.
Salverda (Philippus Lucas). 411.
Salwerd. 403, 405, 426.
Salwerde buren. 407.
Sande (W. v. d.). 441.
Sanden (W. F. v.). 441.
Sandren (E. de). 305.
Sannes (Ynskje). 418.
Sas Ryckoltsdr. 375.
Schaaf (D. v. d.). 455, 494.
— (Syds). 456.
Schaepetille. 318.
Schafts (Reinoudina). 387.
Schagen (D. M. v. Beyma-). 318.
— (Sieds Michiels). 458.
— v. Soelen (B.). 441.
Schalsum. 375, 415, 417, 470.
Scharenberg (bon de). 441.
Scheffer (Matthijs). 417.
Schelt (F.). 441.
Scheltema. 441.

Scheltema (D. B. v.). 441.
— (Frouck v.). 385, 386, 387.
— (Nicolaas). 493.
— (Paulus Cornelis). 426.
Scheltes (Johannes). 456.
Scheltinga (A. de Schepper, geb. Coehoorn v.). 441.
— (Age). 456.
— (Allard). 429.
— (Catharina v.). 453.
— (Daniel de Blocq v.). 456.
— (E. E. Wielinga v.). 441.
— (F. I. I.). 441.
— (Y. v. Idsinga geb.). 441.
— (Joannes). 456.
— (M. v.). 441.
— (P. v.). 441.
— (Th.). 455, 483.
Schepper (Bartold de). 338, 356.
— (Imilius Josinus de). 413.
— (Isaac de). 359, 447.
— (J. J. de) 430, 441.
— (Sibrand de). 309, 447.
— geb. Coehoorn v. Scheltinga (A. de). 441.
— (Imilia Josina v. Nysten, wed. de). 356.
Schierhuijs (Fedcke Auckes). 390.
— (Sicke Tyalings Warmflieth, alias). 356.
Schiermonnikoog. 398, 456, 482.
Schingen. 381, 480.
— (de). 390.
— (Jan Hayes). 396.
Schneider (Abraham). 441.
— (J. W. B.). 491.
Schoonhoven (Paulus). 456.
Schorer (Assuerus v.). 405.
Schot (Mr. G.). 430.
Schotanus (Bernhardus). 390.
Schoten (Matthys van). 306, 355.
Schoterland. 383.
Schraard. 479.
Schrader (J.). 441.
Schrans (de). 407, 419.
Schratenbach (Johanna Wilhelmina v.). 371.
— Rengers (W. F.). 440.
Schrijver (C.). 428.
Schrorer (Joh. Assuerius v.). 446.
Schuil (P. U.). 428.
Schuyt (P.). 463.
Schultz (A. G.). 441.
— (A. J.). 441.
— (G.). 411, 429, 441.
— (R. v. Elgen). 425.
Schurman (Abraham Frederik). 364.
Schwartzenberg en Hohenlansberg (thoe). 441.
— en Hohenlansberg (Anna Dodonea thoe). 341.
— en Hohenlansberg (Georgh thoe). 456.
— en Hohenlansberg (George Frederich v.). 454.
— en Hohenlansberg (Hendrik Georg thoe). 358.
— en Hohenlansberg (Juliana Agatha v.). 410.
— en Hohenlansberg (J. S. v.). 410.
— en Hohenlansberg. (W. G. v. Camstra thoe). 441.
— en Hohenlansberg (W. H. thoe). 344.
Sedau (Du). 430.
Seerps (Trijntie). 399.
Segers (Marten). 468.
Seijgers (Antie). 383.
Seijpt Sijes. 383.
Sels (W. H.). 495.
Serrurier (C.). 441.
Sevenaer. 371.
Sevensma (Lollius). 411, 446.
— (R. S.). 429.
Sexbierum. 318, 357, 376, 389, 392, 401, 403, 405, 409, 413, 414, 416, 418, 421, 478.

Sexti Sjaardema Cultor. 487.
Sibbel Jans. 400.
— Pieters. 457.
Sybbolt Lolles. 404.
Sijbe Sijes. 452.
Sybes (Reemer). 303.
Sijbout Siercks. 441.
Sibrandahuis. 479.
Sibrands (Sierd). 447.
Sybrandt Janszn. 376.
Sybren Aalen. 427.
— Aesges. 424.
Sibrens (Bauke). 417.
— (Claas). 431.
— (Jan). 417.
Sijbrig Andries. 396.
Siccama (Douwe). 367, 368.
— (Duco v.). 368.
— (Igo). 71, 368.
— (Jelke). 367.
— (Jeltje v.). 368.
— (J. H.). 493.
— (Maijke). 367.
— (Maria v.). 368.
— (Romkjen). 367, 368.
Sickens (W.). 424.
Siderius (Arnoldus). 449, 454.
— (M.). 431, 441.
Sierck (Saeck). 369.
— Sipkes. 431.
Siercx (Jurjen). 369.
— (Mangles). 369.
— (Pytter). 369.
— (Sijbout). 441.
Sierckxma (Petrus). 447.
Sierd Sibrands. 447.
Sierps (Joannes). 403.
Sijes (Seijpt). 383.
— (Sijbe). 452.
Siew Intedr. 375, 376.
Sygerda sate. 419.
Sigers ther Borch (dc). 441.
Sigersma (Harmanna). 432.
Sygerswolde. 383, 397.
Sikke Fekkes. 426.
Sikkes (Pieter). 414.
— (Sioerd). 368.
Sylvius (Leuconius). 427.
Sijmens (Aefke). 456.
Symon (heer). 481.
— Ates 457.
— Johannes. 418.
— Rutgers. 403.
Simonides (Simon). 455.
Simons (Pier). 398.
Sineda (Heijn Doekes). 431, 450.
Singendonk, heer v. Dieden (C. D. N.). 487.
Synje (Gerrit). 452.
Sinnema (Petrus). 420.
— (Dr Suffridus Herenus). 405.
Sipckes. 477.
— (Harmen). 399.
— (Ruerd). 406.
— (Sierk). 431.
Sijpma (Anne Sybrens). 383.
Siracuse. 484.
Sijts Beernts. 390.
— Pietersdr. 376.
— Willems. 391.
Sytse Meijnts. 367.
— Reitses. 369.
Sytses (Bart). 431.
— (Bauck). 385.
— (Douwe). 454.
— (Lioetske). 368, 452.
— (Luetske). 346.
— (Sietske). 385.
— (Tijs). 386.
Sytzama (Clara Fagona v.). 373.
— (Jetske v.). 445.
— (Johanna v.). 370.
— (J. G. v.). 431.
— (M. P. D. v.). 430.
— (W. H. v.). 441.
Sijtzke Baarda dr. 381, 390.
— Reitses. 368, 456.
— Sijtsedr. 384.
Syuwe Hebbedr. 480.
Siverds (Antie). 458.

Six (Mr. W.). 430, 441.
Sixma. 355, 430, 441, 459.
— (A). 305.
— (Age v.). 344, 345, 360, 427.
— (Age Tjepke Ruurd v.). 347
— (Age Tjepke Ruurd Tjalling v.). 415.
— (Freul. B. v.). 430.
— (Bartel v.). 415.
— (Bartel Douma v.). 372, 413. 414, 415.
— (Bartel Tjalling Douma v.). 348, 349, 364, 366, 416.
— (Baudina Lucia v.). 347, 366.
— (Doeckje v.). 346.
— (Douwe v.). 344, 345.
— (Duconia Mantria Dorothea v.). 374.
— (Duconia Martena v.). 365.
— (Julius Ritske v.). 345, 360, 361, 362, 371.
— (Tjalling v). 344, 345, 346, 371, 372.
— (Tjall., Douwe Roorda v.). 347, 348, 361, 363, 372, 411, 412, 450.
— (Tjalling Edo v.). 372, 374, 408, 409, 447, 449.
— (Tjalling Edo Hessel Roorda v.). 346, 347, 365, 411, 412, 447, 458.
— (Ulbe v.). 345.
— (Ulbo Julius v.). 346, 347.
— v. Andla. 374.
— — (Ulbe). 348, 362, 363, 367, 409.
Sixti (Dr. Gellius). 454.
Sjoerd. 495.
— Hiddes. 385.
— Rieuwers. 449.
— Sickes. 368.
Sjoerds (Afke). 441.
— (Bouke). 365.
— (Epe). 365, 447, 456.
Sjoerds (Pyttrick). 404.
— (Tieerd). 398.
Sjouck Johannis. 359, 449.
— Siouckes. 304.
Sjouckes (Pieter). 431, 456.
— (Sjouck). 304.
Sjoukje Jans. 413.
— Joannes. 389.
Sjuks (Ane). 431.
Slachtedyck (de). 390, 469, 470.
Slappeterp. 480.
Slijk (wed.). 441.
Slijp (Jacob). 448.
Slochteren. 432.
— (Piccardt v.). 429.
Sloep. 441.
Sloet tot Twee Nyenhuisen (Arend). 413.
Sloten. 336, 359, 361, 363, 395, 402, 409, 427, 447, 472, 474.
— (J. van). 441.
— (Jouke M. v.). 309.
Sloterdijck. 459.
— (D. v.). 441.
— M. Arn.). 441.
— (S. v.). 441.
— (Simon v.) 441.
— (Taco). 363.
— (Titus). 371.
— (Tjaerd). 401.
— (Wilhelmus). 431.
— (Willem Frederik). 409.
Slothouber (V.). 485.
Slothouwer (V.). 431.
Sluijs (Haeotardus v. d.). 452.
Sluyterman. 441.
— (L. v. Stuart). 441.
— (Lamoral Albertus Aemilius). 421.
Smallegange (M.). 497.
Smallen Ee. 400.
Smedingh (Joh.). 456.
Smeedtsma. 386, 393, 481.
Smet (de). 441.
Sminia. 441, 442.

Sminia (Apollonia van). 312, 356, 369, 371.
— (C. A. v.). 441.
— (F. v.). 441.
— (Fockien v.). 369, 448.
— (F. E. v.). 442.
— (Frederick v.). 369.
— (Hessel v.). 369, 380, 385, 448.
— (Hobbo v.). 412.
— (Hobbo Baard v.). 369, 442.
— (Jetso v.). 369, 390.
— (J. L. v.). 442.
— (Wytske v.). 369.
Smit (Jan). 431, 452, 458.
— Everhardse (Pieter). 429.
— (R.). 442.
Sneek 310, 356, 359, 389, 410, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 432, 444, 445, 449, 450, 465, 473.
Snels (Hilletjen). 451.
Snip (Johanna Broer). 373.
Solwert. 470.
Somelsdijck. 392.
Somerlatte. 442.
Sopingi (Adolphus). 431.
Spangenberg. 442.
Spyck. 392.
Spiegel (Mr. L. P. v. d.). 492.
Spoelstra (B.). 442.
Sprée geb. Feenstra (G.). 436.
St. Anna Parochie. 388.
St. Jacobi Parochie. 416.
St. Jobsleen. 309, 355.
St. Laweent (J. B. de). 326.
St. Omer. 321, 322, 323, 326, 428, 429, 430, 433, 489, 493.
St. Winox. 484.
Staakmans. 354, 459.
— (L.). 354, 379.
Staal (A. H.). 442.
Stachouwer (Johan). 398, 456.
Stad en lande. 412, 460, 462, 465.
Stakenbroeck (Thomas v.). 458.
Stakenbroeck (Walburch van Broeck, genaamd). 450.
Stambke (H. P.). 442.
Stania (Uilckjen). 475.
Starkenborgh (E. v.). 442.
Stavoren. 311, 337, 377, 402, 408, 425, 473.
Steege (J. v. d.). 431, 442.
Steen (J. D. v. d.). 442.
Steengracht (J.). 442.
— d'Oosterland. 442.
Steenhouwersstraat (de). 400.
Steffen Jansen. 454.
Steffers (A. F.). 442.
Steinfort (K.). 442.
Stellingwerf (Reinier Meinderts). 447.
Stephani (T. S.). 442.
Sternzee (Carolus v.). 468.
— (Catharina Victoria v.). 397.
Steven Janszn. 381.
Stiens. 379, 380, 408, 409.
Styl (Jellis). 408.
Stinstra (Isabella). 418.
— (Dr. Simon). 411.
Stirum (v.). 313, 371.
Stoffels (Simon). 421.
Strap (J. W.). 442.
Straten (wed. J. A. van der). 431.
Strick v. Linschoten (J. B.). 439.
Stryen (Jacoba Elisabeth v.). 418, 451.
Stroband (Mr. H.). 431.
— (P.). 431, 455.
Stuart Sluyterman (L. v.). 441.
Suawoude. 401, 414.
Sukler (J.). 442.
Sully (Maximilien de Béthune, duc de). 485.
Surhuizum. 389, 393, 446.
Suriname. 484.
Suringar (T. N.). 426.
Swage ('t). 480.
Swaluwe. 354, 450.

Swaluwe (Albartus). 447.
Swart (Isaac de). 420.
— (J. de). 442.
— (Lourens). 442.
— (Ocke Ruurds de). 431.
Swilden (H.). 442.

Taaike Reitjes. 360.
Tacama (Tiberius). 456.
Tadema (Gerck Sypts). 368.
— (Kempo v.). 378, 450.
Taeckes (Baucke). 382.
— (Eelke). 456.
— (Tjardtke). 380.
Taets Rynerdts. 375.
— v. Amerongen (G. L. M.). 433.
Talma (J. v.). 431.
Tamboezer (Jan). 455, 456.
Tamming (Clein of Noord). 377.
Tamminga (Jan). 371.
— (W.). 343, 356, 366, 458.
— v. Burmania (Jhr. Onno Schotto v.). 372
— Zate (Klein). 394.
Tautenburg. 363.
Tebbitman (Douwe). 416.
Teeckes (Tieerd). 449.
Teeken (N. N. v.). 431.
Teyens (Frouckien v.). 397.
— (Oeno v.). 397.
Teijlingen (J. S. v.). 442.
Tellinkhuisen (A. D. v.). 425.
Telting (A. B.). 432.
— (I.). 432.
Tenckink (W. G.). 432.
— (W. J.). 442.
Teodori (T.). 442.
Ternaard. 446.
Terninga (Teunis Beerns).453,456
Terpstra (Dominicus). 447.
Terzool. 428.
Teth Meyntes 375.
Texel. 425, 430.
Theken (Dr.Bavius Renici v.).415
Theuntje Nys. 451.
Thiel (L. v.). 442.
Thijs Obbis. 429.
Tholen (Jelleane Anna). 422, 450.
„Tholen" (fregat v. oorlog). 352.
Thomae (Dr. Tiberius). 391.
Thomas Janszn 377.
Thoorn (Ten). 432.
Tiamke Aebedr. 380.
Tijara (Aena). 357, 368, 374, 447, 457, 458.
— (Claes). 450.
— (Hella Ida van). 308.
— (Yda Ybella). 458.
— (Pyter). 450
Tiardtke Taeckesdr. 380.
Tichelaar. (F. Y.). 442.
— (Pieter Taeckes). 455.
Tiddens (T.). 442.
Tieboel (Daniel). 442.
Tietie Luytiens. 391.
Tietjerk. 382, 395, 397, 414.
Tietjerksteradeel. 311, 405, 433.
Tijnsma (Harmanus). 451, 452.
Tijs Sytses. 386.
Tinne (Ph. Fr.). 442.
Tirns. 399, 414.
Tjaerd Johannis. 452.
— Reitzes. 368, 369, 446, 456.
— Tiaardtzn. 399.
Tjaerds (Baerte). 382.
— (Douwe). 385.
— (Jan Reytse) 385.
— (Joannes). 458.
— (Reitse). 368, 369, 377, 452.
— (Tiaard). 399.
Tjalling Jacobs. 375.
— Willems. 419.
Tjallingii (Hanso). 453.
— (Jacomina Rosetta Geertruida). 333.
Tjebbe Melles. 412.
— Reijns. 415.
Tjebbes (Jell). 454.
— (Roelef). 382.

Tjeerd Haijes. 401.
— Hendriks. 412.
— Liuwes. 381.
— Sioerds. 398.
— Teeckes. 449.
Tjeerds (Jelle). 402, 403.
— (Pieter). 419.
Tjepkis (Foecke). 396.
— (Harmen). 386.
Tjeppenboer. 417.
Tjipkes (Akke). 414.
Tjum zie *Tzum*.
Tjummerbueren. 397.
Tobias (H. A.). 442.
Tollens. 495.
Tolsma (J. P.). 442.
Tomasdr. (Buke). 377.
Tour (Albertina du). 347.
— van Bellinchave (M. C. W. du). 442.
Toutenburg. 397, 432.
— (H. v.). 429, 432, 452.
— (J. L. v.). 431.
— (T.). 432.
Trijn Oenedr. 382.
Trijntje Claesesdr. 451.
— Doedes. 453.
— Douwes. 399.
— Epkers. 426.
— Feddrix. 389.
— Haanties. 453.
— Heeres. 469.
— Martens. 390.
— Seerps. 399.
Trip (wed. v. Beyma—). 328.
— (Geertruida). 332, 373.
Tromp (Janke). 421.
Tuinen (de). 377.
Tuinhout (H.). 442.
Tuininga. 432.
— (B.). 442.
Tzerkwerd. 400.
Tzigera. 349.
Tzum. 303, 318, 329, 395, 397, 420, 432, 433, 444, 479.
Tzummarum. 399, 403, 405 408, 409, 410, 411, 431, 450, 479.

Uble Folckerts. 390.
— Lieuweszn. 390.
Uitdenbongaert (Johan). 309.
Uitwellingerga. 428.
Ulbe Broerszn. 381.
— Lijeuwes. 381.
Unckel (C. v.). 337, 350.
— (Engelbertina Barbara v.). 336, 360.
Unia (Alegonda v.) 345.
— (Carel v.). 447.
— (Charles de). 447.
— (Douwe Carel v.). 395, 396.
— (Julius Mockama de). 386.
— (M. de). 457.
— (W. A. v.). 471.
— (W. U. v.). 371.
Utingeradeel. 382.
Utrecht. 317, 334, 375, 425, 428, 487, 495.
Utrechtsche courant. 483, 494.

V. . . . (G.). 494.
V. (M. L.). 494.
Valckenaer (J.). 321, 442, 489, 490.
Valenchijn. 484.
Vallaat (Swart). 385.
Veegens (D.). 442.
Veen (Age v. d.). 457.
— (C. J. v. d.). 353.
— (J. v. d.). 432.
— (L. v. d.). 432.
Veenwouden. 412.
Vellinga (Dirk). 442.
Velsen (v.). 459.
— (Adriaan v.). 368, 450, 453, 455, 457.
— (Agatha v.). 378, 388.
— (Andries Roorda v.). 400, 427, 450.

Velsen (Anna Sophia v.). 457.
— (Benedictus v.). 456, 457.
— (Commerini v.). 368.
— (Ena Tiara wed. v.). 457.
— (Joannes v.). 365, 368, 380, 458.
— (Petronella v.). 365, 374, 388, 389, 391, 451, 453, 457, 458.
— (Willem). 357, 368, 374, 447, 458.
— (wed.). 437.
Velsius (Adriaen). 376, 377.
Veltdriel (Petrus). 467.
Veltman, heer v. Slochteren. 432.
Verhell (Anna Aurelia). 457.
— (Prof. Arnoldus). 384.
Vermees (Cornelius). 398.
Vermeulen (L.). 441.
Versailles. 486.
Verspyck (Mad. Joh. Foetier geb.). 426.
— (T.). 431.
Vettevogel (W.). 442.
Vicq (F. de). 442.
Vierssen (A. v.). 312.
— (Aaltie v.). 447.
— (Allegonda). 447.
— (Anna v.). 312.
— (Assuerius v.). 383, 387.
— (Catharina v.). 409, 447.
— (Dirck v.). 379.
— (Gysbert v.). 370.
— (Ysbrand). 448.
— (Jayck v.) 302.
— (Joannes v.). 428, 457.
— (Maria v.). 355.
— (Dr. Mathias v.). 387.
— (R. v.). 335.
— (Willem v.). 432, 455, 457.
Viglius (Dr. Cornelis). 399.
Vijf deelen zeedijken. 318, 320, 322, 325, 330, 344, 403, 419, 445, 472, 474.
Visscher (Harmen Corncliszn. de). 387.
— (Herm.). 442.
Visser (G.). 442.
— geb. v. Vos (G. M.). 432.
— (G. T.). 442.
— (H. W. C. A.). 442.
— (P. J. de). 492.
— (Wybren Johannes). 420.
Vitringa. 492.
— (Lamb.). 448.
Vlaanderen. 405, 484.
Vlie. 425.
Vlielander (Jan). 443.
Vliet (het). 413, 418.
— (Egbert v.). 457.
— (Joachim v.). 443.
Voërst v. Borgel (M. v.). 443.
Vogel (Wed. J. C. v. Voss geb.). 443.
Voochts (Judith Menninckx genaamd). 428.
Voorda (B.). 443.
— (G. J.). 493.
— (J. H.). 443.
Voort (Jacob v.). 386, 393, 447.
Vos (wed.). 432.
Vosman (Dodoneus). 337.
Voss (v.). 441, 443, 459.
— (A. L. v. d. Kraats geb. v.). 431.
— (Agatha Wilhelmina v.). 326, 332, 364, 443.
— (G. M. v.). 432. 442.
— (J. v.). 443.
— (J. C. v.). 443.
— (Lucia v.). 364.
Vranicker (Willem v.). 481.
Vreede (P.). 493.
Vriemoet Drabbe (J.). 436.
Vries (de). 459.
— (A. de). 443.
— (Cathrina de). 458.
— Robbé (de). 440.
Vriesse (Anna Jacoba de). 370.

Vry (Frank de). 495.
— (Grietje de). 416.
Vryaert (Reinier). 487.
Vrythoff (Jeltje Theunis). 458.
Vroukje Johannes. 414.

W. (D.). 488.
Waaxens. 421.
Wab Ackes. 268.
Wayen (Geertruid v. d.). 402.
— (J. v. d.). 303, 304.
— (Jacobus v. d.). 454.
— (Johannes v. d.). 403, 478.
Wal (G. de). 482.
Waldeck (L. B. de). 443.
Walingh Cornelis. 369.
Walrichem (Helena). 394.
Walsche Gemeente (de). 391.
Walta. 459.
— (Douwe v.). 389, 401, 432, 447, 448, 451.
— (Sibrand a). 432.
Waltinga. 309.
— (Groot). 395.
Wanswerd. 415, 426, 446, 468.
Wapcke Iges. 449.
Warga. 308, 338, 386, 391, 446.
Wargastermeer. 482.
Warmflieth. 356.
Warmolts (Mr. C. C. C.). 433.
Warren (de Olde). 396.
Warstiens. 391.
Wartena. 385.
— (Anna). 422.
Wassemburgh (Johs.). 433.
Wassenaar. 443, 451.
— (C. G. v.). 474.
— (G. v.). 443.
— (G. G. v.). 443.
— (Jacob). 418, 451.
— (P.). 443.
— (Trijntie Feikes). 414.
— tot Wassenaar (Carel Georg v.). 418.
— Twickel. 443.
Wassenbergh. 443.
Waterland (het). 407.
Watse Ruirdts. 447.
Watses (Reiner). 454.
Webbe Fuijkes. 426.
Webbers (Carel). 433.
Wedde en Westwoldingerland. 314.
Weemen (van). 443.
Weeperen (J. v.). 427.
Weerderburen. 396.
Weert. 378.
Weesp. 495.
Weidema (Klaas). 412.
Weidum. 303, 318, 342, 362, 379, 393, 423, 446.
Weiwisch (de). 398.
Welderen (J. W. v.). 430.
Weleveld (L. v.). 443.
Welsheim (M. L. B. D. v.). 443.
Welsrijp. 303, 397, 417, 423, 424, 427.
Welvelt (Seino Joachim v.). 457.
Wendt (E.). 443.
— (E. de). 443.
— (F.). 429.
Werff (Guliaem v. d.). 400.
Wesselius. 337, 431.
Westdongeradeel. 322, 415, 424, 446, 473.
Westerdiel ('t). 445.
Westergeest. 396.
Westergo. 464, 481.
Westerhuis (Aeltie). 450.
— (Suffridus). 361, 402.
Westerschelling. 344.
Westfriesland. 399, 350, 466, 484, 486, 497.
Westra (Ds. Lolke). 479.
— (Pieter). 419.
— (Suffridus). 405.
Weststellingwerf. 473.
Wezeland. 303.
Wiarda (A.). 429.
— (Fetke Pybes). 381.
— (Hiske Maria v. Burmania v.). 444.

Wiarda (P. B.). 443.
— (Rymke Lucia v.). 425.
— (Dr. Rogerius). 457.
Wybamadr. (Yke Sypke). 480.
Wijbe Gerbens. 410.
— Rommerts. 410.
Wijbenga (C.). 443.
— (J.). 443.
— (S.). 432, 433.
— (Schelte). 443.
Wybes (Antje). 417.
— (Jan). 369.
— (Wiltje). 447.
Wybren Jacobs. 428.
Wybrens (Grietje). 401.
— (Jetske). 404.
Wijburgh (G. J.). 443.
Wichers (C.). 443.
— (H. L.). 443.
— (Pyter). 390.
Wijckel (H. v.). 443.
— (Joanna v.). 405.
— (J. V. v.). 443.
— (Dr. Tzialing). 357.
Widmers (Widmer). 369.
Wie (C. v.). 486.
Wiega (Cornelis Ennes). 454.
Wielandt (I.). 344.
— (P.). 428.
— (T.). 433.
Wielinga. 429, 443.
— (Epeus). 409, 411, 429, 443, 447, 450, 457.
— (E. J.). 451.
— (Eritia Johanna v.). 356.
— Huber (U. H.). 438.
— v. Scheltinga (E. E.). 441.
Wielsma (Tiethje). 338.
Wiersma (Cornelis IJsbrants). 447, 449.
— (Eyso). 418.
— (Jan Hessels). 451.
— (Niescke Jans). 385, 388.
— (Petrus). 443.
Wiersma (S.). 443.
— (Dr. Sixtus). 359.
— (Theod. Kl.). 443.
Wierstra (Fedde Riencx). 447.
Wygara (Magdelene v.). 399.
Wyger Pieters. 414.
Wigersma (Rintie). 448, 457.
— (R. E.). 308.
— (Rintie Ibeles). 390.
— (Tjeertie). 454.
Wiglama, wed. de Kok (S. J.). 443.
Wijdenbrug (Alexander). 449.
— (E. W. v.). 428, 443.
Wijlant (Laurens). 425, 457, 473.
Wildschut. 459.
— (Elke Dirks). 408.
Willem I. 485.
— II. 495.
— III (stadhouder). 350.
— III. 495.
— V. 485, 486, 488, 491, 495, 496.
— Koenes. 400.
Willems (Beernt). 370.
— (Elisabeth). 457.
— (Jeltje). 382.
— (Sydts). 391.
— (Tjalling). 419.
Willemstad. 352.
Wiltje Rinses. 446.
— Wijbes. 447.
Wijma (S.). 433.
Wijmbritseradeel. 371, 430.
Win (D. L. de). 433.
Wijnalda (Tjalling F.). 427.
Winaldum. 325, 389, 390, 398, 399, 400, 402, 404, 406, 407, 417, 447, 466, 479.
Winamer vaart. 479.
Wijnger (Douwe Jans). 378.
Winia (Johs. S.). 451.
— (Johannes Sjoerds). 457.
Wynsens (Lysbet). 404.
Winshemius (W.). 443.

Winsum. 386, 391, 398.
Wijpckes (Foecke). 382.
Wirdum. 356, 386, 387, 398.
Wiselius (S. Iz.). 494.
Wisma (Wytske Egberts wed.). 401.
Wissema (Ida v.). 393, 395.
— (Ursel van). 307, 336.
Wit (D. B. v. Haersma de). 431.
With (C. A. de). 443.
— (C. M. de). 430.
— (R. de). 430.
Witholt (A.). 416.
Wyts Jacobs. 454.
Wytske Egberts, wed. Wisma. 401.
Witte (den). 487.
Wittert van der Aa (A.). 403.
Wytzma (Gerryt v.). 377.
Wobma. 459.
— (Jantje Jans). 420.
Woesel (J. E. v. d.). 314.
Wolff (Johan Hendr. de). 394, 451.
Wolffs (J. de). 443.
— (Veronica Dorothea de). 448.
Wolvega. 427.
Wommels. 359, 381, 392, 399, 424, 427, 445.
Wonseradeel. 410, 458.
Wopke Gele. 480.
— Iges. 475.
Wopkedr. (Bauck). 376.
Workum. 328, 329, 330, 337, 360, 361, 389, 404, 408, 419, 421, 422, 423, 425, 427, 428, 429, 430, 432, 444, 445, 450, 471. 473, 474.
Woude (P. L. v. d.). 426.
Woudsend. 406, 412.
Wouterswoude. 377, 384.

Z . . . . (J.). 493.
Zedlits (wed.). 447.
Zeeland. 352.
Zegers (J. B.). 443.
Zeper (Jan). 413.
Zeven grietenyen en stad Sloten. 474.
Zevenaar (wed.). 362, 371.
Zevensma (P. S.). 433.
Zevenwouden. 464.
Ziaarda. 349, 400.
Zijl (Catharina Claeses v. d.). 318.
Zylstra (Andries Wybes). 423.
Zuiderhoek (I.). 428.
Zuylen (A. v.). 433.
Zuringar (Gerard Sybren). 449.
Zutphen (Arent v.). 480.
Zwarteweg (de). 397, 413.
Zweden (Koning v.). 463.
Zweins. 304, 307, 314, 327, 331, 355, 375, 379, 381, 382, 387, 388, 389, 391, 392, 393, 396, 397, 398, 402, 403, 404, 405, 406, 409, 410, 411, 412, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 481, 482, 444, 470, 477, 478, 481.
Zwette (de). 480.
Zwolle. 413, 424, 429.

INHOUD.

EERSTE AFDEELING.

Stukken, die geacht kunnen worden te behooren tot de archieven van de volgende personen.

		Bldz.
I.	Saeckle van Kingma.	301
II.	Ignatius van Kingma	302
III.	Paulus van Ghemmenich	305
IV.	Eets Lents	306
V.	Jacobus van Ghemmenich	306
VI.	Catharina van Kingma.	306
VII.	Paulus van Ghemmenich	307
VIII.	Zachaeus van Ghemmenich	307
IX.	Julius van Beyma	312
X.	Lambertus van Beyma.	312
XI.	Julius van Beyma	312
XII.	Coert van Beyma	313
XIII.	Petronella van Idsinga.	315
XIV.	Jetze Idzart van Beyma	316
XV.	Julius Matthijs van Beyma	317
XVI.	Coert Lambertus van Beyma	321
XVII.	Aukje van Poutsma.	323
XVIII.	Eduard Marius van Beyma	323
XIX.	Julius Matthijs van Beyma thoe Kingma . . .	326

		Bldz.
XX.	Agatha Wilhelmina van Voss	332
XXI.	Petrus Johannes van Beyma	332
XXII.	Geertruida Trip	332
XXIII.	Coert Lambertus van Beyma thoe Kingma	333
XXIV.	Sybrand Willem Hendrik Adriaan van Beyma thoe Kingma	333
XXV.	Adigerius Adius	335
XXVI.	Isaäk Martijn Adius	336
XXVII.	Bocco Sabinus Adius	337
XXVIII.	Petronella van Ghemmenich	337
XXIX.	Elisabeth Adius	338
XXX.	Alef van Idsinga	338
XXXI.	Matthijs van Idsinga	338
XXXII.	Alef van Idsinga.	339
XXXIII.	Ena Tiara van Beilanus	340
XXXIV.	Saco van Idsinga	340
XXXV.	Gijsbert Arentsma van Idsinga	340
XXXVI.	Poppe van Burmania	340
XXXVII.	Clara van Andree	341
XXXVIII.	Feye van Burmania.	341
XXXIX.	Edzard van Burmania	341
XL.	Minne Frans van Burmania van Tjaerda	341
XLI.	Eduard Marius van Burmania.	342
XLII.	Rutger van Haersolte	342
XLIII.	Rutger van Haersolte van Toutenburg	342
XLIV.	Goffe Gemme van Haersolte.	343
XLV.	Anna Maria van Burmania	343
XLVI.	Tjalling van Sixma.	344
XLVII.	Tjalling van Sixma.	344
XLVIII.	Agge van Sixma	344
XLIX.	Julius Ritske van Sixma	345
L.	Ulbe van Sixma	345
LI.	Tjalling van Sixma	345
LII.	Baudina Lucia van Eysinga	346
LIII.	Tjalling Edo Hessel Roorda van Sixma	346

Bldz.

LIV. Tjalling Douwe Roorda van Sixma 347
LV. Ulbe Julius van Sixma 347
LVI. Baudina Lucia van Sixma 347
LVII. Age Tjepke Ruurd van Sixma. 347
LVIII. Bartel Tjalling Douma van Sixma 348
LIX. Fokel Barber van Beyma 349
LX. Sicke van Liauckama. 349
LXI. Gajus Nauta 349
LXII. Seerp van Dijxtra 350
LXIII. Coenraet van Unckel 350
LXIV. Johan George van Pfuel. 351
LXV. Junius Alema. 351
LXVI. Johannes Alema. 351
LXVII. Junius Alema. 351
LXVIII. Pieter Bergsma 351
LXIX. Petrus Jacobus van Poutsma 352

TWEEDE AFDEELING.

Stukken, die meerdere leden van de familie van Beyma betreffen.

A. Het Boshuiser gasthuis te Leeuwarden 352
B. Het Proveniershuis te Franeker. 353
C. Leenen 354
D.—I. *Verschillende stukken, enz.* 355

DERDE AFDEELING.

A. Huwelijkscontracten. 355
B. Testamenten 356
C. Inventarissen 365
D. Scheidingen 367
E. Koopbrieven en andere akten van eigendoms-overdracht van onroerende goederen, van renten daaruit, enz. 375

VIERDE AFDEELING.

Stukken betreffende verschillende personen.

Bldz.

A. Brieven met adres 424
B. Brieven zonder adres 433
C. Brieven zonder adres en zonder onderteekening. 444
D. Obligatiën 444
E. Huurcontracten 447
F. Verschillende contracten en afrekeningen . . . 449
G. Volmachten, gegeven in verschillende zaken . . 451
H. Stukken betreffende procedures en andere rechtszaken 452
I. Rekeningen over het beheer van weesboedels, enz. 457
J.—M. *Verschillende stukken* 458

VIJFDE AFDEELING.

Genealogie 458

ZESDE AFDEELING.

Stukken betreffende regeerings- en andere colleges en besturen.

A. Staten-Generaal en opvolgende besturen. . . 459
B. Raad van State 459
C. Admiraliteit in Friesland. 460
D. Besturen van Provinciën. 463
1. Friesland.
a. Staten en opvolgende besturen 463
b. Gedeputeerde Staten 465
c. Gecommitteerden van Friesland ter Generaliteit 465
d. Comité révolutionair van Friesland. . . 465
e. Commissie voor de Wapengelden . . . 465
2. Groningen 465

Bldz.

3. Drenthe 465
4. Holland en Westfriesland 466
5. Gelderland. 466

E. Stads- en Grietenijbesturen in Friesland . . . 466
F. Dijksbesturen in Friesland 474
G. Kerkelijke- en Armbesturen in Friesland . . . 474

ZEVENDE AFDEELING.

Stukken, afkomstig van kloosters in Friesland . . . 480

ACHTSTE AFDEELING.

Varia. 481

NEGENDE AFDEELING.

Drukwerken.

A. Pamfletten, enz. 484
B. Almanakken en Naamlijsten van regeerings-personen, enz. 496
C. Verschillende Drukwerken 497

Naamregister 499

Het Rijksarchief in Overijssel.

I. *Toestand der bewaarplaats van het archief.*

De bewaarplaats van het archief gaf in het afgeloopen jaar wel geene reden tot bijzondere aanmerkingen, toch wordt het met den dag duidelijker dat de Sassenpoort als berging van archieven op den duur ongeschikt is.

II. *Toestand der reddings- en brandbluschmiddelen.*

Deze werden als gewoonlijk op bepaalde tijden nagezien en verkeeren in goeden staat. Ook de bliksemafleiders bleken bij onderzoek in orde te zijn.

III. *Personeel.*

Hierin had in het afgeloopen jaar eene groote verandering plaats. De Rijksarchivaris, Mr. C. P. L. Rutgers, werd in het begin van dit jaar door een kwaal, welke reeds jaren het zoo krachtige lichaam ondermijnde, genoodzaakt, zijne werkzaamheden te staken en in het buitenland genezing te zoeken. Doch na een verblijf van vijf maanden overleed hij te München, den 14 September 1907.

Bij K. B. van 7 December 1907, werd, met ingang van 1 Januari 1908, Dr. M. Schoengen, hoofdcommies bij het Rijksarchief in Friesland tot Rijksarchivaris in Overijssel benoemd.

Het overige personeel onderging geen verandering.

IV. *Toestand van de archiefverzameling.*

In het algemeen bevindt zich die verzameling in tamelijk goeden toestand. Talrijke nummers echter eischen herstelling zoowel van de banden als van het inwendige; de concierge-

binder gaat, voor zoover zijn andere bezigheden dit toelaten, geregeld met deze herstelling voort.

De vochtigheid, waarover in vroegere verslagen is geklaagd, is geenszins verminderd, daar het magazijn door den aard van het gebouw voor verwarming niet vatbaar is en bovendien de in lood gevatte vensters ruimschoots het vocht van buiten binnenlaten. Maar ook de verwarmde werkkamer is niet vrij van schimmel, die zich o. a. op de boeken in de bibliotheek en op de voorwerpen, die in de kasten of in de schrijfbureaux geborgen zijn, vertoont.

V. *Verslag van de werkzaamheden en van den voortgang der inventarisatie en de ordening van het archief.*

Het ligt voor de hand, dat het afgeloopen jaar, wat de werkzaamheden betreft, een eenigszins exceptioneel karakter draagt. Door de voortdurende ongesteldheid en het afsterven van den archivaris toch was zekere stagnatie in den arbeid onvermijdelijk.

De enkele weken in het afgeloopen jaar, welke Mr. Rutgers ten archieve doorbracht, hield hij zich bezig met de verdere regeling van het archief van het klooster Sipculo, welke regeling hij helaas niet heeft kunnen volbrengen.

Verder werd in het afgeloopen jaar de schifting van de vreemde bestanddeelen, die in vorige jaren uit het archief der Claring waren gelicht, voortgezet. Voor zoover dit mogelijk was werden dan deze stukken met de verschillende verzamelingen waartoe zij behoorden vereenigd.

Veel tijd werd ook nu weder in beslag genomen met het doen van onderzoekingen voor, en het verstrekken van inlichtingen aan autoriteiten en particulieren, zooals uit de hierna volgende opgaven zal kunnen blijken.

VI. *Opgave der in druk uitgegeven bescheiden behoorende tot het archief.*

Voor zoover mij bekend, zijn geen bescheiden tot dit archief behoorende in druk uitgegeven.

VII. *Aanwinsten en verliezen.*

A. Door schenking:

Van Uwe Excellentie ontving het archief:

a. Verslagen omtrent 's Rijks verzamelingen van geschiedenis en kunst XXVIII 1905. 's-Gravenhage 1906.

b. Verslagen omtrent 's Rijks oude archieven XXIX 1906. 's-Gravenhage 1907.
c. Woordenboek der Nederl. Taal VIe dl. afl. 8; VIIIe dl. afl. 1 en 2; IXe dl. afl. 7; XIe dl. afl. 12.
d. A. A. Beekman, Het Dijk- en Waterschapsrecht in Nederland vóór 1795. afl. 27 en 28.
e. Rapport van de commissie tot onderzoek der Grootburgerrechten te Kampen.
f. Catalogus van artikelen vervaardigd door den arbeid in 's Rijks strafgestichten.
g. Publications de la société historique et archéologique dans le duche de Limbourg. dl. 42.

Van heeren Gedeputeerde Staten van Overijssel:

Verslag over den toestand der provincie over 1906. Zwolle 1907.

Van heeren Gedeputeerde Staten van Zeeland:

Catalogus van de Provinciale bibliotheek van Zeeland. 2e dl. 1e en 2e stuk. Middelburg 1907.

Van de Commissie van advies van 's Rijks geschiedkundige publicatien:

Gedenkstukken der algemeene geschiedenis van Nederland van 1795—1840. 3e dl. Uitvoerend bewind. Engelsch-Russische inval. Amiens 1798—1801(2). Hoofdstukken I—VI en registers.

Van de Rijkscommissie tot het opmaken en uitgeven van een inventaris en eene beschrijving van de Nederlandsche Monumenten van geschiedenis en kunst.

Vierde jaarverslag. 1906.

Van den Directeur van het Geschiedkundig archief van den Generalen Staf:

Twaalfde jaarverslag (nasporingen en studiën op het gebied der Nederlandsche Krijgsgeschiedenis).

Van den heer Algemeene Rijksarchivaris:

a. Notulen van de zeventiende bijeenkomst der Rijksarchivarissen op Dinsdag 23 October 1906.

b. A. F. van Beurden, Het aloude geslacht van Everdingen. 1400—1650.

Van den heer Archivaris der gemeente Deventer:

Verslag van den archivaris van Deventer over 1906.

Van de Commissie van het archief der gemeente Rotterdam:

a. Plattegronden van Rotterdam, 16e en 19e eeuw.
b. Regestenlijst van Rotterdam en Schieland tot in 1425, bewerkt door J. H. W. Unger.
c. Het archief van de weeskamer te Rotterdam door Dr. H. C. H. Moquette.

Van het Gemeentebestuur van Vlissingen:

P. K. Dommisse, Michiel Adriaansz. de Ruyter en zijne naaste familie. Vlissingen 1907.

Van Burgemeester en Wethouders van Leiden:

Mr. J. C. Overvoorde, Catalogus van de prentverzameling der gemeente Leiden. 2e Afd. Geschiedenis van Leiden. Leiden 1907.

Van het Bestuur der Godshuizen te Middelburg:

C. de Waard, Inventaris der oude archieven. 1343—1812. Middelburg 1907.

Van den heer C. J. Snuif te Enschede:

Photographie naar een schilderij van de havesathe Weleveld.

Van den heer J. Wijnbeek te Zwolle:

Mr. J. A. Sillem, Joan Derck van der Capellen tot den Pol (overdruk uit de Gids van 1882, no. 11).

Van de schrijvers:

De archieven van de schultengerechten in Drente, door Mr. J. G. C. Joosting. Leiden 1907.
De archieven der besturen in Drente van het Ned. Herv. Kerkgenootschap, door Mr. J. G. C. Joosting. Leiden 1907.

Jhr. W. A. Beelaerts van Blokland, Stichtsche, Gaasbeeksche en Overijsselsche leenen, gelegen in Gelderland. Arnhem 1907.
Dr. H. Knüfermann, Geschichte des Max Clemens-Kanals in Münsterland. Münster i/W. 1907.

Door aankoop:

Brief van Max. van Egmond aan Goessen van Raesfelt, drost van Twente, 31 Aug. 1543. M S. (met eigenhandige ondert. van Max.)

Nederlandsch archievenblad. Orgaan van de Vereeniging van archivarissen. 15e jaargang.

Bulletin Nederl. oudheidkundigen Bond. 7e jaargang.

Tijdschrift voor Boek- & Bibliotheekwezen. Jaargang IV.

De Navorscher. 57e jaargang afl. 1.

De Wapenheraut. 11e jaargang afl. 1—9.

Bijdragen Vaderlandsche Geschiedenis en oudheidkunde. 4e Reeks. 6e dl. afl. 1 & 2.

W. J. F. Juten, Genealogische kwartierstaten van Nederl. Katholieken uit vroeger en later tijd, eerste serie. Bergen op Zoom. Z. j.

Dr. J. H. Holwerda Jr., Nederland's vroegste beschaving. Proeve van een archeologisch systeem. Leiden 1907.

H. C. Diferee, De geschiedenis van den Nederlandschen handel. 2e stuk. Amsterdam 1907.

Mr. S. Muller Fz., Oude huizen te Utrecht, met afbeeldingen door G. de Hoog Hz. (uit „Bouwkundig Tijdschrift".) Z. j.

Mr. S. Muller Fz. De Dom van Utrecht. Utrecht 1906.

Mr. S. Muller Fz. Briefwisseling van Bakhuizen van den Brink met zijne vrienden gedurende zijne ballingschap (1844—1851) benevens de nalezing. Haarlem 1906, '07.

Alb. Oltmans. De gemeente Assen in hare wording en ontwikkeling. Assen 1907.

J. A. R. Kymmell en Y. Zijlstra, Na een eeuw 1807—1907. Assen 1907.

Historische avonden, Tweede bundel, uitgegeven door het Historisch genootschap te Groningen, ter gelegenheid van zijn twintigjarig bestaan. Groningen 1907.

C. H. Peters. Oud Groningen. Gron. en 's-Gravenhage 1907.

Mr. A. Telting. Die Alt-Niederländischen Seerechte. 's-Gravenhage 1907.

Mr. E. M. Meijers. Kleinindustrieën ten plattelande. I. Vervaardigen van rolmatten in Overijssel. Zwolle 1906.

Minerva. Jahrbuch der gelehrten Welt. Herausgegeben v. K. Trübner. 16e Jahrg. Strassb. 1907.

VIII. *Uitslag der pogingen om afschriften te verkrijgen van belangrijke onuitgegeven bescheiden, voor het archief in de provincie van gewicht en berustende in andere binnenlandsche en buitenlandsche archieven.*

In 1907 deed zich geen aanleiding voor, afschriften van stukken te doen nemen te behoeve van dit archiefdepôt.

IX. *Gebruik gemaakt van het archief door, en inlichtingen verschaft aan autoriteiten en particulieren.*

Stukken behoorende tot dit archief werden op verlangen tijdelijk gedeponeerd:

In het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage ten behoeve van den heer P. Berends: 4 dln. der rechterlijke archieven van Stad Oldenzaal en 3 dln. van het Schoutambt Dalfsen.

In het Rijksarchief te Groningen ten behoeve van Majoor Wakker: Staat van Oorlog dezer provincie Ao 1600.

In het Gemeente-archief te Amsterdam ten behoeve van den heer W. H. van Tijen: 19 dln. en 1 portef. der rechterlijke archieven van Stad- en Ambt-Vollenhove. Ten behoeve van den heer L. Calkoen: 3 dln. der rechterlijke archieven van Stad-Hasselt.

In het Gemeente-archief te Kampen ten behoeve van Mr. J. Nanninga Uitterdijk: een dossier stukken betrekkelijk de Drentsche wateren en tollen aan de Zwartesluis. 1775—1780.

Wederkeerig werden in dit archief tijdelijk gedeponeerd:

Uit het Rijksarchief in Gelderland ten behoeve van den heer B. Stegeman:

a. het „geërfden boek" van Winterswijk 1679—1729, benevens enkele losse stukken;
b. teekening van het huis Walien te Winterswijk;
c. Reportorium Winterswijk en Buurschappen. 1630—1811.
d. Pleidooiboek Hof van Gelre en Zutphen N°. 25;
Rekeningen domeinen van Breevoort. 1741.
Register leengoederen van Breevoort;

Uit het Rijksarchief in Friesland ten behoeve van Pater G. A. Meijer, Ord. Praed.:

a. een charter Hospitaal Sneek, 22 Nov. 1508, met copie;
b. twee quitantiën, 21 Mei 1555 en 23 Aug. 1567, met bijschr.;
c. requesten Staten van Friesland, 12 Dec. 1560; 19 Juli 1568 en Hof van Friesland. 1574.

Uit het Gemeente-archief van Deventer ten behoeve van den heer De Witt Huberts:

een deel raadsresolutiën en één pak stukken in zake Zweedsche troepen.

Uit de Stadtbibliothek in Trier ten behoeve van Dr. Buitenrust Hettema:

een M. S. houdende o. a. Middeneeuwsche glossaria.

Schriftelijke inlichtingen werden verstrekt aan de heeren:

Den heer Directeur van het krijgs-geschiedkundig archief van den Generalen staf te 's-Gravenhage, betreffende het Engelsche regiment Iniskilling Dragoons in Overijssel.

Den heer Directeur van het Museum van Oudheden te Rotterdam, betreffende een brief van 1450 in zake Zutphen voor het Veemgericht.

Den heer C. J. Snuif te Enschede, in zake Markenboeken van Enschede en dergelijke stukken, alsmede omtrent de havezathe Weleveld.

Den heer J. Block te Bonn, betreffende Vorsten van Waldeck in Staatschen dienst.

Den heer Carl vom Berg Jr. te Düsseldorf, betreffende het geslacht Böninger.

Den heer Rijksarchivaris in Groningen betreffende alhier berustende Staten van Oorlog.

Den heer Rijksarchivaris in Zeeland, betreffende Henricus Hagen genomineert tot de Synode van 1618.

Gedeputeerde Staten van Overijssel in zake de Stadbrief van Hardenberg.

Dr. G. C. A. A. van den Wijngaard, Herv. pred. te Usselo, betreffende het Markenarchief van Usselo.

Dr. H. J. Lycklama à Nijeholt te Nijmegen, omtrent het geslacht Lycklama en goederen onder Oldemarkt.

Mr. G. ter Kuile te Almelo, betreffende de Hof te Espelo.

Mr. G. Kortenbout van der Sluijs te Almelo, betreffende stichtingsacte van het z g. Lasonderfonds.

Dr. H. Kronenberg te Deventer, over het geslacht der familie Putman.

Mr. R. E. Hattink te Almelo, betreffende R.-K. kerkhuizen en derzelver priesters.

Den heer A. F. van Beurden te Roermond, over de geslachten Israëls, Van Woolde of Woelderen.

Den heer W. J. J. C. Bijleveld te Leiden, over het geslacht Van Dongen en een zeker vrijgeleide gegeven aan een lid dier familie door Graaf van den Berg 1578.

Mr. L. J. van Gelein Vitringa te Arnhem, betreffende Markenbescheiden van Sipculo.

Den heer H. J. Oosting te Assen, over Laurens Oosting in 1518 te Vollenhove vermoord.

Het archief werd persoonlijk bezocht en de daar aanwezige stukken geraadpleegd door de genoemde heeren, te wier behoeve stukken waren overgezonden, alsmede door de heeren:

de heer E. Grammont, membre du comité du musée de l'armée te Parijs, consulteerde de bescheiden betreffende de gardes d'honneur van 1813 en 1814.

De heer J. R. van Keppel te Breda, raadpleegde verschillende leenregisters.

Mr. L. D. W. Losecaat Vermeer te Leeuwarden, betreffende de Friesche broeklanden onder IJsselham.

Mr. H. de Bie Jr. te Zwolle, in zake Marken-aangelegenheden.

de heer N. A. Cramer te Zwolle, betreffende Joan Derk, van der Capellen tot den Pol.

Mr. C. W. van der Pot te Zwolle, raadpleegde verschillende stukken uit het archief en bibliotheek.

Mr. E. van Ketwich Verschuur te Zwolle, deed genealogische onderzoekingen.

de heer P. Brouwer te Zwolle, nam inzage van verschillende kerkelijke stukken.

de heer F. A. Hoefer te Hattem, raadpleegde herhaaldelijk verschillende stukken uit archief en bibliotheek.

X. *Uitkomst der bemoeiingen met gemeente-, waterschaps- en andere archieven.*

Van Burgemeester en Wethouders der gemeente Steenwijk kwam het verzoek om te willen dienen van advies bij de ordening van het gemeentelijk archief, door ontstentenis van den heer Rijksarchivaris kon daaraan tot heden geen gevolg worden gegeven.

De Adjunct-Commies bij het Rijksarchief in Overijssel,

J. GEESINK.

Zwolle, 26 Februari 1908.

Het Rijksarchief in Groningen.

I. *Toestand der bewaarplaats van het archief.*

Het gebouw verkeert uit- en inwendig in goeden staat van onderhoud. In 1907 hadden geene bizondere vertimmeringen of herstellingen plaats. Gedurende het gansche jaar, behalve in de academische vacantiën, bleef het benedenlokaal, de zoogenaamde sorteerkamer, dienst doen als collegekamer voor de lessen van de hoogleeraren in de oude en nieuwe geschiedenis en den privaatdocent in de paleographie en aanverwante vakken. Het laat zich aanzien, dat men ook in 1908 met den herbouw van het universiteitsgebouw niet gereed zal komen en dus ook gedurende dat jaar van de gastvrijheid van het archief zal worden gebruik gemaakt.

Tot de verbeteringen, welke aan het archiefgebouw zouden kunnen worden aangebracht, behoort zeker het aanbrengen van electrische verlichting. Het valt niet te ontkennen, dat gedurende de wintermaanden, ook al kan alsdan het archief te drie uur voor ambtenaren en publiek worden gesloten, het zelfs midden op den dag in de tusschen hooge gebouwen gelegen werklokalen donker kan zijn, te donker veelal voor den veel licht behoevenden arbeid van archiefgebruikers. Bij de geringe gevaren voor brand, welke eene electrische geleiding oplevert, neem ik de vrijheid ernstig in overweging te geven deze lokalen voor hunne verlichting bij de electrische centrale der gemeente Groningen aan te sluiten.

II. *Toestand der reddings- en brandbluschmiddelen.*

Onder verwijzing naar hetgeen dienomtrent in het vorige verslag is medegedeeld, geeft dit hoofdstuk geene aanleiding tot het maken van verdere opmerkingen.

III. *Toestand der archiefverzamelingen.*

Aan de uitwendige verzorging der in het archiefdepôt bewaarde

stukken werd wederom veel tijd en moeite besteed. De betere verpakking der rechterlijke archieven, waarover in het vorig jaarverslag (blz. 404) is gesproken, werd geleidelijk voortgezet. De nieuw verworven archieven, alsmede de opnieuw geïnventariseerde archieven werden, wat de berging betreft, behandeld op de wijze, als door mij in het verslag over 1901 (blz. 342) is aangegeven. Voortdurend vond derhalve de bode-binder bezigheid in het maken van charterzakjes en charterdoozen. Komen bij de behandeling dier archieven deelen in onze handen, welke den binder noodig hebben, dan wordt in dien nood voorzien, terwijl tevens de hulp van het zapon wordt ingeroepen, waar die stukken door vocht of vervuring hebben geleden. Wat echter eenmaal in het archiefdepôt is geborgen, kan onmogelijk last van vocht ondervinden. Voortdurend is er een droge lucht in het magazijn, verkregen door bij helder zomer- en winterweder met overleg te luchten en bij vochtige weersgesteldheid flink te stoken. De bode-binder, die reeds gedurende zeventien jaren dit werk verricht en ook zijne overige werkzaamheden met groote toewijding ten uitvoer brengt, verdient waarlijk wel, dat hem op zijn ouden dag een pensioen uit 's Rijks kas in 't vooruitzicht worde gesteld. Ik veroorloof mij de vrijheid nog krachtiger dan in vorige verslagen op deze aangelegenheid de aandacht van Uwe Excellentie te vestigen.

IV. *Werkzaamheden en voortgang der inventarisatie en ordening van het archief.*

In het jaarverslag van 1906 deelde ik een en ander mede over den aankoop en de verdeeling der groote verzameling handschriften, charters, brieven en andere archivalia, in dat jaar van de firma R. W. P. de Vries te Amsterdam aangekocht. Ik sprak daarbij de hoop uit in 1907 den tijd te zullen kunnen vinden om de groote massa stukken, welke bij de verdeeling aan het Rijksarchiefdepôt te Groningen zijn toegewezen, nader te kunnen behandelen, beschrijven, schiften en inventariseeren. Die hoop is verwezenlijkt. Het resultaat is, dat van de ruim duizend stukken konden worden gebracht:

a. tot het archief der provincie Stad en Lande van Groningen: in de serie ingekomen missives bij de Staten twee brieven van 1747; verder elf rentebrieven van kloosters in Stad en Lande uit de 16e eeuw, afgelost in 1611 door de provincie Groningen, en 17 afgeloste rentebrieven uit de 17e eeuw van dat gewest;

b. tot de Rechterlijke Archieven: het protocol van verzegelingen van den grietman van Aduard, van 20 Januari 1750—8 Juni 1752, dat juist eene bestaande lacune aanvulde;

c. tot de nog niet geïnventariseerde karspelarchieven, een charter van 1638;

d. tot de verzameling aankomsttitels van huizen en landen in de stad Groningen, drie charters;

e. tot de verzameling aankomsttitels van onroerende goederen in de provincie Groningen gelegen, zestien charters;

f. tot het familiearchief van het geslacht van Ewsum: een aantal 16e eeuwsche stukken, als brieven, aankomsttitels van onroerende goederen en een staatboek en koopbrief betreffende de St. Catharinaprebende te Roden, samen één h. s. en negen charters;

g. tot het huisarchief Farmsum: een charter van 1606 alsmede een aantal losse bladen papier, waarop afschriften van allerlei acten. Deze genummerde losse bladen bleken bij onderzoek te hebben behoord tot een copiarium van aankomsttitels van de goederen van Jr. Abel Coenders en konden weder tot een handschrift worden vereenigd, waaraan nu slechts enkele bladen ontbreken;

h. tot het nog niet geordende archief van een tak van het geslacht Lewe, speciaal de jonkers Joost en Johan Lewe:
Stukken van Wigbolt Lewe, 1522 en 1558, 2 stukken.
Brieven ingekomen bij Joost Lewe, 1555—1587, 30 stukken.
Concepten van brieven van Joost Lewe, 1579—1586, 4 stukken.
Stukken van Joost Lewe (met retroacta), 10 stukken.
Correspondentie van Elisabeth Addinga wed. Joost Lewe, 1589, 5 stukken.
Stukken uit het proces van Joost Lewe cs wed. Hayo Addinga, 1571, 2 stukken.
Brieven ingekomen bij Johan Lewe, 1602—1611, 4 stukken.
Stukken van Johan Lewe, 1594—1602, 5 stukken.
Stukken van Johan Lewe betreffende het strandrecht van het eiland Busch, 20 stukken.
Stukken van Hayo Addinga van Westerwolde, zwager van Joost Lewe, met stukken der Addinga's uit de 15e eeuw, vijf stukken.
Stukken van juffer Oede Lewe, 1595—1620 met retroacta, vijf stukken.

Stukken van Evert Lewe, 1624—1646, zeven stukken.
Stukken van eenige andere familieleden Lewe, vier stukken.
Reeds in vorige jaren werden eenige malen brieven en andere stukken van deze zelfde leden van het geslacht Lewe voor het Rijksarchiefdepôt te Groningen door aankoop of schenking verworven. Het schijnt tijd te worden de ordening van deze 16e en 17e eeuwsche familiepapieren, eens onder handen te nemen;

i. tot het familiearchief Gockinga: een scheidacte van 1777;

j. tot de verzameling alphabetisch gerangschikte familiepapieren van Groninger geslachten, vijf charters;

k. tot het archief der stad Appingedam:
Brieven ingekomen bij het stadsbestuur, 1514—1623, 7 stukken.
Publicatiën van het stadsbestuur, 1623—1650, 5 stukken.
Stukken uit de geschillen tusschen Groningen en Appingedam over het Stapelrecht en het drijven van handel door Appingedam, 1419—1621, 100 stukken.
Stukken in de geschillen tusschen het stadsbestuur en „de Hovelingen" als bezitters van het redgerrecht over de grenzen der rechtspraak, 1560—1688, 8 stukken.
Stukken betreffende den lombard te Appingedam, 1555—1605, 3 stukken.
Stukken betreffende de Nicolaas- en Augustijnerkerken te Appingedam en hare goederen. 1654—1670 (met retroacta), 8 stukken.
Consistoriaalboeck inhoudende eenige geschiedenissen voor gevallen bij de gemeente Jesu Christi in Appingedamme in 1641, 1 h. s.
Stukken betreffende den vrijdom van wachten in de weekmarkt aan de Mennonieten verleend. 1665—1668 (met retroactum van 1621), 3 stukken.
Deze door het Rijk aangekochte 135 stukken behooren tot het archief der stad Appingedam, maakten nog in de eerste helft der 19e eeuw daarvan een deel uit, en waren toen nog ten raadhuize te Appingedam aanwezig. Omstreeks het midden dier eeuw zijn zij daaruit op niet te bewijzen, doch vrij zeker te vermoeden wijze verdwenen. (Zie Verslag 1906 blz. 406). Het komt mij wenschelijk voor, dat de opnieuw verworven stukken vooreerst niet naar Appingedam terugkeeren, doch bewaard blijven in het Rijksarchief te Groningen. Immers, hoe goed ook het tegenwoordige gemeentebestuur van Appingedam zorg moge dragen voor

de aan zijn beheer toevertrouwde oude archieven dier stad, de inrichting van dat beheer levert geene voldoende waarborgen op, dat onder een later bestuur eene herhaling van het vroeger met deze stukken gebeurde niet kan plaats hebben.

l. tot de bibliotheek van het Rijksarchief in Groningen, 30 charters en een h. s., welke niet konden worden aangewezen tot een bepaald archief te behooren en dus voorloopig in het chronologisch register zijn ingeschreven;

m. tot de in het archiefdepôt te Groningen aanwezige collectie stukken, bestemd voor eene mogelijke ruiling van archivalia met Duitschland; een charter van 1744.

De na de uitzifting dezer 338 stukken overgebleven groote massa stukken bleek na veel studie tot één archief te behooren, n.l. tot het archief van het in de Ommelanden gelegen hebbende huis Lulema. De hiervan gemaakte Inventaris van het huisarchief Lulema is als Bijlage n°. I bij dit verslag gevoegd.

Het familiearchief Gruys, waarover in de verslagen van 1905 en 1906 een en ander is medegedeeld, werd thans, wat inventaris en materieele verzorging der stukken betreft, geheel in gereedheid gebracht. De eigenaar Jhr. P. van Panhuijs Polman Gruys heeft thans deze archivalia in bruikleen aan het Rijksarchief in Groningen afgestaan. De door een der volontairs, mejuffrouw E. de Clercq, onder mijn toezicht bewerkte Inventaris van het familiearchief Gruys is als Bijlage n°. II bij dit verslag gevoegd.

Door h.h. kerkvoogden der Nederduitsch Hervormde gemeente te Winschoten werden aan het Rijksarchief toegezonden een paar kisten met dooreen gewarde papieren en boeken uit de 17e, 18e en 19e eeuw, bij de vertimmering van de kerk voor den dag gekomen, met verzoek, hun ten opzichte van de bewaring of vernietiging van die bescheiden van advies te dienen. Deze papieren enz. zijn door mij geschift, geordend en daarna van een inventaris voorzien aan de kerkvoogdij teruggezonden.

Nog een ander maal werd mijn oordeel ingeroepen over eene te voorschijn gekomen collectie papieren en boeken. Het waren de handschriften en papieren in een der lokalen van de Martinikerk te Groningen gevonden en waarover de heer G. A. J. Franke, archidiaken der Nederd. Hervormde Gemeente gaarne wenschte te worden geadviseerd. De omvangrijke collectie werd naar het Rijksarchief alhier overgebracht, alwaar bij onderzoek deze stukken bleken niet de minste geschiedkundige of eenige andere waarde te bezitten, zoodat tot de vernietiging kon worden aan-

geraden. Slechts enkele collecte-boeken, rekeningboeken en bundels stukken, ingekomen bij de Diaconie der Nederd. Hervormde gemeente, bleven op mijn advies bewaard en zijn gevoegd bij het overige archief, onder genoemden heer archidiaken in bewaring.

Een derde groote collectie stukken, meest 18e eeuwsche bescheiden, werd door Mr. S. M. S. de Ranitz te Winsum aan het Rijksarchief te Groningen gezonden. Deze papieren bleken mij in hoofdzaak te zijn stukken van verschillende leden der familie Bennema, eigenerfden te Noordhorn in het Westerkwartier. Voor een groot deel hadden deze papieren betrekking op den handel in stemmen en ambten tusschen de machthebbenden in het Ommelandsche onderkwartier Oosterdeel—Langewold gevoerd en op de langdurige processen tot afwikkeling van de deswege gesloten contracten en het daaruit ontstane gemeenschappelijk bezit. Ook bevonden zich in deze collectie een aantal stukken op het beheer van het karspel Noordhorn betrekking hebbende. Aan de geheele collectie is gaarne een plaats in het archiefdepôt verleend.

De firma Van Stockum's Antiquariaat te 's-Gravenhage zond mij ter kennisneming een kist met ruim 300 voor het meerendeel gecancelleerde charters uit de 15e, 16e en 17e eeuw, grootendeels overdrachten van renten, geldleeningen, transportbrieven van huizen en landen, alles betreffende personen en goederen in de stad Groningen en de Ommelanden. Bij onderzoek bleken mij daarvan een 32-tal van eenig belang voor de lokale geschiedenis en topographie van dit gewest. Bij de publieke verkooping dezer collectie mocht het mij tot mijn leedwezen niet gelukken de bewuste 32 stukken voor het onder mijn beheer staande depôt te verwerven.

Eene verzameling brieven en bescheiden van de familie Laman werd aan het Rijksarchief te Groningen door den heer P. Sichterman te Meerkerk ten geschenke aangeboden. Reeds vroeger waren door den vader van genoemden heer Sichterman een aantal dergelijke stukken, alsmede charters, geschonken. Ik heb deze stukken thans alle geordend en een inventaris van het familiearchief Laman saamgesteld. Deze ordening bracht mij als vanzelf tot de groote massa charters en familiepapieren, in den loop der jaren door het Rijksarchief te Groningen door schenkingen en aankoop verworven. Deze stukken zijn veelal op zich zelf staande stukken, zij zijn slechts alleen of in groepjes van twee, drie of vier stukken tot de archieven van bepaalde personen te brengen. Om echter beter den weg in deze massa te vinden, zijn de stukken thans alphabetisch naar de geslachten gerangschikt en daarop indices van

naar de daarin voorkomende namen vervaardigd. Met dezen arbeid heeft zich de klerk bezig gehouden.

De heer adjunct-commies Mr. Bos, in den aanvang van het jaar tot commies bevorderd, besteedde den meesten tijd aan werkzaamheden tot voorlichting van het, het archief raadplegende publiek, alsmede tot het verstrekken der schriftelijk gevraagde inlichtingen, welke laatste arbeid tusschen hem en mij werd gedeeld. De overige beschikbare tijd werd gegeven aan de reconstructie van het archief der Ommelanden. Aan het einde van het jaar ontving Mr. Bos eene benoeming tot Adjunct-Rijksarchivaris te 's-Gravenhage, in te gaan met 1 Januari 1908.

Met het oog op de zeer nabij zijnde voltooiing zijner inventaris van het Ommelander archief, voor zooverre het gedeelte vóór 1594 betreft, kwam het den heer Bos en mij zeer wenschelijk voor, dat eerstgenoemde bedoelden inventaris geheel gereed zou maken, alvorens naar 's-Gravenhage te vertrekken.

Het verheugt mij te kunnen mededeelen, dat Uwe Excellentie ten dezen opzichte mijne meening bleek te deelen en den heer Bos verlof heeft gegeven tot 1 Maart te Groningen werkzaam te blijven ten behoeve van de voltooiing van den bij hem in bewerking zijnden inventaris. Na dien datum zal ik hem dus voorgoed missen, den ijverigen, kundigen en nauwgezetten ambtenaar, met wien ik sedert September 1898 op de meest aangename wijze aan het Rijksarchief te Groningen heb saamgewerkt.

In het vorige jaarverslag werd melding gemaakt van de werkzaamheid van mejuffrouw E. de Clercq als volontair op het Groningsche Rijksarchief. In den loop van 1907 is mejuffrouw De Clercq voortgegaan met het samenstellen van regesten voor de verschillende stukken, welke tot het archief der St. Maartenskerk behoorden. Wel is in 1905 verschenen een „Register van het Archief der Kerkvoogdij aan de Nederduitsch Hervormde gemeente te Groningen" door Professor Dr. C. H. van Rhijn, een „register" waarin ook de in het onder mijn beheer staande archiefdepôt stukken van de Martinikerk zijn vermeld, eene andere bewerking echter van het archief der St. Maartenskerk scheen mij, naast dit register, nog wel reden van bestaan te hebben. Het archief der St. Maartenskerk berust gedeeltelijk in het Rijksarchiefdepôt. Tusschen 1838 en 1840 n.l. is dit gedeelte overgebracht naar de „Archievenkamer" het lokaal op het stadhuis, waar de gemeentelijke archieven en provisioneel ook de provinciale archieven waren geborgen. Deze charters zijn opgenomen in het „Register van het Archief van Groningen" en zij zijn met het geïnventariseerde deel der op die „Archievenkamer" berustende stukken in 1883 naar het Rijksarchiefdepôt overgebracht.

Uit deze stukken — op een enkele plaats aangevuld met een stuk uit Prof. van Rhijn's register — laat zich echter zeer wel een archief-inventaris opbouwen, wanneer men namelijk voorloopig zich beperkt tot het maken van een inventaris der kerkarchieven tot 1594, het jaar, dat de St. Maartenskerk overging in den dienst der Hervormden. Mejufvrouw De Clercq heeft — steeds onder toezicht van Mr. Bos — dezen inventaris samengesteld. Bij die samenstelling bleek echter, dat ook uit de stukken van het zoogenaamde „Predikantenkantoor" (stukken, welke indertijd mede op de „Archievenkamer" gedeponeerd waren geweest) verschillende tot het archief van de Sint Maartenskerk moesten worden overgebracht. Met het schiften dezer stukken is mejufvrouw De Clercq begonnen. Zij was daarmede tot het jaar 1451 gevorderd, toen zij van het Groningsch archief moest vertrekken wegens hare benoeming tot amanuensis aan het Rijksarchief in Utrecht. Mejufvrouw De Clercq mag zich er van verzekerd houden, dat zij eene aangename herinnering heeft achtergelaten op het Groningsche archief en dat haar werk eene aanwinst vormt voor de inventarisatie van de in dit depôt berustende archieven.

De arbeid van Mej. de Clercq aan het archief der St. Maartenskerk werd eenige maanden later opnieuw opgevat en voortgezet door den heer P. A. Meilink, litt. neerl. docts., die gedurende een aantal uren per week geregeld als volontair werkzaam is.

De andere volontair, de heer R. D. Baart de la Faille, zette zijne werkzaamheden ten opzichte van het archief van het Heilige Geestgasthuis te Groningen geregeld voort, slechts eenigen tijd onderbroken door de studie voor het doctoraal examen in de Nederlandsche letteren, welke studie met goeden uitslag werd bekroond.

Mej. Canter Cremers zette geregeld haren verdienstelijken arbeid voort aan het maken van een index op de resolutiën van Burgemeesteren en Raad van Groningen, bovendien werd door H. Ed. het ontbrekende jaar 1636 van den index op de provinciale resolutiën bijgewerkt.

De klerk B. Lonsain stond den verschillenden ambtenaren en volontairs voortdurend in hunne werkzaamheden ijverig ter zijde, terwijl hij, behalve aan het boven reeds medegedeelde, zijn tijd en arbeid aanwendde ten bate van een door hem bewerkten inventaris van het huisarchief Rensuma.

Bovendien werden nog een aantal papieren en bescheiden, behoorende tot de huisarchieven Menkema en Dijksterhuis, doch aan het Rijksarchief te Groningen toegezonden na de totstandkoming van den Inventaris dier archieven (zie Bijlage Verslag 1904) door hem geordend en in den Inventaris ingevoegd.

Aan den alphabetischen klapper op het Groot- en Kleinburgerboek van Groningen werd opnieuw door den klerk eenigen tijd besteed, 1°. door deze te collationneeren met en aan te vullen uit een tweede exemplaar van dat boek uit de 18e eeuw ten raadhuize aanwezig, en 2°. door de aanteekening bij of de opneming van de namen van hen, die te Groningen tot het Brouwersgilde en tot het Kremersgilde zijn toegelaten.

V. *Opgave der in druk uitgegeven bescheiden behoorende tot het archief.*

Voor zooverre mij bekend, zijn in 1907 de navolgende bescheiden, tot het Rijksarchief in Groningen behoorende, in druk uitgegeven:

Door Mr. A. S. de Blécourt, rechter te Zutphen, in het door hem in 1907 uitgegeven werk „Het stadsmeierrecht in de Groninger Veenkoloniën" een aantal ordonnantiën, resolutiën en contracten van Burgemeesteren en Raad van Groningen op genoemd recht betrekking hebbende.

Door jhr. Mr. J. A. Feith te Groningen in Historische Avonden 2e bundel, Groningen 1907 bl. 49: Brief van Liborius Forster aan Johan van Ewsum betreffende den slag bij Heiligerlee. (Inventaris familiearchief van Ewsum N°. 132 Bundel IX).

VI. *Aanwinsten en verliezen.*

De aanwinsten waren:

Handschriften.

Door schenking:

Van *Mr. S. M. S. de Ranitz* te *Winsum:*

H. S. 4°. bevattende dijkrechten en klauwregisters van Humsterland, de Ruigewaert, Langewold, Vredewold enz. Copie geschreven in 1658 door Abr. Brantlagh.

Van denzelfde:

De verzameling papieren Bennema, boven in Hoofdstuk IV (blz. 561) nader omschreven.

Van *H. H. Gedeputeerde Staten der provincie Groningen:*

Een bundel stukken, inhoudende verhooren in hooger instantie aangaande het beruchte proces van de Mepsche te Faan (± 1730/40).

Deze stukken, welke hoogstwaarschijnlijk, blijkens een dorsaalaanteekening, moeten worden gebracht tot het Ommelander archief, zijn aan Gedeputeerde Staten voornoemd toegezonden door Burgemeester en Wethouders van Leeuwarden, aan wie ze waren medegedeeld door den heer de Raadt te Velp.

Van den heer *Algemeenen Rijksarchivaris* te *'s-Gravenhage:*

Een transportbrief d.d. 17 Februari 1612 van een graf op het Broerkerkhof te Groningen. Eén charter. Aangekocht op eene auctie te Keulen.

Van het *Bestuur der opgeheven schietvereeniging „Rabenhaupt"* te *Groningen:*

Een handschrift, bevattende de naamlijst der leden van de voornoemde schietvereeniging, opgericht 22 Maart 1863 en opgeheven in 1906.

Van den heer *P. Sichterman*, notaris te *Meerkerk:*

21 brieven van Mr. Paulus Laman Jr., afgevaardigde ter Staten-Generaal namens Stad en Lande, aan zijne echtgenoote, allen uit het jaar 1783.

Twee gedichten van Jac. van Buizen bij de 66e en 74e verjaring (1734 en 1732) van burgemeester Paulus Laman Sr.

Concepten van brieven van Paulus Laman Sr. aan Stadhouder Willem IV. 3 stukken.

Latijnsche gedichten van H. Laman (zoon van Mr. Paulus Sr.) 1729 en vlg. jaren. Zes stukken.

Vgl. hierbij het boven in Hoofdstuk IV (blz. 561) medegedeelde, alsmede de bijdrage van Jhr. Mr. J. A. Feith in den Groningschen Volksalmanak voor 1908, blz. 59—86, getiteld: Paulus Laman Jr. in 1783 te 's-Gravenhage.

Van *Mr. A. H. Koning* te *Finsterwolde:*

Het in één band gebonden dossier stukken betreffende de scheidgrens der marken van Sellingen en Laude. (1835—1843.)

Van Mejuffrouw *de weduwe Burema* te *Helpman:*

Een portefeuille met stukken, behoorende tot het archief van den Schulte van Helpman en een stuk, waarbij een candidaat in de theologie (waarschijnlijk Rudolph Rummerink) zich zuivert van een hem toegedichte lastering (midden 18e eeuw).

Van *Z. E. den heer Minister van Binnenlandsche Zaken:*

Eene collectie brieven door den heer P. Sichterman te Meerkerke aan het Rijk geschonken, zijnde 20 brieven door of namens H. H. princes-douairière van Oranje en Z. H. den prins stadhouder Willem IV aan den burgemeester van Groningen Mr. Paulus Laman Sr. gezonden van de jaren 1715, 1716, 1733, 1735, 1736, 1738, 1739, 1746. Vgl. het boven medegedeelde.

Door bemiddeling van den heer *Commissaris der Koningin in de provincie Groningen*, ontvangen uit het gemeentearchief te Aduard:

1°. Copieboek van een aantal placcaten en ordinantiën, uitgevaardigd door Gedeputeerde Staten van Stad en Lande, welke door de predikanten in de Ommelanden moeten worden afgekondigd. 1638—1706.

2°. Administratieboek der goederen van de kerk te Tolbert. 1629—1767.

3°. Administratieboek der kerkgoederen van Leegkerk. 1750—1772.

4°. Staatboek van bezittingen en rekening van ontvang en uitgaven van de kerk te Zuidwolde, gehouden door Feyo en Roelef Sickinge. 1660—1683.

5°. Protocol van vonderschouwinge onder het gericht van Aduard en onderhoorige dorpen. October 1722.

6°. Staatboek der bezittingen en inkomsten van Anna Lewe van Asinga, weduwe van Johan Lewe, voortgezet door haren zoon Evert Lewe. 1623—1641.

7°. Administratieboek van ontvangsten en uitgaven van den wedman Jan Geerts ten behoeve van den heer Lewe van Aduard. 1740—1753.

Van *Jhr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer* te Groningen:

H. S. in plano, bevattende de Staten en de Opbrengsten der pagten over de provincie van Stad en Lande, beginnende 1594—1786.

Door aankoop:

De pogingen daartoe aangewend, leden deze maal schipbreuk. (Zie het medegedeelde in Hoofdstuk IV, blz. 561)

Boekwerken.

Door schenking:

Van *Z.E. den Minister van Binnenlandsche zaken:*

Verslagen omtrent 's Rijks verzamelingen van Geschiedenis en Kunst. XXVIII 1905.

Rapport van de Commissie tot onderzoek der Grootburgerrechten te Kampen.

Middel Nederlandsch Woordenboek van wijlen Dr. E. Verwijs en Dr. J. Verdam, dl. VI afl. 14—16, dl. VII afl. 1 en 2.

Woordenboek der Nederlandsche taal, dl. VI afl. 8, dl. VIII afl. 1 en 2, dl. IX afl. 7, dl. XI afl. 12.

Verslagen omtrent 's Rijks oude archieven. XXIX 1906.

Van den heer *Commissaris der Koningin in de provincie Groningen:*

Verslag van den toestand der provincie Groningen over het jaar 1906.

Van *H. H. Gedeputeerde Staten van Zeeland:*

Catalogus der Provinciale Bibliotheek dl. II, 1e en 2e stuk.

Van den heer *Algemeenen Rijksarchivaris te 's-Gravenhage*:

A. F. van Beurden. Het aloude geslacht van Everdingen. Roermond 1907.

Van den heer *Bibliothecaris der Koninklijke Bibliotheek:*

Verslag over den toestand der Koninklijke Bibliotheek over het jaar 1906.

Van de *Commissie van Advies voor 's Rijks Geschiedkundige Publicatien:*

Colenbrander. Gedenkstukken der Algemeene Geschiedenis van Nederland van 1795—1810. Derde deel, 1e en 2e stuk.

Van de *Rijkscommissie tot het opmaken en uitgeven van een inventaris en eene beschrijving van de Nederlandsche Monumenten van Geschiedenis en Kunst.*

Vierde jaarverslag 1906.

Van den heer *Directeur van het Krijgsgeschiedkundig archief van den Generalen Staf* te *'s-Gravenhage:*

Nasporingen en studiën op het gebied der Nederlandsche krijgsgeschiedenis. Twaalfde jaarverslag 1907.

Van *Burgemeester en Wethouders der gemeente Groningen:*

Verslag van den toestand der gemeente Groningen over 1906.

Van *Burgemeester en Wethouders der gemeente Leiden:*

Catalogus van de Prentverzameling der gemeente Leiden, 2e en 3e afdeeling. Samengesteld door Mr. J. C. Overvoorde, gemeentearchivaris. Leiden 1907.

Van den heer *Rijksarchivaris in Drenthe:*

Mr. J. G. C. Joosting. De Archieven van de Schultengerechten in Drenthe. Leiden 1907.

Mr. J. G. C. Joosting. De Archieven der besturen in Drenthe van het Ned. Hervormd Kerkgenootschap, berustende in het Depôt van 's Rijks archieven in Drenthe. Leiden 1907.

Van de *Commissie van Bestuur van het provinciaal Museum van Oudheden in Drenthe:*

Verslag over 1906.

Van de *Commissie voor het Archief en het Museum van Oudheden der gemeente te Rotterdam:*

Platte gronden van Rotterdam uit de 16e en 19e eeuw.

Dr. H. C. H. Moquette. Het archief van de Weeskamer te Rotterdam. Met een voorbericht van Dr. E. Wiersum, archivaris der gemeente. Rotterdam 1907.

Bronnen voor de Geschiedenis van Rotterdam, dl. IV. Regestenlijst voor Rotterdam en Schieland tot in 1425, door J. H. W. Unger, in leven archivaris der gemeente Rotterdam. 1907.

Van den heer *Archivaris der gemeente Rotterdam:*

Verslag van de Commissie voor het Archief der gemeente Rotterdam over het jaar 1906.

Roterodamum illustratum.

Van den heer *Archivaris der gemeente Utrecht:*

Verslag over het voorgevallene in de gemeente-verzamelingen te Utrecht in 1906.

Van den heer *Archivaris der gemeente Delft:*

Verslag van de Bibliotheek, het Archief en het Museum in de gemeente Delft over het jaar 1906.

Van den heer *Archivaris der gemeente Leiden:*

Verslag over den toestand van het gemeentearchief te Leiden gedurende het jaar 1906.

Van den heer *Archivaris der gemeente 's-Gravenhage:*

Verslag van den toestand en het oud-archief en de bibliotheek van de gemeente 's-Gravenhage.

Van den heer *Archivaris der gemeente Dordrecht:*

Beredeneerd verslag omtrent den toestand van het archief te Dordrecht over het jaar 1906.

Van den heer *Archivaris der gemeente Haarlem:*

Verslag omtrent den toestand van het gemeentearchief te Haarlem over het jaar 1906.

Van den heer *Archivaris der gemeente Middelburg:*

Verslag betreffende het Oud-Archief van Middelburg over 1906.

Van den heer *Archivaris der gemeente Vlissingen:*

P. K. Dommisse. Michiel Adriaansz. de Ruijter en zijne naaste familie. Vlissingen 1907.

Van het *bestuur der Godshuizen te Middelburg:*

Inventaris van de oude archieven (1343—1812) welke onder dat bestuur berusten, bewerkt door C. de Waard.

Van *Regenten van het Burgerweeshuis te Aardenburg:*

G. A. Vorsterman van Oijen. Geschiedenis van den Disch, later het Burgerweeshuis te Aardenburg.

Van de *Verein für Thuringische Geschichte und Alterthumskunde:*

Zeitschrift des Vereins u. s. w. Neue Folge, 17e Band, Heft 2, 18e Band, Heft 1.

Van den schrijver:

Mr. P. G. Bos. Het Groningsche Gild en Stapelrecht na de Reductie in 1594. Overdruk uit Historische Avonden II. Groningen 1907.

Van *Dr. Heinrich Knüferman, Munster i. W.:*

Geschichte des Max-Clemens Kanals in Munsterland. (Inaugural dissertation.)

Van den heer *J. S. Theissen*, litt belg. docts. te *Groningen:*

J. S. Theissen. Centraal Gezag en Friesche Vrijheid. (Friesland onder Karel V.) Groningen 1907. Academisch proefschrift.

Van den heer *I. van Hoorn* te *Groningen:*

De Nederlandsche Schoolwetgeving 1796—1807, door I. van Hoorn.

Van den heer *Dr. E. Wiersum*, archivaris te *Rotterdam:*

Dr E. Wiersum. Bijdrage tot de oudste geschiedenis van den polder Walcheren. Middelburg 1907.

Van *Dr. G. A. Hulzebos* te *'s-Gravenhage:*

Verslag in zake de kerkelijke archieven, 1 Mei 1907.

Van *Jhr. Mr. J. A. Feith* te *Groningen:*

G. Fhr. von der Ropp. Kaufmannsleben zur zeit der Hanse (Pfingstblätter der Hansischen Geschichtsverein. Blatt III) 1907.

Van den schrijver:

Mr. A. S. de Blécourt. Het Stadsmeierrecht in de Groninger Veenkoloniën.

Van den heer *R. W. Roggenkamp* te *Delfzijl:*

Kroniek van Delfzijl door T. R. van Streun, aangevuld en voortgezet tot 1 Januari 1907. Groningen 1907.

Door aankoop.

De Navorscher, jaargang 1907.
Het Nederlandsch Archievenblad, jaargang 1907.
Groningsche Volksalmanak voor 1907, jaarboekje voor Geschiedenis, Taal- en Oudheidkunde der prov. Groningen.
Nieuwe Drentsche Volksalmanak voor 1907.

Groninger Regeeringsalmanak voor 1907.

Dr. J. Franck. Etymologisch Woordenboek der Nederlandsche Taal.

Dr. K. O. Meinsma. Middeleeuwsche bibliotheken.

Mr. G. Mees. Historische Atlas van Noord-Nederland van de XVIe eeuw tot op heden.

Historisch-Statistische schetskaarten n°s. 27—30.

Dr. A. von Würzbach. Niederländisches Kunstler Lexikon. Band II, afl. 3, 4, 5.

Louis D. Petit. Repertorium der Verhandelingen en Bijdragen betreffende de geschiedenis des Vaderlands. Afl. 5.

Driemaandelijksche Bladen, uitgegeven door de Vereeniging tot onderzoek van Taal en Volksleven in het Oosten van Nederland. VIIe jaargang.

A. A. Beekman. Het Dijk- en Waterschapsrecht in Nederland vóór 1795. Afl. 27—29.

Algemeen Nederlandsch Familieblad, jaarg. XVII, 1905.

Genealogische en Heraldische Bladen. Maandblad voor Geslacht-Wapen- en Zegelkunde onder redactie van Jhr. Mr. E. B. F. F. Wittert van Hoogland, 1^{e} en 2^{e} jaargang. 's-Gravenhage 1906.

Hansische Geschichtsblätter, Jahrg. 1907, Heft I en II. Leipzig 1907.

Jahrbuch der Gesellschaft für bildende Kunst und Vaterländsche Altertümer zu Emden, Band XVI, Heft I und II.

De gemeente Assen in hare wording en ontwikkeling geschetst door Alb. Oltmans, onder toezicht van Mr. J. G. C. Joosting. Assen 1907.

Historische avonden. Tweede bundel, uitgegeven door het Historisch Genootschap te Groningen. Groningen 1907.

D. Bartels. Die älteren Ostfriesischen Chronisten und Geschichtsschreiber und Ihre zeit. II Enno Rudolf Brenneysen, Tilemann Dothias Wiarda. Aurich 1907.

De Wapenheraut, XIe jaargang.

Westfälisches Urkundenbuch, Band VII, Abth. 5. Munster 1907.

Hansisches Urkundenbuch, Band X, 1471—1485, bearbeitet von Walther Stein. Leipzig 1907.

Wapenboek van den Nederlandschen Adel, door J. B. Rietstap. 2 dln.

Mr. S. Muller Fz. Register en rekeningen van het Aartsbisdom Utrecht. 2 dln.

Verliezen.

Verliezen hadden er naar mijn weten in 1907 noch aan boeken noch aan handschriften plaats.

VII. *Uitslag der pogingen om afschriften te verkrijgen van belangrijke onuitgegeven bescheiden, voor het archief van de provincie van gewicht en berustende in andere binnen- of buitenlandsche archieven.*

Naar aanleiding van een door mij 17 Januari 1907 gedaan verzoek tot completeering der excerpten, welke ik twaalf jaren geleden ongeveer uit de rekeningen van gezantschapskosten 1463—1600 te Hamburg had gemaakt, zond de Hamburgsche archivaris Dr. Hagedorn mij 22 Maart d.a.v. een drietal afschriften uit gemelde verzameling van rekeningen. Zij zijn thans in het Groningsche archief geborgen onder 1463 n°. 30. Door de welwillendheid van Dr. Hagedorn bezit het archief thans een volledige verzameling afschriften omtrent de vergadering van de Hanze in 1463 te Groningen gehouden.

Afschrift werd verder genomen van eene uitspraak van 8 September 1717 in een geschil tusschen het garnizoen en de bakkers van Bourtange, waarvan het origineel bij een ingezetene van Bourtange berust.

Uit een m.s. uit de Bibliotheek der P. P. Jesuieten te Maastricht, waarvan de inhoud staat opgegeven in de missive van het Rijksarchief te Groningen d.d. 16 October 1907 n°. 575, werden, met vergunning der P. P. Jesuieten voornoemd, twee afschriften genomen:

1°. de voorloopige huldiging door Stad en Ommelanden van Karel van Gelder als heer in 1514, 2°. de oproeping door Stadhouder en Hoofdmannen van de Staten der Ommelanden tot het brengen van hulde aan Philips, prins van Spanje, van 1550. Beide afschriften zijn onder de stukken van het Rijksarchief geborgen, respective als 1514 n°. 25 en 1550 n°. 75.

VIII. *Gebruik gemaakt van het archief door en inlichtingen verschaft aan autoriteiten en particulieren.*

Schriftelijke inlichtingen werden verstrekt aan:

Mr. I. B. Cohen, te *Groningen*, over den rentmeester der Ommelanden Ernest van Klenck en diens familie.

Den *Rijksarchivaris* in *Drenthe*, *a.* over de afkomst en inschrijving als burger van Groningen van Jan Houwingh, *b.* over een sauvegarde voor het Goorecht afgegeven door de aartshertogin Isabella, d.d. 26 Juli 1625.

Den *Inspecteur der Registratie*, te *Groningen*, betreffende de authenticiteit van eenige beklemcontracten uit het einde der 18e eeuw.

Gideon Tibbetts Ridlon Sr., te *Kezar Falls, Maine, U. S. A.*, over een aantal leden van het in de 17e eeuw in de Ommelanden wonende geslacht Van Millinga.

Den *Archivaris der gemeente Middelburg*, over den geboortedatum en de afkomst van Evert de Hoogh.

C. H. Peters, rijksbouwmeester te *'s-Gravenhage*, over het raadsgebed te Groningen van Februari 1629 en over onderscheidene andere onderwerpen Groningen betreffende.

Mr. A. S. de Blécourt, te *Zutphen*, die verschillende uitvoerige inlichtingen over de administratie der stadsveenen en over den toestand der karspelen ontving.

Joh. Wenning Yz., te *'s-Gravenhage*, over de geslachten Sijpkens en Engelma.

W. J. van Beek, te *Amsterdam*, over een testament van Jacob Geerts.

F. Bakkers, te *Leeuwarden*, over het goud- en zilversmidsgilde te Groningen.

Mr. J. Heres Diddens, te *Winschoten*, over eene ordonnantie betreffende de nachtwachten te Scheemda en Eexta in de 18e eeuw.

De *Diaconie der Hervormde gemeente*, te *Oostwold* (Oldambt), voor wie een onderzoek naar een beklemcontract van 1789 met succes werd ingesteld.

A. P. M. A. Storm de Grave, te *Deventer*, die genealogische mededeelingen omtrent den in 1769 te Groningen overleden luitenant-kolonel Esaias Storm ontving.

J. van Gesseler Verschuir, te *'s-Gravenhage*, over eenige leden der geslachten Durleu en Verschuir in de 18e eeuw te Groningen.

J. J. Offerhaus, notaris te *Winschoten*, die inlichtingen over eenige acten ontving, waarbij grondpachten werden geconstitueerd.

Den *Burgemeester van Warffum*, over vroegere bezitters van landerijen op het eiland Rottum.

Dr. G. A. Wumkes, te *Sneek*, over Egbert Onsta; over de fundatie der kerk te Middelstum; over Uko Walles en diens aanhang.

Dr. Hans Nirnnheim, te *Hamburg*, over Friesche en Groningsche namen in het Hamburger „Zollbuch" der 14e eeuw.

A. M. Cramer, te *Amsterdam*, over den ontvanger der kloostergoederen van Stad en Lande in 1596—1597, en over eenige andere provinciale ambtenaren omstreeks dien tijd.

Mr. S. Muller IIzn., te *Rotterdam*, die uitvoerige inlichtingen ontving over de grensscheiding tusschen Drente en Groningen voor den aanleg van de Semslinie, en over de verdeeling in kerspelen in het gedeelte der provincie Groningen, dat tot de Utrechtsche diocese heeft behoord.

Mr. N. A. Tonckens, te *Hengelo*, over de grootte der Groninger mudden als landmaat en inhoudsmaat in verschillende tijden.

Professor Mr. J. E. Heeres, te *Leiden*, over de gebouwen der West-Indische Compagnie te Groningen.

H. Kooi, notaris te *Middelstum*, voor wien een onderzoek naar een beklemcontract uit de 18e eeuw van een heemstede te Zandeweer werd ingesteld.

Z. E. den Minister van Binnenlandsche Zaken, over den geboortedag en familiebetrekkingen van Roelof van Loon.

H. J. Smid, te *Wildervank*, over de bestemming van een oud gebouw te Bellingwolde.

Mr. S. Hannema, te *'s-Gravenhage*, over het geslacht Werumeus.

Dr. E. Wiersum, archivaris te *Rotterdam*, over eenige leden der geslachten Tettema en Tedema.

Dr. N. Schoengen, te *Leeuwarden*, over de „cluse" bij Groningen; over een door de familie Beijer gestichte vicarie in de Martinikerk te Groningen, en over verschillende stukken betrekking hebbende op Groningen en Ommelanden, door Dr. H. Reimers te Aurich uit de Vaticaansche archieven gecopieerd.

N. J. Waringa, te *Leeuwarden*, over eenige leden der familie Auwen.

Dr. C. Hoitsema, te *Utrecht*, over de geschiedenis van de coöperatie der beëedigde meters en wegers te Groningen.

W. baron Snoukaert van Schauburg, te *'s-Gravenhage*, betreffende de twee ontvangers-generaal van Stad en Lande Hendrik en Cornelis van Royen.

Kapitein Graswinckel te *'s-Gravenhage*, betreffende leden der familie Graswinckel te Groningen als student ingeschreven.

Dr. A. J. van der Meulen, te *Utrecht*, over Abraham Perrenot, benoemd opvolger van prof. Van der Marck.

Verder werden nog afschriften van verzegelingen, meerendeels beklemcontracten, verstrekt aan de h.h. notarissen : *J. C. Jentink*, te *Delfzijl*, *G. Fontein*, te *Winschoten*, *D. F. Oudenampsen*, te *Veendam*, *Mr. A. H. Koning*, te *Finsterwolde*, *Mr. W. F. Werumeus Buning*, te *Appingedam*, *J. L. van Noord*, te *Nieuwolda*, *W. Boer*, te *Veendam*, *D. F. van Zetten*, te *Zandt* en *J. J. Offerhaus*, te *Winschoten*, alsmede aan de h.h.: *Mr. A. T. Vos*, te *Appingedam*, *P. H. Meekhoff* *Doornbosch*, te *Baflo*, *Diaconie* te *Oostwold* (Oldambt), *Mr. W. F. Koppius*, te *Groningen*, *Mr. J. Heres Diddens*, te *Winschoten*, *Mr. P. A. Zeven*, te *Wildervank* en *Mr. H. Schaap*, te *Groningen*.

Stukken, behoorende tot het Rijksarchiefdepôt te Groningen, werden op verlangen toegezonden naar:

het Gemeentearchief te Zutphen ten behoeve van *Mr. A. S. de Blécourt*;

het *Königliches Staatsarchiv* in *Aurich*, ten behoeve van den Gerichtsassessor *P. van Rensen*;

de *Gemeente-secretarie* te *Sneek*: *a.* ten behoeve van *Dr. G. A. Wumkes*, aldaar, *b.* ten behoeve van den heer *gemeente-secretaris*, aldaar;

het *Gemeentearchief* te *Rotterdam*: *a.* ten behoeve van den heer *Mr. S. Muller Hzn.*, aldaar, *b.* ten behoeve van *Dr. E. Wiersum* aldaar;

het *Krijgsgeschiedkundig archief van den Generalen Staf* te *'s-Gravenhage*, ten behoeve van den heer *kolonel-directeur* van dat archief;

het *Waterschapshuis* te *Onderdendam* ten behoeve van den heer *archivaris van het waterschap Hunsingo*;

de *Bibliotheek der Rijksuniversiteit* te *Groningen*: *a.* ten behoeve van den heer *C. H. van Fenema* te *Groningen*, *b.* ten behoeve van den heer *K. Hildebrand* mede aldaar;

het *Provinciehuis* te *Groningen*, ten behoeve van den heer *Griffier der Staten van Groningen*.

Wederkeerig werden aan het Rijksarchief te Groningen archiefstukken toegezonden, om in de leeskamer van het archiefgebouw te worden bestudeerd:

Uit het op het *Raadhuis* berustend gedeelte van het *Gemeentearchief van Groningen* ten behoeve van *Mr. A. S. de Blécourt* te *Zutphen;*

Uit het *Huisarchief van H. M. de Koningin* te *'s-Gravenhage* ten behoeve van *Dr. J. A. Worp* alhier;

Uit het *Algemeen Rijksarchief* te *'s-Gravenhage, a.* ten behoeve van den heer majoor *W. R. H. Wakker* te *Groningen, b.* ten behoeve van *Professor Dr. J. Huizinga* alhier;

Uit de *Rijksuniversiteitsbibliotheek* te *Leiden* ten behoeve van *Dr. J. A. Worp* voornoemd;

Uit het *Rijksarchief* in *Noord-Holland* ten behoeve van *Professor Dr. J. Huizinga* voornoemd;

Uit het *Rijksarchief* in *Overijssel* ten behoeve van den heer majoor *W. R. H. Wakker* voornoemd;

Uit het *Rijksarchief* in *Friesland* ten behoeve van *Dr. M. Schoengen* en van *Dr. J. S. Theissen* te *Groningen;*

Uit het *archief van het Veenkantoor* te *Groningen* ten behoeve van den heer *A. J. Smith* te *Groningen;*

Uit de *kaartenverzameling ter Provinciale Griffie van Groningen* ten behoeve van den heer *Mr. S. Muller Hzn.* te *Rotterdam;*

Uit het *Königliches Staatsarchiv* te *Marburg* ten behoeve van *Mr. P. G. Bos* te *Groningen;*

Het archief werd persoonlijk bezocht en de daar aanwezige stukken geraadpleegd door de heeren:

Dr. J. A. Worp, te *Groningen*, die de brieven van Huyghens, hem uit het Huisarchief van H. M. de Koningin en de Universiteitsbibliotheek te Leiden ter raadpleging toegezonden, bestudeerde.

Mr. A. S. de Blécourt, te *Zutphen*, die zijne onderzoekingen voortzette over de wording en ontwikkeling van het meierrecht in de Groningsche Veenkoloniën.

Dr. J. S. Theissen te *Groningen*, die zijne onderzoekingen voortzette in zake de geschiedenis van Friesland gedurende de regeering van Karel V, en daartoe o. a. raadpleegde onderscheidene stukken uit het Rijksarchief in Friesland. Later werden door den heer Theissen een groot aantal stukken geraadpleegd uit het Groningsche Rijksarchief, mede betrekking hebbende op den tijd van Karel V en Karel van Gelder.

P. H. Meekhoff Doornbosch, te *Baflo*, die inzage nam van verschillende kaarten, behoorende tot de kaartenverzameling van het Groningsche Rijksarchief, tot de Rechterlijke archieven en tot de Huisarchieven Menkema en Dijksterhuis.

A. J. Smith te *Groningen*, die verschillende stukken over de verhouding van Groningen tot de Hanze bestudeerde, de protocollen van pastor en kerkvoogden van Finsterwolde raadpleegde en zijn vroeger begonnen studie over den Dollard voortzette, terwijl hij tevens nog kennis nam van de rekeningen der kloostergoederen en inlichtingen inwon omtrent wapens van verschillende Ommelander geslachten.

H. de Saint Obin, leeraar aan de Berlitzschool te *Groningen*, die inzage nam in verschillende werken tot het doen van genealogische nasporingen.

G. H. Geertsema, te *Groningen*, die verschillende kaarten der provincie Groningen inzag, ten einde licht te verkrijgen aangaande de vroegere uitgestrektheid van den Dollard.

W. R. H. Wakker, majoor provinciaal adjudant te *Groningen*, die verschillende Staten van Oorlog uit het Algemeen Rijksarchief en elders, alsmede uit het Groningsche Rijksarchief raadpleegde.

Mr. S. J. M. van Lier, ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het Kantongerecht te *Groningen*, die kennis nam van verschillende gegevens uit het archief van den prefect van het arrondissement van den Wester Eems, aangaande de registratie van de Noordhornergabrug.

D. Dijkstra, te *Groningen*, die herhaaldelijk het archief bezocht en allerlei inlichtingen ontving omtrent de geschiedenis van het voormalig gewest Stad en Lande.

J. V. R. van Romondt, te *Groningen*, die genealogische onderzoekingen instelde omtrent de herkomst zijner familie.

M. Wiertsema, notaris te *Groningen*, die inzage nam van oude kwelderkaarten.

Prof. Dr. J. Huizinga, te *Groningen*, die het Memoriaalboek van den polder Borghorn (1456—1507), en het uit het Algemeen Rijksarchief overgezonden resolutieboek der Staten-Generaal van 1584 raadpleegde, terwijl hij tevens verschillende inlichtingen inwon omtrent onderscheidene punten van de geschiedenis der stad Groningen.

J. R. van Eerde, predikant te *Sint Anna ter Muiden*, die het manuscript Schoemaker bestudeerde en verschillende inlichtingen ontving omtrent oude Groningsche topographie.

Mr. W. J. Koppius, advocaat en procureur te *Groningen*, die onderzoekingen deed betrekkelijk de collatie van Leermens.

pr. H. W. Spijker S. J., te *Groningen*, die de lotgevallen van de Jesuieten-orde in Groningen en Ommelanden naging.

Paul Rouse, te *Parijs*, die inlichtingen kreeg over de oude landrechten der Ommelanden en over den oorsprong van het beklemrecht.

Jan de Waard, te *Groningen*, die inzage nam van verschillende stukken betrekkelijk het goudsmidsgilde te Groningen.

Mr. F. G. Kool, te *Groningen*, die inlichtingen omtrent de betaling van stedelijke grondpachten inwon.

Jos. Vas Dias, te *Amsterdam*, die teekeningen maakte van wapens der gemeenten in de provincie Groningen.

Dr. G. A. Wumkes, te *Sneek*, die onderzoek deed naar Egbert Onsta in de Ommelander Klauwboeken.

D. H. Ferré Jacobs, te *Appingedam*, die inlichtingen verkreeg over de kosters en onderwijzers in het midden der 18e eeuw.

Karl Berger, Cand. hist. art., te *München*, die den atlas van het Groningsche Museum raadpleegde ter bestudeering van verschillende vormen van stadspoorten.

James D. Hague, te *New-York* en *W. G. van Oyen*, commies aan het Algemeen Rijksarchief te *'s-Gravenhage*, die onderzoekingen deden naar in Groningen gewoond hebbende leden der familie Hague, Haig.

Gerichtsassessor *P. van Rensen*, te *Aurich*, die inzage nam van een aantal 17e eeuwsche stukken betrekkelijk zijne toenmaals in de Ommelanden wonende familie.

Hendrik Scheringa, te *Groningen*, die copie nam van verschillende vormen van het wapen der stad Groningen.

Kolonel F. de Bas, *Directeur van het Krijgsgeschiedkundig archief van den Generalen Staf te 's-Gravenhage*, die verschillende inlichtingen inwon omtrent op het Groningsche Rijksarchief aanwezige militaria.

A. E. H. Swaen te *Groningen*, die verschillende genealogische nasporingen instelde.

H. Terpsta en *P. J. Puister*, litt. belg. Cand., te *Groningen*, die onderzoekingen instelden nopens de grenzen der kluften in de stad Groningen.

U. J. Huber, jur. cand., te *Groningen*, die verschillende stukken uit het archief van den Senaat van het Groningsche studentencorps raadpleegde, ten einde hieruit mede gegevens te verzamelen voor een levensbeschrijving van wijlen Jhr. Mr. J. Æ. A. van Panhuijs.

I. van Hoorn, onderwijzer te *Groningen*, die onderzoek deed naar de scholen en het daar gegeven onderwijs in de 16e en 18e eeuw.

Mr. J. F. van der Blij, adjunct-commies-redacteur ter gemeentesecretarie te *Groningen*, die inlichtingen ontving omtrent vroegere horlogemakers te Groningen.

Mr. S. Eijbenga, griffier der Staten van *Groningen*, die een onderzoek instelde naar den onderhoudsplicht en den eigendom van dijken in de provincie Groningen in de 17e en 18e eeuw.

Dr. W. L. H. Uges, te *Breda*, die nasporingen deed omtrent het 15e en 16e eeuwsche dialect in Groningen en Ommelanden.

IX. *Uitkomst van de bemoeiingen met Gemeente- en Waterschapsarchieven.*

Onder verwijzing naar hetgeen hieromtrent in het vorig jaarverslag is medegedeeld, valt daaraan dit jaar niets toe te voegen.

Wellicht valt onder deze rubriek te vermelden mijne poging aangewend bij H.H. Curatoren der Rijksuniversiteit te Groningen tot bewaring en zoo mogelijk betere plaatsing der acht grafsteenen

van eenige der beroemdste Groninger hoogleeraren uit de 17e eeuw, welke in 1850 zijn overgebracht naar de binnenplaats van het toen gebouwde nieuwe academiegebouw, eene zooals later is gebleken, slecht gekozen plaats, waar zij om verschillende redenen hun zekeren ondergang tegemoet gaan. Ik heb de vrijheid genomen H.H. Curatoren hierop attent te maken en hun in overweging gegeven bij den herbouw van de academie maatregelen te nemen tot het behoud dezer geschiedkundige voorwerpen.

Groningen, 28 Februari 1908.

De Rijksarchivaris in Groningen,

J. A. Feith.

Bijlage A.

HUISARCHIEF LULEMA.

Inleiding.

Door het Rijksarchief in Groningen werd in Mei 1906 eene groote verzameling charters, handschriften, en losse stukken aangekocht van de firma R. W. P. de Vries te Amsterdam. Deze verzameling was door een oudheidkundigen liefhebber gedurende een reeks van jaren van allerlei zijden bijeengebracht.

Bij het lezen, bestudeeren en schiften dier stukken werd het mij langzamerhand duidelijk, dat een groot aantal dier stukken moest hebben behoord tot ééne verzameling, tot één huisarchief. Uitwendige teekenen wezen daarop wel is waar zoo goed als niet, oude inventarissen waren niet overgebleven, doch de namen van personen en plaatsen deden vermoedens rijzen. Die vermoedens begonnen steeds meer de grenzen der waarheid te naderen, toen ik met behulp van de gegevens in de stukken zelve en uit oude genealogiën en andere bronnen een lijst der opeenvolgende bewoners van het huis kon opmaken, welks archief ik meende voor mij te hebben. Uitvoerige, tot vrij ver in het verleden voerende, door mij samengestelde stamboomen van de bewoners en hunne echtgenooten gaven de verdere verklaring.

Zoo is het mij gelukt een huisarchief-Lulema weder bijeen te brengen. Bijna had ik gezegd te reconstrueeren, doch dit ware te boud gesproken, immers het valt te betwijfelen, of wel ooit de op het huis Lulema bewaarde stukken op deze wijze geordend zijn geweest.

Het huis Lulema heeft gelegen even ten zuiden van Warfhuizen aan de oostzijde van den weg. In het begin der 17e eeuw woonde hier een tak van het bekende Ommelander geslacht Clant. Bij publieken verkoop van 1 Februari 1654 droegen de erfgenamen van Allart Joest Clant de Lulemaborg over aan Hillebrandt

Entens. Met dezen jonker begint het huisarchief van Lulema, welks stukken thans zijn geordend. Van het verblijf der familie Clant op Lulema is in dat archief geen spoor te vinden.

De laatste eigenlijke bewoner van Lulema 1) is geweest B. G. J. van Asbeck Zijn erfgenaam liet in 1822 het huis met zijn zwaren uit den grond opgemetselden toren slopen en het bosch rooien, terwijl in 1841 de fundamenten werden uitgegraven en de overige sporen van aanleg opgeruimd.

Ook voor de op het kasteel bewaarde archieven schijnt die erfgenaam weinig te hebben gevoeld, althans zijn er voldoende aanwijzingen, dat reeds vóór 1836 de daartoe behoorende charters en stukken in handen, vermoedelijk het eigendom, zijn geweest van een bekenden oudheidkundigen verzamelaar 2).

Voor de wijze van bewerking van dezen inventaris is het recept gevolgd, in acht genomen bij de inventarissen van de andere huisarchieven en familiearchieven in de laatste jaren in het Rijksarchief te Groningen geplaatst, met name den Inventaris van de Huisarchieven Menkema en Dijksterhuis. Naar de bij laatstgenoemden inventaris gevoegde Inleiding wordt hier verwezen. Toch dienen nog enkele opmerkingen te worden gemaakt. In de eerste plaats zal het den lezer of gebruiker opvallen, dat in afwijking van bij de andere Ommelander huisarchieven hier zoo goed als geene stukken voorkomen, welke door een der bewoners van het huis in qualiteit zijn opgemaakt of ontvangen; alles is persoonlijk archief. De redenen hiervan is, dat sedert Ernst van Ewsum een R.-K. jonkvrouwe Van Berum had getrouwd en de kinderen o. a. Titus van Ewsum en Balthasar van Ewsum den Roomsch-Katholieken eeredienst waren toegedaan, door hen en de verdere R.-K. bewoners van Lulema geene openbare ambten in Stad en Lande konden worden vervuld. Verder zal men opmerken, dat de stukken, welke door twee echtgenooten zijn opgemaakt of ontvangen, niet in twee groepen zijn gesplitst n.l. een archief van den man en een archief van de vrouw of later de weduwe, doch tot één groep, als het ware het archief van het echtpaar, zijn gebracht. Overwegingen van practischen aard hebben mij daartoe geleid. Het meerendeel dezer stukken toch heeft behoord tot beide echtgenooten of tot de vrouw, gesterkt door haren man, of betreffen een zaak, waarin de weduwe de behartiging der belangen van den man heeft voortgezet.

---

1) Een opgave van de elkander opvolgende heeren van Lulema is te vinden in de hierachter gevoegde Bijlage I.

2) N.l. Dr. N. Westendorp, predikant te Losdorp, die in 1836 is gestorven.

Ik vestig er nog de aandacht op, dat bij de rubriek huwelijks-contracten slechts dan de namen der ouders van de contractanten door mij zijn medegedeeld, wanneer deze in de contracten staan vermeld. Ter algemeene verduidelijking, in 't bijzonder voor de vererving van sommige nalatenschappen is eene genealogie opgemaakt en hierbij gevoegd als Bijlage II. Hierin zal men tevens de verklaring kunnen vinden van de aanwezigheid van zoovele stukken, welke men anders oogenschijnlijk in Friesland op hun plaats zoude achten.

J. A. FEITH.

Groningen, 1907.

Inventaris.

EERSTE AFDEELING.

bevattende de stukken, welke geacht kunnen worden te behooren tot de archieven van bepaalde personen.

Familie Entens.

I.

Hillebrant Entens van Lulema.

† tusschen 1669 en 1680, zoon van Hilbrant Entens van Stedum en Gratia Roltemans, werd door koop op 1 Februari 1654 heer van Lulema, gehuwd met Allegonda de Mepsche, dochter van Coppen de Mepsche en Anna Hillebrandes.

1. Acte van garantie wegens de door Hillebrant Entens aan zijn zwager Ludolph Tjarda van Starkenborgh verleende borgtocht in zake de levering van de verkochte borg Tackenborch. 1661. 1 charter.

II

Hillebrant Rudolph Entens van Lulema.

† tusschen 1712 en 1714, zoon van Hillebrant Entens (n°. 1) en Allegonda de Mepsche, gehuwd 20 October 1680 met Christina Theresia van Berum, dochter van Willem van Berum en Frouke Jarges.

2. Uitspraak gedaan door Johan Baptiste Gramayé in de kwestiën tusschen Bernard van Berum eenerzijds en Jacob van Alckemade en Hillebrant Rudolph Entens, nom. uxorum, anderzijds over het huis en de landerijen te Bierum door Johan van Berum nagelaten. 1685. 1 charter.

3. Overeenkomst gesloten tusschen Hillebrandt Rudolph Entens en echtgenoote eenerzijds en Everhard Ringhels op Coninckspoorte en echtgenoote anderzijds in een geschil over den koop van 40 grazen lands te Hoogkerk. 1688. 1 charter.

4. Rentebrieven van door Hillebrand Rudolph Entens aan verschillende personen uitgeleend, of op hem uit de familie van Berum vererfde geldsommen, 1640, 1669, 1688, 1696, 1706, 1707, 1711. 7 charters.

5. Beklem- en huurcontracten van aan H. R. Entens behoorende landerijen te Helpman, Mensingeweer en Zuurdijk. 1697, 1711, 1712. 3 stukken.

III.

Hillebrant Coppen Entens van Lulema.

† April 1716, zoon van Hillebrant Rudolph Entens (n°. II) en Christina Theresia van Berum.

6. Rentebrieven van door H. C. Entens uitgeleend geld. 1715 en 1716. 1 charter en 1 stuk.

7. Gekwiteerde rekeningen wegens geleverde kleedij. 1714 en 1715. 2 stukken.

Familie van Ewsum.

I.

Titus van Ewsum op Mensinga.

Geb. 12 Augustus 1596, † tusschen 1669 en 1675, zoon van Joost van Ewsum en Anna Ockinga, gehuwd in 1627 met Geertruid van Ewsum, dochter van Balthasar van Ewsum en Anna Tamminga.

8. Leenbrief, waarbij Titus van Ewsum, als man en hulder zijner vrouw Geertruid van Ewsum, door den heer van het huis Wilp wordt beleend met het leengoed „de Olde Helle" bij het klooster St. Janscamp in Overijssel. 1652.
Met oudere leenbrieven van vroegere beleeningen. 1555, 1570, 1615 en 1626. 5 charters. (vgl. n°. 36.)

N.B. De vroegere beleeningen zijn: 1555 aan Elisabeth van der Eze; 1570 aan Elis. van der Eze echtgen. van Eylcko Onsta; 1615 aan Anna Tamminga echtgen. van Balthasar van Ewsum; 1625 aan Alert Ewsum.

9. Acte van een op instantie van Titus van Ewsum gedane roof of setma op de onroerende goederen van Sicco Rengers. 1669. 1 charter.

II.

Ernst van Ewsum op Mensinga.

† tusschen 1699 en 1712, zoon van Titus van Ewsum (n°. 1), gehuwd in 1664 met Everharda Johanna van Berum, † 31 December 1696, dochter van Willem van Berum en Frouke Jarges.

10. Leenbrief, waarbij Ernst van Ewsum als curator van zijn broeder Hero van Ewsum door Rudolph van Keppel wordt beleend met de tienden over den hof te Hellendoorn. 1676. 1 charter.

11. Requesten met daarop geplaatste apostillen van Ernst van Ewsum in zijne hoedanigheid van voormond over Berent Jan van Berum. 1672 en 1696. 2 stukken.

12. Verklaring van den redger E. Ringhels over de bediening van het Poster-Eester redgerrecht namens de erfgenamen van Joan van Berum. 1671. 1 stuk.

13. Uitspraak van Drost en Gedeputeerden van Drenthe in het proces van den predikant Neander tegen Reijner Winsingh, waarbij Ernst van Ewsum intervenieert over vicariepacht. 1669. 1 stuk.

14. Stukken in het proces van den heer van de Nienoort en daarna Ernst van Ewsum tegen Jan Smeengs te Roden over het wegvoeren van gras van het hooiland aldaar, Jannemansmat genoemd. 1671—1675. 13 stukken.

15. Uitspraak van Schepperen van het Schouwerzijlvest in het proces van Remmert van Berum en consorten tegen den stadsrentmeester de Veencamp q. q. over het bedienen van een zijlrechterseed in de Westercluft te Eenrum. 1674. 1 stuk.

16. Stukken in het proces van Ernst van Ewsum tegen Bernard van Berum over het testament en de nalatenschap van Johan van Berum. 1684—1691. (met retroacta.) 1 omslag.

17. Uitspaak van Luitenant en Hooftmannen van Stad en Lande in een geschil tusschen den overste Ripperda en Ernst van Ewsum over het stellen van een curator bonorum van de nagelaten goederen van Remmert van Berum. 1698. 1 stuk.

III.

Titus van Ewsum op Lulema.

Geb. 1699—1670, † 30 Maart 1723, zoon van Ernst van Ewsum (n°. II), gehuwd in 1699 met Isabella Maria Catharina van Heerma, geb. 1655, † 2 Mei 1725, dochter van Herman van Herema van Holwinde en Catharina Barbara Pieck van Tijnhoven.

18. Brief van J. Ruys aan Titus van Ewsum. 1718. 1 stuk.

19. Brieven ingekomen bij I. M. C. van Heerma, later echtgenoote van T. van Ewsum. 1688, 1692, 1714. 5 stukken.

20. Volmacht tot verkoop van landerijen afgegeven aan Titus van Ewsum door zijne broeders en zusters. 1710. 1 stuk.

21. Afgeloste rentebrief van door Titus van Ewsum en zijne zusters opgenomen geld. 1717, afgelost 1722. 1 charter.

22. Beschikking van den Drost van Drenthe op het verzoek van Titus van Ewsum en zijne broeders en zusters, waarbij tot curator bonorum van de goederen van hun oom Berent Johan van Berum wordt aangesteld J. Sonnema. 1716. 1 stuk.

23. Brieven en andere stukken van Jurjen Guidon in zijne kwaliteit van curator bonorum van Berent Johan van Berum. 1719—1722. 6 stukken en 2 charters.

24. Stukken betreffende de bereddering der nalatenschap van Hillebrant Coppen Entens. 1716—1722. 1 dossier.

25. Stukken betreffende het overlijden en de nalatenschap van Berent Johan van Ewsum. 1723. 1 dossier.

26. Gekwiteerde rekening van J. Sonnema wegens geleverde „leebrieven" van het overlijden van Titus van Ewsum. 1723. 1 stuk.

27. Uitspraak van Luitenant en Hooftmannen van Stad en Lande in een geschil tusschen Titus van Ewsum eenerzijds en de weduwe van den Overste-luitenant Van Ewsum en den brigadier Ripperda anderszijds over de nalatenschap van genoemden Overste-luitenant. 1713. 1 stuk.

28. Uitspraak van Luitenant en Hooftmannen van Stad en Lande in een geschil over de vraag, of een roomsch-gezinde hoveling het recht van zegelen bezit. 1721. Met bijlagen. 3 stukken.

29. Stukken in het proces van Titus van Ewsum nomine uxoris tegen Jr. D. F. van der Burch van Wijnesteijn betreffende de nalatenschap van Herman van Heerma en zijne tweede vrouw Johanna Isabella van Fürstenbergh. 1689—1720. 1 dossier.

N.B. Dit dossier is met n°. 39 ingebonden in één deel.

IV.

Balthasar van Ewsum op Mensinga, later op Lulema.

Geb. 1667—1668, † 27 October 1744, zoon van Ernst van Ewsum (N°. II), broeder van Titus van Ewsum (N°. III), gehuwd in Februari 1714 met Maria Alegunda Geertruit van Camstra, geb. 21 November 1684, † November 1763, dochter van Tjalling Camstra op Tjaerda en Maria Anna van Aebinga.

30. Brief, ingekomen bij Balthasar van Ewsum. 1727.

31. Brieven ingekomen bij diens weduwe. 1744—1745 en 1754. 14 stukken.

32. Notarieele verklaring van een aantal Friesche edelen, dat Maria Alegunda van Camstra is gesproten uit de voorouders, zooals in het stuk met de namen en wapens zijn aangeduid en die onder den hertog van Saksen, Karel V en Philips II voor edele en ridderlijke familiën werden gehouden. 1737. 1 charter.

33. Volmacht door een aantal familieleden Van Ewsum verstrekt aan Balthasar van Ewsum, om mede namens hen te handelen bij de bereddering der nalatenschap van hun oom en tante F. J. van Alckemade en Anna van Berum. 1734. 1 stuk.

34. Gekwiteerde rekening van J. D. van Heerma wegens verschotten bij het overlijden van zijn nicht mevrouw de wed. Titus van Ewsum, geb. Van Heerma. 1726. 1 stuk.

35. Programma funebre, uitgegeven door de Minnebroeders van de strenge observantie in het klooster te Askendorp, betreffende het overlijden van Balthasar van Ewsum. 1744. 1 stuk.

36. Leenbrief, waarbij Balthasar van Ewsum door Adolf Henrik Putman, rentmeester van het kapittel en prioraat van Deventer, wordt beleend met het goed „de Olde Helle" in het drostambt van Vollenhove, leenroerig aan het huis en heerlijkheid Wilpe bij Zutphen, daarbij het recht verkrijgende dit leengoed te mogen verkoopen. 1731.
(Met retroactum en stukken over den verkoop van het goed in 1739.) Een omslag. Vgl. ook n°. 8.

37. Staten van het bezit aan landerijen van Balthasar van Ewsum en zijne weduwe. 1710, 1735, 1759. 6 stukken.

38. Afgeloste rentebrieven van door Balthasar van Ewsum en zijne echtgenoote opgenomen of op hen vererfde gelden. 1710—1759. 7 charters en 7 stukken.

39. Rekeningen van het beheer van de gemeenschappelijke goederen van Balthasar van Ewsum namens zijne vrouw en M. van Burmannia van Tziaerda, gelegen te Sexbierum en elders in Friesland, 1715—1762, en van goederen gelegen in het land van Voorne en Putten. 1723. 1 bundel.

N.B. Tot één deel saamgebonden met n°. 29.

40. Stukken betreffende de Oldehuister en Nijehuister zathe onder Wynaldum en andere landen, welke het eigendom zijn geweest van Tjalling van Camstra op Tziaerda en aan Balthasar van Ewsum zijn gekomen. 2e helft 17e eeuw. 1 omslag.

41. Stukken betreffende de verkooping door mevr. Balthasar van Ewsum geb. Van Camstra en hare schoonzuster mevrouw de wed. Onno van Ewsum geb. Ripperda, van eene hoeve te Zevenbergen. 1752—1753. 1 omslag. (Vgl. hierbij n°. 55.)

42. Huurcontracten van landen te Noordwolde en te Lettelbert. 1732, 1736, 1751. 3 stukken.

43. Declaratiën of „specificatien van salarien en expensen" ten laste van Balthasar van Ewsum, zijne vrouw, en Minno Frans van Burmannia van onderscheidene advocaten (Dr. Hanso Acronius, Dr. Sixtus Acronius, Dr. Sixtus Inia, Mr. Regnier Hoynck van Papendrecht). 1715—1755. 1 bundel.

N.B. In één deel saamgebonden.

44. Brieven van advocaten en andere stukken in een geschil tusschen Balthasar van Ewsum nomine uxoris, en Minne van Burmannia van Tziaerda over fidei-commissaire goederen, afkomstig van juffer Gerlandt van Liauckema, overgrootmoeder van Maria Allegunda Geertruit van Camstra. 1743—1745. Een dossier. Met retroacta.

N.B. Zie ook n° 107.

V.

Anna van Ewsum.

dochter van Ernst van Ewsum (n°. II), gehuwd, met Ludolph Luirt Ripperda, geb. 1648, † 1721, zoon van Wigbolt Ripperda en Ave Isabella van Heerma van Holwinde, weduwnaar van Maria Elisabeth van Deest.

45. Schuldvordering op Johan Cornelis Schatter van de Ehse wegens onbetaalde kooppenningen van een huis aan de Groote Markt te Groningen. 1722. 1 charter.

46. Rentebrief van door Remmert van Ewsum opgenomen geld, in 1722 overgedragen aan de wed. Ripperda—geb. Van Ewsum. 1714. 1 charter.

47. Afgeloste rentebrief van door L. L. Ripperda en zijne echtgenoote in 1711 opgenomen geld. 1719. 1 charter.

48. Afgeloste rentebrieven van door verschillende leden der familie Van Ewsum opgenomen gelden in 1714, 1716, 1717, 1720 (3), welke zijn vererfd op de wed. Ripperda—geb. Van Ewsum, en door deze in 1727 en 1729 zijn afgelost. 6 charters.

Familie Van Asbeck.

I.

Georg Maurits baron van Asbeck.

heer zu Berge und Munsterhausen, later sedert 1744 ook van Lulema, † 7 Mei 1767, zoon van Joost Vincent en Clara Anna Elisabeth van Dungelen tot Dahlhausen, gehuwd in Mei 1733 met Everharda Johanna Maria van Ewsum, geb. 29 December 1714, † 1790, dochter van Balthasar van Ewsum. (v. Ewsum IV).

49. Ingekomen brieven aan G. M. van Asbeck. 1723—1762. 11 stukken.

50. Ingekomen brief van een beeldhouwer aan mevrouw Van Asbeck, geb. Van Ewsum. 1744. 1 stuk.

51. Minnebrief gezonden aan eene freule Van Asbeck (vermoedelijk eene zuster van Georg Maurits). 1748. 1 stuk.

52. Paspoorten, door verschillende autoriteiten afgegeven aan Georg Maurits van Asbeck en zijn zoon, voor een reis van Groningen naar Duitschland en terug. 1760. 3 stukken.

53. Eed voor het gericht van Kleef door den vrijheer Van Asbeck zum Berge opgedragen aan Herman Otto vrijheer Van Asbeck zum Goer. 1740. 1 stuk.

54. Stukken betreffende het overlijden en de bereddering der nalatenschap van mevr. de wed. M. A. G. van Ewsum, geb. Van Camstra. 1763—1764. 1 bundel.

55. Stukken betreffende de nalatenschappen van Floris van Alkemade en zijne echtgenoote Juliana van Berum, en van Jacob Frans van Alkemade en zijne echtgenoote Anna Maria van Berum (beide huwelijken zonder kinderen), ten slotte vererfd op G. M. van Asbeck en zijne echtgenoote. Midden 18e eeuw (Met retroacta) 1 dossier.

N.B. N°. 41 staat hiermede in verband.

56. Acte van borgtocht, afgegeven door mevrouw M. A. G. van Ewsum, geb. Van Camstra ten behoeve van borgstellingen door G. M. van Asbeck en zijne echtgenoote voor onderscheidene genegotieerde kapitalen verleend. 1758. 1 charter.

57. Rentebrieven van door mevr. E. J. M. van Asbeck, geb. Van Ewsum uitgeleende of op haar vererfde geldsommen. 1711, 1774, 1787. 3 charters.

58. Afgeloste rentebrieven van door verschillende leden der familie Van Ewsum opgenomen gelden in 1753 en 1755, welke door G. M. van Asbeck en echtg. in 1762 en 1764 zijn afgelost. 1 charter en 1 stuk.

59. Goedgekeurde rekening en verantwoording van de huren en renten door G. M. van Asbeck ontvangen voor Hiske Maria van Burmannia, echtg. van Ubbe Sixma van Andla. 1753. 1 stuk.

60. Proces-verbaal van de meting der landen behoorende bij het hof Munstershausen, opgemaakt door Arnoldus Mercator. 1578. 1 stuk.

61. Conditiën van publieke verkoop van eene beklemde boerenplaats aan het trekdiep te Noordwolde, waarvan de eigendom aan mevr. Van Asbeck—Van Ewsum behoort. 1790. 1 stuk.

62. Gekwiteerde declaratiën van salaris en verschotten van den advocaat Dr. G. J. Draper ten laste van G. M. van Asbeck, nomine uxoris, over de jaren 1763—1765. 1 stuk.

63. Stukken in het proces van mevr. M. A. G. van Camstra, echtgenoote, later weduwe van B. van Ewsum, en na haren dood hare dochter E. J. M. van Ewsum, gehuwd aan G. M. van Asbeck eenerzijds, tegen den prins van Rubempré en consorten anderzijds, over een fidei-commis bepaald in het testament van Adrienne Françoise van Bronckhorst van Vliet, d.d. 5 Mei 1668, vererfd op Schelto Willem van Bronckhorst, overleden in 1727, geëindigd met eene overeenkomst tusschen partijen gesloten 19 September 1766. 1727—1766. 1 dossier.

N.B. Zie ook nos. 78 en 112.

64. Stukken in het proces van mevr. de weduwe Van Asbeck, geb. Van Ewsum, de voogden van den minderjarigen zoon van wijlen Van Grotenhuis en Anna van Ewsum, en P. van Oldeneel, nomine uxoris, ieder voor een derde eigenaren van het land „de Hoedekast" onder Lettelbert, eenerzijds, tegen Arnoldus Alberts Birse te Romen onder Roden c. s. anderzijds. 1789. 1 dossier.

II.

Tjalling Menno Watze van Asbeck.

geb. 31 Mei 1736, † 1794—1795, zoon van Georg Maurits (I), gehuwd 1756 met Susanna Barbara van Camminga, dochter van Watze Wijtze van Camminga en Petronella Jacoba van Bueren. Hij woonde meest op Tjaardahuis te Rinsumageest, doch ongeveer 1763—1767 ook wel op Lulema bij zijne ouders.

65. Verklaringen van vroedvrouwen over de geboorte van T. M. W. en G. B. van Asbeck. 1754. 2 stukken.

66. Paspoort tot verlating van den krijgsdienst, aan den vaandrig Assbeck verstrekt door het K.K. General Militär Commando te Gratz. 1780. 1 stuk.

N.B. Vermoedelijk voor een der zoons van T. M. W. van Asbeck.

67. Papieren van de familie Camminga, vererfd op T. M. W. van Asbeck en echtgenoote. 1597, 1618, 1621. 3 stukken.

68. Stukken betreffende het fidei-commis te Bozum, ingesteld door Pier Epeszoon of Pier Walta tot Bozum in 1538, vererfd langs leden der geslachten Walta, Camminga, Aebinga, Camstra, Van Ewsum op Van Asbeck. 16e—18e eeuw. 1 dossier.

N.B. Onder deze stukken onderscheidene 16e en 17e eeuwsche rekeningen betreffende de kerkegoederen en de uitgaven der kerk van Bozum.

69. Gekwiteerde rekeningen der advocaten Dr. Felix Tinga, Dr. Th. de Kempenaer en J. V. Beucker ten laste van T. M. W. van Asbeck. 1765—1767. 3 stukken.

III.

Balthasar Georg Joseph van Asbeck op Lulema.

geb. 13 October 1740, † 17 April 1817, zoon van Georg Maurits (I), gehuwd 1°. 1770 met Maria Walburgia Electa van Ewsum, geb. 1745, † 26 Augustus 1800, dochter van Ernst Herman van Ewsum en Maria Clara Christina van der Laen van Liauckema (wed. Victor van Cannart d'Hamale), en 2°. met Francisca Henrietta Theresia van der Schueren.

70. Brieven ingekomen bij B. G. J. van Asbeck. 1780—1817. 9 stukken.

71. Brief ingekomen bij mevr. M. W. E. van Asbeck, geb. Van Ewsum. 1798. 1 stuk.

72. Brieven ingekomen bij W. Cremers, advocaat van mevr. M. W. E. van Asbeck—Van Ewsum. 1764—1780 (2). 3 stukken.

73. Pauselijke dispensatie voor de vasten aan mevr. M. W. E. van Asbeck—Van Ewsum verleend. 1796. Met bijlagen. 4 stukken.

74. Processen-verbaal van huuropzegg ing van zathen te Ter Kaple, toebehoorende aan A. M. W. E. van Ewsum, weduwe R. J. A. van Grotenhuis. 1779. 2 stukken.

N.B. A. M. W. E. van Ewsum was de schoonzuster van B. G. J. van Asbeck, die hare zaken waarnam.

75. Stukken betreffende de opbrengsten der rechtstoelen in de provincie Groningen en het persoonlijk nadeel, dat B. G. J. van Asbeck door de opheffing lijdt. 1804. 1 omslag.

76. Stukken, waaronder een rechtsgeleerd advies van J. J. Cremers en J. A. Engelhard, betreffende de nalatenschap van mevrouw M. W. E. van Asbeck—Van Ewsum. 1801. 2 stukken.

77. Stukken betreffende de bereddering der nalatenschap van den heer Cannart, in leven R.-K. priester te Warga. 1791 en 1796. 2 stukken.

N.B. Cannart was een oom van de vrouw van B. G. J. van Asbeck.

78. Stukken uit den boedel van Maria Clara Christina van der Laen van Liauckema en de familie van haren eersten man, Van Cannart d'Hamale, waaronder een aantal stukken uit het proces over het fidei-commis van de familie Van Bronckhorst (zie n°. 63). 18e eeuw. 1 dossier.

N.B. Deze stukken zijn vererfd op de dochter van bovengenoemde M. C. C. van der Laen van Liauckema, mevrouw M. W. E. van Asbeck geb. Van Ewsum. Victor van Cannart d'Hamale behoorde tot de in n°. 63 genoemde tegenpartij.

TWEEDE AFDEELING.

Huwelijkscontracten.

79. 1523 April 30.

Dodo Manningha to Lutzborch und Bergum en Fije Ripperda tho Farmsum.

N.B. Op hetzelfde stuk staat geschreven een «doem» over de onbestaanbaarheid van dit contract van den redger Aylcko Wyncken van 27 Juni 1569.

80. 1573 Augustus 16.

Willem Ubbena en Amele Enthens (dochter van Hillebrandt Enthens en Ike Enthens).

Zegels: Ubbena en Entens.

81. 1602 Augustus 28.

Johan Hildebrand Entens (eenige zoon van Remmert Entens en Swane Ubbena) en Gratia Roltemans (dochter van Hildebrandt Roltemans en Judith Rengers).

Zegels: Ubbena, Entens, Roltemans, Rengers.

82. 1620 Augustus 2.

Johan Verdugo en Johanna Lucia van Heerma.

N.B. Hierbij eene verklaring van Joannes a Lapide, pastor te Roermond, dat het huwelijk op 2 Augustus 1620 is gesloten.

83. 1620 October 25.

Christoffer van Deest en Ottilia Hammonius, weduwe Walther van Deest.

84. 1627 Januari 23.

Tiete van Ewsum en Geertruyt van Ewsum.

Zegels: Ewsum (3), Tamminga.

85. 1649 Januari 29.

Hildebrandt Entens en Aldegunda d'Mepsche.

Zegels: Hooftman, Coenders, Entens, Hillebrandes (2).

86. 1649 November 21.

Ludolph Tjarda van Starkenborgh en Anna Catharina de Mepsche.

87. 1665 October 4.

Georg Wilhelm van Inn- en Kniphuisen (zoon van Philips Wilhelm van Inn- en Kniphuisen, enz. en Anna Elisabeth van Wurben) en Anna van Ewsum, weduwe van Inn- en Kniphuisen (dochter van Wilhelm van Ewsum en Beata van Frijdach).

88. 1676 Juni 22.

Jacob Franciscus van Alckemade en Anna Maria van Berum op de Leecke.

Zegels: Van Alckemade (2), Van Berum (2), Van Ewsum, Hillebrandes.

89. 1680 October 20.

Hillebrant Rudolph Entens van Luilema en Christina Theresia van Berum.

Zegels: Van Starkenborg, Coenders, Entens, Van Berum (2), Van Ewsum, Van Alckemade.

90. 1690. December 22.

Coppen Tjarda van Starkenborg en Hiddina Anna Tjarda van Starkenborg, weduwe Van der Wenge.

91. 1699 Februari 16.

Titus van Ewsum (zoon van Ernest van Ewsum en Everarda Johanna van Berum) en Isabella Maria Catharina van Heerema (dochter van Herman van Heerema en Catharina Barbara Pieck van Tijnhoven).

92. 1711 Februari 28.

Onno van Ewsum (zoon van Ernest van Ewsum en Everarda Johanna van Berum van de Leek) en Ida Elisabeth Ripperda (dochter van Ludolph Luirt Ripperda en Maria Isabella van Diest).

Zegels: Van Ewsum (3), Ripperda (2), Van Diest.

93. 1713 December 28.

Balthasar van Ewsum (zoon van Ernest van Ewsum en Everharda Johanna van Berum) en Maria Aldegunda Geertruit van Camstra (dochter van Tjalling Camstra van Tiaerda en Maria Anna van Aebinga).

Zegels: Ripperda, Van Ewsum (5), Van Starkenborgh.

94. 1733 April 22,

Georg Maurits van Asbeck van Op ten Berge en Munstershausen (zoon van wijlen Joost Vincent van Asbeck en Clara Anna Elisabeth van Dungelen) en Everarda Johanna Maria van Ewsum (dochter van Balthasar van Ewsum en M. A. G. van Camstra).

Zegel: Stad Groningen.
N.B. Met twee bijlagen.

95. 1751 December 22.

Bernabas Emanuel Josephus de Villegas, weduwnaar van Isabella Roose (weduwe Petrus van der Steene), en Williemina Maria Theresia van der Laen.

96. 1751 . . . . . .

Willem van Ewsum (zoon van Willem van Ewsum van Saaxumborgh en Anna Maria van Ripperda) en Maria Isabella van Ewsum, weduwe Ludolf Luirt Ripperda, (dochter van Onno van Ewsum en Ida Elisabeth Ripperda van Winsum).

97. 1756 Juli 5 en 13.

Tjalling Minne van Asbeck (zoon van Georg Maurits van Asbeck en Everarda Johanna Maria van Ewsum) en Susanna van Camminga (dochter van Watse Wijtse van Camminga en Petronella Jacoba van Buiren).

Zegel: Van Goltstein.
N.B. Met twee bijlagen.

98. 1770 October 23.

Balthasar Georg Joseph van Asbeck (zoon van Georg Maurits van Asbeck en Everarda Johanna Maria van Ewsum) en Maria Walburgia Electa van Ewsum de Liaukema (dochter van Erenst van Ewsum en Maria Clara Christina van der Laen).

Zegel: Van Goltstein.

99. 1779 October 18.

Regnerus Wilhelmus van Middagten (zoon van Willem Theodoor van Middagten en Gijsberta Norberta van Dorth) en Petronella Jacoba van Asbeck (dochter van Tjalling Minne Watze van Asbeck en Susanna Barbara van Camminga).

DERDE AFDEELING.

Testamenten.

100. 1542 Februari 19.

Erflater: hopman Egbert van Deveren.
Erfgenaam: zijne echtgenoote Evert en zijne wettige erfgenamen elk voor de helft.
Testamentoren: Berent Enthens en Jacob van Groeningen.

N.B. Hierbij een gerechtelijke uitspraak over dit testament d.d. 18 September 1547.

101. 1577 Augustus 24.

Erflater: Tjallingh Camstra.
Erfgenaam: Tjallingh Camstra Hommezoon met fideicommis betreffende Persinniestate en eenige roerende goederen.
Legatarissen: Homme Camstra, Ysch Feitsma, echtgenoote van Taecke Mockema, Siouck Liaukema, Wijtze, Homme, His, Hylle, Sythie en de kinderen van Hessel Feitsma, de armen van Wirdum en Dantumawoude, de dienstmaagden en dienaren.

N.B. Hierbij een rechtsgeleerd advies over het fideicommis van den advocaat J. Brongersma d.d. 22e Augustus 1663.

102. 1597 Januari 9.

Erflater: Doecke van Dekema.
Erfgenamen: Sicke van Dekema, de kinderen van Frans van Dekema, Catharina, Anna, Eduer, Jiuck van Dekema.
Legatarissen: fundatie tot onderhoud van zes arme theologische studenten aan eene Roomsch-Katholieke universiteit, de kinderen van Frans van Dekema, Lucia van Walta weduwe van Bottinga, fundatie der Jezuieten hier te lande, Catharina en Lucia van Jongema, de „Minnebroeders tot den Oliven", de arme Clarissen te Keulen, de zusters in Monmerklooster, de zusters te Klein-Nazareth, Mr. Jourdaen Luffius, de dienstmaagd (en eenige kleine legaten).

103. 1604 October 12.

Erflater: Aelbert van Dekema te Jelsum.
Erfgenamen: zijne echtgenoote Haringh van Roorda, Rienck van Dekema.

104. 1605 Maart 29.

Erflater: Vitus (Wijtze) van Camminga.
Erfgenaam: Sjouk van Liaukema.
Legataris: Stichting van zes kamers voor oude mannen en vrouwen te Dronrijp.

105. 1608 Juni 12.

Erflaatster: Florentia van Bottinga.
Erfgenamen: het nog ongeboren zoontje van Sijtze van Deekema met substitutie van Hette van Aebinga, Juw Bottinga, Frederic van Bottinga, alles onder bezwaar van eenige legaten.
Legatarissen: haar echtgenoot Tzalingh van Bottinga, de dienstboden.

106. 1615 Maart 12.

Erflaatster: Elisabeth de Borghreef weduwe Douwe van Roorda.
Erfgenaam: Stichting van drie beurzen voor arme studenten (uit Friesland, land van Arkel en land van Altena) aan de universiteit te Leuven.

N.B. Hierbij een acte dd. 6 November 1624, waarbij de executeurs-testamentair deze beurzen opdragen aan het College Porci te Leuven.

107. 1641 December 21.

Erflaatster: Gerlandt Lyauckama, weduwe van Schelto van Aebingha.
Erfgenamen: Schelto van Aebinga Jr., Wijtso van Cammingha en Dorothea van Aebinga.

N.B. Vgl. n⁰. 44.

108. 1652 September 30.

Erflaatster: Gebbelia van Diest.
Erfgenamen: Wilhelm van Deest en Joan Christoffer van Diest.

109. 1656 December 11.

Erflater: Schelto van Aebinga.
Erfgenamen: zijne drie dochters Juliana Catharina, Lucia Helena, en Maria Anna van Aebinga, met instelling van een fidei-commis en bepalingen over het fidei-commis ingesteld door Pier Walta van Bozum.

N.B. Vgl. n⁰. 68.

110. 1662 Februari 11.

Erflaters: Hildebrandt Entens op Luilema en Alegunda d'Mepsche, ehelieden.

Mutueel testament.

Legatarissen: Maria Hillebrandes, een dienstbode, en de Gereformeerde en Roomsch-Katholieke armen te Groningen, de Gereformeerde armen te Warfhuizen.

Zegel: Stad Groningen.

111. 1663 December 19.

Erflaatster: Andriesa Lucia van Bronkhorst, echtgenoote van Schelto van Aebinga.

Erfgenamen: Lucia Helena van Aebinga, echtg. van Tjalling Camstra van Menaem, en Maria Anna van Aebinga, echtg. van Tjalling Camstra van Tziaerda, met instelling van een fidei-commis.

Legataris: Lucia Helena van Aebinga voornoemd.

112. 1668 Mei 5.

Erflaatster: Adriana Françoise van Bronkhorst van Vliet.

Erfgenaam: Carel François Louis van Bourgoigne, grave van Wacquen, met instelling van een fidei-commis.

N.B. Vgl. n°. 63.

113. 1704 Juli 5.

Erflaatster: Maria Anna van Aebinga, weduwe Tjallingh van Camstra van Tiaarda.

Codicillaris: Anna Lucia van Camstra.

N.B. Zie ook n°. 117.

114. 1707 Maart 27.

Erflater: Ludolph Luirt Ripperda.

Erfgenaam: zijne echtgenoote Anna van Ewsum.

Zegel: Stad Groningen.

115. 1707 Maart 27.

Erflaatster: Anna van Ewsum, echtgenoote van Ludolph Luirt Ripperda.

Erfgenamen: Ludolph Luirt Ripperda, Anna Maria Ripperda en Ida Elisabeth Ripperda.

116. 1708 Februari 14.

Erflater: Tjalling Ruirdt Andries Lambert van Kamstra.
Erfgenaam: zijne moeder Maria Anna van Aebinga.
Legatarissen: zijne zusters Anna Lucia en Maria Alegunda van Kamstra, zijn broeder Tjalling Schelto Wilhelm van Kamstra, het dochtertje van zijn broeder Tjalling Goffo van Kamstra.

N.B. Met twee bijlagen, zijnde rechtsgeleerde adviezen betreffende bepalingen in dit testament.

117. 1708 Juni 29.

Erflaatster: Maria Anna van Aebinga, weduwe Tjallingh van Camstra van Tiaarda.
Codicillarissen: hare kinderen.

N.B. Zie ook n°. 113.

118. 1716 Maart 19.

Erflater: Hillebrant Coppen Entens van Luilema.
Legataris: Titus van Ewsum, wat de borg Luilema betreft.

119. 1716 Juni 25.

Erflater: Remmert van Ewsum van Harssensborg.
Erfgenamen: zijne broeders en zusters.
Legatarissen: Anna Femmilia van Steenhuijsen, Ernst Herman van Ewsum, de armen van Harssens.

120. 1720 April 5.

Erflater: Johannes Rotgerus von Asbeck zum Goer.
Erfgenaam: zijne vrouw Ursula Mechtildis von Hövel, en bij haar overlijden Herman Otto von Asbeck zur Knippenburg, met instelling van een fidei-commis.

121. 1725 Juli 24.

Erflaatster: Maria Constantia van Hugenpoth, geboren Van Camstra.
Erfgenaam: haar man Alexander Walraedt Diderik van Hugenpoth tot Aert.

122. 1727 October 9.

Erflater: Schelto Willem van Bronkhorst.
Erfgenamen: Tjalling Homme van Camstra, Anna Lucia van Camstra (echtg. van Minne van Burmannia) en Maria Alegunda van Camstra (echtg. van Balthasar van Ewsum) met instelling van een fidei-commis.

Legatarissen: de graaf Van der Haage, Maria Constantia Camstra, Bernardine Milane, Maria de Cocq, Agatha Cramer, Willemina Maria Theresia van der Laan, Maria Anna en Clara van der Laan.

123. 1729 Februari 26.

Erflaatster: Maria Alegonda van Camstra, echtg. van Balthasar van Ewsum.

Erfgenamen: hare dochter Everhardine Johanna Maria van Ewsum en haar echtgenoot.

Zegel: Clant.

124. 1730 Maart 20. (2 exemplaren.)

Erflaatster: Anna van Ewsum, weduwe van Ludolph Luirt Ripperda.

Erfgenaam: Balthasar van Ewsum.

Legatarissen: Willem, Ernst en Maria Isabella van Ewsum, de Gereformeerde armen van Groningen.

Zegel: Stad Groningen.

125. 1739 Augustus 18.

Erflaters: Menno Burmania van Tjaarda en zijne echtgenoote Lucia Andriesa van Camstra.

Mutueel testament en verder erfgename: Everhardina Johanna Maria van Asbeck geboren Van Ewsum.

Legataris: het gasthuis te Rinsumageest.

126. 1747 December 30.

Erflater: Minne Frans Burmania van Tjaarda.

Erfgenaam: Hiske Maria van Burmania, echtgenoote van Ulbe Sixma van Andla.

127. 1778 October 11.

Erflaatster: Anna Catharina van Geismar, weduwe d'Albada.

Erfgenaam: Anna Maria van Ewsum, weduwe Van Grotenhuis.

Legatarissen: mevr. Van Liaukema geb. Van der Laan, Engelbertus Alexander van Cannart d'Hamale, Hendrietta van Harinxma, Francisca van Goltstein geb. Van Oldeneel, Charlotta van Clant, Maria Catharina Nassette, de Roomsche armen te Leeuwarden, de Roomsche Vergadering aldaar, de dienstboden.

N.B. Hierbij een codicil van 30 October 1778.

128. 1780 November 20.

Erflaters: Joost Jan van Goltstein en Geertruid Juesta Clant, ehelieden.

Mutueel testament en verder erfgenamen de kinderen: Maria van Goltstein, echtg. van J. E. van Voorst, de kinderen van wijlen Stephen Adolph van Goltstein en Alida Ripperda en diens 2e vrouw Francisca van Oldeneel.

129. 1781 Juli 12.

Erflaatster: Anna Maria van Ewsum, weduwe Roelof Jan van Grotenhuis.

Erfgenaam: Ernestus Jodocus Rudolphus van Grotenhuis.

130. 1782 October 8.

Erflater: Joost Jan van Goltstein.

Voogdijbeschikkingen.

131. 1792 October 29.

Erflaters: Tjalling Minne Watze van Asbeck en Susanna Barbara van Camminga, ehelieden.

Mutueel testament, en verder erfgenamen de kinderen: Petronella Jacoba, Watze Wijtze, Everardt Johanna en Gerardus Ferdinandus van Asbeck

Legataris: Wopke Wopkens.

132. 1796 Augustus 3.

Erflaatster: Susanna Barbara van Camminga, wed. Tjalling Minne Watze van Asbeck.

Legatarissen: de kinderen (zie n°. 131) en kleinkinderen.

133. 1800 Juni 4.

Erflaatster: Susanna Barbara van Camminga, weduwe Tjalling Minne Watze van Asbeck.

Legatarissen: de kinderen en kleinkinderen.

N.B. Dit testament is eene verbetering van n°. 132.

VIERDE AFDEELING.

Boedelscheidingen.

134. 1553 Mei 1.

Nalatenschappen van: Wilhelm Ubbena, doctor Haie, Anna Ubbena, pastor Mr. Raenck Konynck, Hermen Konynck

tusschen: Remmert van Berum met zijne echtgenoote Howe Ubbena en hunne broeders Jochum en Wilhelm Ubbena.

Zegel: Van Berum.

135. 1594 October 22.

Nalatenschap van: Wilhelm Ubbena
tusschen: de weduwe Amele Enthens en de zonen Wilhelm en Reint Ubbena.

Zegels: Ompteda en Van Berum.

136. 1624 September 3.

Nalatenschap van: Remmert van Berum en Jeije Tedema
tusschen: hunne kinderen Abel, Wilhelm, Onno, Ave, (gehuwd met Eevko Uffkens) en Johan van Berum.

Zegels: Uffkens en Van Berum (andere zegels afgevallen).

137. 1629 Februari 17.

Nalatenschap van: Eevko Uffkens
tusschen: zijne zusters Christina, weduwe Alberda, thans echtg. van Coppin tho Nansum en Lamme Uffkens weduwe Entens, en Ave van Berum, weduwe Eevko Uffkens.

Zegels: Stadhouder en Hooftmannen van Stad en Lande.

138. 1641 Februari 16.

Nalatenschap van: Wilhelm Ubbena (Legersteden in de Martinikerk)
tusschen: Elysabeth de Syghers weduwe Ubbena voor hare dochters Aaltyen en Johanna Ubbena, Casper van Asswede voor zijne echtg. Helena Ubbena, Coppen thoe Nansum voor zijne echtg. Johanna Uffkens, Lamme Uffkens weduwe Entens, Harmen Ubbena, Helena Ketwijck, Jochum Frans Ubbena, Duirt Ubbena, de erfgenamen van vrouw Teetke Jarges, Hilbrant Entens.

139. 1650 September 20. (2 exemplaren.)

Nalatenschap van: Coppen d'Mepsche en Anna Hillebrandes, echelieden, en Evert d'Mepsche op Takkenborg
tusschen de kinderen: Rudolph de Mepsche, Hilbrant Entens als echtgenoot van Alegonda de Mepsche en Ludolf Tjarda van Starkenborgh als echtg. van Anna Catharina de Mepsche.

140. 1653 Januari 6.

Nadere regeling van n°. 139.

Zegels: Van Starkenborgh en Entens.

141. 1655 Mei 22.

Nalatenschap van: Eemke Huinge, weduwe Van Heerdt
tusschen: Arnout Huinga op de Braecke en Johan Wilhelm van Diest.

Zegel: Stad Groningen.

142. 1658 Mei 13.

Nalatenschap van: Willem van Berum
tusschen: de kinderen van wijlen Willem van Berum op de Leke en zijne echtgenoote Frouke Jarges ter eene zijde, en Remmert van Berum ter andere zijde.

Zegels: Van Berum (2), Ripperda, Jarges.

143. 1664 September (dag oningevuld).

Nalatenschap (landerijen en obligatiën) van Peter Hillebrandes en Houwelina Conders, ehelieden,
tusschen de voogden van Peter Coppin Hillebrandes en Goffo Ivo Hillebrandes, kinderen der erflaters.

Zegels: Entens, Hillebrandes.

144. 1664 September 15.

Nr. 143, betreffende obligatiën.

Zegels: Entens, Hillebrandes.

145. 1667 Augustus 29.

Nalatenschap van: Schelto van Aebinga en Andriesa Lucia van Bronckhorst, ehelieden,
tusschen: Juliana Catharina van Aebinga, echtg. van Wilhelm van Bronckhorst, Lucia Helena van Aebinga, weduwe van Tjalling van Camstra tot Hallum en Maria Anna van Aebinga, echtg. van Tjalling van Camstra van Tiaards.

146. 1667 September 13.

Nalatenschap van moeder, grootmoeder en eenige aanverwanten
tusschen: Remmert van Berum ter eene zijde en Georg en Wigbolt Ripperda van Winsum ter andere zijde.

147. 1674 Juli 11.

Nalatenschap van Johan van Berum
tusschen: Floris van Alckemade nom. uxoris, Remmert van Berum, Ernest van Ewsum nom. uxoris, Bernhard van Berum op Thedema, Goffo Ivo Hillebrandes nom. uxoris, Emerentiana van Berum, Anna van Berum, Christina van Berum, Juliana Elisabeth van Berum, Bernhard Jan van Berum.

Zegels: Van Berum (2), Van Ewsum.

148. 1675 Juli 16.

Nalatenschap van Titus van Ewsum en Geertruid van Ewsum, ehelieden,
tusschen: Gerhard de Mepsche als voogd voor zijne dochter Geertruit de Mepsche, Ida de Mepsche, Ernest van Ewsum, Heero van Ewsum, Onno van Ewsum, Elisabeth van Ewsum.

Zegels: de Mepsche, Van Ewsum.

149. 1675 September 24.

Nalatenschap van: Emerentiana van Berum
tusschen: Floris van Alckemade, Bernhard van Berum op Thedema, Goffo Ivo Hillebrandes van Harssens.

Zegels: Van Alckemade, Van Berum, Hillebrandes.

150. 1693 December 2.

Nalatenschap van: Juliana Elisabeth van Berum
tusschen: Ernest van Ewsum, Jacob van Alckemade nom. uxoris, Hillebrand Rudolph Entens als voogd over zijn zoon Hillebrand Entens, de voorstanders over Bernhard Johan van Berum.

Zegels: Van Ewsum, Hillebrandes, Entens.

151. 1704 April 19.

Nalatenschap van Maria Isabella van Deest, echtg. van Ludolph Luirt Ripperda,
tusschen: Ludolph Luirt Ripperda en zijne kinderen Johan Wilhelm Ripperda, Wilhelm van Ewsum wegens zijne echtg. Anna Maria Elisabeth Ripperda, Johan Christoffer van Deest als voormond over Ida Elisabeth Ripperda.

Zegels: Ripperda (2), Van Deest, Van Ewsum.

152. 1708 April 28.

Nalatenschap van: Tjalling van Camstra van Tiaarda tusschen de weduwe Maria Anna van Aebinga en de vijf kinderen.

153. 1709 Maart 19.

Nalatenschap van Goffo van Camstra en Aaltie van Juckema, ehelieden,
tusschen: Maria Anna van Aebinga, wed. van Camstra, en hare vijf kinderen Tjalling Goffo, Anna Lucia, Maria Aldegundis, Tjalling Schelto en Tjalling Ruird van Camstra.

154. 1710 Juni 21.

Nalatenschap (gedeeltelijk) van Anna Pieck van Wolfsweert, weduwe Dirck Pieck van Tienhoven,
tusschen: Isabella Maria Catharina van Ewsum geh. Van Heerma eenerzijds, Carel de la Tour en Philips François de Cocq anderzijds.

155. 1711 Augustus 26—20 Januari 1713.

Nalatenschap van Maria Anna van Aebinga, wed. Tjalling van Camstra op Tjaarda,
tusschen: Tjalling Goffe van Camstra, Anna Lucia Andriessa van Camstra, echtg. van Menno Frans van Burmannia en Maria Alegunda Geertruit van Camstra.

N.B. Vijf scheidacten met uitvoerige inventarissen. Vgl. nº. 158 en 165.

156. 1714 December 11.

Nalatenschappen van Titus van Ewsum en Geertruid van Ewsum, ehelieden, Hero van Ewsum, Onno van Ewsum
tusschen: Elisabeth van Ewsum eenerzijds en Ludolph Luirt Ripperda nom. uxoris, Veronica van Ewsum, Titus van Ewsum, Geertruid van Ewsum, Balthasar van Ewsum, Remmert van Ewsum, Onno van Ewsum anderzijds.

N.B. Vgl. nº. 159.

157. 1715 October 28.

Nalatenschappen van Remmert van Berum, Fecco Ompteda en Anna Maria van Berum
tusschen Anna van Ewsum echtg. van L. L. Ripperda, Veronica Maria, Geertruda, Titus, Rempt, Balthasar, Onno,

(allen kinderen van Ernst van Ewsum en Everarda van Berum) ter eener zijde, en Hillebrand Coppen Entens en den curator van Berent Joan van Berum ter andere zijde.

Zegel: Adriani.

158. 1717 Februari 19.

Als nº. 155 betreffende de goederen op Voorne en Putten, en tusschen de twee dochters aldaar genoemd.

N.B. Vgl. nº. 155.

159. 1721 October 6.

Nalatenschappen van: Hero en Onno van Ewsum
tusschen: Titus van Ewsum en Evert van Sissinck als erfgenaam van zijne moeder Ida de Mepsche, weduwe Lissabon.

N.B. Vgl. nº. 156.

160. 1721 December 29. (2 exemplaren.)

Nalatenschap van Elisabeth van Ewsum
tusschen: Titus, Veronica Maria, Anna (wed. L. L. Ripperda), Geertrudis, Balthasar van Ewsum, Anna Ripperda weduwe Wilhelm van Ewsum, Ida Elisabeth Ripperda wed. Onno van Ewsum, Everhard Franciscus van Sissinck, den graaf Van Spangen en den baron Van Heerent.

Zegel: Van Ewsum.

161. 1722 April 15. (3 exemplaren.)

Nalatenschap van: Ludolph Luirt Ripperda en zijne weduwe Anna van Ewsum
tusschen: Anna van Ewsum voornoemd ter eene zijde, Johan Dominicus van Heerma als curator over de kinderen van Johan Wilhelm Ripperda, Anna Maria Ripperda, wed. Wilhelm van Ewsum, Ida Elisabeth Ripperda wed. Onno van Ewsum. Met bijlagen.

Zegels: Van Heerma, Van Ewsum.
N.B. De bijlagen bevatten staten, inventarissen enz., betreffende dezen boedel.

162. 1722 November 21 (2 exemplaren).

Nalatenschap van Hillebrant Coppen Entens tot Warfhuizen
tusschen: Titus van Ewsum op Lulema, Balthasar van Ewsum op Harssenborg, Veronica Maria van Ewsum, Anna van Ewsum wed. L. L. Ripperda, Gertrudis van Ewsum,

Anna Maria Ripperda wed. Wilhelm van Ewsum, Ida Elisabeth Ripperda wed. Onno van Ewsum, Jurjen Guidon als curator bonorum van Berent Jan van Berum.

Zegels: Van Ewsum (2).

163. 1722 November 24. (2 exemplaren.)

Nalatenschap van Ernst van Ewsum en Everarda Johanna van Berum, echelieden,

tusschen: de kinderen (zie nº. 162 behalve B. J. van Berum).

Zegels: Van Ewsum (2).
N.B. Met eene bijlage.

164. 1724 Februari 9. (3 exemplaren.)

Nalatenschap van: Berend Johan van Berum

tusschen: dezelfden als in nº. 163 (behalve Titus van Ewsum).

Zegel: Van Ewsum.

165. 1725 Maart 19.

Nadere regeling van nº. 155.

166. 1726 Maart 14. (3 exemplaren.)

Nalatenschappen van Titus, Gertrudis en Veronica Maria van Ewsum

tusschen: Balthasar van Ewsum, Anna van Ewsum weduwe L. L. Ripperda, Anna Maria Ripperda wed. Wilhelm van Ewsum, Ida Elisabeth Ripperda weduwe Onno van Ewsum. Met bijlagen.

Zegel: Van Ewsum.

167. 1740 September 9 (2 exemplaren).

Nalatenschap van: Anna van Ewsum weduwe L. L. Ripperda,

tusschen: Balthasar van Ewsum, Wilhelm van Ewsum van Saexumborg, Ernst Herman van Ewsum, Maria Isabella van Ewsum wed. L. L. Ripperda van Jensema. Met bijlagen.

Zegel: Van Ewsum (3).

168. 1751 December 16.

Mandeelige vaste goederen

tusschen: Ida Elisabeth Ripperda wed. Onno van Ewsum als grootmoeder en voogdes over de drie kinderen van

Ernestus van Ewsum en M. C. van der Laan van Liauckema (thans echtgenoote van A. van Haxfoort) ter eene zijde, en W. van Ewsum en M. J. van Ewsum, heer en vrouw van Saexumborg, ter andere zijde.

Zegel: Cleveringa.

169. 1758 December 5. (2 exemplaren.)

Goederen door mevr. de weduwe M. A. van Ewsum geb. Van Camstra en wijlen haren man Balthasar van Ewsum staande den echt opgebroken en aangeworven tusschen mevrouw de weduwe M. A. van Ewsum geb. Van Camstra en hare dochter Everarda van Ewsum, echtg. van G. M. van Asbeck. Met bijlagen.

Zegel: Van Ewsum.

N.B. Onder de bijlagen eene verzegeling van 27 December 1758, bevattende eene solemnisatie van eene uitspraak der heeren J. J. Cremers, Dr. H. W. Hoving en Dr. G. Draper, over de scheiding d.d. 15 Juli 1758.

170. 1790 Augustus 20.

Nalatenschap van: Maria Clara Christina van der Laan de Liauckema tusschen: Maria Walburgea Electa van Ewsum gehuwd met B. G. J. van Asbeck, Engelbertus Alexander van Cannart thoe Liaukema, Ernestus Jodocus van Grotenhuis, zoon van Anna van Ewsum weduwe Van Grotenhuis.

171. 1794 December 6.

Nalatenschap van Everharda Johanna Maria van Ewsum, weduwe G. M. van Asbeck, tusschen: T. M. W. van Asbeck van Tziarda en B. G. J. van Asbeck van Lulema. Met bijlagen.

Zegel: Tjarda van Starkenborg.

172. 1818 Augustus 22.

Nalatenschap: Balthasar Georg Joseph van Asbeck tusschen: Ernestus Rudolphus Jodocus van Grotenhuis,, Valerius Vitus van Asbeck, Gerrit Ferdinand van Asbeck, Petronella Jacoba van Middachten geb. Van Asbeck, Everharda Johanna Maria de Rotte geb. Van Asbeck en Henrietta Theresia van der Schueren weduwe B. G. J. van Asbeck. Met bijlagen.

VIJFDE AFDEELING.

Aankomsttitels van en stukken betreffende onroerende goederen.

173. Dongjum, 1730 (met bijlagen). 6 stukken.

174. Doornwerd, 1635. 1 charter.

175. Eenrum, 1664, 1665, 1668, 1777, 1783. 5 charters.

176. Faan, 1615. 1 charter.

177. Godlinze, 1547, 1767. 2 charters.

178. Haren, 1557. 1 charter.

179. Harssens (de Harssensborg c. a.) 1714, 1726, 1742. 3 charters.

180. Leek, 1648. 1 charter.

181. Leeuwarden (land de Bylle bij), 1644, 1649. 1 charter en 1 stuk.

182. Leeuwarden (Minnemahuis), 1616. 1 charter.

183. Loppersum, 1635, 1639. 2 charters.

184. Losdorp, 1603, 1630, 1661 (2) 1678. 4 charters en 1 stuk.

185. Midwolde (Westerkwartier), 1485, 1619. 2 charters.

186. Nieuwenklooster, 1772 (3). 3 charters.

187. Noordwolde, 1642, 1662. 2 charters.

188. Oldehove, 1650. 1 charter.

189. Roden, 1648, 1649. 2 charters.

190. Saaxumborg (de), 1606, 1607, 1719, 1783. 4 charters.

191. Saaksumhuizen, 1753. 1 charter.

192. Sauwerd, 1750. 1 charter.

193. Spijk, 1585, 1680. 2 charters.

194. Ter Kaple (Oenema), 1722 (2). 2 charters.

195. Thijum, 1675. 1 charter.

196. Tjummarum, 1652. 1 stuk.

197. Vollenhove, 1628. 1 charter.

198. Warfhuizen, 1763. 1 charter.

199. Wehe, 1768. 1 stuk.

200. Wijnaldum, 1632 (2), 1633, 1640, 1650 (4). 8 stukken.

201. Zuidhorn, 1669. 1 charter.

ZESDE AFDEELING.

Aankomsttitels van en stukken betreffende redgerrechten en andere rechten.

202. Redgerrecht van Bedum en Onderwierum, 1610. 1 stuk.

203. Dito Baflo, Ranum enz. 1783, 1 stuk.

204. Dito Eenrum en Pieterburen, en Westernieland 1685, 1687. 1 charter, 3 stukken.

205. Dito Hoogkerk, 1684. 1 charter.

206. Dito Rasquert, Tinallinge en den Andel, 1783. 1 stuk.

207. Dito Ten Boer (H. S. 16e eeuw). 1 deel.

208. Dito Zuidwolde (einde 16e eeuw). 1 stuk.

209. Dito Van een aantal Ommelander redgerrechten, 15—17e eeuw (H. S. 17e eeuw). 1 omslag.

210. Grietenij en Buurrecht te Zuidhorn, 1661. 1 charter.

211. Eigendomsrecht van een schuit te Warfhuizen, 1777 (2). 2 charters.

ZEVENDE AFDEELING.

Genealogische aanteekeningen, stamboomen, wapenkaarten.

212. Geslacht Aebinga. 1 bundel.

213. Geslacht Van Asbeck. 2 stukken.

214. Geslacht Van Berum. 7 stukken.

215. Geslacht Van Bronckhorst. 3 stukken.

216. Geslacht Van Burmania. 2 stukken.

217. Geslacht Van Camminga. 1 bundel.

218. Geslacht Van Camstra. 5 stukken.

219. Geslacht Van Dekema. 1 stuk.

220. Geslacht Van Ewsum. 1 bundel.

221. Geslacht van Espelbach. 2 stukken.

222. Geslachten Juckema en Roorda. 2 stukken.

223. Geslacht Van der Laan. 1 bundel.

224. Geslacht Van Liauckema. 6 stukken.

225. Geslacht Pipenpoy. 1 stuk.

226. Geslacht Tjaerda op Tjaerdahuis. 1 stuk.

Bijlage I

Opvolging der heeren van Lulema.

1654, — zijn dood tusschen 1669 en 1680.	Hillebrandt Entens, gehuwd aan Allegonda de Mepsche; door vererving op hun zoon:
1669/1680 — zijn dood tusschen 1712 en 1714.	Hillebrandt Rudolph Entens, gehuwd aan Christina Theresia van Berum; door vererving op hun zoon:
1712/1714 — zijn dood 1716.	Hillebrandt Coppen Entens; door vererving bij wijze van legaat op zijn vollen neef:
1716 — zijn dood 1723.	Titus van Ewsum, gehuwd aan Isabella Maria Catharina van Herema; door vererving op zijn broeder:
1723 — zijn dood 1744; de weduwe 1744 — haar dood 1763.	Balthasar van Ewsum, gehuwd aan Maria Alegunda Geertruid van Camstra; door vererving op hun schoonzoon en dochter:
1763 — zijn dood 1767; de weduwe 1767 — haar dood 1790.	Georg Maurits van Asbeck, gehuwd aan Everharda Johanna Maria van Ewsum, die reeds sedert 1744 bij hunne moeder op Lulema woonden; door vererving op hun zoon:
1790 — zijn dood 1817.	Balthasar Georg Joseph van Asbeck, gehuwd aan Maria Walburgia Electa van Ewsum, die reeds sedert 1770 bij hunne moeder op Lulema woonden; door vererving op een neef en nicht:
1817—1822.	Ernestus Rudolphus Jodocus Grotenhuis, gehuwd aan Maria Walburgia Electa van Ewsum, die het huis in 1822 lieten slopen.

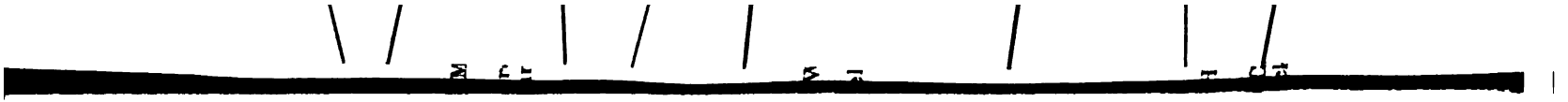

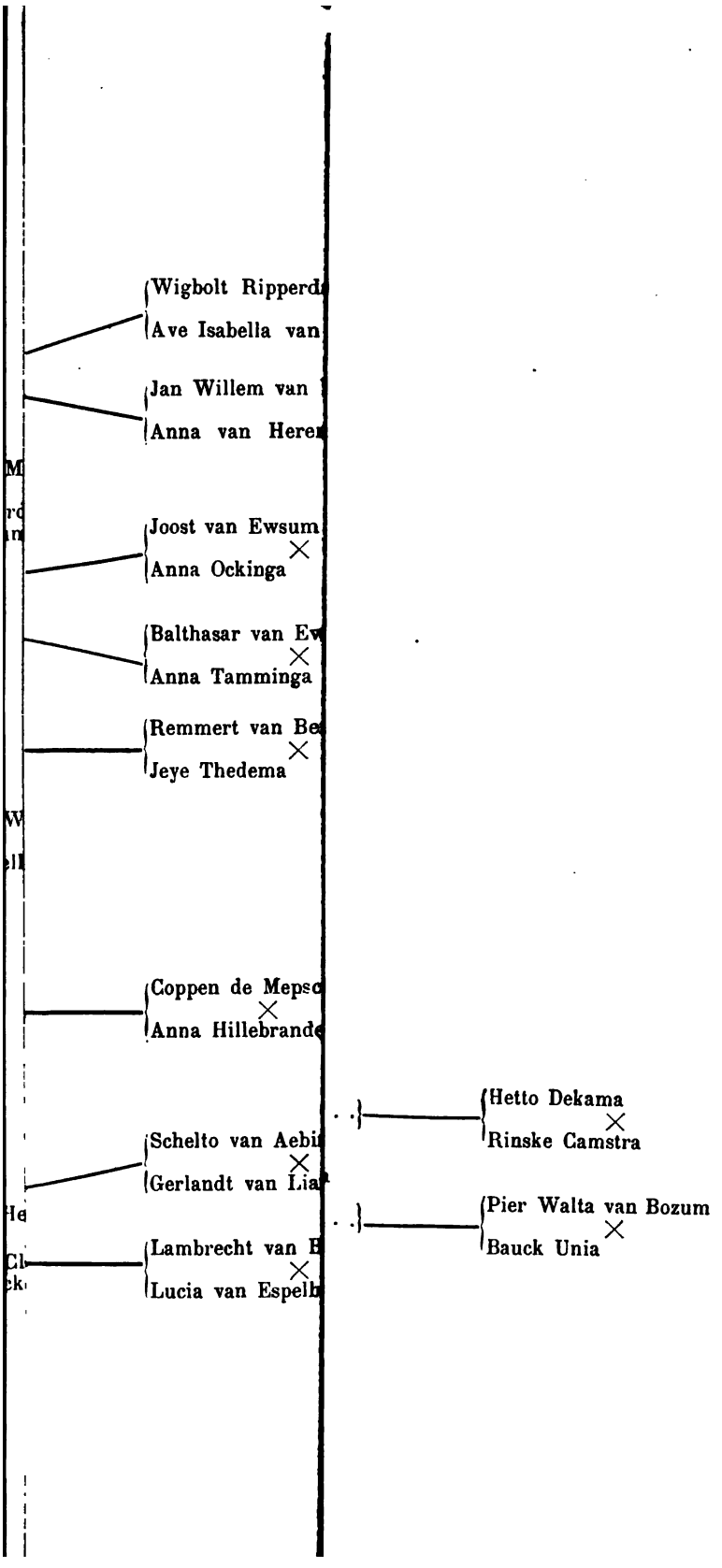
Wigbolt Ripperd
Ave Isabella van
Jan Willem van
Anna van Here
Joost van Ewsum
Anna Ockinga
Balthasar van Ew
Anna Tamminga
Remmert van Be
Jeye Thedema
Coppen de Mepsc
Anna Hillebrande
Hetto Dekama
Rinske Camstra
Schelto van Aebi
Gerlandt van Lia
Pier Walta van Bozum
Bauck Unia
Lambrecht van E
Lucia van Espelb

INDEX VAN EIGENNAMEN. (1)

Acronius (dr. Hanso). 589.
— (dr. Sixtus). 589.
Aebinga (geslacht). 592, 611.
— (Dorothea van). 598.
— (Hette van). 598.
— (Juliana Catharina van), geh. m. W. v. Bronckhorst. 598, 604.
— (Lucia Helena van), geh. m. Tj. van Camstra tot Hallum. 598, 599, 604.
— (Maria Anna van), geh. m. Tj. van Camstra van Tiaerda. 587, 595, 598, 599, 600, 604, 606.
— (Schelto van). 598, 599, 604.
Aebinga (Schelto van). 598.
Aert (zie *Hugenpoth*).
Albada (d'). 601.
Alberda. 603.
Alkemade (Floris van). 590, 605.
Alckemade (F. J. van). 587.
Alkemade (Jacob Franciscus van). 584, 590, 595, 605.
Altena. 598.
Andel (den). 611.
Andla (zie *Sixma*).
Arkel. 598.
Asbeck (geslacht Van). 592, 611.
Asbeck—Van Ewsum (mevr. E. J. M.). 591, 601.
— — (mevr. M. W. E. v.). 593.
— — (mevr. Van). 590, 591.
— (freule Van). 590.
Assbeck (vaandrig Van). 592.
Asbeck zum Berge (vrijheer Van). 590.
— van Lulema (Balthasar Georg Joseph van). 592, 593, 596, 609.
— (Everharda Johanna Maria van), geh. m. de Rotte. 602, 609.
— (G. B. van). 592.
— (Gerardus Ferdinandus van). 602, 609.
— (Georg Maurits baron van; heer zu Berge und Munsterhausen, later ook van Lulema). 590, 591, 592, 596, 609.
— zur Knippenburg (Herman Otto von). 600.
— zum Goer (Herman Otto, vrijheer van). 590.
— — (Johannes Rotgerus von). 600.

(1) De nrs. verwijzen naar de bldzn.

Asbeck (Joost Vincent van). 590, 596.
— (Petronella Jacoba van), geh. R. W. van Middachten. 596, 602.
— van Tiaerda (Tjalling Minne Watze van). 592, 596, 602, 609.
— (Watze Wytze van). 602, 609.
Asswede (Caspar van). 603.

Baflo. 611.
Bedum. 611.
Bergum (zie *Manningha*).
Berum (geslacht Van). 611.
— (familieleden Van). 584.
— (Abel van). 603.
— op de Leecke (Anna Marie van), geh. m. F. J. van Alkemade. 587, 590, 595, 605, 606.
— (Ave van), geh. m. E. Uffkens. 603.
— (Berent Johan van). 585, 586, 605, 607, 608.
— op Thedema (Bernhard van). 584, 586, 605.
— (Christina van). 605.
— (Christina Theresia van), geh. m. H. R. Entens. 583, 584, 595.
— (Emerentiana van). 605.
— van de Leek (Everharda Johanna van), geh. m. Ernst van Ewsum. 585, 595, 607, 608.
— (Johan van). 584, 585, 586, 603, 605.
— (Juliana van), geh. m. Fl. van Alkemade. 590.
— (Juliana Elisabeth van). 605.
— (Onno van). 603.
— (Remmert van). 585, 586, 603, 604, 605, 606.
Berum op de Leke (Willem van). 583, 585, 604.
— (Willem van). 603, 604.
Beucker (J. V.). 592.
Bierum. 584.
Bylle (de). 610.
Birse (Arnoldus Alberts). 591.
Boer (ten). 611.
Borghreef (Elisabeth de), geh. m. D. van Roorda. 598.
Bottinga (Van). 597.
— (Florentia van), geh. m. Van Bottinga. 598.
— (Frederic van). 598.
— (Juw van). 598.
— (Tzalingh van). 598.
Bourgoigne (Carel François Louis van; graaf van Wacquem). 599.
Bozum (zie ook *Walta*). 592.
Braecke (de) zie *Huinge*.
Bronckhorst (familie van). 593, 611.
— van Vliet (Adriana Françoise van). 591, 599.
— (Andriesa Lucia van), geh. m. S. van Aebinga. 599, 604.
— (Schelto Willem van). 591, 600.
— (Wilhelm van). 604.
Brongersma, J. 597.
Burch van Wynesteijn (Jhr. D. F. van den). 587.
Bueren (Petronella Jacoba van), geh. m. W. W. van Camminga. 592, 596.
Burmania (geslacht van). 612.
— (Hiske Maria van), geh. m. Ulbe Sixma van Andla. 591, 601.
— van Tjaarda (Minne Frans van). 588, 589, 600, 601, 606.

Camminga (geslacht Van). 592, 612.
— (Susanna Barbara van), geh. m. Tj. M. W. van Asbeck. 592, 596, 602.
— (Vitus [Wytze] van). 598.
— (Watze Wytze van). 592, 596.
Cammingha (Wytso van). 598.
Camstra (geslacht Van). 592, 612.
— (Anna Lucia Andriesa van), geh. m. M. F. van Burmania. 599, 600, 601, 606.
— (Goffo van). 606.
— (Homme). 597.
— (Maria Alegonda Geertruit van), geh. m. B. van Ewsum. 587, 589, 591, 595, 596, 600, 601, 606.
— (Maria Constantia van), geh. m. A. W. D. van Hugenpoth tot Aert. 600, 601.
— (Tjalling; Hommezoon). 597.
— (Tjalling). 597.
— tot Hallum; van Menaem (Tjalling van). 599, 604.
— op Tjaerda (Tjalling van). 587, 588, 595, 599, 600, 604, 606.
— (Tjalling Goffo van). 600, 606.
— (Tjalling Homme van). 600.
— (Tjalling Ruirdt Andries Lambert van). 600, 606.
— (Tjalling Schelto Wilhelm van). 600, 606.
Cannart (priester). 593.
— d'Hamale thoe Liauckema (Engelbertus Alexander van). 601, 609.
— — (Victor van). 592, 593.
Clant (Charlotte van). 601.
Clant (Geertruid Juesta), geh. m. J. J. van Goltstein. 602.
Cocq (Maria de). 601.
— (Philips François de). 606.
Conders (Houwelina), geh. m. P. Hillebrandes. 604.
Coninckspoorte. 584.
Cramer (Agatha). 601.
Cremers J. J. 593, 609.
— W. 593.

Dantumawoude. 597.
Deest (Christoffer van). 594.
— (Gebbelia van). 598.
— (Johan Christoffer van). 598, 605.
— (Johan Wilhelm van). 604.
— (Maria Isabella van) geh. m. L. L. Ripperda. 589, 595, 605.
— (Walther van). 594.
— (Wilhelm van). 598.
Dekema (geslacht Van). 612.
— (Aelbert van). 597.
— (Anna van). 597.
— (Catharina van). 597.
— (Doecke van). 597.
— (Eduer van). 597.
— (Frans van). 597.
— (Juck van). 597.
— (Rienck van). 597.
— (Sicke van). 597.
Deckema (Sytze van). 598.
Deventer (kapittel en prioraat van). 588.
Deveren (Egbert van). 597.
— (wed. Evert van). 597.
Doith (Gijsberta Norberta van), geh. m. W. Th. van Middachten. 596.
Dongjum. 610.
Doornwerd. 610.
Draper (dr. G. J.). 591, 609.
Drenthe (drost van). 586.

Drenthe (drost en gedeputeerden van). 585.
Dronrijp. 598.
Dungelen tot Dahlhausen (Clara Anna Elisabeth van), geh. m. J. V. van Asbeck. 590, 596.

Eenrum. 585, 610, 611.
Ehse (de) (zie *Schatter*).
Engelhard (J. A.). 593.
Entens (familie van). 583.
Enthens (Amele), geh. m. W. Ubbena 594, 603.
— (Berent). 597.
Entens (Hillebrandt). 594.
— van Lulema (Hillebrant). 583, 594, 599, 603.
— — —; Warfhuizen (Hillebrant Coppen). 584, 586, 600, 605, 607.
— — (Hillebrant Rudolph). 583, 584, 595, 605.
Enthens (Ike), geh. m. Hillebrandt Enthens. 594.
Entens van Stedum (Johan Hilbrant). 583, 594.
Entens-Uffkens (wed. Lamme). 603.
— (Remmert). 594.
Epes zoon (Pier), vgl. *Pier Walta*. 592.
Espelbach (geslacht Van). 612.
Eze (Elisabeth van der). 585.
Ewsum (geslacht Van). 584, 592, 612.
— (familieleden Van). 587, 589, 591.
— (Van; overste-luitenant). 587.
— van Heerma (wed. Titus van). 588, 606.
Ewsum-Ripperda (wed. Onno van). 588.
Ewsum (Alert van). 585.
— (Anna van), geh. m. L. L. Ripperda. 589, 599, 601, 606, 607, 608.
— (Anna van), geh. m. Inn- en Kniphuisen. 595.
— (Anna Maria W. E. van), geh. m. R. J. A. Grotenhuis. 591, 593, 601, 602, 609.
— op Mensinga, later op Lulema (Balthasar van). 587, 588, 589, 590, 591, 595, 596, 600, 601, 606, 607, 608, 609.
— op Harssenborg (Balthasar van). 607.
— (Balthasar van). 584, 585.
— (Berent Johan van). 586.
— (Elisabeth van). 605, 606, 607.
— op Mensinga (Ernst van), 585, 586, 587, 589, 595, 605, 607, 608.
— (Ernst Herman van). 592, 596, 600, 601, 608, 609.
— (Everharda Johanna Maria van), geh. m. G. M. van Asbeck. 590, 596, 601, 609.
— (Geertruid van). 606, 607, 608.
— (Geertruid van), geh. m. Titus van Ewsum op Mensinga. 584, 585, 594, 605, 606.
— (Hero van). 585, 605, 606, 607.
— (Joost van). 584.
— Van Camstra (M. A. G. van), 588, 590, 609.
— later vrouwe van Saexumborg (Maria Isabella van), geh. m. L. L. Ripperda van Jensema, later met W. van Ewsum. 596, 601, 608, 609.

sum de Liaukema (Maria Walburgea Electa van), geh. m. B. G. J. van Asbeck. 592, 596, 609.
sum (Onno van). 595, 596, 606, 607, 608.
- (Onno van). 605, 606.
- van Harssensborgh (Remmert van). 600.
sum (Remmert van). 589, 606.
sum op Mensinga (Titus van). 584, 585, 594, 605, 606.
sum op Lulema (Titus van). 586, 587, 588, 595, 600, 606, 607, 608.
sum (Veronica Maria van). 606, 607, 608.
- (Wilhelm van). 595.
sum van Saaxumborgh (Willem van). 596, 605.
sum van Saexumborg (Wilhelm van). 596, 601, 607, 608, 609.

an. 610.
msum (zie *Ripperda*).
tsma (Hessel). 597.
- (Hylle). 597.
- (His). 597.
- (Homme). 597.
- (Ysch), geh.m.T. Mockema. 597.
- (Sithie). 597.
- (Wytze). 597.
jdach (Beata van), geh. m. W. van Ewsum. 595.
rstenbergh (Johanna Isabella van). 587.

ismar (Anna Catharina van), geh. m. d'Albada. 601.
dlinze. 610.
ltstein-Van Oldeneel (Francisca van). 601.
ltstein (Joost Jan van). 602.
Golstein (Marie van), geh. m. J. E. van Voorst. 602.
— (Stephen Adolph van). 601, 602.
Gramaye (Johan Baptiste). 584.
Gratz. 592.
Groningen, passim.
Groeningen (Jacob van). 597.
Groote Markt. 589.
Grotenhuis (Ernestus Jodocus Rudolphus van). 602, 609.
— (Roelof Jan A. van). 591, 593, 601, 602, 609.
Guidon (Jurjen). 586, 608.

Haage (graaf Van der). 601.
Haie (dr.). 602.
Hallum (zie *Camstra*).
Hamale (zie *Cannart*).
Hammonius (Ottilia), geh. m. W. van Deest, later m. C. van Deest. 594.
Haren. 610.
Harinxma (Hendrietta van). 601.
Harssens. 600, 610 (zie ook *Hillebrandes*).
Harssensborg. 610, (zie ook *Ewsum*).
Haxfoort (A. van). 609.
Heerdt (Van). 604.
Heerent (baron van). 607.
Heerma van Holwinde (Ave Isabella van), geh. m. Wigbolt Ripperda. 589.
Heerma van Holwinde (Herman van). 586. 587, 595.
Heerma (Johan Dominicus van). 588, 607.
— (Johanna Lucia van), geh. m. Johan Verdugo. 594.
— (Isabella Maria Catharina van). geh. m. T. van Ewsum. 586, 595, 606.
Hellendoorn. 585.
Helpman. 584.

Hillebrandes (Anna), geh. m. C. d'Mepsche. 583, 603.
Hillebrandes van Harssens (Goffo Ivo van). 604, 605.
Hillebrandes (Maria). 599.
— (Peter). 604.
— (Peter Coppin). 604.
Hoedekast (de). 591.
Hoynck van Papendrecht (mr. Regnier). 589.
Holwinde (zie *Heerma*).
Hoogkerk. 584, 611.
Hövel (Ursula Mechtildis von), geh. m. J. R. von Asbeck z. Goer. 600.
Hoving (dr. H. W.). 609.
Hugenpoth tot Aert (Alexander Walraedt Didrick van). 600.
Huinga op de Braecke (Arnout). 604.
Huinge (Eemke), geh. m. Van Heerdt). 604.

Inia (de Sixtus). 589.
Inn- en Kniphuisen (Van). 595.
— — (Georg Wilhelm van). 595.
— — (Philips Wilhelm van). 595.

Jannemansmat. 585.
Janscamp (Klooster St.). 585.
Jarges (Frouke), geh. m. W. van Berum op de Leek. 583, 604.
Jarges (Teetke). 603.
Jelsum. 597.
Jensema (zie *Ripperda*).
Jongema (Catharina van). 597.
— (Lucia van). 597.
Juckema (geslacht). 612.
— (Aaltie van), geh. m. G. van Camstra). 606.

Kempenaer (dr. Th. de). 592.
Keppel (Rudolph van). 585.
Ketwyck (Helena). 603.
Klein-Nazareth. 597.
Kleef. 590.
Konynck (Herman). 602.
— (mr. Raenck). 602.

Laan (geslacht Van der). 612.
— (Clara van der). 601.
Laen de Liauckema (Maria Clara Christina van der). 609.
Laan (Maria Anna van der). 601.
Laen (Willemiena Maria Theresia van der), geh. m. B. E. J. de Villegas. 596, 601.
Lapide (Joannus a). 594.
Leek de 610 (zie ook *Berum*).
Leeuwarden. 601, 610.
Lettelbert. 588, 591.
Leuven. 598.
Liauckema (geslacht van). 612.
— van der Laan (mevr. van). 601.
— (Gerlandt van), geh. m. L. van Aebinga. 589, 598.
Liauckema (Sjouk van). 597, 598.
Lissabon—de Mepsche (wed.). 607.
Loppersum. 610.
Losdorp. 610.
Luffius (mr. Jourdain). 597.
Lulema (zie *Asbeck, Entens, Ewsum*).
Lutzborch (zie *Manningha*).

Manningha to Lutzborch und Bergum (Dodo). 594.
Martinikerk 603.
Menaem (zie *Camstra*).
Mensinga (zie *Ewsum*).
Mensingeweer. 584.
Mepsche (Alegonda de), geh. m. Hilbrandt Entens. 583, 594, 599, 603.

Mepsche (Anna Catharina de), geh. m. L. Tjarda van Starkenborch. 594, 603.
— (Coppen de). 583, 603.
Mepsche op Takkenborg (Evert de). 603.
Mepsche (Geertruit de). 605.
— (Gerhard de). 605.
— (Rudolph de). 603.
— (Ida de), geh. m. Lissabon. 605, 607.
Mercator (Arnoldus). 591.
Middagten—Van Asbeck (P. J. van). 609.
Middagten (Regnerus Wilhelmus van). 596.
— (Willem Theodoor van). 596.
Midwolde. 610.
Milane (Bernardine). 601.
Minnemahuis. 610.
Mockema (Taecke). 597.
Monmerklooster. 597.
Munstershausen (zie ook *Asbeck*). 591.

Nansum (Coppin tho). 603.
Nassette (Maria Catherine). 601.
Neander. 585.
Nieuwen klooster. 610.
Nyehuister zathe. 588.
Nienoort (heer van de). 585.
Noordwolde. 588; 591, 610.

Ockinga (Anna). 584.
Oenema. 610.
Olde Helle (de). 585, 588.
Oldehove. 610.
Oldehuister zathe. 588.
Oldeneel (Francisca van), geh. m. S. A. van Goltstein. 601, 602.
— (P. van). 591.
Ommelander redgerrechten. 611.
Ompteda (Fecco). 606.
Onderwierum. 611.
Onsta (Eylcko). 585.

Papendrecht (zie *Hoynck*).
Persinnie state. 597.
Pieck van Tijnhoven (Catharina Barbara), geh. m. H. van Heerma van Holwinde. 586, 595.
— — (Dirck). 606.
Pieck van Wolfsweert (Anna), geh. m. D. Pieck van Tienhoven. 606.
Pietersburen. 611.
Pipenpoy (geslacht). 612.
Porci (college). 598.
Poster-Eester redgerrecht. 585.
Putman (Adolf Hendrik). 588.
Putten. 588, 607.

Ranum. 611.
Rasquert. 611.
Rengers (Judith), geh. m. H. Roltemans. 594.
— (Sicco). 585.
Ringhels op Coninckspoorte (Everhard). 584, 585.
Rinsumageest. 592, 601.
Ripperda (overste). 586.
— (brigadier). 587.
Ripperda-Van Ewsum (wed). 589.
Ripperda (Alida), geh. m. S. A van Goltstein. 602.
— (Anna Maria Elisabeth), geh. m. W. van Ewsum van Saexumborg. 596, 599, 605, 607, 608.
Ripperda tho Farmsum (Fye), geh m. D. Manningha. 594.
Ripperda van Winsum (Georg). 604.
— — — (Ida Elisabeth), geh. m. O. van Ewsum. 595, 596, 599, 605, 607, 608.

Ripperda (Johan Wilhelm). 605, 607.
Ripperda op Jensema (L. L.) 596, 608.
Ripperda (Ludolf Luirt). 589, 595, 599, 601, 605, 606, 607, 608.
Ripperda van Winsum (Wigbolt). 604.
Ripperda (Wigbolt). 589.
Roden. 585, 591, 610.
Roermond (pastoor te). 594.
Roltemans (Gratia). 583, 594.
— (Hildebrandt). 594.
Romen. 591.
Roorda (geslacht). 612.
— (Douwe van). 598.
— (Haringh van), geh. m. A. van Dekema. 597.
Roose (Isabella), geh. m. P. van der Steene, later m. B. E. J. de Villegas. 596.
Rotte (de). 609.
Rubempré (prins van). 591.
Ruys, J. 586.

Saaksumhuizen. 610.
Saexumborg 610 (zie ook *Ecsum*).
Sauwerd. 610.
Schatter van de Ehse (Johan Cornelis). 589.
Schouwerzijlvest. 585.
Schueren (Francisca Henrietta Theresia van der), geh. m. B. G. J. van Asbeck. 592, 609.
Sexbierum. 588.
Syghers (Elysabeth de), geh. m. Ubbena. 603.
Sissinck (Everhard Franciscus van). 607.
Sixma van Andla (Ulbe). 591, 601.
Smeengs (Jan). 585.
Sonnema (J.). 586, 587.
Spangen (graaf Van). 607.
Spijk. 610.
Stad en Lande (Luitenant en Hoofdmannen van). 586, 587.
Starkenborgh (zie *Tjarda*).
Stedum (zie *Entens*).
Steene (Petrus van der). 596.
Steenhuijsen (Anna Femmilis van). 600.

Takkenborgh 583 (zie ook *Mepsche*).
Tamminga (Anna). 584, 585.
Tedema (Jeye), geh. m. R. van Berum. 603.
Ter Kaple. 593, 610.
Thedema (zie *Berum*).
Thijum. 610.
Tienhoven (zie *Pieck*).
Tinallinge. 611.
Tinga (dr. Felix). 592.
Tiaerda (zie *Asbeck*, *Burmania*, *Camstra*).
Tjaardahuis 592, (zie ook *Tjaarda*).
Tjaerda op Tjaerdahuis (geslacht). 612.
Tjarda van Starkenborgh (Coppen). 595.
— — (Hiddina Anna), geh. m. Van der Wenge, later m. C. Tjarda van Starkenborgh. 595.
— — (Ludolph). 583, 594, 603.
Tjummarum. 610.
Tour (Carel de la). 606.

Ubbena (Aaltyen). 603.
— (Anna). 602.
— (Duirt). 603.
— (Harmen). 603.

Ubbena (Helena), geh. m. C. van Asswede. 603.
— (Howe), geh. m. R. van Berum. 603.
— (Jochum). 603.
— (Jochum Frans). 603.
— (Johanna). 603.
— (Reint). 603.
— (Swane), geh. m. R. Entens. 594.
— (Wilhelm). 603.
— (Wilhelm). 602.
— (Wilhelm). 594, 603.
Uffkens (Christina), geh. m. Alberda, later m. Coppin tho Nansum. 603.
— (Eevko). 603.
— (Johanna), geh. m. Coppen tho Nansum, (vgl. Christina Uffkens). 603.
— (Lamme), geh. m. Entens. 603.

Veencamp (de). 585.
Verdugo (Johan). 594.
Villegas (Bernabas Emanuel Josephus de). 596.
Vliet (zie *Bronckhorst*).
Vollenhove. 611.
— (drostambt). 588.
Voorne en Putten. 588, 607.
Voorst (J. E. van). 602.

Walta (geslacht). 592.
— (Lucia van), geh. m. Van Bottinga. 597.
— van Bozum (Pier) (vgl. *Pier Eperzoon*). 592, 598.
Warfhuizen 599, 611 (zie ook *Entens*).
Warga. 593.
Wehe. 611.
Wenge—Tjarda van Starkenborgh (wed. Van der). 595.
Westercluft. 585.
Westerkwartier. 610.
Westernieland. 611.
Wilp. 585, 588.
Wynaldum. 588, 611.
Wyncken (Aylcko). 594.
Winsingh (Reijner). 585.
Winsum (zie *Ripperda*).
Wirdum. 597.
Wolfsweert (zie *Pieck*).
Wopkens (Wopke). 602.
Wurben (Anna Elisabeth van), geh. m. Ph. W. van Inn en Kniphuisen. 595.
Wynesteijn (zie *Burch*).

Zevenbergen. 588.
Zuidhorn. 611.
Zuidwolde. 611.
Zuurdijk. 584.

INDEX VAN ZEGELS.

Adriani. 607.
Alckemade. 595, 605.

Berum. 595, 603, 604, 605.

Clant. 601.
Cleveringa. 609.
Coenders. 594, 595.

Diest. 595, 605.

Entens. 594, 595, 604, 605.
Ewsum. 594, 595, 605, 607, 608, 609.

Goltstein. 596.
Groningen (stad). 596, 599, 601, 604.

Heerma. 607.
Hillebrandes. 594, 595, 604, 605.
Hooftman. 594.

Jarges. 604.

Mepsche. 605.

Ompteda. 603.

Rengers. 594.
Ripperda. 595, 604, 605.
Roltemans. 594.

Stadhouder en Hooftmannen. 603.
Starkenborgh. 595, 604, 609.

Tamminga. 594.

Ubbena. 594.
Uffkens. 603.

Bijlage B.

HUISARCHIEF GRUYS.

Inleiding.

In het najaar van 1905 werd door Jhr. P. van Panhuys Polman Gruys te Groningen eene collectie charters en andere oude stukken, op hem, als den thans eenigen mannelijken drager van den naam Gruys vererfd, ten onderzoek aan het Rijksarchief te Groningen aangeboden. Na eene eerste kennisneming, waarbij het mij bleek, dat de ongeveer 6 à 700 charters meerendeels betrekking hadden op het oude in Stad en Lande gedurende ruim drie eeuwen gewoond hebbende regeeringsgeslacht der jonkers Gruys, deed ik den heer Van Panhuys Polman Gruys het voorstel deze voor de geschiedenis van de regeeringsambten, voor de genealogie der Groninger geslachten en voor de topographie van Stad en Lande niet onbelangrijke stukken in bruikleen aan het Rijksarchief te Groningen af te staan. De eigenaar der stukken vereenigde zich met dit voorstel en zoo kon met de inventarisatie en eene ordening dezer archivalia in het najaar van 1906 worden aangevangen. Ik verzocht mejuffrouw E. de Clercq, die als volontrice sedert September 1906 aan het Rijksarchief in Groningen werkzaam was geworden, zich met dezen arbeid onder mijne leiding te willen belasten. Nadat eerst de stukken betreffende het geslacht Van Panhuys, welke klaarblijkelijk pas een 20 jaren geleden bij deze verzameling waren gevoegd, daaruit waren verwijderd en aan den eigenaar van het familiearchief Van Panhuys waren ter hand gesteld, kon met de ordening der andere stukken, in zekere mate één geheel vormende (voor zooverre dit ooit van een familiearchief kan worden gezegd) worden begonnen. Bij die ordening konden geene aanwijzingen uit vroegere inventarissen of van cijfers, letters of dorsale aanteekeningen op de stukken eenig licht verschaffen. Men kan alleen constateeren, dat het stukken zijn betreffende de familie-aangelegenheden en goederen der familie

Gruys en van enkele leden van nauw aan deze familie verwante geslachten. Voor de wijze van bewerking van dezen inventaris is dan ook weder het recept gevolgd, in acht genomen bij de inventarissen van de andere huisarchieven en familiearchieven in de laatste jaren in het Rijksarchief te Groningen geplaatst. Naar de bij den Inventaris van de huisarchieven Menkema en Dijksterhuis gevoegde Inleiding (Zie Bijlage Verslag 1904) wordt hier verder verwezen. Ik maak nog de opmerking, dat evenals bij het Huisarchief Lulema bij de afdeeling Huwelijkscontracten slechts die namen der ouders van de contractanten zijn medegedeeld, welke in de contracten staan vermeld, ook dan wanneer de niet vermelde namen uit anderen hoofde bekend mochten zijn. De „dedingslieden" zijn echter om te groote uitvoerigheid te voorkomen in den inventaris niet vermeld; uit hunne namen en aanduidingen van verwantschap kan de gebruiker doorgaans de familiebetrekking en afstamming nog nader bepalen.

Groningen. J. A. Feith.

Inventaris.

EERSTE AFDEELING

bevattende stukken, welke geacht kunnen worden te behooren tot de archieven van bepaalde personen.

Familie Gruys.

I.

Geert Gruys,

† omstreeks 1620, zoon van Hillebrand Gruys en Anna Sappens, gehuwd met Hille Froma, † omstreeks 1620, dochter van Ballo Froma en Griete Writsers.

1. Obligatie van 50 daalders, door Johan Gerdts te 't Zandt, geleend aan Gherardt Gruess en Hille Froma. 1609 October 1. 1 charter.

Zegel: Tammo Popkens tho Merum, redger te Loppersum.

II.

Rudolf Gruys,

† 1609, zoon van Hillebrand Gruys en Anna Sappens, gehuwd met Hille Aldringa, geboren 1550, † (leefde nog in 1635).

Vermogensaangelegenheden.

2. Koopbrief, waarbij Teycho tho Nantzum zijn deel en dat van zijn zuster in de erfenis van hun grootvader Tyade tho Nantzum verkoopt aan Rudolf Gruys en Hille Aldringa, echelieden, 1605 Februari 18. 1 charter.

Zegel: Stad Groningen.

III.

Elteke Gruys,

† (leefde nog in 1647), dochter van Rudolf Gruys (n°. II), gehuwd Augustus 1601, 1° met Geert Aldringa en 2° September 1606 met Wolter de Sigers, † 1629.

3. Acte, waarin Elteke Gruys, weduwe van Wolter Sighers, afstand doet van haar deel in de erfenis van haar zoons Berent en Joan Sighers, ten behoeve van haar overige kinderen Bate Sighers (gehuwd met Eysso Sighers), Roeloff Sighers, Deetjen Sighers (gehuwd met Hendrick van Laar) en Lucretia Sighers (dochter van Geert Sighers) haar kleindochter. 1647 December 14. 1 charter.

Zegel: Gerhardt De Mepsche.

IV.

Hilbrand Gruys,

zoon van Rudolf Gruys (n°. II), gehuwd 14 April 1611 met Willemina Alberda, dochter van Reint Alberda en Willemina Conders.

4. Quitantie aan Hilbrand Gruys afgegeven ter oorzake van betaling eener schuld aan Peter Hindrix en Brietien, echelieden, 1620 December 23. 1 charter.

V.

Pompejus Gruys,

zoon van Rudolf Gruys (n°. II), gehuwd 26 April 1612 met Catharina Wifring, dochter van Johan Wifring en Beele Horenken.

Familieaangelegenheden.

5. Décharge uit de voogdij over Jebbo en Anna Aldringa (kinderen van Geert Aldringa en Elteke Gruys) aan Pompejus Gruys en opdracht van de voogdij over Jebbo Aldringa aan Gerard de Sigers, echtgenoot van Anna Aldringa. 1622 Juli 6. 1 charter.

Zegels: Sigers, Hoendrix, Aldringa—Sigers.

6. Décharge uit de voogdij over het kind van Haye Kennema en Jacomina Heckmans aan Pompejus Gruys, door een aantal leden der familie Heckmans. 1629 Februari 6. 1 charter.

Zegel: De Mepsche.

7. Décharge uit de voogdij aan Pompejus Gruys en zijn medevoogden door Johan Lodewijk Jarghes en Anna Jarghes (kinderen van Harmen Jarghes). 1649 Juli 4. 1 charter.

Zegel: Ripperda.

Vermogensaangelegenheden.

8. Lijfrentebrief op Jan Gruys, door zijn ouders Pompejus Gruys en Catharina Wijffringe, aangekocht van de stad Groningen. 1627 Mei 1. 1 charter.

9. Lijfrentebrief, aangekocht van Burgemeesters, Raad enz. van Groningen op Tymen Gruys, zoon van Pompejus Gruys en Catharina Wiferinge. 1627 Mei 1. 1 charter.

Zegel: Stad Groningen.

10. Schenkingsacte van een som van drie duizend dalers van Hille Aldringa, weduwe Gruys, aan haar jongsten zoon Pompeius Gruys. 1629 December 18. 1 charter.

Zegel: Stad Groningen.

11. Obligatie groot 100 dalers, door Jr. Pompejus Gruys geleend aan Hindrick Hindrix Tuynker, om daarvoor een huis te bouwen buiten de Boteringepoort te Groningen. 1656 April 5. 1 charter.

Zegel: De Sighers (beschadigd).

VI.

Johan Gruys,

geboren 1614, † 1678, zoon van Pompejus Gruys (n°. V), gehuwd 14 October 1652 met Anna Christina de Sigers, dochter van Gerard de Sigers en Anna Aldringa.

Aanstellingen.

12. Aanstelling van Johan Gruys tot Commandeur van de vesting Bellingwolde door de Staten-Generaal, met proces-verbaal van eedsaflegging. 1655 December 16. 1 charter.

Zegel: Staten-Generaal (klein).

13. Aanstelling van Johan Gruys tot sergeant-majoor door de Staten-Generaal, met proces-verbaal van eedsaflegging. 1663 April 20. 1 charter.

14. Verklaring van de Gedeputeerde Staten van Groningen en Ommelanden, dat Johan Gruys, benoemd door de Staten-Generaal tot sergeant-majoor, als zoodanig door hen is aangenomen. 1663 Mei 30. 1 charter.

VII.

Berent Gruys,

geboren 1638, † 12 Apri l1724, zoon van Pompejus Gruys (n°. V), gehuwd met Cecilia Tamminga, † 1690, dochter van Swier Tamminga en Lubuina Elisabeth Sloet.

15. Aanstelling van Berend Gruys tot Raad van de Admiraliteit te Harlingen door de Staten-Generaal. 1661 Juni 13. 1 charter.

VIII.

Herman Gruys,

zoon van Pompejus Gruys (n°. V), gehuwd 1° Mei 1651 met Clara Aldringa, dochter van Wigbolt Aldringa en Margaretha Gruys, en 2° 27 Maart 1663 met Helena Wicheringe, weduwe Canter.

Aanstellingen, enz.

16. Aanstelling van Jr. Herman Gruys tot luitenant-kolonel door de Staten-Generaal. 1678 Mei 20. 1 charter.

17. Verklaring van de Gedeputeerde Staten van Groningen dat zij Herman Gruys aannemen als luitenant-colonel, waartoe hij reeds bij commissiebrief van de Staten-Generaal benoemd is. 1678 Juni 17.

IX.

Pompejus Gruys,

† 16 October 1718, zoon van Johan Gruys (n°. VI), gehuwd 1 Augustus 1689 met Alida de Sighers, geb. 2 November 1662, † 1726—27, dochter van Bernhard de Sighers en Odilia Tjarda van Starkenborgh.

18. Obligatie groot *f* 1100 à 5 pct., geleend door Albert Jacob Tjarda van Starkenborgh op 't huis Terweer tot Tynallynge, Rasquert enz. van Jan Lodewycx Scherius en zijne echtgenoote Maria Wiersuma. 1682 Mei 1. 1 charter.

Zegel: Tjarda van Starkenborgh (gebroken).
N.B. Deze obligatie is eenige malen overgedragen en ten slotte 8 Maart 1692 afgelost door Pompejus Gruys en Alida de Sighers, ehelieden.

19. Obligatie groot *f* 500 à 5 pCt., geleend door P. Mees, pastor te Winschoten en zijne echtgenoote Johanna Harckens aan Jr. Pompejus Gruys. 1688 Juli 10, afgelost 1692 Juni 27. 1 charter.

X.

Berent Gruys.,

geboren 4 Maart 1694, † 15 November 1733, zoon van Pompejus Gruys en Alida de Sigers, gehuwd 24 Mei 1721 met Ida Johanna Polman, geboren 1689, † 24 Maart 1732, dochter van Rudolf Polman en Amelia van Ewsum.

20. Obligatie groot 150 Car. guldens, door Berent Gruys verschuldigd aan Grietje Ringels Ten Post. 1727 Augustus 22. 1 charter.

Familie de Sigers.

XI.

Roelof de Sigers,

zoon van Wolter de Sigers en Elteke Gruys (n°. III), gehuwd met Anna de Coninck.

Aanstellingen, enz

21. Aanstelling van Roelof Sigers tot kapitein door de Staten-Generaal, met proces-verbaal van eedsaflegging. 1635 Maart 14. 1 charter.

22. Aanstelling van Roelof Sighers als kapitein van eene compagnie voetvolk door de Staten-Generaal, met transfix van 13 Februari 1645, waarbij de Gedeputeerde-Staten van Groningen en Ommelanden genoemden kapitein met zijne compagnie aannemen ter repartitie en betaling van Groningen en Ommelanden. 1645 Februari 3. 1 charter met transfix.

Zegels: Staten-Generaal en Gedeputeerde-Staten (geschonden).

23. Aanstelling van Rudolph Siegers als commandeur op den huyse ofte fortresse Lieroort, door de Staten-Generaal. 1656 Juni 9. 1 charter.

Zegel: Staten-Generaal (gebroken).

XII.

Wolter de Sigers,

zoon van Roelof de Sigers (n°. XI), gehuwd Mei 1661 met Enna Maria tho Nansum, dochter van Rudolf tho Nansum en Maria Schaffer.

24. Décharge uit de voogdij over Enna Maria tho Nansum aan Rudolf de Sigers, door haar en haar echtgenoot Wolter de Sigers. 1661 Augustus 20. 1 charter.

Zegel: De Mepsche (geschonden).

XIII.

Roelof Dirk de Sigers,

† 17 Maart 1750, zoon van Roelof de Sigers (n°. XI), gehuwd met Hermanna Elisabeth Gruys, weduwe Schaffer, geb. 7 Juni 1690, dochter van Harmen Gruys en Elisabeth Scherff.

Aanstellingen, enz.

25. Aanstelling van Rudolph Dirk van Sygers tot sergeant-majoor titulair bij het regiment te voet van den prins van Nassau, door de Staten-Generaal. 1730 April 11. 1 charter.

Zegel: Staten-Generaal.

26. Aanstelling van Rudolph Dirk de Sighers tot luitenant-kolonel titulair bij het 2e bataillon van den prins van Oranje, door de Staten-Generaal. 1738 December 9. 1 charter.

Zegel: Staten-Generaal.

27. Aanstelling van Rudolph Dirk de Sighers tot sergeant-majoor, door de Staten-Generaal, met proces-verbaal van eedsaflegging. 1738 December 9. 1 charter.

Zegel: Staten-Generaal.

28. Aanstelling van Roelof Dirk de Syghers tot kapitein in het regiment van den kolonel Van Glinstra, door Willem IV, stadhouder en kapitein-generaal van Groningen en Ommelanden. 1739 April 28. 1 charter.

Zegel: Staten van Friesland.

29. Aanstelling van Roelof Dirk de Sigers tot kapitein van een compagnie te voet, door de Staten-Generaal. 1739 Juni 30. 1 charter.

Zegel: Staten-Generaal.

30. Aanstelling van Roelof Dirk de Sighers als kapitein, door Stadhouder en Gedeputeerde Staten van Friesland. 1742 Mei 29. 1 charter.

Zegel: Staten van Friesland.

XIV.

Gerard de Sigers.

31. Aanstelling van Gerhard de Sigers tot kapitein door de Staten-Generaal. 1678 Mei 23. 1 charter.

Zegel: Staten-Generaal (geschonden).

Verklaring van Gedeputeerde Staten van Stad en Lande van Groningen, dat zij Gerhard de Sigers met zijne compagnie op repartitie nemen. 1678 Juni 8. Transfix.

Zegel: Staten Stad en Lande.

XV.

Hendrik de Sigers.

32. Aanstelling van Hendrik de Sighers tot kapitein, door de Staten-Generaal, met proces-verbaal van eedsaflegging. 1694 Juli 19. 1 charter.

Familie Schaffer.

XVI.

Goosen Schaffer,

† vóór 1577, gehuwd Augustus 1540 met Fije van Ballen.

33. Oorkonde, waarbij Derk van Ballen en Johan zijne echtgenoote verklaren Goeszen Schaffer en Fije diens echtgenoote, geheel schadeloos te zullen stellen voor alle schaden, welke deze zouden mogen lijden bij de door hen ten behoeve van Derk en zijne echtgenoote gestelde borgstelling van 2000 oude Fransche schilden, door hem geleend van Wigbolt van Ewsum. 1555 Juni 20. 1 charter.

Zegel: Van Ballen.

XVII.

Ave Schaffer,

dochter van Goosen Schaffer (n°. XVI).

34. Acte van volmacht tot administratie harer goederen, afgegeven door Swane Schaffers, echtgenoote van Geerdt Entens aan haar zuster Ave Schaffers. 1588 September 23. 1 charter.

Zegel: Moysteenn.

XVIII.

Goosen Schaffer

† 11 Juni 1637, zoon van Claas Schaffer en Luecke Ompteda, gehuwd Maart 1611 met Abele Gruys, † 1655, dochter van Rudolf Gruys. (n°. II).

35. Kwijtbrief, waarbij Wolter van Bijler en Gheertruedt verklaren ontvangen te hebben van Goetsen Schaffer en Fije hun aandeel in de nalatenschap van Gheertruedt's grootouders. 1555 Juni 14. 1 charter.

36. Koopbrief, waarbij Abel Conders en Bernardt Jarghes verklaren, dat Harmen van Ompteda (optredend voor zichzelf en als lasthebbende van zijn broeder Otto van Ompteda en zijn zuster Heylewijch van Ompteda) ontvangen heeft de som van 7000 rijksdaalders, waarvoor de Ompteda's hun vaderlijke erfenis met alle daaraan verbonden rechten verkocht hebben aan Gooszen Schaffer en diens vrouw Abele Gruys Schaffer. 1620 September 9. 1 charter.

Zegels: Jarghes en Conders.

37. Oorkonde, waarbij Goesen Schaffer, jonker en hovelinck tot Uithuizen en Uithuistermeeden, toestaat aan Gosse Jans en zijne vrouw een huisje in zijn goed gelegen gratis te bewonen. 1632 Juli 26. 1 charter.

Zegel: Ausma.

38. Acte, waarbij Goessen Schaffer, mede namens zijne echtgenoote Abele Gruys, aan Brant Louwes en zijne vrouw toestaat eene behuizing „an die dijck op St. Annen prebenden gront" te timmeren onder een aantal voorwaarden. 1627 April 17. 1 charter.

Zegel: Ausma.

39. Overeenkomst gesloten tusschen, „Goosen Schaffer op Almersma te Uuthusen ende Uuthuistermeeden Jr. en hovelinck", en „Rudolff Ausma op Engersum mede toe Uuthusen ende Uuthuistermeeden Jr. en hovelinck", over het vergraven van een tochtsloot bij den singel van Almersma. 1637 Mei 14. 1 charter.

Zegels: Schaffer en Ausma.

40. Décharge afgegeven door capitain Bunnema en zijne echtgenoote Herman Schaffers aan Abele Gruys, weduwe borgemeester Gosen Schaffer, voor de erfenis ingevolge het huwelijkscontract door hen uit de nalatenschap van Gosen Schaffer genoten. 1639 Maart 5. 1 charter.

Zegel: Schaffer.

XIX.

Geert Schaffer,

zoon van Lodewijk Schaffer en Alegonda Eeck, gehuwd April 1702 met Johanna Margaretha Aldringa, dochter van Albert Aldringa en Catharina Maria de Lairesse.

41. Obligatie groot 1500 Car. guldens à 5 pct. rente, geleend door Gerhard Schaffer, jonker en hovelinck tot Oldehove, en zijne echtgenoote Joanna Margareta Aldringa, van Christopher Sevensteren en diens echtgenoote Joanna Oostenvelt. 1706 Mei 17. 1 charter.

Zegel: Schaffer (gebroken).
N.B. Afgelost 27 November 1725.

XX.

Johan Schaffer.

42. Obligatie groot 200 Car. guldens door Heyno Egberts en zijne huisvrouw Annegien Harmans tegen 6 pct. rente, geleend van Johan Schaffer. 1660 Mei 5. 1 charter.

Zegel: Clant (gebroken).

43. Acte van beslaglegging op het huisraad van Heyne Egberts, ten bate van zijn schuldeischers, de erfgenamen van Johan Schaffer. 1668 September 5. 1 charter.

Zegel: Stad Groningen.

Familie Aldringa.

XXI.

Geert Aldringa (1).

Vermogensaangelegenheden.

44. Obligatie groot 1800 Car. guldens, door Gerhardt Gruys verschuldigd aan Elteke Gruys. 1657 Januari 9. 1 charter.

Zegel: Gerardt Gruys.
N.B. Volgens dorsale aanteekening afgelost door G. Gruys, gequiteerd door zijn neef Geert Aldringa. 1660 Mei 28.

45. „Contract van Societeit" tusschen Jr. Herman de Sighers op Hantkuma en Jr. Geert Aldringa over de bediening der grietenij van Oosterdeel—Langewold. 1656 Augustus 16. 1 charter.

XXII.

Albert Aldringa,

† 20 Januari 1688, zoon van Allard Aldringa en Johanna Margareta van Ewsum, gehuwd October 1681 met Catharina Maria de Lairesse, dochter van Huibert de Lairesse en Elisabet van den Hoove.

46. Aanstelling van Albert Aldringa tot gerichtsscholtes en president van het krijgsgericht in de stad Groningen en Ommelanden, door de Staten-Generaal. 1679 October 13. 1 charter.

47. Acte, waarbij de Staten van Holland en Westfriesland venia aetatis verleenen aan Catharina Maria de Lairesse. 1678 Maart 19. 1 charter.

Vermogensaangelegenheden.

48. Obligatiën, door Jr. Albert Aldringa en zijne echtgenoote Catharina Maria de Lairess, geleend van:

a. Johanna van Ewsum van Ten Post, 2 stuks groot elk 500 Car. guldens. 1680 September 24 en 1684 Maart 26;

(1) Deze kan niet zijn de man van Elteke Gruys (nr. III) die immers vóór 1606 is overleden. Vermoedelijk is hij Geert Aldringa, die in 1676 het laatst onder de regeeringspersonen van Stad en Lande voorkomt en vermoedelijk kort na dien tijd is overleden.

b. Voogden der kinderen van wijlen pastor A. Tielikinck en zijne echtgenoote Margareta Post, groot 1000 guldens. 1683 October 13;

c. Claes Jullens en zijne echtgenoote Sara Lants, groot 1000 Car. guldens. 1684 Maart 19. 4 charters.

Zegels: Aldringa.

XXIII.

Catharina Maria de Lairesse,

dochter van Huibert de Lairesse en Elisabeth van den Hoove, gehuwd October 1681 met Albert Aldringa (n°. XXII).

49. Obligatiën, door Catharina Maria de Lairesse, wed. van Albert Aldringa, geleend van:

a. Luicken Michiels van Dalen en zijne echtgenoote Jantien Lamberts Eppinga, groot 1000 Car. guldens à 5 pCt. 1689 Mei 29, afgelost 1693 November 2.

b. Dr. E. Sibinga, groot 200 guldens à 5 pCt. 1720 Maart 2. 2 charters.

Zegels resp.: Eeck, Schaffer.

50. Verklaring van de erfgenamen van wijlen mevrouw Johanna Margaretha Aldringa, wed. Gerhard Schaffer, dat zij afstand doen van hun aanspraak op de erfenis, en deze geheel overlaten aan Catharina Maria de Lairesse, weduwe Aldringa en aan Gerhard Schaffer. 1716 December 23. 1 charter.

Zegel: Stad Groningen (gebroken).

Familie Alberda.

XXIV.

Reint Alberda,

geboren 1630, † 1691, zoon van Reint Alberda op 't Zandt en Habbina Ubbena, gehuwd 12 Juli 1654 met Elisabeth Wicheringe, geb. 25 Juli 1630, † 1656, dochter van Barthold Wicheringe en diens tweede vrouw Oede Sophia Clant.

51. Acte, waarbij Reint Alberda, weduwnaar van Elisabeth Wicheringe en Gerhard Wicheringe en Rempt d'Mepsche (voog-

den) de erfenis van Elisabeth Alberda geb. Wicheringe aan haar dochter Habbetien regelen. 1663 Mei 23.

Zegels: Alberda, Wicheringe, de Mepsche.

52. Rekening van Wycher Geerts, kleermaker, aan Geert Wycheringe. Gequiteerd 1660 Juli 23. 1 stuk.

XXV.

Gerhard Alberda van Menkema en Dijksterhuis,

geboren 30 Juli 1705, † 30 November 1784, zoon van Willem Alberda tot Godlinze en Margareta Josina Horenken, gehuwd 22 November 1725 met Susanna Elisabeth Alberda van Menkema, geb. 17 April 1707, † 18 Maart 1744, dochter van Unico Allard Alberda van Menkema en Everdina Cornera van Berum.

Vermogensaangelegenheden.

53. Rekening van ontvangsten en uitgaven, betreffende de goederen van Gerardt Alberda (zoon van Willem Alberda van Dijksterhuis), geadministreerd door Dr. Adriani. 1 deel.

54. Rekening van ontvangsten en uitgaven voor Gerhard Alberda van Dijksterhuis. 1784. 1 deel.

XXVI.

Edzard Reint Alberda van Bloemersma,

geboren 8 Februari 1708, † 8 Januari 1775, zoon van Onno Tamminga van Alberda en Josina Petronella Clant, gehuwd 28 October 1736 met Adriana Sophia Gockinga, geb. 16 October 1717, † 9 December 1780, dochter van Scato Ludolf Gockinga en Sophia de Bringues.

a. Persoonlijk.

Ingekomen stukken.

55. Brieven, ingekomen bij Edzard Reint Alberda van Bloemersma. 1751—1767. 1 pak.

Aanstellingen, enz.

56. Stukken betreffende de toelating van Edzard Reint Alberda van Bloemersma ten landdage. 1729, 1749, 1758. 3 stukken.

57. Opdrachten van de stad Groningen en de Ommelander Kwartieren aan Edzart Reint Alberda van Bloemersma om hen te vertegenwoordigen in een gezantschap aan den prins van Oranje. 1748 September 4, 9, 10. 4 stukken.

Uitgaande stukken.

58. Concepten van brieven, geschreven door Edzart Reint Alberda van Bloemersma. 1766—1774. 1 pak.

Vermogensaangelegenheden.

59. Concept-contracten waarin de gebroeders Edzart Reint, Willem en Unico Evert Alberda overeenkomen met hun broeders Egbert en Onno Joost en hun zuster Susanna Elisabeth (gehuwd met R. de Mepsche van Faan), dat alle credieten, welke hun ouders gehad hebben over R. de Mepsche van Faan, voldaan zullen worden uit de erfportie van Susanna Elisabeth Mepsche van Faan, geb. Alberda. Z. j. 2 stukken.

60. Staatsresolutie (copie) waarbij Egbert Alberda, Edzart Reint Alberda, Onno Joost Alberda en Willem Alberda voor hun personen en goederen binnen de provincie Groningen, aan de parate executie van den Raad van State „geadsubjecteerd" worden. 1750 Juli 16. 1 stuk.

61. Verklaring van A. Frijlink, dat hij nooit aanspraak zal maken op 't eigendomsrecht van de bank, staande in de kerk te Niekerk, vooraan op 't koor aan de noordzijde, waarvan hem 't gebruik is toegestaan door Edzard Reint Alberda van Bloemersma. 1759 April 2. 1 stuk.

62. Overeenkomst tusschen Edzart Reint Alberda van Bloemersma en L. Fruytier betreffende de administratie van de rechtstoel Oldehove c.a., ingegaan op Mei 1769. 1769 Mei 19.

63. Stukken betreffende de bediening van de rechtstoel Oosterdeel—Langewold. 1755—1777. 1 pak.

64. Afrekeningen wegens de opbrengst van de rechtstoel Warfum en de Breede. 1775 en 1776. 2 stukken.

b. In qualiteit.

Als lid van de Staten van Stad en Lande.

65. Stukken ingekomen bij of opgemaakt door Edzart Reint Alberda van Bloemersma, als lid van de Staten van Stad en Lande. 1726—1768. 1 pak.

66. Stukken ingekomen bij Edzart Reint Alberda van Bloemersma als lid van de Staten-Generaal. 1771.

Als Grietman van Bomsterzijlvest.

67. Quitantiën van betaalde zijlschotten. 1757, 1759. 2 stukken.

XXVII.

Willem Alberda,

geboren 1710, † 1786, zoon van Onno Tamminga van Alberda op Nijenstein en Josina Petronella Clant (ongehuwd).

68. Obligatie, waarbij Louwe Jacobs te Faan verklaart op rente te hebben genomen van R. D. de Mepsche van Faan en zijne echtgenoote, de somma van 1500 guldens à 4 pCt. 1742 Februari 20. 1 charter.

Zegel: Menso Alting.
N.B. Blijkens dorsale aanteekeningen in 1746 overgedragen aan Jan ter Horst, en op 11 Februari 1750 aan Willem Alberda. Op 12 Februari 1750 afgelost.

69. Obligatie van S. L. Alberda en W. C. Alberda geb. Alberda van Dijksterhuis, ehel., aan W. Alberda van Rensuma. 1776 Mei 22. 1 stuk.

XXVIII.

Scato Ludolf Alberda.

Geboren 3 Maart 1742, † 12 October 1808, zoon van Edzard Reint Alberda (n° XXVI), gehuwd 3 Mei 1767 met Wendelina Cornera Alberda van Dijksterhuis, geb. 1741, † 16 Juli 1819, dochter van Gerhard Alberda (n°. XXV).

70. Concept-request aan den Prins van Oranje over het transport van de Hoofdmansplaats van Egbert Alberda van Rensuma op Scato Ludolf Alberda. Z. j. 1 stuk.

71. Stukken betreffende de registratie van de jacht van Scato Ludolf Alberda van Bijma in Ooster- en Westerdeel Langewold, Warfum en de Breede, Middelwaard en Visvliet. 1803 en 1804. 1 bundel.

XXIX.

Gerhard Horenken Alberda.,

Gedoopt 7 Juli 1775, † 27 September 1831, zoon van Scato Ludolf Alberda (n°. XXVIII), gehuwd 1797 met Everdina Cornera Alberda, geb. 24 Juni 1774, † 1818, dochter van Unico Allard Alberda van Menkema en Dijksterhuis en Christina Bentinck.

a. Persoonlijk.

Ingekomen stukken.

72. Brieven ingekomen bij Gerhard Horenken Alberda. 1794 en 1831. 1 bundel.

Aanstellingen, enz.

73. Stukken betreffende Gerhard Horenken Alberda's benoeming tot „receveur particulier" in het arrondissement Winschoten, departement van de Wester-Eems. 1811—1814. 1 bundel.

74. Aanstelling van Gerhard Horenken Alberda te Zuidbroek tot „receveur particulier et des contributions directes", in het arrondissement Oldambt, departement van de Wester-Eems. 1811 Januari 31. 1 stuk.

75. Aanstelling van Gerhard Horenken Alberda tot luitenant. 1792 Augustus 1. 1 stuk.

Familie-aangelegenheden.

76. Rekening-courant en inventaris der nagelaten goederen van Unico Allard Alberda van Bloemersma, 1° luitenant der Groninger mobile schutterij, overleden te Eindhoven 5 Juli 1831. 1 bundel.

Vermogensaangelegenheden.

77. Quitantiën, behoorende bij de rekening van ontvang en uitgave in den boedel van mevr. W. C. douairière Alberda van Bloemersma (vrouw van Scato Ludolf Alberda). 1820. 1 bundel.

78. Opgave van Gerhard Horenken Alberda van Bloemersma, welke redgerrechten, klauwen en ommegangen overgegaan zijn op hem en de andere erfgenamen van Scato Ludolf Alberda van Bloemersma. 1827. 1 bundel.

b. In qualiteit.

Als gewezen ontvanger-particulier in het quartier Winschoten.

79. Brieven, ingekomen bij Gerhard Horenken van Alberda, als gewezen ontvanger-particulier te Winschoten. 1824 Mei. 1 bundel.

Als gewezen ontvanger-particulier in het Oldambt.

80. Stukken, ingekomen bij Gerhard Horenken Alberda, gewezen ontvanger der beschreven middelen in het arrondissement Oldambt. 1824, 1825. 1 bundel.

Als luitenant.

81. Notitieboekje van den luitenant G. Alberda bij het regiment van generaal-majoor Van der Duyn. ± 1794.

Familie Lewe.

XXX.

Carolus Justus Lewe van Aduard,

geboren 1768, † 25 Mei 1836, gehuwd met 1°. Antoinette van Pabst en 2°. Margaretha Josina Alberda van Bloemersma.

82. „Inscription de cautionnement" voor C. J. Lewe, „percepteur" te Aduard, arrondissement Groningen, departement van de Wester-Eems. 1812 October 31. 1 stuk.

XXXI.

Scato Ludolf Lewe, zoon van n°. XXX.

83. Gequiteerde rekening van H. J. Timmer voor S. L. Lewe van Neijenstein wegens reparatiën aan pistolen, lampen enz. 1834 Maart 7. 1 stuk.

Familie von Inn- und Kniphausen.

XXXII.

Carel Philipp von Inn- und Kniphausen.

84. Oorkonde, waarbij keizer Ferdinand II de gebroeders Tido, Enno, Wilhelm en Carl Friedrich van Inn- en Kniphausen en hun nakomelingen — mannelijke en vrouwelijke — in den stand van vrijheeren verheft. 1600 September 19. Afschrift. 1 stuk.

85. Oorkonde, waarbij keizer Leopold Georg Wilhelm van Inn- en Kniphausen en zijn nakomelingen — zoowel mannelijke als vrouwelijke — in den gravenstand verheft. 1694 April 9. Afschrift. 1 stuk.

Familie Tjarda van Starkenborgh.

XXXIII.

Aepko Tjarda van Starkenborgh,

zoon van Albert van Starkenborgh en Abele Onsta, gehuwd met Alijt Junius. (Zij hertrouwde in 1651 met Wigbolt van Isselmuden.)

86. Aanstelling van Aepko van Sterckenburch tot kapitein over eene compagnie voetknechten, door de Staten-Generaal. 1626 April 30. 1 charter.

87. Schuldbekentenis van Aepko Tjarda van Starkenborgh aan de erfgenamen van zijn vrouw Alegunda Junius voor *f* 9000, waarvoor hij land in de Ommelanden gekocht heeft. 1644 April 13. 1 charter.

Zegel: Makdowel.

XXXIV.

Teetke Tjarda van Starkenborgh,

zuster van Aepko Tjarda van Starkenborgh (n°. XXXIII).

88. Lijfrente van duizend Car. guldens voor Tietke Tjaarda van Starkenborgh. 1637 Januari 1. 1 charter.

Zegel: Stad Groningen.

XXXV.

Albert Jacob Tjarda van Starkenborgh,

zoon van Aepko Tj. van Starkenborgh (n°. XXXIII) gehuwd met Sophia Frederica van der Wenge.

89. Obligatié, groot 800 Car. guldens, door Albert Jacob Tiarda van Starckenborgh verschuldigd aan Jan Lodewijks Scherius en Maria Wiersema. 1684 October 3. 1 charter.

Zegel: Starkenborgh.

Familie Ompteda.

XXXVI.

Menolt Ompteda,

† tusschen 1552—1560, zoon van Fecko Ompteda en Luka.

90. Acte, waarbij Johan Henrycks en zijne vrouw Peter te Uithuizen al hunne goederen ten onderpand stellen voor Menolt Ompteda, ingeval die eventueel schade mocht lijden van de door hem gedane borgstelling ten behoeve van Johan Hinrycks en diens familie. 1557 Maart 28. 1 charter.

Zegel: Broersuma.

Familie Canter.

XXXVII.

Joachim Canter,

† 20 April 1626, gehuwd met Hillegonda Wifringe, dochter van Johan Wifringe en Bele Horenken.

91. Obligatie van 125 dalers door Peter Jansen en Anna, ehelieden, verschuldigd aan Johan Fransen en Berent Wantscherer, voogden over 't kind van Roeleff Peters, den zoon van Peter Hindricks. 1611 November 19. 1 charter.

Zegel: Ulger Ulger die olde.
N.B. Blijkens dorsale aanteekeningen afgelost door Joachim Canter.

92. Obligatie groot 284 Car. guldens door Johan Beijerinck te Groningen „tot norden bij der A" wegens „goede, rechtveerdige und wallbereeckende wijnschulden" schuldig aan Jurgen Coyter en Joest van Cleve, pachters van het Heerenwijnhuis te Groningen. 1612 September 4. 1 charter.

N.B. 17 Mei 1621 door den Hooftman Canter afgelost.

93. Quitantiën en brieven betreffende de schulden, betaald door den raadsheer Joachim Canter, uit het koopschat van het verkochte huis van Simen Peters Ruiter aan de zuidzijde van het A-kerkhof te Groningen. 1620. 1 lias.

Zegels: Stad Groningen, Altinck, Koeningk.

Familie Eeck.

XXXVIII.

Johannes Eeck,

† 20 Juni 1663, gehuwd 20 Maart 1625 1°. met Aeltien Lamberts, 2°. met Johanna Crans.

94. Bul van Rector en Professoren der academie te Franeker, waarbij aan Joannes Eeck, secretaris der stad Groningen, het doctoraat in de beide rechten wordt verleend. 1629 Juli 9. 1 charter.

95. Lijfrentebrief voor den 20-jarigen Sicco Eeck, door zijn vader Dr. Johannes Eeck met de stad Groningen aangegaan. 1646 Augustus 1. 1 charter, Gecancelleerd.

Zegel: afgevallen.

96. Obligatie groot 1000 Car. guldens door Bernhard Eeck van zijn vader burgemeester Johan Eeck geleend op rente. 1659 October 1. 1 charter.

Zegel: Rengers.

TWEEDE AFDEELING.

Huwelijkscontracten.

97. 1527 Januari 27.

Johan de Mepsche en „Anna Fecken dochter upt Sandt".

N.B. Anna Fecken dochter upt Sandt = Anna, dochter van Fecko Ompteda; hare broeders Hinrick en Menolt komen mede in de acte voor.

98. 1536 Februari 23.

Popke tho Oesterhusen, zoon van Theso tho Oesterhusen, en Grete, dochter van wijlen Claes Hinrichs.

99. 1540 Augustus 7.

Gosen Schaffer en Fije van Ballen

100. 1558 Januari 28.

Berent Coenrades, zoon van Albert Coenrades en Luetyn Roltemans, dochter van wijlen Albert Roltemans en Wennetyen.

Zegels: Coenrades en Roltemans.

101. 1577 Maart 30. (2 exemplaren.)

Claes Schaffer, zoon van wijlen Gossen Schaffer en Luecke Ompteda, dochter van wijlen Herman Ompteda.

Zegels: Schaffer, Ompteda en Entens.

102. 1579 September 20.

Johan Brandt, zoon van wijlen Johan Brandes, en Ellethien Schaffer, dochter van wijlen Gosen Schaffer.

Zegel: Stad Groningen.

103. 1579 November 11. (2 exemplaren.)

Jacob Froma en Geertruyt Schaffer, dochter van wijlen Gosen Schaffer en Fije van Ballen.

Zegels: Broersema en Schaffer.

104. 1583 November 8.

Egbert Schaffer, zoon van wijlen Johan Schaffer en Marritken Clandt, en Wemele Hoerentkens, dochter van wijlen Gherdt Hoerentkens en Neese Enthens.

105. 1586 April . . . .

Johan Clant en Elisabeth Alberda.

N.B. Het huwelijkscontract zelf is niet aanwezig, maar wel een copie van de uitspraak van de Gerichtskamer van Stad en Lande, betreffende een proces over de uitvoering van de bepalingen aangaande bovenvermeld huwelijkscontract.

106. 1586 November 14.

Fecko Ompteda en Ave Coeninges, dochter van de weduwe Aleit Coeninghes, weduwe van Berneer Clant.

Zegels: Ubbema, Schaffer, Schaffer, Entens.

107. 1599 September 2.

Tiaert Eeck en Jantien, weduwe Geert Arens, dochter van Berent Hindricks en Nese.

Zegel: Stad Groningen.

108. 1601 Augustus 1. (Copie.)

Geert Aldringa, zoon van de weduwe Meit Aldringa en Elteke Gruis, dochter van Rudolph Gruis en Hille Aldringa.

109. 1603 December 18.

Lambert Geertz en Gretien Eysinga.

Zegel: Stad Groningen.

110. 1606 September 13. (2 exemplaren.)

Wolter Sigers en Elteke Gruis wed. Gerdt Aldringa.

N.B. Zie no. 108.

111. 1609 Juli 21.

Luyrt Wicheringe en Heyle Wifringk, dochter van Johan Wifringk en Bele Horenken.

Zegels: Wicheringe, Ulger, Horenken, Wifringh.

112. 1611 Maart 8.

Hilbrant Gruis, zoon van Rudolph Gruis en Hille Aldringa, en Willemina Alberda, dochter van wijlen Reint Alberda en Willem Conders.

113. 1611 Maart 13.

Goessen Schaffer, zoon van Claes Schaffer en Luyke Ompteda en Abele Gruys, dochter van wijlen Rudolph Gruys en Hille Alderinga.

Zegels: Wifringe en Schaffer.

114. 1612 Maart 12.

Pompejus Gruys, zoon van wijlen Rudolph Gruys en Hille Aldringa, en Catharina Wifringk, dochter van Johan Wifringk en Bele Horenken.

115. 1621 September 13.

Geert Sijgers en Anna Aldringa.

Zegels: Sygers en Hoenrick.

116. 1625 Februari 6. (2 exemplaren).

Johan Eeck en Aeltien Lamberts, kleindochter van Sicco Eissinghe.

Zegel: Stad Groningen.

117. 1629 Juni 27.

Harmen Ovinck, zoon van wijlen Johan Ovinck en Johanna Knoppers, en Sophia Schaffers, dochter van wijlen Claas Schaffer en Lucke Ompteda.

Zegels: Schaffers, In den Ham.

118. 1629 November 25.

Jr. Albert Sigers, zoon van Berent Sigers en wijlen Roeleffijn Praedinius, en Lucretia Canters, dochter van wijlen Joachim Canter en Hillegonda Wijffringe.

Zegel: Sigers.

119. 1631 Juli 16.

Gerhardt Sighers, zoon van wijlen Wolter Syghers en Elteke Gruis, en Frouke van Iselmuiden, dochter van Ernst van Iselmuiden en Lucretia Clant.

120. 1639 Januari 24. (2 exemplaren.)

Julius Verrucius, zoon van Titia van Beyma, weduwe Verrucius, en Isabella Canter, dochter van Hillegonda Wiffringh weduwe Joachim Canter.

Zegels: Eyssinghe, Canter, Sighers.

121. 1643 Augustus 3.

Rodolph toe Nantzum, zoon van wijlen Feico toe Nanzum en Beerta Gruis, en Maria Schaffers dochter van Geerdt Schaffer en wijlen Anna van Millinga.

Zegels: Gruys, Aldringa, Schaffer, Van Millinga.

122. 1644 November 22.

Hendrick van Laar tot Laar en Deetjen Sighers, dochter van wijlen Wolter Sighers en Elteke Gruis.

Zegels: Clant, Aijkema, Aldringa, Sighers, Gruys, Van Laar.

123. 1645 Maart 23.

Jr. Ulrich Christian von Hartungshausen en Maria Scherff, dochter van Diederich Scherff van Bolsiersema en Leermens en Maria von Besten.

Zegels (opgedrukt): Scherff, Hartungshausen, en één notaristeeken.

124. 1645 October 25.

Jr. Hillebrant Gruys to Wirdum en Elteke Gruys, dochter van Pompejus Gruys.

Zegels: Sighers, Aldringa, Gruys.

125. 1651 Mei 2.

Wigbolt van Isselmuden tot Schultinghe, Bedum, enz. en Aleit Junius, weduwe kolonel van Starkenborgh.

Zegels: Isselmuden, Van der Merwen, Broersema, Entens.

126. 1652 October 14. (2 exemplaren.)

Johan Gruys en Anna Christina de Sighers, dochter van Geert de Sighers.

Zegels: Gruys, de Sighers.

127. 1658 Maart 5. (2 exemplaren.)

Bernard de Syghers en Oedilia Tjarda van Starkenborch.

Zegels: de Syghers, Gruys, Tjarda van Starkenborch. Van Isselmuden.

128. 1658 Maart 18. (2 exemplaren.)

Wicherus Wichers en Margaretha Eeck.

Zegel: Stad Groningen.

129. 1659 Maart 10.

Jr. Hindrick van der Marve en Christina de Syghers, dochter van Rudolph de Syghers en Anna de Coninck.

Zegels: Van der Marve, Huynga en de Syghers (allen beschadigd).

130. 1661 Mei 27.

Wolter de Sighers, zoon van Rudolph de Sighers en Anna de Coninck, en Enna Maria toe Nansum, dochter van wijlen Rudolph toe Nansum en Maria Schaffer.

Zegel: de Sighers.

131. 1663 Maart 5.

Harmen Gruys en Helena Wicheringe, weduwe van Joachim Canter.

Zegels: Gruys en Wicheringe.

132. 1664 Februari 2.

Bernhardt Eeck en Sophia Oginsky.

Zegel: Stad Groningen (beschadigd).

133. 1667 Augustus 1.

Bartholomeus Fraterma en Geeske Boojens, dochter van Eltje Jacobs.

Zegel: de Sighers.

134. 1675 Januari 1.

Jr. Lodewick Schaffer, zoon van wijlen Gerhard Schaffer en Anna van Millinga, en Allegonda Eeck, dochter van Sicco Eeck en Hourelia Stala.

Zegel: Stad Groningen.

135. 1676 Deeember 1.

Albert Jan van der Merwen en Sophia Oginsky, wed. Eeck.

Zegel: Stad Gconingen.

136. 1678 Juli 4.

Edsard Jacob Tjarda van Starkenborch, zoon van wijlen Allard Tjarda van Starkenborgh en Gratia Susanna Clant, en Vrauwina Eeck, dochter van Sicco Eeck en wijlen Haurelia Stala.

Zegel: Stad Groningen.

137. 1681 October 27. (2 exemplaren.)

Albert Aldringa, zoon van wijlen Allard Aldringa en Joanna Margareta van Ewsum, en Catharina Maria de Lairesse, dochter van wijlen Huibert de Lairesse en Elisabeth van den Hoove.

Zegel: Stad Groningen.

138. 1682 Januari 27.

Albert van Swinderen en Alegunda Wichers.

Zegel: Stad Groningen.

139. 1683 Juli 11.

Willem Recke, zoon van Peter Recke en Aleyde Lomans, en Alegonda Eeck, dochter van wijlen Bernhard Eeck en Sophia Oginski.

Zegel: Stad Groningen.

140. 1689 Augustus 1. (2 exemplaren.)

Pompejus Gruys, zoon van wijlen Johan Gruys en Anna Christina de Sighers, en Alida de Sighers, dochter van Bernhard de Sighers en Oedilia Tjarda van Starkenborgh.

Zegels: Gruys en Aldringa.

141. 1698 November 28.

Johan Wichers, zoon van Wicher Wichers en Margarita van Eeck, en Clara Alting, dochter van Lucas Alting en Rebecca Wiarda.

Zegel: Stad Groningen.

142. 1700 Maart 14.

Warmold Bennink, zoon van wijlen hopman Nicolaus Bennink en Henrica Warmolts, en Margareta Clementia van Swinderen, dochter van Albert Hindric van Swinderen en Alagonda Wichers.

Zegel: Stad Groningen.

143. 1702 April 7.

Gerhard Schaffer tot Oldehove, zoon van wijlen Lodewijck Schaffer en Alagonda Eeck, en Johanna Margarita Aldringa, dochter van wijlen Albert Aldringa en Catharina Maria de Lairesse.

144. 1725 November 22.

Gerhardt Alberda, zoon van wijlen Willem Alberda van Dijksterhuis en Margaretha Horenken, en Susanna Elisabeth Alberda, dochter van wijlen Unico Allart Alberda van Menkema en Everdina Cornera van Berum.

Zegels: Alberda, Clant, Lewe van Aduard, Rengers, Lewe.

145. 1736 October 11.

Edzard Reint Alberda, zoon van Onno Tamminga van Alberda en Josina Petronella Clant, en Adriana Sophia Gockinga, dochter van Scato Ludolph Gockinga en Sophia de Bringues.

Zegel: Stad Groningen.

146. 1748 December 18 (3 exemplaren met bijlage.)

Edzard Willem Lewe, zoon van wijlen Frederik Willem Lewe en wijlen Willemina Rengers, en Margaretha Josina Alberda, dochter van Gerard Alberda van Dijksterhuis en wijlen Susanna Elisabeth Alberda.

Zegel: Rengers.

147. 1750 October 28.

Willem van In- en Kniphuisen, zoon van wijlen Hendrik Ferdinand van In- en Kniphuisen en Aurelia Jarges, en Susanna Johanna Alberda, dochter van Willem Alberda van Dijksterhuis en Clara Alberda van Eenum.

Zegel: Tjaarda van Starkenborgh.

148. 1752 November 2.

David Constantin du Tour, zoon van wijlen Marck Willem du Tour en Christina Clementia Sweers de Landas, en Everdina Cornera Alberda, dochter van Gerhard Alberda van Dijksterhuis en wijlen Susanna Elisabeth Alberda.

Zegel: Lewe.

149. 1756 Februari 24.

Evert Joost Lewe, zoon van wijlen Evert Joost Lewe van Aduard en Christina Emerentiana van Berum, en Willemina Alberda, dochter van Gerhard Alberda van Dijksterhuis en wijlen Susanna Elisabeth Alberda.

Zegel: Alberda.

150. 1760 November 13.

Edzard Willem Lewe, zoon van wijlen Frederik Wilhelm Lewe en wijlen Willelmina Rengers, en Siccomina Johanna van Bockholt, dochter van wijlen Sicco van Bockholt en Johanna Sebilla Sygers ther Borch.

Zegel: gericht van Aduard.

151. 1766 April 16.

Scato Ludolph Alberda, zoon van Edzart Reint Alberda van Bloemersma en Adriana Sophia Gockinga, en Wendelina Cornera Alberda, dochter van Gerhard Alberda van Dijksterhuis en wijlen Susanna Elisabeth Alberda.

Zegel: Tjarda van Starkenborgh.

152. 1766 Juni 20.

Jan van Idsinga, zoon van wijlen Matthijs Arent van Idsinga en wijlen Anna Alberda, en Scadina Sophia Alberda, dochter van Edzart Reint Alberda van Bloemersma en Adriana Sophia Gockinga.

Zegel: Lewe.

153. 1769 Maart 20.

Cornelius van Maneil, zoon van wijlen Warmoldt van Maneil en Maria Albertina van Hartlieb genaamd Walspoorn, en Josina Petronella Alberda, dochter van Edzard Reint Alberda van Bloemersma en Adriana Sophia Gockinga.

Zegel: Tjarda van Starkenborgh.

154. 1775 April 13. (3 exemplaren.)

Gerard Lewe, zoon van Edzart Willem Lewe en Margaretha Josina Alberda, en Josina Petronella Alberda, dochter van Unico Evert Alberda van Vennebroek en Johanna Agnes van Dongen.

Zegel: Stad Groningen.

155. 1775 April 27.

Onno Tamminga van Alberda, zoon van wijlen Edzart Reint Alberda van Bloemersma en Adriana Sophia Gockinga, en Harmanna Maria van Nijeveen, dochter van Hendrik van Nijeveen en wijlen Barbara Albertina Aldringa van Wirdum.

156. 1776 September 16. (2 exemplaren.)

Professor Gadso Coopmans, zoon van Georgius Coopmans, en Wilhelmina Catharina Lewe, dochter van Edzard Willem Lewe.

Zegel: Guichart.

157. 1779 October 20.

H. Lewe, zoon van B. Lewe van Aduard en wijlen .... van Wijhe, en A. A. Alberda van Bloemersma, dochter van E. R. Alberda van Bloemersma en A. S. Gockinga.

Zegel: Clant.

158. 1797 Mei 19.

Gerhard Horenken van Alberda van Bijma, zoon van Scato Ludolph Alberda van Bijma en Wendelina Cornera Alberda, en Everdina Cornera Alberda van Menkema, dochter van Unico Allart Alberda van Menkema en Christina Bentinck.

Zegel: Driessen.

159. 1800 Juli 3.

Jan Ernst van Pollman Gruys, zoon van wijlen Ulrich Willem van Pollman Gruys en Eleonora Frederica van Raders, en Johanna Agnes Lewe, dochter van wijlen Gerhard Lewe en Josina Petronella Alberda.

160. 1802 Mei 21.

Haro Casper van In- en Kniphuisen, zoon van wijlen Ferdinand Folef van In- en Kniphuisen en Anna Maria Graafland, en Susanna Elisabeth Alberda van Bijma, dochter van Scato Ludolph Alberda van Bijma en Wendelina Cornera Alberda.

DERDE AFDEELING.

Testamenten.

161. 1584 . . . . . .

Erflater: Johan Wifringh.

Erfgenamen: Albert Wifring, Harmen Wifring huesfrouw van doctor Lens, Geert Wifring, Gese weduwe In den Ham, Talle Valck, Albert Wifring.

Legatarissen: Tiale Hikema, Berent d' Sijghers, Wolter d' Sijghers, Gert d' Sijghers en Albert Wifring, Van Limberg.

162. 1620 Juni 20.

Erflaters: Bonno Bijma en Wibbeltien Brantz.
Mutueel testament.

163. 1636 November 20.

Erflaters: Gosen Schaffer en zijne echtgenoote Abele Gruys.
Erfgenamen: Harmen Bonnema geb. Schaffers, de broers en zusters van Abele Gruys.
Legetarissen: de armen, 't Groene kinderhuis, 't Burgerweeshuis.

N.B. Hierbij eene bijlage waarbij Rolina Gruys weduwe Balthasar Bijma haar deel verkoopt aan Hilbrand Gruys.

164. 1638 Mei 21.

Erflaatster: Johanna Gockinga.
Erfgenamen: volgens de wet.
Legataris: G. S. Alberda geb. Gockinga.

165. 1646 Februari 5.

Erflaatster: Abele Gruys weduwe Goesen Schaffer.
Wijziging van n°. 163.

166. 1655 Juli 11.

Erflaatster: Abele Gruys weduwe Goesen Schaffer.
Wijziging van n°. 163.

167. 1659 Mei 3.

Erflater: Jr. Bernard de Sighers.
Erfgename: zijne echtgenoote Oedilia Tjarda van Starkenborgh.

Zegel: Stad Groningen.

168. 1661 Februari 1.

Erflater: Teetken van Starkenborch.
Erfgenamen: de kinderen van Aepko en van Eylke van Starckenborch.
Legatarissen: haar moeder, haar neven Albert Jacob van Starckenborch en Bartolt Coenders, arme kinderhuis te Groningen, kleine legaten aan verdere neven en nichten.

Zegel: Stad Groningen (geschonden).

169. 1668. December 9.

Erflater: Sicco Eeck.
Erfgenamen: zijn kinderen.

Zegel: Stad Groningen (geschonden).

170. 1669 Augustus 18.

Erflaters: Rudolph de Sighers en Anna de Coninck.
Mutueel testament.

Zegel: de Mepsche.

171. 1682 Mei 17. (2 exemplaren.)

Erflaatster: Catharina Maria de Lairesse, vrouw van Albert Aldringa.
Erfgenamen: haar neef Johan Eeck en diens vrouw.
Legataris: Albert Aldringa haar man.

Zegel: Stad Groningen.

172. 1684 December 10.

Erflaters: Johan Eeck en Clementia Eijckbergh, echtgenoten.
Mutueel testament.

173. 1693 Januari 4.

Erflaters: Pompejus Gruijs tot Tinallinge, Rasquert etc. en Alida Gruys geb. de Syghers, echtgenoten.
Mutueel testament.

174. 1693 Februari 4.

Erflaters: Pompejus Gruys en Alida Gruys, geboren de Syghers.
Wijziging van n°. 173.

175. 1712 Februari 25.

Erflaters: Gerard Schaffer en Johanna Margarita Schaffers geb. Aldringa.
Mutueel testament.
Legatarissen: de burgerweezen van de stad Groningen

176. 1715 November 19.

Erflaatster: Willemtien Nitters.
Erfgenamen: Mennens Nitters, de kinderen van haar zuster Jan en Grietje Garbrants.

Zegels: Gruys.

177. 1715 December 24.

Erflaatster: Berentien Dries weduwe Pieter Gijsberts.
Erfgenamen: haar beide dochters Renske Wypkens en Swaantyn Wypkens.

178. 1739 November 20.

Erflaters: Onno Tamminga van Alberda van Nijensteijn en Josina Petronella Clant, echtgenooten.
Mutueel testament.

179. (1744) Maart 15 (ontwerp-testament).

Erflaatster: Susanna Elisabeth Alberda, vrouwe van Dijksterhuis.
Erfgenamen: haar kinderen.
Praelegataris: Unico Allard Alberda wat betreft het huis Menkema.

N.B. Zie No. 374 van het Huisarchief Menkema en Dijksterhuis, waaruit het jaartal is aangevuld.

180. 1757 Augustus 16.

Erflaters: Evert Joost Lewe van Aduard en Willemina Alberda, echtgenooten.
Erfgenamen: volgens de wet.

181. 1760 Augustus 28.

Erflaters: Evert Joost Lewe van Aduard en Willemina Alberda, echtgenooten.
Wijziging van No. 180.

182. 1767 December 17.

Erflaters: Evert Joost Lewe van Aduard en Willemina Alberda, echtgenooten.
Wijziging van No. 181.

183. 1800 October 27.

Erflaters: J. H. van Zuylen van Nieveld en S. E. van Zuylen van Nieveld, geboren Lewe van Aduard.
Erfgenamen: volgens de wet.
Legataris: kerkeraad van Barneveld.

184. 1813 Maart 3. (copie.)

Erflater: Jan van Idsinga.
Erfgenamen: de kinderen van wijlen Scato Ludolph Alberda, heer van Bloemersma.
Legatarissen: Casper Gerrits Walker en Eelke Pieters, ehelieden, Marijke Feddes vroegere huishoudster, Ytje Je'les Dantema, tegenwoordige huishoudster, Marie Albertine van Maneel gehuwd met O. E. G. graaf van Limburg Stirum, deurwaarder Hans Ynia, Cornelis van Duizen, de knecht

en de keukenmeid van erflater, A. B. A. F. van Idsinga, bovendien nog enkele kleine legaten.

N.B. Met 5 bijlagen.

VIERDE AFDEELING.

Boedelscheidingen.

185. 1487 Juli 23.

Gemeenschappelijk bezit van huizen te Groningen, tusschen: Gertrudt Schinkells ter eene, en haar zoon Hinrick Schinkells ter andere zijde.

186. 1543 Juli 23.

Nalatenschap van: Fecko Ompteda en zijne echtgenoote Luka, en hun broeder Hinrick Ompteda, tusschen: de kinderen Menolt Ompteda, Herman Ompteda, Anna Ompteda gehuwd met Luech Koeners, Bawe Ompteda, gehuwd met Peter Entens.

Zegel: Stadhouder en Hoofdmannen.

187. 1545 December 5.

Nalatenschap van: Menneke Almersum, tusschen: Menolt Ompteda ter eene, en de erfgenamen van Menneke Almersum ter andere zijde.

Zegel: Stad Groningen.

188. 1550 Juni 16.

Gemeenschappelijk bezit van landerijen, tusschen: de gebroeders Gosen, Johan, Luytken en Derck Schaffer.

Zegels: abt van Werum, Dr. Jheronimus Frederici, Schaffer.

189. 1559 September 8.

Nalatenschap van: Albert Billingkweer, tusschen: „Abele salighe mester Reyner des Rectoers tho Sunte Meerten nagelaten weduwe" ter eene, en Roeleff en Johan Bellingkweer, Johan Smeeken en Hille, de kinderen van Abele bovengenoemd, ter andere zijde.

190. 1559 September 8.

Nadere regeling van N°. 189.

191. 1560 Mei 15.

Nalatenschap van: Menoldt Ompteda,
tusschen: Harmen Ompteda ter eene, en Peter Enthens van wege zijn huisvrouw Bawe, en Anna Coenrades weduwe Loech Coenrades, ter andere zijde, met transfix van 16 September 1574, betreffende de overdracht van eene huysinge met land uit de nalatenschap bovengenoemd.

Zegels: Hoerneken, Jensema, (2 afgevallen).

192. 1566 Juni 14.

Nalatenschap van: Grete Gaykema,
tusschen: Hille Clandts voor haar kinderen ter eene, en Derck Schaffer als voogd over de kinderen van Gosen Schaffer ter andere zijde.

(Zegels afgevallen.)

193. 1574 Augustus 26.

Nalatenschap van: Hermen Ompteda en echtgenoote,
tusschen: hunne kinderen Fecko, Everdt, Hindryck en Lucke Ompteda.

(Zegels afgevallen.)

194. 1576 Juli 20.

Nalatenschap van: Everdt Ompteda,
tusschen: Fecko en Luecke Ompteda ter eene, en Hindryck Ompteda (vertegenwoordigd door Gherdt Entens) ter andere zijde.

Zegels: Enthens en Ompteda (beide geschonden).

195. 1590 Augustus 28.

Nalatenschap van: Gosen Schaffer en Fije van Ballen, ehelieden,
tusschen: hunne kinderen Claes Schaffer en Luyke Ompteda, ehelieden, Jacob Froma en Ghertruyt Schaffer, ehelieden, juffr. Ave Schaffer, juffer Swane Schaffer, en juffer Evert Schaffer.

Zegel: Schaffer.

196. 1590 September 1. (2 exemplaren.)

Nadere regeling van N°. 195.

197. 1593 Juni 11.

Nalatenschap van: Johan Wifrinck,
tusschen: de kinderen uit zijn eerste huwelijk met Heile van Barssens en uit zijn tweede huwelijk met Beele Horenken ter eene, en zijn weduwe Beele Horenken ter andere zijde.

Opgedrukte zegels: Harmen Wifring, Sixtus Wifring en Lodewig Horenken.

198. 1595 Januari 25.

Nalatenschap van: de ouders,
tusschen: Taco Broersumma tho Schelkum hoveling, Albert Conders en Wenneyen Broersema, ehelieden, Johan van Brunchorst en Batenborch en Hille Broersema, ehelieden. Swane Broersema anders Clant.

Zegels: Conders, Broersema, Van Brunchorst en Batenborch.

199. 1615 Februari 15.

Nalatenschap van: Johan Dercks en zijne echtgenoote Tyaeke,
tusschen: Eyse Dercks, Focko Brunnens, Jurijen Ockes als voogd over Brundt Brunnens, Derck Brunnens, Grete Sibrants, Willem Jacobs voor zijn huisvrouw Barberien, zuster van Johan Dercks, de voormond en voogden van Feye Dercks, en de voogden van den minderjarigen Johan Eeck.

Zegel: Ripperda.

200. 1618 Januari 31.

Nalatenschap van: Syger Syghers en Chrystina tom Camp, ehelieden,
tusschen: hunne kinderen Berent, Wolter en Gert Syghers en Albert Wyffrynck nomine uxoris.

Zegels: Syghers en Wyffrynck.

201. 1618 October 10.

Nalatenschap van: Helena Wyfringe, vrouw van Luert Wicheringe,
tusschen: Luert Wicheringe, J. Canter mede voor zijn vrouw Hille Wifringe, Pompejus Gruys mede voor zijn vrouw Catryna Wifringe.

Zegel: Koeninck (geschonden).

202. 1619 Februari 10.

Nalatenschap van: de vrouw van Albert van Starckenborch,
tusschen: Albert van Starckenborgh ten eene, en zijne meerderjarige kinderen Cunera, Aepco en Anna en zijne minderjarige kinderen Teetke, Eylco en Bartholt van Starckenborch, voor wie als voogden compareerden Balthazar van Ewsum, Wilhelm Barnda en Andreas Winshemius.

Zegel: Stadhouder en Hoofdmannen.

203. 1619 Juni 19.

Nalatenschap van: mejuffr. Evert Schaffers en Geertruyt Schaffers,
tusschen: Elletien Schaffers wed. Brants, Bouwe Bijma en Wibbeltien Brants, ehelieden, Harmen Ovinck en Sophia Brants ehelieden ter eene, en Gosen Schaffers en Abele Gruys ehelieden, Date Alberts en Harmen Schaffers, Sophia Schaffers ter andere zijde.

Zegels: Schaffers, Bijma en Wijfringk.

204. 1625 Januari 1.

Nalatenschap van: Herman Wijfring, Sixto Wijfring, Adele Wijfring wed. Van Geesteren en Catharina Wijfring,
tusschen: Lodewick Hoerenken voor zijn kinderen Johan en Hylena Hoerenken, Wilco Doeynga en zijn huisvrouw Evert Wijfring, juffr. Deetien d'Mepsche weduwe Wijfringe voor haar zoon en dochter Johan en Hille Wijfringe.

Zegels: Canters, Gruys, Doeynga, Wicheringe (gebroken), Wifringk.

205. 1627 Maart 31.

Nalatenschap van: Sicco Eyssinghe,
tusschen: zijne kinderen en kleinkinderen Reiner Eyssinge en Fennetien Michiels, ehelieden, Dr. Petrus Eyssinge en Aurelia Verrucius, ehelieden, Dr. Hugo van Nijeveen en Johanna Eyssinge, ehelieden, Dr. Theodorus Agnaeus en Hermantien Eyssinge, ehelieden, Herman Northoorn en Clara Eyssinge, ehelieden, Aeltien Eyssinge, en Johannes Eeck en Aeltien Lamberts, ehelieden.

Zegel: Stad Groningen.

206. 1628 Mei 28.

Nalatenschap van: Gerardt d'Embda,
tusschen: Fossyen d'Embda wed. Veelckers en Albert Veelckers te Amsterdam ter eene, en Hillegonda Wifringe

wed. Canter voor haar kinderen, hopman Jelmer Amptzon, Derck en Albert Heynen gebroeders ter andere zijde.

Zegel: Wicheringe.

207. 1630 September 13. (2 exemplaren.)

Nalatenschap van: Hille Aldringa, weduwe van Rudolf Gruys.

tusschen: hare kinderen Hillebrant Gruys, Pompejus Gruys, Goosen Schaffer voor zijn vrouw Abele Gruys, Geert de Sigers voor zijn moeder Elteke Gruys en voor zijn tante Beerteke Gruys. Met 2 bijlagen.

Zegels: Gruys, Schaffer, de Sighers.

208. 1636 Juni 29.

Nalatenschap van: Sophia Oving, geb. Schaffer,

tusschen: Gosen Schaffer, vrouw Harmen Schaffers gehuwd met Dato Albrechts van Bonnema, Herman Oving, en Bonno Bima tot Loppersum en Wirdum.

Zegels: Schaffer en Oving.

200. 1636 Juli 25.

Nalatenschap van: Berent Sighers en Rolina Praedinius, ehelieden,

tusschen: Siger Sighers ter eene en Albert Sighers ter andere zijde.

Zegels: Siger Sighers en Albert Sighers.

210. 1637 October 20.

Nalatenschap van: Gosen Schaffer,

tusschen: Abele Gruys weduwe Schaffer ter eene, en kapitein Dato Bonnema met zijne vrouw Herman Schaffer ter andere zijde.

Zegel: Wicheringe.

211. 1653 Juni 3.

Nalatenschap van: Gerard de Sighers en Anna Aldringa, ehelieden,

tusschen: hunne kinderen Gerhardt de Sighers mede voor zijne onmondige dochter Meidina de Sighers, Herman de Sighers op Hantkema en kapitein Johan Gruys en Anna Christina de Sighers, ehelieden.

Zegels: de Sighers en Gruys.

212. 1654 November 9.

Nalatenschap van: Barthold Wicheringe
tusschen: Helena Wicheringe wed. Canters, Reint Alberda wegens zijne vrouw Elisabeth Wicheringe, Gerhard Wicheringe, Eilco Wicheringe, de voogden van de vier kinderen van wijlen Bartholt Wicheringe en Oede Sophia Clant.

Zegels: Alberda (gebroken), de Mepsche.

213. 1655 April 5.

Nalatenschap van: Talle thom Camps geb. Van Assueda en Deetien de Sighers,
tusschen: Siger de Sighers op Sappema, Joachim en Berent Sighers gebroeders.

Zegels: de Sighers (3).
N.B. In dorso: quitantie van Joachim en Berent Sighers voor 1200 Car. guldens, ontvangen van Siger de Sighers.

214. 1655 November 1.

Nalatenschap van: Abele Gruys wed. Schaffers,
tusschen: Beerta Gruys, Elteke Gruys, Hillebrant Gruys, Balthazar Bijma mede voor zijn vrouw Rolina Gruys.

Zegels: Gruys, Bijma (geschonden).

215. 1656 Mei 24. (2 exemplaren.)

Nalatenschap van: Joachim Canter en Hillegonda Wifringe, ehelieden,
tusschen: Isabella Canters wed. Julius Verruci, Helena Wicheringe wed. van Joachim Canters mede voor hare kinderen, Helena Canters, Isabella Canters anders Verruci voor haar neven Joachim en Berent de Sighers, zoons van A. de Sighers en Lucretia Canters.

Zegel: Stad Groningen.

216. 1657 Januari 21.

Nadere regeling van No. 214.

217. 1657 Maart 1.

Nalatenschap van: Gerardt de Sighers en Anna Aldringa, ehelieden, Nadere overeenkomst tusschen Herman de Sighers, Johan Gruys en zijn vrouw Anna Christina de Sighers en Meidina de Sighers. (Zie No. 211.)

Zegels: de Sigers en Gruys.

218. 1658 Maart 28.

Nadere regeling van No. 214.

219. 1661 Januari 1.

Nalatenschap van: Albert de Sighers en Lucretia Canter, ehelieden,
tusschen: hunne kinderen Joachim en Bernhard de Sighers.

220. 1662 Augustus 22. (2 exemplaren.)

Nalatenschap van: Aepko Tjarda van Starkenborgh en Aleyt Junius, ehelieden,
tusschen: Albert Jacob Tjarda van Starkenborgh tot Tinallinge, Odilia Tjarda van Starkenborgh gehuwd met Bernhart d'Sygers, en de voorstanderen van juffer Jacoba Tjarda van Starkenborgh.

221. 1662 December 12.

Nalatenschap van: Claes van Millinga
tusschen: zijne kinderen Erenst, Jacob, Meidina en Bouwe van Millinga, de laatste gehuwd met Johan Conders.

Zegel: Van Millinga.

222. 1663 Augustus 6. (2 exemplaren.)

Nalatenschap van: Johan Eeck,
tusschen: Sicco Eeck mede voor zijn vrouw Houwrelia Stala, Tiaert Eeck mede voor zijn vrouw Clara Helena van den Boetzelaar, Berent Eeck, Johan Eeck, Margareta Wichers geb. Eeck.

Zegel: Stad Groningen.

223. 1663 Augustus 6.

Nalatenschap van: Johan Eeck,
tusschen: Johanna Crans weduwe Johan Eeck ter eene, en Sicco Eeck voor zijn vrouw Houwrelia Stala, Tiaert Eeck mede voor zijn vrouw Clara Helena van den Boetzelaar, Berent Eeck, Johan Eeck, en Wicher Wichers voor zijn vrouw Margareta Eeck, ter andere zijde.

Zegel: Stad Groningen.

224. 1671 October 24. (2 exemplaren.)

Nalatenschap van: Maria Scherff wed. Hartinckhusen en juffer Margaretha Magdalena Scherff,

tusschen: Adolph Frederich Scherff ter eene en de kinderen van Arnold Herman Scherff ter andere zijde.

Zegel: Van Borck.

225. 1682 April 27.

Nalatenschap van: Allard Aldringa,
tusschen: Albert Aldringa, Anna Aldringa, Oedilia Aldringa en Ebella Margareta Aldringa.

Zegel: Aldringa.

226. 1688 April 2.

Nalatenschap van: Johan Gruys en Anna Christina de Sighers, echelieden,
tusschen: Pompejus Gruys, Rudolph Gruys en Wolter van Sigers als voogd voor Herman Gruys.

Zegel: Van Sygers.

227. 1693 Januari 19.

Nalatenschap van: Anna Aldringa, vrouw van Joest Conders,
tusschen: Catharina Maria de Laires weduwe A. Aldringa voor haar minderjarige dochter Johanna Margareta Aldringa ter eene, en Odilia en Ebelle Margareta Aldringa ter andere zijde.

In dorso: quitantie voor de afgeloste schuld.

228. 1708 Maart 23.

Gemeenschappelijk bezit van landerijen,
tusschen: Eylko Tamminga ter eene, en Gerard Schaffer ter andere zijde.

Zegel: Stad Groningen.

229. 1710 Augustus 1.

Nalatenschap van: Rudolph de Syghers en Anna de Coninck, echelieden,
tusschen: hunne kinderen Maria de Syghers wed. van Swaart, Anna de Syghers wed. Folckers, Rolina de Syghers, Henrietta Aletta de Syghers, Theodora Machtelt de Syghers en Roeleff Derck de Syghers.

Zegel: Aldringa.

230. 1719 November 2.

Nalatenschap van: Johan Eeck,
tusschen: Johan Wichers voor zich zelf en voor Wicher Wichers, Hemmo Eeck als voogd van de kinderen van Johan Osewold Eeck, Gerhard Schaffer, Johanna Willemina Tamminga en haar echtgenoot Onno Sickinge, Eger Tamminga, Wicher van Swinderen voor zich zelf en voor Margareta van Swinderen en haar echtgenoot Warmold Benninck en Jacob van Swinderen.

Zegel: Stad Groningen.

231. 1720 Januari 10.

Nalatenschap van: Rudolph Polman van Tammingahuizen en Johanna Emilia van Ewsum, ehelieden,
tusschen: hunne kinderen Ida Johanna Polman ter eene, en Ulrich Wilhelm Polman ter andere zijde.

Zegel: Stad Appingedam.
N.B. Met transfix van 20 Februari 1724.

232. 1720 December 23.

Nalatenschap van: Wigbolt Gruys,
tusschen: Gerhard Schaffer en Hermanna Elisabeth Gruys ehelieden, Gerrold Feytsema Gruys, Berent Gruys en Jan Gruys tot Uithuizen en Uithuizermeeden.

Zegels: Gruys (4) zeer beschadigd, Schaffer.

233. 1750 Februari 28.

Nalatenschap van: Frederik Willem Lewe en Willemina Rengers, ehelieden,
tusschen: Edzard Willem Lewe ter eene, en Catharina Lucretia Gruys geb. Lewe met haar echtgenoot Roelef Gerolt Feytsema Gruys ter andere zijde.

Zegel: Lewe.

234. 1751 Maart 10.

Nalatenschap van: Onno Tamminga van Alberda van Scheltkema-Nijenstein en Josina Petronella Clant, ehelieden,
tusschen: Mello Alberda, Egbert Alberda, Edzart Reint Alberda, Onno Joost Alberda, Willem Alberda, Unico Evert Alberda, Edsard Jacob Lewe van Middelstum, curator voor den zoon van Matthias Arent van Idsinga en Anna Alberda, en de gemachtigden van de creditoren van den heer en mevrouw de Mepsche van Faan.

Zegel: Gerichtskamer van Stad en Lande (gebroken).

235. 1754 December 28.

Nalatenschap van: Vrouwen van Dijksterhuis, Menkema en Wartensleben,
tusschen: Unico Allard Alberda, Edzard Willem Lewe (als voogd over zijne kinderen bij wijlen Margaretha Josina Alberda), Mello Alberda (als voormond), Willem van In- en Kniphuisen (als sibbe voogd) en Evert Joost Lewe (als vreemde voogd) van wijlen Susanna Elizabeth Alberda bij Gerhard Alberda ter eene, en de erfgenamen van Everdina Cornera Alberda ter andere zijde.

Zegel: Staten van Stad en Lande.
N.B. Zie nº. 441 Huisarchief Menkema en Dijksterhuis.

236. 1760 September 13.

Nalatenschap van: Margaretha Josina Alberda, echtgenoote van Edzard Willem Lewe,
tusschen: Gerhard Lewe en Willemina Catharina Lewe ter eene, en Edzard Willem Lewe bovengemeld ter andere zijde.

Zegel: Stad en Lande.

237. 1772 Juli 3.

Nalatenschap van: Harm Eenses,
tusschen: Martje Jannes weduwe Harm Eenses ter eene, en Swaantje Harms gehuwd met Hindrik Harmannus de Wilde ter andere zijde.

238. 1775 Juni 14.

Nalatenschap van: Egbert Alberda van Rensema,
tusschen: W. Alberda van Rensema, Unico Evert Alberda van Vennebroek, Gerardus Kuipers voor zijn vrouw Josina Petronella Alberda, T. J. van Iddekinge voor zijn vrouw Johanna Catharina Alberda, Anna Christina Alberda geb. Van Echten, voogdes over haar dochter Mellina Alberda, S. L. Alberda voor zich zelf en als gemachtigde voor Cornelis van Maneil en diens vrouw J. P. Alberda en voor J. van Idsinga en diens vrouw S. S. Alberda, Anna Adriana Alberda, Onno Tamminga Alberda, E. R. Alberda, Onno Reint Alberda voor zich zelf en zijne zusters Catharina Johanna, Anna Josina Petronella en Johanna Willemina, Johan van Idsinga, zoon van Anna van Idsinga, geb. Alberda.

239. 1781 Mei 7.

Nalatenschap van: A. S. Gockinga, weduwe van E. R. Alberda van Bloemersma,
tusschen: J. P. van Maneil geb. Alberda, S. S. van Idsinga geb. Alberda, S. L. Alberda, H. Lewe als voogd van zijn en A. A. Alberda's dochter, O. Tamminga van Alberda, mevr. C. E. Wolthers als voogdes voor haar en E. K. Alberda's dochter.

N.B. Dit stuk is tevens een inventaris der nalatenschap.

240. 1786 Juni 26.

Nalatenschap van: Willem Alberda van Rensema,
tusschen: Alberda van Vennebroek, G. Kuipers echtgenoot van J. P. Alberda, T. J. van Iddekinge echtgenoot van J. C. Alberda, Mollerus echtgenoot van M. A. Alberda, Johan van Idsinga, C. van Maneil echtgenoot van J. P. Alberda, S. L. Alberda, curator van de dochter van E. R. Alberda, Johan van Idsinga echtgenoot van S. S. Alberda, Onno Tamminga van Alberda, Henri Lewe als voogd van de dochter van hem en van A. A. Alberda, O. R. Alberda van Ekenstein, J. D. Quintus echtgenoot van C. J. Alberda, R. P. Sickinge echtgenoot van A. J. P. Alberda.

N.B. Provisioneele scheidbrief.

241. 1788 Januari 17.

Nalatenschap van: Willem Alberda van Rensema,
tusschen: de erfgenamen vermeld in n°. 240.

Zegel: Stad en Lande.

242. einde 18e eeuw. (2 exemplaren.)

Nalatenschap van G. Alberda van Dijksterhuis,
tusschen: zijn kinderen en kleinkinderen U. A. Alberda van Menkema, W. W. Alberda weduwe van E. J. Lewe van Aduard, W. C. Alberda vrouw van S. L. Alberda van Bijma, de kinderen van E. W. Lewe en wijlen M. J. Alberda, G. Lewe en W. C. Coopmans geb. Lewe.

243. 19e eeuw.

Nalatenschap van: mevrouw Alberda van Menkema (naam niet nader aangeduid).
Gerechtelijke uitspraak tusschen: mevr. A. H. Alberda van Menkema (gehuwd met Mr. H. H, Nauta) en cons. ter eene, Christina Alberda van Menkema ter andere zijde. (Afschrift.)

VIJFDE AFDEELING.

Inventaris.

244. 1680.
Robbert Rockwood de Hemminckfield, gezant van den keurvorst van den Pfalz.

245. 1750 of 1751.
Everdina Cornera baronnesse du Tour geb. Alberda van Dijksterhuis.

246. 1777.
Anna Sophia baronnesse Van Dongen geb. Van Dongen.

247. 1784—1785.
Gerhard Alberda van Dijksterhuis.
N.B. Dit blijkt niet uit het stuk zelf. Vgl. echter Huisarchief Menkema en Dijksterhuis n°. 471.

248. 1785 Augustus 25.
J. Alberda van Dijksterhuis.

249. 1786.
Willem Alberda van Rensema.

250. 1786—1787.
G. Alberda van Dijksterhuis.

251. (Dit nummer bleek bij het afdrukken niet tot het archief-Gruys te behooren. Het cijfer is blijven staan ten einde verwarring in dezen inventaris en index te voorkomen.)

252. z. j. e. d.
Clara van Enum vrouw van Willem Alberda van Godlinze.

ZESDE AFDEELING.

Aankomsttitels van, en stukken betreffende onroerende goederen.

253. Anlo en Godlinze. 1598. 1 charter.

254. Aulsumaheerd. 1650. 1 charter.

255—257. Beijum. 1607, 1608, 1634. 3 charters.

258. Brildiep. 1794. 1 stuk.

259. Dorp onder Doezum. 1633. 1 charter.

260. Doinghehoerne (zie Groenenborgh). 1524. 1 charter.

261—263. Eenrum. 1637, 1649, 1657. 3 charters.

264—285. Faan. 1635, 1679, 1697, 1720, 1724, 1736, 1742, 1750, 1753, 1756, 1759, 1772. 21 charters. 1 stuk.

286—288. Faan (borch Bijma onder). 1688, 1689, 1782. 2 charters, 1 dossier.

289. Feerwerd. 1661. 1 charter.

Godlinze (zie Anlo n°. 252).

290—307. Groningen (zie ook n°. 322 Middelbert). 1550, 1553, 1564, 1577, 1593, 1603, 1605, 1607, 1612, 1616, 1638, 1653, 1657, 1659, 1663, 1674, 1688, 1733. 17 charters en 1 stuk.

Groenenborgh (zie Doinghehoerne n°. 260).

308—309. Grijpskerk. 1631, 1676, 1701. 1 charter en 1 stuk in duplo.

310—312. Haren. 1631, 1636, 1641. 3 charters.

313. Hoexmeer. 1695. 1 charter.

314. Huysinge. 1540. 1 charter.

315. Katers Cruyse. 1567. 1 charter.

316. Leens. 1627. 1 charter.

Loppersum (zie n°. 267 Faan).

317—320. Lutjegast. 1565, 1584, 1588, 1599. 4 charters.

321. Meeden. 1479. (In vidimus van 1563). 1 charter.

322. Middelbert (zie Groningen). 1633. 1 charter.

323—324. Midwolde. 1691, 1706. 2 charters.

325. Muntendam. 1695. 1 charter.

326—345. Niekerk. 1730, 1738, 1750, 1752, 1753, 1756, 1757, 1758, 1762, 1766, 1772, 1773, 1774, 1786. 15 charters, 4 stukken, 1 dossier.

346. Nijebroeck. 1676. 1 charter.

347—350. Noordbroek. 1699, 1700, 1709, 1722. 4 charters.

351. Noorderhoogebrug. 1632. 1 charter.

352. Noordlaardermeeden. 1639. 1 charter.

353. Oldehove. 1668. 1 charter.

354—364. Oldekerk. 1698, 1753, 1754, 1756, 1757, 1759, 1776, 1782. 10 charters, 1 stuk.

365—366. Oosterwijtwerd. 1538, 1573. 2 charters.

367—369. Ovelgunne. 1550, 1565, 1591. 3 charters.

370. Pekela. 1646. 1 charter.

371. Pieterburen. 1727. 1 stuk.

372. Roden. 1717. 1 charter.

373—374. Ruigewaard. 1617, 1649. 2 charters.

375—379. Saaksumhuizen. 1669, 1670, 1726, 1750. 5 charters.

380. Selwerd (Gericht van). 1630. 1 charter.

381. Solwerd. 1681. 1 charter.

382—383. Stedum 1556. 2 charters.

384—393. Tinallinge. 1592, 1621, 1624, 1626, 1638, 1639, 1640, 1664, 1667, 1697. 10 charters.

394. Ten Post. 1717. 1 charter.

395—420. Uithuizen. 1423, 1520, 1555, 1556, 1558, 1567, 1585, 1620, 1622, 1623, 1624, 1629, 1632, 1633, 1634, 1635, 1636, 1637. 26 charters.

421—422. Visvliet. 1659, 1686. 2 charters.

423—425. Vredewold. 1631 (n°. 424 en 425 z. j. e. d.). 1 charter en 2 stukken.

426. Warfhuizen. 1663. 1 charter.

427. Westerkwartier. 1757. 1 charter.

428. Wetsinge. 1602. 1 charter.

429. Winsum. 1545. 1 charter.

430—431. Wirdum. 1649, 1698. 2 charters.

432—433. Zuidbroek. 1653, 1674. 1 charter, 1 stuk.

434—449. Zuidhorn. 1727, 1755, 1756, 1757, 1758, 1759, 1768, 1774, 1775. 14 charters. 2 stukken.

ZEVENDE AFDEELING.

Aankomsttitels van en stukken betreffende redgevrechten.

450—452. Baflo. 1630, 1639, 1683. 3 charters.

453—454. Eenrum, Pieterburen en Westernieland. 1641, 1644. 2 charters.

455. Oldehove en Saaksum. 1768. 1 dossier.

456—457. Oldekerk. 1754. 2 charters.

458—480. Oosterdeel-Langewold. 1729, 1750, 1753, 1754, 1755, 1776, 1700—1767, 1766. 19 charters. 2 stukken. 2 dossiers.

481—482. Sebaldeburen. 1622—1781, 1688. 1 dossier. 1 charter.

483. Uithuizen, enz. 1738. 1 charter.

484—486. Visvliet. 1670, 1709, 1659—1756. 2 charters. 1 dossier.

487—490. Warfum en de Breede. 1709, 1711, 1751, 1758. 4 charters.

491—496. Westerdeel-Langewold. 1754, 1755, 1758. 6 charters.

ACHTSTE AFDEELING.

Aankomsttitels en stukken betreffende collatierechten en praebenden.

497. Eenrum. 1577. 1 charter.

498. Tinallinge. 1664. 1 charter.

499. Uithuizen. 1664. 1 charter.

500. Zeerijp. 1710—1777. 1 dossier.

NEGENDE AFDEELING.

Aankomsttitels van en stukken betreffende zijl- en boerrechten.

501. Middelwaard. 1755. 1 charter.

502—507. Niekerk. 1754, 1775, 1788. 5 charters, 1 stuk.

508. Oldekerk. 1699. 1 charter.

509. Oosterdeel—Langewold. 1753. 2 stukken.

510—525. Sebaldaburen. 1675, 1687, 1737, 1739, 1741, 1746, 1747, 1748, 1750, 1751, 1753, 1754, 1755, 1760. 2 z. j. e. d. — 16 stukken.

526. Westerdeel—Langewold. 1754. 1 charter.

TIENDE AFDEELING.

Lijfrentebrieven.

527. Anna Gesina Muntinghe. 1740. 1 charter.

528. Wilhelmus Cremers. 1755. 1 charter.

529. Agnes Cremers. 1755. 1 charter.

530. Anna Elisabeth Driessen. 1769. 1 charter.

531. Margareta ter Borgh. 1773. 1 charter.

532. Everardus Stratingh. 1755. 1 charter.

533. Wilhelmina Frederica van Iddekinge. 1776. 1 charter.

534. Geert Damsté. 1795. 1 charter.

535. Harmannus Meijer. 1795. 1 charter.

536. Henrika Johanna Elisabeth Helena Petronella Piccardt. 1796. 1 charter.

537. Hendrik Eisingh. 1799. 1 charter.

ELFDE AFDEELING.

Clauwregisters.

538. Clauwregister van de Ommegangen in het Zijl- en Boerrecht en de Grietenij te Faan, Niekerk en Oldekerk. (laatst 18e en begin 19e eeuw).

539. Clauwregister van de Rechtstoel van Warfum en de Breede. 1775—1810.

TWAALFDE AFDEELING.

Genealogische aanteekeningen, wapenkaarten, enz.

540. Familie Clant. 1 bundel.

541. Familie de Coninck, de Jager, Van der Gaude, de Grutere, de Cocq van Opijnen, Schorel, Van der Sloot, Barluut. 1 rol.

542. Familie Gruys. 1 pak en 1 blad.

543. Familie Polman Gruys. 1 pak.

544. Familie Van Inn- en Kniphausen. 1 pak.

545. Familie Wicheringe. 1 bundel.

546. Familie- of geslachtsregister der Vorsten van Oostfriesland. 1 blad.

547. Gelegenheidsgedicht op het overlijden van Vrouwe T. E. van Raders, douair. U. W. Polman Gruys. 1811.

DERTIENDE AFDEELING.

548. Receptenboek, 1603, van Maria van Besten.

549. Tabel met cijfers, letters, namen van vorsten, landen, enz. (Vermoedelijk een deel van een spel.)

550. H.S. betreffende het fokken en kweeken van kanaries. Z.j.e.d.

INDEX VAN EIGENNAMEN. (1)

Abele, wed. mr. Reyner (Praedinius), rector St Maartenschool. 658.
Adriani (dr.). 638.
Aduard. 642.
Agnaeus (dr. Theodorus). 661.
Alberda (familie). 637.
— v. Menkema (mevrouw). 668.
— van Vennebroek. 668.
— (Anna). 653, 666.
— van Bloemersma (A. A.). 654, 667, 668.
— geb. van Echten (Anna Christina). 667.
— van Menkema (mevr. A. H.). 668.
— (Anna Josina Petronella). 667, 668.
— (Catharina Johanna). 667, 668.
— van Menkema (Christina). 668.
— geb. van Eenum (Clara). 652, 669.
— (E. K.). 668.
— (Edzart Reint). 638, 639, 640, 652, 653, 654, 666, 667, 668.
Alberda (Egbert). 639, 641, 666, 667.
— (Elisabeth). 647.
— (Everdina Cornera). 641, 652, 654, 667, 669.
— geb. Gockinga (G. S.). 655.
— (Gerhardt). 652, 667.
— van Dijksterhuis (Gerhard). 653, 668, 669.
— van Menkema en Dijksterhuis (Gerhard). 638, 640.
— (Gerhard Horenken). 641. 642.
— (Habbetien). 637, 638.
— (Johanna). 667.
— (Johanna Catharina). 667, 668.
— (Johanna Willemina). 667.
— (Josina Petronella). 653, 654, 667, 668.
— (M. A.). 668.
— (Margaretha Josina). 642, 652, 653, 667, 668.
— (Mellina). 667.
— (Mello). 666, 667.
— (Onno Joost). 639, 666.
— (Onno Reint). 667, 668.

(1) De nr. verwijzen naar de bldzn.

Alberda (Onno Tamminga). 666, 667.
— (Reint). 627, 637, 647, 663.
— (Scadina Sophia). 653, 667, 668.
— (Scato Ludolf). 640, 641, 642, 653, 667, 668.
— van Bloemersma (Scato Ludolph). 657.
— van Bijma (Scato Ludolph). 654, 668.
— (Susanna Elisabeth). 638, 639, 652, 653, 657, 667.
— (Susanna Johanna). 652.
— van Bloemersma (Unico Allard). 641.
— van Menkema (Unico Allard). 638, 641, 652, 654, 657, 667, 668.
— (Unico Evert). 639, 653, 666, 667.
— (W. W.). 668.
— (Wendelina Cornera). 640, 642, 653, 654, 668.
— (Willem). 639, 640, 666.
— (Willemina). 627, 647, 652, 657.
— van Dijksterhuis (Willem). 652.
— tot Godlinze (Willem). 638, 669.
— van Rensema (W.). 640, 667, 668, 669.
Alberts (Date). 661.
Aldringa (familie). 636.
— (Albert). 635, 636, 637, 651, 656, 665.
— (Allard). 636, 651, 665.
— (Anna). 628, 629. 648, 662, 663, 665.
— van Wirdum (Barbara Albertina). 653.
— (Clara). 630.
— (Ebella Margareta). 665.
— (Geert). 627, 628, 636, 647.
Aldringa (Hille). 627, 628, 647, 648, 662.
— (Jebbe). 628.
— (Johanna Margaretha). 635, 637, 651, 656, 665.
— (Meit). 647.
— (Wigbolt). 630.
Almersma (huis). 635.
Almersum (Menneke). 658.
Alting (Clara). 651.
— (Lucas). 651.
Amptzon (Jelmer). 662.
Anlo. 669.
Arens (Geert). 647.
Assueda (van). 663.
Aulsumaheerdt. 669.
Ausma (Rudolff). 635.

Baflo. 672.
Ballen (Derk van). 633.
— (Fije van). 633, 646, 659.
Barluut (familie). 674.
Barnda (Wilhelm). 661.
Barneveld. 657.
Barssens (Heile van). 660.
Bawe, vrouw van Peter Enthens. 659.
Beijerinck (Johan). 645.
Beijum. 670.
Billingkweer (Albert). 658.
Bellingkweer (Johan). 658.
— (Rocleff). 658.
Bellingwolde. 629.
Bennink (Nicolaus). 651.
— (Warmold). 651, 666.
Bentinck (Christina). 641, 654.
Berum (Christina Emerentiana van). 652.
— (Everdina Cornera van). 638, 652.
Besten (Maria von). 649, 674.
Bockholt (Sicco van). 653.
— (Siccomina Johanna van). 653.

Boetzelaar (Clara Helena van den). 664.
Bonnema (Dato Albrechts von). 663.
— geb. Schaffers (Harmen). 655.
Boojens (Geeske). 650.
Borgh (Margaretha ter). 673.
Brandes (Johan). 646.
Brandt (Johan). 646.
Brants (Sophia). 661.
Brantz (Wibbeltien). 655, 661.
Breede (de). 672, 674.
Brildiep. 670.
Bringues (Sophia de). 638, 652.
Broersema (Hille). 660.
— anders Clant (Swane). 660.
Broersumma tho Schelkum. (Taco). 660.
Broersema (Wenneyen). 660.
Brunchorst en Batenborch (Johan van). 660.
Brunnens (Brundt), 660.
— (Focko). 660.
Bunnema (kapitein). 635.
Burgerweeshuis (het). 655.
Bijlen (Wolter van). 634.
Bijma (borg). 670.
— (Balthazar). 663.
— (Bonno). 655, 662.
— (Bouwe). 661.

Camp (Chrystina tom). 660.
Camps (Talle thom). 663.
Canter (familie). 644.
Canters (Helena). 663.
— (Isabella). 663.
Canter (Joachim). 645, 648, 650, 660, 663.
Canters (Lucretia). 648, 663, 664.
Katers-cruyse. 670.
Kennema (Haye). 628.
Kinderhuis ('t Groene). 655.
Clant (familie). 674.
— (Berneer). 647.
Clant (Gratia Susanna). 650.
Clandts (Hille). 659.
Clant (Johan). 647.
— (Josina Petronella). 638, 640, 652, 657, 666.
— (Lucretia). 648.
Clandt (Marritken). 646.
Clant (Oede Sophia). 637, 663.
Cleve (Joest van). 645.
Knoppers (Johanna). 648.
Cocq van Opijnen (familie de). 674.
Coeninghes (Aleit). 647.
Coeninges (Ave). 647.
Coenrades (Albert). 646.
— (Anna). 659.
— (Berent). 646.
— (Loech). 659.
Coyter (Jurgen). 645.
Conders (Abel). 634.
— (Albert). 660.
Coenders (Bartolt). 655.
Conders (Joest). 665.
— (Johan). 664.
Koeners (Luech). 658.
Conders (Willem). 647.
— (Willemina). 627.
Coninck (fam. de). 674.
— (Anna de). 631, 650, 656, 665.
Coopmans (prof. Gadso). 654.
Coopman (Georgius). 654.
Coopmans geb. Lewe (W. C.). 668.
Crans (Johanna). 645, 664.
Cremers (Agnes). 673.
— (Wilhelmus). 673.
Kuipers (Gerardus). 667, 668.

Dalen (Luicken Michiels van). 637.
Damsté (Geert). 673.
Dantema (Ytje Jelles). 657.
Dercks (Eijse). 660.
— (Feije). 660.
— (Johan). 660.

Doezum. 670.
Doeynga (Wileo). 661.
Doinghehoeve. 670.
Dongen (Anna Sophia baronnesse van). 669.
— (Johanna Agnes van). 653.
Dorp onder Doezum. 670.
Dries (Berentien). 656.
Driessen (Anna Elisabeth). 673.
Duyn (generaal-majoor van der). 642.
Duizen (Cornelis van). 657.

Echten (Anna Christina van). 667.
Eeck (familie). 645.
— (Alegonda). 635, 650, 651.
— (Bernhard). 645, 650, 651, 664.
— (Hemmo). 666.
— (Johan Osewold). 666.
— (Johannes). 645, 648, 656, 660, 661, 664, 666.
— (Margaretha). 649, 651, 664.
— (Sicco). 645, 650, 655, 664.
— (Tiaert). 647, 664.
— (Vrauwina). 650.
Eenrum. 670, 672.
Eenses (Harm). 667.
Egberts (Heyne). 635.
Eijckbergh (Clementia). 656.
Eisingh (Hendrik). 673.
Eyssinge (Aeltien). 661.
— (Clara). 661.
— (Gretien). 647.
— (Hermantien). 661.
— (Johanna). 661.
— (dr. Petrus). 661.
— (Reiner). 661.
Eissinghe (Sicco). 648, 661.
Embda (Fossyen d'). 661.
— (Gerardt d'). 661.
Engersum (huis). 635.
Entens (Geerdt). 634, 659.
— (Neese). 646.
— (Peter). 658, 659.
Eppinga (Jantien Lamberts). 637.
Ewsum (Amelia van). 631.
— (Balthazar van). 661.
— van ten Post (Johanna van). 636.
— (Johanna Emilia van). 666.
— (Johanna Margareta van). 636, 651.
— (Wigbolt van). 633.

Faan. 670, 673.
Valck (Talle). 654.
Feddes (Marijke). 657.
Veelckers (wed.). 661.
— (Albert). 661.
Feerwerd. 670.
Verrucius (Aurelia). 661.
Verruci (Julius). 663.
Visvliet. 671, 672.
Fransen (Jan). 645.
Fraterma (Bartholomeus). 650.
Vredewold. 671.
Froma (Ballo). 626.
— (Hille). 626.
— (Jacob). 646, 659.
Fruytier (L.). 639.
Frijlink (A.). 639.

Gaykema (Grete). 659.
Garbrants (Grietje). 656.
— (Jan). 656.
Gaude (familie van der). 674.
Geertz (Lambert). 647.
Geerts (Wycher). 638.
Geesteren (wed. van). 661.
Gerdts (Johan). 626.
Gese, weduwe] In den Ham. 654.
Glinstra (kolonel van). 632.
Gockinga (Adriana Sophia). 633, 652, 653, 654, 668.
— (Johanna). 655.

Gockinga (Scato Ludolf). 638.
Godlinze. 669.
Graafland (Anna Maria). 654.
Groenenborgh. 670.
Groningen. 628, 629, 656, 670.
Gruys (familie). 626, 674.
— (familie Polman). 674.
— (Abele). 634, 635, 648, 655, 661, 662, 663.
— geb. Syghers (Alida). 656.
— (Beerteke of Beerta). 649, 662, 663.
— (Berent). 629, 631, 666.
— (Elteke). 627, 628, 631, 636, 647, 648, 649, 662, 663.
— (Geert). 626, 636.
— (Gerrold Feytsema). 666.
— (Herman). 630, 632, 650, 665.
— (Hermanna Elisabeth). 632, 666.
— (Hillebrand). 626, 627, 647, 649, 662, 663.
— (Jan). 628, 666.
— (Jan Ernst van Pollman). 654.
— (Johan). 629, 630, 649, 651, 662, 663, 665.
— (Margaretha). 630.
— (Pompejus). 628, 629, 630, 631, 648, 649, 651, 656, 660, 662, 665.
— (Roelef Gerolt Feytsema). 666.
— (Rolina). 663.
— (Rudolf). 627, 628, 634, 647, 648, 662, 665.
— (Tymen). 628.
— (Ulrich Willem van Pollman). 654, 674.
— (Wigbolt). 666.
Grutera (familie de). 674.
Grijpskerk. 670.
Gijsberts (Pieter). 656.
Hantkuma (huis). 636, 662.
Harckens (Johanna). 630.
Haren. 670.
Harm (Swaantje). 667.
Harmans (Annegien). 635.
Hartinckhusen (weduwe). 664.
Hartlieb, genaamd Walspoorn (Maria Albertina van). 653.
Hartungshausen (Jr. Ulrich Christian von). 649.
Heckmans (familie). 628.
— (Jacomina). 628.
Heynen (Albert). 662.
— (Derck). 662.
Hikema (Tiale). 654.
Hindricks (Berent). 647.
Hinrichs (Claes). 646.
Henrycks (Johan). 644.
Hindrix (Peter). 627, 645.
Hoexmeer. 670.
Hoove (Elisabet van den). 636, 637, 651.
Horenken (Beele). 628, 644, 647, 648, 660.
— van Alberda en Bijma (Gerhard). 654.
Hoerentkens (Gherdt). 646.
Hoerenken (Hylena). 661.
— (Johan). 661.
— (Lodewick). 661.
Horenken (Margaretha Josina). 638, 652.
Hoerentkens (Wemele). 646.
Huysinge. 670.

Iddekinge (T. J. van). 667, 668.
— (Wilhelmina Frederica van). 673.
Idsinga geb. Alberda (Anna van). 667.
Idsinga (A. B. A. F. van). 658.
— (Jan van). 653, 657, 667, 668.
— (Matthijs Arent van). 653, 666.

Idsinga geb. Alberda (S. S. van). 668.
Ynia (Hans). 657.
Inn- und Kniphausen (familie). 643, 674.
— (Carel Philipp zu). 643.
— (Carl Friedrich van). 643.
— (Enno van). 643.
— (Ferdinand Folef van). 654.
— (Georg Wilhelm van). 643.
In- en Kniphuisen (Haro Casper van). 654.
— (Hendrik Ferdinand van). 652.
Inn- und Kniphausen (Tido van). 643.
— (Wilhelm van). 643, 652, 667.
Iselmuiden (Ernst van). 648.
— (Frouke van). 648.
Isselmuden (Wigbolt van). 643.
Isselmuden tot Schultinghe (Wigbolt van). 649.

Jacobs (Eltje). 650.
— (Louwe). 640.
— (Willem). 660.
Jager (familie de). 674.
Jannes (Martje). 667.
Jansen (Peter). 645.
Jarghes (Anna). 628.
Jarges (Aurelia). 652.
Jarghes (Bernardt). 634.
— (Harmen). 628.
— (Jan Lodewijk). 628.
Jullens (Claes). 637.
Junius (Alijt). 643, 649, 664.

Laar (Hendrick van). 627, 649.
Lairess (Catharina Maria de). 635, 636, 637, 651, 656, 665.
Lairesse (Huibert de). 636, 637, 651.
Lamberts (Aeltien). 645, 648, 661.
Landas, zie: *Sweerts*.
Lants (Sara). 637.
Leens. 670.
Lens (doctor). 654.
Lewe (familie). 642.
— van Aduard (B.). 654.
— — (Carolus Justus). 642.
— (Catharina Lucretia). 666.
— van Middelstum (Edsard Jacob). 666.
— (Evert Joost). 652, 657, 667, 668.
— (Edzard Willem). 652, 653, 654, 666, 667, 668.
— (Frederik Willem). 652, 653, 666.
— (Gerard). 653, 654, 667, 668.
— (H.). 654, 668.
— (Johanna Agnes). 654.
— (Scato Ludolf). 643.
— (Wilhelmina Catharina). 654, 667, 668.
Lieroort (fort). 631.
Limberg (van). 654.
Limburg Stirum (O. E. G. graaf van). 657.
Lomans (Aleyde). 651.
Loppersum. 670.
Louwes (Brant). 634.
Luka, geh. m. Fecko Ompteda. 658.
Lutjegast. 670.

Maneil (Cornelius van). 653, 667, 668.
Marve (Jr. Hindrick van der). 650.
Maneil, geb. Alberda (J. P. van). 668.
Maneel (Maria Albertine van). 657.
Maneil (Warmoldt van). 653.
Meeden. 670.

Mees (pastor P.). 630.
Menkema (huis). 657.
Mepsche van Faan. 666.
— (Deetien d'). 661.
— (Johan de). 646.
— (Rempt d'). 638, 639, 640.
Merwen (Albert Jan van der). 650.
Meijer (Harmannus). 673.
Michiels (Fennetien). 661.
Middelbert. 670.
Middelwaart. 673.
Midwolde. 670.
Millinga (Anna van). 649.
— (Bouwe van). 664.
— (Claes van). 664.
— (Enna). 650.
— (Erent van). 664.
— (Jacob van). 664.
— (Meidina van). 664.
Mollerus. 668.
Muntendam. 670.
Muntinghe (Anna Gesina). 673.

Nantzum (Enna Maria tho). 632, 650.
— (Rodolph toe). 649, 650.
— (Teycho tho). 627, 649.
— (Tyado tho). 627.
Nauta (mr. H. H.). 668.
Nijebroeck. 671.
Niekerk. 639, 670, 673.
Nitters (Willemtien). 656.
Noordbroek. 671.
Noorderhoogebrug. 671.
Noordlaardermeeden. 671.
Northoorn (Herman). 661.
Nijeveen (Harmanna Maria van). 653.
— (Hendrik van). 653.
— (dr. Hugo van). 661.

Ockes (Jurijen). 660.
Oginsky (Sophia). 650, 651.
Oldehove. 671, 672.
Oldekerk. 672, 673.
Ompteda (familie). 644.
— (Anna). 646, 658.
— (Bawe). 658.
— (Everdt). 659.
— (Fecko). 644, 646, 647, 658, 659.
— (Harmen van). 634, 646, 658, 659.
— (Heylewych van). 634.
— (Hinrick). 646, 658, 659.
— (Luecke). 634, 646, 648, 659.
— (Menolt). 644, 646, 658, 659.
— (Otto von). 634.
Onsta (Abele). 643.
Oostenvelt (Joanna). 635.
Oosterdeel-Langewold. 672, 673.
Oesterhusen (Popke tho). 646.
— (Thesotho). 646.
Oosterwijtwerd. 671.
Oostfriesland (Vorsten van). 674.
Ovelgunne. 671.
Ovinck (Harmen). 648, 661, 662.
— (Johan). 648.
Oving geb. Schaffer (Sophia). 662.

Pabst (Antoinette van). 642.
Pekela. 671.
Peters (Roeleff). 645.
Piccardt (H. J. E. H. P.). 673.
Pieters (Eelke). 657.
Pietersburen. 671, 672.
Polman Gruys, zie: *Gruys*.
Polman (Ida Johanna). 631, 666.
Polman van Tammingahuizen (Rudolph). 631, 666.
Polman (Ulrich Wilhelm). 666.
Post (Margareta). 637.
Praedinius (Roeleffijn). 648, 662.

Quintus (J. D.). 668.

Raders (Eleonora Frederica van). 654.

Raders (T. E. van). 674.
Recke (Peter). 651.
— (Willem). 651.
Rengers (Wilhelmina). 652, 653, 666.
Ringels ten Post (Grietje). 631.
Rockwood. de Hemminckfield (Robbert). 669.
Roden. 671.
Roltemans (Luetyn). 646.
Ruigewaart. 671.
Ruiter (Simen Peters). 645.

Saaksum. 672.
Saaksumhuizen. 671.
Sappema (huis). 663.
Sappens (Anna). 626, 627.
Schaffer (familie). 633.
— (Ave). 634, 659.
— (Claas). 634, 646, 648, 659.
— (Derck). 658, 659.
— (Egbert). 646.
— (Elletien). 646, 661.
— (juffer Evert). 659, 661.
— (Geert of Gerhard). 635, 637, 649, 650, 651, 656, 665, 666.
— (Geertruyt). 646, 659, 661.
— (Goosen). 633, 634, 635, 646, 648, 655, 658, 659, 661, 662.
Schaffers (Herman). 635, 661, 662.
Schaffer (Johan). 635, 646, 658.
— (Lodewijk). 635, 650, 651.
— (Luyken). 658.
Schaffers (Maria). 649, 650.
— (Sophia). 648, 661.
— (Swane). 634, 659.
Scherff (Adolph Frederich). 665.
— (Arnold Herman). 665.
Scherff van Bolsiersema (Diederich). 649.
Scherff (Elisabeth). 632.
Scherff (Margaretha Magdalena). 664.
— (Maria). 649, 664.
Scherius (Jan Lodewijcx). 630. 644.
Schinkells (Gertrudt). 658.
— (Hinrich). 658.
Schorel (familie). 674.
Sebaldeburen. 672, 673.
Selwerd (gericht van). 671.
Sevensteven (Christopher). 635.
Sibinga (dr. E.). 637.
Sibrants (Grete). 660.
Sickinge (Onno). 666.
— (R. P.). 668.
Sighers (familie de). 631.
— (Albert de). 648, 662, 663, 664.
— (Alida de). 630, 631, 651.
— wed. Folckers (Anna de). 665.
— (Anna Christiana de). 629, 649, 651, 662, 663, 665.
— (Bate de). 627.
— (Berent). 627, 648, 654, 660, 662, 663.
— (Bernard de). 630, 649, 651, 655, 664.
— (Christina de). 650.
— (Deetjen de). 627, 649, 663.
— (Eysso de). 627.
— (Geert of Gerard de). 627, 628, 629, 633, 648, 649, 654, 660, 662, 663.
Sigers (Hendrik de). 633.
Syghers (Henrietta Aletta de). 665.
Sighers (Jr. Herman de). 636, 662, 663.
— (Joachim). 663, 664.
— (Johan de). 627.
Syghers ther Borch (Johanna Sebilla). 653.
Sighers (Lucretia). 627.

Syghers (Maria de). 665.
Sighers (Meidina de). 662, 663.
— (Roeloff). 627, 631, 632.
Sigers (Roelof Dirk de). 632, 633, 665.
Syghers (Rolina de). 665.
— (Rudolph de). 650, 656, 665.
— (Syger). 660, 662, 663.
— (Theodora Machtelt de). 665.
Sigers (Wolter de). 627, 631, 632, 648, 649, 650, 654, 660, 665.
Sloet (Lubuina Elisabeth). 629.
Sloot (familie van der). 674.
Smeeken (Johan). 658.
Solwerd. 671.
Stala (Hourelia). 650.
Starkenborgh (familie Tjarda van). 643.
— (kolonel van). 649.
— (Aepho Tjarda van). 643, 644, 655, 661, 664.
— (Albert van). 643, 661.
— (Albert Jacob Tjarda van). 630, 644, 655, 664.
— (Allard Tjarda van). 650.
— (Anna van). 661.
— (Bartholt van). 661.
— (Cunera van). 661.
Starkenborgh (Edsard Jacob Tjarda van). 650.
— (Eylke van). 655, 661.
Starkenborgh (Jacoba Tjarda van). 664.
— (Odilia Tjarda van). 630. 651, 655, 664.
— (Teetken Tjarda van). 644, 655, 661.
Stedum. 671.
Stratingh (Everardus). 673.
Swaart (wed. van). 665.
Sweerts de Landas (Christina Clementia). 652.
Swinderen (Albert van). 651.
— (Albert Hindric van). 651.
Swinderen (Jacob van). 666.
— (Margareta Clementia van). 651.
— (Wicher van). 666.

Tamminga (Cecilia). 629.
— (Eger). 666.
— (Eijlko). 665.
— (Johanna Willemina). 666.
— van Alberda (Onno). 638, 640, 652, 653, 657, 667, 668.
— (Swier). 629.
Ten Post. 671.
Terweer (huis). 630.
Tyaeke, vrouw van Johan Dercks. 660.
Tielikinck (pastor A.). 637.
Timmer (H. J.). 643.
Tinallinge. 671, 672.
Tour (David Constantin du). 652.
— geb. Alberda (Everdina Cornera baronesse du). 669.
— (Marck Willem du). 652.
Tuynker (Hindrick Hindrix). 629.

Ubbema (Habina). 637.
Uithuizen. 671. 672.

Walker (Casper Gerrits). 657.
Wantscherer (Berent). 645.
Warfhuizen. 671.
Warfum. 672, 674.
Warmolts (Henrica). 651.
Wenge (Sophia Frederica van der). 644.
Westerdeel-Langewold. 672, 673.
Westerkwartier. 671.
Westernieland. 672.
Wetzinge. 671.
Wiarda (Rebecca). 651.
Wicheringe (familie). 674.
— (Barthold). 637, 663.
— (Eilco). 663.
— (Elisabeth). 638, 663.

Wicheringe (Gerhard). 637, 638, 663.
— (Helena). 630, 650, 663.
— (Luyrt). 647, 660.
Wichers (Alegunda). 651.
— (Johan). 651, 666.
— geb. Teck (Margareta). 664.
— (Wicherus). 649, 651, 664, 666.
Wiersuma (Maria). 630, 644.
Wijfring (Adele). 661.
Wifring (Albert). 654, 660.
— (Catharina). 628, 648, 660, 661.
Wijfring (Evert). 661.
Wifring (Geert). 654.
— (Harmen). 654, 661.
Wifringk (Heyle). 647.
Wyfringe (Helena). 660.
Wijfring (Herman). 661.
Wifringe (Hillegonda). 644, 648, 660, 661, 663.
Wifring (Johan). 628. 644. 647, 648. 654, 660, 661.
Wijfring (Sixto). 661.
Wilde (Hindr. Harmannus de). 667.
Winshemius (Andreas). 661.
Winsum. 671.
Wirdum. 672.
Wolthers (C. E.). 668.
Writsers (Griete). 626.
Wijbe (. . . . van). 654.
Wijpkens (Renske). 656.
— (Swaantyn). 656.

Zandt (t'). 626.
Zeerijp. 672.
Zuidbroek. 672.
Zuidhorn. 672.
Zuylen van Nieveld (J. H. van). 657.
— — geb. Lewe van Aduard (S. E. van). 657.

INDEX DER ZEGELS.

Aduard (gericht van). 653.
Alberda. 638, 652, 663.
Aldringa. 637, 649, 650, 651, 665.
Aldringa-Sigers. 628.
Alting. 640, 645.
Appingedam (stad). 666.
Ausma. 634. 635.
Aijkema. 649.

Ballen (van). 633.
Batenborch. 660.
Borck (van). 665.
Broersuma. 644, 646, 649, 660.
Brunchorst. 660.
Bijma. 661, 663.

Canter. 648, 661.
Clant. 635, 649, 654.
Conders. 634, 646, 660.

Doeynga. 661.
Driessen. 654.

Eeck. 637.
Entens. 646, 647, 649, 659.
Eyssinghe. 648.

Gedeputeerde Staten. 631.
Gerichtskamer Stad en Lande. 666.
Groningen (stad). 627, 628, 635, 637, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 655, 656, 658, 661, 663, 664, 665, 666.
Gruys. 636, 649, 650, 651, 656, 661, 662, 663, 666.
Guichart. 654.

Hartungshausen. 649.
Hoendrix. 628, 648.
Horenken. 647, 659, 660.
Huynga. 650.

In den Ham. 648.
Isselmuden. 649.

Jarghes. 634.
Jensema. 659.

Koninck. 645, 660.

Laar (van). 649.
Lewe. 652, 653, 666.

Makdowel. 643.
Mepsche (d'). 627, 628, 632, 638, 656, 663.
Merwen (van der). 649, 650.
Millinga (van). 649, 664.
Moysteenn. 634.

Ompteda. 646. 659.
Oving. 662.

Popkens tho Merum. 626.

Rengers. 645, 652.
Ripperda. 628. 660.
Roltemans. 646.

Schaffer. 635, 637, 646, 647, 648. 649, 658, 659, 661, 662, 666.
Scherff. 649.
Sigers. 628, 629, 648, 649, 650, 660, 662, 663, 665.
Stadhouder en Hoofdmannen. 658, 661.
Staten-Generaal. 629. 631. 632. 633.
Staten van Friesland. 632. 633.
Staten Stad en Lande. 633. 667. 668.
Starkenborgh (van). 630. 644. 649, 652. 653.

Ubbena. 647.
Ulger. 645, 647.

Werum (abt van). 658.
Wifringh. 647, 648. 660. 661.
Wicheringe. 638, 647, 650. 661. 662.

Het Rijksarchief in Drente.

I. *Toestand der bewaarplaats van het archief.*

Het afgeloopen jaar heeft een zonderlingen zomer gebracht, een zomer met weinig warmte. Daardoor kon niet geconstateerd worden, welke verbetering aan te brengen is in de doorgaans 's zomers te hooge temperatuur in de archivaris-kamer. Daarentegen heeft Mei zich gekenmerkt door eenige buitengewoon heete dagen. En de temperatuur, die in die dagen in de archivaris-kamer gevonden werd, deed zien, dat de papierbekleeding op de kap nog niet de zoo gewenschte afdoende verbetering heeft aangebracht.

Voordat nu tot meer ingrijpende maatregelen wordt overgegaan, kan onderzocht worden, of het aanbrengen van een kouden luchtstroom 's nachts door opening van alle zolderraampjes, terwijl die raampjes overdag gesloten blijven, voldoende uitwerking heeft. Zeer zeker zou hiervan herstel der kwaal zijn te verwachten, wanneer de zekerheid bestond, dat inderdaad de koude luchtstroom in voldoende mate zal worden verkregen. Doch die zekerheid ontbreekt, omdat juist op het betrokken gedeelte van 't gebouw de zolderopeningen slechts aan ééne zijde en niet tegenover elkander zijn aangebracht. Bovendien moet de koude luchtstroom zich dan bewegen niet langs een rechten weg. Het is dus de vraag, of inderdaad op deze betrekkelijk eenvoudige wijze — (immers het aanbrengen van horren, zoodat de raampjes open kunnen staan zonder vrees voor inregenen of voor invliegen van vogels is nog niet gemakkelijk, evenmin als het dagelijks openen en sluiten der aan te brengen horren) — het gewenschte resultaat zal worden verkregen.

Het schilderwerk is voortgezet, waar het ten vorigen jare was gestaakt geworden. In 't afgeloopen jaar is geschilderd het overig deel der bovengangen, de bodenkamer, de daarnaast gelegen kaartenkamer en het trappenhuis tot aan de eerste verdieping.

Het zal aanbeveling verdienen hierop te doen volgen het archiefdepôt en dan de gangmuren beneden. Op deze wijze wordt regelmatig de beschildering voortgezet, terwijl bovendien de droogte der muren in het depôt veel hooger staat dan die van de gangmuren. Vooral het stuk oude muur, welke waarschijnlijk niet op een behoorlijk trasraam gebouwd is, zal zeer veel van den schilder vergen.

In verband met de demping der sloot en de plaatsing van een nieuw hek aan de zijde van de Stationsstraat, meende ik eene beslissing uit te moeten lokken over de vraag, of door afstand van de halve sloot aan de gemeente niet een betere toestand kon worden verkregen met betrekking tot den toegang naar het archief. Wanneer toch een particulier zijn naastgelegen eigendom omheint, is die toegang in zeer slechte conditie. Scheidslooten behooren volgens het gemeene recht voor de helft aan ieder der aangrenzende eigenaren; het kadaster heeft geene bewijskracht en de gemeente verzocht en ontving, volgens mededeeling van den hoofdopzichter van 's Rijks gebouwen te Groningen, de helft der dempingskosten van het Rijk. Uwer Excellentie's voorganger meende echter, dat mijn voorstel niet voor verwezenlijking vatbaar was; zoo is de geheele sloot aan de gemeente verbleven en 't hek geplaatst op de door de gemeente aangegeven rooilijn.

Aan de Rijkstelegraphie werd verlof verleend tot het plaatsen tot wederopzeggens toe van een steunpost in den archieftuin.

In 1907 is wederom medewerking verleend tot de openstelling van het museum op Zon- en feestdagen. In de zomervacantie is het bezoek zeer bevredigend; doch op andere tijden komen uit den aard der zaak weinig belangstellenden. In de wintermaanden staat het bezoek zelfs bijna geheel stil.

II. *Toestand der reddings- en brandbluschmiddelen.*

Hieromtrent valt niet veel mede te deelen. De voorwerpen bevinden zich in goeden staat.

De brandleidingen zijn ook in het afgeloopen jaar weder, in tegenwoordigheid van een ambtenaar der waterleiding, beproefd; zij werken goed. Ook de waterdruk was behoorlijk. Ik meen hier echter niet te mogen verzwijgen, dat mij van bevoegde zijde verzekerd is, dat ingeval van brand het de vraag is, of uit meerdere kranen tegelijk voldoende water zal kunnen worden getrokken. De capaciteit der waterleiding schijnt niet berekend te zijn op een plotseling-groote behoefte aan water.

Nieuwe voorwerpen werden niet aangeschaft. Ook niet de door mij gewenschte verlenging der brandslangen. De reden daarvan was echter alleen hierin gelegen, dat daarvoor geen geld beschikbaar was In 1908 zal de aanschaffing der noodige slangen plaats vinden.

De bliksemafleiders ondergingen als vroeger de gewone contrôle.

III. *Toestand der archiefverzamelingen.*

De bode heeft in den daarvoor beschikbaren tijd de materieele verzorging der archieven voortgezet en in 1907 zich ook bepaaldelijk beziggehouden met de oude staten-archieven. Dit werk zal nog zeer veel tijd vorderen, voordat het geheel zal zijn afgeloopen.

In verband met het hoog-blijven van den prijs van 't perkament kon ook in 1907 nog niet worden overgegaan tot de afwerking van de verzorging der rekeningen.

Het aanbrengen van rugtitels op de protocollen en registers der schulten-gerechtsarchieven is nog niet gereed gekomen, in verband met het vele copieerwerk door den tijdelijken ambtenaar verricht.

In de charterkast zijn de afdeelingen voorzien van titels, die aanwijzen van welke archieven men stukken in iedere afdeeling vindt. De laden in iedere afdeeling dragen de inventaris-nummers dier stukken, zoodat zeer gemakkelijk de verlangde stukken voor den dag zijn te brengen. In het afgeloopen jaar heb ik nu bovendien iedere lade doen bedekken met een stuk stevig papier, iets kleiner dan de lade en daaraan voor en achter bevestigd door punaises. Op dat papier zijn geplakt de nummers met beschrijving uit de inventarissen en de regesten, voorzoover de inventarissen in druk gereed kwamen. Door deze wijze van behandeling is 't voordeel verkregen, dat de charters uitgespreid kunnen blijven bewaard en toch voorzien zijn van hunne beschrijving, en daarenboven dat zij bij het openen en sluiten der laden niet het minste nadeel bepaaldelijk aan de zegels kunnen ondervinden. Voor kleinere charterverzamelingen is deze methode zeer zeker de beste; voor grootere zou zij misschien wat kostbaar blijken te zijn.

IV. *Werkzaamheden en voortgang der inventarisatie en der ordening von het archief.*

In 1907 kwamen in druk gereed de inventarissen van de archieven der schultengerechten in Drente, — van die der besturen in Drente van het Ned. Herv. kerkgenootschap waarvan

de archieven berusten in het Rijksarchief in Drente, — en van dat der heerlijkheid Ruinen. De verzending van den laatsten inventaris kon echter niet voor Januari 1908 geschieden.

In verband met den druk dier inventarissen werd tijd gevorderd, niet alleen voor de correctie der drukproeven, doch ook voor talrijke kleine vergelijkingen omtrent vraagpunten, die zich opdeden onder den druk.

Intusschen werd de inventaris van de oude staten-archieven aan een tweede uitvoerige revisie onderworpen. Reeds in mijn vorig verslag wees ik erop, hoe moeilijk het is, overal de gewenschte eenvormigheid te verkrijgen, waar jaren liggen tusschen het begin en het einde van het werk. Doch daarenboven deden zich andere vragen op bij eene herlezing van het voor jaren geschrevene. Immers wanneer men schrijft en geheel met zijne gedachten in het onderwerp is verdiept, loopt men groot gevaar, bij den lezer bekend te veronderstellen, wat niet bij hem bekend is dan bij uitzondering. Daarom scheen voor den lijvigen inventaris eene herlezing gewenscht. Veel tijd heeft deze gekost, en de bezwaren, die werden gevonden en verbetering behoefden, betroffen meerendeels slechts zaken van ondergeschikten aard. Maar toch is deze herziening van groot nut geweest.

De uitvoerige inleiding tot dezen inventaris is in het net overgebracht.

Bij Koninklijk besluit is machtiging verleend tot het buiten openbare aanbesteding doen drukken van dezen inventaris, die thans ter perse is bij de firma E. J. Brill te Leiden, die ook de vroeger uitgekomen inventarissen zulk eene goede verzorging liet ten deel vallen. Eenige maanden zullen heengaan alleen met het drukken van den tekst, terwijl dan nog de indices veel tijd voor zich zullen vorderen. Het nut van deze laatste blijkt echter zoozeer dagelijks, dat over de noodzakelijkheid om ook den inventaris van de oude staten-archieven van indices te voorzien, niet behoeft te worden uitgeweid.

Ten behoeve van de dateering van enkele stukken ontving ik inlichtingen van den Algemeenen rijksarchivaris en den Rijksarchivaris in Utrecht. Omtrent eene sauvegarde, door Isabella in 1625 verleend aan 't Gorecht, wendde ik mij tot mijn ambtgenoot in Groningen, die het niet onmogelijk achtte, dat het stuk indertijd was ingeleverd bij het bestuur van 't gewest Drente. In verband daarmede verviel de reden tot eventueele overbrenging ervan naar 't Groningsch depôt en is het stuk met de andere sauvegardes, in het Drentsch depôt aanwezig, vereenigd gebleven.

De amanuensis heeft voortgezet de voorloopige beschrijving der verzamelingen, voorzoover deze zulk eene beschrijving missen.

Geheel gereed is dit werk nog niet gekomen, al is hetgeen te doen is van geringen omvang. Verwacht mag worden, dat in 1908 aan dezen arbeid de laatste hand kan worden gelegd.

Aan het Drentsche plakkaatboek is met kracht doorgewerkt. Ik heb nagegaan, in welke nummers der inventarissen stukken daarvoor verwacht moesten of konden worden. De tijdelijke ambtenaar heeft dan telkens van de stukken, wanneer zij gedrukt in meerdere exemplaren voorhanden waren, een exemplaar afzonderlijk gelegd voor het plakkaatboek. Was slechts 1 gedrukt exemplaar voorhanden of werden alleen minuten aangetroffen, dan is een afschrift van het stuk vervaardigd. Zoo is langzamerhand een groote hoeveelheid stukken verkregen, die nog niet volledig is, omdat eenige stukken nog moeten worden afgeschreven. Doch in hoofdzaak is de stof voor het Drentsch plakkaatboek bijeen.

Daarmede is echter het eenvoudigste werk afgeloopen, het moeilijker werk staat dan te beginnen, het ineenzetten van de voorhanden stof tot een plakkaatboek. Wellicht kan hiermede een aanvang worden gemaakt, wanneer de druk van den inventaris der oude staten-archieven zal zijn voltooid.

Een andere arbeid, die zijn aandeel in den beschikbaren tijd in beslag nam, was de publicatie over de kerkelijke rechtspraak in 't bisdom Utrecht, in mijn vorig jaarverslag genoemd. Ter aanvulling van het reeds voorhanden materiaal werden van eenige stukken kopieën vervaardigd en deze bij de reeds gevormde verzameling ingelijfd.

Het eerste deel voorzoover mijn taak betreft is omstreeks half December 1907 ingeleverd bij het bestuur der Vereeniging tot uitgave van oude vaderlandsche rechtsbronnen.

In verband met het medegedeelde was geen tijd beschikbaar om de later ontvangen stukken uit het huisarchief van Batinge te beschrijven, noch ook om de in mijn vorig verslag genoemde uitgave van eene bloemlezing uit mijne Utrechtsche rapporten reeds een stap nader tot hare voltooiing te brengen.

Wat Batinge betreft werd ik bovendien nog teruggehouden door eene andere reden. De baron van Heeckeren van de Heest te Zutphen is in 't afgeloopen jaar overleden En omdat reeds 2 malen eene aanvulling zijner eerste zending plaats had gehad, scheen het mij niet onmogelijk, dat nog een derde aanvulling kon volgen. Eerst zoodra de zekerheid zou bestaan, dat geen Batingsche archivalia meer te wachten waren, scheen het mij gewenscht tot de beschrijving der laatst ontvangen stukken over te gaan. Wanneer in 1908 geene stukken meer worden ontvangen, zal worden overgegaan tot afsluiting van dezen inventaris. Dat er in dit huisarchief belangrijke bescheiden berusten o. a. betreffende het graafschap Lingen, heb ik reeds vroeger vermeld.

V. *In druk uitgegeven bescheiden, behoorende tot het archief.*

Voorzoover mij bekend is, zijn geen bescheiden uit het Rijksarchief in Drente in 1907 in druk uitgegeven. Daarentegen is wel voor sommige kleine verhandelingen van het Drentsche archief gebruik gemaakt, ook voor een enkel opstel in den Nieuwen Drentschen Volksalmanak. Vermelding verdient alleen de studie van Dr. J. A. Worp te Groningen, getiteld: „Uit de geschiedenis „van het graafschap Lingen", opgenomen in den tweeden bundel „Historische Avonden", uitgegeven door het Groningsch Historisch Genootschap. Dit opstel is ontleend aan het huisarchief van Batinge.

Ook voor een uitvoeriger verhandeling is het Rijksarchief in Drente de hoofdbron geweest. Mijn amanuensis heeft ter gelegenheid van het eeuwfeest van Assen als zelfstandige gemeente uitgegeven een historische schets van de gemeente Assen over 1807—1907, waaraan een kort overzicht van den vroegeren tijd voorafgaat. Met zeer veel ijver heeft hij daarvoor de stof verzameld. Het is mij daarom aangenaam, hier te mogen constateeren, dat zijn arbeid de waardeering heeft gevonden, die hij verdiende.

VI. *Aanwinsten en verliezen.*

Omtrent het afschrift der sententie van den Raad van State d.d. 1634 over het ressort der heerlijkheid Ruinen, in mijn vorig jaarverslag vermeld, is in het afgeloopen jaar eene beslissing genomen. Het stuk is, hoewel afkomstig van den secretaris der Staten van Utrecht van Hilten, afgestaan aan het Rijksarchief in Drente, waar de grosse der sententie, die er oorspronkelijk voorhanden moet zijn geweest, thans niet meer gevonden wordt.

De eigenaren van het vaarwater Oostopgaande te Hoogeveen stonden hun archief in bruikleen af.

Van de weduwe Winters alhier ontving ik een teekening van het gevangenhuis te Assen d.d. 1765, eene welkome aanvulling van het daarover reeds aanwezig dossier, waarin de 2 andere daarbij behoorende teekeningen, eveneens van C. Kooijstra, worden gevonden. De teekening was mij voor 't archief geschonken, ik meende dan ook niet te mogen ingaan op de opvordering van 't stuk door den voorzitter der museumcommissie ten behoeve van 't museum. In verband met vroeger opgedane ervaringen heb ik van de schenkster eene verklaring verzocht, dat de teekening aan 't archief was geschonken, welke verklaring mij bereidwillig werd gegeven. Ook met betrekking tot andere schenkingen heb ik mij deze zekerheid terstond verschaft ter voorkoming zooveel mogelijk van eventueele moeilijkheden.

De diaconie te Coevorden heeft haar oud-archief en dat van het „zoogenaamd Weeshuis" ter plaatse in bruikleen afgestaan aan mijn depôt. Eene welkome aanwinst, omdat dit archief niet zonder belang moet zijn. Doch tevens een maatregel, die zeer zeker in 't belang der stukken zal blijken te zijn. De gelegenheid tot eene goede bewaring toch werd gemist, verscheidene stukken hadden reeds den nadeeligen invloed van vocht ondervonden. Daarom zijn de stukken eerst afzonderlijk gelegd, opdat zooveel mogelijk de droogte van het depôt hare goede werking op dit archief kon uitoefenen.

Doch nog eene andere aanwinst van belang valt te vermelden. Het gemeentebestuur van Coevorden bevond, dat, na de deponeering in bruikleen van zijn oud-archief, nog niet voldoende ruimte was verkregen voor eene geschikte berging van het nieuw-archief. In verband daarmede is het oudste gedeelte van het nieuw-archief (tot 1851) eveneens door mij in bruikleen ontvangen. Zoo berust dus het gemeente-archief van Coevorden tot 1851 in het Rijksarchief in Drente, evenals de archieven der gewestelijke besturen tot 1851.

Hoewel ik deze overname reeds met een enkel woord in mijn vorig jaarverslag vermeldde, schijnt 't mij gewenscht, haar nog weder te memoreeren. Immers voor het behoud der archieven kan meer gedaan worden, en moest meer gedaan worden dan tot nu toe veelal het geval is. Dit bleek mij in 't afgeloopen jaar op overduidelijke wijze.

Van den heer W. Koops te De Wijk toch ontving ik ten geschenke een pak stukken, door hem uit een particulieren boedel gered, helaas onder de mededeeling, dat er eenige malen meer dan 't geredde was vernietigd geworden. Bij onderzoek bleek het geschonkene te zijn brokstukken van 't oud-archief der gemeente Ruinerwold. De schulten bewaarden oudtijds veelal (of altijd?) het plaatselijk archief te hunnen huize. Bij overlijden of ontslag werd het archief echter niet altijd overgedragen aan den opvolger. Zoo berusten nog tal van stukken bij particulieren. Bij een schoonmaak en althans bij boedelscheiding dreigt 't archief zeer ernstig gevaar. Veel wordt verbrand, verscheurd of op andere wijze vernietigd. En slechts in gevallen als 't onderhavige, wanneer een in archieven belangstellende zijne medewerking verleent, wordt iets voor den ondergang behoed. Begrepen wordt nog niet, dat de bewaring en de plaatsing in een archiefdepôt gevraagd wordt niet in het belang van het Rijk, evenmin in het persoonlijk belang van den archivaris, doch in 't uitsluitend belang der plaatselijke ingezetenen, of, waar dit niet voorhanden mocht zijn, in 't belang der geschiedenis. Gemeentebesturen, die veelal weinig gelegenheid tot berging bezitten, voor wie de goede bewaring

meestal lastig is, moeten overtuigd worden, dat het bewaren ook der oudere archieven dringend noodig is, en dat zij daarbij de medewerking kunnen genieten van het Rijk, zoolang zij zelf begeeren en totdat ten hunnent geen bezwaar gevonden wordt tegen eene goede bewaring.

De heer M. Engers te Assen gaf aan 't archief ten geschenke eene instructie voor den stadsbode van Assen uit het jaar 1822.

Een aanwinst van geheel anderen aard werd ontvangen van Ds. D. T. Uden Masman, emeritus-predikant te 's Gravenhage. Diens vader had indertijd (1851—1855) als predikant gestaan te Meppel en had in dien tijd vele afschriften gemaakt en doen maken van stukken betreffende die plaats. Tal van aanteekeningen had hij daaraan toegevoegd. De schenker meende niet beter te kunnen doen, dan deze geschriften af te staan aan 't Drentsch archief, opdat onderzoekers van Meppel's geschiedenis daarvan zouden kunnen genieten. Een voorbeeld dat navolging verdient.

Van den heer G. F. Hummelen ontving ik eenige photographieën en prentbriefkaarten naar oude Drentsche teekeningen en hedendaagsche gezichten, vervaardigd bij het 100-jarig zelfstandig bestaan van Assen.

Eindelijk schonk mijn ambtgenoot in Groningen —, behalve een tweetal penteekeningen van André van der Laag, — een doos met stukken betreffende de Annerveensche compagnie, vormend het archief dier compagnie in de eerste helft der 19de eeuw en, gedeeltelijk, het archief van een daarin deelgerechtigde; en zich aansluitend aan de stukken betreffende de Annerveensche compagnie, aanwezig in de oude staten-archieven van Drente.

Van Gedeputeerde Staten van Drente werden overgenomen eene verzameling notulen van dat college uit jaren tusschen 1835—1850, welke bij den afstand in bruikleen van 't nieuw-archief waren achtergebleven; en een kaart d.d. 1830 van de Asser venen en gronden in de gemeente Smilde, behoorende bij de grensregeling tusschen de gemeenten Assen en Smilde.

In het Drentsche depôt berusten vele dubbelen van plakkaten enz. uitgegaan van het centraal gezag der Vereenigde Nederlanden, ongebruikt materiaal. Reeds vroeger had ik op eene bijeenkomst der Rijksarchivarissen de wenschelijkheid geuit, dat ook deze stukken zouden worden behandeld op dezelfde wijze als met de resolutiën voor een paar jaren is geschied. Nu de regeling der Drentsche staten-archieven voltooid was, richtte ik mij daarom tot den Algemeenen Rijksarchivaris, met de vraag of hij genegen was, de bedoelde dubbelen te ontvangen. Hoewel in principe medegaande met eene regeling als bedoeld, en hoewel daaraan reeds de hand was geslagen, was de arbeid daaraan gestaakt voor ander dringender werk. Hij verzocht

daarom uitstel der toezending, totdat de zaak zou kunnen worden afgedaan.

VII. *Uitslag der pogingen om afschriften te verkrijgen.*

In 1907 deed zich geene gelegenheid voor om afschriften van stukken betreffende Drente, doch elders bewaard wordende, te doen nemen. Te zijner tijd zal dit werk systematisch kunnen en moeten geschieden. In vele archieven toch worden dergelijke stukken aangetroffen, welke somwijlen van groot belang voor Drente's geschiedenis zijn. Bij toevallige ontdekking van dergelijke stukken wordt daarop het oog gehouden, opdat, wanneer de tijd zulks veroorlooft, deze stukken kunnen worden afgeschreven.

VIII. *Het gebruik van het archief gemaakt door en inlichtingen verstrekt aan autoriteiten en particulieren.*

Persoonlijk werden onderzoekingen ingesteld door de heeren:

jhr. H. J. den Beer Poortugael, kapitein der infanterie, naar stukken betreffende de familiën Lunsingh en Tonckens;

J. J. Wittermans, 1ste luitenant der infanterie (vroeger belast met de krijgsgeschiedkundige nasporingen alhier), naar de krijgsgeschiedenis over het tijdvak 1807—1812;

W. Koops te de Wijk, naar de namen van de oude meiers van de abdij te Dikninge en het latere rentambt Dikninge;

J. H Rensing, adjunct-commies 2de klasse bij het provinciaal bestuur van Drente, naar de verantwoording door het provinciaal bestuur van voor Staatsbladen ontvangen gelden;

H. J. Ph. de Lille Hoogerwaard, jur. student te Utrecht, naar de familie de Lille;

L. Weber, opzichter bij den provincialen waterstaat, naar de kaart van de marke van Kerkenbosch (gemeente Zuidwolde) behoorende bij het Koninklijk besluit d.d. 8 Augustus 1844 N°. 62;

J. la Brand, tijdelijk teekenaar bij den provincialen waterstaat, naar de grenzen van het veenterrein begrepen in de

concessie verleend bij Kon. besluit d.d. 17 April 1821 N°. 63, voor zooveel betreft de Smilder-Kloostervenen;

Mr. N. A. Tonckens, burgemeester van Hengelo, naar de jaren, waarin de rentmeesters van Dikninge G., W. en J. Struuck en W., F. en W. Lunsingh fungeerden; — naar erven tot Dikninge behoord hebbende; — naar gegevens omtrent de familie Struuck; — naar Olthuis-erve of Wekinge te Westerhesselte onder Havelte;

Y. Zijlstra, hoofd van school N°. 4, naar de limieten tusschen Eelde, Zuidlaren en Noordlaren;

W. Koops, te de Wijk, naar het proces tusschen Drente en de erven W. Lunsingh (W. en J. L. Tonckens) over den eigendom van een kerkstoel te Yhorst en een bengelklokje te Dikninge;

H. van der Meulen, bureau-ambtenaar bij den provincialen waterstaat, naar de houders der concessiën tot vervening van gronden in de gemeente Anlo, verleend bij Kon. besluiten d.d. 12 Mei 1829 N°. 86, 6 Juni 1829 N°. 139, 20 Mei 1830 N°. 133, 29 October 1834 N°. 76, en bij besluiten van Gedeputeerde Staten d d. 26 Juni 1838 N°. 1, 6 Augustus 1839 N°. 19 en 9 Augustus 1842 N°. 1137.

De onderzoekingen van de heeren Rensing, Weber, la Brand en van der Meulen hadden plaats in de archieven van den Gouverneur en van Gedeputeerde Staten.

Schriftelijke inlichtingen werden verstrekt aan de heeren:

den secretaris der oudheidkamer van Twente, over het geslacht Welvelde;

den Rijksarchivaris in Overijsel, over hetzelfde;

den Rijksarchivaris in Groningen, over 't geslacht Millinge;

den Rijksarchivaris in Limburg, over de belooning en de emolumenten van den bode;

den Burgemeester van Coevorden, over de geschiedenis van Coevorden;

den Rijksarchivaris in Groningen, over de in het Drentsche depôt aanwezige staten van oorlog;

G. B. Veenstra, hoofd der school te Noordwolde, over de vaart tusschen de Friesche brug en Frederiksoord;

den Rijksarchivaris in Limburg, over de kleuren van de kleeding der weeskinderen in Drente;

H. Hooglandt Az., te Ermelo, over genealogische vragen;

R. Timmerman e. a., te Slijkenburg, over de familie Oosting;

den secretaris der regelingscommissie voor de paardenfokkerij in Drente, naar de kleuren van het wapen van Drente;

W. J. J. C. Bijleveld, commies bij het gemeente-archief te Leiden, over de data van het huwelijk van Cornelis van Dongen en Johanna Agnés van Wijenhorst en van haren doop;

Mr. J. Wessels Boer, kantonrechter te Hoogeveen, over de geschiedenis van het armhuis te Hoogeveen;

J. G. H. R. Bönhoff, burgemeester van Tiel, over de genealogie Heling.

De Rijksarchivaris in Groningen ontving afschrift van enkele oorkonden in de archieven der abdijen te Assen en te Dikninge, welke niet in het oorkondenboek van Groningen en Drente waren opgenomen.

De heer A. J. Domis, ingenieur te Oosterbeek, ontving authentiek afschrift der doopacte van Cornelis Domis d.d. 1755.

De vragen van genealogischen aard werden slechts beantwoord, voorzoover daarvoor geen speciaal onderzoek werd vereischt. Werd een onderzoek verlangd, dan werden belanghebbenden verwezen naar den amanuensis bij 't Rijksarchief in Drente, die deze onderzoekingen in zijn vrijen tijd verrichtte.

De heer Paul Roux, uit Parijs, die een onderzoek instelt naar de ontwikkeling van het particularisme en de zelfstandigheid bij de Saksers, bezocht ook het Drentsch archief. De uitvoerige gedachtenwisseling, die het gevolg was van de door hem gestelde vragen, zal niet zonder nut zijn. Zooals ik later mocht vernemen, heeft hetgeen hem werd medegedeeld in die mate zijne belang-

stelling, dat hij zich voorstelt een uitvoeriger onderzoek in te stellen. Ongetwijfeld een gevolg van het feit, dat de oude toestanden op allerlei gebied zich in Drente zooveel langer hebben gehandhaafd dan in de andere provinciën en nog hunne nawerking vertoonen.

Ten behoeve van de genealogische onderzoekingen van den heer Oltmans werden hier tijdelijk gedeponeerd oude doop-, trouw- en grafboeken en burgerboeken uit Meppel, Emmen en Diever; terwijl inlichtingen uit het burgerboek van Groningen werden ontvangen.

Voor mijne nasporingen betreffende de kerkelijke rechtspraak in het bisdom Utrecht voor de Hervorming, ontving ik tal van oorkonden, protocollen en registers van het Algemeen rijksarchief; de Rijksarchieven in Utrecht, Zeeland en Noord-Brabant; de gemeente-archieven van Zutphen, Deventer, Dordrecht, Zwolle, Haarlem, Middelburg en Leiden; en het oud-archief der godshuizen te Middelburg. Van den Directeur-generaal der posterijen en telegraphie gewerden mij inlichtingen omtrent den vrijdom van briefport der Rijksarchivarissen.

IX. *Uitslag van bemoeiingen met gemeente-, waterschaps- en andere archieven.*

Bij de ontvangst der oude kerkelijke protocollen van Emmen, in mijn vorige paragraaf vermeld, bleek dat deze eene herstelling zeer noodig hadden. In verband daarmede raadpleegde ik omtrent de kosten een binder, die ook voor het archief dergelijk bindwerk had verricht en bereid was, ook dit in het archiefgebouw te komen bewerkstelligen. Den uitslag van dit overleg deelde ik mede aan den ambtenaar van den burgerlijken stand te Emmen, met de vraag of hij goed vond, dat de bewuste protocollen zouden worden hersteld. Tot mijn leedwezen ging genoemde ambtenaar hierop niet in, van oordeel dat de herstelling goedkooper te Emmen kon worden verricht. Dit laatste is mogelijk, doch tevens is niet uitgesloten de vrees, dat het werk de sporen van het mindere loon zal dragen.

Werd reeds langen tijd gedacht over de inbruikleengeving van het archief der eigenaren van 't vaarwater Oostopgaande te Hoogeveen (zie mijn jaarverslag over 1905), in 't afgeloopen jaar zijn de stukken in bruikleen ontvangen.

De opname van het Coevorder archief tot 1851 heeft aanleiding gegeven tot informatie door de diaconie bij den Burgemeester. Zoo bleek mij de wensch der diakenen om hun oud-archief, vermengd met dat van „het zoogenaamde Weeshuis", onder goede hoede te stellen. Gaarne ben ik aan dezen wensch te gemoet

gekomen, te meer omdat mij verzekerd was, dat het archief niet zonder belang was. Het oud-archief is daarop in bruikleen ontvangen

Geleidelijk wint dus de overtuiging veld, dat het Rijksarchief te Assen de aangewezen bewaarplaats is voor de Drentsche archieven, op welker behoud men prijs stelt.

Assen, 19 Februari 1908.

De Rijksarchivaris in Drente,
JOOSTING.

AANWINSTEN

VAN HET

RIJKSARCHIEF IN DRENTE

in 1907.

A. Stukken geschonken door den Rijksarchivaris in Utrecht, 23 Januari 1907.

1. Afschrift van de sententie van den Raad van State d.d. 11 Februari 1634 in het geschil tusschen den heer van Ruinen en 't landschap Drente, over 't ressort der heerlijkheid. 1634.

1 deel.

N.B. Vergelijk Inventaris der oude staten-archieven N°. 1202.

B. Stukken geschonken door Mejuffrouw Wed. R. Winters-Snoeijenbos te Assen, 13 Februari 1907.

1. „Gezigt ten zuiden aan de straat van de cipiers, of capt. „geweldigers woning & het oude gevangenhuis" te Assen; „2de Plan", opgemaakt door C. Kooijstra. 1765.

1 teekening.

N.B. Deze teekening behoort bij N°. 1082 der oude staten-archieven.

C. Stukken geschonken door den Rijksarchivaris in Groningen, 1 April 1907.

1. Twee penteekeningen van André van der Laag te Amsterdam:
a. „'t Oude Landshuis of Staatenkamer te Assen";
b. „Assen A°. 1820" — „aan de Drentsche Hoofdvaart".

D. Stukken geschonken door denzelfde, 4 April 1907.

I. Stukken afkomstig van Mr. H. de Ranitz e. a. als te zamen voor 1/3 gerechtigd in de Annerveensche Compagnie.

1. „Extracten uit het resolutie-boek van de Annerv. Compie. „houdende volmagt op de successive administrateuren". — Afschriften van stukken d.d. 20 Januari 1774, 23 Januari 1818 en 23 Januari 1819, betreffende de administratie en de uitvoering van werken in de Annerveensche compagnie. (c. 1830 ?).

1 omslag.

2. „Annerveensche compagnie. Correspondentie . . ." — Brieven ingekomen bij en minuten van brieven uitgegaan van Mr. H. de Ranitz te Groningen als administreerend deelgerechtigde in de Annerveensche compagnie. 14 Juni 1833—1846 Juli 8.

3 bundels.

N.B. De oudste 2 bundels zijn door Mr. H. de R. gevormd en van titels voorzien. De verzameling berustte in een papier met opschrift: Verschillende stukken betreffende de Annerv. „Comp. — Van geen dagelyksch gebruik". — „Correspondentie „1833 — —".

3. Acte van aankoop van 1/3 in de Annerveensche compagnie door S. M. S. de Ranitz c. s. van Mr. J. Wilmsonn Kymmell c. s 19 Juni 1822.

1 stuk.

4. Afschrift van de rekening en verantwoording van G. Vos Jr. als administrateur voor de koopers van 1/3 in de Annerveensche compagnie, over 31 December 1822—1830 Maart 27. Met bijlagen. (1830 ?).

1 bundel.

N.B. Gekocht was:
«7/48 door den heer S. M. S. de Ranitz,
«3/48 „ „ „ M. A. de Savornin Lohman,
«2/48 „ „ „ G. Vos Jr. namens zijne Ehevrouwe,
«2/48 „ „ „ G. Vos Jr. voor zich zelve,
«2/48 „ „ „ Frans Wilkens, als voogd over de minderjarige kinderen van wijlen H. Hulsink».

't Onderschrift der rekening en verantwoording luidt: «Deze «rekening met ontvang en uitgave gelyk staande, — zynde hier«mede de betaling van het aangekocht een derde van de heeren «J. W. Kymmell & cons°. afgeloopen en de daartoe opgenomen «kapitalen afgelost — wordt hiermede finaal gesloten en voor «afgedaan verklaard. Groningen den 27 Maart 1830», waarna de onderteekeningen volgen.

5. Uittreksels uit de 45ste—68ste rekeningen der Annerveensche compagnie, over 1 Januari 1811—1850 December 31, met bijbehoorende stukken. 1812—1838, 1851.

1 portefeuille.

N.B. De rekeningen werden gestaakt met die over 1837. Over de jaren 1838—1850 is slecht ééne rekening voorhanden met een restantlijst. Deze laatste rekening vertoont ook eene andere inrichting dan de vorige. Omtrent de moeilijkheden, gerezen ten gevolge van de wanbetaling van een 2-tal deelgerechtigden zie Nos. 11, 14, 16.

Behalve de rekeningen zijn aanwezig staten van restanten bij de 53ste en de 56ste—68ste rekeningen (resp. over 1819, 1822—1837). Bij de 60ste—64ste en 66ste rekeningen (resp. over 1826—1831 en 1834) aanteekeningen van het verhandelde bij de inneming der rekening.

Deze uittreksels en staten zijn afkomstig van Mr. H. de Ranitz te Groningen, in wiens boedel meerdere stukken afkomstig van de Annerveensche compagnie zijn gevonden.

Zie voor de 1ste—13de rekeningen 't archief van de Annerveensche compagnie; en voor de 19de—36ste en 41ste rekeningen de oude staten-archieven van Drente Nos. 579 en 1546.

6. Stukken betreffende 't proces van de Annerveensche compagnie tegen L. J. Boerma te Kijl c. s., tot betaling van achterstallige kooppenningen van in 1818 in die compagnie gekocht veen. 1823.

1 dossier.

7. Stukken betreffende de „grootte van de Annerv. comptie.-„veenen en dallen in 1822, taxatie en figuratif kaartje". 1822.

1 dossier.

N.B. Volgens eene hierbij aanwezige aanteekening is «het «kaartje... den 1 December 1846 medegenomen door hr. van Heiden «om te gebruiken by den bewaarder van het kadaster te Assen «ten fine van opneming der kadastrale nummers voor de voor-«genomen verkoop der resterende veenen».

8. „Proces-verbaal van de veiling (van eenige perceelen veen „in de Annerveensche compagnie) in 1822 gehouden. — Nota „van de toen gebodene koopsommen." 1822.

1 dossier.

N.B. Aanwezig zijn:

a. concept-voorwaarden voor den verkoop;

b. aanteekening omtrent den verkoop;

c. «tauxatie door de ondergetekenden (Fokke Heerkes) gedaan «op versoek van de heer S. M. S. de Ranitz van alle de Ander-

«veensche compagnies vaste goederen» d.d. 12 Januari 1810. Zoals uit een anderen dorsalen titel blijkt, zijn deze stukken bijeen bewaard geweest.

9. „Conditiën en nota's van den verkoop in 1825 gehouden" (van veen in de Annerveensche compagnie). 1824—1825.
1 dossier.

N.B. Behalve de in den tekst genoemde stukken is bovendien aanwezig een concept-resolutie van de participanten der Annerveensche compagnie betreffende den verkoop.

10. „Correspondentie en nota's van de verkooping gehouden „in 1829". — Stukken betreffende den verkoop door S. M. S. de Ranitz c. s. van „vier veenplaatzen op Eexterveen, om het „bovenveen te vergraven binnen den tijd van 21 jaren, 30 April „1829". 1829.
1 dossier.

11. Briefwisseling van Mr. H. de Ranitz te Groningen namens de Annerveensche compagnie met Mr. G. Vos te Assen, over diens nalatige betaling van kooppenningen van (in 1829) gekocht veen in de Annerveensche compagnie. 19 Februari 1833—1837 Januari 6. 1 bundel.

N.B. Zie hierbij de processtukken in No. 16. Hierbij ook een briefje van (Mr.?) M. A. de Savornin Lohman aan Mr. H. de Ranitz.

12. „Veenverkooping, 1835. — Nota's, correspondentie enz. „daartoe betrekkelijk". — Stukken betreffende de voorbereiding van den verkoop van eenige perceelen veen van de Annerveensche compagnie. 1830—1835.
1 dossier.

N.B. Van 1832—1834 zijn geene stukken aanwezig.

13. Grosse van het proces-verbaal van openbaren verkoop van eenige perceelen veen van de Annerveensche compagnie. 26 Februari 1835. 1 deel.

14. Stukken betreffende de pogingen door de compagnie aangewend om van G. Vos Jr. en L. M. Schukking te verkrijgen de betaling der kooppenningen van door hen in 1829 en 1835 gekocht veen. 1836—1838.
1 dossier.

N.B. Zie ook de correspondentie in No. 2.

15. „Grosse van de publieke verkoop van de Annerveensche „compagnie." 30 Januari—13 Februari 1847.

1 deel.

16. Processtukken in zake Mr. Gerrit Vos te Assen tegen Johan Hendrik de Ranitz te Nijmegen c. s. (gerechtigden in de Annerveensche compagnie), over het verzet van Mr. Vos tegen het bevelschrift van laatstgenoemden, tot betaling door Vos van de koopsom van door hem gekochte venen in de Annerveensche compagnie. 1847—1852.

1 dossier.

N.B. Hierbij een 3-tal brieven d.d. 23 September en 8 December 1851 en 6 April 1852 van Mr. J. Oosting te Assen en den graaf van Heiden te Laarwoud aan Mr. G. H. de Ranitz te 's Gravenhage, ter zake betrekkelijk.

17. Rekeningen van Mrs. W. H. de Savornin Lohman en G. H. de Ranitz, met betrekking tot de kooppenningen ontvangen voor de op 30 Januari—13 Februari 1847 verkochte Annerveensche compagnie; met bijlagen. 1847—1859.

1 bundel.

N.B. De rekeningen zijn afgelegd aan de deelgenooten.
De eerste 3 betreffen de verrekening van de 4 termijnen der kooppenningen, terwijl de 4de of laatste rekening betreft de verrekening van nagekomen ontvangsten. Bij de laatste rekening zijn aanwezig verklaringen van de deelgenooten, waarbij zij, in afwachting van de op te maken acte van scheiding, «elkander «over en weer dechargeeren».

18. „Quitantiën (e. a. stukken) behoorende bij de (1ste en 2de) „rekening en verantwoording der ontvangen koopschatpenningen „der Annerveensche compagnie, loopende die rekening van „1° January 1846 tot 1 January 1848 (en 1 Januari—31 December „1848). Verkooping v. d. 13 February 1847." 1847—1848.

1 bundel.

19. „Stukken betreffende het leggen van een vallaat in de „Anneveenster vaart." (c. 1830).

1 dossier.

20. „Stukken betreffende de overneming van den weg en brug „by het Annerveensche kanaal, door de stad Groningen." (1823).

1 dossier.

N.B. Slechts zijn aanwezig:
a. eene opgave van de breedte van den weg en de vaart;

b. «Memorie van pointen, welke die van Annerveense comp^e «vorderen, zoo zij eenmaal resolveeren, om aan de stad Groningen «over te transporteeren het diep, draaijen, klapbrugge, weg en «batten etc.»

Vergelijk de correspondentie d.d. 1839 in N°. 2.

II. Stukken afkomstig van S. M. S. de Ranitz als deelgerechtigde in de Annerveensche Compagnie.

21. „Blyken van eigendom van 7/16 aandeelen in de Anner„veensche compagnie." — Acten van aankoop, met daarop betrekkelijke stukken, van aandeelen in de Annerveensche compagnie. 1812. 1821, 1823.

1 zak.

N.B. In 1812 kochten S. M. S. de Ranitz (voor de helft) en Mr. P. Hofstede, J. Hofstede en J. W. Kymmell (samen voor de andere helft) het $^1/_4$ van het Rijk in de Annerveensche compagnie.

In 1821 kochten S. M. S. en Mr. H. de Ranitz samen (S. M. S. den bovengrond, H. de R. den ondergrond) $^1/_8 + {}^1/_{24}$ van Mr. P. Hofstede (de beide $^1/_{24}$ door Mr. Hofstede gekocht in 1812).

In 1823 kocht S. M. S. van Mr. H. de Ranitz diens $^1/_6$ (in 1821 aangekocht van Mr. P. Hofstede) en $^1/_{12}$ (aangekocht in 1822).

Onder den in den tekst vermelden titel staat aangeteekend: «De «stukken betreffende de administratie zyn in eene afzonderlyke «portefeuille».

22. „Eenige brieven en stukken betreffende den aankoop „(door S. M. S. en H. de Ranitz te Groningen) van $^1/_6$ in de „Annerv. Comp^ie van den heer (Mr. P.) Hofstede." 1821—1822.

1 dossier.

N.B. Zie hierbij de acten van overdracht in N°. 21.

III. Stukken betreffende de Oostermoersche vaart.

N.B. Deze stukken zijn afkomstig van Mr. H. de Ranitz c. s. of S. M. S. de Ranitz en behooren dus òf bij I òf bij II.

23. „Echte stukken rakende de Oostermoersche scheepvaart „van ouds het Schuitendiep genaamt, met den aankleve van „dien, gelegen in de landschap Drenthe." 1795.

1 deel (gedrukt).

N.B. Deze stukken werden «byeenverzameld door de volmagten «van de markt- en veengenoten, als eigenaren dier scheepsvaart «en deszelfs vallaten; om die stukken voor de genoemde eigenaren «en andere belanghebbenden op een gevoegelyke wyze verkryg«baar te maken, hebben de volmagten op den 24 Maart 1795 besloten, dezelve door den druk gemeen te maken».

24. „Concepten, correspondentie, memorieën, om te komen „tot het arresteren van een Algemeen reglement op de beheering „van de algemeene belangen van de 9 Drenthsche markten, ter „executie van het convenant met de stad. 1822, 1823."

1 dossier.

N.B. Alleen zijn aanwezig:
a. «Convenant over den aanleg en de voortzetting der ver«veening van het Gasselter Nieveen, gesloten in 1822» tusschen de participanten;
b. Onderteekend «Huishoudelyk reglement voor de markt te «Gieten, opgemaakt in conformiteit van het convenant in dato «den 17 Mei 1817». 24 September 1823.

E. Stukken geschonken door den heer M. Engers te Assen, 3 Juni 1907.

1. „Instructie voor den stadsbode — tevens concierge van „het gemeentehuis — schoonhouder der Brink — klokkenluider en „oppasser der brandspuit en brandgereedschappen" te Assen. 1822.

1 stuk.

N.B. Het stuk is een uittreksel uit de besluiten van de burgemeesteren van Assen d.d. 2 Mei 1822 N°. 207.

F. Stukken geschonken door den heer Ds. D. T. Uden Masman te 's Gravenhage, Augustus 1907.

1. Aanteekeningen en afschriften van stukken betreffende Meppel, vervaardigd door wijlen Ds. H. Uden Masman, van 1851 tot 1855 predikant der Ned. Herv. gem. te Meppel, en diens zoons.

1 portefeuille.

G. Stukken geschonken door den heer W. Koops, te de Wijk, 10 September 1907.

1. Brieven en stukken ingekomen bij en publicatiën uitgevaardigd door het kerspelbestuur (plaatselijk bestuur, de municipaliteit) van Ruinerwold. 28 Juni 1798—1801 April 15.

1 bundel.

N.B. De stukken zijn genummerd: 21, 37, 44, 50—55, 61, 66, 67, 73—76, 79—81, 91, 98, 99, 101—103, 105, 106 (2 maal), 116, 124, 125, 128, 129, 137, 140, 141, 144, 155, 156, 208, 209, 217, 2[20], 2[], ?, 244. Nos. 44, 51, 61, 80, 217 zijn publicatiën uitgegaan van 't plaatselijk bestuur. Nos. 105, 106 zijn gepubliceerde ingekomen stukken. No. 54 valt buiten de in den tekst gegeven beschrijving; het is eene «Lijst van de ingekomen qotisatie-billetten «wegens de de (*sic*) heffinge van 4 ten hondert van een yders «eigendom en besittinge en van de 5 en 10 percent van een «yders inkomsten».

2. Brieven en stukken ingekomen bij en minuten van brieven en stukken, alsmede publicatiën, uitgegaan van den schulte (maire) van Ruinerwold. 20 Juli 1803—1813 Maart 13.

1 bundel.

N.B. Minuten zijn aanwezig d.d. 20 Juli 1803, 12 September 1804, 15 September 1806. Publicatiën zijn aanwezig d.d. 26 September 1807, 6 Januari 1808, 8 Maart en 9 Augustus (van den ontvanger-generaal der middelen te lande te Assen) 1810, 10 Augustus en 19 October 1811 en 21 November 1812. Gepubliceerd zijn de ingekomen stukken d.d. 10 November 1806, 9 en 15 Maart, 14 April, 4 en 18 November 1811, z. d. (voor 15 November 1811), 21 Januari 1812.

3. Lijst van het „getal der beesten van twee jaar en daaren„boven", door ieder (ingezetene van Ruinerwold?) gehouden.

(c. 1810).

N.B. Op de lijst komt voor J. H. Brouwer, terwijl c. 1810 (1806—1813) de schulte van Ruinerwold dien naam met dezelfde voorletters droeg. J. A. Gallé, die zijne handteekening onder meerdere publicatiën d.d. 30 November 1806, 27 September 1807, 10 Januari 1808 plaatste en in 1810 vervangen blijkt door H. Kuuper, wordt niet in de lijst gevonden, wel S. Kuiper.

4. „Lijst der conscripts voor 1811, geboren in het jaar 1791, „behorende te Ruinerwold", opgemaakt door den schulte; met daarbij behoorende stukken. 1811.

1 omslag.

N.B. De bijbehoorende stukken bestaan uit:
a. eene «notitie van de conscrits van van (*sic*) de klasse 1811, «om daaruit de lijsten te formeeren»;
b. eene «lyst der jongelingen geboren in het jaar 1791»;
c. eene nota van de inlichtingen te geven omtrent de conscrits.
In *b.* is aanwezig een brief d.d. 4 October 1812, van den onder-prefect, betreffende de conscrits der lichting 1811 van Ruinerwold.

5. „Proces-verbaal van het verhandelde op den 24 November „1812 in de hooftschool te Ruinerwold tot verkryging van twee „kanonniers-kustbewaarders." 1812.

1 stuk.

N.B. Volgens aanschrijving van den onder-prefect d.d. 28 September 1812 No. 12 moest de gemeente Ruinerwold op eerste aanschrijving 2 man voor de compagnie kanonniers-kustbewaarders leveren (zie publicatie van den maire d.d. 21 November 1812). Besloten werd, deze 2 personen «gezamentlijk te kopen en «zynde by een ieder aangenomen om daartoe zyn quoten te «contribueeren».

6. Patenten, afgegeven door den schulte van Ruinerwold aan Berent Hendriks Oldrenkamp en Geert Jans, resp. als kleermakersknecht en als kleermaker te Ruinerwold. 31 December 1806 en 2 Februari 1807.

2 stukken.

N.B. De patenten (geldig tot 31 December 1807) zijn mede-onderteekend door de belanghebbenden, doch door dezen niet tevens medegenomen.

7. „Lijst van alle stembevoegden op het carspel Ruinerwold „opgemaakt den . . . (1) Meert 1803, ingevolge publicatie van „d. 18 Februari l.l." 1803.

1 stuk.

8. „Stemlist voor de grondvergaderinge No. 1 te Ruinerwold „tot benoeming van een ringskizer." 9 April 1803.

1 stuk.

---

(1) In het H.S. niet ingevuld.

Het Rijksarchief in Limburg.

I. *Toestand der bewaarplaats van het archief.*

Door het stoken des winters, het openzetten van deuren en vensters des zomers en het plaatsen van bakken met ongebluschte kalk werd de vochtigheid zooveel mogelijk geweerd.

Ook thans acht ik mij genoodzaakt Uwer Excellentie's aandacht andermaal te vestigen op het gebrek aan ruimte, dat zich nu steeds meer en meer doet gevoelen, opdat Uwe Excellentie het toch daarheen gelieve te leiden dat de ruil van terreinen tusschen het Rijk en de Gemeente Maastricht, zooveel mogelijk bespoedigd worde. Zoo kan op het daarbij vrijkomend kazerneterrein ten Z. van het Rijksarchief de noodzakelijke ruimte tot het uitbreiden daarvan, vooral met het oog op het dit jaar over te nemen notariëel archief en de eventueele zeer groote aanwinsten door ruil van archieven met België en Pruissen, gevonden worden en komt er tevens plaats voor de zoo noodzakelijke portierswoning, wat voor de bewaking van dit uitgestrekt archiefgebouw gewenscht is en tevens kan strekken tot het verminderen van brandgevaar, wijl dan alleen voortdurende bewaking mogelijk is.

II. *Toestand der reddings- en brandbluschmiddelen.*

Deze bevinden zich in bevredigenden toestand; geene veranderingen werden daarin aangebracht.

III. *Toestand van de archiefverzamelingen.*

Evenals in de vorige jaren werden andermaal vele processtukken, afkomstig van de talrijke schepenbanken van het arrondissement Maastricht en in 1884 van de griffie der arrondissements-rechtbank aldaar overgenomen, van portefeuilles voorzien.

IV. *Werkzaamheden en voortzetting der inventarisatie en ordening van het archief.*

Gelijk eenigszins uit hoofdstuk VIII zal blijken, werd dit jaar wederom veel tijd besteed aan het beantwoorden der vragen tot ons gericht, die dikwijls veel opzoekingen noodzakelijk maakten, terwijl zeer veel, onder allerlei opzichten over oudheden enz., ons gevraagd werd, dat niet rechtstreeks uit de archieven kan worden beantwoord.

Al die vragen op te teekenen zou te ver voeren, want daar hier ter stede weinig elders gelegenheid is, om de weetlust te bevredigen, wordt ons archief vaak tot dit doeleinde bezocht, ook door hen die geen eigenlijk begrip van het doel van een archief hebben, maar om over oude platen, oudheden, schilderijen enz. inlichtingen in te winnen.

Ook de dienstreizen tot het zoeken en schiften der archivalia en het inventariseeren daarvan, om overeenkomstig mijn instructie de aanwinsten in het jaarverslag te kunnen vermelden, namen veel tijd in beslag.

Het schiften en inpakken der archivalia in 1884 van de griffie der arrondissements-rechtbank te Maastricht overgenomen en vermeld in voorgaand Hoofdstuk werd door den heer hoofdcommies voortgezet en voleindigd. Deze arbeid is reeds zoover gevorderd dat de afscheiding dier archivalia volgens de schepenbanken en hunne voorloopige opberging in 2380 portefeuilles bereids is geschied. Daarna werd door voornoemden heer begonnen met de nauwkeurige schifting van de archivalia, in 1891 overgenomen van de gemeente Venlo die naar hun aard werden afgescheiden.

De heer adjunct-commies ging voort met het catalogiseeren van de boeken onzer hand-bibliotheek dat zijn beslag kreeg.

Door mij werd verder voortgegaan met de volledige inventarisatie der registers van dit Rijksarchief, waarbij deze registers van kleine etiketten worden voorzien, die de oorspronkelijke opschriften niet schaden; het voorzichtig verwijderen der later daarop aangebrachte opschriften, zonder de oude opschriften te verminken van al die registers kost veel moeite, maar het voordeel er van is dit, dat met behulp der oude oorspronkelijke opschriften vaak beter, dan uit den inhoud alleen, kan worden bepaald, van welk college of welken ambtenaar die archivalia afkomstig zijn. In dit werk werd ik weder bijgestaan door Mej. P. Flament, die mij ook hulp verleende bij het inventariseeren der talrijke aanwinsten in dit en het vorig jaarverslag vermeld.

V. *In druk uitgegeven bescheiden behoorende tot het archief.*

In de „Publications de la Société historique et archéologique dans le duché de Limbourg" deel XLIII, Maastricht, Leiter-Nypels. 1907. 8°.:

Door den heer Dr. P. Doppler, hoofdcommies bij dit Rijksarchief:

Schepenbrieven van St. Servaas-Kapittel. p. 416—516.

In de „Maasgouw, orgaan voor Limburgsche geschiedenis, taal- en letterkunde" 29e jaargang, 1907, verschenen de volgende artikelen, die geheel of gedeeltelijk aan dit Rijksarchief zijn ontleend of waarvoor althans daarvan is gebruik gemaakt:

Door den heer Dr. P. Doppler:

Oude schutterij te Valkenburg. p. 16.

Ryckholt. p. 18.

Benoeming tot schepen van het hof van Lenculen te Maastricht in 1459. p. 21—22.

Verkoop van Neuburg, Gulpen en Margraten in 1716. p. 28.

Eene levensbeschrijving van den H. Servatius door Bernardus van Heymbach. p. 35.

Aanstelling van Vrient Vrients tot Luiksch substituut-schout te Maastricht in 1593. p. 38—39.

Klokken voor den kerktoren te Eysden in 1598. p. 41—43.

Verpanding der heerlijkheid Noorbeek in 1658. p. 57—59.

Aanstelling tot stadhouder der leenen te Udickhoven tusschen 1620—1645. p. 79.

Aanstelling tot schepen van Mall in 1714. p. 79—80.

Benoeming tot schout te Coninxheim in 1740. p. 81—82.

Een weldoener van het klooster Calvarieberg te Maastricht. p. 87.

Door den heer Jos. M. H. Eversen, adjunct-commies bij dit Rijksarchief:

Installatie van Jan Adolf, hertog van Holstein—Ploen als gouverneur van Maastricht den 18 November 1693. p. 25—27.

Militaire eerbewijzen die bij de receptie van vorstelijke personen, ambassadeurs enz. alsmede bij het overlijden van militaire autoriteiten en minderen te Maastricht plaats gehad hebben, 1690—1735. p. 43—47, 76—78.

Het schepenhuis van het graafschap van den Vroenhof of hof van Lenculen te Maastricht. p. 49—52.

Door den ondergeteekende:

Gemeentewapen van Bergen. p. 9—10.

Gemeentewapen van Simpelveld. p. 33—34.

Land-commandeurs en commandeurs der Deutsche-Orde in 1550—1603. p. 40.

Rekening van een chirurgijn uit 1769. p. 87—88.

Mededeeling van het overlijden van P. P. Crepin, proost te Meerssen. p. 88.

VI. *Aanwinsten en verliezen.*

De aanwinsten waren:

A. Archivalia.

Door geschenk:

Van den heer Jules Geradts, burgemeester te Posterholt:

1726 Februari 7. Afgeloste schuldbrief van een kapitaal van 525 Rijks-daalders ten laste der gemeente Odiliënberg.

Met transfixen van 1653 Mei 22, 1697 Juni 8 en 1710 Januari 23.

Orig. op perkament.

1825 December 14. Koninklijk besluit van Koning Willem III houdende akte van sociëteit betr. de brug te Odiliënberg.

Afschrift op papier.

1835 December 11. Rekwest van de Kamer van Koophandel te Roermond aan de Kamer der afgevaardigden te Brussel, 1°. ter uitvoering der Koninklijke besluiten van 14 April 1829 en 10 September 1830 tot het aanleggen van een rijksweg van Beek over Sittard, Roermond en Venlo en 2°. tot het maken van een zij-weg aan gene zijde der Maas te Roermond naar de Pruissische grens.

Afschrift op papier.

1849 November 13. Besluit van den gemeenteraad van Odiliënberg, waarbij deze aan de Provincie afstaat tot het maken van den weg van Roermond over Melick, Odiliënberg naar de Pruissische grens de aardbaan en de zich op de gemeente-gronden bevindende kiezel- en aardspeciën.

Afschrift op papier.

1852 December 9. Opgave verstrekt aan den generaal van den Broeck te Odiliënberg van het aantal personen, die gedurende de laatste 6 maanden van Heinsberg naar Roermond zijn vervoerd.

Op papier.

1852. Vergelijkende staat der ontvangsten en uitgaven van de brug over de Roer over de jaren 1843 tot en met 1852.

Op papier.

1854 Januari 13. Overeenkomst gesloten tusschen den Luitenant-Generaal J. J. L. van den Broeck en de Gedeputeerde Staten van het Hertogdom Limburg, waarbij de brug over de Roer te Odiliënberg aan het hertogdom Limburg wordt afgestaan met het uitsluitend genot tot heffing van bruggeld.

Op papier.

Door overname:

van den heer Rijksarchivaris in Utrecht ingevolge missive van Uwer Excellentie's Ambtsvoorganger van 5 Januari 1907, n°. 7.

Register inhoudende: „Proceduren gehouden aengaende 't verraet in den jare 1638 op de stadt Maestricht aengelegt". Fol.

Van het Gemeente-Bestuur van Odiliënberg:

1785—1787. Dubbelden van doop-, trouw- en sterfregisters, overgegeven door den Pastoor van Posterholt aan het schepengerecht aldaar, ingevolge decreet van het Hof van het Staatsch Overkwartier van Gelderland te Venlo d.d. 10 November 1784. Fol.

Van het Gemeente-Bestuur van Posterholt:

POSTERHOLT.

Rechterlijk.

15.... Maart 15. Transfixbrief, waarbij Ottho van Galen en zijne echtgenoote Anna van Deursdael voor den halven hof „gen. Triest" aan Derick Repkens, priester en beneficiant van het St. Silvester-altaar der collegiale kerk van den H. Geest te Roermond verkocht en overgedragen hebben den hoofdbrief waardoor deze is gestoken.

Op perkament.

Dorps-bestuur.

1653 Maart 25. Ingeloste obligatiebrief van 2000 gulden ten laste van het dorp en ten behoeve van Maria Henrica Juliana en Bernardina gravinnen van Limburg-Bronckhorst.

Orig. op perkament.

Met transfix d.d. 27 Juli 1672, waarbij kwitantie van dat kapitaal door Nicolaas Wilmes.

1665 Mei 28. Ingeloste obligatie-brief van 250 specie-rijksdaalders ten laste van het dorp, opgenomen bij Jacob Melchior, cantor en kanonik van Eindhoven.

Orig. op perkament.

Met transfix d.d. 4 Juli 1714, waarbij die obligatiebrief met de daaruit voortspruitende rechten overgedragen wordt aan Theodorus Cloudt.

1661 (?). Ingeloste schuldbrief van 200 specie-rijksdaalders ten laste van het dorp, opgenomen bij de Ursulinen van Roermond.

Orig. op perkament.

In dorso: Kwitantie dier som door Jan Clefas d.d. 12 September 1776.

1693 Februari 18. Obligatie-brief waarbij de regeerders van Posterholt opnemen bij Gertruydt Bordels, weduwe van Hendrik Smits, in leven armenmeester van Roermond, eene som van honderd specie-pattacons.

Orig. op perkament.

1707 Mei 5. Ingeloste schuldbrief van honderd rijksdaalders ten laste van het dorp.

Orig. op perkament.

In dorso: Kwitantie van ontvangst door Gerardus Bosch d.d. 11 Maart 1785.

1713 Januari 11. Ingeloste schuldbrief eener som van honderd patacons ten laste van het dorp en ten behoeve van Lambertus Bosch en Agnes Wendelen.

Orig. op perkament.

In dorso: Kwitantie dier som door Gerardus Bosch d.d. 11 Maart 1785.

1715 December 21. Minnelijke schikking tusschen de ingezetenen van Vlodrop en Posterholt over de limieten der beide respectieve dorpen.

Orig. op perkament.

Met transfix d.d. 15 Juli 1776, waarbij schepenverklaring aangaande het stellen der grenspalen.

1725 Januari 31. Afgeloste schuldbrief eener kapitale som van 400 patacons ten laste der gemeente.

Orig. op perkament.

Met bijbehoorende kwitanties van 25 November 1769 van Henricus Pangel en Maria Agnes Bosch en van 27 Maart 1770 van Nicolaas van der Lohe en Lambertus Bosch van aflossing, elk van 100 patacons.

In dorso: kwitantie van de nog resteerende 200 patacons.

1735 October 26. Ingeloste schuldbrief van 300 patacons ten behoeve der huisarmen en ten laste van het dorp.

Orig. op perkament.

In dorso: kwitantie dier som van L. J. Hout d.d. 14 September 1776.

1789 Maart 9. Bepaling van het aandeel van het dorp Posterholt in de subsidie en onraadspenningen over het overkwartier voor 1784, opgemaakt door J. F. van Afferden, ontvanger der Domeinen en van de onraadspenningen van het Staatsch Overkwartier.

Op papier.

Met bijbehoorende Staten.

ROERMOND.

17... Augustus 16. Obligatiebrief van 800 patacons ten laste der stad Roermond opgenomen bij de testamentaire uitvoerders van wijlen kanonik Nicolaas Robertus Elsrack.

Orig. op perkament.

JEZUIETEN TE ROERMOND.

1637 September 15. Opdracht aan het college der Jezuieten te Roermond der bouwhoeve „Bergerhoff" onder Vlodrop en Posterholt door Anna van Baerle.

Orig. op perkament.

Met transfix d.d. 24 October 1637 waarbij zij voornoemde opdracht handhaaft.

FAMILIE VAN BAERLE.

1575 Juni 3. Minnelijke schikking tusschen Emont van Baerle en Otto van Gaelen in een geschil over aanwas in de Roer en afzetting daarvan met palen.

Orig. op perkament.

FAMILIE VAN NESSELRODE.

1751 Mei 25. Obligatie van 800 patacons ten laste van den graaf van Nesselrode en diens gemalin geb. de Loë door Agnes van de Winckel van Roermond.

Orig. op perkament.

1751 Mei 25. Obligatie van 1200 patacons door de douairière van wijlen Johan Franciscus de Haen geboren de Partz ten laste van den graaf van Nesselrode en diens gemalin geb. de Loë.

Van het Gemeente-Bestuur van Wessem:

WESSEM.

Rechterlijk.

1701 Januari 28. Sententie van het hoofdgerecht van Wessem in zake den schout nomine officii klager tegen Thijs Moers wegens schending van arrest.

Op papier.

1703 September 1. Verklaring door den gerechtsbode van Wessem, dat in zake appel op het hoofdgerecht van Wessem van de banken Weert en Nederweert alle ordonnantiën, decreten en sententiën door dat hoofdgerecht genomen, door den gerichtsbode daarvan worden beteekend.

Op papier klad.

1719 April 26. Schrijven van Z. Zegers aan R. van Meer, kanonik van S. Servaas te Maastricht over de inbreuk door den meier van het laathof „de Pas" op de rechten van het hoofdgerecht van Wessem.

Op papier. Afschrift.

1721 Januari 3. Attestatie van Herman Keucken over het meten en verkavelen van de kleine en groote Entzebroecker hof.

Op papier.

1774 October 25. Schrijven van Kanselier en Raden van het Oostenr. Overkwartier, dat voortaan ingevolge besluit van de Hertogen van Gelre bij sequestratie van personen wegens slecht gedrag de tijd hoelang vooraf dient te worden bepaald.

Op papier.

Door aankoop:

MAASTRICHT.

Rechterlijk.

1478 December 13. Schepenbrief van Meerssen meldende den verkoop en overdracht door Johan van Lymmoele en echtgenoote aan Dryes, Peter Dries' zoon, vleeschhouwer te Maastricht van een huis met tuin groot ongeveer 42 groote roeden onder Limmel gelegen.

Orig. op perkament.

1542 April 28. Constitutie voor de schepenbank van Antwerpen op Andriese Kelmont en Dierike Symons van Maastricht door Anna Zegers, weduwe van Franchois van den Borcht, om in haren naam bij Lenart Horns, apotheker van Maastricht, te beuren 4 ponden Vlaamsche grooten, zijnde achterstallige schuld wegens geleverde „zoeten drancke".

Orig. op perkament.

B. Kaarten en teekeningen.

Door overname:

Door mijn ambtgenoot te Utrecht, werd, na bekomen machtiging van Uwer Excellentie's Ambtsvoorganger, voor de prenten- en kaartenverzameling van dit Rijks-archief-depôt afgestaan eene 18e eeuwsche teekening voorstellende de voorstad Wijk bij Maastricht.

Door aankoop:

Postes de l'empire 1812. Paris, Jean Goujon. 1812. 4 kaarten.

C. Manuscripten.

Door geschenk:

Van den heer Huynen, candidaat-notaris te Hoensbroeck:

1793 Juli 11. „Lijst van de Regimenten en corpsen alwaar dezelfve in de casernen of elders geïnquarteerd sijn" opgemaakt door D. Müller, onder-major.

Op perkament.

Geschiedenis van de Graetheide bij Born. Fol. 19e eeuw.

Op papier.

Eene herinnering aan de stichting van het klooster der Dominicanessen St. Agnetenberg te Sittard van 1632.

Op perkament.

D. Boeken.

Door geschenk:

Door tusschenkomst van Uwer Excellentie's ambtsvoorganger:

Joosting, J. G. C. De archieven der besturen in Drente van het Ned. Herv. Kerkgenootschap berustende in het depôt van 's Rijksarchieven in Drente. Leiden, E. J. Brill. 1907. 8o.

— De archieven van de Schultengerechten in Drente. Leiden, E. J. Brill. 1907. 8o.

Holwerda, J. H., en Krom, N. J., Oudheidkundige mededeelingen van het Rijksmuseum van oudheden te Leiden. I. (Leiden, E. J. Brill.) 1907. 8°.

Rapport van de Commissie tot onderzoek der grootburgerrechten te Kampen. 's-Gravenhage, Drukkerij „Trio". 1907. 8°.

Archives de l'Etat en Belgique. Inventaires sommaires des archives des anciens gouvernements des Pays-Bas, conservées aux archives générales du Royaume à Bruxelles. Bruxelles, E. Guyot. 1906. Kl. fol.

Bulletins des commissions royales d'art et d'archéologie. Quarante-quatrième année, livraisons 11—12; quarante-cinquième année, livraisons 1—8. Bruxelles, M. Hayez. 1906. 8°.

Van Zijne Excellentie den Minister van Justitie:

Catalogus van artikelen vervaardigd door den arbeid in 's Rijks strafgestichten. 4°.

Van het Provinciaal Bestuur van Zeeland:

Catalogus van de Provinciale Bibliotheek van Zeeland. — Tweede deel. — Eerste stuk. Geschiedenis en plaatsbeschrijving van Zeeland. Kerkgeschiedenis. Tweede stuk. Hulpwetenschappen der geschiedenis. Middelburg, J. C. en W. Altorffer., 1907. 8°.

Van het Gemeente-Bestuur van Leiden:

Overvoorde, Mr. J. C., Catalogus van de Prentverzameling der gemeente Leiden. 2e Afdeeling: Geschiedenis van Leiden. 3e Afdeeling: Omgeving van Leiden en Register. Leiden, Taconis. 1907. 8°.

Van het Gemeente-Bestuur van Maastricht:

Notulen der vergaderingen van den Gemeenteraad van Maastricht gedurende het jaar 1906. Maastricht, Leiter-Nypels. Fol.

Van het Gemeente-Bestuur van Rotterdam:

Unger, J. H. W., Bronnen voor de geschiedenis van Rotterdam. IV. Regestenlijst voor Rotterdam en Schieland tot in 1425. Rotterdam, Wed. P. van Waesberge en Zoon. 1907. 4°.

Verslag van de Commissie voor het archief der gemeente Rotterdam over het jaar 1906. 8°.

Moquette, H. C. H., Het archief van de weeskamer te Rotterdam. Rotterdam, Wed. P. van Waesberge en Zoon. 1907. 8°.

Van het Gemeente-Bestuur van Vlissingen:

Dommisse, P. K., Michiel Adriaansz. de Ruyter en zijne naaste familie. Vlissingen, C. N. J. De Vey Mestdagh. 1907. Fol.

Van het Bestuur der Godshuizen te Middelburg:

De Waard, C., Inventaris van de oude archieven 1343—1812. Middelburg, J. C. en W. Altorffer. 1907. roy. 8°.

Van de Commission royale d'histoire te Brussel:

Bulletin de la Commission royale d'histoire, tome soixante-quinzième. IVe Bulletin; tome soixante-seizième I—IVe Bulletin. Bruxelles, Kiessling & Co. 1906—1907. 8°.

Van den heer Kaspar Keller, paleograaf te Bonn:

Keller, K., Urkunden zur Geschichte der Familie Bachoven von Echt. Bonn, P. Hanstein. 1907. roy. 8°.

Door aankoop:

Revue des questions historiques fondée par M. le marquis de Beaucourt. Trente-neuvième année. Nouvelle série, tome XXXIII (LXXVII de la collection). Paris, Bureaux de la Revue. 1905. 8°.

Mémoires sur la question: Quels étoient les endroits compris dans l'Etendue des contrées qui composent aujourd'hui les Dix-Sept. Provinces des Pays-Bas et du Pays de Liége qui pouvoient passer pour Villes avant le septième siècle. Qui ont remporté le prix et les accessit de la société littéraire de Bruxelles en M.D.CC.LXIX. Bruxelles, Imprimerie royale. 1770, 4°. — Roches, Jean des. Mémoire sur la question: Quels ont été, depuis le commencement du septième siècle jusqu'au neuvième siècle exclusivement, les limites des différentes contrées cantons, pays, comtés et Etats renfermés dans l'étendue qui compose aujourd'hui les Dix-Sept

Provinces des Pays-Bas et la Principauté de Liége: Qui a remporté le prix de la Société littéraire de Bruxelles en M.D.CC. LXX. Bruxelles. Imprimerie Royale. 1771. 4°.

Reverendi Domini Stals, olim ecclesiae B. M. V. de Tongerloo canonici ac Societatis Bollandistarum agiographi, nunc Tilburgensis ecclesiae Romano-Catholicae in Brabantia septentrionali pastoris commentarius ad quaesitum: Quaenam sunt loca in septemdecim Provinciis Belgicis et in ditione Leodiensi, quae a saeculo septimo usque ad duodecimum inclusive ut oppida reputari potuerunt? Quem palmam referenti accessisse Regia Bruxellensis Academia judicavit anno 1817. Bruxelles, P. J. De Mat. 1818. 4°.

Straeten, Edmond van der, Charles-Quint musicien: Gand, Jules Vuylsteke. 1894. 8°.

Marneffe, Edgar de, Itinéraire de Charles le Hardi comte de Charolais puis duc de Bourgogne. Bruxelles, F. Hayez. 1885. 8°.

Histoire de la guerre civile du Pays de Flandres. Contenant l'origine et progrès d'icelle: les Stratagèmes des guerres: Assiégements et expugnations des villes et Forteresses, L'estat de la religion depuis l'an 1559 iusques à la fin de l'an 1582. Divisé en V livres. Lyon, Jean Stratius. 1583. 12°.

Gailliard, Edw., De keure van Hazebroek van 1336 met aanteekeningen en glossarium. Gent, A. Siffer. 1894—1895. 5 dln. 8°.

Scholten, Robert, Die Stadt Cleve. Beiträge zur Geschichte derselben meist aus archivalischen Quellen. Cleve, Fr. Boss. 1879. 8°.

Scholten, Robert, Clevische Chronik nach der Originalhandschrift des Gert van der Schuren nebst Vorgeschichte und Zusätzen von Turck, einer genealogie des Clevischen Hauses und drei Schrifttafelen. Cleve, Fr. Boss. 1884. 8°.

— Zur Geschichte der Stadt Cleve, aus archivalischen Quellen. Cleve, Fr. Boss Wwe. 1905. 8°.

Block, J., Beiträge aus Archiven des In- und Auslandes zur Waldeckischen Landes- und Regenten-geschichte mit Berücksichtigung des Grenzgebiets. Mengeringhausen, Weigel. 1907. 8°.

Frischbier, H., Hexenspruch und Zauberbann. Ein Beitrag zur Geschichte des Aberglaubens in der Provinz Preussen. Berlin, Th. Chr. Fr. Enslin. 1870. 8°.

Rocquain, F., Etudes sur l'ancienne France, histoire, moeurs, institutions d'après les documents conservés dans les dépôts d'archives. Paris, Didier et Cie. 1875. 8°.

— L'état de la France au 18 brumaire, d'après les rapports des conseillers d'état chargés d'une enquête sur la situation de la République, avec pièces inédites de la fin du Directoire. Paris, Didier et Cie. 1874. 8°.

Grässe, Joh Georgann Theodor, Gesta Romanorum, das älteste Mährchen- und Legendenbuch des christlichen Mittelalters zum ersten Male vollständig aus dem Lateinischen in's Deutsche übertragen, aus gedructen und ungedructen Quellen vermehrt, mit Anmerkungen und einer Abhandlung über den wahren Verfasser und die bisherigen Ausgaben und Übersetzungen desselben versehen. Leipzig, Richard Löffler. 1905. 2 dln. 8°.

Scholten, Robert, Papst Eugen IV und das Clevische Landesbisthum. — Eine Beitrag zum Clevisch-Märkischen Kirchenstreit. Cleve, Fr. Boss. 1884. 8°.

Roches, J. des, Mémoire sur la question: Quel a été l'Etat Civil et Ecclésiastique des Dix-Sept Provinces des Pays-Bas et de la principauté de Liége, pendant les cinquième et sixième siècles. Qui a remporté le prix de la Société littéraire de Bruxelles en M.DCC.LXXI. Bruxelles, A. D'Ours. 1772. 4°.

K., H. D., Législation et culte de la bienfaisance en Belgique d'après des documents authentiques, depuis le commencement du Christianisme jusqu'à nos jours. Louvain, C. J. Fonteyn. 1852. 8°.

Bergner, H., Archäologischer Katechismus. Kurzer Unterricht in der kirchlichen Kunstarchäologie des Deutschen Mittelalters von D. Heinrich Otte. Leipzig, Chr. Herm. Tauchnitz. 1898. 8°.

Bordeaux, Raymond, Traité de la réparation des églises, principes d'archéologie pratique. Evreux, Auguste Hérissey. 1862. 8°.

Kreuser, J., Der christliche Kirchenbau, seine Geschichte, Symbolik, Bildnerei, nebst Andeutungen und Neubauten. Bonn, Henry & Cohen. 1851. 8°.

Moulart, F. J., De sepultura et coemeteriis. Dissertatio historico-juridica, quam ad gradum Doctoris Sacrorum Canonum in Universitate Catholica Lovaniensi consequendum, instituit.... Lovanii, Vanlinthout et socii. 1862. 8°.

Geschiedkundige schets der stichting, lotgevallen en merkwaardige bijna vijfhonderdjarige voortduring van het klooster te St. Agatha, lande van Cuyck, provincie Noord-Braband. 's Bosch, J. J. Arkestein. 1833. 8°.

Falkenstein, K., Geschichte des Johanniter-Ordens. Zeitz und Leipzig, I. H. Webel. 1867. 8°.

Flament, Ch., Le culte des Saints de France, études et adaptions nouvelles, histoire-coutumes-liturgie. Paris, Victor Retaux. 1895. 2 dln. 8°.

Maindron, G. R. Maurice, Les armes. Paris, May et Motteroz 8°.

Leemans, C., Gedenkteekens van Hercules Magusanus. Eene oudheidkundige bijdrage. (1846.) 8°.

Schayes, A. G. B., La Belgique et les Pays-Bas avant et pendant la domination Romaine. Bruxelles, Emm. Devroye 1858—1859, Merzbach et Falk. 1877. 4 dln. 8°.

Terme, M. G., Album de l'art ancien au pays de Liége. 8°.

Schrader, H., Die Kunstschätze zu Calcar. Cleve, Fr. Boss. Wwe. 1895. 12°.

Cleuziou, H. du, L'art national. Etude sur l'histoire de l'art en France. Les origines. La Gaule. Les Romains. Paris, A. Le Vasseur. 1882. roy. 8°.

— — Les Francs. Les Byzantins. L'art ogival. Paris, A. Le Vasseur. 1883. roy. 8°.

Robens, Arn., Die Ritterbürtige Landständische Adel des Groszherzogthums Niederrhein dargestelt im Wapen und Abstammungen. Aachen, M. Weiss. 1818. 8°.

Wessely, J. E., Iconographie Gottes und der Heiligen. Leipzig. T. O. Weigel. 1874. 8°.

Kwartieren van Adrien Theodore van den Bergh. C. v. Doorn & Zn. 8°. obl.

Rheude, L. M., Beleuchtung der Broschüre: Zur Abwehr der Angriffe des Herrn Herm. Friedr. Macco in Aachen. Zugleich eine Beitrage zur Aachener Familiengeschichte, von J. Georges Kurz. Aachen 1905. Papiermühle S. A., Gebr. Vogt. 1905. 8°.

Beurden, A. F. van, Het aloude geslacht van Everdingen. De generaties van 1400—1650. Roermond, Roermondsche Stoomdrukkerij. 1907. 8°.

Curne de Sainte-Palaye, de la, Mémoires sur l'ancienne chevalerie, considérée comme un établissement politique et militaire. Paris, Veuve Duchesne. 1781. 3 dln. 2 bndn. 12°.

Ghillany, F. W., und Heideloff, Carl, Der deutsche Adler und die deutschen Farben. Stuttgart, G. Ebner. 4°.

Lecoy de la Marche, A., Les manuscrits et la miniature. Paris, A. Quantin. 8°.

Adrian, J. Val., Catalogus codicum manuscriptorum bibliothecae Academicae Gissensis. Francofurti ad Moenum, Joh. Dav. Sauerlaender. 1840. roy. 8°.

Catalogue de la bibliothèque de M. F. V. Goethals. Livres. Bruxelles, G. A. van Trigt. 1876. 8°.

Pinchart, Alex., Catalogue de la bibliothèque de M. F. V. Goethals. Manuscrits. Bruxelles, G. A. van Trigt. 1878. 8°.

Michiels van Kessenich, J. A. H., Ecrit inédit (dissertation) en Français, de 1823, sur la complicité précédé d'une préface de 1845. Ruremonde, J. J. Romen. 1845—1856. 8°.

Guizot, Dictionnaire universel des synonymes de la langue française. Paris, Didier et Cie. 1873. 8°.

Cambresier, R. H. J., Dictionnaire walon-françois ou recueil de mots et de proverbes françois. Liège, J. F. Bassompierre. 1787. 8°.

Bulletin de la Société Liégeoise de littérature Wallonne. — Deuxième série. Tome XVII et XVIII. Liège, H. Vaillant-Carmanne. 1891—1892. 2 dln. 8°.

Bolsius, Fr. Jos., Van den invloed der dwaling in het recht op de strafbaarheid. — Academisch proefschrift ter verkrijging van den graad van Doctor in de Rechtswetenschap aan de Universiteit van Amsterdam. Roermond, M. Waterreus. 1898. 8°.

Regnier, Eug., Des distinctions de classes dans la société allemande actuelle en matière de droit privé. Paris, Arthur Rousseau. 1900. 8°.

Jourdain, Aug., Dictionnaire encyclopédique de géographie historique du royaume de Belgique ou descriptions de ses neuf provinces et de ses 2558 communes etc. etc. Bruxelles, F. Vromant. 1868/1869. roy. 8°.

Documents et rapports de la société paléontologique et archéologique de l'arrondissement judiciaire de Charleroi. Tom. XXVIII. Charleroi, D. Hallet-Henry. 1907. 8°.

Het huis oud en nieuw. Maandelijksch prentenboek gewijd aan huis, inrichting, bouw- en sierkunst. Vierde jaargang. 1906—1907. Amsterdam, Gaarland en Tjabring. 2 dln. 4°.

Leeuwen, K. van, Letterboek voor den teekenaar en ambachtsman. Amsterdam, G. Schreuder. 8°. obl.

Seghers, Louis, Trésor calligraphique. Recueil de Lettrines, Initiales, etc. du Moyen-Age et de l'époque de la Renaissance. Anvers, L. Seghers et Fils. Fol. obl.

Raadt, J. Th. de, Armorial Brabançon recueil d'armoiries inédites. Bruxelles, Alfred Vromant & C°. 1890. 8°.

Porte, A. de la, Trésor héraldique d'après d'Hozier, Ménétrier, Boisseau etc. Tournai, H. Casterman. 1864. 12°.

Crollalanza, God. de, Les animaux du blazon, croquis drôlatiques. Paris, 1880. 8°.

Sypesteyn, C. A. van, Voltaire, Saint-Germain, Cagliostro, Mirabeau in Nederland. Historische herinneringen uit de achttiende eeuw. 's-Gravenhage. C. van Doorn en Zoon. 1869. 8°.

Zschackwitz, Joh. Ehr., Heraldica oder Wapen-Kunst, worinnen der wahre Ursprung der Wapen und deren Bedeutung behörig und sonderlich aus denen Alterthümern ausgesuchet . . . Leipzig, Teubner. 1735. 8°.

Uit Migne, J. P., Nouvelle en cyclopédie théologique:

Hélyot, Dictionnaire des ordres religieux ou histoire des ordres monastiques, religieux et militaires et des congrégrations séculières de l'un et de l'autre sexe, qui ont été établies jusqu'à présent. Paris, J. P. Migne. 1847—1859. 4 bndn., roy. 8°.

Douhet, de, Dictionnaire des mystères ou collection générale des mystères, moralités, rites figurés et cérémonies singulières ayant un caractère public et un but religieux et moral... Paris, J. P. Migne. 1854, roy. 8°.

Ault-Dumesnil, d', Dictionnaire historique, géographique et biographique des croisades, embrassant toute la lutte du Christianisme et de l'Islamisme, depuis son origine jusqu'a la prise d'Alger par les armes Françaises. Paris, J. P. Migne. 1852. roy. 8°.

André, Cours alphabétique et méthodique de droit canon, mis en rapport avec le droit civil ecclésiastique ancien et moderne. Paris, J. P. Migne. 1844. 2 dln., roy. 8°.

De Chesnel, A., Dictionnaire de géologie suive d'esquisses géologiques et géographiques et Champagnac, Dictionnaire de chronologie universelle. Paris, J. P. Migne. 1849, roy. 8°.

Ortigue, Jos. d', Dictionnaire liturgique, historique et théorique de plain-chant et de musique religieuse au moyen-âge et dans les temps modernes... Paris, J. P. Migne. 1860. 8°.

Lucius Ferraris, F., Prompta bibliotheca canonica, juridica, moralis, theologica, necnon ascetica, polemica, rubricistica, historica. Parisiis, J. P. Migne, 1858. 8 bndn. roy. 8°.

X., Dictionnaire des musées ou description des principaux musées d'Europe et de leurs collections de tableaux, de statues, de bas-reliefs et d'objets curieux.... Paris, J. P. Migne. 1855. roy. 8°.

Hoppenot, J., La Messe dans l'Histoire, et dans l'art, dans l'âme des Saints et dans notre vie. Lille, Société Saint-Augustin, Desclée, De Brouwer & Co. 1906. 4°.

Tarlier, H., Dictionnaire des communes Belges, des hamaux, charbonnages, carrières, mines, châteaux, fermes, moulins etc.... Bruxelles, H. Tarlier. 1872. 8°.

Chevin, Dictionnaire latin-français des noms propres de lieux. ayant une certaine notoriété principalement au point de vue ecclésiastique et monastique. Paris, Victor Retaux. 1897. 8°.

Querfurth, Curt. O. von, Kritisches Wörterbuch der Heraldischen Terminologie. Nördlingen, C. H. Beck. 1872. 8°.

Minard-van Hoorebeke, L., Description de Méraux et autres objects anciens, des gildes et corps de métiers, églises etc. I. Monographies des gildes et corps de métiers de la ville de Gand; II. Mereaux et plombs des Pays-Bas. Gand, I. S. van Doosselaere. 1877—1878. 2 dln. gr. 4°.

Henne, Alex, Histoire du règne de Charles-Quint en Belgique. Bruxelles, Emile Flatau. 1858—1860. 10 dln. 5 bndn. 8°.

Singer, Hans Wolfgang, Geschichte des Kupferstichs. Magdeburg und Leipzig, Walther Niemann. 8°.

Judex, M., Orden und Ehrenzeichen Osterreich-Ungarns. Troppau, Aug. Strasilla. 1903. 8°.

Berlière O. S. B., D. Ursmer, Les évêques auxiliaires de Cambrai et de Tournai. Bruges et Lille, Desclée, De Brouwer & C°. 1905. 8°.

Spilcker, B. Chr. von, Geschichte der Grafen von Everstein und ihrer Bezitzungen. Arolsen, Speyer. 1833. 8°.

Table généalogique de l'illustre famille d'Eberstein. Fol.

Stam-lyst van het geslacht van Eynatten. Fol.

Stam-lyst van het geslacht van Brienen. Fol.

Burgemeister, Joh. Steph., Thesaurus juris equestris publici et privati. Ulm 1718. 2 dln. 4°.

Acquoy, J., Rechtsgeschiedenis van den adel in Nederland. Eerste stuk. Leiden, S. C. van Doesburgh. 1893. 8°.

Muller, Fr. Historieplaten, zinne- en spotprenten over het Koningrijk der Nederlanden van 1815 tot 1830 en de Belgische omwenteling tot aan de definitieve scheiding van Holland en België. Amsterdam, Frederik Muller & C°. 1879. 8°.

Overgedrukt uit: Beschrijving van Nederlandsche historieprenten. Deel III.

Vigne, Fel. de, Vade-mecum du peintre ou recueil de costumes du Moyen-âge pour servir à l'histoire de la Belgique et pays circonvoisins. Deuxième édition. Gand, De Busscher frères. 1844. 2 dln. 1 bnd. 4°.

Gimbel, K., Tafeln zur Entwicklungsgeschichte der Schutz- und Trutz-waffen in Europa mit Ausschluss der Feuerwaffen, vom VIII—XVII Jahrhundert. Baden-Baden, Ernst Kölblin. 1894. 4°. en Fol.

Obreen, Fr. D. O., Archief voor Nederlandsche Kunstgeschiedenis. Deel 1—7. Rotterdam, W. J. van Hengel. 1877—1883. 7 dln. Kl. 4°.

Lehuërou, J. M., Histoire des institutions Carolingiennes et du gouvernement des Carolingiens. Paris, Joubert. 1843. 8°.

Val, Du, Le monde ou la géographie universelle . . . . . Seconde partie. Paris, chez l'auteur et chez N. Pepingue. 1670. 12°.

Val, Du La géographie universelle qui fait voir l'Estat présent des 4 parties du monde, c'est à dire les Religions, les Coutumes et les Richesses des Peuples: les Forces et les Gouvernemens des Estats. Ce qui est de plus beau et de plus rare dans chaque Région et autres particularités pour sçavoir l'histoire et l'intérest des Princes. Paris, chez l'auteur. 1676. 12°.

VII. *Uitslag der pogingen om afschrift te verkrijgen van onuitgegeven bescheiden belangrijk voor het hoofdarchief in de provincie en berustende in andere binnen- of buitenlandsche archieven.*

Onder dit opzicht is dit jaar niets bijzonders te vermelden.

VIII. *Gebruik gemaakt van het archief en inlichtingen verstrekt aan autoriteiten en particulieren.*

Van dit Rijksarchief werd gebruik gemaakt door de volgende ambtenaren en particulieren, die wij naar tijdsorde vermelden en wel eerst hen die schriftelijk inlichtingen vroegen en daarna die persoonlijk in ons archief opzoekingen verrichten.

Schriftelijke inlichtingen.

Zijne Excellentie de Minister van Justitie te 's-Gravenhage won inlichtingen in over de wapens van Roermond en het door het Gemeentebestuur van Roermond aangevraagd gemeentewapen.

De Gemeente-besturen van Simpelveld en Belfeld over een door hen aan te vragen nieuw gemeente wapen.

De heer A. de Bas, directeur van het Krijgsgeschiedkundig archief van den Generalen Staf te 's-Gravenhage, over het aanwezig zijn in dit Rijksarchief-depôt van bescheiden aangaande het Engelsche regiment „Inniskilling Dragoons".

De heer Auguste Bocquillet, „chef du service du personnel à la Compagnie Générale des Eaux" te Parijs, over Joost van Steenwegen, die schout van Maastricht is geweest omstreeks 1630.

De heer W. G. Goeters, „Inspektor am Studenten Konvikt der Kgl. Schloss- und Domkirche" te Halle a/Saale, over het aanwezig zijn in dit Rijksarchief-depôt van archivalia betreffende Vierssen.

De heer Hansay, Staatsarchivaris te Hasselt, over de wijze waarop in Nederland wordt te werk gegaan bij de toekenning van een wapen aan eene gemeente, die achtereenvolgens twee of meer schepenzegels heeft gehad.

De heer Dr. C. F. M. Deeleman, predikant der Nederl. Hervormde Gemeente te Grevenbicht bij Sittard, over de bronnen voor eene geschiedenis der voormalige heerlijkheid Obbicht.

De heer Dr. H. Blink te 's-Gravenhage over den aanleg der harde wegen in deze provincie met name de wegen van Maastricht naar Venlo, naar Aken, naar Luik en naar Tongeren.

De heer E. Bucquoy, luitenant van het 153ste Regiment Infanterie te Toul, over de „garde d'honneur" van 1803, 1810 en 1813.

De heer Jhr. Mr. W. H. Hoeufft te Middelburg over het Hornsch leen het „Haenen leen" en de verheffing daarvan door leden zijner familie en over het zegel van Arnold Hoeufft hangende aan eene akte van het hoofdgerecht van Roermond d.d. 1431 October 29 en over dat van Dederik van den Grijnde hangende aan de akte van 1389 Maart 7, van datzelfde hoofdgerecht.

De heer Jos. Thisquen, advocaat te Luik, over het bestaan en uitgeven van een reglement van het gilde der „gewantmakers" te Maastricht van 1448 of vroeger.

De heer W. Goossens, leeraar te Rolduc, over het getal der commissarissen of afgevaardigden van den adel in het land van Valkenburg en de familie's die deze betrekking hebben bekleed.

De heer P. Gouda Quint te Arnhem over een zeldzaam boekje gedrukt te Roermond bij Frans Maximiliaan van Ophoven, tusschen de jaren 1721—1749 getiteld: „Clernis van der gemeynte van Echt. 1477".

De heer G. Cumont, oud-voorzitter van de „Société d'archéologie" van Brussel, over het wapen van de familie van Claude de Boisot, domproost van Utrecht en aartsdiaken, wiens zegelstempel hij heeft aangekocht.

De heer J. Janssen, burgemeester van Helden, over het medegebruik door de inwoners van Maasbree van de „Breesche peel" onder Helden gelegen.

De heer Dom A. Courtray, Karthuiser van La Val sainte te Cerniat, over het graafschap Steinberg en de graven van Ortenberg.

Pater fr. A. Nieuwenhuizen O. F. M. te Weert, over een wapen prijkend boven de opdracht van een boek aan Agnes Boener, huisvrouw van Petrus Cocx door Joannes Boenerus van de orde der Minderbroeders en uitgegeven met Latijnschen en Nederduitschen tekst te Antwerpen bij Balthazar Moretus, in 1635.

De heer D. G. van Epen te 's-Gravenhage over het al of niet aanwezig zijn op dit Rijksarchief-depôt van de huwelijksregisters van Horst uit de jaren 1625—1636.

De heer L. van Hout, Kruisheer te Diest, over de bronnen voor eene geschiedenis van Schaik in het land van Ravenstein.

De heer Dr. E. Schröder, hoogleeraar aan de universiteit te Göttingen, over een gebeeldhouwden steen uit de 12e of 13e eeuw zich bevindende in den noordelijken muur van het voorportaal der O. L. Vrouwekerk alhier.

De heer J. J. Juten te Bergen-op-Zoom over eene genealogie der familie Neve.

De heer J. A. Feith, Rijksarchivaris in Groningen, over staten van oorlog betreffende de provincie Limburg.

De heer Albert Heusch te Aken over eene biographie van F. B. H. Sijben, voorzitter van het voormalig provinciaal gerechtshof te Maastricht.

De heer M. Vencken, burgemeester te Papenhoven, over de schenking der „Graatheide", door koning Zwentibold en de gemeenten die het recht van gebruik daarvan hebben.

De heer A. Bouman, directeur der registratie en domeinen te Maastricht, over de acte van overschrijving van het „Hof van Tilly" alhier op Guillaume Jerôme Cousin, gepensionneerd officier te Maastricht d.d. 1808 Augustus 19.

De heer Jhr. Mr. V. de Stuers, lid van de Tweede Kamer te 's-Gravenhage over de eigenaren van het voornoemde „Hof van Tilly", thans Rijks lagere school te Maastricht; over het Romeinsche Maastricht, de verwoesting daarvan door de Alanen, Sueven en Vandalen in 406, over het Frankisch Maastricht en den oorsprong daarvan en, in verband daarmede, over de vraag in hoever te Maastricht bisschoppen gezeteld hebben en wanneer en verder over de historische gegevens omtrent de vesting Maastricht.

De heer J. C. Beth, ambtenaar aan het algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage, over de vraag wie in 1819 door den Minister van Finantiën tot ingenieur-verificateur van het Kadaster in Limburg werd aangesteld.

De heer baron von Pelser Berensberg, consul der Nederlanden te Aken, over het archief van oud-Valkenburg van vóór 1700, zoo pastoreele registers als rechterlijke bescheiden.

Persoonlijk hebben van dit Rijksarchief gebruik gemaakt.

De heer Dr. J. Endepols, leeraar aan de Hoogere Burgerschool alhier, nam inzage van rekening-registers van het voormalig vrije Rijkskapittel van St. Servaas met het oog op de gebruiken bij dat kapittel in de middeleeuwen in voege op het Kerstfeest.

De heer A. Delnoz, ambtenaar ter provinciale griffie alhier, bezocht meermalen dit Rijksarchief-depôt met het oog op de samenstelling eener handleiding voor de indeeling en ordening der gemeente-archieven.

De heer M. Macco te Aken deed nasporingen in de gichtregisters van het land van 's-Hertogenrade, Heerlen enz. voor genealogische doeleinden.

De heer baron F. de Selys-Longschamps won inlichtingen in over de grafsteenen en het graf van Philibert van Isendorn a Blois, diens echtgenoote en kinderen met het oog op eene historische verhandeling daarover.

De heer Paul Holvoet, raadsheer bij het Hof van beroep te Brussel, nam schetsen van de zich op dit Rijksarchief bevindende afbeeldingen van oude grafsteenen nog aanwezig te Maastricht.

De heer Louis baron de Crassier te Luik deed nasporingen in de leenregisters von Horn voor genealogische doeleinden.

De heer Chr. Neys, kapelaan te St. Pieter, bezocht meermalen het archief en consulteerde de archieven van het voormalig klooster van het H. Kruis te Hoog Cruts.

De heer Edm. van Wintershoven bezocht meermalen het archief voor genealogische en heraldische doeleinden.

De heer Mr. Dr. van Groenendaal, commies chef van afdeeling bij de provinciale griffie alhier, en de weledele heer Eug. van Oppen op het kasteel Haeren te Voerendaal, raadpleegden archivalia van het Fransch Bestuur met betrekking tot het ontginnen van kolenmijnen in de voormalige heerlijkheid Schinnen en het graafschap Hoensbroeck.

De heer F. Stumps, handelreiziger te Brussel, nam afschrift eener genealogie der familie Quaedvlieg, afkomstig van het voormalig land van Valkenburg.

De heer Jhr. Mr. V. de Stuers te 's-Gravenhage consulteerde meermalen oude vestingkaarten van Maastricht en verkreeg meerdere calquen daarvan.

De heer J. Schaepkens van Riempst, wethouder alhier, won meermalen inlichting in met het oog op een studie over de straatnamen van Maastricht en hare bewoners.

Daarenboven werd van het archief door verschillende personen gebruik gemaakt tot genealogische doeleinden.

Verder was het getal bezoekers en van belanghebbenden, daaronder begrepen de hiervoor vermelde personen, die het archief kwamen consulteeren, ruim 160.

Met machtiging van Uwer Excellentie's ambtsvoorganger d.d. 27 Maart 1907 n°. 914 Afd. K. W. werd op de bibliotheek der Universiteit te Amsterdam gedeponeerd een cartularium der abdij van Rolduc van 8 volle bladen perkament ten behoeve van den zeereerwaarden zeergeleerden heer Dr. P. J. M. van Gils, leeraar te Rolduc, ten gebruike bij eene lezing door hem te houden op het Philologen-congres aldaar over de bibliotheek dier abdij uit de 13e eeuw, waarvan de catalogus zich in voormeld cartularium bevindt.

Insgelijks werd met machtiging van Uwer Excellentie's ambtsvoorganger d.d. 7 October 1907 n°. 2648 Afd. K. W. aan den zeereerwaarden Dom Dosithee Baudechon, Karthuizer te Doornik, te leen verstrekt een handschrift, waarin voorkomt een tractaat van den beroemden Nederlandschen Karthuizer Dionysius.

IX. *Uitslag der bemoeiingen met gemeente-, waterschap- en andere archieven.*

Onder dit opzicht is dit jaar niets te vermelden.

De Rijksarchivaris in Limburg,

A. J. A. Flament.

Maastricht, 9 Mei 1908.

VERSLAG

OMTRENT DE

bevordering van eene behoorlijke bewaring van gemeente- en waterschaps-archieven in Noordbrabant,

over de jaren 1905, 1906 en 1907.

(Uitgebracht aan de Gedeputeerde Staten dier provincie.)

EdelGrootAchtbare Heeren,

Voldoende aan uw verzoek heb ik de eer U een verslag te doen toekomen van de in 1907 bestede zorgen voor een behoorlijke bewaring van gemeente- en waterschaps-archieven in deze provincie.

Mijn ambtsvoorganger, aan wien door U eveneens die zorgen waren opgedragen, bracht het laatst verslag uit over hetgeen in 1904 door hem is verricht. Gedurende de eerste maanden van 1905 heeft hij zich niet aan deze werkzaamheden kunnen wijden. In de overige maanden van dat jaar, na zijn vertrek in juni naar Arnhem, en ook in den loop van 1906 heb ik, waar de gelegenheid zich daartoe voordeed, mijn diensten daarvoor aangeboden en verleend, ook zonder dat Uw College mij dit nog uitdrukkelijk had verzocht en opgedragen. Zonder deze opdracht was het mij echter niet mogelijk ter plaatse zelve regelend op te treden. Op een enkele uitzondering na is dan ook gedurende dien tijd het werk van dien aard op mijn bureau verricht.

Voor een niet gering gedeelte bestond het uit de voltooïng der beschrijving van een reeks oude Burgerlijke-standsregisters, die daarvoor, en ook om, waar dit noodig was, deskundig hersteld te worden, door de ambtenaren van den Burgerlijken Stand van onderscheiden gemeenten in het Rijksarchief tijdelijk in bewaring waren gegeven.

Voltooid werd de beschrijving en herstelling der registers van Drunen, Stratum, Lith en Oijen voor zoover zij hier door mij werden aangetroffen. Deze zijn daarna door mij aan de betrokken ambtenaren van den Burgerlijken Stand teruggezonden. Naar aanleiding van een schrijven van den Ambtenaar van den Burgerlijken Stand van Drunen, heb ik mij naar deze gemeente begeven, aangezien het mij doelmatiger toescheen, het door hem gevraagde mondeling te beantwoorden. Bij die gelegenheid is door mij ook de bewaarplaats van het oud-archief der gemeente in oogenschouw genomen. Ordening van dat archief kwam mij toen zeer gewenscht voor. Ik moest echter volstaan met de belofte van mijn medewerking voor later, wanneer Uw College mij een algemeene opdracht voor die werkzaamheden zou gedaan hebben.

Een oud trouwboek van den pastoor van Prinsenhage over 1606 tot 1648, dat langen tijd onder een lek schijnt te hebben gelegen, en daardoor veel schade heeft bekomen, is thans geheel met wit papier doorschoten. Het overgeblevene van de akten voorkomende op de beschadigde gedeelten der bladen wordt (zooveel mogelijk aangevuld) ingeschreven op de tegenoverstaande witte bladen. Het klad voor die inschrijvingen is thans geheel voltooid. Met de vergelijking en met de overweging van de aanvullingen van hetgeen op de verdwenen gedeelten der geschonden bladen kan hebben gestaan, is evenwel nogal tijd gemoeid. Het werk vordert evenwel langzaam maar zeker.

Van nog eenige gemeenten is de herstelling en beschrijving dezer registers nog niet geheel voltooid. Zoodra dit is geschied, zal daarvan door mij verslag worden uitgebracht.

Hoofdzaak is echter geweest de voortzetting van de ordening van het zoo deerlijk door brand beschadigde en in wanorde geraakte oud-archief der gemeente **Grave**, dat na den brand in het Rijksarchiefdepôt in bewaring is genomen.

Mijn voorganger heeft over hetgeen dat daaraan gedaan is, uitvoerig melding gemaakt in de door hem jaarlijks aan U uitgebrachte verslagen, en wel in die over 1902 en 1903. In 1904 is de ordening van dit archief niet kunnen worden voortgezet, maar in 1905 gaf de overbrenging van den zolder naar het

archiefdepôt aanleiding om alle ongeordende stukken weer eens door de hand te laten gaan; zeer veel is daarbij hersteld kunnen worden, en heeft zijn juiste plaats herkregen.

In vroeger jaren heeft men vele reeksen bescheiden uit dit archief tot deelen saamgebonden. De bladen dezer deelen zijn daarna, voor zoover de samenstellende onderdeelen reeds niet ieder op zichzelf gefolieerd waren, doorloopend genummerd. Aangezien nu de brand, die in de onder de archiefbewaarplaats gelegen veldwachterswoning ontstond, en zich spoedig een weg baande door de zoldering naar het hooger gelegen vertrek, het meest de ruggen der protokollen, deelen en portefeuilles heeft beschadigd, is het geheele katernverband verbroken en bleef van de protokollen en gebonden deelen alleen een verzameling losse bladen tusschen twee bandborden over. Door het haastig uitnemen uit de kasten daarna en het te hoop werpen raakte dit alles uiteen en verspreid.

Maar ook zijn aan de voorzijde van de protokollen en deelen de hoeken der bladen, waarop de nummering voorkomt, in meer of minder mate verbrand, verkoold of afgebrokkeld. Ware dit niet geschied, dan zou het herstellen der deelen weinig moeite kosten. Thans moest blad voor blad worden nagegaan of er nog een spoor van de bladnummering was overgebleven, en deze te ontcijferen was. Van te zamen gevonden fragmenten van deelen was soms van de dertig bladen er nog slechts één enkel, waarvan de bladnummering te onderkennen was. Toevallig was dit in de meeste gevallen een blad dat zich nagenoeg midden in zulk een fragment bevond. Door telling moest dan worden vastgesteld het bladnummer van het eerste en van het laatste blad van het fragment. Overbodig is het eigenlijk wel te verklaren, dat dit een hoogst tijdroovend werk was. Toch is dit thans van alle fragmenten geschied. De concierge-binder H. Wagenaar verrichtte dit werk met groote nauwkeurigheid en behoedzame zorg. Telkenmale als een aantal fragmenten op deze wijze bepaald was, en ook wanneer zich moeilijkheden voordeden, zette ik mij mede aan het werk. Het gelukte ons, door aanpassende fragmenten te vinden, weer een groot aantal deelen te herstellen. Van sommige bleven echter nog steeds enkele bladen en ook wel heele stukken ontbreken. Of deze reddeloos verloren zijn is nog niet vast te stellen, aangezien er nog van de geheele hoeveelheid waaruit het archief bestaat, ongeveer $^1/_{10}$ deel overbleef, dat nog nader bepaald moet worden.

Ik zal hier niet laten volgen de opsomming van al wat nu in het geheel is hersteld, maar slechts een aanvulling geven van de lijst die mijn voorganger in zijn verslag, aan U over 1903 uitgebracht, opnam.

Stadsrekeningen.

Enkele uit het begin der 16e eeuw (het meest beschadigd
1511—1517 (zeer beschadigd)
1603—1604
1605—1608 (van 1608 ontbreekt het slot)
1609—1613 (van 1611 ontbreekt het slot, van 1613 twee bladen)
1614—1617
1618—1621 (van 1620 ontbreekt het slot, van 1621 het begin en het slot)
1622—1625
1626—1629
1630—1633 (van 1630 ontbreekt het slot)
1634—1637 (van 1634 ontbreken eenige bladen)
1638—1641
1642—1646
1647—1650 (van 1647 ontbreken 13 bladen)
1675—1678 (van 1676, 1677 en 1678 ontbreken grootere of kleinere deelen)
1710/11—1714/15 (van 1711/12 ontbreken 15 bladen)
1720/21—1723/24 (van 1721/22 ontbreekt 1 blad)
1741—1744 (van 1741 ontbreekt vermoedelijk slechts 1 blad)
1745—1747 (van 1745 ontbreken enkele bladen)
1755—1758
1803/5
1806/7
1808/10 (zeer onvolledig).

Bijlagen der stadsrekeningen.

1572
1625
1627
1629
1641
1645
1683
1693
1744
1754
1767
1777
1780
1801/2
1803/5
1806/7
1808
1810
1811 (gedeeltelijk)
1812
1813.

Kerkerekeningen.

1782 (gedeeltelijk).
1784
1787
1789 (zeer beschadigd en gedeeltelijk).

Bijlagen der kerkerekeningen.

1642—1645
1672—1673.

Rekening ter verantwoording van de ontvangst van een derde part der verponding.

april	1629—maart	1630
„	1630— „	1631
„	1633—september	1635
	1635 (bijzondere	rekening)
april	1636—maart	1638
januari	1642—december	1646
„	1647— „	1652
„	1653—september	1654
october	1654— „	1655
„	1655— „	1656
„	1656— „	1657
„	1657—december	1658
	1659	
	1660	
	1661	
	1662	
	1663	
	1664	
	1665	
	1666	
	1667	
	1668	

Bijlagen dezer rekeningen.

1633—1635	1661
1642—1646	1662
1653/54	1663
1654/55	1664
1656/57	1665
1657/58	1667
1659	1668
1660	1669.

Rekeningen der serviesgelden.

	1602—1604?			
	1614?—1619			(1614 vermoedelijk over meer jaren)
	1622			
	1623			
januari	1624—	mei	1625	
mei	1626—	„	1627	
„	1627—	„	1629	(800 folia waarvan er 31 ontbreken)
mei	1630—	mei	1631	
	1631—		1632?	
mei	1631—		?	
	1632—		1633?	(begin ontbreekt)
mei	1633—	mei	1634	
„	1635—	„	1636	(slot ontbreekt)
„	1636—	„	1376	
13 juli	1636—	13 juli	1637	
13 „	1637—	13 januari	1638	
13 januari	1638—	13 „	1639	
13 „	1638—	13 „	1639	
13 „	1639—	13 juli	1639	
13 juli	1639—	13 „	1640	
13 „	1640—	13 „	1641	
13 „	1641—	13 januari	1644	(slot ontbreekt)
13 januari	1644—	13 „	1645	
13 „	1645—	13 „	1646	
14 „	1646—	1 maart	1647	(slot ontbreekt)
maart	1647—	„	1655	(2 bladen ontbreken)
„	1655—	februari	1659	
	1663, 1664 en 1744		1665	

28	september	1744—	30	augustus	1745
30	augustus	1745—	15	„	1746
15	„	1746—	ult.	december	1748
		1752			
		1754			
		1755			
	januari	1756—		december	1757
	„	1758—		„	1759
		1762 (blad 1—22)			
		1763 („ 2—4, 9—14)			
		1764 („ 1—24)			

1765	1779
1766	1780
1767	1781
1768	1782
1769	1783
1770	1784
1771	1785
1772	1786
1773 (dubbel)	1787
1774 (blad 9—91, 95—einde)	1788
1775	1789
1776 (blad 1, 3—5, 32—62)	1790
1777	1792
1778	1793/94 (dubbel)

28	october	1796—	20	december	1797
21	december	1798—	21	„	1799
21	„	1798—	20	„	1799
21	„	1799—	28	„	1800
29	„	1800—	28	„	1801
29	„	1801—	26	„	1802
27	„	1802—	22	„	1803
23	„	1803—	23	„	1804
23	„	1804—	23	„	1805
23	„	1805—	23	„	1806.

Bijlagen van de rekeningen der serviesgelden.

1656—1659	1800/01
1793/94	1801/02
1796/97	1802/03
1797/98	1803/04
1798/99	1804/05
1799/1800	1805/06.

Logieslijsten der troepen.

1623—1625 ?
1626—1627 ?
1628—1629 ?
1630—1631 ?
1631
1632
1633
1634
1635/36
1637
1638
1639
1640
1641
1642
1643
1644
1645

1646
1649—1652, 1654, 1656,
1657, 1659, 1660, 1661, 1664.
1683—1691 ?

Protokollen van het verrichte door de Weeskamer.

1611—1673 ? 1677—1708
1712—1733 (blad 1—50, 103 tot einde)
1734—1763
1764—1803 (blad 13—391, over 1770—1798)
1803—1811 (blad 4—94, october 1803—april 1811).

Rekeningen over het beheer der Weesgoederen.

1664—1667 (slot ontbreekt)
1669—1674
1675—1700 (gedeeltelijk)
1710—1713 (blad 1 ontbreekt)
1713—1734
1734—1738
1739—1740
1753—1762 (blad 1—68)
idem (blad 2—9, 12—64)
1763—1769
1770—1772
1773—1775
1776—1778
1783—1784

1785 (blad 1—38, 41 tot einde)
1786
1786 (blad 1—39 ?, 46—52)
1787/88
1789/90
1794
1800—1802
1812.

Bijlagen dezer rekeningen.

1651 ? en 1651/52
1664—1667
1669—1674
1675—1696 ?
1703—1709 ?
1713—1733
1734—1738
1739—1744 ?
1745—1749 ?
1753—1762
1763—1769
1776—1777
1779—1780
1783/84
1785 ?
1786/87 ?
1787/88
1795/97
1798/99 ?

Rekening van F. Derks als door heeren weesmeesteren aangestelden voogd over J. L. Grutter 1755/57 (met bijlagen).

Weeklijsten van brei-, spin-, kaard- en schrobbelloon van de fabriek van kousen en ellewaren van het Sint-Catharina-Gasthuis.

1801
1802
1803.

Fabrieks-manualen van idem.

1798—1801
1802
1803.

Registers van deliberatiën en resolutiën van den magistraat.

1603—1619 (blad 2—56, 58—75, 80—195, 247—285)
1642—1656

1699—1711 (blad 1—17, 48—232, 234—einde)
1727—1738
1743—1755
1755—1774.

Deelen met tezaam gebonden ingekomen stukken.

1603—1604
1607—1608
1627—1628
1652—1655
1656—1659 (gedeeltelijk)
1660—1663
1701—1703
1704—1706
1709—1716
1720—1723
1728—1734
1738—1739 (gedeeltelijk)
1744—1747
1748.

Registers van tezaam gebonden ingekomen stukken van hooger autoriteiten.

1671—1735
1741—1748
1749—1758
1759—1769.

Registers van uitgevaardigde stukken; bijlagen der resolutieboeken van den magistraat.

1696—1699
1720—1721
1723—1724.

Zoo groeit allengs het geordende deel van dit door het lot zoo zwaar getroffen archief aan. Maar gelijktijdig daarmede komt in steeds scherper afgeteekende lijnen de schade die het beloopen heeft, uit. Van de stadsrekeningen uit de 16e eeuw, die vóór den brand aanwezig waren, zijn steeds nog niet teruggevonden die over 1563, 1570, 1571, 1572, 1573. Die uit het begin der eeuw van 1501—1519 ontbreken deels of zijn deels zeer zwaar beschadigd; immers van de bladen die oorspronkelijk een oppervlakte hadden van ongeveer 600 cM² zijn thans ellipsvormige fragmenten over van ongeveer 380 cM² oppervlakte, en juist zijn verloren gegaan de deelen waarop de bedragen der ontvangen of uitgegeven sommen stonden. Maar ook van de resolutieboeken van den magistraat en van de deelen van ingekomen stukken zijn enkele niet minder zwaar beschadigd. Al kan er dus gewezen worden op veel dat behouden is, te veel is er echter reddeloos verloren gegaan.

Om een goede aansluiting te verkrijgen aan de laatste door mijn ambtsvoorganger aan U uitgebrachte verslagen, heb ik het van belang geoordeeld het hierboven medegedeelde aan mijn verslag over het in 1907 verrichte te doen voorafgaan.

In dit jaar heb ik slechts drie gemeenten kunnen bezoeken.

Vooreerst maakte ik de toevallige aanwezigheid van mijn ambtsvoorganger in **Helmond** ten nutte om van zijn, mij welwillend aangeboden en dankbaar aanvaarde, hulp en voorlichting gebruik te maken bij de voortzetting van de ordening van het oud-archief der gemeente, waarmede hij eertijds een aanvang had gemaakt. Men was daar juist bezig met een omvangrijke verbouwing van het raadhuis. Het oud-archief en een groot deel van het nieuwe bevond zich nog op de tot bewaarplaats daarvan bestemde bovenkamer van het overigens geheel ontruimde gebouw. Van die kamer was evenwel de achterwand weggebroken, en vervangen door een tijdelijke afschieting van behangsellinnen. De tegen dien wand gestaan hebbende kasten waren eveneens uit elkaar genomen, en de inhoud ervan was in een hoek van het vertrek op elkaar gestapeld. Ofschoon het vrijwel onmogelijk bleek om onder dle omstandigheden een afdoende ordening aan te brengen, kwam het ons toch wenschelijk voor, zooveel mogelijk maatregelen te nemen ter voorkoming van een in wanorde geraken van het reeds gedeeltelijk geordende archief. In de nog overgebleven kasten werd plaats gemaakt door alle boekwerken naar den zolder van het raadhuis over te brengen. Het oud-archief werd vervolgens geplaatst in de volgorde, aangegeven in den eertijds door den toenmaligen archivaris Donkers opgemaakten inventaris. Ofschoon deze inventaris geen afscheiding maakt tusschen oud- en nieuw-archief, en overigens niet beantwoordt aan de eischen waaraan tegenwoordig een bruikbare inventaris moet voldoen, is hij evenwel een goede gids om op te sporen en te vergelijken wat er ten tijde van zijne samenstelling nog van het oud-archief bewaard was gebleven. In het voorjaar van 1908 stel ik mij voor mij weder eens naar Helmond te begeven om op te nemen, hoeverre de verbouwing van het raadhuis is gevorderd, en in verband daarmede verdere maatregelen voor ordening te nemen.

Omvangrijker is hetgeen in **Someren** werd verricht, zelfs nu het daar nog niet tot een goed einde is kunnen komen.

In het aan U uitgebrachte verslag over 1904 geeft mijn ambtsvoorganger een uitvoerige beschouwing van den treurigen toestand, waarin zich het oud- en nieuw-archief dezer gemeente bevindt. Toen in het voorjaar van 1907 de burgemeester den

wensch herhaalde om gebruik te maken van het aanbod om het oud-archief der gemeente een onderdak in het Rijksarchiefdepôt te bezorgen, en mij verzocht met de overbrenging daarvan zoo spoedig mogelijk te beginnen, heb ik mij onverwijld erheen begeven, en vond daar een toestand die door mijn ambtsvoorganger zeker niet te donker is voorgesteld.

De zolder, de plaats waar het archief zich bevindt, mag den naam van *bewaarplaats* niet dragen. Zij heeft toch zulke gebreken, dat het archief er zeker te gronde moet gaan. De toestand van het dak noemde mijn ambtsvoorganger zeer zacht uitgedrukt: lang niet altijd lekdicht. Veel meer overeenkomstig de werkelijkheid is, dat de panbedekking volstrekt geen beschutting geeft. Wind en stof hebben bij droog weder door de ontelbare open naden vrijen toegang, terwijl bij regenweer alles rijkelijk besproeid wordt. Op een tweetal rekken na, die nu volstaan met boekwerken, is er geheel en al gebrek aan bergruimte voor het archief. Zoo als ik het vond, lag alles over den grond verspreid, hetzij op stapels opeengehoopt, hetzij op eenige hoopen neergegooid.

De toestand van het archief was, aangezien de plaats waar het zich bevindt zoo volstrekt alles en alles mist wat voor een goede bewaring geëischt mag worden, natuurlijk ook hoogst slecht. Het was door en door vuil, in niet geringe mate door vocht beschadigd, en schromelijk verward. Scheurpapier, ongebruikt materiëel, pakpapier, enz. enz. was vermengd met archiefbescheiden van den ouderen en den nieuweren tijd. Wat oudtijds met touw tot bundels was vereenigd, was door het losgaan en verteerd geraken van het touw uit elkaar geraakt.

Geheele bundels van bescheiden betrekkelijk woonplaatsveranderingen, van geneeskundige verklaringen bij overlijden overgelegd, van bewijzen van vergunning tot begraven, lagen uiteen en door elkaar, nog vermengd met ontelbare katerns van het politieblad over een onnoemelijk aantal jaren. Daartusschen bevonden zich o. a. de oorspronkelijke perkamenten privilegiebrieven van het dorp, en tal van meer of minder belangrijke archiefbescheiden van ouder of jonger tijd. Een wanhopend verwarde massa van duizenden stukken, die één voor één door de hand moesten gaan om het kaf van het koren te scheiden. Bij het aanschouwen daarvan kwam het mij al dadelijk voor dat het een werk van dagen zou worden.

Wat evenwel een snelle vordering van dit tijdroovende en geestdoodende werk nog in den weg stond, is de omstandigheid, welke mijn ambtsvoorganger eveneens reeds noemde, dat het gebouw *veel te klein* is om een behoorlijke bewaarplaats aan het oud- en nieuw-archief beide, *laat staan zelfs aan het laatste alleen te bieden*. Een bewaarplaats van het nieuw-archief is er op 't oogen-

blik niet. Het ligt nog steeds op zolder in zijn geheelen omvang, en het ligt daar niet weinig in den weg bij de uitzoeking van die ongeordende papieren rommelzoo. Misschien zou *voorloopig* de plaatsing van een muurrek in het kadasterkamertje de gelegenheid geven, om den zolder van een groot deel van het nieuwarchief te ontlasten. Een voorstel in dien geest zal door mij aan het gemeentebestuur gedaan worden. Beter en meer afdoend zou een uitbreiding van het raadhuis zijn, hetzij door het middengedeelte hooger op te trekken, waardoor ook het uurwerk een betere plaats zou kunnen bekomen, hetzij door achter het middengedeelte een niet al te klein archiefvertrek uit te bouwen.

Met de ordening van het nieuw-archief heb ik mij tot nu toe niet bezig kunnen houden. Wel heb ik zooveel mogelijk de hierboven genoemde uit hun bundels geraakte bescheiden voor de hand weg bijeenverzameld. Het komt mij toch voor dat die bescheiden, voorzoover zij dagteekenen van vóór 1900, zonder bezwaar uit het archief kunnen worden verwijderd. Een ordening ervan heeft geenerlei nut, en doet slechts tijd verspillen.

Een groot gedeelte van het oud-archief, nl. dat wat reeds dadelijk als zoodanig te onderkennen was is reeds naar de Rijksbewaarplaats overgebracht. Daar is het vooreerst zoo goed mogelijk gedroogd en gereinigd, en vervolgens voorloopig geordend. Zoodra alles is overgebracht, wordt die ordening voltooid en een inventaris opgemaakt.

Van den burgemeester-secretaris der gemeente **Heesbeen, Eethen en Genderen** kwam in het najaar een verzoek om hem bij de ordening van het archief zijner gemeente behulpzaam te zijn. Dat archief was jaren lang bewaard geweest in het brandspuithuisje te Genderen, en nu door hem naar zijn woning overgebracht.

Zooals in het vroeger Hollandsch gedeelte van de tegenwoordige provincie Noordbrabant veel voorkomt, is er ook in deze gemeente geen raadhuis. Indien er trouwens een gebouw, waarin het besturend lichaam van vóór 1811 vergaderde, geweest was, en dit gebouw bewaard was gebleven, zouden er in deze gemeente drie van die gebouwen moeten zijn, aangezien vaststaat dat zij gevormd is uit drie tot vóór 1811 zelfstandig bestuurd geworden zijnde gebieden. Wanneer de bijeenvoeging tot een „commune" heeft plaats gehad, en welke bepalingen bij die bijeenvoeging gemaakt zijn, heeft ook reeds een onderwerp van onderzoek in het archief van den Prefect van het departement der Rijnmonden uitgemaakt, evenals zulks indertijd gebeurd is ten opzichte van Wijk & Aalburg. Uitkomsten heeft dat onderzoek echter evenmin opgeleverd. De bijeenvoeging moet geschied zijn tusschen

1810 en 1813; dit is het eenige wat vaststaat. Behalve het archief van den hoogeren gezaghebbende zou evenwel dat van de saamgevoegde gemeente ook licht hebben kunnen verschaffen. Met de archieven van die gemeenten, welke geen raadhuis hebben, is het echter dikwijls, ja veelal treurig gesteld. Doorgaans worden ze bewaard ten huize van den secretaris waar dan ook de gemeente-secretarie is gevestigd, en de vergaderingen van het dagelijksch bestuur en van den gemeenteraad worden gehouden. Bij de ambtsaanvaarding van een nieuwen gemeente-secretaris moet het gemeente-archief niet zelden worden overgebracht naar de woning van den nieuwen ambtsbekleeder. Zulk een overbrenging is in den regel niet van gunstigen invloed op de orde in het archief. Daarbij komt nog dat voor de bewaring van zulk een archief soms een niet onbelangrijke ruimte gevorderd wordt, en dat deze ruimte niet altijd aanwezig is in de woning van den secretaris. Dit geval deed zich voor in de gemeente Heesbeen Eethen & Genderen, waar, voorzoover ik heb kunnen nagaan, reeds in 1898 volgens de verklaring van den toenmaligen burgemeester-secretaris een deel van het gemeente-archief in zijne woning te Eethen werd bewaard, terwijl een ander deel in het brandspuithuisje te Genderen was ondergebracht. Wanneer men evenwel nauwlettend nagaat de ambtelijke verklaringen die in den loop der jaren van 1861 af ten opzichte van het archief der gemeente zijn afgelegd, dan rijst het vermoeden, dat de bewaring van een deel van het archief in het brandspuithuisje reeds minstens van dien tijd af dagteekent, en misschien al veel vroeger heeft plaats gehad, zooals een nauwkeurige beschouwing van hetgeen in de gemeente-verslagen van 1851 af over de archieven wordt medegedeeld weer aanleiding geeft te vermoeden. In die verslagen wordt toch nimmer melding gemaakt van het al of niet aanwezig zijn van oud-archief.

In juli 1861 verklaren Burgemeester en Wethouders in een antwoord op de circulaire van Uw College van 7 mei 1861, G. No. 79 (opgenomen in het Bijblad No. 61) voor het eerst uitdrukkelijk, „dat alhier hoegenaamd geen oude papieren, registers of andersinds voorhanden zijn".

In het verslag over 1866 wordt verzekerd: „het archief is van zeer geringen omvang en neemt eerst een aanvang met het jaar 1811".

In februari 1868 wordt in antwoord op de circulaire van Uw College van 8 februari 1868 G No. 84 weer verzekerd: „van vóór het jaar 1810 zijn geene stukken voorhanden als alleen de doopregisters van de Hervormde Gemeente alhier. Oude charters of andere stukken zijn hier niet".

In juli 1877 wordt in antwoord op de circulaire van den

Commissaris des Konings in deze provincie d.d. 6 juli 1877 A. No. 19 deze verklaring nog eens herhaald.

In juli 1882 wordt aan mijn ambtsvoorganger mr. C. C. N. Krom medegedeeld dat er geen oude registers of stukken van vóór het jaar 1814 aanwezig zijn.

In october 1898 eindelijk ontvangt mijn onmiddellijke ambtsvoorganger van den toenmaligen burgemeester-secretaris de verklaring dat er met uitzondering van de doopboeken van de Nederlandsche Hervormde gemeente geene stukken van vóór 1811 zijn; en voorts dat „oude stukken" worden bewaard in het brandspuithuisje, geheel van steenen en pannen, en dit in antwoord op de vraag: welke waarborg bestaat er dat de ingevoerde regeling van het archief bewaard blijft? Met deze „oude stukken" worden dan waarschijnlijk bedoeld stukken dagteekenend van onmiddellijk na 1811 enz.

Toen nu in het afgeloopen najaar de burgemeester-secretaris de in het brandspuithuisje in twee voortreffelijke archiefkasten bewaard wordende archiefbescheiden naar zijn woning deed overbrengen, kwam uit die kasten ook een niet onaanzienlijke hoeveelheid stukken dagteekenend van vóór 1811 te voorschijn. Dit deed bij mij het vermoeden rijzen, dat van 1851 af, of althans zoolang als uitdrukkelijk verzekerd is dat er geen archief van vóór 1811 aanwezig was, een gedeelte van het archief als het ware vergeten (voor zoover betreft de bestanddeelen waaruit het bestond,) in dat brandspuithuisje bewaard is geworden.

Al waren nu die kasten als archiefkasten voortreffelijk, de omstandigheid, dat zij van ijzergazen deuren voorzien zijn, en langen tijd gestaan hebben in een vochtig, nooit verwarmd wordend vertrek, liet niet na zijn invloed te doen gelden op den toestand der bescheiden, die er in bewaard werden. Deze hebben van die vochtigheid te lijden gehad.

Het gemeentebestuur hechtte volstrekt geen waarde aan het bezit van die oude archiefbescheiden en had niet het minste bezwaar dat ik ze in de Rijksbewaarplaats onder dak wilde brengen. Tot nu toe mocht ik ze niet ontvangen. De burgemeestersecretaris verzekerde mij evenwel onlangs dat de toezending spoedig zou geschieden. Het vooruitzicht van ze eerlang op mijn bureau te kunnen onderzoeken, onder betere omstandigheden dan ginds mogelijk was, weerhield mij ze daar reeds aan een grondig onderzoek te onderwerpen.

De burgemeester-secretaris was echter geenszins ingenomen met den toestand waarin zich het nieuw archief der gemeente bevond, en wilde daarin gaarne verbetering brengen. Voor zoover hij die noodig had, verleende ik hem daarbij hulp, en gaf hem

raad. Intusschen bleek dat in zijne woning, waar de secretarie gevestigd is en ook de vergaderingen gehouden worden, geen plaats is voor de beide uit het brandspuithuisje overgebrachte archiefkasten. Voorts betoonde zich het gemeentebestuur onwillig om uitgaven te doen voor het in gereedheid brengen van een eenigszins voldoende bewaarplaats voor het archief. De naar zijn meening daarvoor gebruikt kunnende worden ruimte op den zolder van het schoolhuis is ten eenenmale ongeschikt, vooreerst omdat die ruimte allerminst brandvrij mag heeten, maar ook omdat zij niet anders te bereiken is dan door de woning van het schoolhoofd. Van den burgemeester-secretaris is overigens niet te vergen, dat hij, die reeds kosteloos een gedeelte van zijn woning afstaat voor secretarie en vergaderzaal, bovendien nog voor zijn rekening een vertrek doet inrichten als bewaarplaats van het archief. Aangezien het bovendien niet vaststaat, dat de secretarie ten eeuwigen dage in dezelfde woning zal blijven gevestigd, zou het ook minder doelmatig zijn voor rekening van de gemeente in of bij die woning een archiefvertrek te doen bouwen. Toch is deze oplossing misschien voor het oogenblik wel de meest voor de hand liggende.

Meer afdoende zou het bouwen van een raadhuis zijn, maar het schijnt dat de gemeente dit niet uit eigen middelen kan bekostigen. Het ware intusschen niet kwaad, indien het gemeentebestuur eens tot het inzicht gebracht werd van den plicht om voor een goede bewaring van zijn archief zorg te dragen. Te meer geldt dit nog voor een gemeente, waar nog niet lang geleden een meeningsverschil ontstaan is over de aanwending van inkomsten, afgeworpen door een zekere uitgestrektheid grond, van welke eenerzijds beweerd werd dat zij ten goede moesten komen aan de geheele gemeente, anderzijds dat de bewoners van een bepaald gedeelte alleen recht daarop hadden. Een goed geordend archief was wellicht in staat geweest meer licht te verschaffen dan nu mogelijk bleek.

Thans heeft de burgemeester-secretaris die ordening zoo goed mogelijk volbracht, maar laat het zich aanzien, dat zij niet bewaard zal kunnen blijven, indien geen maatregelen worden getroffen. Ik behoef er overigens wel niet op te wijzen dat dit vooruitzicht voor hem allerminst aangenaam is, en verre van bemoedigend werkt.

Ten einde den omvang van het nieuw-archief tot de kleinst mogelijke afmeting terug te brengen gaf ik het gemeentebestuur in overweging om naar aanleiding van de circulaire van den minister van Binnenlandsche Zaken d.d. 7 augustus 1907 n°. 1972, afdeeling. KW. aan Gedeputeerde Staten der onderscheiden provinciën, aan Uw College machtiging te verzoeken om een

bepaalde reeks opgenoemde stukken, die naar mijn oordeel in het archief gemist konden worden, te mogen vernietigen. Deze machtiging is, naar de burgemeester mij mededeelde, niet verleend, omdat Uw College zich vooralsnog onbevoegd oordeelde in deze een beslissing te nemen. Het is evenwel een zaak van groot belang, dat er een maatregel wordt beraamd, die de overlading der gemeente-archieven tegengaat.

's-Hertogenbosch, april 1908.

C. C. D. EBELL.

Regeling van oude gemeente- en waterschapsarchieven in Zuidholland.

(Uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van die provincie).

In mijn vorige verslag vermeldde ik reeds, dat ik de ordening van de oude gemeente- en polderarchieven van Oud-Beierland had ter hand genomen. De ordening van de beide archieven liep in 1907 af.

Het *oud archief van de gemeente Oud-Beierland* werd vermeerderd met een bij de Hervormde gemeente berustend doopboek, waarvan ik in het vorige verslag sprak. Ook ontving de gemeente, volgens een beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 5 Augustus 1907, een aantal stukken terug, dat zich tengevolge van een in 1811 gemaakte vergissing, in het rechterlijk archief van Oud-Beierland op het Algemeen Rijksarchief bevond.

Het archief bestaat thans in hoofdzaak uit de volgende bestanddeelen:

elf resolutieboeken, loopende van 1685 tot 1807;

een register van handelingen van den maire, van 1811 en 1812;

een register van den „conseil municipal", van 1812 en 1813;

verzoekschriften van lidmaten van de Gereformeerde gemeente, om Hermanus Specht tot leeraar te helpen beroepen, opdat zij zoowel als het gedeelte van de gemeente dat voor de Voetiaansche studie was, hun genoegen mochten hebben, 1751;

brieven van handopening en verschillende andere stukken over het beroepen van predikanten, 1787—1794;

stukken van een geding vóór het Hof van Holland tusschen schout en gerecht en sommige ingezetenen over een keur tot het amoveeren van de stroo- en rieten daken, 1746 en 1747;

dorpsrekeningen, tamelijk volledig, van 1681 tot 1813;

registers van aangiften voor het trouwen en begraven, 1734—1811;

memories van aangeving, taxaties en andere stukken betreffende de collaterale successie, 1695—1810;

lijst van begravenen, 1809—1828;

weesboeken, 1681—1833;

verschillende andere stukken van de weesmeesters, 1618—1835, waarvan het laatste is een kwijtschrift van den algemeenen armmeester voor de gelden waarvan de gerechtigden onbekend waren;

doopboeken, 1627—1646, en 1674—1812, en trouwboeken, 1629—1811, welke beide verzamelingen in 1812 door den predikant aan den maire werden overgegeven;

het in het begin vermelde, van de Hervormde gemeente overgenomen doopboek, 1662—1673;

een register van geboorten in de Nederlandsch-Israëlitische ringsynagoge, 1793—1811;

akten van trouw vóór den magistraat, 1630—1811;

en een register van geboorten, van 1811.

Ik vond van het laatste ook een dubbel en zond het namens het gemeentebestuur aan den Officier van Justitie te Dordrecht, ter opneming in zijn archief.

De herstellingen van stukken en registers, waarvan ik verleden jaar berichtte dat ze in overweging werden genomen, hadden dit jaar op ruime schaal plaats.

Zooals ik in mijn laatste verslag aanstipte, trof ik op het gemeentehuis een onvolledig *oud archief van den polder Oud-Beierland, Moerkerken, Kromstrien en de Groep* aan, en zou ik een onderzoek naar de overige stukken instellen. Dit bracht aan het licht, dat het overige deel van het archief zich bevond in een kast in het logement den Ouden Hoorn te Oud-Beierland. Nadat ik beide verzamelingen beschreven had, werden ze vereenigd in die kast geborgen. Het archief loopt tot 6 November 1857, toen het reglement voor den polder, vastgesteld na de totstandkoming van het Algemeen reglement op de waterschappen, werd ingevoerd. (1)

De oudste stukken zijn rekeningen van 1588 en volgende jaren. De polder wordt daarin genoemd „Beierland, Kromstrien, Striemond, de Groep en Moerkerkeland, samen in één dijkage uit het zoute in het versche bedijkt in 1557". In de rekeningen van 1595 en volgende jaren is de naam Beierland vervangen door Oud-Beierland. Sedert 1668 wordt voor Moerkerkeland ook

(1) Bijzonder reglement 84 behoorende bij het Buitengewoon Provinciaal blad van Zuid-Holland nº 6.

wel Moerkerke (1) geschreven, welke naam sedert 1707 alleen gebruikt werd. Deze verzameling loopt vrij volledig door tot 1828. Vreemd genoeg zijn de latere rekeningen weg.

Ik vond ook een verzameling van deze rekeningen bestemd voor den Ambachtsheer, van de jaren 1783—1786, 1790—1794, en 1814—1827. Van deze nam ik die van de 18e eeuw in het polderarchief op, omdat ze daar ontbraken, en zond die van de 19e eeuw namens het polderbestuur aan den rentmeester van den Ambachtsheer.

De resolutieboeken van dijkgraven en heemraden loopen van 1694 tot 1858. Er zijn drie dijkgraven, t.w. een van Oud-Beierland, een van Moerkerken, en een van Kromstrien en de Groep.

Het resolutieboek van ingelanden loopt van 1708 tot heden.

Onder de overige stukken vermeld ik alleen nog eenige akten van besteding en verhuring, van de 18e en 19e eeuwen, en een schetsteekening van den boezem en de uitwatering daarvan, gemaakt door den landmeter A. G. Dekker, 1829.

Van Oud-Beierland richtte ik mijn schreden naar *Hillegom*, waar ik de volgende archieven vereenigd vond:

1. een deel van het nieuw archief van de gemeente;

2. het oud archief van de gemeente;

3. het archief van de voormalige, bij de wet van 11 Juli 1855 (Staatsblad nº 96) met Hillegom vereenigde gemeente de Vennep;

4. het archief van het op 5 Juni 1866 door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, en op 21 Juni d. a. v. door die van Noord-Holland, met 31 December van dat jaar opgeheven ambacht Hillegom; (2)

5. het archief van het op en met de voormelde dagen opgeheven ambacht de Vennep; (2)

6. het oud archief van den Elsbroekerpolder;

7. het oud archief van den Venneperpolder;

8. het archief van den Zanderijpolder;

---

(1) De spelling Moerkerken heeft geen zin en moet als een verhastering beschouwd worden.

(2) Jhr. Mr. Gevers van Endegeest, *Het Hoogheemraadschap van Rijnland*, I, 395, verwart de besluiten van opheffing en den ingang daarvan.

9. het oud archief van den Vosse- en Weerlanerpolder;

10. het oud archief van den Oosteinderpolder;

11. het archief van de voormalige Weerlaner Veenderij;

12. het archief van de ambachtsheerlijkheid Hillegom.

De stukken van al deze archieven, behalve het onder 1 vermelde, heb ik beschreven. Dit werk, dat veel tijd heeft gekost, is juist afgeloopen. Ik ben nu begonnen met het schikken van de beschrijvende briefjes in verband met den inhoud en de door den aard van de stukken gestelde eischen. Met het laatste bedoel ik, dat soms verandering in de stelselmatige orde moet gebracht worden om de omstandigheid, dat één of zeer weinige stukken tusschen boekdeelen in zouden moeten staan en dat daarvoor dus een doos of portefeuille zou moeten gebruikt worden, terwijl dat stuk of die stukken bij een kleine verschikking in een andere doos of portefeuille zouden kunnen gevoegd worden. In zulke gevallen worden kleine verschikkingen aangebracht, waardoor dus verschillen in de onderdeelen van ordening van de archieven ontstaan. Natuurlijk kunnen zich ook gevallen voordoen, dat voor een enkel stuk een doos of portefeuille moet ingevoegd worden, omdat wat het zwaarste is, ook het zwaarste moet wegen. Bij dit werk is veel overleg noodig. Een andere moeielijkheid leveren de gemeenschappelijke stukken op (een brievenboek van de ambachten Hillegom en de Vennep, stukken bij verschillende polders samen ingekomen, opstellen van uitgegane stukken, voor verschillende polders gediend hebbende, enz.). De regel dien ik hierbij volg, is, dat ik de stukken in het archief van het voornaamste lichaam berg en ze ook in de inventarissen van de archieven van de andere lichamen beschrijf, met vermelding van de plaats waar ze zich bevinden.

Ik stel mij voor, U het volgende jaar een nader verslag over den inhoud van de verschillende Hillegomsche archieven te geven.

De gemeentesecretaris verzocht mij, ook het nieuw archief van de gemeente te ordenen, omdat voorgangers van hem verzuimd hadden, in den tijd van hun beheer, de toen ontstane archieven ordelijk te bergen en te beschrijven en daardoor de achterstand nu te groot was geworden om door hem ingehaald te kunnen worden, bij gemis aan tijd en de noodige bizondere kennis, vooral omdat het nieuw archief, door den toenemenden omvang van de gemeente-administratie, in hoeveelheid ongeveer

overeenkwam met het geheele oud archief. Ik heb den secretaris geantwoord, dat Uw opdracht aan mij alleen strekte tot de ordening van oude archieven, maar meende toch, van deze zaak hier melding te moeten maken, omdat ook mij meermalen (b.v. ook te Oud-Beierland) de tegenstelling was opgevallen tusschen de behandeling van de archieven van vóór 13 November 1813, die van Uwentwege geregeld worden, en de niet op tijd in orde gehouden nieuwere archieven, die blijven gelaten in een min of meer verwaarloosden toestand, waarin de secretaris (daarvan ben ik ook overtuigd) geen afdoende verandering kan brengen.

Over de archieven die Mr. A. Telting (overleden 5 Augustus 1907) behandelde, kan ik het volgende berichten.

Twee archiefverzamelingen, van *Ouddorp* en *Nieuw-Lekkerland*, bevonden zich nog hier ter inventarisatie. Met behulp van den klerk van den overledene, den heer J. J. Reynders, heb ik, met Uw toestemming, de ordening van de archieven van Nieuw-Lekkerland voortgezet. Ik ondervond bij dit werk veel moeielijkheid, door den slechten toestand waarin tal van stukken verkeerden. Door de belangstelling van de gemeente in haar archieven konden verschillende herstellingen, als het plakken van stukken en het herbinden van boeken, bekostigd worden. Deze werkzaamheden zijn nog niet tot een einde gekomen. De inventarisatie kon ook slechts langzaam voortgaan tengevolge gedeeltelijk van langdurige ongesteldheid van den heer Reynders en gedeeltelijk van den aard van de stukken, die voor een groot deel bestaan uit verwarde, half vergane 17e-eeuwsche bijlagen van rekeningen, welke bijlagen soms op de rekeningen van meer jaren tegelijk, soms op verschillende soorten rekeningen betrekking hebben, soms ook zonder dagteekening zijn of andere tijdroovende moeielijkheden opleveren.

Nog in een andere zaak kwam ik met het werk van Mr. Telting in aanraking. Zooals bekend is, werden volgens een *décret impérial* van 8 November 1810, bij de opheffing van de plaatselijke gerechten op 28 Februari 1811 de gemeentearchieven gesplitst in administratieve en rechterlijke stukken en de laatste overgebracht naar de griffiën van de rechtbanken en de kantoren van de hypotheekbewaarders, vanwaar ze volgens een koninklijk besluit van 8 Maart 1879 naar de rijksarchieven werden overgebracht. De scheiding van 1811 is op vele plaatsen niet zorgvuldig gemaakt, zoodat dikwijls in de gemeenten rechterlijke stukken achterbleven en op de rijksarchieven administratieven stukken worden gevonden. Om in het eerste bezwaar te voorzien bepaalde een koninklijk besluit van 9 October 1883, dat de bij de gemeenten achtergebleven rechterlijke archieven binnen een daarbij

bepaalden termijn, die sedert herhaaldelijk verlengd is, naar de rijksarchieven moesten worden overgebracht. Bij deze overbrenging deed zich in gemeenten waarvan de archieven ongeordend waren, een moeielijkheid voor. In de meeste archieven van eenigen omvang treft men n.l. een aantal zwervende stukken van onzekeren aard aan, waarvan het verband met de andere stukken eerst kan bepaald worden na de geheele inventarisatie. Over deze stukken moest dus beslist worden, of ze rechterlijk of administratief waren, voordat dit eigenlijk kon geschieden, en ze zijn toen voorloopig als rechterlijk beschouwd.

Bij de ordening van een gemeentearchief komen dus voor teruggave aan de gemeente in de eerste plaats in aanmerking de in 1811 bij vergissing als rechterlijk beschouwde en nu op de rijksarchieven berustende administratieve stukken, en in de tweede plaats dat deel van de ingevolge het koninklijk besluit van 1883 naar de rijksarchieven overgebrachte stukken van twijfelachtigen aard, waarvan bij een onderzoek, na de ordening van het gemeentearchief ingesteld, blijkt, dat het daarin het best op zijn plaats is.

Mr. Telting is zich eerst kort vóór zijn dood gaan bezig houden met de zaak van het terugbrengen van dergelijke stukken in de gemeentearchieven. Van de sedert 1898 door hem behandelde archieven had hij daartoe uitgekozen dat van *Pijnacker*, en op zijn voorstel verzocht de Burgemeester een paar stukken aan het Rijk terug. Deze zaak kwam na Mr. Telting's dood in orde, doordat de Minister van Binnenlandsche Zaken 4 Maart 1908 gunstig op het verzoek beschikte en ik daarna het noodige deed voor de invoeging van de stukken in het archief, en voor de inschrijving in de twee exemplaren van den inventaris.

1908. P. VAN MEURS.

JAARVERSLAG

VAN DE

Commissie van Advies voor 's Rijks Geschiedkundige Publicatiën.

I. Gedenkstukken der Algemeene Geschiedenis van Nederland van 1795 tot 1840.

In het afgeloopen jaar verscheen deel III dezer uitgave, groot 81 vellen druks, dat de jaren 1798—1801 (2) omvat. Voor de binnenlandsche zaken is tot eindpunt gekozen de invoering der Staatsregeling van 1801, voor de buitenlandsche het tot stand komen van den vrede van Amiens, voor die van het Oranjehuis de uitvaardiging van den bekenden „brief van Oranienstein" van Willem V aan de oude regenten (Dec. 1801). Ter wille van het gebruik is dit deel gebonden in twee stukken, waarvan het eerste de inleiding tot het geheele deel en de hoofdstukken I—III, het tweede de hoofdstukken IV—VI en de registers bevat.

Onmiddellijk na het voltooien van deel III is deel IV ter perse gelegd. Van dit deel, dat eveneens in twee stukken zal worden gebonden, zijn thans 34 vellen afgedrukt, bevattende den tekst der hoofdstukken I—III en het grootste gedeelte van hoofdstuk IV. Met een vijfde hoofdstuk (over het Oranjehuis) en een algemeene inleiding, zal dit deel compleet zijn; de verschijning kan worden tegemoet gezien tegen het midden van het jaar 1908. Het deel zal omvatten de periode 1801—1806. (Staatsbewind en Raadpensionaris.")

De voorbereiding van deel V (Koning Lodewijk) is zoover gevorderd, dat onmiddellijk na de voltooiing van deel IV (dus in ieder geval in den loop van het jaar 1908) met den druk zal kunnen worden begonnen.

Het eindpunt van dit vijfde deel zal zijn het jaar 1810 (inlijving bij Frankrijk). Ter voorbereiding van dit en de volgende deelen is de heer Colenbrander in het afgeloopen jaar geregeld werkzaam geweest in het Rijksarchief, het Kon. Huisarchief en in eenige particuliere archieven, met name die van Gogel en Röell. Om echter den onafgebroken voortgang van het werk te verzekeren, wordt het thans noodig ook op de voltooiing van het buitenlandsch archiefonderzoek voor deze uitgave bedacht te zijn, dat gelijk ten vorigen jare bericht werd, geheel ten einde is gebracht in Engeland en Frankrijk, doch in Pruisen nog slechts kon worden verricht tot 1810, terwijl voor het tijdperk der regeering van Koning Willem I ook een onderzoek te Weenen en te Rome van belang moeten worden geacht, te Weenen wegens de bijzondere oplettendheid, door de Oostenrijksche diplomaten aan de zaken van België gewijd (en waarvan de extracten uit eenige hunner dépêches, voor eenigen tijd door den Leuvenschen hoogleeraar Poullet gepubliceerd, getuigenis afleggen); — te Rome wegens het buitengewone belang eener volledige opheldering der betrekkingen van de Nederlandsche regeering in het tijdvak 1815—1830 tot den Pauselijken Stoel. Het meest dringt op het oogenblik het onderzoek te Berlijn, waarmede dat te Weenen gevoeglijk kan worden verbonden. Het ligt in het voornemen onzer Commissie eerlang tot het doen verrichten der onderzoekingen te Berlijn en te Weenen in den loop van het jaar 1908 het noodige voorstel tot Uwe Exc. te richten.

II. **Andere in uitvoering zijnde opdrachten.**

Excerpta Romana. Is in voorbereiding, doch de bewerker Prof. Boissevain is niet in staat, er zich geheel aan te geven, daar vroeger door hem aanvaard werk, tegen zijn verwachting, nog niet ten einde is gebracht.

Excerp'en uit vreemde kronieken. Dr. De Hullu vorderde tot deel 28 der *Monumenta Germaniae histrica.* Het werk wordt voortgezet, de voltooiing zal nog langen tijd vorderen.

Levantsche Handel. De archivalia rakende de geschiedenis onzer vroegere betrekkingen tot Algiers en Tunis en de daarmede samenhangende oprichting der Directie van den Levantschen

Handel zijn door Dr. Heeringa onderzocht. De liassen betreffende Italië zijn onderzocht tot 1660, aangenomen eindpunt voor het eerste deel der uitgave; voor de Turksche landen zijn de gegevens verzameld tot ± 1630, voor Marokko tot ± 1625; voor Provence is nog nagenoeg alles te doen. Aan de inleiding is gearbeid. De copieerarbeid, ten behoeve der uitgave van Dr. Heeringa in het afgeloopen jaar op het Rijksarchief verricht, is zeer aanzienlijk.

Amsterdamsche Bank en Beurs. De heer Elias vervolgt zijne voorbereidende studiën.

Brieven van Huygens. Dr. Worp excerpeerde of copieerde in het afgeloopen jaar ongeveer 5000 brieven. Al de Huygens-papieren van het Kon. Huisarchief zijn nu door zijne handen gegaan, en ongeveer de helft der collectie, die op de Leidsche Bibliotheek berust.

Ontstaan der Grondwet. Ten einde den omvang niet grooter te doen worden dan voor het gebruik wenschelijk is, bleek het geraden deze uitgave in twee deelen te doen verschijnen, waarvan het eerste het ontstaan der Grondwet van 1814, en het tweede de herziening van 1815 zal documenteeren. Tegen de aanvankelijke verwachting is het eerste deel nog niet in het jaar 1907 geheel gereed gekomen: de *Gedenkstukken*, aan denzelfden bewerker opgedragen, namen zijn meesten tijd in beslag. De tekst van het eerste deel (31 vel druks) is geheel afgedrukt; de inleiding en registers naderen hunne voltooiing. De verschijning van het eerste deel kan in de eerste maanden van 1908 worden tegemoet gezien; het tweede deel zal zoo spoedig mogelijk daarna volgen.

Betrekkingen der O. I. C. met Perzië. De heer Hotz zette zijn onderzoek in het oud-koloniaal archief en in de papieren van Wollebrant Geleynsz. de Jong voort. Een groot aantal stukken werden ten behoeve zijner uitgave op het Rijksarchief afgeschreven. De voltooiing van dit veel studie vereischende werk zal nog geruimen tijd vorderen.

Venetiaansche Relazioni. Bij schrijven van 28 Dec. 1906 richtte onze Commissie tot Uwe Exc. het voorstel, aan haar medelid Prof. Dr. P. J. Blok de bewerking op te dragen eener uitgave van relazioni van de Venetiaansche gezanten en agenten in de Nederlanden. Bij schrijven van 5 Jan. 1907 keurde Uwe Exc. dit voorstel goed. Sedert is met de voorbereiding der uitgave

een begin gemaakt, door het doen afschrijven te Venetië van voor de uitgave in aanmerking komende stukken. Het persoonlijk onderzoek van Prof. Blok te Venetië en te Weenen, in ons advies van 28 Dec. 1906 voorzien, zal vermoedelijk in het jaar 1908 kunnen plaats hebben.

Acta Synodi Zuythollandiae. In ons vorig jaarverslag werd gemeld dat onze commissie een maatregel in het belang der Nederlandsche kerkgeschiedenis overwoog. Uit deze overweging is geboren een voorstel onzer Commissie aan Uwer Exc. van 18 Febr. 1907, om aan Dr. W. P. C. Knuttel te 's-Gravenhage op te dragen de uitgave der acta van de Zuidhollandsche Synode van 1621 (eindpunt der bekende uitgave Van Reitsma en Van Veen) tot 1700. Bij schrijven van 25 Februari 1907 keurde Uwe Exc. dit voorstel goed. Dr. Knuttel heeft deze uitgave onmiddellijk met den meesten ijver aangevat, zoodat thans reeds 11 vel van het eerste deel zijn afgedrukt, en de verschijning van dit deel vermoedelijk in 1908 is te wachten. De uitgave heeft plaats onder toezicht van ons medelid Prof. Dr. F. L. Rutgers.

III. Bescheiden in onderzoek.

Hugo de Groot. — De eigenaar der in het vorig jaarverslag vermelde papieren van Hugo de Groot, de heer G. H. L. baron van Boetzelaer te De Bilt, had de welwillendheid deze papieren naar het Rijksarchief op te zenden om daar nader te worden onderzocht. Dit onderzoek is ter hand genomen en zal vermoedelijk in 1908 gereed komen.

Maashandel. — De belangstellende, die ons eene memorie had toegezegd over de vraag, op welke wijze van het zoogenaamd „Archief der gemeene Maashandelaars" te Dordrecht het best voor eene uitgave betreffende den Maashandel ware partij te trekken, heeft ons moeten berichten, vooreerst niet in de gelegenheid te zijn de gegeven belofte in te lossen. Het onderwerp blijft voorloopig rusten.

Nalatenschap van Bakhuizen van den Brink. — In het afgeloopen jaar gaf de heer C. R. Bakhuizen van den Brink te 's-Gravenhage aan het Rijksarchief eene kist met nagelaten papieren van zijn vader ten geschenke, waarin o. a. het materiaal voorkomt, door dezen vóór zijne aanstelling aan het Rijksarchief te 's-Gravenhage bijeengebracht tot eene bronnenuitgave over

het eerste tijdvak der Nederlandsche onlusten in de zestiende eeuw. Onze Commissie droeg haren secretaris op, over den inhoud dezer kist, en de mogelijkheid van nuttige aanwending der daarin voorhanden materialen, een rapport uit te brengen. Het daartoe vereischte onderzoek is ter hand genomen en het rapport zal vermoedelijk in den loop van het jaar 1908 worden uitgebracht.

IV. Voorstel van Prof. Dietrich Schäfer.

In het afgeloopen jaar richtte zich Prof. Dietrich Schäfer te Berlijn namens den „Hänsischen Geschichtsverein" tot onze Commissie met het voorstel, de Nederlandsche handelsgeschiedenis van 1531 tot 1585 of later voor gezamenlijke rekening te doen bewerken. Prof. Schäfer had het oog op eene regestenuitgave, die door een jong Duitsch geleerde in Nederland zou worden voorbereid en in de Duitsche taal zou moeten verschijnen. Onze Commissie was van oordeel, dat deze onderneming, waarvan zij het belang voor Nederland niet ontkende, evenwel beter onder het beheer van den „Hänsischen Geschichtsverein" alleen bleef, die het geheele plan had ontworpen, en heeft Prof. Schäfer dienovereenkomstig geantwoord. Zij heeft echter aangeboden, den te zenden Duitschen geleerde met raad ter zijde te staan, indien dit verlangd werd. Sedert is van deze zaak niets meer vernomen.

V. Catalogiseering van vreemde archivalia, belangrijk voor de geschiedenis van Nederland.

Ons medelid Prof. Dr. G. W. Kernkamp keerde in het begin van het afgeloopen jaar van zijne in ons vorig jaarverslag vermelde reis naar Denemarken en de Oostzeesteden terug. De oogst van voor Nederland belangrijke archivalia bleek vooral te Dantzig zóó groot, dat de tijd niet meer toeliet, ook de Russische Oostzeesteden te bezoeken, gelijk aanvankelijk in de bedoeling had gelegen. Het reisverslag van Prof. Kernkamp is nagenoeg persklaar, en mag eerlang worden tegemoet gezien.

Tot de landen, waar het onderzoek naar archivalia, belangrijk voor de geschiedenis van Nederland, nog niet heeft plaats gehad, behoort ook België, waarbij zich aansluit dat gedeelte van Noord-Frankrijk. dat vroeger tot de Nederlanden heeft behoord. In het afgeloopen jaar heeft onze Commissie overwogen in hoeverre

het mogelijk was in deze leemte te voorzien. Bizondere omstandigheden deden haar besluiten, thans nog geen voorstel tot het doen ondernemen van het onderzoek in België tot Uwe Exc. te richten. Deze omstandigheden betroffen echter bij uitsluiting België en niet Noord-Frankrijk. Onze Commissie stelde bij schrijven van 12 Oct. 1907 aan Uwe Exc. voor, een jong Nederlandsch geleerde, Dr. H. Obreen, met het onderzoeken der archieven en bibliotheken van Rijssel, Duinkerken, Valenciennes en eenige andere plaatsen in Noord-Frankrijk te belasten. Dit voorstel ontmoette bij Uwe Exc. geen bedenking. Onze Commissie heeft hare leden, de heeren Van Riemsdijk, Blok en Kernkamp, verzocht, eene instructie voor Dr. Obreen vast te stellen, waaraan door genoemden heer is voldaan. De heer Obreen zal zijn onderzoek in Januari 1908 kunnen aanvangen.

VI. Nederlandsch Instituut te Rome.

De jaarverslagen van ons medelid Dr. Brom en van Dr. Orbaan werden ter kennis van onze Commissie gebracht. Het eerste deel van Dr. Brom's catalogus van Italiaansche archivalia, belangrijk voor de geschiedenis van Nederland, kwam gereed; dit deel betreft uitsluitend het Vaticaansch archief. Het is ter perse gelegd en op het oogenblik zijn er 8 vellen van afgedrukt. Een register op dit deel zal ten bureele van onze Commissie worden vervaardigd.

Gelijk in het vorig jaarverslag is medegedeeld, werd in December 1906 een eerste verzameling aanteekeningen over Nederlandsche kunst- en geleerdengeschiedenis van Dr. Orbaan ter beoordeeling ontvangen. Deze verzameling betrof uitsluitend twee onderdeelen der Vaticaansche Bibliotheek, de Barberiana en de Capponiana. Zij werd den 20ᵉⁿ Februari 1907 door onze Commissie teruggezonden, waarop 28 Maart 1907 eene instructie aan Dr. Orbaan ter aanvulling van de vorige van 17 April 1905 volgde. De heer Orbaan zeide ons toe, spoedig zijne aanteekeningen uit de andere gedeelten der Vaticaansche Bibliotheek te zullen laten volgen. Intusschen is bij schrijven van 7 Mei 1907 de instructie van Dr. Orbaan in zooverre uitgebreid, dat hem, behalve de in de instructie van 17 April 1905 op genoemde bibliotheken en archieven, nog zes andere Romeinsche bibliotheken ter bewerking zijn aangewezen: de Vallicelliana, Casanatense, Vittorio Emanuelo, Chigiana, Angelica en Corsiniana. Eerst wanneer Dr. Orbaan ons meer van zijn werk zal hebben getoond, zullen wij over den aard daarvan, en over de mogelijkheid eener spoedige uitgave, kunnen oordeelen.

VII. **Verdere werkzaamheden.**

Onze Commissie diende, op verzoek, Uwer Exc. van advies in zake een voorgenomen ruil van archieven met België (6 Mei 1907), en in zake ondersteuning van een plan tot bewerking eenor Bibliographie der Nederlandsche Geschiedenis, ingediend door een particulier (18 Juli en 29 Oct. 1907). Bij het advies der Commissie van 5 Mei 1907 in zake den ruil met België was een afzonderlijke nota gevoegd van het lid Mr. S. Muller Fz.

De Commissie van Advies voor Rijks Geschiedkundige Publicatiën,

Th. H. F. van Riemsdijk, *Voorzitter.*
H. T. Colenbrander, *Secretaris.*

's-Gravenhage, 31 Dec. 1907.

VERSLAG

OMTRENT

het in 1907 ingesteld onderzoek in archieven en bibliotheken van Italië naar bescheiden, betrekking hebbende op de Nederlandsche geschiedenis.

(Uitgebracht door Dr. Gisbert Brom.)

In het afgeloopen jaar hield ik mij voornamelijk bezig met de voltooiing en persklaarmaking der eerste groote publicatie van het Instituut, zijnde een beredeneerde catalogus van Nederlandsche archivalia in het Vaticaansch archief. Omtrent meerdere detailpunten bleek een nalezing gewenscht en moesten opnieuw de bronnen worden geraadpleegd ter vergelijking. Maar vooral het samenstellen der telkens oriënteerende inleiding, die zoowel aan het geheel als aan elke onderafdeeling van het Vaticaansch archief voorafgaat, opdat de catalogus meteen zal kunnen dienen als wegwijzer bij verder gespecificeerd onderzoek, nam veel tijd in beslag.

Met dezen moeilijken arbeid kwam ik 1 Juli in zooverre gereed, dat ik toen de kopie persklaar aan de Commissie van Advies ter beoordeeling kon zenden: een zeer omvangrijk materiaal, dat ruim 1800 uittreksels van Nederlandsche archivalia bevat, alle beschreven op de manier, zooals in mijn over het jaar 1905 aangeboden Verslag (p. 10—11) is uiteengezet. Op gunstig praeadvies van het Bestuur, heeft de Commissie in hare vergadering van 24 September goedkeuring gehecht aan de onverwijlde uitgave van dezen tot dusverre alleen over het Vaticaansch

archief zich uitstrekkenden catalogus. De uitgave ligt nu ter perse, en reeds zijn 8 vel afgedrukt. Naar ik vertrouw, kan zij a.s. jaar in twee stukken -- noodig wegens den àl te lijvigen omvang, die anders één deel hebben zou — het licht zien.

Na 1 October zette ik mijn reeds vroeger aangevangen onderzoek van het Consistoriaal archief krachtig voort. Dit bevond zich eerst tijdelijk in de Vaticaansche bibliotheek, maar werd onlangs naar het gelijknamig archief overgebracht. Reden waarom de Commissie van Advies er volkomen terecht op aandrong, dat ook het Consistoriaal archief zoo mogelijk nog in het eerst verschijnend deel van onzen catalogus zou worden opgenomen. Evenzoo het archief-Borghese, dat sinds 1892 bij het Vaticaansch archief is ingelijfd, maar om toevallige, straks te verklaren opportuniteitsredenen vooralsnog door mij was ter zijde gelaten. Met het Consistoriaal archief, dat veel gegevens bevat over de aanstelling van Nederlandsche bisschoppen en abten in de 15e, 16e en 17e eeuw, ben ik thans zoo goed als klaar. Ik durf echter niet zeggen: definitief, wijl deze verzameling-zelve nog niet ten volle gerangschikt en lang niet volledig in het Vaticaansch archief opgesteld is. De mogelijkheid blijft dus over, dat ik binnenkort, ten gevolge van nieuwe aanwinsten, weer een nalezing zal moeten houden.

Ook had ik in de laatste maanden, op aanvrage van landgenooten, nogal tijdroovend onderzoek te doen. Vooreerst in de Suppliekenregisters van Paulus II, Sixtus IV en Alexander VI, waarbij ik terloops heel wat bescheiden aantrof, die op onze kerkgeschiedenis der 15e eeuw niet weinig licht werpen. Natuurlijk mocht ik de gelegenheid, om deze stukken, nu ze eenmaal onder mijn oogen kwamen, ook te excerpeeren, niet laten voorbijgaan. Op die manier werd de afdeeling der *Supplieken*, die in mijn catalogus slechts matig vertegenwoordigd was, met ruim 80 nummers vermeerderd. Evenzoo ging het in de Lateraansche Registers der 15e en 16e eeuw, waar ik met behulp van een tot nog toe weinig gebruikten Index, zonder al te veel moeite en met voorbijgaan der onbelangrijke stukken, die louter het beneficie-wezen betreffen, nog 175 excerpten van interessante pauselijke bullen als aanwinst meenemen kon. Wanneer de druk van mijn catalogus zoover gevorderd is, kunnen deze aanwinsten op de plaats, waar zij behooren, gevoegelijk worden ingelascht en de belangrijkheid van den inhoud der gansche collectie nog aanmerkelijk verhoogen. Want ofschoon de weldra uit te geven catalogus van Nederlandsche archivalia in het Vaticaansche archief op verre na geen aanspraak kan maken op volledigheid — die uithoofde der onmetelijke schatten van genoemd reuzendepôt immers onmogelijk heeten moet — is het toch zeer ge-

wenscht, dat op onzen transportwagen, zoolang hij nog voor de deur staat (d. i. zonder beeldspraak, in onzen catalogus, zoolang hij nog ter perse ligt), àl het merkwaardige worde opgetast en meegenomen wat mij in handen komt. Als de verhuizing eenmaal heeft plaats gehad, blijft immers wat achtergelaten is, wie weet voor hoelang, in een vergeten hoek liggen, en misschien zelfs komt het nooit meer te voorschijn. Daarom hoop ik in den loop van het komende jaar, zoolang mijn reeds ter perse gezonden kopie onafgedrukt en voor aanvulling vatbaar is, nog veel interessante vondsten uit de altoos-onuitputbare mijnen van het Vaticaansch archief te kunnen opdiepen, waardoor de catalogus van Nederlandsche archivalia èn als legger èn als wegwijzer ruimschoots aan waarde zal winnen.

Op de Vaticaansche bibliotheek, die nog een uurtje na het archief openblijft, zette ik langzaam, maar geregeld mijn systematisch onderzoek voort. Ditmaal hoofdzakelijk in de afdeeling *Regina* (van Christina van Zweden), wijl ik daar het op zijn speciaal gebied door Dr. Orbaan verzamelde materiaal, vóórdat het aan de Commissie van Advies ter beoordeeling zou worden overgelegd, te contrôleeren had. Voor onze algemeene geschiedenis vond ik in deze afdeeling onder meer: een eigenhandig door Petrus Scriverius geschreven codex, bevattende excerpten uit de gezamenlijke handschriften van Johannes a Leydis' kronieken (n°. 468); het misschien wel oorspronkelijke handschrift der bekende kroniek over de Heeren van Egmond, door Antonius van Hove (n°. 788); een bundel hoogst merkwaardige brieven van den Boheemschen veldheer en staatsman Bethlem Gabor, aan zijn kweekeling paltsgraaf Frederik V, waarin verrassende uitlatingen over prins Maurits en diens politiek (n°. 883); eene waarschijnlijk-Venetiaansche „Relazione" over de Nederlanden (n°. 2037); *last not least* een omstandig verhaal der a°. 1615 op de Hollandsch-Engelsche conferentie gevoerde onderhandelingen omtrent den handel op Oost-Indië, met tal van gewisselde staatsstukken als bijlagen (n°. 910).

Van de stukken, die hiervoor in aanmerking kwamen, werd onder mijn toezicht geregeld afschrift genomen, vooral wat betreft de mij door de Commissie van advies speciaal aanbevolen nummers van haar *Overzicht*. Na drie jaren lang aldus te hebben verzameld, kreeg ik alvast een stapel afschriften in portefeuille. Zij kunnen te gelegener tijd voor een afzonderlijke publicatie dienen, maar ook bij eventueele navraag onmiddellijk worden benut. Dit jaar evenwel is de verzameling kopieën minder toegenomen dan vorige jaren, wijl mijn arbeid, als boven werd opgemerkt, zich doorgaans in andere richting begaf. Slechts 78,50 francs zijn derhalve aan het maken

van afschriften besteed, waarvan nog een gedeelte ten behoeve van Dr. Orbaan.

Behalve door mijn systematisch onderzoek, meende ik de belangen der Nederlandsche geschiedvorsching en van het Instituut ook nog op andere wijze te kunnen en te moeten dienen. Zoo ondernam ik in Deel XXXII, p. 373—456 en Dl. XXXIII, p. 1—108 van het *Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht* de publicatie der briefwisseling, gevoerd tusschen de apostolische Vicarissen der 17e eeuw en den H. Stoel. Tot nog toe alleen over den tijd van Philippus Rovenius (1614—1651); maar ik stel mij voor, met bekwamen spoed deze publicatie ook tot zijne opvolgers uit te breiden. Verder trok de Nederlandsch-Duitsche stichting van S. Maria dell' Anima, van wier rijke inkomsten tegenwoordig slechts een zeer luttel bedrag aan onze landgenooten ten goede komt, mijn bijzondere aandacht. Naar aanleiding van Dr. Schmidlin's groot en tendentieus geschiedwerk, toonde ik in drie artikelen, door het tijdschrift *De Katholiek* (Dl. 132) openbaar gemaakt, op zuiver-historische gronden aan, welk een overwegend aandeel Nederland bij het ontstaan en de ontwikkeling dezer nationale stichting had, en in welk een averechtsche verhouding hiertegenover de zwakke en weinig beteekenende rechtspositie verkeert, die er tegenwoordig aan onze landgenooten wordt gegund.

Of dit theoretisch moeilijk te weerleggen betoog ook practische resultaten zal opleveren, moet de toekomst nog leeren.

Op aanvrage om geschiedkundige inlichting, door landgenooten aan het Instituut gericht, kon meermalen bevredigend worden geantwoord.

Aan Prof. Blok bezorgde ik, uit het Staatsarchief te Turijn, kopie van een gedeelte der „Relazione" van Gasparo Contarini (1524), en uit het Museo Civico te Treviso kopie der gansche „Relazione" van Alvyse Contarini (1626). Beide afschriften heeft de Leidsche hoogleeraar noodig voor zijne uitgave van Venetiaansche gezantschapsverslagen over de Nederlanden, die hij in opdracht der Commissie van Advies voorbereidt.

Op verzoek van Mr. C. A. Pijnacker Hordijk te Haarlem collationneerde ik in de Vaticaansche bibliotheek een fragment van Barberiniana lat. no. 172 f. 189—190, dat groote overeenkomst heeft met een passage bij Wilhelmus Procurator, van wiens Egmondsche kroniek ons indertijd door dezen geleerde een nieuwe en critische uitgave werd bezorgd.

Aan den heer Th. M. Roest van Limburg, kapitein der artillerie te 's-Hage, deed ik uit de Vaticaansche bibliotheek ge-

wenschte mededeeling over Dona Mencia de Mendoza, derde echtgenoote van graaf Hendrik van Nassau-Breda (1483—1538), terwijl ik in het Vaticaansch archief gelegenheid vond om nog verscheidene documenten over de graven van Nassau-Breda der 15e eeuw op te diepen, wier tamelijk nevelachtig verleden het geliefkoosde studieveld van dezen geschiedkundige uitmaakt. Zoodra mijn onderzoek in die richting is afgesloten, zal ik hem met de verkregen resultaten in kennis stellen.

Op verzoek van Dr. A. H. L. Hensen, hoogleeraar te Warmond, trachtte ik van den zomer in het Vaticaansch archief op het spoor te komen der nagelaten papieren van Mgr. Luigi Ciamberlani, die van 1794 tot 1828 als vice-superior de Hollandsche Zending bestuurde. Archivalia uit den nieuweren tijd zijn daar nog niet geïnventariseerd en dus moeilijk te bereiken. Maar toen Dr. Hensen zelf in het najaar een nader onderzoek kwam instellen, vond hij ten gevolge mijner voorafgaande bemoeiingen het materiaal zijner gading wel niet geheel, maar toch grootendeels beschikbaar. Van Ciamberlani's papieren heb ik natuurlijk meteen voor mijn catalogus de noodige aanteekening gemaakt. Zij bevatten zijn briefwisseling met de Staatssecretarie in de jaren 1800—1809 en 1814—1815. Die over latere jaren, mede aanwezig, mocht ik echter niet inzien, wijl hiervoor een buitengewoon verlof noodig is.

Dr. H. E. van Gelder, gemeente-archivaris van 's-Hage, vroeg mij opsporing van den tekst van twee verzoekschriften, door de abdij van Egmond in 1465 en 1473 bij den H. Stoel ingediend. Te dien einde moesten niet minder dan 44 folio-deelen van het Suppliekenregister worden nagezien, die uitsluitend op de twee genoemde jaren betrekking hebben. Maar het resultaat was betrekkelijk negatief. Wel vond ik tal van andere en lang niet onbelangrijke verzoekschriften, waaronder ook eenige der abdij van Egmond, zoodat deze nieuwe aanwinst voor onzen catalogus het tijdverlies nog behoorlijk vergoedt.

De heer L. van der Steen, te 's-Hertogenbosch, verzocht mij dringend om meer licht, dat alleen de pauselijke archieven konden verschaffen, over de Broederschap van het H. Sacrament, die tegen het einde der 15e eeuw in de St. Janskerk daar ontstond en voor haar recht van bestaan verschillende processen, ook in de Curie, had te voeren. Van de plechtige oprichtingsbulle, in 1502 door Alexander VI uitgevaardigd, trof ik in een oude „Rubricella" nog de inhoudsopgave aan; maar het deel der Lateraansche Registers, dat den tekst dier bulle zou moeten behelzen, is helaas verloren gegaan. Met behulp van deze vingerwijzing toog ik aan een onderzoek van het Register der Suppliecken, dat in hetzelfde jaar 20 folio-deelen telt. Ten slotte was ik zoo gelukkig, het zeer merkwaardige verzoekschrift, waarop de

verloren bulle moet gevolgd zijn dd. 1502 Juli 5, te vinden. Naast twee andere, nog onbekende en door mij gevonden bullen, eene uit de Lateraansche Registers d.d. 1494 April 2, en eene uit de Vaticaansche Registers dd. 1523 Maart 14, op dezelfde Broederschap van het H. Sacrament betrekking hebbende, werpt dit verzoekschrift op het duistere onderwerp in quaestie een niet te onderschatten licht.

Voor den heer L. M. G. Kooperberg te Amsterdam, doctorandus in de Ned. letteren, deed ik in het Vaticaansche archief onderzoek naar brieven van of aan de landvoogdes Margaretha van Oostenrijk, waarover hij een proefschrift in studie heeft. Maar behalve de reeds in mijn catalogus aangeteekende stukken mocht ik tot dusverre niets voor hem vinden.

Overigens spreekt het vanzelf, dat het mij door de Commissie van Advies toevertrouwde toezicht op Dr. Orbaan's archiefwerk door mij zoo goed mogelijk werd behartigd. Wanneer hij met een of ander gedeelte van zijn onderzoek meende klaar te zijn, werden zijn fiches stuk voor stuk door mij nagekeken en met de noodige opmerkingen voorzien. Daarna werd zijne lijst van gebruikte handschriften vergeleken met de catalogi der betreffende afdeeling en, voor zoover noodig bleek, aangevuld. Op die manier ondergingen dit jaar mijne revisie zijn verzamelde fiches uit de afdeelingen der Vaticaansche bibliotheek, genaamd Ottoboniana, Urbinata en Regina, benevens zijne aanteekeningen uit de rubriek „Eleemosynae et Expensae" van het archief der Anima, waar ik bij den „Verwaltungsrath" in Februari toegang voor hem wist te verkrijgen. Van zijn overig materiaal blijf ik nog in afwachting.

In December van het vorige jaar hoopte ik voor mijn systematisch onderzoek eene welkome hulpkracht te hebben gewonnen in Mevrouw Elise Bolkesteyn-Pouw, candidaat in de Ned. letteren te Amsterdam, mij als zoodanig aanbevolen door prof. Blok. Terwijl Dr. Bolkesteyn als stipendiaat van het Philologisch Studiefonds zich den ganschen winter aan Romeinsche archeologie zou wijden, was Mevrouw voornemens, haar beschikbare uren nuttig door te brengen met archivalisch onderzoek. Zij verzocht mij dus om aanwijzing van een geschikt terrein van studie. Het meest verkieselijk kwam mij *in casu* voor het archief-Borghese, waaraan ik anders zelf had moeten beginnen en hetwelk als oorspronkelijk-zelfstandig geheel, ofschoon nu bij het Vaticaansch archief ingelijfd, een voor Mevrouw Bolkesteyn juist-passend inventarisatie-werk scheen, dat zij nog tijdens haar oponthoud in Rome zou kunnen voltooien. Maar de tijd, die vooral bij een niet langdurig verblijf in de Eeuwige Stad zoo kostbaar is, heeft blijkbaar ontbroken om deze vol moed aangevangen taak rustig door te zetten. Toen Mevrouw B. in het voorjaar Rome zou verlaten,

kon zij slechts eenige schaarsche aanteekeningen overleggen, zoodat ik wel van meet af de gansche inventarisatie van het archief-Borghese opnieuw ter hand nemen moet.

Ook dit jaar hebben verschillende landgenooten, die met een wetenschappelijk of kunstlievend doel voor langeren tijd naar Italië kwamen, door mijne tusschenkomst een vrijbiljet in de musea van den Staat en in de kunstverzamelingen van het Vaticaan gekregen. Zulk een vrijbiljet, dat in alle Staatsmusea van Italië een half jaar geldig is, werd op mijne schriftelijke aanbeveling door het Ministerie van Openbaar Onderwijs verleend aan: Prof. Dr. J. J. Hartman, uit Leiden; den heer Louis Couperus, letterkundige uit den Haag; Rev. Leo Arendzen, kunstschilder uit Amsterdam; den heer J. Gabriëlse, pensionnaire van H. M. de Koningin, en diens echtgenoote Mevrouw J. Gabriëlse—Cramer, beiden kunstschilders uit Utrecht; Dr. E. H. Renkema, stipendiaat van het Philologisch Studiefonds, leeraar aan het Christelijk gymnasium te Utrecht. Bovendien verkreeg ik voor Prof. Hartman nog een 20 maal geldige toegangskaart in de Vaticaansche kunstverzamelingen, terwijl ik mij dezer dagen bemoeide om aan Dr. Renkema en Dr. H. Leopold, uit Gouda, ten bate hunner archeologische studiën een vrijbiljet te bezorgen in de musea te Rome, die staan onder gemeentelijk beheer.

In Januari maakte ik mijne opwachting bij commendatore Corrado Ricci, directeur-generaal der afdeeling Schoone Kunsten aan het Ministerie van Openbaar Onderwijs. Ik betuigde hem bij die gelegenheid oprechten dank voor de aan het Instituut betoonde welwillendheid en bood hem een exemplaar onzer Jaarverslagen 1904—1905 aan, dat hij minzaam aanvaardde met de verzekering eener blijvende en grootst mogelijke tegemoetkoming van den kant der Italiaansche Regeering.

Onze boekerij nam dit jaar weder gestadig in omvang toe, hetzij door geleidelijken aankoop, hetzij door geschenken, zoodat zij op het oogenblik ruim 1200 boekdeelen telt, wat vergeleken met het vorige jaar een aanwinst van 200 deelen beteekent.

Aan geldelijke bijdragen ontving ik voor onze boekerij:

Van het Algemeen Ned. Verbond (jaarlijks) . . .	frs.	52.—
Van den heer J. H. Tromp Meesters te Steenwijk (jaarlijks)	„	20.—
Van Mr. N. G. Cnoop Koopmans te Haarlem. . .	„	207.50

Aan de edelmoedige schenkers werd telkens een schriftelijke dankbetuiging gericht, en van de wijze, waarop deze buitengewone inkomsten zijn besteed, geef ik aan Prof. Blok nauwkeurig rekenschap.

Aan boekgeschenken ontvingen wij dit jaar:

I. Van den vice-prefect der Vaticaansche Bibliotheek, Dr. Franz Ehrle S. J.:
De prachtige verzameling van tot heden gedrukte catalogi der Biblioteca Vaticana, bestaande uit 12 deelen in 4°.

II. Van het Königl. preussisches hist. Institut in Rom:
Jahresbericht 1903—1904 (Rom 1904).
Jahresbericht 1905—1906 (Rom 1906).

III. Van het Institut historique belge:
Dom Ursmer Berlière, Suppliques de Clément VI (Rome 1906).
— Inventaire analytique des libri obligationum et solutionum des Archives vaticanes (Rome 1904).
— Les évèques auxiliaires de Cambrai et de Tournai (Bruges et Lille 1905).
— Chronologie des abbés de Lobbes dans la seconde moitié du XIVe siècle (Mons 1903).
— Inventaire des obituaires belges (Bruxelles 1903).
— Jean de West, évèque urbaniste de Tournai. (Bruxelles 1904).
— Un ami de Pétrarque. Louis Sanctus de Beeringen), (Rome—Paris 1905).
— Les abbés de Lobbes au XIVme siècle (Mons 1906).
— Les archidiacres de Liège au XIVme siècle (Bruxelles 1907).
— Jean Bernier de Fayt, abbé de St. Bavon de Gand (Bruges 1907).
— Documents Vaticans concernants l'abbaye de St. Bernard sur-l'Escaut (1906).
— Notes sur les abbés de Vlierbeek (1906).

IV. Van het „Geschied- en Oudheidkundig Genootschap in Limburg" te Maastricht:
De bijna volledige collectie (36 deelen) zijner *Publications* (1865—1905).

V. Van het Genootschap „Limburg" te Roermond:
Limburg's Jaarboek (13 deelen).
Eenige losse uitgaven.

VI. Van de Maatschappij der Ned. Letterkunde te Leiden:
Handelingen en Mededeelingen over 1906—1907. (Leiden 1907).

VII. Van Teylers Genootschap:
Verhandelingen N. R. Deel VII (1906).

VIII. Van het Zeeuwsch Genootschap:
Archief (1905).
Zelandia illustrata, door M. Fokker (4e vervolg 1905).

IX. Van den algemeenen Rijksarchivaris:
Jaarverslag over het Rijksarchief te 's-Gravenhage 1905.

X. Van Dr. N. Beets te Amsterdam:
Dirick Jacobsz. Vellert, peintre d'Anvers (2 overdr. uit de *Revue de l'art flamand et hollandais*, Tom. VI 1906).

XI. Van Dom Ursmer Berlière te Maredsous:
Documents pontificaux concernant Raoul de Rivo, doyen de N. D. de Tongres (Bruxelles 1907).
Bibliophiles belges au servue de Léon X et Clément VII (Bruxelles 1907).
Jean F. Serclaes, évèque de Cambrai. (Overdr. der Bijdragen tot de gesch. bijzonder van het aloude hertogdom Brabant 1907.)

XII. Van Dr. Henry Biaudet, te Helsingfors:
Biaudet, Le Saint-Siège et la Suède durant la seconde moitié du XVIme siècle (Paris 1907). I—II.

XIII. Van Prof. Dr. P. J. Blok, te Leiden:
Geschichte der Niederlande, verdeutscht durch O. G. Hontrouw. Bd. III (1907).
J. S. Theissen, Centraal gezag en Friesche vrijheid (Gron. 1907).
H. Obreen, Floris V, graaf van Holland enz. (Gent 1907).
H. A. W. van der Vecht, Cornelis van der Myle (Sappemeer 1907).
J. de Ras, Historische aanteekeningen (Leuven 1907).
De Bibliotheca Thysiana te Leiden. (Overdr. uit het Tijdschrift voor boek- en bibliotheekwezen 1907.)
De plaats van de provincie Groningen in de geschiedenis van ons land. (Overdr. uit Historische Avonden, Tweede Bundel. Groningen 1907.)
Geschiedenis van het Nederlandsche volk, Dl. VII (1907).
Verspreide geschriften (1903).
P. L. Muller, Verspreide geschriften (1906).

XIV. Van Dr. G. Brom:
De abdij van Oostbroek en het Vrouwenklooster. (Overdr.

uit het *Archief v. d. gesch. v. h. aartsb. Utr.* Dl. XXXII.)
Praedestinatie en katholieke geschiedschrijving. (Overdr. uit *De Katholiek* (Dl. 131 Ao 1907.)
Revue d'histoire ecclésiastique (Louvain 1900—1906) Années I—VII.
Bentivoglio. Della guerra de Fiandra (Livorno 1831). I—III.
Th. van Oppenraay. La doctrine de la prédestination dans l'Eglise reformée des Pays-Bas (Louvain 1906).
I. Ph. Dengel. Die politische Thätigkeit des Monsignor J. F. Garampi in Deutschland (Rom 1905).
Villa Caserta (Romae 1905).
Dr. G. Brom en L. A. v. Langeraad. Diarium van Arend van Buchell (Amsterd. 1907).
Dr. G. Brom. De tegenpaus Clemens VII en het bisdom Utrecht. (Overdr. uit de Bijdr. en Meded. van het Hist. Gen. XXVIII. 1907.)
M. van Vollenhoven. Korte verhandelingen over het Forum romanum (Haarlem 1903).
Alfred Cauchie, L'extension de la juridiction du nonce de Bruxelles au duchés de Limbourg et de Luxembourg en 1781 (Bruxelles 1903).
De Nederlandsch-Duitsche stichting der „Anima" te Rome (drie overdr. uit *De Katholiek.* Deel 132, Ao 1907).
W. J. M. Mulder S. J. Dietrich von Nieheim, zijne opvatting van het Concilie en zijne Kroniek (Amsterdam 1907).
A. Cauchie. Inventaire des archives de Marguérite de Parme (Bruxelles 1907). I.
— Une nouvelle lettre de Daniel di Bomalès à Francesco di Marchi concernant les troubles des Pays-Bas (Louvain 1907).
— et A. L. van der Essen, Inventaire des archives de Marguérite de Parme (Bruxelles 1907).
H. Dubrulle. Documents pour servir à l'histoire des indulgences accordées à la ville de Malines au milieu du XVme siècle (Paris 1904).
— Documents tirés des archives de l'Etat à Rome et concernant le diocèse de Cambrai (Lille 1904).
— Un récit italien de la prise de Cambrai en 1595 (Rome 1905).

XV. Van Prof. Dr. A. Cauchie te Leuven:
Rapport sur les travaux du Seminaire historique à

l'Université catholique de Louvain, pendant l'année académique 1905—1906 (Louvain 1907).

XVI. Van Directeur A. J. Derkinderen te Amsterdam:
De Architect. 17e jaarg. afl. 5 (Haarlem 1906).

XVII. Van Dr. Arnold Fayen te Rome:
Lettres plantiniennes 1574—1581 (Bruxelles 1906).
— Notices sur les manuscrits de la Bibliothèque Vaticane concernant la Belgique. I. Fonds de la reine de Suède (Bruxelles 1905).

XVIII. Van Mr. Franklin Jameson te Washington:
Report of the department of historical research (Washington 1907).

XIX. Dr. P. J. M. van Gils, te Rolduc:
Een lente in Italië en Hellas (Amsterdam 1907).
— Eenige opmerkingen over de middeleeuwsche boekenlijst der abdij Rolduc (Overdr. uit de Handel. van het 5e Ned. Philologencongres te Amsterdam 1907).

XX. Van Dr. Emil Göller te Rome:
Die Gravamina auf dem Konzil von Vienne und ihre literarische Ueberlieferung (1904).
— Mittheilungen und Untersuchungen über das päpstliche Register- und Kanzleiwesen im 14. Jahrh. (Rom. 1904.)

XXI. Van Dr. L. V. Goemans, te Rome:
Eenige brieven van Vincentius de Zeelander met kardinaal Pietro Aldobrandini gewisseld 1596—1598 (1906.)

XXII. Van Dr. K. Heeringa, te Schiedam:
Een bondgenootschap tusschen Nederland en Marokko. (Overdr. uit *Onze Eeuw*, 7e Jaarg. 1907.)

XXIII. Van Mr. J. G. C. Joosting, te Assen:
Het archief der abdij te Assen (Leiden 1906)
De archieven van de Schultengerechten in Drente (Leiden 1907).
Jaarverslag over het Rijksarchief in Drenthe 1905.

XXIV. Van Dr. Paul Kalkoff, te Bresslau:
Cardinal Cajetan auf dem Augsburger Reichstage von 1518 (Rom 1907).

XXV. Van Kap. J. C. van der Loos, te Ouderkerk a/d. Amstel:
Geschiedenis van Amstelland (Amsterdam 1907.)

XXVI. Van Baron Alberto Lumbroso, directeur der *Rivista di Roma* te Rome:
Augusto Franchetti (1840—1905) et i suoi studi nell' epoca neapoleonica (Pinerolo 1906.)
Amori stendhaliani (Torino 1906).
Antonio ha egli parlato alla folla? (Roma 1907.)
L'agonia d'un regno (Roma 1904.)
Le duc d'Otranto et son portefeuille (Rome 1905.)
Stornielli populari romani (Torino 1905.)
Donne et amore nel cinquecento (Pinerolo 1906).
Léonard le coiffeur de Marie-Antoinette (Paris 1907).

XXVII. Van Dr. P. C. Molhuysen, te Leiden:
Catalogus van de geschiedkundige tentoonstelling van natuur- en geneeskunde te Leiden (Leiden 1907).

XXVIII. Van Mr. S. Muller Fz., te Utrecht:
Mr. J. G. C. Joosting en Mr. S. Muller Hzn., Bronnen voor de geschiedenis der kerkelijke rechtspraak in het bisdom Utrecht in de Middeleeuwen. Dl. I—II. Eerste stuk. ('s-Gravenhage 1906.)

XXIX. Van Dr. Friedrich Noack, te Rome:
Deutsches Leben in Rom (Stuttgart—Berlin 1907).

XXX. Van Dr. J. A. F. Orbaan:
Een pauselijk verbod tegen het opgebruiken van handschriften A°. 1566. (Overdr. uit het Tijdschrift voor boek- en bibliotheekwezen 1907).
Italië en de Nederlanden. (Overdr. uit *Oud-Holland* 1907. 2e afl.)
Uit de Folklore van Rome, (Overdr. uit *Onze Eeuw*, 7e Jaarg. 1907.)

XXXI. Van Hofrath Dr. Ludwig Pastor te Rome:
Luzio, A. Due documenti Mantovani sul conclave di Adriano VI (Roma 1907).

XXXII. Van Prof. Dr. K. Schellhass:
Italienische Bibliographie 1904—1905 (Rom 1906).

XXXIII. Van Dr. P. O. von Törne, te Helsingfors:
Ptolémée Gallo, Cardinal de Como, (Paris 1907.)

De schenkers van een of ander boekwerk kregen een schriftelijke dankbetuiging. Wanneer een gelukkig gesternte hunne schreden ooit richt naar de Eeuwige Stad, dan hoop en vertrouw ik, dat zij het Nederlandsch historisch Instituut met een bezoek zullen vereeren, om zich door eigen aanschouwing te overtuigen, hoe nuttig hunne boekgeschenken. besteed zijn en hoe keurig ze thans zijn ondergebracht.

Want sinds 1 April is het Instituut — dank aan de wijze beschikking der Regeering — zoo gelukkig een eigen thuis te bezitten. Hoezeer de tijdelijk aan het Koninklijk-Pruisisch Instituut ondervonden gastvrijheid ook moest worden gewaardeerd en tot duurzame erkentelijkheid stemt, om verschillende redenen van practijk en conveniëntie scheen toch een eigen lokaal de voorkeur te verdienen.

Toen Uwe Excellentie zich in beginsel geneigd toonde om hiervoor de noodige gelden beschikbaar te stellen, heb ik daaromtrent, bij schrijven van 5 Maart aan Prof. Blok, een gedétailleerd voorstel ingediend. Zoodra op dit voorstel de goedkeuring der Regeering en der Staten-Generaal volgde, heb ik, bij schrijven van 25 Maart, aan Geheimrath Dr. Kehr, directeur van het Pruisisch Instituut, mededeeling gedaan van het voornemen, om onze boekerij zelfstandig te huisvesten en hem met warme bewoordingen nogmaals dank gebracht voor de zoo bereidwillig en onbaatzuchtig gedurende drie jaren verleende gastvrijheid.

Begin April waren de noodige toebereidselen voor de verhuizing klaar. In mijne woning (72 Via Federico Cesi int. 14—15) is het ruimste en fraaiste vertrek, 8 × 7 M. van omvang, ingericht als bibliotheekzaal. Twee kasten, ieder 2.40 M. breed en 3 M. hoog, bieden voorloopig althans genoegzame bergplaats aan, terwijl in hetzelfde vertrek nog gelegenheid bestaat voor een derde boekenkast van gelijken omvang en mettertijd ook de gesloten vestibule. nagenoeg even groot, desnoods een paar boekenkasten gemakkelijk bergen kan. Aan ruimte is dus voorcerst geen gebrek. De bibliotheekzaal kan tevens dienen voor werkkamer. Zij bevat drie eenvoudige, maar nette schrijftafels, eene voor mijzelf, eene voor Dr. Orbaan, en een derde voor eventueele bezoekers. Ook liggen er onze historische tijdschriften en nieuwste publicaties, de lands-, kerk- en kunstgeschiedenis van Nederland rakende, ter lezing steeds beschikbaar. Midden in de bibliotheek-

zaal wordt de eereplaats ingenomen door een groot portret van H. M. de Koningin in zware eikenhouten omlijsting, volgens de bekende gravure van Prof. Rudolf Stang: een vriendelijk eeregeschenk des dames gez. Ament te Laren (N. H.) Tot de hooggelegen Instituutswoning is de toegang vergemakkelijkt door een lift. Zoowel de forsche koperen deurplaat, die met sierlijke Damasus-letters het opschrift draagt: *Nederlandsch historisch Instituut*, alsook de omlijste reproducties van nationale schilder- en graveerkunst, die in de ruime en veelhoekige vestibule prijken, zeggen op het eerste gezicht den bezoeker duidelijk genoeg, waar hij zich bevindt.

In eigen lokaal gehuisvest, kan het Instituut zich voortaan nog meer dan tot dusverre met den besten wil mogelijk was, nuttig maken voor landgenooten, die zich met wetenschappelijke of artistieke doeleinden aan de oude schatten van beschaving, door de eeuwen aan Rome overgeleverd, komen verlustigen. Daarbij was hun, evenals aan buitenlandsche geleerden, vooral sinds April onze boekerij herhaaldelijk een welkom hulpmiddel. Hoe vaker dit in de toekomst het geval wezen zal, des te meer en beter zal het Instituut aan een voornaam deel zijner nuttige roeping beantwoorden.

In deze verwachting heb ik de eer, Uwe Excellentie mijn Jaarverslag over 1907 aan te bieden.

Rome, 18 December 1907. GISBERT BROM.

VERSLAG

OMTRENT

het in 1907 ingesteld onderzoek in archieven en bibliotheken van Rome naar bescheiden, betrekking hebbende op Nederlandsche kunstenaars en geleerden.

(Uitgebracht door Dr. J. A. F. Orbaan.)

Hierbij heb ik de eer, Uwe Excellentie aan te bieden het verslag over het jaar 1907 van mijn onderzoek in archieven en bibliotheken van Rome naar bescheiden, betrekking hebbende op Nederlandsche kunstenaars en geleerden.

In afwachting van het oordeel der Commissie van Advies over de fiches der afdeelingen Barberiniana en Capponiana, haar door bemiddeling van Dr. Brom toegezonden, bracht ik in de eerste maanden van dit jaar de nalezingen over de afdeelingen der Vatikaansche bibliotheek: Ottoboniana, Palatina, Regina en Vaticana ten einde.

Tegelijkertijd richtte Dr. Brom op mijn verzoek aan de Congregatie van Santa Maria dell' Anima — waar zich een archief bevindt mij mede ter onderzoek aangegeven — een verzoekschrift, strekkende tot mijne toelating in genoemd archief. De Congregatie beschikte daarop gunstig en ook bij monde van den rector der instelling den prelaat Lohninger, mocht ik vernemen, dat mij alle faciliteiten zouden verleend worden. In alle opzichten heeft men het mij daar aangenaam gemaakt. Van begin Maart tot het einde van Juni heb ik in het archief gewerkt en de onderzoekingen over de reeds aangevatte rubrieken in het najaar voltooid.

Bij schrijven van 28 Maart 1907 deelde de Commissie van

Advies mij hare op- en aanmerkingen over mijne, zooeven genoemde, fiches mede. Op een uitvoerig antwoord verkreeg ik van de Commissie toestemming mijne bewerking naar fondsen te behouden. Toch werd in aansluiting aan de opmerkingen der Commissie van Advies nog eene verandering en op menige plaats omwerking van de teruggezonden fiches en van de andere afdeelingen noodig. Ik heb dit gedeeltelijk dezen zomer en vooral in de laatste maanden gedaan.

Eigenlijk ben ik eenigszins in gebreke, dat ik niet reeds eerder mijne overige fiches van de Vatikaansche bibliotheek bij de Commissie heb ingezonden, maar de volgende verklaringen zullen deze vertraging deels verklaren, deels verontschuldigen.

1°. Ik kon in Februari de fiches der overige afdeelingen alleen naar mijn eigen tot nog toe gevolgde methode afwerken, maar zou deze vermoedelijk naar de opmerkingen der Commissie moeten revideeren. Ik meende dus beter te doen op nadere instructie te wachten.

2°. Opdat de uitvoering van het werkplan niet behoefde stil te staan, heeft, als gezegd, Dr. Brom voor mij op mijn verzoek toegang verkregen in het Anima-archief, dat anders niet licht toegankelijk is. Dit archief was reeds in mijn eerste instructie aangewezen. De afdeelingen Decreta, Liber Mortuorum, Elemosinae et Expensae, die ik daar onder handen genomen had, meende ik eerst te moeten voltooien. Van deze bizondere gelegenheid om in het archief van Santa Maria dell' Anima vrijelijk te werken moest — als ik aan de Commissie schreef en Dr. Brom verzocht nader te willen toelichten — gebruik gemaakt worden.

3°. Bij de hervatting mijner werkzaamheden in het najaar in de Vatikaansche bibliotheek, bleek wederom op verschillende punten eene nalezing noodig, die meer tijd in beslag nam dan ik aanvankelijk had gemeend. Ik ben nu zoover gevorderd, dat ik nog vóór het einde van 1907, door middel van Dr. Brom, aan de Commissie van Advies al mijne overige fiches toe kan zenden.

In het Archief van Santa Maria dell' Anima nam ik, om te beginnen, het Liber Mortuorum, eene aanvulling voor het reeds gedrukte Liber Confraternitatis, onder handen.

Het Liber Mortuorum is in den tegenwoordigen vorm in het jaar 1612 ontstaan. De sacristijn van de Anima, die het aanlegde, heeft zich heel wat moeite getroost om uit de opschriften der grafmonumenten in de kerk en uit de oude boeken eene geregelde chronologische doodenlijst op te stellen. Er bleef in zijnen

aldus vervaardigden legger ruimschoots papier over om de opteekeningen voort te zetten. Het boek heeft blijven dienst doen tot in December van het jaar 1843. Geleidelijk staan er al de leden van den Germaanschen stam in opgeteekend, die in de Anima eene laatste rustplaats kregen.

Ik heb uit het Liber Mortuorum overgenomen in de eerste plaats wat ik over kunstenaars en geleerden aantrof. Om er eenigen te noemen: Jan van Santen († 1611), David de Haen († 1622), Daniel Verdoes († 1624), Paulus Bril († 1626), de Utrechtsche goudsmid Gerard Hendricx († 1636). Van de geleerden: de bibliothecaris der Vaticana: Henricus Gravius. Daarbij wat ik vond omtrent Nederlandsche families, die in Rome een plaats van beteekenis innamen, en van personen van Nederlandschen oorsprong, die tot de kunstenaars van onzen stam, hetzij als bestellers van grafmonumenten, of meer in het algemeen als kunstbeschermers, in betrekking stonden. Eene Nederlandsche familie als de Pescatore's (Visschers) vereenigt in den persoon van Pietro Pescatore het patriciaat met het mecenaat, als ook door Italiaansche schrijvers uit de XVIIe eeuw met lof erkend wordt. Voor deze familie heb ik meer plaats ingeruimd.

De met eenig krip overtrokken gemoedelijkheid van dit register van den toenmaligen Burgerlijken Stand van Rome brengt tal van bizonderheden over familieomstandigheden, woonplaats en het bedrag, dat aan de uitvaart ten koste gelegd werd; en een verslag van de plechtigheid zelf, met het oog van een koster bezien. Het is belangrijk voor de geschiedenis van eene buitenlandsche kolonie in Rome, om eene bepaalde kerk geconcentreerd. Een onlangs verschenen boek over het leven van de Duitschers in Rome (door Dr. Noack), voornamelijk de 18^{e} en 19^{e} eeuw behandelend, de geschiedenis van de Anima door Schmidlin in hoogere mate, toonen hoeveel er uit een parochiaal archief te putten is. Het archief van de Anima geldt — eene Dietsch-Duitsche verdienstelijkheid — als een van de beste parochiale archieven in Rome. Van een aanzienlijk deel der Romeinsche Roomsch-Katholieke families ligt hier de kroniek, welbewaard. De leden van de schilderbent wandelden meer over de 7 heuvels, óm de kerk. Hun namen stonden, met hunne portretten, op de muren van eenige osteria's. Als niet toevallig een liefhebber er eenige afgeschreven had — de teekeningen met de namen thans in het museum Boymans — zouden die vergankelijke documenten heelemaal verloren gegaan zijn.

In de registers van de Anima vinden wij alleen de gezeten burgers. Van de kunstenaars komen slechts voor dezulken, die door hunne godsdienstige gezindheid tot de Anima in betrekking stonden en zich meer bij de bourgeoisie dan bij de bentvogels aan-

sloten. Voor eene vergelijking van de sociale positie van de kunstenaars met die van de gewone burgers hebben wij gegevens noodig uit beide klassen. Ik heb daarvoor, zoowel uit het Liber Mortuorum als uit de andere archivaliën der Anima aangeteekend, wat ik vond over betrekking, bezit, reputatie, huwelijken met inheemsche jongedochters enz., ook van eenvoudige werklieden. Een studie van het degelijke boek van Doren over Duitsche (ook Nederlandsche) werklieden en werklieden-vereenigingen in middeleeuwsch Italië wees mij op de noodzakelijkheid, zulke gegevens niet achteloos voorbij te gaan.

Ook hield ik het oog op alles wat te verklaren is als een nationale band voor de Nederlanders in Rome, op wat kan verklaren de verhouding van de leden der Broederschap tot die van de andere, van San Giuliano dei Fiamminghi en Santa Maria in Campo Santo.

Aan zakelijke biografische gegevens vond ik heel veel over Dirk Ameyden en zijne familie; het sterfjaar (1665) van eenen Nederlander Gisbert van de Poll, die o.a. ook voor Heinsius de brieven „poste-restante" bewaarde en een vertrouwd expediteur schijnt geweest te zijn; het sterfjaar (1689) van eene Faustina Bril, waarschijnlijk eene nakomelinge van een van de beide schilders van dien naam. De beschrijving van de uitvaart van eenen Motman en eenen Tavenier toonen, in welk hoog aanzien ook in de XVII$_e$ eeuw de curialisten uit het Noorden in Rome gestaan moeten hebben.

De rubriek Decreta, notulen van de vergaderingen der Congregatie, geven ons een getrouw beeld van de werkzaamheid van de Anima, haren economischen toestand, invloed op de eigen gemeente, verhouding tot de andere broederschappen en de plaats, die zij in Rome als kerk en Opera Pia innam.

Met groote nauwkeurigheid kunnen wij ons hier laten inlichten, welke op een gegeven tijdstip de samenstelling der Congregatie was, hoeveel plaatsen aan landgenooten ingeruimd werden en wanneer zij den belangrijken post van provisor of con-provisor bekleedden. De administratie van de huizen in het bezit der Anima komt in de protocollen der vergadering vooraan. Vaak hebben de perceelen Nederlanders tot inwoners, die daarbij niet slecht af geweest moeten zijn. Dan is altijd aan de orde de werkzaamheid van de Anima als instelling van weldadigheid. Onder verstandige bestuurders begint de weldadigheid gelijken tred te houden met de inkomsten. De goede en kwade tijden doen zich gevoelen, maar nooit schijnt de Anima hare weldadigheid geheel tot zich zelve gekeerd te hebben. Wel is er een voortgezet streven om zich te beperken tot de rechthebbenden. Zij hebben daar eenige bijdragen geleverd tot de aardrijkskundige

interpretatie van de woorden: fiammingo, tedesco en olandese, Paesi Bassi, Fiandra, Germania inferior et superior, die in het Italiaansch en het officieel Latijn al veel vroeger tot verwarring aanleiding gegeven hebben.

Zoowel voor de penningen als huur geïnd, als voor de andere als aalmoezen uitgedeeld kwamen de provisoren in aanraking met allerhande klassen der vlottende en der gevestigde maatschappij. Van hun kant wordt daar weinig verschil gemaakt. De huurders waren, om bij de Nederlanders te blijven: tapijtwever, timmerman, gipsgieter, apotheker, herbergier enz. In de meeste van deze beroepen vindt men ook nu nog vreemdelingen, meestal Duitschers. De armen, die bij de Anima aanklopten, werden, als het om een gewone aalmoes ging, naar den provisor verwezen. Meer is in de zittingsverslagen te vinden, zoodra de sociale positie van den supplicant of de benarde omstandigheden, waarin hij verkeerde, het advies van de heele Congregatie verdiende. Het ging altijd bij verzoekschrift. De verzameling van deze stukken vormt eene afzonderlijke afdeeling, welke na deze ter sprake zal komen. De bizondere consideratie gold bijvoorbeeld requesten van vluchtelingen en bannelingen om der wille van het geloof uit de Nederlanden geweken, vooral wanneer zij zich als monnik in een klooster wilden begeven of de priesterlijke bediening hier wilden voortzetten. Niet zelden verschafte de Anima, om te beginnen, het gewaad: een pij of een toog.

Voor huurlingen, die aan Spaansche zijde het beroep van soldaat hadden uitgeoefend en onder de vlag in het Napelsche verzeild, afgedankt, hunne oude wonden op de thuisreis moesten verzorgen, had het bestuur der Anima een bepaald zwak. Zij sprong echter ook in de bres voor de Hollandsche jongens, die na wie weet wat voor avonturen, te Civitavecchia op de galeien zaten te roeien, en lieten de jammerklacht niet onverhoord, door een landgenoot-falsaris uit het duister van den kerker van Tor di Nona, aan Santa Maria de Anima Teutonicorum opgezonden.

De Duitsch-Dietsche kolonie telde notabelen als Henricus Gravius en Gerard Vossius, die, beiden, in de directie van kerk, hospitaal, huizen en kapitaal hunne Hollandsche vastberadenheid en degelijkheid doorgezet hebben. Musici als Marcus Houtermans en Christiaan Ameyden. De, als uitgever van prenten zeer bekende, Nicolaas van Aelst Onder de kunstenaars de schilders: David Haecx, „Baldassare Lauro", Spierincx. Een drietal, in 1639 geroepen om de sacristij te beschilderen: Jo. Hoech, Justus de Pape, Aloysius Primus (Luigi Primo of Luigi Gentile.) De beeldhouwer Egidio „della Riviera"; de bouwmeester „Vasanzio" (Jan van Santen). Voor elk van deze Noord- of Zuid-Nederlanders is in de Decreta

eenig document te vinden. In den jare 1609 staat aangeteekend, dat de hulp van de Congregatie werd ingeroepen voor een twist van de schilders „de natione teutonica contra pictores Italos urbis", ongetwijfeld eene questie van broodnijd, zooals die ook bij ons te lande vaak tegen buitenlanders werd uitgevochten.

De gevestigde vereeniging, die in deze tegen de buitenlanders optrad, zal wel de Accademia di San Luca geweest zijn. Ik heb hoop later in het archief aldaar, misschien ook hier in de Anima, een of ander stuk te vinden, dat deze episode uit de ongeschreven kroniek der schilderbent toelicht. Al vroeger had de schilder Santvoort het met de „Kamer van Arbeid" van het schildersgild aan den stok gehad. Voor de geschiedenis van de Nederlandsche schilders, ook van hunnen maatschappelijken toestand, zijn zulke questies zeker van belang. Van eenen anderen kant bewijzen de contracten van Egidio della Riviera met de Anima gesloten, toen hij een grafmonument of eene balustrade moest maken, dat bij beide partijen de gewoonten van de Italianen uit hun tijd navolging vonden. De fabriekmeesters van de kerk waarborgen zich tegen alle schade, laten den beeldhouwer zelfs eene cautie stellen, waarvan hij het bedrag eerst terugkrijgt, nadat gebleken is, dat hij zijn werk schoon heeft afgeleverd. Hij van zijn kant vraagt, naar 's lands wijs, naar de „costumi" van het vak, al het hout der stellingen.

Uit de kunst-ambachten vond ik o. a. eenen „Adriano tapeziere" (herhaaldelijk later in de boeken van den aalmoezenier); Jean de Nivelle, Vlaamsch goudsmid, en eenen ivoorwerker Michiel de Smit, uit Brugge afkomstig.

Den advocaat-publicist Dirk Ameyden, eenige lustra provisor der Anima, leeren wij ook uit de Decreta nader kennen. Voor de levensgeschiedenis van dezen merkwaardigen en talentvollen man, door Dr. Hensen in „De Katholiek" behandeld, is in den loop van mijne studies, zoowel in de bibliotheek van het Vatikaan, als in het archief der Anima, eene menigte gegevens voor den dag gekomen. In de akten der Anima steekt een landgenoot Henricus Gravius hem naar de kroon met eene uitvoerige beschrijving van de overstrooming van Rome in 1599, in het bijzonder gelet op de rampspoeden, die de Tiber over de kerk der Anima en hare door landgenooten bewoonde huizen gebracht had.

Doortrekkende of tijdelijk vertoevende Nederlanders van naam vinden in de Anima een goed onthaal. De kerkmeesters verzuimen de gelegenheid niet, goeden raad bij mannen van ervaring, als Laevinus Torrentius, Adrianus Junius, Franciscus Sonnius en Wilhelmus Lindanus, in te winnen.

Waar in deze rubriek gehandeld wordt over de andere nationale instellingen: San Giuliano dei Fiamminghi en het Campo Santo, blijft het primaat aan de Anima, door de anderen rondweg erkend.

Onder den algemeenen titel: „Elemosinae et Expensae" heeft iemand, die lang geleden het archief ordende, alle stukken omtrent de dagelijksche weldadigheid der stichting bijeengebracht, loopende van 1541 tot 1663.

Voor het grootste gedeelte zijn het de oorspronkelijke verzoekschriften — om niet het harde woord bedelbrieven te gebruiken — na ontvangst voorzien van de opmerkingen van den provisor, van de leden der Congregatie, met het voorstel aangaande de uit te keeren aalmoes en niet zelden met het ontvangbewijs, afgegeven door den bedeelde. De administratie ging dus niet omslachtig!

Er waren blijkbaar beroeps-suppliekenschrijvers, die zelfs in het Latijn konden smeeken, anders in het Italiaansch of in de Nederlandsche moedertaal. Veel van de supplieken uit een paar opvolgende jaren zijn van dezelfde hand. In den stijl is niet veel afwisseling. Ik heb er toch uit verschillende tijdperken opgenomen, om te laten zien, hoe onze arme landgenooten zich tot de Anima richtten.

In de beroepsmatig gestelde verzoekschriften doet de titulatuur zeer dik. Zij overdrijven zeker lichtelijk de diepe ellende van den smeekeling, van wiens eigen persoon in de ootmoedigheid van het slot weinig overblijft. De „Scrivani" beschikten blijkbaar niet over eene rijke verbeeldingskracht. Zij gebruiken een beperkt stel gegevens voor de motiveering van de bede. De heeren van de Anima moeten de bandieten al uit de verte gekend hebben, die al die arme drommels onderweg opwachtten. Dat is schering en inslag! Wanneer de geïnteresseerde zelf de pen op het papier zet, vooral wanneer deze bezigheid eigenlijk zijn vak had moeten zijn, tracht hij met verschillende modulaties den waren toon te treffen. Een begint er: dat hij van Scylla naar Charybdis kwam, een ander drukt zijn gemoed in verzen uit. Maar altijd komt de smeekbede aan het eind om een aalmoes, een paar schoenen, een broek, geld voor doktersrekeningen, om in plaats van een verloren breviarium een ander te koopen, om eene dochter een uitzet te geven. Er zijn volhoudende armen, die keer op keer om hulp vragen. Er is ook de chronische supplicant, een zekere „manke Gillis", terugkeerend met de hardnekkigheid van een of andere figuur op Boeren-Breughel's schilderijen.

Kleermakers, kopiïsten, apothekers, studenten, knechten die geen heer vinden, pelgrims ook uit Jeruzalem, de waschvrouw van kardinaal Madrucci, den protector der Anima, candidaten

naar eene plaats in het Collegium Germanicum, berooide priesters, monniken uit kloosters van Rome gaan in eenen langen hongerstoet voorbij. Geen enkele wordt afgewezen. Al was het ook maar de kleinigheid van enkele julii, iets krijgen zij mee op den bezwaarlijken tocht. De bannelingen of vluchtelingen, uit de noordelijke Nederlanden geweken om het geloof, krijgen meer. Ook hield de Congregatie steeds rekening met de maatschappelijke positie van den querulant. In de verzoekschriften der uitgewekenen treft ons de toon van diep beklag over de vervolgingen in het vaderland, terwijl het ons opvalt, hoe moeielijk priesters in de stad der Apostelen aan een plaats voor hun levensonderhoud konden komen.

Onder de brieven is er een opmerkelijk aantal van Noord-Nederlanders, eenige malen van afstammelingen uit voorname families, die in de versukkeling waren geraakt.

Interessant de verschillende brieven van matrozen, die naar zij zeggen, door zeeroovers waren uitgeplunderd.

Wat de taal betreft, merkte ik op, dat in den bundel van het jaar 1617 nog Hollandsche brieven voorkomen — poover Hollandsch meestal — zelfs een Hollandsche brief van twee gebroeders uit Keulen. Vervolgens zijn er brieven, eerst in onze taal en dan in het Duitsch, van een en denzelfden landgenoot. Ten slotte ook Duitsche brieven van Brusselaars. In den bundel 1634—1637 (de tijd 1617—1634 vormt eene gaping) komen geene Hollandsche brieven meer voor, en evenmin in den verzamelband 1539—1663.

Van de „geleerden" een paar studenten. Voor kunstenaars ook weinig. Een „Giacomo Cassetta", die in Rome schilderkunst komt studeeren (tusschen 1634 en 1637); in 1597 een pictor Egidio de Bruyn en een architect Cornelio Laurens; in 1601 het een en ander over Egidio della Riviera en uit het jaar 1617 een visum van Jan van Santen.

Een belangrijk stuk vond ik in de rubriek Miscellanea, namelijk het testament, van 1605, van den musicus Christiaan Ameiden, met zijn inventaris, en al de legaten, die hij maakte (o. a. aan zijn neef Dirk).

In mijne instructie van 1905 werd mij opgedragen, „eenen legger te vervaardigen van in Italië aanwezige Nederlandsche schilder- en beeldhouwwerken, met vermelding van bewaarplaats en geschiedenis (voor zoover op te sporen) en eene beschrijving van het kunstwerk".

In haar schrijven van 28 Maart 1907, bevattende eene aanvulling van genoemde instructie, vroeg de Commissie naar zakelijker mededeelingen, dan tot dusverre in mijn Jaarverslag waren voorgekomen.

Ik antwoordde haar het volgende:

„In het volgende Jaarverslag zal ik niet verzuimen, uitvoerig gewag te maken van de resultaten, daar u onder 6° naar vraagt. Ik kan u thans reeds berichten, dat de legger der kunstwerken 250 fiches bevat, systematisch bewerkt wordt en in de eerste plaats ontleend is aan Italiaansche bronnen, als Baglione, Bellori, Passeri, Baldinucci, de brieven der kunstenaars, die ook veel over kunsthandel bevatten en zwerftochten van Nederlandsche schilderijen in Italië verduidelijken; aan oude inventarissen en de zeldzame boekjes der bij de Vatikaansche bibliotheek ingelijfde Cicognara.

Met de verzameling fotografieën, waarvoor de directeur van het Nederlandsch Historisch Instituut mij een aanvangscredietje toestond, is een begin gemaakt. Vooreerst schaf ik foto's aan naar karakteristieke stukken in Italiaansche musea van Nederlandsche kunstenaars, die hier hun kunst gemaakt hebben. Van prenten hebben — als ik reeds in mijn Jaarverslag 1905 aanduidde — vooral de afbeeldingen van Rome, door Nederlandsche plaatsnijders en dan ook hunne illustraties in Italiaansche boeken mijne voortdurende aandacht getrokken. Tevens heb ik overleg gepleegd met den directeur van het aan prenten van onze graveurs zeer rijk en met uitgebreide klappers toegerust prentenkabinet der Corsiniana. Prof. Hermanin heeft mij groote vrijheid van studie in de verzamelingen toegestaan, daar ik in de zomermaanden, wanneer de andere inrichtingen in mijne instructie genoemd, gesloten zijn, gebruik van zal maken.

Teekeningen zijn er in Rome maar weinig. Miniaturen komen, als u uit het overige materiaal (vooral der Vaticana Latina) zult zien in mijne behandeling van bibliotheken naar de fondsen. Ook houd ik, voor zoover doenlijk, het oog op kunststukken van Nederlandschen oorsprong, die hier in veiling komen."

Mijne belofte van uitvoerig verslag te doen, kom ik bij dezen na, als volgt:

De inventaris begint met de plaats mijner inwoning Rome, en bevat in alfabetische volgorde:

Huizen (Case).
Kerken (Chiese).
Kloosters (Conventi).
Paleizen (Palazzi).
Villa's.

De fiches bevatten aanwijzingen, zoowel naar de Italiaansche bronnen, als naar nieuwere kunsthistorische werken, en, voor de laatste twee jaar geregeld bijgehouden, tijdschriften (Rassegna d'Arte; Bollettino d'Arte; l'Arte; il Marzocco; Oud-Holland; Onze Kunst en andere). Bijvoorbeeld onder: Casa Marucelli vindt men naar Balducci aangeteekend, dat er zich schilderijen van Helmbreker en Berchem bevonden en ook, dat deze stukken van Helmbreker thans waarschijnlijk zijne schilderijtjes in de verzameling Colonna zijn. Onder: Chiese: Sant' Agostino, dat de profeet Jesaia (van Rafael) door Goltzius en Visscher gegraveerd is. Stipt is melding gemaakt van het oeuvre van Duquesnoy, van Egidio della Riviera, van Verschaffelt. In Santa Catarina dei Funari is een schilderij van Caracci, gegraveerd door Bloemaert. Sadeler graveerde naar schilderwerk in de Gesù. Weer Bloemaert naar een schilderij in San Luca. Crispyn van de Passe naar een (thans niet meer daar te vinden) Spranger in San Luigi dei Francesi; de Italiaansche graveur Chigi naar een Honthorst (?) in Santa Maria della Concezione. Cornelis Cort naar de Transfiguratie van Rafael, (toen) in San Pietro in Montorio. Op deze wijze springt een belangrijk deel van de werkzaamheid van onze graveurs in Rome in het oog. Ik heb gelet ook op de kleinere, veritaliaanschte meesters, als Francesco da Castello en Luigi Gentile.

Na Rome komen de steden van Italië in alfabetische volgorde. Voor Florence lette ik in het bijzonder op de Uffizj en de Pitti, teekende alles aan wat ook maar in de verte betrekking kon hebben op de zich daar bevindende Nederlandsche schilderijen, uit bronnen, brieven, mijne studies daar ook vroeger in het Mediceïsch archief gemaakt. Wij hebben eene uitvoerige correspondentie, om 1682, van en met den Groothertog van Toskane, over aankoop van schilderijen, waaruit na verloop van tijd de Nederlandsche schilderijen in de verzamelingen geidentifieeerd zullen kunnen worden.

Vervolgens geeft de Ambrosiana te Milaan van hier uit gelegenheid tot opteekeningen. Voor de andere plaatsen moet ik mij tevreden stellen uit de tijdschriften de lijst bij te houden. Wie kan bijvoorbeeld de Simone Wanbrick zijn, van wien zich te Partanna op Sicilie een schilderij bevindt? Ook heb ik een aanvang gemaakt met eene bibliografie voor de kleinere plaatsen, wat plaatsbeschrijving en locale kunstgeschiedenis betreft.

Het totaal der fiches bedraagt thans driehonderd. Dit aantal zou licht te vermenigvuldigen zijn en de inventaris. ook naar den inhoud, zeer te versterken, indien ik er een afzonderlijk, uitsluitend onderwerp van studie van maakte. Maar zooals tot

nog toe mijne studies op een ander terrein lagen: de archieven en de bibliotheken, is de inventaris alleen tusschen beide aan de beurt gekomen. Ik hoop, dat men mij zal toestaan op deze wijze voort te gaan met den kaart-catalogus, die na verloop van tijd, vanzelf, meer resultaten zal opleveren.

Aan den heer Cramer van de Universiteits-bibliotheek te Amsterdam, verstrekte ik op zijn verzoek inlichtingen over handschriften van Ubbo Emmius, die zich hier in de bibliotheek van het Vatikaan bevinden. Een uitvoerig schrijven met als bijlagen, uittreksels uit de Italiaansche bronnen, over fresco's in het „Gouden Huis van Nero", zond ik op desbetreffend verzoek aan den heer Victor de Stuers.

J. A. F. Orbaan.

NOTULEN

VAN DE

ACHTTIENDE BIJEENKOMST DER RIJKSARCHIVARISSEN

op Dinsdag 1 *October* 1907, *des voormiddags te elf uur, in het gebouw van het Rijksarchief te 's-Gravenhage.*

Tegenwoordig zijn de heeren: Jhr. Mr. Th. H. F. van Riemsdijk, algemeen Rijksarchivaris, voorzitter, Mr. A. C. Bondam, C. J. Gonnet, Mr. R. Fruin, Mr. S. Muller Fz., Mr. J. L. Berns, Jhr. Mr. J. A. Feith, Mr. J. G. Ch. Joosting, Mr. C. C. D. Ebell en A. J. Flament, Rijksarchivarissen in Gelderland, Noordholland, Zeeland, Utrecht, Friesland, Groningen, Drenthe, Noordbrabant en Limburg, alsmede Dr. J. de Hullu, adjunct-archivaris bij het algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage, secretaris.

Nadat de Voorzitter de vergadering heeft geopend en eenige woorden heeft gewijd aan de nagedachtenis van Mr. C. P. L. Rutgers, Rijksarchivaris in Overijsel, die sedert de laatste bijeenkomst is overleden, en de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, wordt aan de orde gesteld de vraag, die in het schrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 30 Mei l.l. n°. 1308/i. Afd. K. W. ligt opgesloten, n.l.:

Is het om de Nederlandsche archieven, die in België, en de Belgische archieven, die in Nederland verdwaald of achtergebleven zijn, te kunnen terugbrengen naar de depôts, waar zij wetenschappelijk tehuis behooren, wenschelijk, een Nederlandsche commissie van deskundigen te benoemen, en aan de Belgische regeering voor te stellen van hare zijde dat eveneens te doen om gezamenlijk te trachten in deze zaak tot overeenstemming te geraken?

De Voorzitter herinnert, dat, gelijk aan de heeren Archivarissen uit de hun te voren ter inzage toegezonden stukken gebleken is, over deze zaak eerst het advies is ingewonnen van de Commissie van Advies voor 's Rijks Geschiedkundige Publicatien. Deze heeft gemeend, den Minister te moeten ontraden het plan aanhangig te maken om opnieuw onderhandelingen met België aan te knoopen over een algemeenen ruil, maar hem in overweging gegeven, besprekingen te houden over een partieelen ruil, en dit op te dragen niet aan een commissie maar aan een persoon, die met de in het Rijksarchief aanwezige Belgische archiefstukken vertrouwd is. Slechts één lid dier commissie, Mr. S. Muller Fzn., kon zich met die zienswijze niet vereenigen en had in een afzonderlijke, bij haar rapport gevoegde, nota de gronden hiervoor aangevoerd.

De heer Gonnet vraagt of men zich tot de vraag van den Minister heeft te beperken, dan of in de vergadering ook ter sprake kunnen worden gebracht die onderwerpen, die in de rondgezonden stukken zijn behandeld geworden, zooals b.v. de quaestie van den partieelen ruil, in het advies der Publicatie-Commissie aanbevolen, en de vroegere onderhandelingen met België gevoerd.

De Voorzitter laat in zijn nadere toelichting uitkomen, dat dit vrijstaat, daar de Minister blijkbaar de stukken met dat doel heeft laten rondzenden.

Daarna neemt de heer Bondam het woord, om er zijn verwondering over uit te spreken, dat de Publicatie-Commissie onderhandelingen heeft aanbevolen alleen maar over een gedeeltelijken ruil. Hij is van oordeel, dat de zaak opnieuw moet worden aangevat en een commissie benoemd, voorcerst om een onderzoek in te stellen naar voor Belgische archieven in aanmerking komende stukken hier te lande aanwezig op de wijze zooals dit door den heer Muller in zijn nota is voorgesteld, waarbij het zijns inziens zal blijken, dat er veel meer zijn dan bij de vroegere onderhandelingen in 1855 en later bekend was en in de tweede plaats om de onderhandelingen te leiden.

De heer Feith vereenigt zich evenals de heer Bondam volkomen met de strekking van de nota-Muller. Het komt hem voor, dat niet een gedeeltelijke ruiling aanbeveling verdient, waarbij elk der partijen misschien zijn belangrijkste of kostbaarste stukken blijft achterhouden, uit vrees van misleid te worden, maar een ruiling, volledig, eerlijk en open, gebaseerd

op wetenschappelijke grondslagen. Waar reeds van onze zijde in 1888 die wetenschappelijke basis tegenover België werd aangenomen, kunnen wij daar thans niet van afwijken noch geheel noch gedeeltelijk, nu in de twintig jaren, die sedert verloopen zijn, de archiefwetenschap zulke belangrijke vorderingen heeft gemaakt en het zoogenaamde „Provenienz-prinzip" door onze regeering voor de regeling harer rijksarchieven officieel is aangenomen en ook buitenslands bijna algemeen als het eenig juiste wordt erkend. Er is in de vergadering der Publicatie-Commissie gezegd, dat dit principe in België nauwelijks begrepen wordt, doch sedert is een geruime tijd verstreken. In België zal het wel niet anders zijn gegaan dan hier te lande, waar destijds ook nog archiefambtenaren gevonden werden, die van dat nieuwe beginsel niet wilden weten, terwijl men heden ten dage daar algemeen mede instemt. Men verlieze niet uit het oog, dat thans aan het hoofd van het Belgische Rijksarchief niet meer dezelfde personen staan met wie vroeger is onderhandeld. Hij acht het trouwens niet volkomen zeker, dat men in België dat principe toen ter tijd niet begrepen heeft; een belangrijke factor was de daar te lande bestaande vrees, dat bij gestrenge toepassing bijeengebrachte collecties zouden moeten geschonden worden: daar is men voor teruggedeinsd. Ongetwijfeld zal het, gelijk de Publicatie-Commissie vreest, moeilijkheden geven het principe altijd toe te passen. Al wat naar Prinzipienreiterei zweemt, moet natuurlijk vermeden worden. Indien men onbevooroordeeld, kalm, met eenig talent van geven en nemen, dat principe tot grondslag neemt en tegenover den bevrienden buurman den weg van kalme bespreking en overreding, niet van streng en principieel eischen inslaat, zal ongetwijfeld het gewenschte doel worden bereikt. Hij durft dit te eerder verwachten, omdat hij zulks meermalen bij het verwerven van archieven o. a. van die der Zijlvestenijen, ondervonden heeft. Kan men van België niet alles verkrijgen, wat men bij een onverbiddelijk gestrenge opvolging van het beginsel wel wenschen zou, er kan in ieder geval een ruiling geschieden en zoodoende een toestand worden geschapen, oneindig beter dan de thans bestaande.

De heer F r u i n verklaart geheel in te stemmen met de beide vorige sprekers. Het Provenienz-prinzip, zoo bleek hem, is in België niet meer zoo ongewild als voorheen. Daarenboven wordt dat tegenwoordig ten onzent ook anders opgevat dan in 1888, toen men er een locaal-principe van maakte. Thans neemt men algemeen aan, dat het deze beteekenis heeft, dat archieven van een autoriteit, die opgehouden heeft te bestaan, behooren over te gaan op die, welke haar is opgevolgd, onverschillig waar zij

bewaard werden. Een bespreking tusschen Nederland en België biedt zijns inziens alle kans op succes, ook al zal er natuurlijk over detailpunten wel verschil blijven bestaan.

De heer Berns wijst er op, dat de opvattingen omtrent archiefzaken in België gedurende de laatste jaren zeer zijn veranderd. Bovendien is er sedert de laatste ruilingsonderhandelingen plaats hadden, daar te lande een andere Rijksarchivaris opgetreden. Daarom zou nu een poging kunnen worden gewaagd tot het verkrijgen van een algemeene ruiling. De Nederlandsche regeering legge daarbij over een volledige lijst van alle stukken, welke zij aan België wil afstaan.

De heer Gonnet meent, dat men bij eventueele onderhandelingen niet al te krampachtig moet vasthouden aan het Provenienz-princip. Men trachte te verkrijgen wat mogelijk is. Een lijst over te leggen, gelijk de heer Berns voorslaat, lijkt hem zeer geschikt. Hij vertrouwt, dat er tegenwoordig bij de Belgische archivarissen een mildere geest heerscht dan vroeger, zoodat het vroeger geopperde bezwaar tegen het afstaan van stukken uit georganiseerde archiefcollecties heden ten dage wel niet onoverkomelijk zal blijken. Mochten onverhoopt alle pogingen mislukken, dan kon men beproeven de stukken, die voor ons land in aanmerking komen, door aankoop te verwerven.

De heer Joosting verklaart zich voor algemeene ruiling.

De heer Flament zegt, dat, blijkens zijn ondervinding, de tegenwoordige Belgische archivarissen in hun opvattingen zeer vrijzinnig zijn en het Provenienz-prinzip huldigen. Het komt hem voor, dat voorstellen tot een algemeenen ruil, dien ook hij gewenscht acht, daar te lande een goed onthaal zullen vinden.

De heer Ebell is voor een algemeene, tegen een gedeeltelijke ruiling. Hij vreest, dat Nederland in het laatste geval alles, wat het voor België heeft, al dadelijk zal moeten afgeven en dus niets meer overhouden voor latere ruilingen. Om die reden vindt hij het beter nu in eens de zaak geheel af te doen.

Als uitgangspunt bij de beoordeeling van dit onderwerp beschouwt de Voorzitter het als de hoofdzaak, dat wij niet weten, wat er in België voor ons aanwezig is, althans niet volledig en niet algemeen. Daar er geen voldoende gedrukte inventarissen bestaan van alle Belgische archieven kunnen wij dat niet nagaan. Alleen de Belgen zelf kunnen dit opgeven. Om hen daartoe te bewegen, moeten wij ze er toe overhalen, hierbij uit te gaan van het Provenienz-

prinzip. Aan het stellen van dat beginsel zijn echter bezwaren verbonden. Over de plaats toch, waar een archiefstuk op grond van zijn herkomst thuis behoort, bestaat niet bij allen dezelfde opvatting. Menigmaal moet men bij de aanwijzing van het archief, waaruit een stuk afkomstig is, op vermoedens afgaan en ontbreekt de noodige zekerheid. Wordt het bedoelde beginsel aangenomen, dan blijft nog de vraag, hoe het zal worden toegepast. Toen hij tijdens de vroegere onderhandelingen in België een onderzoek instelde naar talrijke stukken, die voor ons land groote waarde hadden, werd hem te kennen gegeven, dat deze reeds in georganiseerde archieven opgenomen en dus niet vatbaar waren voor afstand. Werd het Provenienz-prinzip als grondslag aangenomen, doch op dit geval niet toegepast, dan zou dat met een verwerping van het beginsel vrij wel gelijk staan. Van onderhandelingen over een algemeene ruiling kan hij daarom weinig goeds voorzien. De zwarigheden, die zich hierbij voordoen, zijn naar zijn oordeel niet te overwinnen door een commissie. Worden meerdere personen in de zaak gemengd, dan staat het te vreezen, dat de onderhandelingen omslachtig en onpractisch zullen worden. Elke Rijksarchivaris kan opgeven wat hij in zijn depôt voor België heeft, zoodat er geen commissie van noode is, zijn inziens, om dit te onderzoeken. De Minister kan bovendien altoos nog nadere inlichtingen dienaangaande vragen, voor het geval dit noodig blijkt.

De heer Gonnet vindt de benoeming eener commissie niet zoo bedenkelijk. Men mag immers aannemen, dat daarin bekwame personen zullen worden benoemd, die deskundig zijn. Verder biedt de omstandigheid, dat de zaak aan meerdere personen wordt opgedragen, waarborg voor een grondiger behandeling dan wanneer één persoon er mede belast wordt.

De heer Flament vraagt, of er niet een commissie noodig is, juist om te onderzoeken wat er in België aan voor ons in aanmerking komende stukken reeds in georganiseerde archieven is ingelijfd, en tevens of bedoelde commissie niet enkel met onderzoek maar tegelijkertijd met onderhandeling zal moeten worden belast.

De heer Bondam meent, dat in de opdracht der commissie, die men wenscht te zien ingesteld, zeer zeker het voeren van onderhandelingen behoort te worden begrepen.

De Voorzitter is overtuigd, dat er van de heele zaak niets komen zal en er tegen, de regeering iets aan te raden, waarvan men voorzien kan, dat het niets uitwerkt.

De heer Bondam kan dit niet aannemen. Bovendien zal het zijn nut hebben, ook al mislukt het ditmaal, met de Belgen connectiën te hebben aangeknoopt, welke allicht voor toekomstig succes te zijner tijd den weg zullen banen.

De heer Gonnet meent, dat zulk een onderzoek, als hier wordt bedoeld, geheel in de lijn ligt van het onderzoek, vroeger op last van onze regeering door verschillende personen in buitenlandsche archieven ingesteld naar stukken, die daarin voor onze geschiedenis worden aangetroffen.

Met algemeene stemmen, op die van den Voorzitter na, die bij zijn gevoelen persisteert en alleen een partieelen ruil wil, waarvoor hij geen commissie noodig acht, wordt de wenschelijkheid uitgesproken, dat er van Nederlandsche zijde een commissie worde benoemd, om te onderzoeken, wat hier te lande van voor een algemeenen ruil met België in aanmerking komende archiefstukken aanwezig is, en om met genoemd Rijk onderhandelingen te openen.

Op verzoek van den heer Joosting wordt alsnu aan de orde gesteld de vraag, welke bepaalde punten men aan de regeering ter opneming in de instructie van deze commissie zal voorstellen.

De heer Bondam merkt op, dat dit reeds in het advies der Publicatie-Commissie en in de nota-Muller is beslist, waar het volgen van wetenschappelijke beginselen wordt aanbevolen.

De heer Muller wenscht, dat die in het advies aan de regeering nader zullen worden gepreciseerd.

De heer Joosting wil dit wel in de instructie der te benoemen commissie opgenomen zien, doch met inlassching van de clausule: „voor zoover de toepassing mogelijk is".

De heer Feith stelt voor den wensch uit te spreken dat dit principe in de instructie op den voorgrond worde gesteld.

De heer Fruin wenscht, dat de aandacht der commissie gevestigd worde niet alleen op het Provenienz-prinzip maar ook op de regelen voor de verdeeling, ordening en inventariseering van 's Rijks archieven, vastgesteld bij schrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 10 Juni 1897 Litera A Afdeeling K. W.

De Voorzitter verklaart met het denkbeeld, dat de vergadering zou aanwijzen, wat in de aan de commissie te geven instructie zou opgenomen worden, niet ingenomen te zijn, omdat

zulks door den Minister niet is gevraagd. Overigens kan hij er zich wel mede vereenigen, dat zij zich aan het Provenienz-prinzip zal hebben te houden, wijl zoodoende buiten twijfel wordt gesteld, dat een algemeene ruil bedoeld wordt en in dien zin toch door de vergadering is beslist geworden.

Daarna wordt met algemeene stemmen de wenschelijkheid uitgesproken, dat het Provenienz-prinzip aan de onderhandelingen ten grondslag zal worden gelegd.

Vervolgens heeft een gedachtenwisseling plaats over het voorstel van den heer Fruin om insgelijks de door den Minister in 1897 bepaalde regelen voor de Rijksarchieven als basis voor de onderhandelingen aan te bevelen.

De heer Gonnet oordeelt dit niet geraden. Hij vindt het beter om de commissie, die toch zeker uit deskundigen zal zijn samengesteld, in dezen vrij te laten.

De heer Muller is er wel voor, maar betwijfelt, of het op den weg der vergadering ligt, wenken van dezen aard te geven.

De heer Joosting wil het den Minister in overweging geven. doch met dien verstande, dat er niet een absolute verplichting van worde gemaakt, wanneer het blijken mocht, dat de onderhandelingen daardoor zouden komen af te springen.

De Voorzitter acht het verkeerd door de opneming van dit principe van onze zijde op de aanhangige zaak te prejudicieeren. Niet alleen is hij het voor zich persoonlijk met die regelen volstrekt oneens, maar het is ook geheel onzeker, dat de Belgische heeren met die regelen instemmen, allicht zouden zij ten gevolge kunnen hebben, dat de onderhandelingen er om afgebroken werden. Hij vreest, dat zoodoende het slagen van de verrichtingen der te benoemen commissie, van wier samenstelling in dezen alles afhangt, niet zal worden bevorderd.

De heer Muller meent, dat men den Minister in overweging zou kunnen geven deze regelen, voor zooveel het tot bereiking van het beoogde doel noodig mocht blijken, te wijzigen.

Ten slotte wordt met algemeene stemmen, op die van den Voorzitter na, het voorstel van den heer Fruin aangenomen.

De heer Joosting stelt daarna voor, om in het aanbod van stukken voor België ook te begrijpen handschriften en dergelijke voor de geschiedenis van dat land belangrijke stukken, die hier in Nederland mochten aangetroffen worden op bibliotheken en dergelijke instellingen.

De Voorzitter meent zich tegen dit voorstel te moeten verzetten, omdat hij het verkeerd acht, gelijktijdig over archieven en handschriften te onderhandelen. Waar archieven moeten worden bewaard, laat zich naar bepaalde regels vaststellen, doch deze verschillen ten eenenmale van die, welke men ten opzichte van handschriften zou kunnen aannemen. Bracht men beide onderwerpen gelijktijdig ter sprake, dan zou dit tot verwarring kunnen leiden. Eerst als de onderhandelingen over de archieven gevaar loopen te mislukken, zou men kunnen aankomen met een voorstel om ook handschriften beschikbaar te stellen. Met dit gevoelen bleken zich ten slotte alle aanwezige heeren te kunnen vereenigen.

Eindelijk wordt door den heer Feith gewezen op de omstandigheid dat er op Rijksarchiefdepôts, waaraan geen commies is verbonden, ingeval van afwezigheid van den Rijksarchivaris, niemand is, die copieën afgeven, inlichtingen verschaffen, in een woord de functiën van den archivaris waarnemen kan. Hij vraagt of het, om dezen misstand weg te nemen, niet goed zou zijn in een dergelijk geval een archivaris-plaatsvervanger aan te stellen.

De heer Bondam deelt mede, dat er voor het Noordbrabantsche Rijksarchief door den Minister herhaaldelijk een tijdelijk archivaris is benoemd. Hij meent, dat de moeilijkheid het best kan worden uit den weg geruimd door in zoo'n geval den Rijksarchivaris van het naastbijgelegen depôt de tijdelijke waarneming op te dragen, welk denkbeeld de algemeene toejuiching der vergadering verwerft.

Wijl niets meer aan de orde is, wordt de bijeenkomst door den Voorzitter gesloten.

Th. H. F. van Riemsdijk, *Voorzitter.*

P. G. Bos, *Secretaris.*
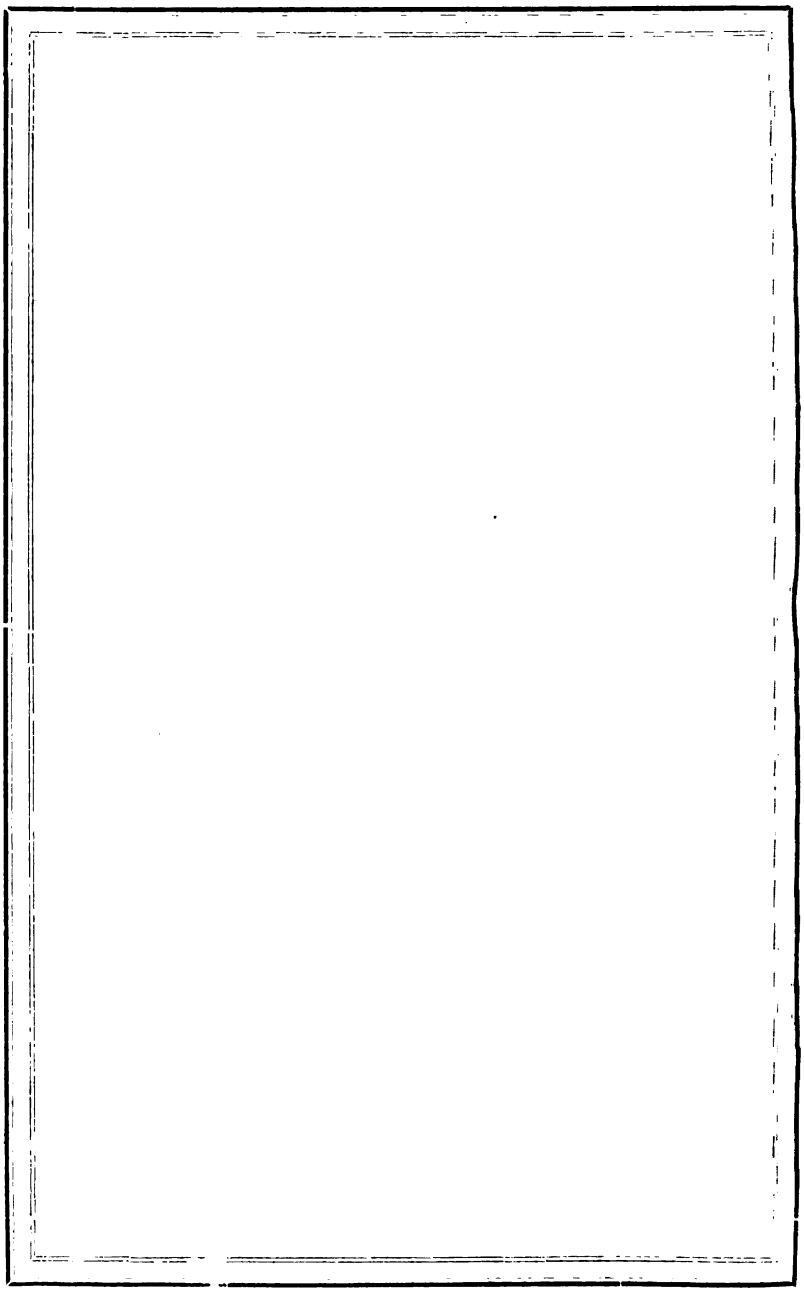
Stable
C, St.